LADAS TULABA

TAI JUMS KALBĖJAU

Šventės ir šventieji

Vol 5

LADAS TULABA
„TAI JUMS KALBĖJAU"

Ladas Tulaba

„TAI JUMS KALBĖJAU"

Šventės ir šventieji

Vol 5

Roma 1992

Copyright © 1992 Ladas Tulaba

Spaudė „Draugo" spaustuvė
4545 W. 63rd Street
Chicago, IL 60629

PRATARTIS

Šiame tome paduodama minčių pamokslams bei mąstymams didžiosioms Kristaus, Marijos ir tautinėms šventėms. Po to seka pristatymai kai kurių žymesniųjų šventųjų.

Visa tai eilės metų darbas. Esu pratęs kiekvieną pamokslą ir svaresnę kalbą kruopščiai išmąstyti ir ištisai pasirašyti prieš pasakant. Sumaniau tad, jog bus naudinga turimą medžiagą peržiūrėti ir paruošti spaudai.

Manau, kad šiuo galėsiu pasitarnauti visų pirma kunigams, kad jie galėtų rasti medžiagos pamokslams pasiruošti. Ypač turiu prieš akis kunigiją Lietuvoje, kur taip trūksta dvasinės literatūros. Dievas yra galingas, gal sudarys galimybių, kad vienas antras tomas galės atsirasti tenai. Esu tikras be to, kad mano dėstomos knygoje mintys galės būti naudingos ir pasauliečiams, o ypač seselėms.

Stengiausi paduoti Bažnyčios mokymą, o ne savo asmeniškas pažiūras. Kai kam gal man dėstomos mintys atrodys perdaug tradicinės, per mažai moderniškos. Aš tačiau visą laiką buvau nuomonės, kad Bažnyčios mokyme yra viena ir ta pati linija, kuri plaukia iš Evangelijos. Evangelijos, kaip ją moko Bažnyčia, aš visur ir laikiausi.

Žinau, kad kalba ir stilius turi trūkumų. Negalėjau daugiau laiko skirti šiam tomui, nes turiu prieš akis paruošti dar keletą tomų, jei Dievas laikys gyvą ir darbingą. Kritiką priimsiu su nuolankumu. Dėkingumo nelaukiu. Bet, jei kas skaitydamas atsidus už mane pas Viešpatį, būsiu labai dėkingas.

Roma,
22 rugpjūčio 1985
Švč. Marijos Dangaus Karalienės Šventė

VIEŠPATIES JĖZAUS KRISTAUS ŠVENTĖS

I. Kalėdos — Kristaus Gimimo Šventė:
1. Kūčių vakaras — Jėzaus — Žmogaus Sūnaus kilmė
2. Amžinojo dieviško Žodžio įsikūnijimas
3. Bernelių šv. Mišios — Prie prakartėlės
4. Rytinės šv. Mišios — Prie gimusio Išganytojo
5. Dienos šv. Mišios — Mūsų sielose šiandien šventė
6. Dienos šv. Mišios — Ir Žodis tapo kūnu
7. Dienos šv. Mišios — Amžinasis Žodis įeina į žmonijos istoriją
8. Dienos šv. Mišios — Dievas žmogaus gyvenime
9. Dienos šv. Mišios — Viengimis Tėvo Sūnus
10. Jėzaus Vardas

II. Kalėdų sekmadienis — Šv. Šeima

III. Nauji Metai — Laikas — taika — Dievo Motina
Nauji Metai — Dabartis — praeitis — ateitis

IV. Trys Karaliai — Tikėjimo žvaigždės vedami išganymo keliu

V. Didžioji Savaitė:
Didysis Ketvirtadienis — Mirtinas liūdesys
Didysis Ketvirtadienis — Išganymo sandora
Didysis Ketvirtadienis — Liūdesys ir meilė
Didysis Ketvirtadienis — Paskutinė Vakarienė
Didysis Ketvirtadienis — Kunigystė
Didysis Ketvirtadienis — Kristus — Vyriausias Kunigas
Didysis Ketvirtadienis — O buvo naktis
Didysis Šeštadienis — Prisikelkime su Kristumi

VI. Velykos: Mirti ir prisikelti su Kristumi
VII. Dievo Kūno šventė — Dievas su mumis
Dievo Kūno šventė — Didžioji meilės paslaptis
VIII. Jėzaus Širdies šventė — Širdis
Jėzaus Širdies šventė — Pagal Jėzaus širdį
Jėzaus Širdies šventė — Šv. Margaretos a la Coque regėjimai
Jėzaus Širdies šventė — Mylinti Širdis
Jėzaus Širdies šventė — Geroji Širdis
IX. Kristaus Karaliaus šventė: "Aš esu Karalius"
Kristaus Karaliaus šventė — Karalių Karalius

KALĖDOS — KŪČIŲ VAKARAS

Jėzaus Kristaus kilmės knyga

Mt 1, 1-25

I

Kalėdų išvakarėse šv. Mišių evangelijoje skaitoma Kristaus kilmės dokumentas, kaip jį paduoda evangelistas Matas. Kitą Išganytojo kilmės dokumentą paduoda evangelistas Lukas (Lk 3, 23-38). Abu šie dokumentai turi ir bendro ir skirtingo. Matas Kristaus kilmę veda, einant žemyn. Pradeda nuo Abraomo ir veda iki teisinio Jėzaus tėvo šv. Juozapo. Lukas, priešingai, skaičiuoja, einant aukštyn: pradeda nuo Juozapo ir veda iki Adomo, visos žmonijos tėvo. Matas pabrėžia dovidišką Jėzaus kilmę pagal Juozapą, kuris buvo iš Dovido karališkos giminės. Lukas Išganytojo kilmę veda greičiausiai pagal Mariją, bet teisiniai sieja su Juozapu. Nes pagal ano meto žydų teisinę praktiką kilmės dokumentai buvo registruojami pagal tėvą. Jei vyras vesdavo vienturtę merginą, kad šiosios giminė neišnyktų iš Izraelio, jis prie savosios paveldėdavo ir žmonos giminę, taip kad jo vaikai turėdavo dvigubą giminę, t.y. dvigubą kilmę. Toks atvejis buvo šv. Šeimoje, nes Marija buvo vienturtė dukra, bet kilusi iš dviejų Izraelio giminių, būtent, Levio ir Judo-Dovido. Evangelistas Lukas teigia, kad Jono Krikštytojo motina Elžbieta buvo iš Levio giminės, bet ji buvo Marijos giminaitė. Iš kitos pusės šv. Paulius teigia, kad Jėzus kūnu buvo iš Dovido giminės, o kūną jis gavo tik iš Marijos. Vadinasi, Marija jungė savyje dvi Izraelio pagrindines gimines: kunigišką Levio ir karališką — Dovido. Taigi Jėzus buvo kunigiškos ir karališkos kilmės. Taip ir tiko. Juk jis buvo vyriausias Kunigas, ir Karalių Karalius (Ap 1, 5; 19, 16).

Ir vienas ir antras evangelistai Jėzaus geneologijoje sumini tik pagrindinius giminės asmenis. Mato paduodama geneologija

yra suredaguota schematine forma. Minimos 42 kartos, skirstant jas į tris grupes po 14. Kiekviena grupė atatinka vieną iš trijų pagrindinių Izraelio istorijos laikotarpių. Pirmoji grupė apima patriarchų ir teisėjų laikotarpį ir eina nuo Abraomo iki Dovido. Antroji grupė apima monarchijos laikotarpį ir eina nuo Dovido iki Babilonijos nelaisvės. Trečioji grupė eina nuo sugrįžimo iš nelaisvės iki Kristaus gimimo.

Sugrupavimas po 14 vardų trijose grupėse greičiausiai buvo sąmoningai sudaryta, kad šiuo būdu pabrėžtų Jėzaus dovidišką kilmę ir mesijanišką pašaukimą. Mat, žydai skaičius žymėdavo raidėmis. 6-2-6 atitinka D-V-D raides, o tai atitinka Dovido vardui. Pabrėžtina dar ir tai, kad žydai, norėdami pabrėžti žodį ar mintį, jį atkartodavo tris kartus. Vadinasi, trys grupės po 14 vardų turėjo pabrėžti Jėzaus dovidišką kilmę. Ir dar pažymėtina, jog 14 sudaro dvigubą septyneriuką. Gi 7 žydams yra šventas skaičius. Juo paprastai pažymima veiksmo pilnybė, tobulumas (Mt 18, 22). Dvigubai po septynis ir dar kartojant tris kartus turėjo reikšti, kad Jėzaus kilmė yra pilnai bei tobulai paduota.

Matas savo evangeliją skyrė žydams, todėl Kristaus kilmę veda nuo Abraomo, pirmo Izraelio patriarcho. Su juo Dievas buvo padaręs išganymo sandorą. Iš Abraomo ainijos turėjo kilti Mesijas.

Lukas gi savo evangeliją rašė krikščionims iš pagonių, todėl Jėzaus kilmę veda nuo Adomo, visos žmonijos tėvo. O Kristus yra visos žmonijos Išganytojas.

Pastebėtina tačiau, kad ir Matas duoda suprasti, jog Jėzus turėjo savo kilme ryšį su pagoniškuoju pasauliu, nes jo kilmės dokumente minima keturios moters pagonės, kurios per moterystę įėjo į Judo, Bozao, Obedo ir Dovido giminę.

II

Kalėdų išvakarėse Bažnyčia primena Jėzaus žmogišką kilmę. Tuo siekia: iš vienos pusės pristatyti Išganytoją istorinėje šviesoje; iš kitos pusės nori pabrėžti, jog Dievo Sūnaus įsikūnijimas išaukština žmogaus prigimtį bei jo pašaukimą. Kristus gimė žmogumi iš moters, kad žmogus galėtų atgimti per malonę Dievo vaiku ir dangiškos tėvonystės paveldėtoju.

1. Kristus yra istorinis asmuo. Žinome kada ir kur jis gimė. Žinome, kokia buvo jo žmogiška kilmė. Žodžiu, neabejotinai jis yra istorinis asmuo. Ir vis dėlto yra, kurie drįsta neigti Jėzaus istorinį buvimą. Jie tai daro, ne kad turėtų kokį nors tikėtiną įrodymą, bet vien dėl to, kad nepakenčia krikščionybės, ar atsisako tikėti į Dievą. Kai visas civilizuotas pasaulis skaičiuoja laiką nuo Kristaus gimimo, juokinga yra girdėti teigimą, esą Kristaus išvis nėra buvę.

Savo kilme Jėzus yra Izraelio sūnus, bet taip pat visos žmonijos atstovas, nes savo tėvu turi pirmąjį žmonijos tėvą — Adomą; o ir savo žydiškoje geneologijoje turi pagoniško kraujo.

Evangeliją Jėzus skelbė pirmoje eilėje savo tautai — Izraeliui. Bet taipgi priminė, jog turi ir kitų avių, kurios nėra iš Izraelio avidės; ir šiąsias turįs atvesti, kad būtų viena avidė ir vienas ganytojas (Jo 10, 16).

Šv. Paulius teigia, kad Jėzus atėjo sujungti į viena: tuos, kurie turėjo išganymo pažadų sandorą, ir tuos, kurie buvo be pažadų, be vilties ir be dievo, „idant ir vienus ir antrus atkurtų į vieną naują žmogų, ir abejus sutaikintų su Dievu viename kūne kryžiumi" (Ef 2, 12ss).

O ir pats Jėzus pradžioje liepė eiti apaštalams tik pas paklydusias Izraelio avis (Mt 10, 6); bet, baigdamas savo žemišką misiją, juos siuntė į visą pasaulį skelbti Evangeliją visam sutvėrimui.

Jėzus kaip žmogus ir kaip Išganytojas savo pareigas atliko tobulai, palikdamas sektiną pavyzdį. Tėvams buvo klusnus ir rūpestingas; saviems — artimas ir malonus. Savo tautą mylėjo ir jai liko ištikimas iki mirties ant kryžiaus. Žvelgdamas į Jeruzalę ir žinodamas jos bei visos tautos skaudų likimą, jis su ašaromis akyse įspėjo ir sakė: „O, jei tu būtum pažinus šią dieną, kas tau ramybę neša! Deja, tai paslėpta nuo tavo akių... Neprieteliai parblokš tave ir tavo vaikus esančius tavyje, ir nepaliks akmens ant akmens, nes tu nepažinai tavo aplankymo meto" (Lk 19, 44). Jėzus buvo geras ir gailestingas visiems: žydams ir nežydams. „Jis vaikščiojo, — teigia šv. Petras, — gera darydamas ir gydydamas visus velnio apsėstuosius nes Dievas buvo su juo" (ApD 10, 34s). Žodžiu, Jėzus buvo tobulas savo žmogiškume. Bet jis buvo daugiau negu žmogus: jis buvo įsikūnijęs Dievas, Viengimis dangiškojo Tėvo Sūnus. Jis tapo žmogumi, kad vykdytų Tėvo valią. „Mano valgis, — prisipažino jis, — yra vykdyti valią to, kuris mane siuntė, ir atbaigti jo darbą" (Jo 4, 34).

2. Kristus tapo žmogumi, bet jis yra amžinasis dievo Žodis. Jis prisiėmė mūsų žmogystę, kad savo dievyste sujungtų mus su Dievu ir įgalintų tapti Dievo vaikais ir dangaus paveldėtojais. Taip dangiškojo Tėvo nuo amžių buvo nuspręsta ir paskirta, kad per Jėzaus pelnytą išganymo malonę iš naujo atgimtume, tapdami šventi ir nesutepti, kaip dera Dievo vaikams (Ef 1, 4).

Priimdamas žmogaus prigimtį Jėzus siekė ne paslėpti, o išryškinti savo dievystę mūsų žmogystėje. Jis siekė ne tiek dangų nukelti ant žemės, o verčiau žemę pakelti prie dangaus. Gyvendamas žemėje, jis, tiesa, tobulai atliko žemiškas pareigas, bet pirmoje eilėje statė dangiškojo Tėvo valią. Kai Marija prikišo jam Jeruzalės šventykloje, kodėl jis tėvui ir jai, pasilikdamas mieste, padarė nemalonumo bei suteikė rūpesčio, jis atsakė: „Kam manęs ieškojote. Argi nežinojote, kad man reikia būti tame, kas yra mano Tėvo?!" (Lk 2, 49). Kita proga, kai mokiniai priminė Jėzui, jog jo Motina ir giminaičiai yra atėję ir norėtų su juo pasikalbėti, jis atsakė: „Kas yra mano motina ir mano broliai...

Kiekvienas, kuris vykdo mano Tėvo valią, tasai yra man brolis, sesuo ir motina" (Mk 3, 33). Ir dar kita proga jis kalbėjo ir sakė: „Jei kas ateina pas mane ir neatsisako mylėti savo tėvą, motiną, žmoną... negali būti mano mokinys" (Lk 14, 25). Vadinasi, dėl Dievo, jei yra reikalas, privalu yra paaukoti net pačius švenčiausius žmogiškos prigimties jausmus.

Jėzus prisiėmė žmogaus prigimtį, kad duotų pavyzdį, koks turi būti žemės žmogus: kaip jis privalo gyventi žemės gyvenimu, kad užsitikrintų dangaus paveldėjimą.

III

Iš to, kas pasakyta, galime pasidaryti kai kurias praktiškas išvadas.

1. Reikia tikėti į istorinį Kristų ir sekti jo pavyzdžiu, siekiant galimai tobuliau atlikti žemiško gyvenimo pareigas saviesiems, savo tautai, kiekvienam ir visiems.

Sekdami Jėzaus pavyzdžiu privalome mylėti savuosius, jiems būti artimi, su jais dalintis džiaugsmu ir skausmu. Privalome taipgi mylėti savo tautą bei tautiečius: branginti savo tautos dvasinį ir kultūrinį palikimą. Kaip Jėzus jaudinosi ir verkė dėl savo tautos likimo; kaip jis tiek mylėjo savo tautiečius, jog norėjo juos surinkti po savo sparnais, kaip višta surenka viščiukus, kad juos apsaugotų nuo pavojų, taip ir mes privalome rūpintis savo tautos likimu ir būti pasirengę dėl jos aukotis.

Privalome gera daryti visada ir visiems, kad gerais darbais artimui užsipelnytume atlyginimą bei įvertinimą ne tiek pas žmones, kiek pas Dievą.

2. Reikia tikėti į Jėzų kaip Viengimį dievo Sūnų, kuris nužengė iš dangaus, gyveno tarp žmonių, bet buvo pilnas malonės ir tiesos (Jo 1, 14). Į Jėzų — Dievo Sūnų — privalome tikėti, su juo jungtis meilės ryšiais, kad jis savo dievystėje paskandintų mūsų žmogystę, įgalindamas mus tapti Dievo vaikais ir artėti

prie dangiškojo Tėvo be baimės, „ne kaip svetimšaliai", o verčiau „kaip namiškiai drauge su dangaus šventaisiais", kaip tai užtikrina šv. Paulius (Ef 2, 19).

* * *

Kalėdos mums primena Jėzaus gimimą žmogumi, bet drauge kviečia mus atgimti dvasia ir tapti dievo vaikais. Esame nuodėmingi žmonės, turime siekti išsilaisvinti iš nuodėmių ir atgimti naujais žmonėmis per išganymo malonę. Kalėdos mums atveria dangų. Mes atverkime dangui ir Dievui mūsų sielas. Tegul jos tampa gimstančiam Išganytojui šventomis prakartėlėmis.

KALĖDŲ SEKMADIENIS A.B.C.

„Ir Žodis tapo kūnu...”

Jon 1, 14

I

Kalėdos primena istorinį Jėzaus atėjimą į pasaulį. Galima tačiau prisiminti ontologinį dieviškojo Žodžio kilimą iš Tėvo, o taip pat dvasinį apsilankymą žmonių sielose.

1. Pirma negu Jėzus įsikūnijo — tapo Žmogaus Sūnumi, buvo Dievo Sūnus, kyląs iš Tėvo nuo amžių. Evangelistas Jonas apie Išganytojo ontologinę kilmę rašo: „Pradžioje buvo Žodis, ir Žodis buvo pas Dievą, ir Žodis buvo Dievas” (Jon 1, 1). Vadinasi, Kristus yra nuo amžių. Jis kyla iš Tėvo kaip Žodis, bet yra su Tėvu, ir yra lygus Tėvui.

Jėzus yra dieviškasis Žodis. Kaip žmogus, galvodamas, suvokia, ir, suvokęs, sąvoką ištaria; perduodamas ją kitiems, taip Dievas, žvelgdamas į save, suvokia save: regi save it veidrodyje, ir šis savęs regėjimas Dievuje nėra vien paveikslas, dėl jo absoliutaus tobulumo, o tikras Asmuo: yra šalia Tėvo it būtų ištartas jo Žodis; yra Dievo atsiskleidimas ir pasirodymas išorėje.

Kai mes galvojame, suvokiame idėją. Ji yra mūsų kūrinys. O kai suvoktą idėją perduodame kitiems žodžiu ar ženklu, ji atsiranda šalia mūsų ir tampa visų turtas.

Jėzus yra Dievo savęs sąvoka. Jis yra šalia Dievo tartum ištartas Žodis, t.y. savęs atsiskleidimas išorėje. Bet yra pas Dievą, ir yra Dievas, kaip ir Tėvas. Tai ontologinis Jėzaus kilimas iš Tėvo. Jis yra virš laiko, virš prigimties, virš žmogiško pajėgumo pilnai tai suvokti, bet yra realus ir tikras. Tai paliudija bei užtikrina pats Jėzus, sakydamas: „Visa yra man atiduota mano Tėvo, ir niekas nepažįsta Sūnaus, — vien tik Tėvas, nei Tėvą kas pažįs-

ta, — vien tik Sūnus bei tas, kuriam Sūnus panorėtų apreikšti" (Mt 11, 27).

2. Dieviškas Žodis, nuo amžių iš Tėvo kyląs viengimis Sūnus, laiko pilnybei atėjus, „įsikūnijo ir gyveno tarp mūsų, — rašo Evangelistas, — ir mes regėjome jo garbę — garbę kaip viengimio iš Tėvo, pilno malonės ir tiesos" (Jon 1, 14). Tai istorinis Jėzaus gimimas. Šį, t.y. istorinį, Jėzaus gimimą minime Kalėdose. Amžinasis Dievo Žodis tapo žmogumi, gyveno pasaulyje, įėjo į istoriją, yra istorinis Asmuo.

Evangelistas Lukas Jėzaus gimimą ir jo veiklą deda į istorinius rėmus. Jis nurodo, kad Jėzus gimė, kai Romos imperiją valdė ciesorius Augustas. Gi imperatorius Augustas valdė nuo 32 metų prieš Kristų iki 14 metų po Kristaus. Be to, Lukas mini, kad Kristus gimė, kai Siriją valdė senatorius Publius Sulpitius Quirinus. O iš tikrų dokumentų žinome, kad Quirinus tikrai buvo Sirijoje 5/6 metais po Kristaus pagal dabartinį mūsų skaičiavimą. Iš kitos pusės žinome, kad dabartinis mūsų skaičiavimas tikrai vėluoja 6-4 metus. Plg. Kom. Mt 1, 1. Vadinasi, Quirinus buvo Sirijos valdovas kaip tik tuo metu, kai Betliejuje gimė Išganytojas. Tas pats evangelistas Lukas nurodo laiką, kai Jėzus pradėjo viešą savo veiklą. Tai įvyko 15 ciesoriaus Tiberijaus viešpatavimo metais. O Tiberijus pradėjo viešpatauti tarp 12 ir 14 metų po Kristaus. Plg. Kom. Lk 3, 1).

Nežiūrint visko buvo ir yra, kurie neigia Kristaus istoriškumą. Bet tai dvasiniai akliai, apie kuriuos kalba pranašai ir pats Išganytojas. Jėzus kalbėjo ir sakė: „Todėl kalbu į juos panašybėmis, kad jie žiūrėdami nemato ir klausydami negirdi, nei supranta. Taip išsipildė Izaijo pranašystė, kuri sako: „Girdėte girdėsite ir nesuprasite, žiūrėte žiūrėsite ir nematysite. Nes šios tautos širdis aptuko, ir ausimis jie sunkiai girdėjo; ir užsimerkė, kad kartais akimis neišvystų ir ausimis neišgirstų, ir širdimi nesuvoktų..." (Mt 13, 13-16). Jie nemato ir nesupranta, nes nenori matyti ir suprasti. Jie prileidžia tik tai, kas jiems parankų. Teigti, neva

Kristaus visai nebuvę, yra tokia nesąmonė, kad neverta į tai kreipti dėmesio, bandyti į tai atsakyti. Jei Kristaus nebuvo, kodėl visas civilizuotas pasaulis laiką skaičiuoja nuo jo gimimo? Jei Kristaus nebuvo, iš kur tad krikščionybė, kuri savo kultūra ir idėjomis užvaldė žmoniją?

Daug daugiau yra tų, kurie, nors neneigia Kristaus istoriškumo, bet neigia jo dieviškumą. Pagal šiuosius Jėzus buvęs išskirtina asmenybė, bet esą žmogus, o ne Dievas. Prieš šiuos klaidingus pranašus stovi evangelijų liudijimai ir visas krikščioniškas Padavimas, patvirtintas daugybės kankinių krauju.

Evangelistas Jonas teigia, kad Jėzus — Žodis yra nuo amžių pas Dievą, ir kad yra Dievas, per kurį visa yra sukurta. Šis amžinasis Žodis, tikrasis Dievas priėmė žmogišką prigimtį. Jį kaip žmogų — Dievą Evangelistas ir daugelis kitų asmeniškai pažino: „matė jo garbę: garbę kaip viengimio iš Tėvo, pilną malonės ir tiesos" (Jon 1, 14). Kristus, nors priėmė žmogišką prigimtį, tačiau prisistatė ir reiškėsi, gyveno ir veikė kaip Tikras Dievas, pilnoje vienybėje ir tikroje lygybėje su Tėvu. Šitai apaštalai matė, tikėjo ir liudijo, nors šis liudijimas jiems kainavo persekiojimus ir mirtį kankiniais.

Evangelistai Matas ir Lukas mini ir pabrėžia, kad Jėzus gimė ne iš kūno, ne iš vyro valios, bet iš šv. Dvasios. Jis todėl, su pagrindu vadinamas „Šventasis, Dievo Sūnus". Į Marijos klausimą, kaip ji galėsianti pradėti įsčiose, kad nepažįsta vyro, angelas atsakė: „Šv. Dvasia nužengs ant tavęs, ir Aukščiausiojo galia apgaubs tave savo šešėliu; todėl ir gimusysis — Šventasis — vadinsis Dievo Sūnus" (Lk 1, 35).

Šv. Paulius apie Jėzų Kristų, viengimį Tėvo Sūnų, tapusi žmogumi, rašo: „Jis, būdamas Dievas, nesilaikė godžiai lygybės su Dievu, bet atsisakė savęs, prisiimdamas tarno išvaizdą, pasidarydamas panašus į žmones, ir savo išviršinėmis ypatybėmis buvo rastas kaip žmogus "(Pilyp 2, 6s). Išorėje Jėzus rodėsi kaip kiekvienas kitas žmogus, bet tikrumoje jis buvo Dievas. Šitai Iš-

ganytojas pakartotinai teigė ir gausiais stebuklais liudijo, o galiausiai prisikėlimu iš numirusiųjų įrodė.

Atsakydamas į apaštalo Pilypo prašymą, kad parodytų jiems Tėvą, Jėzus stebėjosi ir sakė: „Tiek laiko esu su jumis ir tu, Pilypai, nepažįsti manęs! Kas matė mane, regėjo ir Tėvą. Kaip tad sakai: — Parodyk mums Tėvą? — Negi netiki, kad aš esu Tėve ir Tėvas manyje? Žodžius, kuriuos jums kalbu, ne iš savęs šneku, o manyje esąs Tėvas, — tai jis vykdo savo darbus. Tikėkite man, kad aš esu Tėve ir Tėvas manyje. O jei ne, tai dėl pačių darbų tikėkite" (Jon 14, 9-11). Evangelistas Jonas, baigdamas evangeliją, pabrėžia: „Taigi dar daug kitų ženklų Jėzus padarė mokinių akivaizdoje. Jie nėra užrašyti šioje knygoje. Bet užrašytieji yra tam užrašyti, kad tikėtumėte, jog Jėzus yra Kristus, Dievo Sūnus, ir kad tikėdami turėtumėte gyvenimą jo vardu" (Jon 20, 30s).

Istorinis taigi Kristus yra anas ontologinis Žodis, amžinasis dangiškojo Tėvo Sūnus, tapęs žmogumi, kryžiaus auka atpirkęs žmoniją, miręs ir prisikėlęs, vėl grįžęs į dangų, iš kur ateis amžių pabaigoje teisti gyvųjų ir mirusiųjų.

3. Jėzus gimė žmogumi pasaulyje, kad užgimtų Dievu žmoguje. Tai trečiasis — mistinis Kristaus gimimas. Jėzus atėjo į pasaulį, kad laimėtų sau žmonių sielas: kad užgimtų jose, gyventų su jomis ir įgalintų jas gyventi dievišku gyvenimu.

Šv. Jonas Apreiškimų knygoje į Kristaus lūpas deda sekančius žodžius „Štai aš stoviu prie durų ir beldžiuos. Kas išgirs mano balsą ir atvers duris, aš įeisiu pas jį, vaišinsiuos su juo ir jis su manim" (Ap 3, 20). Tas pats Apaštalas evangelijos knygoje cituoja dar kitus Jėzaus žodžius: „Aš vynmedis, jūs šakelės. Kas pasilieka manyje ir aš jame, tas duoda daug vaisių, nes atskirti nuo manęs jūs nieko negalite nuveikti" (Jon 15, 5). Kita proga Jėzus kalbėjo ir sakė: „Tą dieną jūs pažinsite, kad aš esu Tėve ir Tėvas manyje, jūs manyje ir aš jumyse... Jei kas myli mane laiko mano žodį, ir mano Tėvas jį mylės; mes pas jį ateisime ir apsigyvensime". (Jon 14, 20-23).

Kristaus mistinis gimimas sielose tuo pačiu yra žmonių dvasinis atgimimas dieviškam gyvenimui. Kristus gimsta tose sielose, kurios jį priima. Jis dvasiškai atgimdo tuos, kurie jam atveria sielos duris. Deja, yra tokių, kurie jo nepriima.

Evangelijos prologe šv. Jonas dramatiškai pabrėžia pasaulio žmogaus tragediją, kuris atmeta ateinantį Kristų. Apie dieviškąjį Žodį Evangelistas rašo: „Jis buvo pasaulyje, ir pasaulis per jį atsirado, ir pasaulis jo nepažino. Į savą atėjo, bet saviškiai jo nepriėmė" (Jon 1, 10s). Šiųjų tačiau likimas yra it anų nudžiūvusių vynmedžio šakelių. Jie yra skirti amžinai ugniai pragare.

II

Kurie priima Kristų, nurodo Evangelistas, „tiems jis duoda galią tapti Dievo vaikais; tiems, kurie tiki į jo vardą, kurie gimė ne iš kraujo, ir ne iš kūno noro, ir ne iš vyro valios, o iš Dievo" (Jon 1, 12-13). Tai reiškia, kad įsikūnijęs Žodis — Kristus tuos, kurie jį priima, atgimdo, padaro naujais žmonėmis, Dievo vaikais ir dangaus tėvonystės paveldėtojais.

Pokalbyje su Nikodemu Jėzus aiškiai pasakė: „Iš tikrųjų, sakau, jei kas neatgims iš aukštybės, negalės regėti Dievo karalystės... Kas yra gimęs iš kūno, yra kūnas; o kas gimęs iš Dvasios, yra dvasia" (Jon 3, 3-6). Reikia tad atgimti dvasiniai, kad taptume Dievo vaikais. Tai tačiau galima pasiekti tik priimant Kristų, tik leidžiant Kristui gimti mūsų sielose. Kaip tai gali įvykti? Ką turime daryti, kad Kristus tikrai gimtų mumyse, o mes atgimtume jame?

1. Dievas žvelgdamas į save, suvokia save, gėrisi savim, ir taip kyla iš Tėvo nuo amžių antrasis Švč. Trejybės Asmuo — Kristus — Atpirkėjas. Reikia, kad ir mes žvelgtume į save ir suvoktume, kas ir kokie mes esame. Ar žvelgdami į save, galime gėrėtis savimi? Neabejotina, jog kiekvienas regime savyje gero, bet neišvengiamai pamatome ir blogo; pastebime dorybių, bet už-

tinkame ir ydų bei nuodėmių. Privalome tad imtis visų priemonių, kad pašalintume bloga, išsilaisvintume iš nuodėmių. Juk kitaip Jėzus neateis ir neapsigyvens mumyse, nes Dievas negali būti ten, kur yra pikta, kur viešpatauja nuodėmė. Taigi ir į mus Dievas prabyla pranašo žodžiais: „Nusiplaukite ir nusivalykite. Liaukitės darę pikta. Mokykitės daryti gera... Tada ateikite, ir kalbėsimės!" (Iz 1, 16-18).

2. Kristus atėjo ir nurodė, kas yra gera ir kas yra pikta, kaip tai pranašas iš anksto buvo nusakęs (Iz 7, 15). Todėl, žvelgiant į save, reikia remtis ne savo asmeniškais įsitikinimais, vaduojantis tariama sąžinės laisve, kaiptai nūdien daug kas moko, bet objektyviais Evangelijos nurodymais pagal Kristaus ir Bažnyčios mokymą.

3. Neužtenka vien pažinti, kas gera ir kas bloga, reikia gera daryti, o bloga šalinti. Šiam tačiau neužtenka vien mūsų noro ir pastangų, reikia Dievo malonės pagelbos. „Norėti gera, —skundžiasi šv. Paulius, — tiesa, aš pajėgiu, bet įvykdyti — ne. Mat, nedarau gera, ko noriu, o darau bloga, ko nenoriu" (Rom 7, 18s). Kad pajėgtume vykdyti gera, reikia įsijungti į Kristų it šakelė į vynmedį, nes be jo, kaip pats Jėzus pabrėžė, negalime nieko gero padaryti (Jon 15, 5). Kai esame su Kristumi, kai jo klausome, kai jį prašome, jis teikia mums visokeriopą pagelbą. „Jei pasiliekate manyje, — sakė Išganytojas, — ir mano žodžiai pasilieka jumyse, prašykite, ko tik norite, ir tai jums įvyks" (Jon 15, 7). Kad tai tikrai įvyksta patvirtina šv. Paulius. Jis teigia: „Aš visa galiu tame, kuris mane stiprina" (Pilyp 4, 13).

* * *

Kai Italijos parlamentas svarstė įstatymo projektą, kuriuo turėjo būti įteisinamas abortas, vienas žurnalistas kvietė Kalėdų proga Prakartėlėje nedėti Kūdikėlio Jėzaus, o jo vietoje padėti užrašą: „Jie neleido man gimti!" Šie žodžiai yra sukrečiantys. Neleisti įsčiose pradėtam kūdikiui gimti yra baisus nusikaltimas.

Dar didesnis tačiau nusikaltimas neleisti Kristui gimti sieloje, nes nuo to priklauso ne laikinas, o amžinas gyvenimas. Ir vis dėlto yra ir tų, kurie neleidžia kūdikiui gimti žemės gyvenimui, ir tų, kurie trukdo Kristui gimti sielose, kas laiduoja amžiną gyvenimą.

Apgailestaudami tuos, kurie gyvena be Kristaus, džiaukimės su visais tais, kurie yra atgimę Kristuje ir tapę Dievo vaikais. Gyvendami su Kristumi, turime viską: Žemę ir dangų, ramybę ir džiaugsmą, prisikėlimą ir gyvenimą. Gyvenkime taip, kad mūsų vienybė su Kristumi būtų taip tampri, jog galėtume su šv. Pauliumi kartoti: „Gyvenu aš, jau nebe aš, gyvena manyje Kristus" (Gal 2, 20).

KALĖDOS — BERNELIŲ MIŠIOS

Prie Prakartėlės

Lk 2, 1-14

I

Betliejaus grota. — Joje gimė šią palaimintą naktį pasaulio Išganytojas. Betliejaus apylinkėse yra visa eilė grotų. Jose piemens paprastai uždarydavo gyvulių kaimenes. Vienoje iš tokių grotų Juozapas ir Marija, atvykę į Betliejų, apsistojo. Mat, užeigos namuose jie nerado vietos (Lk 2, 7). Tuo metu Palestinoje vyko žmonių surašinėjimas. Todėl iš apylinkių žmonės vyko į miestus, iš kurių buvo kilę, kad ten įsirašytų. Į Betliejų turėjo vykti visi, kurie buvo kilę iš Dovido giminės. Dėl šios priežasties ir Juozapas, kadangi buvo kilęs iš Dovido namų, iš Nazareto turėjo vykti ir atvyko į Betliejų. Su Juozapu vyko ir Marija, kuri laukėsi kūdikio. Neradus vietos užeigos namuose, šv. Šeima prisiglaudė vienoje iš gyvuliams laikyti grotų. Galima įsivaizduoti, kaip jautėsi Marija šaltoje ir drėgnoje grotoje, belaukiant dieviško Kūdikio gimimo. Nuodėmingas pasaulis tik tokias sąlygas suteikė gimsiančiam Išganytojui. Jo ateisiančio žmonija šimtmečiais laukė. Bet jam gimstant pasaulio žmonės ramiai sau miegojo. Jo gimimą dangus paskelbė, bet ne Jeruzalės didžiūnams, o vargdieniams piemenims. Ypatinga žvaigždė netikėtai pasirodžiusi Rytuose — Persijoje leido vietiniams atrologams spėti, kad bus gimęs laukiamas žmonijos Išgelbėtojas. Pastebėtina, kad ir persai tikėjo į ateisimą Išgelbėtoją — Šventąjį. Kai minimieji astrologai atvyko į Jeruzalę ir teiravosi, kur turėtų gimti Mesijas, Jeruzalė žinią sutiko ne su džiaugsmu, o su susirūpinimu ir baime. Piemens, gavę apreiškimą, kad Betliejuje — grotoje gimė Išganytojas, tuojau atskubėjo pamatyti, kas iš tikrųjų yra atsiti-

kę. Atėję, rado grotoje Juozapą, Mariją ir naujai gimusį Kūdikį suvystytą vystyklais ir paguldytą prakartėlėje, kaip angelai buvo nusakę. Pagarbinę dievišką Naujagimį, piemens grįžo atgal ir visiems pasakojo, kad Betliejuje — grotoje yra gimęs lauktasis Mesijas. Daug kas tikėjo, stebėjosi ir džiaugėsi. Bet daug taip pat buvo tų, kurie visa tai laikė plepalais ir netikėjo. Gi Erodas, bijodamas, kad gimusysis nuostabus kūdikis nebūtų pavojingas jo sostui, buvo apsisprendęs jį nužudyti.

Evangelistas priduria, jog Marija visa giliai išgyveno ir giliai laikė savo širdyje (Lk 2, 19). Visa liko gyvai jos atmintyje, ir vėliau ji tai greičiausiai papasakojo Lukui, kuris rengėsi rašyti trečią evangelijų knygą.

Prieš mūsų akis šį vakarą atsistoja Betliejaus scena. — Prakartėlė šaltoje grotoje. Dieviškas Vaikelis švenčiausios Motinos rankose. Teisusis Juozapas. Tai žavi scena. Ją gaubia paslaptis. Ji spindi sunkiai suvokiama meile.

II

Prakartėlės paslaptis. — Juozapas — laimingas tėvas, nors tik teisinis, o ne faktinis. Nes Jėzus buvo pradėtas iš šv. Dvasios. Marija — malonės pilnoji motina ir drauge vyro nepaliestoji mergelė. Dievišką vaikelį ji pradėjo ne iš kūno pageidimų ir ne iš vyro valios, o iš Dievo galios. Tapo dieviškoji Motina, bet pasiliko vyro nepaliesta mergelė. Jėzus gimė grotoje — tvarte, bet yra visatos Viešpats ir žmonijos Atpirkėjas. Prisiėmė vargdienio dalią, bet prieš jį dreba pasaulio galiūnai. Žemė jam rodėsi abejinga ir net priešinga Kalėdų naktį, bet jį šlovino dangaus angelai. Klausia nevienas: kodėl Dievas pasirinko šį atpirkimo kelią? Ieškant atsakymo į tokį klausimą, reikia atsiminti, kad išganymo vyksme dalyvauja ne tik Dievas, o ir žmogus. Dievas yra aktyvus veiksnys, o žmogus pasyvus. Dievas veikia į žmogų, bet žmogus yra laisvas leistis ar neleistis veikiamas, kad būtų išganytas. Die-

vas ateina ir beldžiasi į žmogaus sielos duris. Bet jas atidaro ar užsklendžia žmogus. Jei žmogus nesiteikia atidaryti savo sielos duris, Dievas atsitraukia nuo jo ir jį palieka pražūčiai. Deja, kaip anuomet, Jėzui gimstant, pasaulio galiūnai pasirodė abejingi ir net priešingi Išganytojui, taip visais laikais atsiranda žmonių, kurie užtrenkia Dievui duris.

Dievas ateina, siekdamas išganyti žmogų, nes jį myli. „Dievas, — rašo evangelistas, — taip numylėjo pasaulį, kad paaukojo savo Viengimį Sūnų, idant kiekvienas, kuris tiki į jį, nepražūtų, bet turėtų amžiną gyvenimą. Nes Dievas nesiuntė savo Sūnaus į pasaulį, kad jį teistų, bet, kad pasaulis būtų per jį išgelbėtas. „(Jon 3, 16s). Dievas iš meilės daro visa, kad žmogų išganytų, reikia tačiau, kad žmogus į Dievo meilę atsakytų savo meile ir jam sūniškai pasivestų. Jei žmogus atstumia Dievą, Dievas, ir norėdamas, negali jo išganyti. Teisingai išsireiškė šv. Augustinas, sakydamas: „Sutvėrei mane, Dieve, be manęs, bet išganyti mane be manęs negali!"

III

Mes prie Prakartėlės. — Reikia artėti prie gimusiojo Išganytojo su tikra meile. Meilė turi sujungti mus su iš begalinės meilės žmogišką prigimtį priėmusiu Dievo Sūnumi, kad būtume viena su juo ir jame. Gi būti su Jėzumi, reiškia priimti ir vykdyti jo valią; reiškia jį sekti einant kryžiaus keliu.

Dievas parinko savo Sūnui žemišką, tiesa, teisinį tėvą Juozapą, kuris buvo švento gyvenimo vyras. Išganytojo atžvilgiu Juozapas prisiėmė tik pareigas, o ne privilegijas; jis visa pildė, kaip Dievas norėjo ir įsakė. Ir mes atsineškime į Kristų visų pirma paisydami pareigų, o ne siekdami privilegijų. Rūpinkimės visų pirma dangaus karalyste, o visa kita Dievas pridės (Mt 6, 33).

Dievas panoro, kad jo Sūnaus motina būtų malonės pilnoji. Jis ją apsaugojo nuo gimtosios nuodėmės. Šv. Dvasia ją apgaubė

savo šešėliu ir Dievo galia veikė joje, taip kad ji pradėjo ir pagimdė dieviškąjį Sūnų būdama ir pasilikdama mergelė. Dievas laukia, kad ir mes artėtume prie Jėzaus su tyromis širdimis; kad mūsų sielos būtų tikra šventovė.

Jėzus — Galybių Viešpats — prisiėmė tarno dalią ir žemės gyvenime neturėjo, kur galvą priglausti (Lk 9, 58). Jis laukia ir kviečia mus visus eiti paskui jį, atsižadant visko; sekti jį einant kryžiaus keliu.

Nesekime pasauliu, kuris šaltai ir priešingai yra nusiteikęs Jėzui, bet atsigręžkime į dangų, kuris šlovina Jėzų dangaus angelų giesme: „Garbė Dievui aukštybėse, o ant žemės ramybė geriesiems žmonėms!" Būkime iš šių gerųjų žmonių, o ramybė pripildys mus ir džiaugsis širdis.

Su šiomis mintimis, šiais pasiryžimais artėkime prie Prakartėlės. Tai tebūnie mūsų dovana gimusiam Išganytojui. O jis noriai tai priims ir gausiai apdovanos mus. Nes nužengė iš dangaus, kaip pabrėžia Apaštalas, nešdamas mums dovanas (Ef 4, 8).

* * *

Lietuviškos Kūčios! Kokios jos gražios! Kaip prasmingos! Specialiai paruoštas vakarienei stalas. Po staltiese padėta kiek šieno. Tai primena Jėzaus gimimą grotoje ir jo paguldymą ėdžiose. Stalas apkrautas valgiais. Jie gausūs, bet vargo žmonių valgis: be mėsos, be gėrimų; vien žuvis ir kisielius, šližikai ir aguonų pienas. Tai primena Kristaus prisiimtą vargingą žemės gyvenimo dalią. Pasimeldus, laužoma plotkelė, sveikinamasi linkint taikos, kuri yra Kalėdų dovana. Pavalgius paliekama visa ant stalo. Norima dalintis Kūčių vakariene su dangaus angelais, kurie šią palaimintą naktį skelbia žemei Išganytojo gimimą.

Lietuviškos Kūčios turi krikščionišką prasmę. Su atgaila prisimenama Kristaus gimimas. Laukiant ramybės iš dangaus sveikinantis atsiprašoma už eventualius įžeidimus ir taip išreiškiama išorinis tarpusavis susitaikymas. Iškilminga vakariene rengiamasi

sutikti Tą, kuris atėjo švęsti Eucharistijos Puotą,duodamas save kaip gyvybės Duoną ir gyvąjį Vandenį.

Kūčios yra paslaptinga puota, kuri sujungia vargingą žemę su turtingu dangumi. Kūčios ženklina mūsų pasiryžimą gyventi ir veikti, visa dalinantis su Dievu, kaip Dievas per savo žmogumi tapusį Sūnų siekia dalintis dangiškomis gėrybėmis su mumis žemės žmonėmis.

Prisiminkime, kaip šventėme Kūčias, kai dar buvom maži? Pasvarstykime kaip dabar švenčiame Kūčių vakarienę. Kaip visa tai išgyvename? Ar esame tvirtai apsisprendę dalintis varginga žemės gyvenimo dalia su šaltoje grotoje gimusiu Pasaulio Išganytoju?

KALĖDOS — RYTINĖS MIŠIOS

„Eikime į Betliejų ir pamatykime, kas įvyko, ką Viešpats mums pasakė!"

Lk 22, 15-20

Popiežius Jonas XXIII vienoj savo kalėdinėje kalboje, cituodamas evangelisto Luko užrašytus žodžius: „Eikime į Betliejų ir pamatykime, kas įvyko", — pastebėjo, jog anie piemenėlių ištarti žodžiai gali būti taikomi kaip paskiriems asmenims, taip visai žmonijai. Bažnyčia Kalėdų proga kviečia visus mintimis ir siela persikelti į Betliejų, siekiant giliai apmąstyti ir pilnai suprasti, kas yra įvykę anoje grotoje, kaip angelai yra apreiškę, ir kaip evangelistai yra aprašę.

I

Neretai nevienas, kai kas nors ima kalbėti apie Betliejaus įvykius, numoja ranka, lyg tai jo neliestų. Puikybe pertekęs žmogus tariasi išmanąs ir suprantąs gyvenimo reiškinius remiantis vien savo protu. Paslaptys, antgamtiniai reiškiniai daug kam atrodo vien pasakos, tamsuolių prasimanymai. Betliejus! Angelų pasirodymas! Kristaus gimimas! Visa tai yra fantazijos papuošta praeitis! Moderniškas žmogus yra pertekęs rūpesčiais dabartyje. Jis neturi laiko, nei noro galvoti apie dangų, nes visas pasinėręs žemėje.

Taip ir norisi prabilti į mūsų dienų žmogų garsaus pamokslininko Tėv. Segnery žodžiais, kuriais jis prašneko Pelenų dieną į savo klausytojus. Jis kalbėjo ir sakė:

— Mieli klausytojai, prašau atidos: šiandien aš jums pasakysiu didelę naujieną.

Visi susidomėjo. Sužiūro į pamokslininką. Atsirado didelė tyla. Nekantriai laukė, ką kunigas pasakys; kokią naujieną praneš.

— Štai naujiena! — sakė Tėv. Segnery, — atsiminkime, kad esame tik žemės dulkės ir į jas kartą visi pavirsime!

Klausytojų veiduose buvo pastebimas aiškus apsivylimas. Kokią naujieną jis čia pasakė?! Visi tai gerai žino!

— Matau jūsų veiduose apsivylimą, — pastebėjo pamokslininkas. Tai mane stebina. Nejaugi, ką aš pasakiau, jums nėra naujiena? Nejaugi žinote ir esate tikrai įsitikinę, jog esate tik žemės dulkės, ir į jas kartą turėsite pavirsti? Argi jūsų gyvenimas tai rodo? Juk negyvenate taip, lyg tikėtumėte, kad esate vien niekas; kad kartą turėsite mirti ir į dulkes pavirsti!

Žvelgiant į mūsų laikų žmonių gyvenimą, norisi klausti: nejaugi jie žino bei supranta Betliejaus paslaptį, kad Dievo Sūnus įsikūnijo nešdamas išganymą? Kodėl jų gyvenimas to nerodo? Kodėl daugelis gyvena lyg Dievo nebūtų, lyg Kristus nebūtų nužengęs ant žemės ir nebūtų skelbęs išganymo Evangelijos?

II

Kokie yra nūdienio pasaulio siekiai, troškimai, lūkesčiai?

1. *Gerbūvis.* — Tai pirmas ir pagrindinis pasaulio žmonių siekis. Gerbūvis! Šis žodis skamba parlamentuose ir miestų aikštėse; privačiuose pokalbiuose ir viešuose susirinkimuose; politiniuose susibūrimuose, o kartais net ir pamoksluose bažnyčiose. Gerbūvis. Patogumai. Malonumai. — Tai vienas iš nūdienio žmogaus didžiųjų troškimų bei rūpesčių. Apie šitai jis mąsto ir kalba, dėl šito jis kovoja ir aukoja net brangiausias dvasines vertybes, būtent, sielos išganymą. Kristaus įspėjimas: „Juk ką padėtų žmogui, jei jis ir visą pasaulį laimėtų, bet savo sielą pražudytų" (Mt 16, 28), — daug kam yra tyruose šaukiančio balsas.

2. *Laisvė.* — Tai antras mūsų dienų žmogaus troškimas. Laisvė! Ir šis žodis dažnai kartojamas, plačiai girdimas. Profesoriai iš katedrų, žurnalistai laikraščių kolonose, politikai parlamentuose, vaikai tėvų namuose, darbininkai fabrikuose garsiai kalba

apie laisvę, jos reikalauja, ją aukština, lyg būtų magiška vertybė. Siekiama ir reikalaujama laisvai mąstyti, laisvai tikėti, laisvai gyventi, laisvai nusidėti. Žodžiu, norima išsilaisvinti iš betkokių varžtų: fizinių ir dvasinių, socialinių ir politinių. Deja, nesuvokiama, kad neribota laisvė veda į anarchiją, prievartą ir pačią blogiausią vergiją, būtent, savęs paties.

3. *Pelnas.* — Nauda yra pagrindinis variklis, kuris pulsuoja ir veiklina pasaulio žmogaus užsimojimus, siekius ir žygius. Kaip dažnai klausiama: kiek man iš to bus naudos? Neribotas naudos siekimas visada buvo ir yra didžioji savymeilės žymė ir socialinio gyvenimo grėsmė. Užmirštama, nenorima prisiminti Kristaus įspėjimo: „Neišmanėli, dar šiandien, šią naktį bus pareikalauta iš tavęs tavo sielos! Kam gi atiteks, ką esi susikrovęs?!" (Mk 12, 20).

Iš gyvenimo liūdnos kasdienybės grįžkime į Betliejų, kad suprastume, kaip toli yra nūdienis žmogus nuo Betliejaus dvasios.

III

1. Visų prima Betliejuje matome didelį neturtą. Dievas, kuriam visą priklauso, žemės gyvenime pasirinko vargo dalią. Tuo siekė parodyti, jog ne gerbūvyje, o atsižadėjime yra išganymas. Jei Kristus, dėl mūsų išganymo pasirinko vargšo dalią, tai ir žmogus dėl Kristaus ir dangaus privalo atsižadėti besaikiško gerbūvio ir gyventi neturto dvasioje. Pabrėžtina, kad Kristus, gimdamas Betliejaus grotoje, prisiėmė ne tik neturtą, bet ir pažeminimą. Juk jis, rašo šv. Paulius, „esme būdamas Dievas ir su pagrindu laikydamas save lygiu Dievui, pats save nuvertino, priimdamas tarno dalią, pasidarydamas panašus žmonėms, o išorėje buvo lygus žmogui. Jis pasižemino, tapdamas klusnus iki mirties, iki mirties ant kryžiaus" (Pilyp 2, 6ss). Štai kodėl su nuolankumu ir kuklumu reikia artintis prie Betliejuje gimusio Išga-

nytojo, kuris atėjo skelbti išganymo Evangeliją visų pirma mažutėliams. Kreipdamasis į dangiškąjį Tėvą, jis sakė: „Aš šlovinu tave, Tėve, dangaus ir žemės Valdove, kad paslėpei visa tai nuo išmintingųjų bei gudriųjų, ir apreiškei mažiesiems" (Mt 11, 25). „Iš tikrųjų, iš tikrųjų, sakau jums, jei kas nepriims Dievo karalystės it kūdikis, neįeis į ją" (Mk 10, 15).

2. Betliejaus Prakartėlė kalba bei liudija ne apie išsilaisvinimą iš prievolių, bet veikiau apie priklausomumą, pasiaukojimą ir klusnumą aukštesnei valiai. Prakartėlės dieviškas Kūdikis rodo, kad Viešpats atsiduoda į žmonių rankas ir tampa nuo jų priklausomas; kad Viengimis Tėvo Sūnus pasiveda žemiškų tėvų globai; kad dangaus ir žemės Valdovas tampa priklausomas nuo žmonių įstatymų bei įsakymų. Dievas pasivedė žmonių valiai, kad žmones paskatintų priimti dangiškojo Tėvo valią. Kaip Kristui virš visko buvo Tėvo valia, taip ir krikščionims yra privalu ne savo valią teigti, o Dievo valiai paklusti, nes tik taip galima laimėti palaimą žemėje ir užsitikrinti dangų amžinybėje.

3. Kalėdos, Betliejaus grota mums kalba apie meilę: meilę be išskaičiavimų, be reikalavimų, be ribų. Dievas nužengė iš dangaus, ne kad ką gautų iš žmonių, bet kad visa, net save patį, paaukotų žmonėms, juos atpirkdamas kančia ir mirtimi ant kryžiaus. „Tuo Dievo meilė, — rašo evangelistas, — apsireiškė mumyse, jog Dievas siuntė savo Sūnų į pasaulį, idant mes būtume gyvi per jį" (Jon, 4, 9). Dievas pats pirmas parodė savo didžią meilę žmonėms, kad žmonės ją aukotų Dievui ir turėtų tarpe savęs. „Mylimiausieji, rašo apaštalas Jonas, — jei Dievas taip mylėjo mus, tai ir mes privalome mylėti vienas kitą" (1 Jon 4, 11).

* * *

Tai va, ką mums kalba Betliejaus grota! Supraskime visa tai. O, supratę, turime siekti ne žemiško gerbūvio bei patogumų virš visko, o verčiau visame ir visada paisyti Dievo valios: ją noriai

priimti ir vykdyti iš tikros meilės, kad už meilę atsilygintume meile. Jei šitai įvykdysim, jei su tokiu nusiteikimu ir apsisprendimu artėsim prie Prakartėlės, Kalėdos užtikrintai atneš ramybę, pripildys sielas džiaugsmu. Tai bus mums Kalėdų didžioji dovana.

KALĖDOS
Mūsų sielose šiandien šventė!

I

Kino ekrane teko matyti filmą iš pirmo pasaulinio karo. Viena scena liko visam neužmirštama. Kalėdų naktis. Rusų — austrų frontas. Tragiški vaizdai. Patrankų gaudimas, kulkosvaidžių tratėjimas, išvargusių kareivių išgąstingi veidai, sužeistųjų vaitojimai, žuvusiųjų lavonai! Bet štai iš apkasų ima pakilti kariai. Staiga nutyla ginklai ir kenčiančiųjų aimanos. Pasigirsta švelni, širdį pagaunanti, žinomos Kalėdų giesmės „Stille Nacht — Rami Naktis" melodija. Giesmės aidai stiprėja. Iš sušalusios žemės kietų apkasų vis daugiau kyla karių. Jų veidai pasikeitę: mažiau baimės, daugiau vilties ir ramybės. Jie visi: iš vieno ir antro fronto — suklumpa maldai. Kalėdų naktis! Dangaus angelai skelbia žemei didį džiaugsmą. Gimęs Išganytojas teikia ramybę sieloms ir taiką pasauliui, įgalindamas visus tapti vieno dangiškojo Tėvo vaikais.

II

Prisimena Kalėdos anie senai regėti vaizdai. Jie, tiesa, papuošti žmogaus vaizduotės, bet paimti iš gyvenimo realybės, kokią ir nūdien išgyvenam.

Po antrojo pasaulinio karo argi kada buvome tikri dėl taikos? Juk visada tai vienur, tai kitur aidėjo ginklai; visada gyvenome baimėje, kad gali netikėtai suliepsnoti trečias pasaulinis karas. Ši baimė yra tikrai reali, nes didžiųjų pasaulio galybių ginklų sandėliai yra pilni, ir vis dar pilnėja, atominių ginklų. Šie ginklai, jei panaudoti, galėtų visa sunaikinti, reikštų pasaulio pabaigą. Įtam-

pa Europoje, neramumai Pietų Amerikoje, įtampa Azijoje, ekonominiai ir politiniai sunkumai Afrikoje yra židiniai, kurie labai lengvai gali būti kibirkštis visuotinio karo.

Bet štai Kalėdos. „Stille Nacht" ir kitų kalėdinių giesmių aidai pagauna mūsų sielas ir pakelia į viršžemišką pasaulį. Akimirksniui užmirštame pavojus ir vargus, pajuntame dangišką ramybę ir darosi mums gera, taip kad galime sakyti: šiandien mums yra didi šventė!

Deja, nevisi šitai išgyvena. Yra, kurie negirdi, nenori girdėti, šventų Kalėdų giesmių melodijų. Jie nepatiria Kristaus atneštos ramybės, jo teikiamo dvasinio džiaugsmo. Yra ir tokių, kuriems Kalėdos sukelia nerimą, žadina baimę. Yra, kurie bevelija rinktis kovą, o ne ramybę. Jie kursto neramumus, kelia nesantaikas, kiršina individus ir nustato tautas ir valstybes vieną prieš kitą. Jie bevelija griauti, o ne statyti; siekia, kaip teisingai įspėjo vienoje savo kalėdinių kalbų (1947) Popiežius Pijus XII, iššaukti visuomeninio gyvenimo sugriuvimą. Tai tamsybių vaikai. Tai pragaro tarnai. Tai moderniško gyvenimo Erodai. Kalėdos jiems ne ramybę neša, o nerimą kelia ir neapykantą žadina.

Nesunku suprasti, kodėl kai kas neturi ramybės. Mat, ramybė yra Dievuje ir iš Dievo. Visa gi, kas yra šalia Dievo, ar prieš Dievą, yra griovimas, nesantaika, neapykanta, susigraužimas, yra pragaro atspindžiai. Visa, kas įvyko ir vyksta taikos siekiančiam, bet neturinčiame pasaulyje yra paseka bedievystės. Dievą praradęs žmogus yra pabaisa sau ir pasauliui. Dievą praradęs pasaulis verkia suklupęs ant griuvėsių ir dreba iš baimės dėl galimų naujų griuvėsių.

„Garbė Dievui aukštybėse, o ant žemės ramybė geros valios žmonėms!" — gieda šiandien Bažnyčia su dangaus angelais. Kalėdos atneša ramybę, bet tik tiems, kurie yra geros valios, kurie patinka Dievui. Jam gi patinka visi tie, kurie jį myli ir ištikimai pildo jo valią. Kristaus žodžiai yra aiškūs: „Kas myli mane, laiko mano žodžius; tą myli mano Tėvas. Pas jį ateisime, ir pasidarysime pas jį savo buveinę" (Jon 14, 23). Reikia tad mylėti

Dievą, laikyti jo įsakymus, o Jėzus ateina pas mus, pasiliks su mumis ir pripildys savo ramybe, kokios pasaulis neturi ir negali duoti.

III

Vidinė ramybė, kurią Kristus teikia, yra pagrindas išorinei taikai, kurios siekia visi, bet retai kada turi. Iš kitos pusės stoka išorinės taikos neišvengiamai drumsčia vidinę ramybę. Popiežius Pijus XII enciklikoje „Optatissima Pax" nurodo tris sąlygas, kurios yra reikalingos siekiant taikos (Atti e discorsi Pio XII vol IX 1947, 433-437).

1. Siekiant taikos, visų pirma privalu grįžti prie Dievo. Kadangi nusigręžimas nuo Kristaus, — sako Kristaus Vietininkas, — privedė prie karo katastrofos, tai nedelsiant reikia grįžti prie jo, palenkiant jam viešą ir privatų gyvenimą. Kadangi klaida aptemdė protus, reikia grįžti prie tiesos, kuri, būdama Dievo apreikšta, rodo tikrąjį kelią į dangų. Kadangi neapykanta atnešė tokius karčius vaisius, reikia grįžti prie krikščioniškos meilės, kuri viena tegali nutildyti skausmus, užgydyti žaizdas, išlyginti nelygumus" (p. 435). Siekdamas taikos, pasaulis privalo grįžti prie Dievo, nes, kur nėra Dievo, tėra tik neramumai, vaidai ir neapykanta. Visi privalome daryti visa, kas nuo mūsų priklauso, kad pasaulis grįžtų prie Dievo, ir Dievas rastų pasaulyje sau vietos.

2. Siekiant taikos privalu vykdyti meilės įsakymą. Tai antroji Popiežiaus nurodyta sąlyga taikai įgyvendinti pasaulyje. Kur alkanų ir nuskurusių minios stovinėja prie liuksusu dvelkiančių vitrinų; kur darbo vergija viešpatauja; kur šalia pertekliuje skendinčių matomas tikras skurdas ir net badas, ten taikos nėra ir nebus. Reikia socialinio teisingumo. Reikia iš krikščioniškos meilės plaukiančio gailestingumo. Šito reikia siekti. Štai privalu įgyvendinti.

3. Trečioji Popiežiaus nurodyta sąlyga siekiant taikos yra

malda. Žmogaus pastangos, nors ir geriausios, lieka bergždžios, jei jos nėra gaivinamos Dievo malonės. Ir taikai pasiekti reikalinga malda, nes be Dievo pagelbos jos nepasieksime. Kas siekia taikos vien žmogiškomis jėgomis, tam tinka pranašo įspėjimas: „Taika, taika, taika! Ir jos nėra" (Jer 6, 14). Štai kodėl Popiežius Pijus XII minėtoje enciklikoje visus kvietė melstis, kad pasiektume taiką. „Kadangi artinasi malonios Kalėdų iškilmės, — rašo Kristaus Vietininkas, — kurios primena Vaikelį Jėzų paguldytą prakartėlėje ir angelų chorus, meldžiančius žmonėms dangiškos ramybės, todėl laikome pravartu karštai kviesti visus, o pirmoje eilėje vaikelius, gausiai lankyti Prakartėlę ir nuoširdžiai melstis, idant dieviškas Vaikelis atitolintų nesantaikas ir galimų nelaimių grėsmę; idant apšviestų protus tų, kurie dažniausiai ne dėl blogumo, bet klaidos yra apgauti; idant pašalintų neapykantą, suderintų ginčus ir atgaivintų krikščionišką meilę" (p. 435). Malda yra galingas ir labiausiai prieinamas ginklas kovojant prieš pikta ir vykdant gera.

* * *

Trokštame taikos. Siekiame ramybės.

Ramybė ir Dievuje. Ji ateina iš Dievo. Ją atnešė Jėzus, nužengdamas iš dangaus ir priimdamas žmogaus prigimtį. Ji trykšta iš Prakartėlės. Suklaupkime prie jos. Atverkime; dieviškam Kūdikiui savo širdis. O pajusime,kad ramybė nužengs ant mūsų, pripildys mūsų sielas.

„Taika, taika! Mes netrokštame nieko kito, kaip tik taikos!" — pareiškė Rusijos Užsienių Reikalų Ministeris A. Gromyko, kalbėdamas spalių revoliucijos sukakties proga 6 lapkričio 1984 (Cit. Il Giornale Nuovo 7.XI.1984, 1). Visi trokšta taikos, o jos nėra. Ją pasieksime, ji užviešpataus pasaulyje tik tada, kai žmonija atsigręš į Dievą ir jį pripažins savo Viešpačiu; kai visi, suklupę, karštai melsime, sakydami: „Viešpatie, duok mums taiką mūsų dienose!" (Ekle 50, 25).

KALĖDOS — DIENOS MIŠIOS

„Ir Žodis tapo kūnu ir gyveno tarpe mūsų"

Jon 1, 18

I

Laiške Efeziečiams šv. Paulius rašo: „Kiekvienas mūsų yra duota malonė atitinkanti Kristaus dovanos saiką. Juk pasakyta: — Užžengdamas aukštyn vedėsi belaisvius; davė dovanų žmonėms. Kas gi yra tasai, kuris užžengė, jei ne anas, kuris ir nužengė į pačias žemybes? Kuris nužengė yra tas pats, kuris ir užžengė virš visų dangaus aukštybių" (Ef 4, 8ss).

Kristus nužengė iš dangaus: prisiėmė žmogišką prigimtį. Nužengė nešdamas su savim dovanų. Jos yra išganymo malonės. Atlikęs savo pasiuntinybę žemėje, Jėzus vėl grįžo į dangų, vesdamas su savim tuos, kuriuos Tėvas jam buvo patikėjęs, kurie yra gimę ne iš kraujo, ne iš kūno noro, ne iš vyro valios, bet iš Dievo; kurie jį priėmė bei įtikėjo į jį.

Kalėdose prisimename Dievo Sūnaus įsikūnijimą. Viengimis Tėvo Sūnus nužengė iš dangaus su dovanomis. Jomis jis siekė laimėti sau žemės žmones, kad juos pasiimtų, laikui atėjus, pas save į dangų, į kur vėl užžengė, baigęs žemės misiją. Prieš palikdamas pasaulį, jis meldė Tėvą, sakydamas: „Tėve, aš noriu, kad tie, kuriuos man esi davęs, būtų su manim, kur aš esu, idant jie regėtų manąją garbę, kurią man suteikei, nes mane numylėjai prieš pasaulio sukūrimą" (Jon 17, 24).

II

Kristus nužengė su dovanomis. Kokios jos yra? Vaikučiai Kalėdų rytą eina prie eglutės ieškoti dovanų, kurias tėveliai yra

paslėpę. Kokių dovanų mes tikimės rasti, suklupę prie Prakartėlės?

1. Didžioji dovana, kurią Išganytojas atneša mums iš dangaus, yra jis pats. Prisiimdamas mūsų žmogystę, jis mums duoda savo dievystę. Kristuje susijungę su Dievu, mes — pasaulio žmonės, — esame pakeliami į Dievo vaikų kilnybę ir įgauname teisę į dangaus paveldėjimą; mes — silpni — nusidėjusių Adomo ir Ievos palikuoniai — įgauname dieviškos stiprybės ir dangaus kilnumo; mes — mirties šalies gyventojai — užsitikriname amžinojo gyvenimo viltį. Kaip šv. Paulius, taip ir mes galime sakyti: „Aš visa galiu tame, kuris mane stiprina — Kristuje Jėzuje" (Pilyp 4, 13). Atsimintina taipgi, ką kita proga tas pats Apaštalas yra pasakęs. Štai jo žodžiai: „Kūnas ir kraujas negali paveldėti dangaus karalystės; nei, kas genda, paveldės tai, kas negenda. Bet va aš sakau jums paslaptį: visi kelsimės, nors nevisi būsime pakeisti... Mirusieji kelsis negendamumu, ir tas marus — nemarumu. O kai marusis kūnas apsivilks nemarumu, tuomet įvyks žodžiai, kurie yra parašyti: — Mirtis praryta pergalės! Mirtie, kur yra tavo pergalė?!" (1 Kor 15, 50ss).

Amžino gyvenimo dovaną visi noriai priima. Kas gi nenorėtų amžinai gyventi?! Ką gi nebaugina išnykimo pavojus? Kam gi nėra liūdna ir baugu matyti, kaip visa nyksta ir praeina? Todėl viltis, jog galima pasiekti nepraeinamumą, laimėti amžinumą, kiekvienam yra paguoda ir džiaugsmas. Tik beprotis galėtų sąmoningai atmesti Kristaus atneštą amžino gyvenimo dovaną.

Žinomas rašytojas, Prancūzijos Akademijos narys, Julien Green, buvęs atsitolinęs nuo Dievo, bet vėliau grįžęs prie tikėjimo, karštai meldė Viešpatį, kad stiprintų jį jo silpnume, nes vis dar jautė stiprų pasaulio viliojimą. Savo romane „Išvykti anksti rytą" (Milano 1966, 173) kreipiasi į Dievą sekančia malda: „Prisimink, Viešpatie, aną minutę, kai tu pasilenkei prie manęs! Žiūrėk, koks aš! Grąžink tad man aną minutę ir padaryk, kad ji man taptų amžinybe". Prašykim ir mes su Julien Green, kad mūsų susitikimas su Dievu tesėtų visam; kad taptų laimingoji amžinybė

kylanti nuo žemės į dangų.

2. Antroji Kristaus atneštoji dovana, gimstant Betliejuje, yra taika. Jam gimstant, angelai skelbė, jog Jėzaus gimimas žmogumi teikia garbę dangui ir neša ramybę žemei (Lk 2, 14). Vėliau pats Išganytojas šitai patvirtino, sakydamas: „Aš palieku jums ramybę. Savo ramybę jums duodu. Ne kaip pasaulis duoda, aš ją jums duodu" (Jon 14, 27).

1) Kristaus teikiama ramybė yra skirtinga nuo pasaulio taikos. Jėzaus teikiama ramybė yra vidinė. Ji laiduoja mums taiką su Dievu per nuodėmių atleidimą. Šv. Paulius dėkoja Dievui, kad „jis mus iš anksto pasirinko, idant būtume jam įsūniai per Jėzų Kristų", kuriame „mes turime atpirkimą jo krauju, nuodėmių atleidimą pagal jo malonės turtus" (Ef 1, 5-7).

2) Kristaus teikiama ramybė laiduoja mums taiką su artimu, nes per nuodėmių atleidimą sujungia mus su Dievu į vieną Dievo vaikų šeimą be jokio rasės, klasės, tautybės, gabumų, profesijos skirtumo. Šv. Paulius rašo: „O dabar Kristuje Jėzuje jūs, kitados buvę toli, esate priartinti jo krauju. Nes jis yra mūsų ramybė. Juk iš dviejų jis padarė viena. Savo kūnu išgriovė skiriančią sieną... Atėjęs, jis skelbė ramybę jums, buvusiems toli, ir ramybę tiems, kurie buvo arti. Nes per jį mes turime priėjimą prie Tėvo vieni ir antri vienoje Dvasioje" (Ef 2, 13ss).

3) Kristus laiduoja mums taiką su savim, grąžindamas ramybę sąžinėje. Jėzus yra tikrasis sąžinės gydytojas. Jis ją pagydo, atleisdamas nuodėmes. Ramybė yra mumyse, kai mes jaučiamės, jog nesame niekam kalti: nei Dievui, nei žmonėms.

Ramybės dovaną žmonės noriai priima ir ją tikrai gauna, jei jie nėra pilnai pikto pavergti. Minėtasis rašytojas Julien Green (Op cit 33) prisipažįsta: „Jei dar šį vakarą turėčiau išvykti, ir jei mane klaustų, kas mane daugiausia jaudina žemėje, turbūt atsakyčiau, jog tai yra, kai Dievas pereina per žmogaus širdį. Juk visa išnyksta meilėje. Ir, jei mes būsime atsakingi už meilę, būsime atsakingi prieš tą, kuris yra Meilė. O jis yra Dievas".

III

Iš meilės mums Jėzus nužengė iš dangaus su dovanomis, kurios įgalina mus pasiekti išganymą. Šv. Jonas aiškiai teigia: „Dievas taip numylėjo pasaulį, kad davė savo Viengimį Sūnų, idant kiekvienas, kuris tiki į jį, nepražūtų, bet turėtų amžiną gyvenimą" (Jon 3, 16). Kitoje vietoje tas pats apaštalas rašo: „O prieš Velykų šventę Jėzus, žinodamas, jog atėjo valanda pereiti iš šio pasaulio pas Tėvą, mylėjęs pasaulyje esančius savuosius, juos numylėjo iki galo" (Jon 13, 1). Kristus myli savuosius. Jo meilė dieviška, todėl: pilna absoliuti, visa apimanti, visa savyje paskandinanti. Šia savo meile Jėzus siekia palenkti sau sielas, jas pasiimti su savim į dangų. Šitaip suprastinas šv. Pauliaus pasakymas: „Užžengdamas aukštyn, vedėsi belaisvius, davė žmonėms dovanų" (Ef 4, 8).

Žmonės paprastai noriai laukia iš Kristaus ramybės ir amžino gyvenimo dovanų, bet kartais atsisako priimti meilės dovaną. Nuostabu. Meilės dovana juk, rodos, turėtų būti pati brangiausia. Kodėl žmogus kartais purtosi priimti Kristaus meilę? Tikriausiai todėl, kad meilė yra pavergianti; kad ji nepalieka žmogui laisvės; kad ji reikalauja atsižadėti savų užgaidų ir verčia sekti Išganytoją kryžiaus keliu. „Jei kas nori paskui mane eiti, — sako Jėzus, — teišsižada savęs, teneša kasdien savo kryžių ir teseka manim" (Lk 9, 23).

Julien Green kitam savo veikale „Pamfletas" (Paris 1924, 22) apie Kristaus meilę šitaip rašo: „Ši pabaisinga meilė neleidžia mums atsikvėpti. Ji laukia mūsų ant slenksčio. Ir vos tik nustojame su ja kovoję, įsiveržia į mus, apsistoja mūsų širdyje. Ši gi jos neapima. Ji sukrečia visą mūsų gyvenimą ir daro mus nekęstinus sau ir pasauliui."

Žmogus kratosi Dievo meile, nes nenori visas priklausyti Dievui. Jis bevelija būti sau asmuo. Tiesa, jis nenorėtų atsisakyti Dievo, bet drauge velija pasilaikyti sau nevaržomą laisvę naudo-

tis žemiškais malonumais. Dievas žada atlyginimą tik amžinybėje, kuri yra daugiau mažiau toli; o žmogus nori čia pat būti pasotintas žemiškais džiaugsmais. Žmogus siekia malonumų, be įsipareigojimų, gėrybių be atsižadėjimų. Jis nori būti sau viešpats. Dievas viską žada ir duoda, net ir žemės gyvenime, bet jis daug ir reikalauja. Dievas duoda pats save. Bet jis toks didis, jog visa paskandina savyje, kas tik jungiasi su juo meilės ryšiais. Šv. Paulius drįso teigti: „Gyvenu aš, jau nebe aš, gyvena manyje Kristus" (Gal 2, 20). Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresė pirmosios Komunijos priėmimo proga rašė: „O kaip malonus buvo anas pirmasis Jėzaus pabučiavimas! Tai buvo meilės pabučiavimas. Aš pajutau esanti mylima, ir iš savo pusės sakiau: — Aš tave myliu, aš tau pilnai atsiduodu... Mūsų susitikimas aną dieną nebuvo vien susitikimas, o greičiau tikras susiliejimas. Mes nebuvome jau du: Teresė išnyko it vandens lašas okeane; liko tik Jėzus" (L'hitoire d'une Ame, Paris, 44). Šio totalinio atsidavimo, tikro paskendimo Dievuje, žmogus dažnai nesupranta, todėl bevelija laikytis tam tikram atstume nuo Dievo, nors jis yra ir meilės Dievas.

* * *

Bet kai žmogus įsitikina, jog „žemiškas maistas", nuo kurio Julien Green taip sunku buvo atsisakyti, nepasotina; kai jis supranta, kad žemiškieji malonumai nepatenkina, o apvilia; kai pamato, kad žemės gyvenime visa yra ribota ir nepastovu, tuomet pradeda galvoti apie Dievą ir ima ilgėtis jo meilės, kurios anksčiau kratėsi; tuomet su Julien Green kreipiasi į Dievą ir meldžiasi, tardamas: „Atsimink, Viešpatie, aną minutę, kai tu pasilenkei prie manęs ir palietei mane savo meile. Žiūrėk, koks aš esu! Grąžink man aną minutę ir padaryk, kad ji man taptų amžinybe!"

KALĖDOS — DIENOS MIŠIOS

„Ir Žodis tapo kūnu ir gyveno tarpe mūsų"

Jon 1, 18

I

Trečiose Kalėdų Mišiose skaitome Jono evangelijos įvadą. Tai tartum himnas, kuriuo evangelistas iškilmingai pristato Išganytoją, pabrėždamas jo amžiną buvimą Dievuje ir nusakydamas jo įsikūnijimą bei gimimą žmogiškoje prigimtyje.

Mylimasis apaštalas Jonas pristato Mokytoją „Žodžio" terminu. Šis terminas buvo žinomas helenistinio pasaulio mokytojams Platonui, Filonui ir Gnostikams. Jie jį skirtingai įprasmino, bet sutartinai pripažino jam dvasinę prasmę. Platonas žodžiu „Logos" nurodė ideologinę abstrakciją. Filonas — pristatė esybę, kuri tarptininkauja tarp Dievo ir žmogaus. Gnostikai — vadino Dievo sukurtą dvasinę būtybę. Evangelistas šį terminą panaudojo bei pritaikė Išganytojui, kuris nuo amžių buvo pas Dievą, buvo Viengimis Tėvo Sūnus, išganymo pilnybei atėjus, įsikūnijo priimdamas žmogišką prigimtį, kad atpirktų nusidėjusią žmoniją ir ją grąžintų dangui.

Pirm viso evangelistas pabrėžia Jėzaus transcendenciją. Jis yra be pradžios, t.y. nuo amžių ir yra virš laiko. Jis yra pas Dievą, bet yra tikras Dievas. Yra Dievas — vienas su Tėvu esime, bet skirtingas išoriniame veikime. Dievas savo begaliniame tobulume tartum išsilieja iš savęs, sukurdamas pasaulį. Šis išorinis Dievo reiškimasis yra tiek tobulas, kad nėra vien reiškinys, o tikras Asmuo, yra Sūnus. Jis kyla iš Tėvo, bet yra viena su juo dieviškoje esybėje.

Jėzus yra išorinis Dievo reiškimasis, nes per jį yra visa sukurta, kas yra danguje ir žemėje; kas yra regimo ir neregimo; kas yra medžiaginio ir dvasinio. Jis yra visokios gyvybės versmė. O

būdamas gyvybės davėjas, tuo pačiu yra ir jos gaivintojas, kaip fizinės, taip ir dvasinės; kaip žemiškos, taip ir antgamtinės. Jis yra šviesa, kuri nužengė iš dangaus ant žemės, kad šviestų žemės žmogui kelią į išganymą.

Evangelistas buvo liudininkas, kaip tautos vadai, t.y. savieji atmetė Mokytoją ir jį pasmerkė mirčiai ant kryžiaus, ir gerai žinodamas, kaip pagoniškas pasaulis pasirodė priešingas Evangelijai ir žiauriai persekiojo Kristaus sekėjus, rado reikalinga pabrėžti, kad pasaulis atmetė Kristų — išganymo šviesą ir bevelijo pasilikti tamsybėse; kad net savieji jo nepriėmė. Tikrai tragiška! Pasaulis per Jėzų sukurtas, bet pasaulis jo nepažino. Jėzus atėjo visų pirma savųjų gelbėti, bet savieji jį atmetė. Pasaulis nepažino, o savieji atmetė Išganytoją, kuris atėjo grąžinti nupuolusiam žmogui dievišką sūnystę ir dangaus paveldėjimą. Jis atėjo, kad tie, kurie tiki į jį, būtų įgalinti tapti Dievo vaikais, atgimdami per išganymo malonę ir tapdami naujais žmonėmis, priimtinais Dievui.

Evangelistas primygtinai pabrėžia, jog jis ir kiti mokiniai yra autentiški liudininkai istorinio Kristaus atėjimo. Jie jį pažino kaip žmogų, bet ir kaip Viengimį dangiškojo Tėvo Sūnų, pilną malonės ir tiesos.

Mylimasis Jėzaus mokinys dar primena, jog apie Mokytoją visų pirma liudijo Jonas Krikštytojas. Jis liudijo ir pristatė, kalbėdamas minioms, Jėzų kaip žadėtąjį Mesiją. Jis teigė, kad Jėzus yra Dievo Avinėlis, apie kurį pranašai kalbėjo. Jis Avinėlis, nes atėjo savo kraujo auka atpirkti žmoniją ir įgalinti žmogų atgimti, keltis iš nuodėmės ir tapti Dievo vaiku.

II

Kalėdos primena istorinį Jėzaus atėjimą. Amžinojo Dievo Žodžio įsikūnijimą paliudija tie, kurie jį asmeniškai pažino, jį sekė, jį mirštantį ant kryžiaus ir prisikėlusį iš numirusiųjų matė.

Jėzus gimė iš moters, bet ne iš kūno pageidimų, ne iš vyro valios, o iš Dievo galios, veikiant šv. Dvasiai. Šitai paliudija ir kiti evangelistai, ypač Lukas. Jėzaus pradėjimas ir gimimas buvo stebuklingas. Gimė iš moters, bet tėvas buvo ne Juozapas, o Dievas. Todėl ir jis, nors buvo tikras žmogus, bet drauge buvo ir tikras Dievas, o švenčiausioji Motina liko vyro nepaliesta mergelė, kaip tai pranašo buvo išpranašauta (Iz 7, 14).

Jėzus buvo pradėtas motinos įsčiose Nazarete, bet gimė Judėjos Betliejuje. Mat, Juozapas buvo iš Dovido giminės. O šis buvo kilęs iš Betliejaus. Kai ciesorius Augustas įsakė surašinėti imperijos gyventojus, Palestinoje šį surašinėjimą vykdė Sirijos valdytojas Romos senatorius Publius Sulpitius Quirinus. Tai įvyko tarp 6-4 metų prieš Kristų pagal mūsų skaičiavimą. Žydai gyventojus skaičiuodavo ne pagal gyvenamą vietą, bet pagal kilmę iš Izraelio giminių. Štai kodėl Juozapas, kilęs iš Dovido, turėjo vykti įsirašyti į Betliejų. Atvykus į Betliejų, Marijai atėjo metas gimdyti. Ji pagimdė pasaulio Išganytoją vienoje iš grotų, kur piemens paprastai uždarydavo gyvulius. Mat, esant dideliam žmonių antplūdžiui, kadangi vyko surašinėjimas, nebuvo įmanoma gauti prieglaudą užeigos namuose. Nėra jokios abejonės, kad Kristus gimė tarp 4-5 metų prieš Kristų. Kas reiškia, kad mūsų skaičiavimas vėluoja 4-5 metais. Tai liudija tikri istoriniai dokumentai. Žinome, kad Erodas Didysis mirė 750 nuo Romos įkūrimo, o tai atitinka mūsų eros 4 metus. Žinome iš Mato evangelijos, kad Erodas mirė netrukus po Betliejaus vaikelių iššudymo, po to kai šv. Šeimyna iš Betliejaus pabėgo į Egiptą. Tai galėjo įvykti maždaug po metų nuo Jėzus gimimo. Vadinasi, Išganytojas gimė greičiausia 5 pr. Kr.

Kaip pradėjimas, taip ir gimimas Jėzaus vyksta stebuklų ženkle. Jo gimimą ženklino nuostabi žvaigždė — planeta pasirodžiusi Persijoje, kurią sekdami atvyko į Betliejų gimusio Išganytojo pasveikinti trys Persijos astrologai (Mt 2, 1-15). Jo gimimą specialiu apsireiškimu pranešė piemenims angelai (Lk 2, 8-20).

III

Kalėdos primena istorinį Kristaus gimimą. Tačiau Jėzaus gimimas tikrumoje pakyla virš istorijos, virš laiko, virš pasaulio, ir sujungia žemę su dangumi, laikinybę su amžinybe, žmogų su Dievu. Kristus, tapęs žmogumi, įėjo į istoriją, bet, būdamas Dievas, yra nuolatinėje dabartyje. Jis ateina, gimsta nuolat žmonių širdyse, įgalindamas žmones atgimti dvasia jame, tapti naujais žmonėmis, sutvertais pagal Dievą tikram šventume.

Štai kodėl Kalėdose privalome prisiminti ne tik istorinį Jėzaus gimimą, bet ir dvasinį mistinį jo gimimą mūsų sielose.

Apaštalas Jonas teigia, jog tie, kurie tiki į Kristų, kurie jį priima, tiems jis davė galią tapti Dievo vaikais per dvasinį mūsų atgimimą. O tai yra būtina sąlyga pasiekti išganymą. Kalbėdamas su Nikodemu Jėzus pabrėžė: „Iš tikrųjų, iš tikrųjų, sakau tau, jei kas negimtų iš naujo, negali regėti Dievo karalystės... Kas gimė iš kūno, yra kūnas, ir, kas gimė iš Dvasios, yra dvasia. Todėl nesistebėk, kad pasakiau: — reikia jums iš naujo užgimti" (Jon 3, 3.5-7).

Kristus iš meilės pasiaukojo dėl mūsų priimdamas žmogišką prigimtį, mes atsakydami į Kristaus meilę, privalome leisti, kad jis užgimtų mumyse ir atgimdytų mus naujais žmonėmis, mylimais Dievo vaikais. Jei kartais siela būtų mirusi nuodėme, reikia kviesti Kristų, kad jis, atleisdamas kaltes, grąžintų dvasinę gyvybę. Jei siela yra šalta ir suvargusi, reikia kviesti Išganytoją, kad jis ateitų pas mus ir suteiktų mums atgaivą.

Ne vien savo sielas turime atverti Kristui, kad jis į jas nužengtų ir užtikrintų išganymą; privalu daryti visa, kad atvertume kelią ir į sielas tų, kurie Dievui yra mirę, nes skendi nuodėmėse.

* * *

Legenda pasakoja, kad vieną dieną Paduvos gatvėse, Italijoje, susitikę du berniukai. Tuojau susibičiuliavo ir ėmė drauge žaisti. Pažaidus, prieš atsisveikinant, berniukas vardu Antanas klausė savo nepažįstamą draugą: „Koks tavo vardas? Kur tu gyveni?" Tasai atsakė: „Mano vardas yra įrašytas puošniomis raidėmis Betliejaus grotoje; krauju įrašytas ant kryžiaus; auksu įrašytas ant kiekvieno tabernakulio altoriuose. Aš ateinu iš dangaus. Vaikščioju po pasaulį. Ieškau mylinčių širdžių. Antanai, ar sutiktum atiduoti man savo širdį?" Tame akimirksnyje nepažįstamas berniukas išnyko. Tai buvo vizija.

Įsiklausykime, klūpodami prie Prakartėlės, o išgirsime, kad Kūdikėlis tyliai prabyla ir klausia mus: „Ar tu sutiktum atiduoti man savo širdį?" Kokį atsakymą į šį klausimą esame pasirengę duoti?!

KALĖDOS — DIENOS MIŠIOS

„Pradžioje buvo Žodis, ir Žodis buvo pas Dievą, ir Žodis buvo Dievas"

Jon 1, 1-18

I

Žinoma rašytoja, amerikietė, Taylor Caldwell savo romane „The Prologue of the Love — Meilės Prologas" kalba apie turtingą, bet nelaimingą moterį. Ši turėjo visa, ką medžiaginis pasaulis gali duoti. Skendėjo turtuose, nėrėsi pasilinksminimuose. Daug kas jai lankstėsi. Nemaža kas jos draugyste didžiavosi. Jos puošniuose salionuose liejosi šampanas, aidėjo linksmos kalbos bei banalūs juokavimai. Ji naudojosi gyvenimu, kiek galėjo ir kol pajėgė. Visa tai tačiau nedarė ją laimingą. Priešingai, slenkant metams, artėjant gyvenimo pavakariui, pradėjo vis labiau jausti tuštumą savyje ir aplink save. Sieloje kilo neramumai, vargino abejojimai. Už ko kabintis? Kur ir kaip rasti paguodą? Kaip suvokti gyvenimo prasmę? Nebuvo religinga, bet buvo girdėjusi, kad gyvenimo sunkumuose galima rasti suraminimo ir vilties Dievuje. Dievas tačiau jai buvo — jei ne svetimas, tai tikrai tolimas. Ji jo nepažino. buvo išauklėta be tikėjimo ir gyveno nepraktikuodama jokios religijos.

Dievas, — svarstė ji! Ar jis tikrai yra? Ar tai nėra veikiau žmonių išsigalvojimas, kad sunkumuose rastų į ką atsiremti, rastų paguodą, nors ji būtų ir apgaulinga? O jei Dievas tikrai yra, tai kas ir koks jis? Šių minčių ir abejojimų negalėdama nusikratyti, vieną dieną ji atsilankė pas katalikų kunigą. Atėjusi, ji klausė: „Kunige, ar jūs tikrai tikite, kad Dievas yra, ir kad jis yra toks, kaip daugelis jį vaizduojasi, jį tiki?" — „Ponia, — atsakė kunigas, — pagalvokite, argi aš būčiau kunigas ir sėdėčiau šioje klebonijoje, jei netikėčiau?!"

Ar jūs tikite į Dievą? Ar jis tikrai yra? Ar jis yra toks, apie kokį girdime kalbant, kokį daugelis tiki? — Tai dažnai girdimi klausimai. Tokiuose abejojimuose skęstą žmonės yra tikrai nelaimingi. Jie gyvena netikrume ir skęsta nežinioje. Nors būtų pertekę žemiškomis gėrybėmis, kaip ana romano moteris, vis dėlto yra neramūs; netikrumas juos kamuoja; jie kenčia, nes nežino, į ką galėtų atsiremti; nesuvokia, kaip jaučiamą tuštumą galėtų pašalinti. Jie švenčia Kalėdas, bet nesuvokia giliosios šios šventės prasmės ir nepatiria jos nešamos tikintiesiems palaimos.

II

Judėjos karalius Achazas, laukdamas priešų puolimo, stiprino Jeruzalės gynybą. Pranašas Izaijas atėjo pas karalių ir jį bandė užtikrinti, kad Dievas saugos Judėjos karalystę, todėl turėtų pasitikėti ne karinėmis jėgomis, o verčiau Dievo globa. Šiam patvirtinti pranašas liepė prašyti, kokio tik norėtų, ženklo iš dangaus. Achazas tačiau atsisakė tokio ženklo prašyti, teisindamasis, jog nenorįs Dievo gundyti, nes jautėsi esąs tikras savomis pajėgomis apsiginti nuo galimų puolimų. Pranašas subarė karalių dėl jo mažo tikėjimo ir pareiškė, jog Dievas, nors ir neprašomas, yra pasirengęs duoti ženklą, kuris laidoja Judėjos karalystei išsigelbėjimą. Tas ženklas yra pranašystė apie žadėtojo Mesijo atėjimą. Pranašas Dievo vardu skelbia, kad iš vyro nepaliestos mergaitės gims Mesijas, anas žadėtasis iš Jesės kamieno kyląs atžala (Iz 11, 1). Judėja nežus, nes iš jos karališkos giminės turi kilti Išganytojas, kuris pradės naują išganymo erą, nes nuo tol Dievas gyvens su žmonėmis (Iz 7, 9-14). Ši pranašo Izaijo pranašystė išsipildė aną Kalėdų naktį, kai Betliejuje gimė Kristus. Jis gimė iš vyro nepaliestos mergelės, kuri buvo malonės pilnoji. Jis, Viengimis Tėvo Sūnus, įsikūnijo, kad žemės žmogų įgalintų gyventi su Dievu, leisdamas jam pažinti, kas yra gera ir kas yra pikta, o taip pat įgalindamas jį vykdyti gera ir išvengti pikto.

Jo vardas Emanuelis, kas reiškia Dievas su mumis! Nuo anos šventos nakties, kai Betliejuje, vienoje grotoje, gimė Išganytojas, mes nesame vieni: Dievas yra su mumis. Jis globoja mus žemėje ir veda į dangų.

Rašytoja Taylor Caldwell minėtame romane toliau tęsia savo pasakojimą apie aną turtingą, bet nelaimingą moterį. Ji tapo tikinti ir buvo priimta į Katalikų Bažnyčią. Tikėjimas jai padėjo nugalėti visus anksčiau turėtus sunkumus, būtent, netikrumą, baimę ir net beviltiškumą. Dabar ji guodžia savo marčią, kuri skundžiasi dėl nelaimingų vedybų. Marti sako uošvei: „Mūsų moterystė priėjo liepto galą. Nėra vilties, kad ją būtų galima išgelbėti. Baigta!" „O ne! — užtikrina uošvė. — Pagalba yra. Juk yra Dievas! Turime gėdytis, kad jį kurį laiką buvome užmiršę!"

Yra Dievas! O jis visada ir kiekvienu atveju visiems gali padėti. Gaila, kad vieni jį užmiršta, kiti bevelija be jo apsieiti, kaip tai atsitiko su karaliu Achazu. Ir vieni ir kiti iš šiųjų ilgainiui patiria, kad be Dievo, vien savomis jėgomis, neįmanoma nugalėti visas sutinkamas kliūtis. Laimingi tie, kurie laiku atsimena Dievą, ir įsitikina, jog esame jo reikalingi, nes yra atvejų, kad tik Dievas gali mums padėti.

III

Yra Dievas. Bet kas jis yra? Kai kas Dievą vaizduojasi it tai būtų abstraktas, tolima Būtis, kuri nieko bendra neturi su žmogumi ir yra žmogui svetima. Kiti į Dievą žiūri it jis būtų žmogaus priešas, kuris visa draudžia, už viską baudžia, nuolat teisia. Žiaurūs, bet neretai yra girdimi, žodžiai, kuriuos poetas Felice Romano, deda į Romos prokonsulo Poliono lūpas, kai jis kalbasi su druzitų kunigu Adalgiza: „Tu meldiesi į Dievą, kurs yra žiaurus, atstumiantis, kuris yra priešingas tavo troškimams!" (Libretas Normos operos, Voce del Padrone, 15).

Prisimena scena iš rašytojo Henry Gheon istorinės dramos

„Kaukė ir malonė". Veiksmas vyksta Romos imperatoriaus Diokleciojono laikais jo karališkuose rūmuose. Imperatoriaus rūmų artistas Genezijus rengėsi vaidinti dramą iš krikščionių gyvenimo. Turėjo scenoje pavaizduoti šv. Adrijoną. Genezijus turėjo brolį Feliksą, kuris buvo krikščionis. Rengdamasis vaidinimui, teiravosi pas brolį apie krikščionis bendrai ir apie šv. Adrijoną specialiai. Pokalbis tarp dviejų brolių prasideda polemiškai. Genezijus, kreipdamasis į Feliksą, sako: „Tasai jūsų Dievas yra fantazija, o ne realybė; yra išmislas, o ne istorija." Feliksas atsako: „Ne, broli, Dievas, į kurį mes tikime, yra reali esybė, yra istorinė asmenybė. Jis yra iš dangaus nužengęs ir žmogišką prigimtį priėmęs Kristus." Genezijus toliau prikiša: „Jei jūsų Dievas tikrai būtų žmogiškos prigimties, tai jis turėtų suprasti ir atjausti žemės žmogaus nusiteikimus bei siekius. Kodėl tad viskas jums draudžiama, tiek daug iš jūsų reikalaujama? Kodėl Kristus grūmoja bausmėmis, grąso amžinu pamerkimu? Kodėl jis jums žada tik kančias ir kviečia eiti kryžiaus keliu?" Feliksas atsako: „Klysti, broli, Kristus mus myli, mums padeda, mums laiduoja išganymą. Jis primena pasmerkimą tik tiems, kurie jį atmeta. Mums gi jis tiek teikia savo malonių, tiek pripildo dvasiniu džiaugsmu, kad mes pajėgiame būti ištvermingi kančiose, jas priimame ir pakeliame su džiaugsmu, nes žinome, kad tai artina mus prie dangaus, prie amžinosios laimės."

Betliejaus Prakartėlė patvirtina Felikso teigimą. Ilguose pokalbiuose jis įtikino Genezijų, kad Kristus nėra abstrakcija, legenda, o istorinė realybė. Šią realybę patvirtina evangelistai, kurie buvo tiesioginiai Kristaus gyvenimo ir jo mokslo liudininkai. Evangelistas Jonas, kuris buvo numylėtas Jėzaus mokinys, apie Mokytoją — dieviškąjį Žodį — šitaip rašo: „Žodis tapo kūnu ir gyveno tarpe mūsų. Mes regėjome jo garbę, garbę kaip Vienginio Tėvo Sūnaus" (Jon 1, 14). Tas pats evangelistas pabrėžia, kad Jėzus atėjo ne teisti ir smerkti, bet gelbėti ir išganyti (Jon 3, 17). Jis atėjo, ne kad ką nors atimtų, bet kad duotų tiems, kurie jį priima ko pasaulis negali duoti, būtent, žemės gyvenime ramy-

bę, o amžinybėje garbę ir laimę (Jon 14, 27; Lk 9, 56). Jis atėjo ne atimti, bet padidinti mums džiaugsmą: jį padaryti pilną ir pastovų (Jon 15, 11). Šie yra autentiški liudijimai, ir jie sako, kad mūsų Dievas yra mylįs Tėvas, o ne nuožmus Viešpats. Į šį Dievą mes tikime, prieš jį lenkiamės su meile, jį garbiname suklupę prie Prakartėlės.

IV

Genezijus, jau krikščionis, vaidino imperatoriaus akivaizdoje. Puikiai suvaidino, jautriai pavaizdavo šv. Adrijoną, taip kad imperatorius susižavėjo. Po vaidinimo Genezijus buvo pašauktas prisistatyti imperatoriui. O, prisistačius, valdovas liepė nusiimti nuo veido kaukę, kad galėtų pasigėrėti jo natūraliu veidu. Genezijus atsakė: „Valdove, aš jau anksčiau nusiėmiau nuo savo sielos kitą, nematomą, kaukę. Dabar galėsi išvysti ne vien mano veidą, bet ir mano sielą. Aš nesu, kas buvau. Mano Dievas jau nėra Jupiteris, o Kristus: Betliejuje gimęs ir žmogumi tapęs Dievo Sūnus Kristus Jėzus."

V

Genezijaus pavyzdys nėra išimtinas. Bažnyčios istorija yra pilna gražiausių liudijimų, kad mūsų Dievas nėra abstrakcija, o gyvoji realybė, dėl kurios verta aukotis iki paskutiniųjų. Kaip šv. Petras, taip eilės ir eilės tikinčiųjų seka Kristų eidami kryžiaus keliu, nes jis turi gyvenimo žodžius, nes jis laiduoja mums gyvenimą dabartyje ir amžinybėje (Jon 6, 68).

Štai vienas iš jautrių dabarties liudijimų.

Kalėdų naktis kalinių stovykloje Vorkutoje, komunistinėje Rusijoje. Liudija dr. Rafaelis Spahn viename Vienos laikraštyje 1955 metais. Štai ištrauka iš jo straipsnio: „1950 metų Kalėdų

naktis anoje mirties stovykloje. Kalinių tarpe nemaža katalikų. Buvo ir vienas kunigas Tėv. Augustinas (Dirvelė), pranciškonas. Jis ėmėsi iniciatyvos atlaikyti patikimiausiems tikintiesiems Bernelių Mišias. Vieta — maudymosi kambarys, nes jis mažiausiai buvo kontroliuojamas. Altorius — dėžės. Kryžius — iš pagalių. Žvakidės — iš duonos. Patena iš konservų dėžutės. Kielikas — stiklinė. Ostijos — iš plotkelių, kurios Kalėdoms buvo gauta iš Lietuvos. Laimingu būdu turėta tikro vyno. Kunigas atsistojo prie improvizuoto altoriaus. Apsitaisęs kasdieniais rūbais. Šv. Mišios, pamokslas, šv. Komunija! Atrodė lyg būtų sapnas, o ne realybė. Neapsakomas džiaugsmas pripildė visų sielas. Veidai spindėjo laime. Iš akių riedėjo ašaros. Tyliai aidėjo 'Stille Nacht' melodijos garsai įvairiomis kalbomis." Baigdamas dr. R. Spahn pabrėžia: „Visi dalyviai pajunta ir išgyvena naują, dievišką realybę, o ji yra pergalė ir išgelbėjimas; šviesi viltis ir aiški tiesa: Kristus — Išganytojas yra čia, yra su mumis, šiame baisiame kančių ir mirties lageryje".

Pajuskime ir mes šiandien aną Betliejaus džiugią ir viltingą realybę: Kristus su mumis. Jis yra pagelba ir viltis, išgelbėjimas ir dangiškoji šviesa žemiškos kelionės didžioje tamsoje.

KALĖDOS — DIENOS MIŠIOS

„Ir Žodis tapo kūnu ir gyveno tarpe mūsų"

Jon 1, 1-18

I

Gyvename keistus laikus. Iš vienos pusės pasaulis tolinasi nuo Dievo ir dangaus. Iš kitos pusės Jėzus atrodo artimas žemės žmonėms labiau negu kada. Jo vardas girdimas bažnyčiose ir gatvėse. Apie jį kalbama teatruose ir sueigose. Jo kryžiumi ženklinama tikinčiųjų kaktos, mergaičių krūtinės, švarkų atlapai. Jo vardas matomas įrašytas ant sienų, drabužių: ten, kur dera, ir ten, kur nederėtų.

Kai kas šiuo reiškiniu džiaugiasi, tame mato dvasinio atgimimo ženklą. Kai kam atrodo, kad nūdienis žmogus, apsivyléęs pasauliu, jaučia ilgesį kažko aukštesnio, pastovesnio, dieviško, ir todėl stengiasi atsigręžti į Kristų. Ar tikrai taip yra? Ar tai nėra vien iliuzija, vien savęs ir kitų apgaudinėjimas?

Italijos televizijos stotis vienų Kalėdų išvakarėse davė trumpą pasikalbėjimą šia tema. Pasikalbėjimo vadovas priminė, jog Prancūzijoje leidžiamas žurnalas su titulu Jėzus Kristus, kuris turįs didelį pasisekimą. Čia pat jis pakvietė minimo žurnalo redaktorius tarti žodį; paskui leido pasisakyti kitiems pokalbin dalyvauti pakviestiesiems.

Žurnalo redaktoriai paaiškino, kodėl parinkę Jėzaus vardą. Pradžioje jie buvo pravedę apklausinėjimą, kreipdamiesi į įvairius skirtingo amžiaus, išsilavinimo ir lyties asmenis. Jie turėję atsakyti į sekantį klausimą: „Kuriuo iš trijų istorinių asmenų žmonės labiausiai dominasi: Kristumi, Marksu ar Napoleonu?" Patikrinę gautus atsakymus, rado, kad didelė dauguma pirmoje eilėje stato Kristų. Todėl jie ir apsisprendė savo žurnalui duoti Jėzaus vardą.

Tarp pokalbio dalyvių buvo garsus rašytojas, konvertitas, Andre Frossard. Savo žodyje jis pastebėjo, jog Jėzaus vardo minėjimas spaudoje, nešiojimas ant drabužių, pavaizdavimas meno kūryboje gali būti, ir neretai yra, ne tikėjimo išpažinimas, o greičiau mados dalykas, ar komercinis išskaičiavimas, ar net sąmoningas piktnaudojimas. Jėzaus vardo minėjimas krikščioniui yra tik tada priimtinas, kai jis išplaukia iš tikėjimo ir yra pagarbus žmogaus nusilenkimas Dievui. Nes Kristus nėra žmogus iš žmonių, bet yra Dievas tarp žmonių!

Po Andre Frossard pasisakė kai kurie teologai ano žurnalo bendradarbiai. Jie pareiškė, jog siekė visų pirma pastatyti Jėzų istoriniuose rėmuose, kalbėti apie jį kaip žmogų. Mat, pažindami Jėzų — žmogų, sakė jie, pamažu galima pakilti ir prie Jėzaus — Dievo. Tokia tai yra jų nuomonė.

II

Besiklausant ano pasikalbėjimo, pasidarė aišku, kad krikščionys į Kristų įvairiai žiūri, skirtingai į jį atsineša.

1. Vieni Kristuje siekia matyti žmogišką asmenybę. Tiesa, pripažįsta jį esant išskirtiną žmogų, bet žmogų, kurį galima statyti šalia kitų žymių istorinių asmenybių, kaip Marksas, Napoleonas ir kiti. Yra mada žavėtis kino, sporto, muzikos įžymybėmis. Jie laikomi žvaigždėmis. Kristus kaikurių laikomas viršžvaigžde. Bet vistiek jį išpažįsta tik kaip žmogų iš žmonių, o ne Dievą tarp žmonių. Kristum — viršžmogiu žavisi pasaulio žmogus, bet prieš jį nesilenkia, jo negarbina, jam nepaklusta.

2. Kiti, nors prileidžia Jėzų esant Dievą, bet bevelija į jį žvelgti visų pirma kaip į žmogų: ieško jame žmogaus veido, žmogiško kilnumo, ir tik pro žmogiškos asmenybės siluetus bando atpažinti dieviškos prigimties bruožus. Šiesiems Jėzus yra daugiau draugas, negu Viešpats; daugiau geras Tėvas, negu įsakąs ir teisiąs Dievas; daugiau žmogišką silpnumą pažįstąs ir atjaučiąs

brolis, negu už nuodėmes ant kryžiaus miręs Dievas. Toks Kristus pasaulio žmonėms yra priimtinesnis. Juk maloniau rinktis tą, kuris daugiau duoda, ir mažiau reikalauja; kuris yra kantrus ir atlaidus, o ne griežtas ir daug reikalaująs; kuris yra gailestingas ir skubus padėti, o ne grąsinąs ir teisiąs. Kristų — atlaidų, duosnų skubantį gelbėti — daug kas noriai vaizduojasi, tiki ir skelbia. Bet tai ne Evangelijos Kristus, ne Viengimis Tėvo Sūnus, kaip jis pats save apreiškė, kaip jį skelbia Bažnyčia. Tai veikiau žmonių sukurtas jo paveikslas, kurio jis neatpažįsta, kaip neatpažins dangaus karalystėje šios rūšies klaidingų pranašų. Dėl šių Jėzus įspėjo ir sakė: „Aną dieną daugelis ateis ir man sakys: — Viešpatie, Viešpatie, argi ne tavo vardu darėme ženklus? — Ir aš tada jiems pareikšiu: — Niekados jūs nepažinau. Atstokite nuo manęs jūs piktadariai" (Mt 7, 15-22).

3. Bažnyčia, autentiška Apreiškimo saugotoja ir aiškintoja, moko ir skelbia, tiki ir pristato Jėzų — tikrą žmogų, bet ir tikrą Dievą: pasaulio Kūrėją, nuodėmingos žmonijos Atpirkėją, kuris nuo amžių buvo pas Dievą, buvo Dievas, bet, laiko pilnybei sukakus, priėmė žmogaus prigimtį; gyveno, mokė, mirė ant kryžiaus, prisikėlė iš numirusiųjų, ir taip atpirko žmoniją, laiduodamas dangaus paveldėjimą. Bažnyčia liudija Kristų, kaip jis pats yra apsireiškęs, kokį pažįstame iš Evangelijos. Jis yra geras ir mylįs, atjaučiąs ir atleidžiąs, bet drauge yra Viešpats, kuriam lenkiasi dangus ir žemė; yra reikalaująs, bet ir duodąs; yra atlyginąs, bet ir baudžiąs. Jis yra Dievas. — Jį reikia garbinti. Jis yra Meilė. — Jį privalu mylėti. Jis yra Mokytojas. — Jam reikia paklusti. Jis yra šventas. — Jį reikia pasisavinti. Jis yra Nukryžiuotasis. — Jį privalu sekti kryžiaus keliu. Jis yra ne žmoguje įžiūrimas Dievas, bet veikiau Dievuje matomas žmogus.

Jėzus yra pasakęs: „Visa man yra atiduota mano Tėvo. Ir niekas nežino, kas yra Sūnus, tik Tėvas; nei kas yra Tėvas, tik Sūnus, ir kuriam Sūnus panorėtų apreikšti" (Lk 10, 22). Vadinasi, Jėzus negali būti pažintas visoje pilnumoje nei iš istorijos, nei filosofiniai-teologiniais samprotavimais bei išvedžiojimais, o

tik iš dieviško Apreiškimo. Dievas gali būti pažintas tik šv. Dvasios teikiamų malonių pagelba, o ne vien žmogišku protavimu. Iš čia darosi suprantama, kodėl žmonės į Jėzų įvairiai žiūri, kartais nepilnai pažįsta ar visai klaidingai vaizduojasi.

III

Kas eina prie Kristaus, ir ieško savęs, o ne Dievo, tas stengiasi matyti jame visų pirma, kas yra žmogiška, nes tai yra artima, o ne, kas dieviška, nes tai yra tolima, perdaug didinga ir reikalauja nusilenkimo.

Prie Jėzaus reikia eiti tikėjimo keliu, pripažįstant ir priimant kaip mūsų Viešpatį. Reikia artėti prie jo, kad jį pagarbintume; kad jam pasivestume su nuolankumu ir meile. Tik šis yra tikrasis kelias, kuris veda į išganymą. Statyti Jėzų šalia Markso, Napoleono, ar kurio nors kito pasaulio didžiojo, reiškia jį įžeisti. Matyti Jėzuje vien žmogų, reiškia ne pasivesti jam, o pasinaudoti juo; reiškia ieškoti savęs, o ne Dievo; reiškia siekti žemiško gerbūvio, o ne amžino išganymo.

Visi ir kiekvienas turi atsiminti Jėzaus įspėjimą, jog, kas neišpažins jo Išganytoju žemėje, to jis neatpažins amžinybėje dangiškojo Tėvo akivaizdoje (Lk 9, 25s).

Jėzus, būdamas vienas su mokiniais Pilypo Cezarėjoje, klausė juos: „Ką žmonės sako jį esant?" Mokiniai atsakė, jog žmonės skirtingai į jį žiūrėjo: vieni spėliojo, kad galįs būti iš dangaus nužengęs pranašas Elijas; kiti manė, kad būsiąs iš numirusiųjų prisikėlęs Jonas Krikštytojas; dar kiti teigė, kad esąs vienas iš pranašų. Tuomet Jėzus juos klausė: „O jūs, ką sakote: kas aš esąs?" Visų vardu atsakė Petras: „Tu esi Kristus, gyvojo Dievo Sūnus" (Mt 16, 13ss).

* * *

Kaip anuomet apaštalus, taip dabar mus, suklupusius prie Prakartėlės, Jėzus klausia: „Ką apie mane sako pasaulis? Kuo jūs mane laikote?" Atsiliepkime Petro žodžiais, išpažindami mūsų gilų tikėjimą: „Tu esi Viengimis Dievo Sūnus! Tu esi mūsų Išganytojas!" O Jėzus tars ir mums: „Palaiminti esate, nes ne kūnas ir kraujas tai jums apreiškė, o mano Tėvas, kuris yra danguje" (Mt 16, 18). Į mūsų tikėjimo išpažinimą Jėzus visada atsako savo teikiama palaima. Tepripildo mus Jėzaus palaima Kalėdose ir visada, kad dangaus ramybė leistų mums eiti išganymo keliu žydriu veidu ir ramia sąžine.

JĖZAUS VARDAS

„Jam buvo duotas Jėzaus vardas"

Lk 2, 21

Dieviškam Vaikeliui, kaip ir visiems kitiems naujagimiams Izraelyje, aštuntą dieną nuo gimimo, atlikus apipiaustymo apeigas, buvo duotas vardas. Jį parinko ne tėvai, o pats Dievas per angelą, kuris apreiškė Marijai Išganytojo gimimą. Štai angelo žodžiai: „Štai pradėsi įsčiose ir pagimdysi sūnų, ir jį pavadinsi jo vardu Jėzus" (Lk 1, 31). Vardo davimas pas ano meto semitus reiškė ypatingą priklausomybę gavusiojo vardą nuo duodančiojo. Dangiškasis Tėvas davė Jėzaus vardą viengimiam savo Sūnui, nurodydamas, jog jis yra žadėtasis ir lauktasis Išganytojas. Mat, hebraiška vardo prasmė Jėzus — Jeh-shuah — Dievas Gelbėtojas. Jėzus taigi — antrasis švenčiausios Trejybės asmuo — ateina į pasaulį, prisiimdamas žmogaus prigimtį, kad išganytų žmoniją, vykdydamas dangiškojo Tėvo valią bei nuo amžių padarytą sprendimą. Pats vardas taigi — Jėzus — nusako dieviško Žodžio tapusio žmogumi prigimtį ir paskirtį vykdant žmonijos išganymą.

1. Jėzus! — Tai didis vardas. Nėra buvę ant žemės kito vardo, kuris būtų tiek žinomas ir minimas. Tai vardas, kuris yra tariamas su meile ir su įtūžimu; su pagarba ir su panieka; su baime ir su akiplėšiškumu. Tai vardas, kuriuo pradedama ir užbaigiama kiekviena kiekvieno krikščionio malda. Tai vardas, su kuriuo yra susijusios žmonijos viltys ir amžinasis likimas. Išganytojas pakartotinai užtikrino, sakydamas: „Ko tik beprašytumėte Tėvą mano vardu, bus jums duota" (Jon 16, 23). Nevienam, kai visokia žemiška pagelba jau yra atsakyta, Jėzaus vardas, išsiveržęs iš širdies, skausmą sumažina ir viltį sužadina bei išgelbėjimą atneša dvasiniuose, o taip pat ir žemiškuose sunkumuose. Tai vardas, prieš kurį lenkiasi visa visata, kaip teigia šv. Paulius. Štai jo žodžiai: „Todėl Dievas jį išaukštino ir davė jam vardą, viršijantį kiekvieną vardą, kad Jėzaus vardan lenktųsi kiekvienas kelis dan-

guje, žemėje ir po žeme ir kiekvienos lūpos išpažintų, jog Jėzus Kristus yra Viešpats Dievo Tėvo šlovei" (Pilyp 2, 9-11).

2. Jėzus! — Tai galingas vardas. Prieš šį vardą lenkiasi dangus ir žemė. Jam paklusta vėjai ir bangos. Reikia jo šauktis. Reikia su juo pradėti ir baigti kiekvieną mūsų darbą ir visą gyvenimą. Nuo lopšelio iki kapo Jėzaus vardas turi lydėti, kad laimingai gyventume ir laimingai mirtume. Šv. Petras nesuklydo, kai tarė: „Viešpatie, visą naktį triūsę nieko nepagavome, bet tavo žodin (vardan) užmesiu tinklus" (Lk 5, 5).

Nuo dangaus atsitolinusiam ir į save atsigręžusiam pasauliui Jėzaus vardas turi priminti, jog tik Dievuje yra tikroji pagelba, ir tikrasis išsigelbėjimas įvairiuose sunkumuose ir visokiuose pavojuose.

Žinoti ir suprasti, jog Dievas yra mūsų pagelba, jog tik jame yra mūsų išganymas, reiškia būti užtikrintam kiekvienu atveju kiekvienam reikale; reiškia neprarasti vilties, nežiūrint kokiuose sunkumuose besirastume. Šv. Rašytojas užtikrina: „Žinokite, kad kiekvienas, kuris pasitiki Dievu, nelieka apviltas" (Ekli 2, 11). Jėzus primygtinai liepė prašyti, užtikrindamas, jog prašydami tikrai būsime išklausyti: „Prašykite ir bus jums duota„ (Mt 7, 7). „Iš tikrųjų, iš tikrųjų, sakau jums, ko tik prašytumėte Tėvą mano vardu, jis jums duos" (Jon 16, 23).

3. Jėzaus vardas yra didis ir galingas. Jis užtikrina mums dangišką pagelbą. O jos esame reikalingi. Žmogus savo prigimtimi nori būti savarankus. Jis siekia savomis jėgomis spręsti gyvenimo klausimus. Atsitinka tačiau, kad vien žmogiška išmintis ir žmogiškos pastangos nėra pakankamos išvengti pavojų, nugalėti sutinkamus sunkumus. Kiek kartų net ir didžiausi mokslininkai, pačios rinktiniausios žmonijos asmenybės turi prisipažinti, jog yra nepajėgūs suvokti ir nugalėti gamtos jėgas, išsilaisvinti iš dvasinių sunkumų, nugalėti ligas ir mirtį. Tokiais atvejais atsistoja prieš akis Dievo paveikslas, kuriam nėra negalimo dalyko, nes jis yra visatos Viešpats.

Dievas yra pasirengęs padėti visiems ir kiekvienu atveju.

Reikia tačiau tikėti į jį ir juo pasitikėti. Reikia prie jo kreiptis ir jį prašyti pagelbos.

Jau Sename Testamente Viešpats ragino ir kvietė per pranašus Izraelio vaikus ateiti pas jį su tyromis širdimis, ir užtikrino jiems visokeriopą savo pagelbą. Štai Viešpaties žodžiai pasakyti per pranašą Izaiją: „O va, ateikite ir kalbėsimės... Jei jūsų nuodėmės būtų raudonos it skarlatas, taps baltos it sniegas... Jei būsite klusnūs ir klausysite, valgysite žemės vaisių„ (Iz 1, 18s). „Negi mano ranka sutrumpėjo, kad negalėčiau jus atpirkti; nejau aš neturiu jėgos jus išlaisvinti?!" (Iz 50, 2). O per pranašą Jeremiją Viešpats užtikrino, sakydamas: „Šauksitės, maldausit mane, — išklausysiu jus... Grąžinsiu jus iš ištrėmimo ir surinksiu jus iš visų tautų ir visų kraštų, kur buvau išsklaidęs" (Jer 29, 11ss). Gi pats Jėzus kalbėjo ir sakė: „Ateikite pas mane visi, kurie esate pavargę ir apsunkinti, o aš jus atgaivinsiu" (Mt 11, 28). Kristaus teikiamas atgaivinimas yra tiek pilnas, toks tobulas, kad jis silpną žmogų daro beveik visagalinčiu. Juk šv. Paulius prisipažino, teigdamas: „Aš visa galiu tame, kuris mane stiprina Jėzuje Kristuje" (Pilyp 4, 13).

Turint visa šitai prieš akis, juk negalim nei vilties nustoti, nei drąsos netekti. Jei kas gyvenime praranda viltį, ar nustoja drąsos, tai yra ženklas, kad jis yra mažo tikėjimo.

Ir į mus prabyla Kristus per pranašą Izaiją pasakytais žodžiais: „Tamsybės dengia žemę, tamsuma tautas; ant tavęs tačiau pakils Dievas, tavyje pasirodys jo garbė. Tautos vaikščios tavo šviesoje ir karaliai tavo spindėjime" (Iz 602s).

* * *

Psalmistas sako: „Palaimintas, kuris viliasi Dievo vardu; kuris neatsigręžia į tuštybes, į kvailybes melages" (Ps 39, 5). Būkim iš palaimintųjų. Nusigręžkim nuo pasaulio tuštybių, atsigręžkim į Kristų, šaukimės jo vardo, o vilties neprarasim, o pagelbą visada turėsim.

ŠV. ŠEIMA — KRIKŠČIONIŠKOS ŠEIMOS

Sekmadienis po Kalėdų

Mt 2, 13-23

I

Kalbant apie šv. Šeimą tenka pasvartyti bei atsakyti į du klausimus: kas ji nebuvo, ir kas ji buvo.

1. Šv. Šeima nebuvo nei turtinga, nei išskirtinai žymi ano meto žmonių akyse.

Šv. Juozapas buvo kuklus stalius. Jo uždarbis neteikė galimybių pasiturinčiai gyventi. Atvykus į Betliejų, neturėjo tiek pinigų, kad būtų galėjęs susirasti patogų viešbutį, kur apsistotų su kūdikio belaukiančia švč. Marija. Turėjo apsistoti grotoje, kur piemens paprastai uždarydavo gyvulius. Ten gimė dieviškasis Vaikelis. Nuodėmingas pasaulis gimusiam Išganytojui teikėsi rezervuoti tik tvartą ir ėdžias, kur jis turėjo praleisti pirmąsias savo žemiško gyvenimo dienas.

Kai šv. Šeimyna po aštuonių dienų nuo Jėzaus gimimo nuvyko į Jeruzalę, kad pagal Įstatymo reikalavimą aukotų dieviškąjį Kūdikį kaip pirmgimį Dievui, jie atnašavo vargdienių, ne turtingųjų auką, būtent, du purplelius. Turtingieji paprastai aukodavo avinėlį ir balandį (Lk 2, 22ss).

Šv. Šeima gyveno Nazarete. Jėzus buvo žinomas kaip nazaretietis. Bet Nazaretas neturėjo gero vardo anuomet Izraelyje. Kai apaštalas Pilypas kalbėjo Natanaeliui apie Jėzų, sakydamas: „Radome tą, apie kurį rašė Mozė Įstatyme ir pranašai: Jėzų, Juozapo sūnų, iš Nazareto" (Jon 1, 44ss), šis stebėjosi ir klausė: „Ar gali būti kas gero iš Nazareto?" Nazaretas neturėjo gero vardo Galilėjoje, o šv. Šeima nebuvo garsi Nazarete. Kai dieviškasis Mokytojas ėmė mokyti Nazareto sinagogoje, nazaretiečiai piktinosi ir sa-

kė: „Iš kur šitam tokia išmintis ir galybė? Argi jis ne dailidės sūnus? Argi jo motina nesivadina Marija?..." (Mt 13, 54ss). Šiuo nazaretiečiai pareiškė, kad jie šv. Šeimą laikė nereikšminga.

2. Šv. Šeima nebuvo nei turtinga, nei žymi žmonių akyse, bet ji buvo pamaldi ir garbinga, darbšti ir pavyzdinga žmonių ir Dievo akivaizdoje.

Evangelistas liudija, kad Juozapas ir Marija kasmet eidavę šventėms į Jeruzalę. O kai vaikelis Jėzus paaugo, ir jį pasiimdavo su savimi (Lk 2, 41). Evangelistas Matas kalba apie Juozapą kaip teisų, t.y. švento gyvenimo vyrą. Jis ištikimai vykdė Dievo valią, pildydamas, ko Įstatymas reikalavo (Mt 1, 19-25). Angelas Gabrielius Mariją sveikino kaip malonės pilnąją, kuri rado palankumą pas Dievą. Pati Marija prisipažino, kad visos tautos ją vadins Palaimintąja (Lk 1, 29-35.48). O Jėzus, kai tėvai jam prikišo, kodėl pasiliko Jeruzalėje, jiems nepasakęs, atsakė: „Kam manęs ieškojote, argi nežinojote, kad man reikia būti tame, kas yra mano Tėvo" (Lk 2, 49). visa tai sako, kad šv. Šeima gyveno mintimi visa visiems daryti gera, ištikimai pildant Dievo valią ir statant Dievą virš visko. Šitai ją darė garbingą ir šventą Dievo ir žmonių akyse.

Ten, kur Dievas yra virš visko, niekad netrūksta meilės ir džiaugsmo, nepasigendama susiklausymo ir pasišventimo, — ten visada viešpatauja pagarba ir darna. Šitai pilnai realizavosi šv. Šeimoje.

Šv. Šeimoje reiškėsi tarpsavė pagarba ir pilnutinė darna. Juozapas gerbė Mariją ir ja pilnai pasitikėjo. Kai patyrė, jog ji yra nėščia, o jis nebuvo laukiamo kūdikio tėvas, nedrįso skųsti bei apkaltinti ją, kaip to reikalavo Įstatymas (Kun 20, 10), bet apsisprendė paleisti slapčia. Šį sprendimą padarė, siekdamas nenusikalsti Įstatymui, nei būti neteisus prieš Sužadėtinę, kurią žinojo esant kilnią jaunuolę. O kai angelas, pasirodęs sapne, apreiškė, kad Marija yra pradėjusi iš šv. Dvasios, ir liepė vesti Sužadėtinę už žmoną ir prisiimti teisinę gimsiančio dieviško Kūdikio tėvystę, nedvejodamas pilnai pakluso (Mt 1, 18ss). Jis vedė Mariją ir

skaisčiai su ja gyveno: prisiėmė vyro ir tėvo pareigas, bet ne privilegijas.

Marija nemažiau gerbė Juozapą ir buvo pavyzdinga žmona. Ji laikė jį šeimos galva, visada ir visur jį lydėjo, juo rūpinosi. Jėzui, pasilikus Jeruzalėje, kai jį atrado šventykloje, jam švelniai priekaištavo, tardama: „Štai tavo tėvas ir aš, susirūpinę, ieškojome tavęs!" (Lk 2, 48). Taigi ne save, o Juozapą — tėvą statė pirmoje vietoje.

Juozapas ir Marija sutartinai rūpinosi dievišku Vaikeliu, dėl jo sielojos, juo džiaugėsi.

Jėzus iš savo pusės buvo tėvams klusnus ir paslaugus, ištikimas ir rūpestingas.

Juozapas turėjo laimę mirti ir atiduoti savo sielą į dangiškojo Tėvo rankas ant Jėzaus rankų. O Jėzus, atiduodamas savo sielą, mirdamas ant kryžiaus, į Tėvo rankas, savo švenčiausią Motiną pavedė mylimiausio mokinio apaštalo Jono globai.

Šv. Šeimoje tikrai ir pilnai viešpatavo pagarba ir darna, meilė ir susiklausymas, kaip jokioje kitoje žemės žmonių šeimoje niekada nėra buvę ir nebus.

3. Tikroji pagarba ir pilnutinė darna išplaukia iš meilės ir realizuojasi meilėje. Kur nėra meilės, ten nėra tikros pagarbos, nei pilnos darnos. Ir priešingai, kur yra pagarba ir darna, ten yra meilė. Meilė viešpatavo šv. Šeimoje. Ji tiek klestėjo, kad nuo žemės siekė dangų. „Kam manęs ieškojote, — atsakė Jėzus dieviškai Motinai, — argi nežinojote, kad man reikia būti tame, kas yra mano Tėvo?" (Lk 2, 49). Jėzus tad pasiteisino, primindamas, jog jis pasielgė taip, kaip tėvai jį mokė, kad visų pirma ir virš visko privalu statyti Dievą: į jį atsinešti su meile, o paskui, ir priklausomai nuo jo, mylėti visus kitus, pradedant nuo savųjų.

Marija ir Juozapas mylėjo Dievą ir savo meilę įrodė ištikimai vykdydami įsakymus. Prisimintini Jėzaus žodžiai: „Jei kas mane myli, laikys mano žodį. Mano Tėvas jį mylės. Mes pas jį ateisime ir pasidarysime pas jį savo buveinę" (Jon 14, 23). Šv. Šeimoje buvo tikra Dievo buveinė. Ją laidavo tobula meilė. Mat,

į Juozapo ir Marijos meilę Dievui ir tarpe savęs atsakė Dievo meilė. Ji buvo tokia, kad Viešpats patikėjo Marijos ir Juozapo globai savo Viengimį Sūnų. Ši Dievo ir žmogaus meilės sintezė persunkė visą šv. Šeimos gyvenimą. Juozapas mylėjo Mariją, Marija Juozapą; jie abu mylėjo Jėzų, o Jėzus juos. Tai buvo pilnutinė meilė, ir ji buvo pilnutinio džiaugsmo bei laimės versmė. Nes kur yra tikra meilė, ten yra ir tikras džiaugsmas. Jėzus tai užtikrino, sakydamas: „Jei laikysite mano įsakymus, pasiliksite mano meilėje, kaip aš laikiau Tėvo įsakymus ir pasilieku jo meilėje. Tai jums pasakiau, kad manasis džiaugsmas būtų jumyse, ir kad jūsų džiaugsmas būtų pilnutinis" (Jon 15, 10s). Jėzaus įspėjimas, kas laukia krikščionių, visų pirma ir pilnai išsipildė šv. Šeimoje. „Jūs verksite ir raudosite, — sakė Išganytojas, — o pasaulis džiaugsis; jūs liūdėsite, bet jūsų liūdesys pavirs į džiaugsmą" (Jon 16, 20).

Šv. Šeimoje netrūko tikrai sunkumų ir liūdesio, bet visa galutinai vedė į džiaugsmą. Džiaugėsi Juozapas, nes turėjo žmoną, kuri buvo malonės pilnoji, ir sūnų, kuris buvo viengimis Dievo Sūnus.

Džiaugėsi Marija, nes turėjo vyrą, kuris buvo teisus ir šventas; ir sūnų, kuris gimė iš šv. Dvasios ir buvo lauktasis Mesijas — Išganytojas. Su pagrindu ji galėjo sakyti: „Mano siela džiūgauja Dievuje, mano Išganytojuje... Štai dabar mane vadins palaimintąja visos kartos, nes didžių dalykų padarė man Galingasis" (Lk 1, 47ss).

Džiaugėsi Juozapas ir Marija Jėzumi, kuris augo ir brendo išmintimi ir malone pas Dievą ir pas žmones, ir buvo jiems pilnai klusnus (Lk 2, 52).

Džiaugėsi Jėzus savo tėvais, nes matė juos šventus ir laimingus; nes buvo tikras, kad jo atneštas nežemiškas džiaugsmas buvo juose, ir niekas jo iš jų negalėjo atimti (Jon 15, 11).

Kur yra tikra meilė ir nuoširdus džiaugsmas, ten yra ir pasiaukojimas. Mat, tikroji meilė vyksta per pasiaukojimą ir yra įrodoma pasiaukojimu. Dievas numylėjo pasaulį ir savo meilę įro-

dė, paaukodamas už pasaulį savo Sūnų (Jon 3, 16). Jėzus numylėjo žmones, ir savo meilę įrodė pasiaukojimu ant kryžiaus (Jon 15, 23). Šv. Šeimoje buvo tikroji meilė ir tuo pačiu tikras pasiaukojimas. Nė vienas šv. Šeimoje negyveno sau, neieškojo savo naudos, nereikalavo savo teisių, o pilnai vykdė pareigas iki aukščiausio atsidavimo.

III

Iš to, kas pasakyta, seka, kad šv. Šeima yra nelygstamas pavyzdys visoms ir kiekvienai krikščioniškai šeimai.

Krikščioniškos šeimos idealas yra maldingumas ir garbingumas, ištikimumas ir meilė, o ne turtingumas ir tuščia garbė.

Kiekvienoje krikščioniškoje šeimoje pirmoji vieta turėtų būti skirta Dievui. Mat, kur yra klusnumas ir pagarba Dievui, ten yra tarpsavė pagarba ir pilnas atsidavimas tarp vyro ir žmonos, tarp vaikų ir tėvų; ir kur yra ištikimybė Dievui, ten yra ištikimybė ir tikra darna tarp šeimos narių; ir pagaliau, kur yra meilė Dievui, ten klesti ir tarpsavė meilė tarp žmonių. O kur yra meilė, ten yra džiaugsmas ir laimė. Visa tai buvo šv. Šeimoje. O kad mūsų dienų krikščioniškos šeimos pajėgtų gyventi šv. Šeimos pavyzdžiu: tikroje meilėje, pilnoje darnoje ir ištikimybėje! Tai juk pripildytų žemę tikru džiaugsmu, tikra laime.

Taip reikia, kad Dievas turėtų sau vietą kiekvienoje šeimoje. Privalu grąžinti į šeimas pamaldumo praktikas: bendrą kasdienę maldą. Reikia, kad kiekvienas šeimoje visų pirma vykdytų savo pareigas, o ne reikalautų teisių; kad aukotųsi iš meilės, o ne ieškotų malonumų. Tai tikrasis ir vienintelis kelias į atnaujinimą žemės veido, į laimingesnį gyvenimą žemėje ir užsitikrinimą dangaus amžinybėje.

* * *

Viena jaunuolė, dukra netvarkingos ir nelaimingos šeimos, savo dienoraštyje rašė: „Jei aš kada ištekėsiu ir turėsiu vaikų, juos auklėsiu religinėje dvasioje, kad jie neturėtų verkti, kiek aš esu verkusi mūsų nelaimingoje šeimoje!"

Dieve duok, kad krikščioniškoji dvasia grįžtų ir klestėtų šeimose, taip kad auganti karta neturėtų verkti dėl tėvų, ir tėvai nekentėtų nuo vaikų.

NAUJIEJI METAI

„Piemens grįžo atgal, garbindami ir šlovindami Dievą"

Lk 2, 16-21

Šiandien triguba šventė. Su meile ir pagarba prisimename Dievo Sūnaus Motiną: tą, kuri yra Nekaltoji ir Malonės Pilnoji; kuri yra Motina ir Mergelė. Prašome Viešpatį, kad suteiktų pasauliui taiką; duotų sieloms ramybę. Užverčiam seną ir atverčiam naują gyvenimo knygos lapą.

Šį triguba šventė nėra trijų realybių atsitiktinis junginys, o veikiau tos pačios realybės trijų skirtingų apraiškų derinys. Tai realybė, kurią išgyvena pasaulyje besirandąs, bet į amžinybę pašauktas žmogus.

Marija, žemės dukra, tapusi Dievo Sūnaus motina, sujungė dangų su žeme, Dievą su žmogum, ir taip tapo jungtis tarp Dievo ir žmogaus, žmogaus su savim ir žmogaus su savo artimu, o tai yra laidas vidinei ramybei ir išorinei taikai. Ir dar, Marija pagimdžiusi Dievo Sūnų, tuo pačiu sujungė amžinybę su laikinybe, įgalindama mus suprasti laiko prasmę bei vertę.

I

Civilinis pasaulis šiandien prisimena praėjusius metus ir žvelgia į ateinančiuosius. Šitai duoda progą daryti sąskaitą iš to, kas nuveikta, ir verčia susimąstyti, kas ryžtamasi pasiekti artimoje ateityje. Džiaugiamasi pasiektais laimėjimais. Apgailestaujama pasitaikiusius pralaimėjimus bei neįvykdytus uždavinius. Žvelgiant į ateitį, planuojama, kas turėtų būti įvykdyta bei pasiekta; nustatoma ateities veikimo gairės.

Žmogus yra vienalytis asmuo, todėl civilinis jo gyvenimas negali būti išjungtas iš dvasinių bei religinių jo siekių ir uždavi-

nių. Užbaigiant senuosius ir pradedant naujuosius metus, neišvengiamai prisimenama, jog laikas bėga ir prabėga. O tai yra įspėjimas susijęs su dvasiniu mūsų pašaukimu, kuris veda į amžinybę. Prisimintini šv. Pauliaus įspėjantys žodžiai: „Broliai, — rašo Apaštalas, — sakau jums, laikas yra trumpas. Belieka tiems, kurie turi žmonas, tartum neturėtų; kurie verkia, lyg neverktų; kurie džiaugiasi, tarsi nesidžiaugtų; kurie perka, it neįsigytų; ir kurie yra užsiėmę pasaulio reikalais, tartum nebūtų užsiėmę. Mat, šio pasaulio išvaizda praeina" (1 Kor 7, 29ss). Kadangi šis pasaulis yra praeinantis, tai neturime prie jo prisirišti, nei jame siekti būti užganėdinti. Greičiau yra išmintinga su šv. Kūdikėlio Jėzaus Terese kartoti: „Kas man ši žemė?! Jei visos jos gėrybės negali patenkinti net mažiausio sielos troškimo" (Les Lettres de St. Therese de l'Enfant Jesus, Lisieux 1948, 98s). Iš kitos pusės, kadangi laikas yra trumpas tai reikia jį gerai ir išmintingai naudoti. Juk, gyvendami laike, privalome laimėti amžinybę, darydami gera ir gerais darbais kraudami lobius danguje. Nes amžinasis gyvenimas ir laimė danguje bus suteikta pagal kiekvieno darbus bei nuopelnus, kaip tai pabrėžia šv. Paulius (2 Kor 11, 15), ir kaip tai priminė pats Kristus, sakydamas: „Privalome daryti darbus to, kuris mane siuntė, kol yra diena. O ateina naktis, kada niekas negalės veikti" (Jon 9, 4). Vadinasi, kol gyvename laike, turime daryti gerus darbus, nes, kai ateis naktis, t.y. mirtis, jau nebebus galima laimėti nuopelnų, be kurių negalima pasiekti išganymo bei laimės danguje.

Gerai išnaudoti laiką yra lemiamas veiksnys žmogaus gyvenime. Tuščiai praleista diena ir valanda yra nepataisomas nuostolis žemės ir dangaus gyvenimui, nes prabėgęs laikas negrįžta, o sekanti diena turi savo uždavinius. Teisingai įspėjo Jėzus: „Kiekvienai dienai gana jos vargo" (Mt 6, 34). Deja, nedaug yra žmonių, kurie gali nuoširdžiai prisipažinti su prel. M. Krupavičiumi, kuris kalbėdamas Vilkaviškio seminarijos klierikams, šitaip išsireiškė: „Daug kur buvau, daug ką mačiau, daug kartų gal Dievui nusidėjau, bet už laiko nesunaudojimą prieš Dievulį tikrai neturė-

siu atsakyti! Mat, kaip seminarijoje įpratau 5 valandą keltis, tai, nors jau amželį baigiu, šiai tvarkai niekad neprasižengiau!"

II

Bažnyčia meldžiasi ir kviečia melstis šiandien visus už pasaulio taiką. Visada, bet ypač mūsų dienose daug kalbama apie taiką, jos reikalaujama. Baiminamasi, kad gali kilti atominis karas, o jis būtų mirtina katastrofa. Deja, didžiosios pasaulio galybės galvotrūkčiai ginkluojasi. O vienur kitur reiškiasi neramumai ir net kruvinos kovos. Beveik niekad neturėjome pasaulyje tikros taikos, nors apie ją kalbama, jos siekiama. Vyksta tai, apie ką pranašas, priekaištaudamas bei įspėdamas, rašė: „Šaukiama: taika, taika, taika! O taikos nėra" (Jer 6, 13). „Nes nuo mažojo iki didžiajam visi apgaudinėja: nuo pranašo iki kunigo visi meluoja" (Jer 8, 10). Bažnyčia kelia savo balsą taikos reikalu ne mados bei pigaus populiarumo siekdama, o jausdama pareigą mokyti, kokia taika yra galima, ir kaip jos reikėtų siekti.

Taikos šaltinis yra Dievas. Jis sukūrė ir pašaukė žmogų gyventi pilnutinėje ramybėje bei taikoje, palaikant vienybę meilės ryšiu su Dievu, su savim ir su pasauliu. Pasaulis pagal Kūrėjo valią turėjo paklusti ir tarnauti žmogui, o žmogus buvo įgalintas jį valdyti bei juo naudotis. Deja, pirmųjų tėvų įvykdyta nuodėmė suardė žmogaus santykius su Dievu, iššaukė nedarną tarp žmonių ir netvarką tarp kūrinių. Adomas kaltino Ievą, Ievą — gundytoją, o Kainas iš pavydo nužudė savo brolį Abelį. Nuodėmė padarė, kad kūrinija pasidarė nepaklusni, o kartais net pavojinga žmogui. Nuodėmė padarė, kad žemė pradėjo želdinti žmogui usnis ir erškėčius, ir jis savo veido prakaite turi laimėti sau kasdienę duoną (Pard 3, 1-22).

Kaip per pirmuosius tėvus atėjo į pasaulį nuodėmė ir per nuodėmę nedarna, taip per Kristų ir jo švenčiausią Motiną atėjo atpirkimas, o per atpirkimą galimybė atgauti taiką su Dievu, ra-

mybę su savim ir taikų sugyvenimą tarp žmonių.

Kristus, priimdamas iš Marijos žmogaus prigimtį, sujungė Dievą su žmogum, ir įgalino žmogų atgauti Dievo vaiko teises bei dangiškos tėvonystės paveldėjimą. Savo auka ant kryžiaus Jėzus laiduoja nuodėmių atleidimą, o tuo pačiu įgalina atgauti sąžinės ramybę, t.y. vidinę taiką. Gi paskelbdamas meilės įstatymą, Išganytojas padėjo pagrindą broliškam sugyvenimui tarp visų: savųjų ir svetimųjų, draugų ir priešų, individų ir bendruomenių, tautų ir valstybių. Žodžiu, Jėzus padėjo pagrindą visuotinei — išorinei taikai.

Kristus atnešė ramybę, bet tik geros valios žmonėms. Jis neatnešė taikos nuodėmingam pasauliui, kuriame viešpatauja piktasis. Piktajam — velniui Jėzus paskelbė kovą. Šv. Jonas Apreiškimų knygoje Išganytoją pristato kaip kovojantį Avinėlį su kalaviju rankoje (Ap 19, 11-16). Senelis Simeonas priminė Marijai, jog Jėzus yra pastatytas kaip ženklas, kuriam bus prieštaraujama. „Štai jis, — kalbėjo Simeonas, — yra pastatytas daugelio nupuolimui Izraelyje ir prisikėlimui bei prieštaravimo ženklan" (Lk 2, 34). O ir Jėzus kalbėjo ir sakė: „Nemanykite, kad atėjau taikos duoti pasauliui. Aš neatėjau nešti taikos, o kalavijo. Nes atėjau atskirti žmogų nuo jo tėvo, dukrą nuo jos motinos" (Mt 10, 34). Apaštalus gi Kristus įspėjo, kad jų laukia įvairūs bandymai ir žiaurūs persekiojimai (Jon 15, 18ss; Lk 10, 3); be to, priminė, jog bus karų ir didžių sukrėtimų žemėje. Visa tai, pabrėžė Išganytojas, įeina į Dievo planus (Lk 20, 5-33).

Štai kodėl Bažnyčia primena ir kviečia visų pirma siekti vidinės ramybės, o ne sielotis dėl išorinės taikos. Vidinė ramybė, kurią Kristus duoda, yra pagrindinis laidas ir išorinei taikai. Popiežius Jonas XXIII enciklikoje „Pacem in Terris" teigia: „Užtikrintai nebus taikos žmonių bendrijoje, jei jos nebus kiekvieno paskiro žmogaus sieloje" (Acta Ap. Sedis vol 55, 5 1963, 302). „Kristus yra mūsų taika", — pabrėžia šv. Paulius (Ef 2, 14). Kristus yra mūsų taika, nes mes visi esame jo Mistinio Kūno nariai, todėl tarpe savęs organiškai sujungti ir pašaukti vieningai

gyventi ir vieningai veikti. „Kristus, — rašo šv. Paulius, — yra mūsų sutaikinimas... Jis įkūrė taiką ir viename Kūne kryžiumi ir vienus ir kitus sutaikino su Dievu, pats savyje sugriovė priešiškumą... Nes per jį vieni ir antri galime prieiti prie Tėvo toje pačioje Dvasioje" (Ef 2, 14ss).

Turint šitai prieš akis, siekiant taikos, visų pirma turėtume ne susirinkimuose šūkauti ir protestuoti, ne gatvėse triukšmauti ir paraduoti, o verčiau ramiai melstis ir nuoširdžiai atgailauti, kad pašalintume nuodėmes, kurios yra tikroji visokio neramumo bei kovų versmė.

III

Siekdami taikos, kurią tik Kristus gali pilnai užtikrinti, neišvengiamai turime prisiminti švenčiausią Motiną. Juk ji pagimdė pasauliui Išganytoją; ji sujungė mūsų žmogystę su savo dieviško Sūnaus dievyste, ir taip priartino mus prie Dievo, taip kad jį galime vadinti savo Tėvu ir turėti prie jo laisvą priėjimą (Rom 8, 15). Taika taigi su Dievu atėjo per Jėzų ir Mariją.

Marijos motinystė neturi sau lygaus pavyzdžio. Visa čia vyksta iš Dievo ir per Dievą. Ji yra Motina — Mergelė. O Jos Sūnus yra Dievo Sūnus.

Marija nėra vien žmogiška savo Sūnaus Motina, nes ji pagimdė ne iš kūno pageidimų ir ne iš vyro valios, o iš šv. Dvasios. Tapdama savo dieviško Sūnaus Motina šv. Dvasios veikimu, Marija tapo pakelta iki Dievo, it būtų sudievinta. Mat, tarp motinos ir sūnaus yra proporcingai atsakantis ryšys, realus panašumas, tikras artumas, kaip tai teisingai pabrėžia šv. Tomas Akvinietis (Summa 2 q. 104 a 4 ad 2). Iš čia seka, kad Marijos kilnumas yra nesuvokiamas, beribis, kaip nesuvokiamas ir beribis yra Dievas.

Būdama Dievo Motina, Marija tuo pačiu yra mūsų Motina, nes mes per Kristų, būdami jo Mistinio Kūno nariai, esame Die-

vo vaikai ir dangiškos tėvonystės paveldėtojai (Ef 1, 3ss). Jėzus, prabildamas nuo kryžiaus į šv. Joną ir jam pavesdamas savo Motiną, tuo pačiu anais žodžiais: „Štai tavo Motina!" — jis ją paskyrė ir paskelbė ir mūsų Motina (Jon 19, 26).

* * *

Žvelgdami į Jėzų ir jo dievišką Motiną, regim krikščioniško gyvenimo nuostabią realybę. Juk tai sintezė dieviškumo ir žmogiškumo. Po to, kai Jėzus — Viengimis Dievo Sūnus — gimė iš Mergelės Marijos, dieviškumas mums pasidarė ne tik artimas, bet tam tikra prasme savas, kaip artima ir sava yra dieviškoji Motina; kaip artimas ir savas yra jos pagimdytas dieviškasis Sūnus. Todėl visi ir kiekvienas galime sakyti: „Žmogau ar suvoki, ar įsivaizduoji, kad esi daugiau, negu žemės kūrinys. Juk esi Dievo įsūnis ir tėvonis! Esi pašauktas paveldėti dangų bei jo laimę!"

NAUJI METAI

Lk 2, 16-21

Užverrčiant praėjusių ir atverčiant ateinančių metų lapą, atsistojame laiko problematikoje. Dienos, metai nesulaikomai bėga ir prabėga. Žvelgiant į praeitį jausdami pasitenkinimą, bet ir gailestį. Atsigręžiam į ateitį su viltimi, bet ir su rūpesčiu.

I

Laikas! Bėga dienos, bėga metai, bėgam mes visi. Į kur? Į amžinybę. visi šiandien jau esam arčiau amžinybės, arčiau prie to momento, kada turėsim visa palikti, ką turime žemėje. Kyla baugus klausimas: kas mūsų laukia amžinybėje? Laimė, kurios trokštame ir nepasiekiame, ar pasmerkimas ir amžina beviltis, kurios bijome?

Prabėgąs laikas įspėja neprisirišti prie žemės, nepervertinti žemiškų gėrybių. Tiesa, visa tai vilioja, bet niekad pilnai nepatenkina, nes yra nepastovu ir kartą, mirties atveju, reikia palikti.

Prabėgąs laikas primena mums, jog turime būti visada pasirengę peržengti amžinybės slenkstį ir ten atsistoti Dievo — teisingo Teisėjo akivaizdon. Jėzus primygtinai ragino budėti ir būti pasirengus sutikti Viešpaties kvietimą amžinybėn. „Budėkite ir melskitės,— sakė Išganytojas, — nes nežinote nei dienos, nei valandos, kada ateis tas laikas„ (Mk 13, 33). „Būkite pasirengę, nes tą valandą, kurią nelaukiate, Žmogaus Sūnus ateis" (Mt 6, 19).

Prabėgąs laikas įspėja mus nesiekti žemiškų gėrybių, nesidžiaugti jomis, nedėti jose vilties, nes jos niekad pilnai nepatenkins, ir reikės jas palikti greičiau, negu manome. Jėzus panašybe apie turtingą ūkininką, kuris džiaugėsi derliumi, įspėjo nepasitikėti žemiškais lobiais, o verčiau siekti turtų danguje. Štai Kris-

taus žodžiai: „Neišmanėli, dar šią naktį bus pareikalauta iš tavęs sielos! Kam gi atiteks, ką susikrovei? — Taip yra tam, kuris krauna lobį sau, o ne verčiau siekia būti turtingas pas Dievą" (Lk 12, 20s). Kita proga Išganytojas ragino, sakydamas: „Nekraukite sau turtų ant žemės, kur kandis ir rūdis suėda, ir kur vagys įsiplėšia ir pavagia. Verčiau kraukite sau lobių danguje..." (Mt 6, 19).

II

Praeitis. Praėjo šie metai! Kaip jie praėjo? Kaip juos išgyvenome? Ką gero jų eigoje padarėme? Tikriausiai turėjome ir nepasisekimų. O gal net ir prasižengimų? Gera aukokime Dievui. Dėl prasižengimų gailėkimės. Nepasisekimus ryžkimės pataisyti ir ateityje jų išvengti. Visame ieškokime priežasties. Klauskime, kas padėjo mums gera daryti? Kodėl turėjome patirti nepasisekimų? Pažindami mūsų veiksmų priežastį, galėsime lengviau išvengti pikto ir sekmingiau daryti gera.

Bažnytiniame ir tautiniame gyvenime patyrėme ir laimėjimų ir pralaimėjimų, džiaugsmų ir skausmų, tėvynėje ir išeivijoje. Už laimėjimus ir džiaugsmus dėkokime Dievui. Dėl pralaimėjimų sielokimės ir darykime visa, kas nuo mūsų priklauso, kad jų išvengtume. Visame jauskime su Bažnyčia ir Tauta. Gyvenkime ne sau, o Dievui ir Tėvynei, aukodami ir aukodamiesi iki paskutiniųjų. Ir Bažnyčia ir Tauta laukia iš mūsų daugiau, negu iki šiolei esame davę. Bažnyčia laukia iš mūsų aktyvaus apaštalavimo. Tauta laukia ištikimybės ir pagelbos.

Žvelkime į asmeninį gyvenimą. Ir čia rasime laimėjimų ir pralaimėjimų, džiaugsmų ir skausmų, gerų darbų ir nuodėmingų poelgių. Ryžkimės pikta šalinti, silpnybes nugalėti, nepasisekimuose nenusiminti. Visam tam reikalinga Dievo pagelba. Jos prašykime. Virš visko tačiau žvelkime į gera, kurį regima savyje. Už jį dėkokime dievui. Juo stenkimės nugalėti pikta bei už jį atsilyginti.

III

Ateitis. Žengiam į naujuosius metus. Ką jie mums žada? Paprastai yra sakoma: dabartis yra mūsų žinioje, ateitis — Dievo rankose. Tiesa, Dievas yra reikalingas mūsų, kad mums galėtų padėti. Štai kodėl Bažnyčia kaip tik Naujų Metų šventėje skiria Dievo Motinos šventę ir ragina melstis už pasaulio taiką.

Būdami silpni savo prigimtimi, kad pasiektume išganymą esame reikalingi Dievo pagelbos. Amžinos vertės darbus galime įvykdyti tik atsiremdami į dangiškas malones. Jėzus Kristus įspėjo, jog be jo mes negalime nieko gero padaryti (Jon 15, 5). Jėzaus Motina yra ir mūsų motina. Ji yra atpirkimo dalininkė ir išganymo malonių dalintoja. Štai kodėl privalome į ją kreiptis, kad jos užtarimu pas dievišką Sūnų gautume reikalingų malonių pikto išvengti ir gera daryti. Privalome į ją kreiptis, nes ji yra mylinti motina ir visada nori mums padėti ir padeda, nes jos užtarimas yra galingas pas Dievą. Lourdas ir Fatima, Aušros Vartai ir Šiluva, o taip pat daugybė kitų visam pasaulyje esančių Marijos šventovių įtikinančiai liudija, kiek Dievo Motina yra artima ir gelbstinti mums žemės vaikams.

1. Žengdami tad į naujus metus, pasiveskime Marijos, dangiškos mūsų Motinos globai bei užtarimui. Ji mus saugos nuo paklydimų ir ves, nors ir sunkiu, bet tikru keliu, į išganymą. Marijos globojami, mes gyvensime prasmingai ir laimingai; pasieksime, kas būtina; liksime patenkinti tuo, ką pasieksime. Visada atsiminkime šv. tiesos žodžius, kuriuos yra pasakęs šv. Bernardas: „Yra negirdėtas dalykas, kad kas prašytų Mariją, ir liktų neišklausytas!"

2. Gyvename laikus, kada visas pasaulis trokšta taikos, nes randasi dideliam pavojuje atominio karo, kuris galėtų visa sunaikinti. Žmonės kalba apie taiką, jos siekia, bet savomis jėgomis nepasiekė ir nepasieks. Nes taika visų pirma gimsta ir turi pagrindą paskirų žmonių sąžinėse. Ir šią vidinę taiką Dievas duoda.

Štai kodėl Bažnyčia ragina visų pirma melstis ir prašyti Dievą, kad jis įgalintų žmones siekti ir įgyvendinti žemėje taiką, atmetant karus ir pašalinant visokius neramumus bei nesusipratimus. Visada atsiminkime Psalmisto įspėjimą: „Jei Viešpats nestatys namų, veltui trius jų statytojai. Jei Viešpats nesergės miesto, veltui budės saugotojas" (Ps 126-127, 1ss). Jei neatsiremsime į Dievą, jai nepasivesime jo vadovavimui, neišvengsime karų, nepasieksime pastovios taikos. Štai įsisąmoninkime ir stenkimės įsąmoninti pasaulio galiūnus, kurių valioje ir galioje yra pasaulio taika.

* * *

Apreiškimų knygoje šv. Autorius kalba apie knygą, kurią laiko dešinėje rankoje ant sosto danguje sėdįs Kristus — Avinėlis, žmonijos Atpirkėjas ir Teisėjas. Jis atveria šią knygą, kad teistų tuos, kuriuos atpirko savo krauju (Ap 5, 1-10).

Gyvendami mes rašome gyvenimo knygą. Kasmet verčiame puslapį po puslapio. Kai užversim paskutinį lapą ir atsidursim amžinybėje, tada mūsų angelas sargas paims iš mūsų rankų gyvenimo knygą, atneš ją prie Viešpaties sosto ir įteiks į Kristaus rankas. Išganytojas ją atvers, ir pagal tai, kas joje bus prirašyta — gera ar pikta — paskelbs mums amžiną ištarmę.

Kasmet artėjame prie tos valandos, kada turėsime įteikti Viešpačiui į rankas mūsų gyvenimo knygą, kad jis, ją atvėręs, mums ištarmę paskelbtų. Kokia ji bus: pakvietimo į laimę, ar pasiuntimo į pasmerkimą? Darykime visa, kad išgirstume pakvietimo į dangaus džiaugsmą ištarmę (Mt 25, 14-30).

TRIJŲ KARALIŲ ŠVENTĖ

„Štai iš Rytų atvyko į Jeruzalę Išminčiai"

Mt 2, 1-12

I

Evangelistas Matas, aprašydamas Jėzaus gimimą, nurodo vietą ir laiką: kur ir kada Išganytojas gimė. Gimė Betliejuje, Judėjoje, Erodo didžiojo viešpatavimo metu. Gimusiojo Mesijo pasveikinti iš Rytų atvyko išminčiai. Tai buvo mokslo vyrai, astrologai. Jie atvyko greičiausiai iš Persijos. Krikščioniškas Padavimas sako, kad tai buvę trys vyrai — Kasparas, Baldasaras ir Melchioras.

Kaip izraelitai, taip ir persai tikėjo ir laukė ateisiančio pasaulio Išgelbėtojo. Zaratustra, persų filosofas, ateisiantį Mesiją nurodė Šaušian — Šventasis vardu. Ano meto astrologai mokė, kad kiekvieno žymaus žmogaus gimimą ženklinanti naujai pasirodžiusi žvaigždė. Ir krikščioniškame pasaulyje ilgai buvo siejama žmonių gimimas ir likimas su astrologija. Dar ir nūdien girdime sakant: „Po gera žvaigžde yra gimęs žmogus". Minimieji išminčiai vieną naktį, stebėdami dangaus kūnus, išvydo naujai pasirodžiusią nuostabią žvaigždę ar kometą. Ji, neįprastu būdu, riedėjo iš rytų į vakarus. Planetos pasirodymas ir jos riedėjimo kryptis nustebino išminčius. Jiems dingtelėjo mintis, kad bus gimęs ypatingas žmogus, gal lauktasis Mesijas. Nedelsdami tad ryžosi keliauti, sekant riedančią žvaigždę — kometą. Besekdami, atvyko į Jeruzalę. Bet va, staigmena. Vos tik įėjo į miestą, žvaigždė staiga išnyko iš jų akių. Pamanė, kad naujagimis bus kaip tik Jeruzalėje. Reikėjo jį surasti. Kur kreiptis? Nusprendė eiti teirautis karališkuose rūmuose. Juk kur kitur galėtų gimti pasaulio Išgelbėtojas, jei ne karališkame dvare. Prisistatė tad pas karalių Erodą. Pasisakė, jog išvydo naujai pasirodžiusią nuostabią žvaigždę ir

maną, kad ji ženklinanti ypatingo žmogaus, greičiausiai laukiamojo Mesijo, gimimą. Jie norį sužinoti, kur Naujagimis galėtų rastis. Erodas, išklausęs išminčius, susirūpino. Jis žinojo, kad žydai laukia ateinančio Mesijo. Jis taipgi žinojo, kad žydai tikėjo, jog ateisiantis Mesijas išvaduosiąs žydus iš politinės priespaudos. Štai kodėl Erodas susirūpino, kad Gimusysis nebūtų pavojingas jo viešpatavimui. Iš čia mintis, pasinaudoti išminčiais, kad sužinotų, kur Mesijas būtų besirandąs, idant jį nužudytų. Nedelsdamas sušaukė Rašto žinovus. Jie turėjo pasakyti, kur Mesijas pagal pranašystes turėtų gimti. Gavęs atsakymą, kad Betliejuje, pasišaukęs išminčius, liepė jiems vykti į Betliejų, surasti ten gimusį Išganytoją, o, suradus, grįžti pas jį ir pranešti, kur jis randasi, neva kad ir jis galėtų nuvykti į ten ir jį pagarbinti.

Išminčiai išvyko. Vos tik išėjo iš miesto, vėl išvydo žvaigždę. Išvydę, labai nudžiugo. Ją sekė, ir sekdami atėjo, kur radosi dieviškasis Vaikelis. Įėję, jį pagarbino ir apdovanojo. Negrįžo tačiau pas Erodą, nes sapne buvo įspėti, kad kitu keliu grįžtų į savo šalį.

Šis yra evangelijos pasakojimas, kaip jį paduoda evangelistas Matas. Iš jo bandykime pasidaryti vieną kitą praktišką išvadą.

II

„Kelkis, apsišviesk, Jeruzale! Nes šviesa tau patekėjo ir Viešpaties garbė plezdena virš tavęs" (Iz 60, 1). Šiais žodžiais, kuriais pranašas kreipėsi į Izraelio sūnus, šiandien Bažnyčia prabyla į mus, kviesdama džiaugtis. Ir kaip galėtume nesidžiaugti! Juk prisimename Išganytojo atėjimą ir jo viešą pasirodymą pasauliui.

Jis atėjo lauktas, bet gimė nepastebėtas. Nužengė kaip Dovido namų ainis, bet Jeruzalė jam pasirodė abejinga ir net priešinga; o Betliejus jam nesuteikė žmogiškos pastogės: turėjo gimti

gyvuliams skirtoje grotoje. Ir vis dėlto neliko visai užmirštas, nepraėjo nepastebėtas.

Palaimintą Kalėdų naktį, kai žemė ramiai miegojo, dangus atsivėrė ir skelbė gimusiojo pasaulio Išganytojo atėjimą. Jei Jeruzalė su baime ir abejingumu priėmė žinią apie jo gimimą, tai iš tolimų Rytų atkeliavę išminčiai, nuostabios žvaigždės vedini, atvyko gimusio Mesijo pasveikinti bei pagarbinti.

III

Nuo Kristaus gimimo praslinko jau beveik du tūkstančiai metų. Iš tolimos praeities persikelkime į dabartį. Stebėkim pasaulį ir klauskime save, koks yra mūsų ir nūdienio pasaulio atsinešimas į anuos Betliejaus įvykius, į gimusį Išganytoją?

Keliam akis, — aplink tamsu. Įsiklausom, — girdim skundus ir aimanas. Mūsų dienų žmogus skendi dvasinėje tamsoje, nors dedasi visa žinąs; yra vargšas ir bedalis, nors būtų pilnas žemiškų gėrybių. Bažnyčia prabyla į šiuosius ir sako: „Kelkis, apsišviesk Dievo malonės šviesa. Ji pakilo virš tavęs su gimstančiu Kristumi!" Deja, gaunasi įspūdis tartum daugelis šio Bažnyčios raginimo negirdėtų, nes jų veide neregime šypsnio, iš jų sielų nesiveržia džiaugsmas. Nebūtų tiek tragiška, jei jie negirdėtų ar nesuvoktų Bažnyčios raginimo. Blogiau yra, kai kai kurie girdi ir supranta, bet atsisako klausyti ir nenori suprasti. Apsvaigęs techniškais laimėjimais, mūsų dienų žmogus pradeda manyti galėsiąs pats sau sukurti laimę šioje žemėje, todėl atsigręžia vien į save ir nusigręžia nuo dangaus ir Dievo. Dangus jį erzina, nes jaučiasi nepajėgus jį pasiekti. Dievas jį gąsdina, nes gyvena nepaisydamas Dievo valios. Dangiškoji šviesa jį akina, nes randasi nuodėmės tamsybėse.

Bergždžiai eikvoja laiką, kurie ieško naujų kelių, griebiasi naujų priemonių dabarties negerovėms pašalinti. Nepašalinsi pikto, kai daugelis jo nori ir jį vykdo. Neįgyvendinsi teisingumo ir

meilės, kai bevelijama eiti į kompromisus su neteisingumu, pateisinama neapykanta bei kova, laikant tai gyvenimo būtenybe. Nepasieksi tvarkos ir neįgyvendinsi taikos, kai save laikysi savo elgesio vienintele norma; kai savo sąžinę, nors ji būtų klaidinga, laikysi ir statysi virš objektyvios tiesos, virš Dievo įsakymų ir Bažnyčios mokymo.

IV

Ieškant bei siekiant išsigelbėjimo, žvilgsnis turi krypti ne į žemę, o į dangų; ne į žemiškas priemones, o verčiau į Dievo malonę. Dangus — Dievas duotu Apreiškimu žadėjo išganymą, kurį turėjo atnešti Mesijas. Dangus, pasirodžiusia nuostabia kometa, parodė kelią išminčiams, kur yra gimęs Išganytojas. Dangus Evangelijos šviesa ir Dievo malonės galia rodo kelią į išganymą ir įgalina juo eiti.

Anoji šviesa, kuri rodo mums kelią ir veda per gyvenimo kalnus ir klonius, miškus ir pelkes, dienos skaidrume ir nakties tamsume, į išganymą, yra tikėjimas. Apreiškimas — Evangelija veda mus saugiau ir tikriau prie Išganytojo ir išganymo, negu ana Kalėdų žvaigždė, kuri atvedė iš Rytų išminčius į Betliejų. Taigi reikia laikytis Evangelijos, ir nepasitikėti vien žmogiška išmintimi. Ne į žemiškas Jeruzales, ne pas pasaulio valdovus turime eiti teirautis apie Išganytoją ir išganymą, o verčiau imti į rankas Evangeliją, ją pažinti, jos laikytis, sekant Bažnyčios mokymą.

Kalėdų Prakartėlė, prie kurios mus veda tikėjimo žvaigždė, skaisčiausiai šviečia ne didingiausiuose ir triukšmingiausiuose pasaulio didžiūnų rūmuose, ne universiteto profesorių katedrose, ne išpuikusių teologų knygose, o mylinčiose širdyse ir nekaltose sielose. Ji spindi ir šviečia ten, kur Dievui yra skirta pirmoji vieta, kur jis buvoja.

Reikia artėti prie Prakartėlės, nes ją gaubia dieviškos meilės spinduliai. O jie, kartą palietę žmogaus sielą, ją pakelia prie

Aukščiausiojo ir pripildo ramybe net tada, kai aplink siaučia audra, slegia nedalia. Taip, prie Prakartėlės, prie gimusiojo Išganytojo kojų suklupę, pajuntame dangų ant žemės, ir jaučiame, kad gera mums būti.

Prakartėlė yra tikroji mūsų žemiškos kelionės Alfa ir Omega — pradžia ir pabaiga, išėjimo ir sugrįžimo taškas. Kol pasaulis nesuklups prie Prakartėlės ir nenusilenks prieš gimusį Išganytoją, tol žemėje riedės ašaros, bus dejuojama dėl nesantaikos, kenčiama dėl visokių negerovių.

* * *

„Kelkis, apsišviesk, Jeruzale! Nes šviesa tau patekėjo ir Viešpaties garbė plezdena virš tavęs!" — Šiais žodžiais dangus prabyla ir kalba į mus, kad liautumės aimanavę, o verčiau prisipildytume džiaugsmu, kuris trykšta iš Prakartėlės. Juk Jėzus atėjo į šią žemę, prisiėmė mūsų prigimtį, kad suteiktų mums tikrą džiaugsmą, ir kad mūsų džiaugsmas būtų pilnutinis (Jon 15, 11) bei pastovus (Jon 16, 22).

DIDYSIS KETVIRTADIENIS

„Mano siela yra pertekusi liūdesiu iki mirčiai"

Mt 26, 38

Paskutinę Vakarienę gaubia liūdesys, bet ji spindi nuostabia meile.

I

Liūdėjo Jėzus ir jo liūdesys buvo mirtinas, t.y. aukščiausias koks gali būti, kokį fizinė žmogaus prigimtis vos gali pakelti. Skausmas tiek slėgė Jėzų, kad jam išspaudė veide su prakaitu kraujo lašus (Lk 22, 44).

Kentėjo ir apaštalai. Jų skausmas ir liūdesys buvo tikrai gilus (Mt 26, 22; Jon 13, 28).

Jėzus kentėjo ir liūdėjo visų pirma dėl apaštalų silpno tikėjimo, dėl jų bailumo. Jie vis dar buvo savanaudžiai: ginčijosi dėl pirmų vietų, laukė žemiškos Mesijo karalystės įsteigimo (Lk 22, 24; ApD 1, 6). Liūdėjo, nes pramatė, kad rinktiniai mokiniai suėmimo, tardymo ir kančios metu pasimes, išsibėgios, o Petras pakartotinai išsigins. Susijaudinęs Mokytojas kalbėjo Dvylikai ir Petrui: „Šiąnakt visi pasipiktinsite manimi. Nes parašyta: — Ištiksiu piemenį ir išsiblaškys kaimenės avys" (Mt 26, 31). Kreipdamasis gi į Petrą, kuris prisiekinėjo, jog liks ištikimas, net jei reikėtų ir mirti, įspėjo: „Iš tikrųjų, iš tikrųjų, sakau tau, dar šią naktį, pirma negu gaidys pragys, tu tris kartus manęs išsiginsi" (Mt 26, 34). Ypatingą skausmą ir liūdesį Jėzus išgyveno, žinodamas, kad vienas iš Dvylikos jį išduos ir taps prapulties sūnus, kuriam būtų buvę geriau, jei nebūtų gimęs (Mt 26, 24). Evangelistas Jonas rašo; jog Mokytojas įspėjęs, kad vienas iš apaštalų jį išduos, giliai susijaudino ir tarė: „Aš žinau, kuriuos išsirinkau. Bet, kad išsipildytų Raštas — tasai, kuris valgo su manim duoną, pakėlė prieš mane kulnį" (Jon 13, 18).

Liūdėjo Jėzus dėl savo tautos. Juk „pas savuosius jis atėjo, — kaip rašo Evangelistas, — bet savieji jo nepriėmė" (Jon 1, 11). Jis spindėjo dangiška šviesa, bet tamsybėse skęstanti tauta jo nepriėmė (Jon 7, 48ss). Tautos vadai jį pasmerkė ir perdavė pagonims, kad nužudytų (Jon 11, 48ss). Skausmas jam spaudė širdį, nes žinojo, kad už šį nusikaltimą tauta sulauks skaudžios bausmės. Žvelgdamas kartą į puošnius Jeruzalės pastatus Jėzus verkė ir pranašiškai nusakė jos sunaikinimą: „Jeruzale, Jeruzale, — sakė jis, — tu, kuri žudai pranašus ir akmenimis užmuši pas tave siųstuosius, — kiek kartų norėjau surinkti tavo vaikus, kaip višta surenka savo viščiukus po sparnais, bet jūs nenorėjote" (Mt 23, 37). „Užeis ant tavęs dienos, ir neprieteliai apsups tave apkasais, ir apguls ir suspaus tave iš visų pusių..., ir nepaliks akmens ant akmens, nes tu nepažinai tavo aplankymo meto" (Lk 19, 42).

Jėzus liūdėjo dėl visos žmonijos, nes žinojo, kad daugelis bevelys tamsą, o ne šviesą, nes jų darbai pikti (Jon 3, 19). Jis liūdėjo, nes pasaulis jo, savo Kūrėjo, nepažino (Jon 1, 10).

Liūdesys, kurį Jėzus išgyveno dėl mokinių silpnumo, dėl Petro išsigynimo, dėl Judo Iskarijoto išdavimo, dėl savo tautos niekšingumo, dėl pasaulio priešingumo, iššaukė Jėzuje — ne susierzinimą, ne nusigręžimą, ne pasmerkimą, bet verčiau susirūpinimą, gailestį ir norą gelbėti, įspėjant.

II

Pro liūdesį Jėzus spindėjo meile, ir ji buvo nuostabi.

Kristus geiste geidė, kaip rašo evangelistas Lukas (Lk 22, 15), valgyti su apaštalais Velykų vakarienę, kuri buvo paskutinė jo žemiškame gyvenime, nes jos eigoje jis norėjo pakartotinai parodyti visą savo meilę, kuri neturi palyginimo, Šią savo meilę, kaip pastebi evangelistas Jonas, jis buvo pasiryžęs atidengti iki pačių jos gelmių (Jon 13, 1).

Besiginčijančius apaštalus dėl pirmenybės Jėzus nebaria, bet

verčiau žodžiu ir pavyzdžiu tėviškai pamoko. Argi nepaliečia ir nesužavi širdį Mokytojo meilė, kad jis imasi plauti mokinių kojas? (Jon 13, 4-12).

Jėzus nesmerkia, bet verčiau įspėja Petrą, primindamas jam, kad nepasitikėtų savimi, nes dar šią naktį jo išsiginsiąs, nežiūrint kad įtikinėja esąs pasiryžęs su juo bei dėl jo net mirti (Jon 13, 38). Žinodamas Petro ir kitų apaštalų žmogišką silpnumą, Jėzus meldžiasi ir prašo Tėvą, kad jį specialiai globotų ir saugotų nuo velnio statomų pinklių; ir drauge jį įpareigoja stiprinti kitus apaštalus (Lk 22, 31-32).

Ir Judui, išdavikui, Jėzus rodo tėvišką meilę. Jį įspėja, kad suprastų, ką daraąs. Jam duoda suprasti, jog išdavimas yra skaudus, ir savo pasėkomis baisus. Ir paskutiniu momentu Jėzus dar kreipiasi į išdaviką ir jam primena, tardamas: „Prieteliau, ko atėjai?" (Mt 26, 50). „Judai, savo pabučiavimu tu išduodi Žmogaus Sūnų!" (Lk 22, 48).

Kaip aukščiausią savo meilės įrodymą ir kaip sėkmingiausią priemonę atsispirti prieš velnio pagundas ir prieš žmogiškas silpnybes Jėzus įsteigė Eucharistijos Sakramentą. Tai buvo jo atsisveikinimo brangiausia dovana. Mat, jis davė save žmonėms kaip dvasinį maistą: savo kūną ir savo kraują. Jis davė save kaip gyvąją Duoną, kuri nužengė iš dangaus (Jon 6, 33), ir kuri Altoriaus Sakramente yra jo kūnas. Jis davė save kaip gyvąjį Vandenį, kuris Eucharistijoje yra jo Kraujas, ir kuris kiekviename jį priimančiame tampa į amžinąjį gyvenimą trykštančio vandens versme (Jon 4, 14). Kaip motina įsčiose nešiojamą kūdikį maitina savo krauju, o gimusį savo pienu, taip Išganytojas mus, savo žemės vaikus, maitina savo Kūnu ir Krauju. Maitindamas savimi, Jėzus užtikrina savo pilnutinį — tobulą buvimą su mumis, o tuo pačiu laidoja mums savo palaimą žemėje ir dangų amžinybėje. „Aš esu gyvenimo Duona, — kalbėjo Jėzus, — kas ateina pas mane, nealks, ir, kas tiki į mane, netrokš niekados" (Jon 6, 35). „Ši yra Duona, nužengusi iš dangaus, — tęsė toliau Jėzus, — kad kas jos valgytų, ir taip nemirtų... O Duona, kurios aš duosiu yra mano Kūnas dėl pasaulio gyvybės" (Jon 6, 50-52).

III

Į savųjų silpnumą bei netobulumą, į išdaviko niekšybę, į tautos vadų piktumą bei aklumą, į pasaulio piktumą ir netikėjimą Jėzus atsakė gerumu ir meile. Jis siekė išgelbėti visus, ir nepražudyti nė vieno. Jis juk buvo Tėvo siųstas, kad iš žemės žmonių gelbėtų, kas buvo pražuvę (Mt 18, 11). Jis žinojo Tėvo norą, kad nepražūtų nė vienas iš anų mažutėlių, kurių sielos dar buvo nesuteptos (Mt 18, 11). Šv. Jonas primena ir pabrėžia, sakydamas: „Mat, Dievas taip numylėjo pasaulį, jog davė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kuris tiki į jį nepražūtų, bet turėtų amžiną gyvenimą. Nes Dievas nesiuntė savo Sūnaus į pasaulį, kad pasaulį teistų, bet kad pasaulis per jį būtų išgelbėtas" (Jon 3, 16-17). Kristus išpildė Tėvo valią. Jis parodė aukščiausią savo meilę, kad ja galimai visus prie savęs patrauktų ir išgelbėtų.

Kristus iš savo pusės padarė visa, kad visus išgelbėtų. Tačiau išgelbėjimas yra ne vien Dievo, o ir mūsų rankose. Dievas išgelbsti kiekvieną, kuris leidžiasi išgelbėjamas; kuris siekia būti išgelbėjamas; kuris kreipiasi į Dievą ir naudojasis jo teikiamomis išganymo malonėmis. Žmogus gali atmesti Dievą ir nepasinaudoti jo teikiamu išganymu. Bet šiuo atveju žmogus pats save pasmerkia, ir jo likimas tampa taip baisus, jog, tariant Kristaus žodžiais taikytais išdavikui, tokiam žmogui būtų geriau, kad jis nebūtų gimęs. Sunaikintoji Jeruzalė, kaip Jėzus pro ašaras pranašavo, lieka visiems amžiams gyvas pavyzdys, kas laukia tų, kurie atmeta Dievą bei atsisako pasinaudoti jo teikiamomis išganymo malonėmis.

* * *

Pajuskime taigi Jėzaus meilę, kuri trykšta iš paskutiniųjų jo žemiško gyvenimo įvykių. Būkime verti šios meilės. Atsakykime į ją savo meile. O Jėzaus meilė bus mums dangiškas vaistas,

kuris gydo visas kūno ir sielos negalias; bus mums parama eiti mūsų gyvenimo kryžiaus keliu ir pasiekti galutinę pergalę prieš piktą ir prieš mirtį, užsitikrinant amžinąjį gyvenimą. Jėzaus meilė, palietusi mūsų širdis, išsklaidys mumyse liūdesio rūkus, pripildys mus tikru džiaugsmu, kurio niekas iš mūsų neatims (Jon 16, 22), nes pats Kristus paims mus į ten, kur ir jis yra Tėvo garbėje (Jon 17, 24).

DIDYSIS KETVIRTADIENIS

Išganymo Sandora

Jon 13, 1-15

I

Vykdydamas išganymo pažadus, Viešpats padarė sandorą su Abraomu. Iš Patriarcho jis reikalavo ištikimybės, o iš savo pusės pažadėjo visokeriopą dangišką palaimą. Iš Abraomo turėjo kilti išrinktoji tauta, o iš jos — Mesijas: Izraelio ir visos žmonijos Atpirkėjas. Plg. Prad 12, 3; 22, 18; 28, 14; Lk 2, 31ss.

Abraomas buvo klusnus Dievui, o Dievas buvo mylįs Tėvas ir globojąs Viešpats Abraomui ir jo palikuoniams. Iš Abraomo, Dievui laiminant, išaugo didelė tauta. Ji išaugo Egipte — vergijoje. Todėl buvo užgrūdinta ir atspari.

Viešpats stebuklinga ranka išvedė Izraelio vaikus iš Egipto, kad jie keliautų ir paveldėtų žadėtą Kanaano žemę. Keliaujant per tyrus ir atsiradus prie Sinai kalno, Dievas apsireiškė Mozei ir atnaujino sandorą su Izraeliu. Iš tautos Viešpats reikalavo ištikimybės Įstatymui, kurį naujai davė ir per Mozę paskelbė; o iš savo pusės pažadėjo įvesti tautą į žadėtąją žemę ir ten ją globoti, kol iš Jokūbo palikuonių ateis Išgelbėtojas (Iš 24, 8; 34, 28; Atį 5, 2).

Deja, tauta nevisada buvo ištikima Dievui. Bet dievas buvo ištikimas tautai: ją tėviškai globojo ir rūpestingai saugojo, mokė ir įspėjo, baudė, bet ir laimino. Dievas padarė visa, kas buvo įmanoma, kad tauta būtų gerai pasirengusi ir verta išganymo nešėja per ateisiantį Mesiją. Su pagrindu Viešpats izraelitams per pranašą priminė, sakydamas: „Ką daugiau galėjau savo vynuogynui padaryti, ir ko nepadariau?" (Iz 5, 4)

Laiko pilnybei atėjus, „Dievas, kaip rašo šv. Paulius, atsiuntė savo Sūnų, gimusį iš moters, priklausomą nuo Įstatymo, kad atpirktų priklausančius nuo Įstatymo, idant mes gautume įsūnystę. O kadangi jūs esate sūnūs, tai Dievas atsiuntė į jūsų širdis

savo Sūnaus Dvasią, kuri šaukia: „Abba — Tėve!" Taigi jau nesi vergas, o sūnus; bet, jei sūnus, tai ir tėvonis dievo veikimu" (Gal 4, 4ss). Dievas atsiuntė aną „Pranašą" (Atį 18, 15), aną „Gelbėtoją" (Iz 45, 8), aną „Siųstąjį" (Prad 49, 10), kuris turėjo kilti, it atžala, iš Jesės kamieno (Iz 11, 1). Jis yra anas „Žodis", kuris nuo amžių yra pas Dievą, kuris yra Dievas..., kuris tapo žmogumi, bet yra Viengimis Tėvo Sūnus, pilnas malonės ir tiesos (Jon 1, 1-14s). Atėjęs, jis atnaujino sandorą. Šį kartą jau ne tik su Izraeliu, o su visa žmonija, ir ją patvirtino savo krauju, mirdamas už pasaulio nuodėmes ant kryžiaus. Įsteigdamas Eucharistiją, jis kalbėjo ir sakė: „Tai yra taurė naujosios ir amžinosios sandoros, mano kraujo, kuris išliejamas už jus ir daugybę nuodėmėms atleisti" (Lk 22, 20). Pastebėtina, kad, jei ant kryžiaus išlietas kraujas yra istorinis naujos sandoros patvirtinimas, tai Eucharistijos kraujas aukojamas ant altorių yra nuolatinis amžinosios sandoros antspaudas.

Jėzus prisistatė kaip Mesijas ir tikrasis dangiškojo Tėvo Sūnus. Šitai jis patvirtino gausiais antgamtiniais ženklais (Jon 10, 38). Vaikščiodamas po Palestiną, skelbė Evangeliją — gerąją išganymo Naujieną. Taip jis rengė Izraelį ir visą žmoniją naujai sandorai. Jėzus nurodė, ko Dievas laukia ir reikalauja iš žmonių, ir ką jis iš savo pusės yra pasirengęs suteikti žmonėms. Jėzus paskelbė naują Įstatymą, kuris papildė ir patobulino Mozės Įstatymą. Naujojo, Kristaus paskelbtojo, Įstatymo priėmimas ir vykdymas buvo ir yra būtina sąlyga naujajai sandorai (Mt 5 -7). Tiems, kurie priims ir vykdys naująjį Įstatymą, Dievas suteiks įsūnių teises ir laiduos dangiškos tėvonystės paveldėjimą (Jon 1, 12; Ef 1, 5).

II

Naująją sandorą Kristus patvirtino savo krauju: Eucharistijos ir Kryžiaus Auka. Eucharistinę Auką Jėzus įsteigė Paskutinės Va-

karienės metu. Atkreipkime trumpai dėmesį į šios šventos Vakarienės esminius momentus.

1. Paskutinę Vakarienę, kuri buvo ritualinė Velykų Vakarienė, Jėzus valgė intymioje vienybėje su apaštalais. Jos eigoje davė mokiniams paskutinius pamokymus bei nurodymus, kaip jie turėtų vykdyti naują išganymo sandorą, siekiant sielų išganymo.

2. Prieš pradedant Vakarienę, Išganytojas pareiškė, jog jis trokšte troško valgyti šią Vakarienę su savo rinktiniais mokiniais (Lk 22, 15). Jis laukė šios progos, kad paskutinias savo žemiško gyvenimo valandas praleistų su tais, kuriuos buvo numylėjęs, ir numylėjęs iki galo, t.y. iki paskutiniųjų (Jon 13, 1s). Jėzus savo viešojo gyvenimo eigoje parodė sieloms meilę, kuri ėjo *in crescendo,* t.y. vis didėjo, kol pasiekė aukščiausią pasireiškimą eucharistinėje ir kryžiaus Aukoje. Šia dvejopa Auka Jėzus patvirtino naują išganymo sandorą. Parodydamas aukščiausią savo meilę eucharistinėje ir kryžiaus Aukoje, Išganytojas tikėjosi ir laukė, kad savo pasiaukojimu laimės žmonių meilę, ir visus patrauks prie savęs, kad juos išganytų (Jon 12, 32).

3. Užėmus vietas prie stalo, Jėzus staiga pakilo ir ėmėsi plauti apaštalų kojas (Jon 13, 1-5). Tuo iš vienos pusės siekė duoti nuolankumo pavyzdį, o iš kitos pusės norėjo paskatinti mokinius siekti vidinio tyrumo, apsivalant nuo nuodėmių (Mt 16, 18; Jon 20, 33). Petras priešinosi, nenorėjo leistis, kad Mokytojas plautų jam kojas. Bet Jėzus pareiškė, tardamas: „Jei aš neplausiu tau kojų, tu neturėsi su manim dalies" (Jon 13, 8). Po to pridūrė: „Jūs esate švarūs, bet nevisi" (Jon 13, 10). Evangelistas pastebi, jog Mokytojas, šiuos žodžius sakydamas, turėjo mintyje Judą išdaviką. Norint užsitikrinti dangišką tėvonystę, reikia turėti tinkamą dangiškoms vaišėms drabužį, t.y. būti be kaltės, nes į dangų nepateks, kas yra sutepta (Mt 22, 12; Ap 21, 8).

4. Paskutinės Vakarienės metu, pagal anksčiau duotą pažadą, Jėzus įsteigė Eucharistiją (Jon 4, 7-15; 6, 35-59). Paėmęs duonos, laimino, laužė ir davė mokiniams, tardamas: „Imkite ir valgykite, nes tai yra mano kūnas" (Lk 22, 22). Po to, paėmęs ir

vyno taurę, ją laimino ir davė gerti, sakydamas: „Gerkite iš jos visi. Ši taurė yra naujoji sandora mano kraujuje, kuris praliejamas už jus. Tai darykite mano atminimui" (Mt 26, 27s; Lk 22, 18s).

Taigi naują sandorą Jėzus patvirtino savo krauju, kuris pirma negu išsiliejo fiziniai ant kryžiaus, liejosi dvasiniai Eucharistijoje. Mat, eucharistinė Auka pranoko kryžiaus Auką. Eucharistija yra anoji Dievo Dovana, kurią minėjo Kristus savo pokalbyje su samaritone (Jon 4, 11). Kristus duoda pats save, kad savimi pašvęstų atpirktą žmogų su siela ir kūnu, ir tuo pačiu įgalintų jį būti Dievo įsūniu ir dangaus paveldėtoju visoje žmogiškos prigimties pilnybėje. Juk amžių pabaigoje būsime prikelti ir paimti į dangų ir su kūnu, kuris bus pakeistas, bus garbingas, panašus į tą, kokį Kristus turėjo po prisikėlimo iš numirusiųjų. Jėzus įgaliojo apaštalus kartoti eucharistinę Auką iki amžių pabaigos, kol naujoji sandora bus galutinai įvykdyta dangaus garbėje.

III

Kiekvienoje sandoroje yra du veiksniai. Panašiai yra ir išganymo sandoroje. Čia yra Dievas ir žmogus. Dievas žmogui suteikia visa, ką gali duoti. Jis duoda save patį. Jis tampa mums maistu ir gėrimu. Jis maitina mus gyvybės Duona, kuri yra jo kūnas, ir girdo gyvuoju Vandeniu, kuris yra jo kraujas. Bet žmogus yra laisvas priimti ar nepriimti šią nelygstamą Dievo Dovaną. Net pačių apaštalų tarpe buvo išdavikas. Kaip tik tuo metu, kai Jėzus buvo beduodąs aukščiausią savo begalinės meilės įrodymą, įsteigdamas Eucharistiją, Judas Iskarijotas puoselėjo mintį išduoti Mokytoją. Išganytojui tai buvo labai skaudu. Jis šitai pareiškė mokiniams, o patį Judą įspėjo, jog yra beįvykdąs baisų nusikaltimą, bet nedraudė tai daryti. Priešingai, žinodamas, kad velnias buvo įėjęs į jo sielą, jam tarė: „Ką darai, daryk greičiau!" (Jon 13, 27).

Dievas yra ištikimas. Jis savo pažadus pildo. Jis visiems teikia savo dovanas, kad galėtų pasiekti išganymą. Bet žmogus, būdamas laisvas, nevisada yra ištikimas savo įsipareigojimams: nevisada vykdo Dievo valią. Užuot rinktis Dievą ir gyventi meile, kai kas bevelija sekti velnią ir gyventi neapykanta. Istorija liudija, o ir dabartyje matom, daug ištikimybės ir meilės Dievui pavyzdžių, bet netrūksta ir pragariškos neapykantos bei velnio piktumo reiškinių.

* * *

Žymus italų rašytojas Giovanni Testori, vertindamas paskutiniais laikais — tarp 1970-1980 metų — besireiškiančius žiaurumus ir moralinį nuosmukį, stebisi ir klausia, kodėl viso šito akivaizdoje nesistengia priminti Dievą, neragina atsigręžti į jį, jo šauktis. „Žmonės užmiršo Dievą!" — rašo jis. „Šio pasėkoje atsirado tuštuma, o tuštumą užpildė pragaras." Kur nėra Dievo, kur jis laikomas mirusiu, ten viešpatauja pragaras; ten nėra meilės, ten siaučia neapykanta.

Mozė kalbėjo Izraelio sūnums ir sakė: „Žiūrėk! Šiandien aš statau prieš tave gyvenimą ir palaimą, mirtį ir prakeikimą... Privalai rinktis sau ir savo ainiams gyvenimą, jei mylėsi Viešpatį savo Dievą, jo klausysi, jam pasivesi" (Atį 30, 15-19s). Kaip Mozė izraelitus, taip Bažnyčia mus kviečia rinktis. Privalome rinktis Dievą, kad jį mylėdami ir jo klausydami užsitikrintume dangaus Dovaną žemėje ir patį dangų amžinybėje.

DIDYSIS KETVIRTADIENIS
Meilė ir liūdesys Kristuje ir mumyse

Leonardas da Vinci ir daugelis kitų žymių dailininkų amžių eigoje bandė atkurti Paskutinės Vakarienės vaizdą paveiksluose. Jie įspūdingi. Bet įspūdingiausiai Paskutinės Vakarienės sceną pristato evangelistai savo pasakojimuose. Evangelijų piešiamą Paskutinės Vakarienės paveikslą pagauname mintimi, išgyvename širdimi. Jo centre yra Kristus. Jį regime spindintį meile ir drauge liūdesiu. Liūdesys plaukia iš meilės ir liudija apie meilę. Tą patį galima pasakyti ir apie apaštalų išgyventą liūdesį bei visą Paskutinės Vakarienės liūdesio atmosferą. Visa čia susiveda į meilę tarp Mokytojo ir mokinių, tarp Dievo ir žmonių.

I

1. *„Trokšte troškau valgyti šį Velykų avinėlį su jumis. Nes, sakau jums, jog nuo šiol daugiau jo nebevalgysiu, kol jis išsipildys Dievo karalystėje"* (Lk 22, 15s). — Jėzus laukė šios vakarienės. tai buvo atsisveikinimo vakarienė, ir jis norėjo paskutines savo žemiško gyvenimo valandas praleisti drauge su tais, kuriuos mylėjo, kuriems norėjo parodyti savo meilę iki galo.

„O prieš Velykų šventę, — liudija apaštalas Jonas, — Jėzus, žinodamas, kad atėjo valanda pereiti iš šio pasaulio pas Tėvą, mylėjęs pasaulyje savuosius, juos numylėjo iki galo" (Jon 13, 1). Paskutinės Jėzus vakarienbutyje praleistos su apaštalais valandos yra tartum savo rūšies meilės giesmė, tikras aukščiausios meilės tarp Jėzus ir mokinių, tarp Dievo ir žmonių liudijimas.

2. Mokytojas intymiam artume su mokiniais. Jis plauna mokiniams kojas. Vaizdas, kuris primena motiną, kai ji su šypsniu veide prausia naujagimį kūdikį. Visa tai spindi meile ir pagauna širdį. Petrui priešinantis, Jėzus jam pasakė: „Jei aš tavęs neplausiu, tu neturėsi su manim dalies" (Jon 13, 8), tai reiškia, — tu

nepajusi tos meilės, kuri jungia mane — Mokytoją — su jumis — mokiniais.

3. Prie vakarienės stalo. Tik jis ir apaštalai. Prie jo širdies prisišliejęs mokinys, kurį jis itin mylėjo (Jon 13, 23). Jis — Mokytojas — dalina mokiniams duoną ir duoda gerti vyno iš tos pačios taurės. Jis duoda duonos, kuri jo dieviška valia ir galia tampa jo kūnas. Jis duoda gerti vyno, kuris čia pat, pagal jo ištartus žodžius, pavirsta į jo kraują. Taigi, it pelikanas, Jėzus maitina savuosius savimi: savo kūnu ir krauju. Jo meilė saviesiems yra tokia didelė, kad jis tampa maistu saviesiems, idant jungtųsi su jais tobuloje vienybėje, kokia tik Dievui yra įmanoma.

4. Vakarienės eigoje ir po vakarienės Jėzaus pasakytos kalbos yra tiek persunktos meile, kad negali nesuvirpinti net ir atšalusios širdies. Jis guodžia ir ramina, drąsina ir užtikrina, įspėja ir ragina mylėti ir mylėtis, palaikant vienybę tarpe savęs ir su dangiškuoju Tėvu bei juo pačiu. Prašo Tėvą apsaugoti savuosius pasaulyje nuo pikta. „Šventasis Tėve, — sakė jis, — išlaikyk savo vardan, kurį man esi davęs, juos, kad jie būtų viena, kaip mes... Ne prašau, kad juos paimtum iš pasaulio, bet kad pasaulyje apsaugotum juos nuo pikta... Dėl jų aš pašvenčiu save, kad ir jie būtų pašvęsti tiesoje... Ir ne vien už šiuos meldžiu, bet ir už tuos, kurie per jų žodį įtikės į mane. Kaip tu, Tėve, esi manyje, ir aš tavyje, kad ir jie būtų viena mumyse... Aš juose ir tu manyje, kad jie būtų tobulai viena, idant pasaulis pažintų, jog tu mane siuntei ir juos mylėjai, kaip kad mane mylėjai. Tėve, ką man esi davęs, aš noriu, kad ir jie būtų su manim, kur aš esu, idant regėtų manąją garbę" (Jon 17, 11-24).

II

Žavūs meilės vaizdai regimi Paskutinėje Vakarienėje. Bet juos gaubia liūdesys. Gilų liūdesį išgyveno Mokytojas ir mokiniai. Apaštalai liūdėjo, nes Jėzus jiems kalbėjo apie atsiskyrimą,

priminė laukiančią kančią ir mirtį. „Kadangi aš tai jums pasakiau, — pastebėjo Mokytojas, — jūsų širdys prisipildė liūdesiu" (Jon 16, 6). Apaštalus liūdino taipgi įspėjimas, jog vienas iš jų jį išduosiąs. Kai Jėzus pasakė, jog vienas jų jį išduosiąs (Mt 26, 21), apaštalai susijaudinę ir nuliūdę ėmė klausti: „Nejaugi aš, Viešpatie?!... (Jon 13, 22).

Ir vis dėlto apaštalų liūdesys buvo tik mažas šešėlis to liūdesio, kuris slėgė Jėzus širdį. Kristaus liūdesys savo intensyvumu lietė žmogiškos prigimties ribas: jis dvelkė mirtimi. „Mano siela, — skundėsi Išganytojas, — yra kupina liūdesio, liūdesio iki mirčiai" (Mt 26, 38).

Jėzus liūdėjo, nes matė apaštalus pilnus baimės ir esančius pavojuje pasimesti bei išsisklaidyti, nežiūrint, kad jis tiek laiko juos mokė, rengė, jų akivaizdoje tiek stebuklų padarė. Matė juos besiginčijančius dėl pirmenybės (Lk 22, 24ss). Žinojo, kad suėmimo ir kančios akivaizdoje jie pabūgs ir slapstysis. „Visi jūs, — liūdnai įspėjo Išganytojas, — šią naktį pasipiktinsit manimi. Mat, parašyta: užgausiu piemenį, ir bandos avys išsisklaidys" (Mt 26, 31). Jėzaus liūdesys buvo tuo didesnis, kad šiems — silpniems ir pilniems baimės — mokiniams jis turėjo patikėti tęsti išganymo darbą ir vadovauti jo Bažnyčiai, einant ir liudijant apie jį iki pasaulio kraštų.

Itin skaudžiai išgyveno Jėzus Judo išdavimą. Evangelistas Jonas, pacitavęs Mokytojo įspėjimą, jog vienas jų jį išduosiąs, pastebi: „Tai pasakęs, Jėzus susijaudino dvasioje ir liudijo bei tarė: Iš tikrųjų, iš tikrųjų, sakau jums: vienas iš jūsų išduos mane" (Jon 13, 21).

Nemažiau liūdino Jėzų žinojimas, kad Petras, kuriam pažadėjo aukščiausią valdžią savo Bažnyčioje, jo išsigins. Kai Petras bandė užtikrinti, jog, jei ir visi jį apleistų, jis liks jam ištikimas, net jei reikėtų ir mirti, Jėzus su giliu liūdesiu jam tarė: „Tu atiduosi savo gyvybę už mane?! Iš tikrųjų, sakau tau, gaidys nepragys, pirma negu tu tris kartus išsiginsi manęs" (Jon 13, 38; Lk 22, 34).

Jėzaus liūdesys ir skausmas, laukiant išdavimo Getsemani, buvo toks didelis, kad kraujo lašai tryško ir tekėjo per veidą drauge su prakaitu (Lk 22, 44). Jis liūdėjo ir kentėjo, nes savo dievišku visažinojimu pramatė viso pasaulio visų žmonių nuodėmingumą ir net išrinktųjų silpnumą bei nedėkingumą. Jo skausmą dar didino, kad net ir šiuo metu jo rinktiniai mokiniai buvo susnūdę ir apatiški, nepajėgė budėti ir būti jo agonijos liūdininkai. Sugrįžęs pas juos, priekaištavo ir sakė: „Taip negalėjote nė valandėlės pabudėti su manim. Budėkite ir melskitės" (Mt 26, 41).

III

Meilė leido Jėzui liūdesį ir kančią priimti ramiai, pakelti kantriai, pernešti su dievišku kilnumu.

Jėzus nerūgojo ir nesmerkė apaštalų dėl jų silpnumo; nei Petro dėl jo bailumo; o net ir Judo dėl jo išdavystės. Jis visa tai jiems tik priminė, kad įspėtų, nes jų gailėjosi ir siekė jiems padėti.

Kai apaštalai ginčijosi dėl pirmenybės, Jėzus jiems davė nuolankumo pavyzdį, plaudamas jų kojas. Kai Judas Iskarijotas buvo apsisprendęs jį išduoti, Jėzus jį įspėjo, kad apsigalvotų ir suprastų, ką daraąs. Štai jo žodžiai: „Žmogaus Sūnus, tiesa, turi eiti, bet vargas tam žmogui, per kurį Žmogaus Sūnus yra išduodamas. Būtų geriau anam žmogui, jei jis nebūtų gimęs" (Mt 26, 23s). O Getsemanyje, išduodant, Jėzus dar kartą įspėjo: „Judai, savo pabučiavimu tu išduodi Žmogaus Sūnų" (Lk 22, 48).

Už Petrą Jėzus specialiai meldėsi, kad pats būtų tvirtas, ir reikale stiprintų kitus. „Simonai, Simonai, — sakė Išganytojas, — štai šėtonas prašėsi išsijoti jus it kviečius. Bet aš meldžiausi už tave, kad tavo tikėjimas neišblėstų. Ir tu, kartą atsigręžęs, stiprink savo brolius" (Lk 22, 31).

* * *

Prisimindami ir apmąstydami Jėzaus liūdesį ir jo meilę, kaip visa tai apsireiškė Paskutinėje Vakarienėje bei paskutinėmis jo žemiško gyvenimo valandomis, mokykimės mylėti ir kentėti. Atsiminkime, kad meilė yra įrodoma pasiaukojimu ir kančia. Kentėkime iš meilės. Kentėkime su meile. Kentėkime be nervinimosi ir rūgojimų, o verčiau su užuojauta ir tikru noru kitiems padėti, net ir tiems, kurie mus skaudina ir liūdina. Meilė įgalins mus būti laimingais net ir skausme bei liūdesyje. Meilė pakels mus prie Dievo, kuris yra „Meilė", ir kuriame yra tikroji laimė.

DIDYSIS KETVIRTADIENIS

Paskutinė Vakarienė

Jon 13, 1-15

Prisimename Kristaus Paskutinę Vakarienę. Tai buvo ritualinė žydų Velykų Avinėlio vakarienė. Jėzus ją valgė su apaštalais greičiausia evangelisto Morkaus motinos namuose, viršutiniame aukšte, dideliame kilimais išklotame kambaryje. Prie stalo kiekvienas, anuomet žydams įprastu būdu, gulėjo prisišliejęs ir pasirėmęs kaire ranka ant pagalvėlės. Buvo sugulę dviem eilėmis iš vienos ir kitos pusės stalo. Vienoje pusėje pirmą vietą užėmė Jėzus, o kitoje — Petras. Prie Jėzaus radosi apaštalas Jonas, mylimiausias mokinys, kaip jis pats save pristato ketvirtoje evangelijoje.

Paskutinės Vakarienės paveikslas mums primena dvejopai išgyvenamus įvykius. Iš vienos pusės — maloni šeimyninė nuotaika. Iš kitos pusės — slegiantis liūdesys. Bet visa tai siejasi su meile ir plaukia iš jos. Iš meilės — džiaugsmas. Iš meilės — liūdesys. Džiaugsmas yra ten, kur susiduria dvi meilės; o liūdesys — ten, kur dvi meilės išsiskiria ir atsitolina. Džiaugėsi Mokytojas su mokiniais, nes juos rišo gili meilė. Liūdėjo Kristus ir mokiniai, nes turėjo skirtis; nes į Mokytojo meilę nevisi apaštalai atsakė meile; nes mokinių meilė buvo pernelyg silpna.

I

Paskutinėje Vakarienėje Jėzus parodė pilnutinę meilę apaštalams, kurie turėjo tęsti jo išganymo darbą. Jis plovė jiems kojas, rodė tėvišką gerumą; juos guodė, už juos meldėsi.

1. Jėzus — Viešpats ir Mokytojas — plauna mokiniams kojas. Argi tai nėra žavi scena? Argi tai neprimena mums aną laimingą motiną, kuri ima į savo švelnias rankas naujagimį kūdikį: jį prausia, glaudžia prie širdies, šypsosi, bučiuoja?! Meilės scena.

Jėzus parodė savo meilę mokiniams, kad jie mokytųsi mylėti tarpe savęs; kad jie būtų nuolankūs ir rodytų meilę visiems. Baigęs plauti kojas, Jėzus prabilo į susijaudinusius apaštalus ir tarė: „Ar suprantate, ką aš jums padariau? Jūs vadinate mane — Mokytojas bei Viešpats — ir gerai sakote, nes Aš esu. Taigi jei aš — Viešpats ir Mokytojas — nuploviau jums kojas, tai ir jūs privalote plauti vienas kitam kojas. Juk aš daviau jums pavyzdį, kad, kaip aš jums padariau, ir jūs darytumėte... Jei šitai žinote, palaiminti esate, jei tai darysite" (Jon 13, 12-17). Jėzus, kaip seka iš konteksto, čia turėjo mintyje ne fizinį, o dvasinį plovimą, t.y. apvalymą nuo nuodėmių. Artimo meilė tarp krikščionių turi reikštis, siekiant visų pirma gelbėti sielą. Šitai apaštalai galės ir turės daryti, nes jiems suteikiama galia atleisti nuodėmes (Jon 20, 23).

2. Scena prie stalo. Mokytojas apsuptas mokinių. Mylimiausias iš mokinių Jonas priglaudęs galvą prie Mokytojo krūtinės. Šioje scenoje realizuojasi ana gamtos idilija, kurią Išganytojas sau pritaikė, kai žvelgdamas į Jeruzalę pro ašaras sakė: „Jeruzale, Jeruzale! Tu, kuri žudai pranašus ir akmenimis užmuši Dievo siųstuosius pas tave! Kiek kartų aš norėjau surinkti tavo vaikus, kaip višta surenka viščiukus po savo sparnais, bet tu nenorėjai!" (Mt 25, 37)

Jėzus ramios nakties glūdumoje paskutinį kartą vaišėse su savaisiais. Jis, it višta, gaubia po šiltais savo begalinės meilės sparnais tuos, kuriuos Tėvas jam buvo davęs; kuriuos jis saugojo, bet dabar turi palikti. Jis jiems atveria savo širdį: leidžia pajusti savo meilę, bet ir savo skausmą. Turgienevas laikė gražiausiu vaizdu jauną motiną su naujagimiu kūdikiu rankose, nes tai ženklino kylančią gyvybę ir liepsnojančią meilę. Tačiau tikrai žavesnis yra Paskutinės Vakarienės vaizdas. Čia mylimiausias mokinys priglaudęs galvą prie dieviškojo Mokytojo krūtinės. Čia žmogus jaučia dieviškos širdies plakimą. Čia Dievo meilė susilieja su žmogaus meile į vieną nuostabios meilės upę.

3. Jėzaus paskutiniai pamokymai pasakyti Paskutinės Vakarienės proga yra pilni paguodos ir vilties, meilės ir susirūpinimo,

padrąsinimo ir pažadų. „Tenesijaudina jūsų širdis, — kalbėjo Išganytojas! — Tikite į Dievą, tikėkite ir į mane. Mano Tėvo namuose yra daug buveinių. Jei gi ne, ar būčiau jums sakęs: — Einu jums vietos parengti? — Kartą, nuėjęs ir parengęs jums vietą, vėl ateinu ir pasiimu jus pas save, kad, kur aš esu, būtumėte ir jūs" (Jon 14, 1ss). Ir dar sakė: „Aš prašysiu Tėvą, ir jis duos jums kitą Globėją, kad jis būtų su jumis per amžius... Aš nepaliksiu jūsų našlaičiais" (Jon 14, 16ss). „Kaip Tėvas mylėjo mane, — tęsė toliau, — taip ir aš jus mylėjau. Pasilikite mano meilėje... Tai jums kalbėjau, kad manasis džiaugsmas būtų jumyse, ir kad jūsų džiaugsmas būtų pilnutinis" (Jon 15, 9ss). Pabaigoje Jėzus prabilo ir į Tėvą, kreipdamasis į jį nuostabia malda. Jis prašė Tėvą, kad saugotų, laimintų ir išlaikytų vienybėje savuosius, o taipgi kad juos pagaliau paimtų į dangaus džiaugsmą. „Šventasis Tėve, — sakė jis, — išlaikyk savo vardan, kurį man suteikei, juos, kad jie būtų viena, kaip mes esame... Pašventink juos tiesoje... Ir ne vien už juos meldžiu, bet ir už tuos kurie įtikės į mane per jų žodį. Kad visi būtų viena. Aš juose ir tu manyje, kad jie būtų pilnai viena, idant pasaulis pažintų, kad tu mane siuntei, ir juos mylėjai, kaip mylėjai mane. Tėve, ką man esi davęs, noriu, kad ir jie būtų su manim, kur aš esu" (Jon 17, 11-14. 17, 19-24).

Tai šviesūs Paskutinės Vakarienės vaizdai bei išgyvenimai. Šalia jų tačiau yra ir liūdnų scenų, skaudžių momentų.

II

Atsisveikinimas prieš kančią ir mirtį, vieno iš dvylikos išdavimas, apaštalų dvasinis silpnumas! — Visa tai teikė Jėzui skausmo, jį liūdino.

1. Kiekvienas atsiskyrimas bei atsisveikinimas yra skaudus. O juo meilė tarp atsiskiriančių yra didesnė, tuo atsiskyrimas yra liūdnesnis. Tiesa, apaštalų meilė Mokytojui nebuvo tobula. Ją ribojo žmogiškas silpnumas. Tačiau Jėzaus meilė buvo beribė, nes

dieviška. O net ir žmogiškos prigimties ribose Jėzaus meilė buvo aukščiausia. Juk jis buvo pasirengęs aukoti ir paaukojo savo gyvybę už savuosius, o tai, kaip pats buvo pabrėžęs, yra aukščiausios meilės įrodymas. „Niekas, — sakė Išganytojas, — neturi didesnės meilės, kaip ta, kad kas duotų savo gyvybę už savo prietelius" (Jon 15, 13). Todėl Jėzaus atsiskyrimas buvo tiek liūdnas, kad sunku įsivaizduoti. „Vaikeliai, — kalbėjo jis, — jau tik trumpam esu su jumis... Jums duodu naują įsakymą, kad mylėtumėte vienas kitą, kaip aš jus mylėjau" (Jon 13, 33). „Einu pas Tą, kuris mane siuntė, ir nė vienas jūsų neklausia manęs: — Kur eini? — Bet, kadangi aš tai jums pasakiau, liūdesys pripildė jūsų širdis. Tačiau, — sakau jums tiesą, — jums yra pravartu, kad aš eičiau" (Jon 16, 5ss). Šie dieviškojo Mokytojo žodžiai yra iškalbus liudijimas, ką jautė ir išgyveno mylinti jo širdis, atsiskiriant nuo mokinių. Ir vis dėlto jis visa tai noriai priėmė, nes žinojo, kad tokia yra Tėvo valia, ir kad tai buvo naudinga bei reikalinga tiems, kuriuos jis mylėjo.

2. Jėzus pasirinko ir pašaukė dvylika apaštalų. Juos laikė arti savęs, specialiai mokė; jų akivaizdoje darė ženklų ir stebuklų; jiems patikėjo išganymo darbą vykdyti iki galo. bet va, vienas iš jų buvo apsisprendęs jį išduoti. Šitai skaudino Jėzaus širdį. Evangelistas pastebi, kad Jėzus, giliai susijaudinęs, įspėjo, tardamas: „Vienas iš jūsų mane išduos" (Jon 13, 21).

3. Jaudino ir skaudino Jėzaus širdį ir tai, kad žinojo kitų apaštalų netobulumą bei silpnumą: žinojo, jog jie, jį suimant, pasimes ir išsibėgios; o Petras jo išsigins.

Liūdnas yra dialogas tarp Mokytojo ir apaštalų, kai jis ėmė jiems kalbėti apie atsiskyrimą. Tomas sakė: „Viešpatie, nežinome, kur eini; kaip galime žinoti kelią" (Jon 14, 5). O Jėzui pasakius: „Valandėlė ir nematysite manęs, ir vėl valandėlė, ir išvysite mane", — jie stebėjosi ir klausė vienas kitą: „Ką tai reiškia, ką jis mums sako? — Valandėlė! — Nesuprantame, ką jis nori pasakyti" (Jon 16, 18). Pilypas kreipėsi ir sakė: „Parodyk mums Tėvą, ir mums užteks". „Tiek laiko, — atsakė Jėzus, — esu su

jumis, ir tu, Pilypai, dar nepažįsti manęs? Kas regėjo mane, regėjo ir Tėvą. Kaip tad tu sakai: — Parodyk man Tėvą!" (Jon 14, 9s).

Apaštalai galvojo esą ištikimi Mokytojo sekėjai. Tikrumoje tačiau buvo silpni tikėjime ir pasiryžimuose. Jėzus todėl įspėjo ir sakė: „Jau tikite? Bet štai ateina valanda, ji jau atėjo, kad jūs išsisklaidysite kas sau ir paliksite mane vieną" (Jon 16, 31).

Petras, su įprastu atkaklumu, užtikrina, jog jis būsiąs ištikimas, net jei turėtų ir mirti už Mokytoją. Jėzus tačiau liūdnai jį įspėja: „Tu duosi savo gyvybę už mane? Iš tikrųjų, iš tikrųjų, sakau tau, gaidys šiąnakt nepragys, pirma negu tu tris kartus išsiginsi manęs" (Jon 13, 38).

Liūdna ir skaudu buvo Jėzui, žinant, kad vienas iš dvylikos jį išduos, kiti išsibėgios, o Petras jo viešai išsigins.

III

Šviesa ir tamsa, džiaugsmas ir skausmas yra du žmogaus gyvenimo knygos puslapiai, du vienas kitą seką išgyvenimai. Jie pastebimi ir Paskutinėje Vakarienėje. Ir čia jie reiškiasi ne kontrastais, o greičiau jungiasi į sintezę. Skausmo ir džiaugsmo susijungimą į vieną matome Eucharistijoje. Paskutinėje Vakarienėje Jėzus įsteigė Eucharistiją, paversdamas duoną į savo kūną ir vyną į savo kraują. Turėdamas atsiskirti su šiuo pasauliu fiziškai, Jėzus norėjo pasilikti ir pasiliko pasaulyje neregimu būdu, pasislėpdamas po duonos ir vyno pavidalu Eucharistijoje. Šitai padarė iš begalinės savo meilės žmonėms. Gi meilė Eucharistijoje jungia džiaugsmą ir skausmą į vieną.

1. Mums eucharistija yra džiaugsmo versmė, nes leidžia mums susijungti su Išganytojumi siela ir kūnu. O tai laiduoja žemėje antgamtinę pagelbą, ir amžinybėje dangaus laimę.

Kafarnaumo sinagogoje Jėzus kalbėjo ir sakė: „Aš esu gyvenimo Duona... Aš esu gyvoji Duona nužengusi iš dangaus. Jei

kas valgytų šios Duonos, gyvens per amžius. O Duona, kurios aš duosiu, yra mano kūnas dėl pasaulio gyvybės" (Jon 6, 48ss). Tai Kristaus žodžiai. Jie yra tikri. Mat, Jėzus dar kartojo ir teigė, sakydamas: „Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas turi amžiną gyvenimą, ir aš prikelsiu jį paskutiniąją dieną" (Jon 6, 54).

Kaip nesidžiaugtume, turėdami tokį užtikrinimą! Kaip nesijaustume laimingi ir nedėkotume Viešpačiui, kad jis savo kūnu ir krauju mus maitina ir pašvenčia, laiduodamas amžinąjį gyvenimą!

Eucharistija sujungia mus su Kristumi tampriausiu būdu, taip kad tampame viena su juo: jis mumyse ir mes jame. „Kas valgo mano kūną, — sakė Jėzus, — ir geria mano kraują, tas pasilieka manyje ir aš jame" (Jon 6, 56). Ši gi tobula vienybė su Išganytoju užtikrina mums visokeriopą dangišką pagelbą kiekviename reikale. Juk Jėzus užtikrino, sakydamas: „Pasaulyje turėsite suspaudimų, bet būkite drąsūs. — Aš nugalėjau pasaulį" (Jon 16, 33). Nuo kiekvieno altoriaus, iš kiekvieno tabernakulio Jėzus kreipiasi į visus vargstančius ir kenčiančius žemės vaikus ir sako: „Ateikite pas mane visi, jūs vargstantieji ir apsunkintieji, ir aš jus atgaivinsiu" (Mt 11, 28). Jungtis su Jėzumi, būti su juo, patirti jo meilę yra ne tik užtikrinta pagelba, bet ir tikras džiaugsmas, kurio niekas atimti negali.

2. Eucharistija mums yra džiaugsmo versmė, bet Jėzui yra kryžiaus Auka. Eucharistijoje Jėzus aukojasi mistiniai, kaip jis aukojosi išoriniai ant kryžiaus. Kryžiaus Auka yra išorinis vyksmas to, kas jau įvyko Paskutinėje Vakarienėje, įsteigiant Eucharistiją. Kristaus kraujas išsiliejo eucharistinėje taurėje. Dvasiniai Jėzus jau aukojo save, kai pavertė duoną į savo kūną ir vyną į savo kraują, duodamas apaštalams valgyti ir gerti. Eucharistinė Auka jungiasi su kryžiaus Auka meile ir skausmu.

Kaip ant kryžiaus kentėjo Išganytojas, taip jis kenčia ir Eucharistijoje. Eucharistija yra didžios meilės kančia.

Eucharistijoje Jėzus kenčia vienišumą. Jei ant kryžiaus jis kreipėsi į Tėvą ir skundėsi, tardamas: „Kam mane apleidai?!" (Mk 15, 34) — tai lygiai taip pat Jėzus amžių eigoje skundžiasi, kreipdamasis į atpirktuosius žmones, ir sako: „Kam mane apleidote! Kam paliekate mane vieną! Kam jau net ant altorių nerandate man vietos!"

Eucharistijoje Jėzus kenčia šaltumą. Apsireiškęs šv. Marijai Margaretai a la Cocque, skundėsi ir sakė: „Štai širdis, kuri myli, ir yra nemylima! Štai meilė, kuri yra neįvertinama ir net nejuntama!" Tais pačiais žodžiais Jėzus skundžiasi į visus mus mūsų bažnyčiose ir gyvenvietėse, viešose ir privačiose buveinėse. Juk daug kur jo kryžiai šalinami, jo paveikslai išmetami; o net ir bažnyčiose daug kur švenč. Sakramentas slepiamas koplyčiose ar zakristijose.

Eucharistijoje Jėzus kenčia nekartą išdavimą ir išniekinimą. Jis paniekinamas, kai į švenč. Sakramentą atsinešama su stoka pagarbos; kai bažnyčios padaromos it būtų susirinkimų salės; kai Dievo namai paliekami be grožio ir be šventumo. Deja, esame viso šito nuvertinimo, kas šventa, liudininkai. Atėjo metas, kad tie, nuo kurių priklauso, sekdami Kristaus pavyzdžiu, išvarytų profanatorius iš bažnyčių ir grąžintų į jas Dievo namų orumą bei šventumą.

Jėzus kenčia Eucharistijoje dažną išdavimą, kai nemaža kas nevertai artinasi ir priima šv. Komuniją.

* * *

Prieš kurį laiką prie Norvegijos fiordų sudužo laivas. Bangos išmetė vieną motiną su mažu kūdikiu rankose ant vienos uolos. Bėgo valandos ir dienos. Kūdikis verkė. Jis buvo alkanas. Nerasdama kitos išeities, motina aštriu akmeniu prapiovė rankos veną ir savo krauju maitino kūdikį. Prabėgo trys dienos, kol pagelba

pagaliau atvyko. Gelbėtojai rado motiną jau mirusią, bet jos sustingusiose rankose kūdikis dar buvo gyvas. Šis įvykis plačiai nuaidėjo per pasaulį ir sujaudino daugelį.

Bet ir Kristus Eucharistijoje turėtų jaudinti visus ir kiekvieną. Juk ir jis mirė, kad savo krauju mus maitintų ir išlaikytų gyvus žemei ir dangui.

DIDYSIS KETVIRTADIENIS
Naujo Testamento Kunigystė

Didysis Ketvirtadienis yra Eucharistijos ir kunigystės šventė. Paskutinės Vakarienės eigoje Jėzus įsteigė Eucharistijos Auką ir kunigystės Sakramentą. Paaukojęs eucharistinę Auką, Išganytojas įgalino apaštalus ją atkartoti, pakeičiant duoną ir vyną į švenčiausią jo Kūną ir Kraują. Be to, Kristus meldėsi už apaštalus ir juos pašventė, kad skelbtų Evangeliją iki žemės pakraščių, krikštytų švenčiausios Trejybės vardu, atleistų nuodėmes ir vestų sielas į išganymą (Jon 17, 9-19; Lk 22, 19; 1 Kor 11, 24).

I

Daug nūdien kalbama ir rašoma apie kunigystę. Deja, įvairiai ji pristatoma ir aiškinama, tikima ir išgyvenama. Pravartu todėl pasvarstyti, kokią tikrumoje Kristus įsteigė kunigystę ir jai pavedė vadovauti Bažnyčiai.

1. Senam Testamente Dievas per Mozę davė išrinktajai tautai kunigystę. Ji turėjo tarpininkauti tarp Dievo ir tautos bei atlikti religines apeigas šventykloje (Kun 8, 1-24). Pagal Mozės duotą Įstatymą kunigai priklausė Dievui ir Dievas buvo jų paveldėjimas. Taip kad Levio giminė negavo žemiško paveldėjimo pažadėtoje žemėje — Palestinoje (Sk 3, 11).

Kadangi Kristus neatėjo panaikinti S. T., o jį patobulinti ir įvykdyti (Mt 5, 19), tai ir N. T. kunigystė yra tęsinys tobulesniame laipsnyje S. T. kunigystės. S. T. kunigai buvo pašaukti ir paskirti pašvęsti tautą, ją rengti Išganytojo atėjimui. N. T. kunigai yra pašaukti ir paskirti vykdyti Kristaus pelnytą ir paruoštą visos žmonijos išganymą. S. T. kunigai buvo pašaukti atstovauti tautą pas Dievą: jos reikalus pristatyti Viešpačiui, už ją maldauti. N. T. kunigai yra pašaukti ir paskirti atstovauti Dievą tautai: ją

mokyti, jai teikti dangiškas malones. Taigi N. T. kunigystė savo prigimtimi ir paskirtimi yra nelygstamai kilnesnė.

2. Meskim trumpai žvilgsnį į N. T. kunigystę: kokias galias Kristus jai suteikė? kokias pareigas uždėjo?

Visų pirma tenka pabrėžti, kad kunigystė nėra profesija, kaip kai kas nūdien bando teigti, o pašaukimas. Profesiją žmogus laisvai pasirenka ir jai techniškai pasirengia, siekdamas žemiškų tikslų. O į kunigystę pašaukia Dievas, kad pasivestų bei pasiaukotų dėl dvasinių siekių, būtent, dėl sielų išganymo. Tiesa, žmogus yra laisvas pašaukimo malonę priimti arba atmesti. Tačiau atmesdamas pašaukimo malonę, kiekvienas prisiima atsakomybę, ir ji yra didelė.

Kristus pasirinko ir pašaukė 12 apaštalų. Juos prie savęs laikė: mokė ir rengė, paskyrė ir siuntė, įgaliojo ir įpareigojo tęsti išganymo darbą jo įsteigtoje Bažnyčioje. Jis kalbėjo ir sakė: „Ne jūs mane pasirinkote, bet aš jus išsirinkau ir paskyriau, kad eitumėte ir neštumėte vaisių, ir jūsų vaisius tesėtų; kad ko tik prašytumėte Tėvą mano vardu, jis jums duotų" (Jon 15, 16).

Kristus ne tik pašaukė, bet ir pašventė apaštalus kunigiškai tarnybai. Kreipdamasis į apaštalus, Jėzus sakė: „Jau nebevadinu jūsų tarnais, nes tarnas nežino, ką daro šeimininkas. Jus gi pavadinau prieteliais, nes visa, ką iš Tėvo girdėjau, jums pasakiau" (Jon 15, 15). Prieš kančią Jėzus priminė Petrui, jog už jį specialiai meldėsi: prašė jam stiprybės ir liepė stiprinti kitus apaštalus. Jis sakė: „Simonai, Simonai, štai šėtonas prašėsi išsijoti jus it kviečius. Aš gi meldžiausi už tave, kad tavo tikėjimas neišblėstų. Ir tu kartą atsigręžęs stiprink savo brolius" (Lk 22, 21s). Savo — Vyriausio Kunigo — maldoje Kristus prašė Tėvą, kad apsaugotų apaštalus nuo pikta pasaulyje, kad juos išlaikytų vienybėje ir pašvęstų tiesoje (Jon 17, 9-19). Jėzus pats save pašventė, ir savyje pašventė ir savo rinktinius mokinius. „Dėl jų, — sakė jis, — aš pašvenčiau save, kad ir jie būtų pašvęsti tiesoje" (Jon 17, 20).

Pastebėtina, kad Jėzus savo — Vyriausio Kunigo — maldoje daro skirtumą tarp apaštalų ir eilinių tikinčiųjų. Štai jo žodžiai:

„Aš meldžiu už juos. Ne už pasaulį, bet už tuos, kuriuos man esi davęs, nes jie yra tavo... Pasaulis jų nekentė, nes jie nėra iš pasaulio, kaip ir aš nesu iš pasaulio. ...Ir nevien už šiuos meldžiuosi, bet ir už tuos, kurie per jų žodį įtikės į mane" (Jon 17, 9. 14. 20).

Prieš palikdamas pasaulį Jėzus užtikrino apaštalus, jog jų neapleis: nepaliks našlaičiais (Jon 14, 18). „Aš prašysiu Tėvą, — guodė Mokytojas mokinius, — ir jis jums duos kitą Globėją, kad jis būtų su jumis per amžius. Tiesos Dvasią, kurios pasaulis negali priimti, nes jos nemato ir nepažįsta" (Jon 14, 16s). Gi prieš žengdamas į dangų Jėzus dar kalbėjo ir sakė: „Jonas krikštijo vandeniu, o jūs už nedaugelio dienų būsite pakrikštyti šv. Dvasia... Jūs gausite šv. Dvasios galią, kuri nužengs ant jūsų, ir būsite man liudininkais Jeruzalėje, ir visoje Judėjoje, ir Samarijoje, ir iki žemės pakraščių" (ApD 1, 5-8).

Jėzus dar užtikrino apaštalus, jog jis pats pasilieka su jais neregimai, bet realiai, iki pasaulio pabaigos, kaip tikroji galva Bažnyčios ir kaip Vyriausias Kunigas.

2. Nūdien daug kalbama apie pasauliečių kunigystę. Ji keliama ir pabrėžiama. Priešingai sakramentinė kunigystė tam tikru būdu statoma šešėlyje. Apie ją kalbama tarsi ji būtų tik savos rūšies tarnyba. Ji vadinama „tarnybinė kunigystė". Atsiranda teologų, kurie drįsta teigti, esą tik Kristus yra kunigas, o visi kiti tik atlieka kunigišką tarnybą, bet esminiai nesiskiria nuo eilinių tikinčiųjų, nes ir šie priklauso prie kunigystės. Šios rūšies teigimai yra pavojingi ir aiškiai priešingi Evangelijai ir Bažnyčios mokymui.

Jau esame pabrėžę, kad kunigystė nėra profesija ir tarnyba, o pašaukimas per pašventimą atstovauti Kristų ir veikti jo vardu ir autoritetu bei jo suteiktomis antgamtinėmis galiomis.

Jei S. T. kunigai priklausė Dievui ir Dievas buvo jų dalis žemiškame gyvenime (Joz 18, 7), tai tuo labiau N. T. kunigai priklauso Dievui: nėra iš šio pasaulio, bet, būdami pasaulyje, atstovauja žmonėms Dievą ir teikia jiems išganymo malones. Kunigai

yra dangiškojo Tėvo pašaukti ir atiduoti Kristui, kad vykdytų Bažnyčioje išganymą. „Tėve, — meldėsi Išganytojas, — jie buvo tavo, ir tu juos man atidavei" (Jon 17, 6). Kunigai yra Jėzaus patikėtiniai, jo savieji. Jie turi galią veikti jo vardu ir galia. „Kas jūsų klauso, — pabrėžė dieviškas Mokytojas, — manęs klauso; kas jus niekina, mane niekina" (Lk 10, 10).

Kristus suteikė apaštalams ir jų įpėdiniams visas galias, kurios galioja žemėje ir danguje. Štai jo žodžiai: „Iš tikrųjų, iš tikrųjų, sakau jums, ką tik surištumėte žemėje, bus surišta ir danguje; ir ką tik išrištumėte žemėje, bus išrišta ir danguje" (Mt 18, 18).

Petrui ir jo įpėdiniams Jėzus suteikė dangaus karalystės raktus ir pavedė ganyti jo kaimenės avis (Mt 16, 18; Jon 21, 23).

Šv. Paulius teigia, kad apaštalai ir jų įpėdiniai turi būti laikomi Kristaus tarnais ir Dievo paslapčių teikėjais (1 Kor 4, 1). O laiške Žydams tas pats Apaštalas pabrėžia: „Kiekvienas vyriausias kunigas yra paimtas iš žmonių ir yra skirtas atstovauti žmonėms tuose dalykuose, kurie liečia Dievą" (Žyd 5, 1).

II

Iš to, kas pasakyta, seka kai kurios praktiškos išvados, į kurias pravartu atkreipti dėmesį.

1. Kunigystė yra iš Dievo. Todėl ji yra Dievo žinioje, jo dispozicijoje. Kunigas yra Dievo pašauktas. Todėl jis tik prieš Dievą ir prieš tuos, kurie Dievą teisėtai atstovauja, yra atsakingas.

2. Kunigas yra pašauktas ir paskirtas tam, kas liečia Dievą. Todėl jis neturi kištis vienu ar kitu būdu į žemiškų reikalų tvarkymą, nebent tuo atveju, kai žemiškieji dalykai liečia Dievo teises. Kunigas yra pašauktas teikti išganymo malones, o ne pasišvęsti žemiškos duonos ieškojimui bei dalinimui. Jis privalo rūpintis gydyti sąžines, grąžinti vidinę ramybę, o ne paraduoti, reikalaujant žemiškos taikos.

3. Kunigas atstovauja Dievą ir veikia jo vardu bei galia. Todėl, kas atmeta kunigą, tuo pačiu atmeta Dievą ir atsiranda šalia Bažnyčios, o taipgi šalia išganymo. Galime visko netekti, bet, jei turime Dievą, nesam žuvę. Nes dangus ir žemė yra jo rankose, ir jam nėra negalimo dalyko (Lk 1, 37). Jei tačiau atsitoliname nuo Dievo, nors būtume pertekę žemiškomis gėrybėmis, esame tikri vargšai ir bedaliai: be vilties dangų pasiekti ir su nuolatine baime prarasti žemiškas vertybes. Praradus Dievą tampame panašūs nusikaltusiam Izraeliui, apie kurį pranašas Dievo vardu šitaip kalbėjo: „Mano tauta iškeitė savo garbę į bejėgiškumą... Mano tauta įvykdė dvigubą niekšystę: nusigręžė nuo manęs, gyvojo vandens šaltinio, ir išsikasė sau šulinius, milžiniškus baseinus, kuriuose vanduo nesilaiko" (Jer 2, 11ss). Kristaus įspėjimas aiškus: „Juk ką padėtų žmogui, jei jis ir visą pasaulį laimėtų, bet savo sielą pražudytų?! Arba ką duotų žmogus už savo sielą?" (Mt 16, 26).

* * *

Prisimindami kunigystės įsteigimą, dėkokime Dievui, kad jis nepaliko mūsų našlaičiais, bet davė mums dvasios vadus, kurie gydo sielos žaizdas ir veda išganymo keliu. Prašykime, kad Piūties Viešpats siųstų į savo vynuogyną daugiau darbininkų; pašauktų daugiau šventų kunigų, kurie atnaujintų žemės veidą: priartintų dangų prie žemės ir žemę pakeltų prie dangaus. Juk jie yra pasaulio šviesa ir žemės druska" (Mt 5, 14).

DIDYSIS KETVIRTADIENIS

Kristus Vyriausias Kunigas

Jon 13, 1-15

Kristus — Vyriausias Kunigas. Jis auka ir aukotojas. Pirm negu paaukojo save žmogišku būdu ant kryžiaus,atnašavo save eucharistinėje aukoje Paskutinės Vakarienės metu. Eucharistinę auką Jėzus įgaliojo ir įpareigojo tęsti savo mokinius. Pavertęs duoną į savo kūną ir vyną į savo kraują, ir davęs apaštalams valgyti ir gerti, Išganytojas tarė: „Tai darykite mano atminimui" (Lk 22, 19). Šiais žodžiais Jėzus įsteigė kunigystę. Jis — Vyriausias Kunigas — įgalino apaštalus ir jų įpėdinius tęsti ir vykdyti savo kunigystę, iki išganymas išsipildys paskutiniąją dieną.

Kristus pašventė apaštalus, kad jie pašvęstų visus pasaulyje, atlikdami kunigystės pareigas. Jėzus kreipėsi ir prašė dangiškąjį Tėvą, sakydamas: „Aš meldžiu už juos. Ne už pasaulį, bet už tuos, kuriuos man esi davęs, meldžiu, nes jie yra tavo... Pašventink juos tiesoje... Kaip tu mane siuntei į pasaulį, taip ir aš juos pasiunčiau į pasaulį; ir dėl jų pašvenčiu save, kad ir jie būtų pašventinti tiesoje" (Jon 17, 6-19).

Prieš siųsdamas į pasaulį, Jėzus davė apaštalams pagrindinius nurodymus, kaip jie privalo vykdyti kunigišką pašaukimą, būtent, kad būtų tyros sąžinės, nuolankios dvasios, pilnai ištikimi ir tikrai vieningi.

I

1. *„Jūs esate švarūs, bet nevisi!"* — Prieš vakarienę Jėzus ėmėsi plauti apaštalams kojas. Tuo siekė įspėti, jog reikia būti tyriems, t.y. laisviems nuo nuodėmių. Jau Sename Testamente Dievas reikalavo iš kunigų, ypač kai atlikinėdavo kunigiškas pa-

reigas šventykloje, fizinio ir dvasinio tyrumo (Iš 19, 22; 29, 1; 30, 30; Kun. 21, 1-18). Jei iš S. T. kunigų Viešpats reikalavo fizinio švarumo ir dvasinio šventumo, tai tuo labiau šitai privalu Naujo Testamento kunigams, nes jų pašaukimas yra nelygstamai aukštesnis. Jie juk turi galią aukoti Kristaus kūną ir kraują Eucharistijoje ir atleisti žmonėms nuodėmes. Nuplovęs apaštalams kojas, Jėzus pabrėžė, jog nevisi jų yra švarūs. Mat, jis žinojo, kad vienas iš jų jį išduos, ir šis išdavimas yra pats didžiausias nusikaltimas, kokį žmogus gali įvykdyti. „Bet va, — sakė Mokytojas, — ant stalo su manim yra ranka to, kuris mane išduoda. Žmogaus Sūnus, tiesa, eina sau, kaip skirta, bet vargas tam žmogui, per kurį jis išduodamas" (Lk 22, 21s). Šis įspėjimas galioja visiems laikams. Jis liečia ne tik Judą Iskarijotą, bet visus visų amžių išrinktuosius bei pašauktuosius, kurie gyvena ir veikia būdami neverti savo pašaukimo. Išdavikų visada buvo, yra ir bus. Jėzus kantriai ir meilingai laukia, kad išdavikai taisytųsi, o gerieji savo šventumu atlygintų dangiškąjį Tėvą ir už išdavikų kaltes.

2. Nuplovęs kojas, Jėzus prabilo ir sakė: *„Ar suprantate, ką jums padariau? Jūs vadinate mane: — Mokytojas ir Viešpats —, ir gerai sakote, nes Aš esu. Taigi, jei aš — Viešpats ir Mokytojas — nuploviau jums kojas, tai ir jūs privalote plauti vienas kitam kojas. Juk aš daviau jums pavyzdį, kad, kaip aš jums padariau, taip ir jūs darytumėte"* (Jon 13, 12ss). Šiais žodžiais Jėzus davė apaštalams nuolankumo pamoką. Jis žinojo, kad mokiniai net aną šventą valandą ginčijosi tarpe savęs, kas jų būsiąs pirmutinis mesijaninėje karalystėje. Mokytojas tad įspėjo juos, sakydamas: „Kas jūsų yra didžiausias, tepasidaro mažiausias; ir, kuris yra viršininkas, tebūnie it tarnas. Juk, kas yra didesnis: kuris sėdi prie stalo, ar kuris patarnauja?... Aš gi esu jūsų tarpe kaip tas, kuris patarnauja!" (Lk 22, 26s). Žmogaus Sūnus neatėjo, kad jam tarnautų, bet kad jis pats tarnautų ir atiduotų savo gyvybę kaip auką daugeliui atpirkti" (Mt 20, 28).

Kristus paliko visiems savo išrinktiesiems nuolankumo pa-

vyzdį. Kiekvienas dvasiškis yra pašauktas tarnauti, visa atiduoti, visiems visa tapti, kad, tariant šv. Pauliaus žodžiais, „jei galima, bent kai kuriuos išgelbėtų" (1 Kor 9, 22). Geras kunigas, vienuolis ar vienuolė, o ir eilinis tikintysis, neturėtų reikšti pretenzijų, siekti privilegijų, reikalauti teisių, o verčiau privalo rūpintis šventai atlikti savo pareigas, tarnaudamas Bažnyčiai ir sieloms. Kiekvienas dvasiškis ir eilinis tikintysis turėtų rūpintis ne savo balsą kelti, ne savo valią teigti ir primesti, o verčiau nuolankiai paklusti, pilnai pasivesti ir ištikimai sekti tuos, kurie yra Kristaus pašaukti ir paskirti vadovauti Bažnyčiai. Ši yra Kristaus valia ir jo įsakymas. Juk jis yra pasakęs: „Iš tikrųjų, iš tikrųjų, sakau jums, kas priima tą, kurį aš siųsiu, priima mane; o, kas priima mane, priima tą, kuris mane siuntė" (Jon 13, 20). Ir dar kita proga, kalbėdamas apaštalams, Jėzus sakė: „Kas jūsų klauso, manęs klauso; kas jus niekina, mane niekina" (Lk 10, 16).

3. Primindamas Judo išdavimą, Jėzus siekė priminti bei pabrėžti ištikimybės reikalą. Šitai, kaip pabrėžia evangelistas, Jėzus priminė su giliu susijaudinimu. Jis sakė: *„Iš tikrųjų, iš tikrųjų, sakau jums, vienas iš jūsų išduos mane"* (Jon 13, 21). *„Žmogaus Sūnus, tiesa, pasišalina, kaip apie jį yra parašyta, bet vargas tam žmogui, per kurį Žmogaus Sūnus išduodamas. Jei anas žmogus nebūtų gimęs, jam būtų geriau"* (Mt 26, 24).

Judo išdavimas yra tiek didelis nusikaltimas, kad nieko piktesnio negalima įsivaizduoti. — Mokinys išduoda Mokytoją; žmogus išduoda Dievą! Piktinamės, kai žmogus išduoda žmogų, draugas draugą. Kenčiame, kai į prieteliškumą atsakoma niekšybe. Visa tai tačiau nublanksta, kai palyginame su Kristaus išdavimu. Mat, čia Mokytoją išdavė mokinys, Dievą — žmogus; čia išduota ir paniekinta Dievo meilė, kuri yra šventa ir begalinė. Suprantama tad, kodėl Jėzus išdavimą skaudžiai išgyveno; kodėl išdavikui būtų buvę geriau, jei jis nebūtų gimęs.

Judo išdavimas yra baisus. Deja, jis nėra nei vienintelis, nei išimtinas. Jis yra pirmutinis, bet ne paskutinis. Amžiai slenka, o Išganytojo išdavimo tragedija kartojasi. Kristų išduoda eiliniai ti-

kintieji, bet neretai jį išduoda ir išrinktieji. Visais laikais buvo ir yra atkritėlių, parsidavėlių. Buvo laikai, kada į tokius buvo žiūrima su pasigailėjimu, jei ne su pasibaisėjimu; o jie patys stengdavosi išnykti minioje, likti nežinomi. Nūdien tačiau daugelis ne tik nesislepia, bet dargi didžiuojasi šia savo menkyste. Be viešų atkritėlių, kiek dar yra slaptų išdavikų, kurie drįsta artėti ir atsistoti prie Viešpaties altoriaus, nors žino, jog yra neverti. Kristų išduoda, kuris drįsta artėti prie jo, būdamas sunkioje nuodėmėje; kuris nešioja krikščionio vardą, bet negyvena krikščioniškai. Visi šieji turėtų atsiminti Kristaus įspėjimą: „Vargas tam žmogui, per kurį Žmogaus Sūnus yra išduodamas".

4. Atsisveikindamas apaštalus Jėzus meldėsi už juos ir prašė Tėvą, kad apsaugotų nuo pikta ir išlaikytų vienybėje. *„Šventasis Tėve, — meldė Jėzus, — išlaikyk juos savo vardan, kurį man davei, kad jie būtų viena, kaip mes... Aš juose ir tu manyje, kad jie būtų tobuloje vienybėje, idant pasaulis pažintų, jog tu mane siuntei ir juos mylėjai, kaip kad mylėjei mane"* (Jon 17, 11-23).

Tarpsavė vienybė, kurios Jėzus prašė Tėvą apaštalams, o tuo pačiu ir mums, turi išplaukti ir remtis vienybe su juo ir su dangiškuoju Tėvu. Ši vienybė turi būti pilnutinė, t.y. išorinė ir vidinė. Išorėje vienybė su Kristumi reiškiasi vienybe su Bažnyčia, nes ji yra mistinis jo Kūnas. Vidinė gi vienybė su Kristumi bei dangiškuoju Tėvu reiškiasi bei vyksta per tikėjimą ir meilę, kas įgalina mus gyventi Dievuje ir veikti per jį.

Iš čia seka, kad privalu yra palaikyti tamprius santykius su Bažnyčia ir pasivesti jos vadovavimui bei paklusti tam, kuriam Išganytojas patikėjo dangaus daralystės raktus, būtent, Popiežiui; kuris, tariant šv. Katerinos Sienietės žodžiais, yra „mielasis Kristus žemėje". Klysta ir klaidina tie, kurie tariamos laisvės vardan siekia perdėto savarankiškumo nuo Apaštalų Sosto ir nuo Kristaus Vietininko. Klysta ir klaidina tie, kurie siekia atsipalaiduoti nuo Evangelijos ir derintis prie pasaulio; kurie paiso žmonių daugiau negu Dievo.Užmirštama, ką Jėzus yra pasakęs: „Aš meldžiuosi už juos, ne už pasaulį... Jie nėra iš pasaulio, kaip ir aš

nesu iš pasaulio" (Jon 19, 9-14). Atsimintina taip pat šv. Pauliaus įspėjimas: „Nesekite šiuo pasauliu, bet pasikeiskite, atsinaujindami dvasia, kad galėtumėte suvokti Dievo valią, — kas gera, tinkama, tobula" (Rom 12, 2).

Vienybė, kurios Jėzus meldė Tėvą saviesiems, remiasi tiesa ir vyksta meilėje. Būdami vieningi su Kristumi, per jį ir jame pažįstame tikrąją tiesą, surandame tikrąjį kelią, kuris veda į išganymą. Argi Jėzus nėra pasakęs: „Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas. Nė vienas neateina pas Tėvą, kaip tik per mane" (Jon 14, 6)?

Tiesa veda mus pas Dievą ir jungia su juo meilės ryšiu. Tiesos ir meilės sintezė yra Dievuje. Tiesoje ir meilėje yra dangus ir jo neišpasakyta laimė. Baigdamas savo maldą, Jėzus sakė: „Aš juose ir tu manyje, kad jie būtų viena, idant pasaulis pažintų, kad tu mane siuntei ir juos mylėjai, kaip mylėjai mane. Tėve, ką man esi davęs, aš noriu, kad ir jie būtų su manim, kur aš esu, idant jie regėtų mano garbę, kurią man esi suteikęs, nes mane mylėjai nuo pasaulio sukūrimo... Kad meilė, kuria mane numylėjai, būtų juose ir aš juose" (Jon 17, 23-26).

Kristus taigi kvietė ir kviečia visų pirma išrinktuosius, bet taipgi visus savuosius prie šventumo, prie nuolankumo, prie ištikimybės ir prie vienybės, nes tik šis yra tikrasis kelias, kuris veda į tiesą ir meilę žmogaus žmogui, žmogaus Dievui ir Dievo žmogui.

II

Leonardo Da Vinci pagarsėjo savo Paskutinės Vakarienės paveikslu. Prie šio paveikslo šis didysis žmonijos Genijus dirbo ilgą laiką su dideliu atsidėjimu. Kiekvieną figūrą jis kruopščiai studijavo ir galimai tobuliau stengėsi pavaizduoti šiame savo kūrinyje. Ypatingą dėmesį Leonardas kreipė į Kristaus ir Judo išdaviko figūras. Figūroms pavaizduoti Leonardas naudojosi gyvais

modeliais. Prieš pradėdamas piešti Kristų jis ilgai ieškojo vyro, kuris būtų tinkamas modelis Išganytojui pavaizduoti. Kartą, beeidamas gatve, pamatė vieną jauną vyrą, kurio veido išraiška ir visa figūra atrodė labai kilni, beveik žavi. Dingtelėjo mintis: jis galėtų būti geras modelis Kristui pavaizduoti! Nedelsdamas sustabdė Nepažįstamąjį ir pakvietė būti modeliu. Šis sutiko.

Kai priėjo prie Judo išdaviko figūros, vėl ėjo ieškoti tinkamo modelio, Kadangi Judo figūrą piešė pačioje pabaigoje, tai buvo praėję nemaža laiko nuo tada, kada piešė Kristų. Mat, jį piešė patį pirmutinį. Vėl vaikštinėjo Milano gatvėmis ir dairėsi, ar praeivių tarpe neras tinkamo asmens būti modeliu Judui išdavikui pavaizduoti. Sutiko vieną, kurio išvaizda buvo atstumianti: rodė neabejotiną jo vidinį sugedimą. Jį rado tinkamą ir pakvietė būti modeliu. Bepiešdamas ir bestudijuodamas šio naujo modelio veidą, Leonardas gavo įspūdį, lyg būtų šį vyrą kada matęs. Neiškentė nepaklausęs, ar jie nebūsią kada susitikę ir matęsi. Anas, stebėdamasis, atsakė: „O taip, Maestro! Jūs mane matėte čia pat Jūsų studijoje. Juk aš pozavau, kai Jūs piešėte Kristų."

Tas pats žmogus per palyginamai neilgą laiką gali tiek pasikeisti, kad vargu jį atpažinti. Prieš kelis metus — skaistus, mielas, šventas — panašus į Kristų! Po kelių metų — biaurus, atstumiantis, niekšingas — panašus į Kristaus išdaviką! Šitai įvyko su anuo Milano gatvių žmogumi, kuris tarnavo Leonardui modeliu piešiant Kristų ir Judą. Šitai vyksta su daugeliu žemės žmonių, net iš išrinktųjų tarpo. Dvasiškis po šventimų — tartum angelas. Tas pats po eilės metų netvarkingo gyvenimo gali atrodyti atstumiantis it būtų pragaro vaikas.

Darykime visa, kad Kristus, žvelgdamas į mus iš dangaus, galėtų sakyti: „Jūs esate tyri; ir nekalti".

DIDYSIS KETVIRTADIENIS

„O buvo naktis"

Jon 13, 29

Prieš kančią ir mirtį Jėzus ir apaštalai išgyveno gilų liūdesį. Visi evangelistai apie šitai kalba, šitai liudija. Jonas pabrėžia, kad Mokytojas priminęs, jog vienas iš Dvylikos jį išduos, buvo giliai susijaudinęs (Jon 13, 21). Matas ir Morkus cituoja Jėzaus žodžius pasakytus rinktinams apaštalams Getsemani: „Mano siela yra nuliūdusi iki mirčiai" (Mt 26, 38; Mk 14, 34). Lukas, kalbėdamas apie Jėzaus agoniją Alyvų darže, rašo: „Ir apimtas mirtino sielvarto, jis karščiau meldėsi, ir jo prakaitas pasidarė kaip kraujo lašai varvą ant žemės" (Lk 22, 44).

Gilaus liūdesio buvo apimti ir apaštalai. Jie liūdėjo: tiek kad matė Mokytoją liūdintį; tiek kad vienas iš jų buvo išdavikas; tiek kad reikėjo skirtis nuo Jėzaus (Mt 26, 22; Mk 14, 19-38; Lk 22, 16. 18. 45; Jon 13, 33-36; 14, 1. 26-30). Mokytojas bandė juos drąsinti. Jis sakė: „O dabar einu pas tą, kuris mane siuntė, ir nė vienas iš jūsų neklausia manęs: — Kur eini? — Bet, kadangi aš tai jums pasakiau, liūdesys pripildė jūsų širdį. Tačiau sakau jums tiesą: jums pravartu, kad aš eičiau" (Jon 15, 5ss). „Taigi jūs, tiesa, dabar esate nuliūdę, bet aš jus vėl pamatysiu, ir džiaugsis jūsų širdis, ir jūsų džiaugsmo niekas neatims iš jūsų" (Jon 16, 22).

Evangelistas Jonas, kalbėdamas apie išdaviko — Judo Iskarijoto — pasišalinimą iš vakarienbučio, pastebi: „Paėmęs tad kąsnį, anas tuojau išėjo. O buvo naktis" (Jon 13, 30).

I

„Buvo naktis". — Buvo naktis. Ji buvo nevien gamtoje, bet ir sielose. Visų pirma tamsi naktis buvo išdaviko sieloje. Mat,

joje buvo įėjęs ir viešpatavo tamsybių kunigaikštis. Evangelistas aiškiai sako, kad, kai Jėzus padavė Judui Iskarijotui duonos kąsnį, „tuomet, po to kąsnio, įėjo į jį šėtonas" (Jon 13, 26s).

Buvo tamsu apaštalų sielose. Jie skendėjo liūdesyje ir buvo apimti baimės Kristaus kančios akivaizdoje.

Jėzaus sieloje, tiesa, nebuvo tamsos, bet nebuvo nei giedros, nes ją slėgė skausmas dėl niekšingo išdavimo, dėl laukiančios kančios, dėl savųjų silpnumo ir dėl visų laikų žmonių neištikimumo ir išdavystių, kurias jis — Dievo Sūnus — aiškiai pramatė. Jėzus kančią ir mirtį laisvai prisiėmė (Jon 12, 27; 18, 11). Bet jam buvo skaudu, kad žinojo, jog daugelis jo aukos nesupras ir neįvertins bei ja nepasinaudos išganymui laimėti.

1. Skaudu buvo Jėzui, kad vienas iš tų, kuriuos išsirinko ir pašaukė būti apaštalais; kurie jam buvo artimi, buvo pasirengęs jį išduoti ir išdavė. Priminęs, jog vienas iš Dvylikos jį išduos, Jėzus, — rašo evangelistas, — „giliai susijaudino ir liudijo; bei tarė: — Iš tikrųjų, iš tikrųjų, sakau jums, vienas iš jūsų išduos mane" (Jon 13, 21).

2. Nemažiau skaudžiai Jėzus išgyveno tautos vyresniųjų atmetimą ir pasmerkimą. Iš anksto ir pakartotinai įspėjo apaštalus, jog turįs eiti į Jeruzalę ir daug kentėti nuo vyriausių kunigų, tautos seniūnų bei Rašto žinovų. „Štai kopiame į Jeruzalę, — kalbėjo ir sakė jis, — ir Žmogaus Sūnus bus išduotas vyriausiems kunigams ir Rašto žinovams: jie jį pasmerks mirčiai ir perduos pagonims" (Mk 10, 33). O atvykęs į Jeruzalę ir žvelgdamas nuo Alyvų kalno į puošnius miesto pastatus, Jėzus susijaudino iki ašarų, prabilo ir sakė: „O jei tu būtum pažinus šią dieną, kas laiduoja ramybę! Bet dabar tai yra paslėpta nuo tavo akių. Va užeis ant tavęs dienos, ir neprieteliai apsups tave apkasais, ir apguls tave, ir suspaus tave iš visų pusių. Parblokš tave ir tavo vaikus esančius tavyje, ir nepaliks akmens ant akmens, nes tu nepažinai tavo aplankymo meto" (Lk 19, 41ss). „Jeruzale, Jeruzale! Tu, kuri žudai pranašus ir akmenimis užmuši pas tave siųstuosius! Kiek kartų norėjau surinkti tavo vaikus, it višta surenka po savo spar-

nais viščiukus, ir jūs nenorėjote! Štai jums paliekama tuščias jūsų namas" (Mt 23, 37; Lk 13, 34).

3. Visų skaudžiausiai Jėzus išgyveno visų laikų krikščionių neištikimybę bei išdavimą. Būdamas Dievas, jis matė ateitį ir žinojo, kaip daugelis nusigręš nuo jo, jį paniekins ir išduos, pasmerkdami save amžinam pražuvimui.

Jėzų išdavė ir išduoda milijonai jo atpirktųjų, jo vardu pakrikštytųjų, net jo išrinktųjų. visa tai jis pramatė ir, ypač kančios metu, jautriai išgyveno. Visiems šiems jis prašė dangiškąjį Tėvą atleidimo, tardamas: „Jie nežino, ką daro" (Lk 23, 34).

Kas ir kada išduoda Jėzų? — Jį išduoda tie, kurie atmeta Evangeliją, ją iškreipia, jos nesilaiko. Klaidingų pranašų niekad netrūko. Jėzus įspėjo ir įsakė jų saugotis. „Sergėkitės, — sakė Išganytojas, — klaidingų pranašų. Jie ateina pas jus avių rūbe, bet viduje yra plėšrūs vilkai" (Mt 7, 15). „Aną dieną daugelis man sakys: — Viešpatie, argi ne tavo vardu mes pranašavome? Argi ne tavo vardu išvarinėjome velnius? Argi ne tavo vardu darėme daug stebuklų? — Ir aš tada jiems sakysiu: — Niekada jūsų nepažinau. Atstokite nuo manęs, jūs piktadariai!" (Mt 7, 22s).

Ir nūdien netrūksta tų, kurie skelbiasi tikį į Kristų, bet į tokį, kokio jie norėtų, koks jiems ir pasaulio žmonėms būtų patogus, o ne į tokį, kokiu jis pats save apreiškė, kokį pažįstame iš Evangelijos.

Jėzų išduoda tie, kurie, būdami neverti, artinasi prie jo; kurie ne jo šventumu dildo savo nuodėmingumą, bet greičiau savo nuodėmingumu pridengia jo šventumą. Kiek yra šiandien tų, kurie nevertai priima šv. Komuniją, ir taip pelno sau ne išganymą, o pasmerkimą (1 Kor 11, 29).

Jėzų išduoda, kurie negyvena pagal Evangeliją, apleidžia Bažnyčią. Yra, kuriems Evangelija atrodo perdaug reikalaujanti, ir yra mūsų laikų žmogui sunkiai pakeliama. Kaip anuomet žydai, klausydamiesi eucharistinės kalbos Kafarnaumo sinagogoje, piktinosi ir sakė: „Kieta ta kalba, — kas gali jos klausytis?" (Jon 6, 59), — taip nevienas iš krikščionių teisinasi dėl savo nekrikš-

čioniško gyvenimo, sakydami: „Evangelija stato persunkius reikalavimus. Juos gali vykdyti gal tik rinktiniai asmens, bet ne eiliniai tikintieji!"

Jėzų, deja, išduoda net ir išrinktieji. Kai jis paklausė apaštalus Kafarnaumo sinagogoje, ar ir jie ketina jį apleisti, Petras užtikrino, sakydamas: „Viešpatie, pas ką mes eisime? Tu turi amžinojo gyvenimo žodžius. Mes įtikėjome ir žinome, kad tu esi Dievo Šventasis" (Jon 6, 68s). Jėzus tačiau atsakė: „Argi ne aš jus — Dvylika — pasirinkau? Ir vienas iš jūsų yra velnias" (Jon 6, 70). Bet Judas Iskarijotas nebuvo paskutinis, kuris, susidėjęs su velniu, išdavė Mokytoją. Išdavikų, net iš rinktinių tarpo, visada buvo ir yra.

II

Paskutinės Vakarienės ir Kristaus išdavimo drama yra tokia, kad ją nei pilnai suvokti įmanoma, nei tobulai išgyventi galima. Žmogiškos jėgos yra persilpnos. Žemiškieji dramatiški išgyvenimai tėra tik išblėsęs paveikslas išduoti Išganytojo dramos.

Norime atpasakoti vieną iš žemiško gyvenimo dramų, kuri tam tikra prasme pavaizduoja išduoto Dievo Sūnaus tragediją.

Libretistas F. Romani, remdamasis sena druidų legenda, parašė libretto Norma operai, kuriai muziką sukomponavo V. Bellini. Druidų kunigė Norma, suvedžiota romėnų prokonsulo Pollione, apkaltina save skaistybės įžado sulaužymu ir prašo būti sudeginta ant laužo drauge su savo suvedžiotoju, kurį veltui bandė išgelbėti. Prieš lipdama ant laužo, prašo tėvą globoti du jos vaikučius, kuriuos slapta augino. Tėvas ją atstumia, nenori su ja, nusikaltėle, turėti ką nors bendra. Bet dukros dramatiškas šauksmas: „Tėve, tėve!" — pasiekia tėvo širdį. Jis jai atleidžia, kartodamas: „Meilė nugalėjo!" Norma gi prieš mirdama kreipiasi į Pollione ir sako: „Kokią širdį tu išdavei, kokią meilę praradai, teparodo tau ši baisi valanda!"

Ši jaudinanti drama nevienam išspaudžia ašaras iš akių. Bet kad ir kaip mintis ir melodija yra graži bei jaudinanti, toli gražu nepasiekia tos gilybės, kurią slepia savyje išduoto Jėzaus drama.

Norma mirė su savo išdaviku, kuris ją, mirdamas, atsiprašė. Jėzus gi mirė už savo išdavikus — ano meto ir visų laikų —, ir šiųjų nevienas nesigaili, bet toliau niekina ir išduoda. Norma prašė tėvą globoti jos vaikus. Jėzus, kybodamas ant kryžiaus, meldė dangiškąjį Tėvą, kad atleistų tiems, kurie jį niekino ir žudė (Lk 22, 34); besigailinčiam latrui čia pat pažadėjo dangų (Lk 22, 43); o visus žemės vaikus pavedė savo švenčiausios Motinos globai (Jon 19, 25). Dangiškas Tėvas neatstūmė savo sūnaus ir neatmetė jo prašymo atleisti nusidėjėliams. Jis yra pasirengęs atleisti visada ir visiems. Reikia tačiau, kad žemės vaikai gailestingumo jį melstų ir jo tėviškai meilei pasivestų. Čia turbūt yra paslaptis, kodėl Išganytojas nuo kryžiaus kreipėsi ne vien į Tėvą, bet ir į švenčiausią Motiną. Jai, būtent, pavedė globoti ir prie dangiškojo Tėvo vesti žemės vaikus. Nuo Kalvarijos kalno prasidėjo naujas Dievo Motinos uždavinys. Savo dieviško Sūnaus pavedimu ji veda švelnia savo motiniška ranka žemės vaikus prie dangiškojo Tėvo, kad būtų jam įsūniais ir paveldėtų dangišką tėvonystę. Tai svarbus pavedimas, bet drauge sunkus uždavinys. Šio uždavinio atlikimui ji laukia iš gerųjų savo žemės vaikų pagelbos.

III

Žymus poetas ir garsus konvertitas Max Jakob apie savo atsivertimą, kuris įvyko Dievo Motinos užtarimu, šitaip rašo: „Buvo titularinė Menilmont Dievo Motinos šventė. Aidėjo muzika. Žmonių buvo nedaug. Bet kokie jie buvo! Kiek ramybės jų veiduose! Moters, darbininkai, sulinkusios senutės... Vaikštinėjau, sukinėjaus aplink piliorius, žvalgiausi į paveikslus. Atsiklaupiau ir meldžiausi prieš Marijos paveikslą. Trumpam stabte-

lėjau šv. Filomenos ir šv. Elžbietos koplyčiose. Staiga išgirdau ausyse skambantį nepaprastai švelnų balsą. Jis sakė: — Dirbkite man! — Pravirkau. Pasiryžau ir užrašų knygelėje įsirašiau, jog nuo dabar dirbsiu ir veiksiu Dievo Motinai. Prašiau tačiau, kad leistų man ją karštai pamilti, nes iki šiolei jaučiausi tuščias ir atšalęs. Ir va, nūdienis mano mąstymas!..." Čia Max Jacob pasakoja, kaip mąstymo metu Dievo Motina leido jam turėti antrą regėjimą. Jis matė dieviškąją Motiną. Ji prausė Kūdikėlį Jėzų, ir kalbėjo: — „Reikėtų nupirkti naują kempinę ir naują emaliuotą dubenėlį!" Dieviškas gi Vaikelis pridūrė: „Kempinę — karčiam gėrimui, o dubenėlį — kraujo lašams." (Cit. A. Petrucci: Quasi diario: L'Osservatore Romano 65 / 1970 III 19).

Dievo Motina ir į mus patylomis kreipiasi ir prašo, kad jai darbuotumės, padėdami vesti sielas prie dangiškojo Tėvo. Ji laukia iš mūsų kempinės įmirkytos į mūsų kančių tulžį, kad sumažintų savo Sūnaus kančią. Ji laukia dubenėlio su surinktais Jėzaus kraujo lašais, kad jo kraujas nebūtų veltui. Kiek Jėzaus kraujo lašų krinta į purviną žemę, užuot kristų į purvinas sielas! Kiek yra nusidėjėlių, kuriems Kristaus kančia nieko nereiškia ir nieko neduoda! Dėl šio visi mes esame atsakingi. Privalome talkinti švč. Marijai visada ir visokeriopai, kad ji įgalintų kiekvieną nusidėjėlį suprasti ir pajusti, kokią meilę jis išduoda, kokią širdį paniekina. Turime talkinti švč. Motinai malda, šventu gyvenimu ir ypač kančia.

* * *

Šv. Pranciškus, kaip rašo P. Bargellini, kartą grįžo iš Spoletto į Asyžių. Siautė vėtra. Lijo lietus. Šventasis prabilo ir tarė, kreipdamasis į brolį Leoną: „Broli Leonai, jei mūsų bendrabroliai būtų tikrai tobuli, tai dar nebūtų pilno džiaugsmo." Kiek paėjus, šv. Pranciškus vėl sakė: „Broli Leonai, jei mūsų broliai imtų net stebuklus daryti, tai vistiek mūsų džiaugsmas dar nebūtų pilnas." Tuomet brolis Leonas klausė: „Sakyk tad,

dėl Dievo meilės, kame yra pilnas džiaugsmas?" Šventasis atsakė: „Va, broli, kai pasieksime Porciunkulą, suvargę ir peršlapę, kai pasibelsime į duris, jei brolis durininkas, atvėręs duris, mus išbars, apkuls ir pavarys, ir jei mes visa tai priimsime kantriai ir nuolankiai, ir net su džiaugsmu bei dėkingumu dėl Kristaus, kad būtume į jį panašūs, tada bus tikras džiaugsmas". (P. Bargellini, San Frencesco D'Assisi, Brescia 1964, 88s)

Su noru priimta, kantriai pernešta kančia yra džiaugsmo versmė sieloms žemėje ir šventiesiems danguje. Noriai priimta ir kantriai dėl Kristaus pakelta kančia išsklaido žemės tamsybes ir leidžia išvysti Dievo šviesą, kuri spindi nuo kryžiaus meilės spinduliais. Tebūna ji mūsų dalis, kad aplinkui nebūtų naktis, o Dievo skaistumas šviestų mums Dievo meilės šviesa ir švyturys mums būtų dieviškasis Avinėlis (Ap 21, 23).

DIDYSIS ŠEŠTADIENIS
Prisikelkime su Kristumi

Gavėnia pagal naują liturgiją yra metas pasirengti Krikštui. Šį šventą vakarą, užbaigiant Gavėnią ir pradedant Velykas, šv. apeigų eigoje atnaujiname Krikšto įsipareigojimus. Vadinasi, kaip per Krikštą gimstame naujais žmonėmis, taip, atnaujindami Krikšto įsipareigojimus, ryžtamės keltis iš asmeninių nuodėmių, kad prisikeltume ir taptume naujais žmonėmis su prisikėlusiu Kristumi.

I

Krikštas šv. Dvasios veikimu atgimdo žmogų. Jį — kūninį — padaro dvasiniu; jį — nuodėmės vergą — padaro laisvu Dievo vaiku bei įsūniu, o tuo pačiu jo dangiškųjų turtų paveldėtoju; jį — nuodėme mirusį — atgaivina ir įgalina amžinai gyventi Dievuje.

1. Kristus aiškiai sakė, jog kiekvienas turi iš naujo gimti, nes tik taip galįs pasiekti išganymą. Jėzus kalbėjo Nikodėmui ir sakė: „Iš tikrųjų, iš tikrųjų, sakau tau, jei kas negimtų iš vandens ir Dvasios, negali įeiti į Dievo karalystę" (Jon 3, 3). Nikodėmas nesuprato, ką Jėzus norėjo šiais žodžiais pasakyti. Todėl jis stebėjosi ir klausė: „Kaip tai galėtų įvykti? Kaip gali gimti žmogus, būdamas senas. Nejau jis gali įeiti antrą kartą į motinos įsčias ir vėl būti pagimdytas?" (Jon 3, 4). Jėzus atsakė ir primygtinai pabrėžė, jog, jei „kas neatgims iš vandens ir šv. Dvasios, tas negali įeiti į Dievo karalystę. Mat, kas gimė iš kūno, yra kūnas, ir, kas gimė iš Dvasios yra dvasia" (Jon 3, 5s). Vadinasi, Jėzus kalba apie dvasinį atgimimą, kuris vyksta per Krikštą. Jonas krikštijo vandeniu, o Jėzus krikštija vandeniu ir šv. Dvasia. Jis taigi ne tik išoriniai pristato žmogų apsivaliusį, bet jį pakeičia vidiniai, atgimdo dvasiniai, išlaisvindamas iš nuo-

dėmių. Štai Jono Krikštytojo liudijimas apie Kristų ir jo Krikštą: „Tasai, kuris mane siuntė krikštyti vandeniu, man pasakė: — Ant kurio išvysi nusileidžiančią ir pasiliekančią Dvasią, šisai yra, kuris krikštija šv. Dvasia. Ir aš tai mačiau ir liudiju, kad šitas yra Dievo Sūnus" (Jon 1, 33-34).

2. Šv. Paulius kalba apie naują žmogų, kurį prikelia prisikėlęs Kristus. Laiške Romėnams Apaštalas teigia, jog senasis — nuodėmės — žmogus miršta drauge su Kristumi prikaltas prie kryžiaus (Rom 6, 6). O laiške Efeziečiams tas pats šv. Paulius ragina nusivilkti senąjį žmogų, „kuris genda dėl apgaulingų pageidimų", ir apsivilkti nauju žmogumi, „kuris yra sutvertas su tikru teisumu ir šventumu" (Ef 4, 22-24). Tame pačiame laiške Apaštalas dar rašo: „Bet Dievas, būdamas turtingas gailestingumu, iš didelės savo meilės, kuris mus numylėjo, kai buvome mirę nuodėmėmis, atgaivino kartu su Kristumi: drauge prikėlė ir drauge pasodino danguje Kristuje Jėzuje" (Ef 2, 4-6).

Taigi per malonę, veikiant šv. Dvasiai, Kristuje esame prikeliami iš nuodėmių mirties: esame atgaivinami dieviškam gyvenimui ir tampame nauju žmogumi, kuris gyvena ne kūnui, o sielai; kuris siekia ne žemiškų patogumų bei malonumų, o Dievo vaikų tikro teisumo bei šventumo tobuloje meilėje (Ef 4, 23s; 1, 4).

I

Atnaujindami Krikšto įžadus mes pasirinkome Dievą ir atsižadėjome velnio; atsižadėjome pikto ir prižadėjome ištikimybę Dievui. Taigi esame, it būtume iš naujo pakrikštyti ir prisikėlę su Kristumi malonės gyvenimui, kad eitume šventumo keliu, laikantis tiesos, vykdant teisingumą ir gyvenant meile. Štai užtikrina mums dangaus palaimą, o tuo pačiu apsaugo nuo skaudžių nuodėmingo gyvenimo pasėkų. Kaip Mozė (Atį 30, 15-20) ir vėliau Jozuė (Joz 24, 14) kvietė izraelitus rinktis tarp Dievo ir stabų, tarp gyvenimo ir mirties, tarp gero ir pikto, tarp palaimos ir

prakeikimo, ir tauta pasirinko Dievą, užsitikrindamas sau jo palaimą, taip ir mes atnaujindami Krikšto įžadus, pasirinkome Dievą, kad jo palaima lydėtų mus gyvenime ir darbuose.

1. Bet ar tikrai jaučiamės pasikeitę, atgimę, nuoširdžiai pasiryžę laikytis Dievo ir eiti šventumo keliu? Nėra nei paprasta, nei lengva atsakyti į šį klausimą. Norėti norime, bet ar pajėgsime įvykdyti? Esame juk silpni žmonės: jaučiame savyje aną kūno įstatymą, kuris daro mus nuodėmės vergais, taip kad neretai vykdome, ko nenorėtume, o nepajėgiame įvykdyti, ko norėtume. Analizuodamas savo gyvenimą, prisimenu ypatingai vieną atvejį, kada jaučiausi it būčiau tikrai atgimęs ir tapęs naujas žmogus. Tai buvo, kai rengiausi kunigystės šventimams. Praleidęs šešias dienas vienatvėje, maldoje ir vienybėje su Dievu, jaučiausi tiek dvasiniai atsinaujinęs, tiek praturtėjęs, kad atrodė lyg būčiau iš naujo gimęs. Bet tada aš troškau ne gyventi, o verčiau mirti. Mat, bijojau, kad gyvenimas galįs atimti aną Dievo artumą, kurį jauste jaučiau.

Pasikeisti ir jausti esant pasikeitus, atgimus šventume bei gerume yra ypatinga Dievo malonė. Jos reikia prašyti iš Dievo. Kaip anas tėvas, kuris prašė Jėzų, kad pagydytų jo sūnų, kai Jėzus jam pasakė, jog, jei kas tiki, visa yra galima, sušuko, tardamas: —Tikiu! Padėk man stokojant tikėjimo" (Mk 9, 23), taip ir mes, pasiryžę ir viešai išpažinę tapti naujais žmonėmis, prašykime, kad Jėzus padėtų įvykdyti mūsų pasiryžimą laikytis Dievo, siekiant teisumo ir tikro šventumo.

2. Sunku yra atsinaujinti, pasikeisti, bet dar sunkiau yra, pasikeitus, ištesėti: neprarasti pasiekto Dievo vaiko kilnumo, bet jį nuolat praturtinti.

Prieš eilę metų turėjau laimę su vienu italu inžinierium lankytis Salzburge festivalio metu. Pasinaudojome proga, kad pamatytume vaidinimą „Jedermann — Eilinis žmogus". Vaidinimas vyksta atvirame ore, katedros aikštėje. Vaizduojama turtingas, bet palaidus; ištaigingas, bet šykštus; mėgstąs draugystę, bet pilnas savimeilės vyras. Mirties akivaizdoje dėl jo sielos kovoja praga-

ras ir dangus. Laimi dangus. Mat, paskutiniu momentu, prisiminęs motiną ir jos religinius pamokymus, jis suklumpa ant kelių ir šaukiasi Dievo nuoširdžia malda, kurios buvo išmokinusi motina vaikystės dienose. Vaidinimas buvo tikrai įspūdingas. Visi dalyviai buvo sujaudinti bei giliai paveikti. Jautriai vaidinimą išgyveno ir mano draugas. Kai grįžome namo, į Kufstein, jis papasakojo savo žmonai ir, baigdamas, pabrėžė: „Klara, aš jau nebe tas, kas buvau. Aš pasikeičiau. Dabar suprantu tikrą gyvenimo prasmę. Dabar esu naujas žmogus!" Neabejoju, kad tuo metu jis buvo nuoširdus: tikėjo esąs pasikeitęs, esąs naujas žmogus. Tačiau gyvenimas nepatvirtino jo žodžių. Metams slenkant vis dar susitinkam, pasimatom, pabendraujam. Bet jį mačiau, deja, ne naują, o seną, t.y. anksčiau buvusį žmogų: su tomis pačiomis silpnybėmis, su tomis pačiomis ydomis. Jis neištesėjo. būti nauju žmogumi, kuris žiūri ne į žemę, o į dangų, kuris siekia ne žemiškųjų vertybių bei malonumų, o amžinųjų, dvasinių laimėjimų, jam buvo persunku.

Kiek daug yra tokių, kaip anas mano pažįstamas inžinierius? Kiek daug yra tokių, kurie kartas nuo karto žvelgia į dangų, jo ilgisi, bet ir vėl atsigręžia į žemę ir klampioja jos purvuose?! Gyventi nauju — Dievo, — žmogumi — nepakanka mūsų noro ir pasiryžimo. Reikia antgamtinės pagelbos, reikia Dievo šarvų, nes, kaip pastebi šv. Paulius, turime kovoti ir nugalėti ne vien žmogiškas silpnybes, bet ir velnio mums statomas pinkles. Plg Ef 6, 10-13.

* * *

Yra daug, kurie neištesi pasiryžimuose, kurie grįžta į seną, nuodėmingo žmogaus gyvenimą. Bet yra nemažiau ir tų, kurie ištesi. Prisiminkime šv. Petrą. Jis Kristaus išsigynė, bet vėliau už Kristų mirė. Šv. Pauliaus pavyzdys. Jis persekiojo krikščionis, bet, atsivertęs, tapo didžiuoju Pagonių Apaštalu ir kankiniu dėl Kristaus. O va šv. Marija Magdalena. Iš jos Kristus išvarė septy-

nis velnius (Mk 16, 9), bet Jėzus ją mylėjo, jai pirmai, prisikėlęs, pasirodė (Jon 11, 5; 20, 16). Galėtume suminėti eiles kitų šventųjų, kurie, pakilę iš nuodėmių, pasiekė šventumo. Apsispręskime tad ir mes ir tarkime su šv. Augustinu: „Galėjo jie, kodėl negalėtum tu, Augustinai?!" „Galėjo jie, kodėl negalėčiau aš?!" Kristus mirė ir prisikėlė, kad keltumės ir mes iš nuodėmingo gyvenimo, tapdami tikrais ir mielais Dievo vaikais, kuriems skirtas dangaus paveldėjimas drauge su visais šventaisiais, kad dalyvautume Kristaus garbėje bei džiaugsme.

VELYKOS

Kristus kėlės, kelkimės ir mes

Jon 20, 1-9

I

Velykų rytui beaušant, skubėjo prie Išganytojo kapo kelios moters. Penktadienį, Jėzų laidojant, jos nebuvo suskubusios patepti Mokytojo kūną kvepalais, kaip tai žydams buvo įprasta daryti laidojant brangius asmenis. Skubėjo tad subatos šventei praėjus, kadangi subatoje nebuvo leidžiama atlikti betkokį patarnavimą, patepti Išganytojo kūną kape. Žinojo, kad ant kapo angos yra užristas didelis akmuo. Todėl beeidamos kalbėjosi ir klausė savęs: „—Kas mums nuris akmenį nuo kapo angos?" (Mk 16, 3). Tačiau atėjusios išvydo, kad akmuo nuristas ir kapas atviras. Tai jas nustebino ir net išgąsdino.

Marija Magdalena čia pat apsisuko ir grįžo atgal, kad pranešty apaštalams, jog kapas atviras. Kitos moters pasiliko: prisiartino prie kapo angos ir nedrąsiai pažvelgė į vidų. O pažvelgusios išvydo angelą ir labai išsigando. Angelas jas ramino ir sakė: „Ieškote Jėzus, kuris buvo nukryžiuotas? Jis prisikėlė. Jo čia nėra... Eikite ir pasakykite mokiniams ir Petrui, jog jis vyksta į Galilėją. Jį tenai pamatysite" (Mk 16, 6s). Taigi, išėjusios iš kapo, moters skubėjo pranešti apie visa apaštalams. Buvo tiek susijaudinusios, kad bėgte bėgo tylėdamos. Atėjusios pranešė, kad kapas yra atviras, kad išvydo angelą ir jis pasakė, kad Mokytojas yra prisikėlęs, ir kad jie jį pamatysią Galilėjoje. Apaštalai nenorėjo tikėti. Galvojo, kad kas nors moteris norėjo pagąsdinti ir apgauti (Lk 24, 22). Tačiau apaštalai Petras ir Jonas, kai pirmiau atvykusi Marija Magdalena pranešė, jog kapas yra atviras, nuskubėjo prie kapo įsitikinti, kas iš tikrųjų buvo įvykę (Jon 20, 2). Grįžo prie kapo taip pat ir Marija Magdalena. Ji buvo tiek susijaudi-

nusi, jog nesuvokė, kas čia yra atsitikę.

Petras ir Jonas, atėję, rado kapą atvirą. Įėję, pamatė, jog kapas tuščias, bet visa jame buvo tvarkingai palikta: drobulės, į kurias buvo įvyniotas Jėzaus kūnas, padėtos vienoje pusėje, o skepeta, kuria buvo pridengtas veidas, gulėjo, gražiai sulankstyta, kitoje pusėje. Šitai įtikino Joną, kad Mokytojo kūnas nebuvo išneštas ir kur nors paslėptas, bet kad jis tikrai yra prisikėlęs. Kitaip juk būtų išnešę su drobulėmis, kaip buvo įvyniotas (Jon 20, 8s).

Tuo tarpu Marija Magdalena, sugrįžusi prie kapo, vaikštinėjo ir dairėsi, ar nepamatys kokio nors žmogaus ir nepatirs iš jo, kas buvo atsitikę su Mokytoju. Jos meilė ir skausmas buvo toks didelis, kad Jėzus jai pirmai pasirodė. Pradžioje ji jo neatpažino. Pagalvojo, kad tai bus vienas iš daržininkų. Ji kreipėsi į jį ir klausė, ar nežinąs, kas bus paėmęs Mokytojo kūną ir kur jį bus paslėpęs. Tada Mokytojas prabilo ir tarė: „Marija!". Dabar iš balso ji atpažino ir puolė jam į kojas (Jon 20, 16).

Šis yra istorinis Kristaus prisikėlimo atpasakojimas, kaip jį aprašo evangelistai. Apmąstykime jį ir pasidarykime kai kurių praktiškų išvadų.

I

1. — *„Jis prisikėlė... Jo čia nėra"* (Lk 24, 6) — Jėzus kentėjo ir mirė, bet prisikėlė, kaip pranašai buvo pranašavę ir kaip jis pats tai nusakė.

Pranašas Izaijas apie ateisimą Mesiją kalbėjo, kaip apie „Viešpaties Tarną" — klusnų, vedamą it avinėlį aukai, imantį ant savęs visų nuodėmes, kad savo auka visus išgelbėtų (Iz 49, 1-50, 9). Pranašai taipgi teigė, kad Mesijas turės garbingą kapą (Iz 11, 10), ir kad Viešpats neleis jam patirti mirusiųjų sugedimo (Ps 16, 11).

Jėzus mirė ir prisikėlė, kad savo mirtimi ir prisikėlimu nuga-

lėtų mūsų fizinę ir dvasinę mirtį, kuri ateina per nuodėmę. „Kaip per žmogų, — rašo šv. Paulius, — atėjo mirtis, taip per žmogų ir iš numirusių prisikėlimas. Kaip Adome visi miršta, taip Kristuje visi yra atgaivinami" (1 Kor 15, 21s). Toliau tas pats Apaštalas rašo: „Štai pranešu jums paslaptį: — nevisi mirsime, bet visi būsime pakeisti. Juk reikia, kad šis gendąs kūnas apsivilktų negendamumu; šis marus kūnas apsivilktų nemarumu. O kai marusis kūnas apsivilks nemarumu, tuomet įvyks parašytieji žodžiai: Pergalė prarijo mirtį... Dėkui Dievui, kuris mums davė pergalę per Viešpatį Jėzų Kristų" (1 Kor 15, 51-57).

Kristus savo prisikėlimu nugalėjo mirtį, ir tuo pačiu laiduoja mums prisikėlimą: visų pirma dvasinį — iš nuodėmės, o amžių pabaigoje ir fizinį. Mat, Kristus mirė ir prisikėlė kaip pirmasis visų mirštančių ir prisikelsiančių. Šv. Paulius, teigdamas, kad Kristuje visi būsime atgaivinti, pabrėžia, jog tai įvyks pagal eilę: pirmasis Kristus, paskui tie, kurie yra Kristaus (1 Kor 15, 22s).

2. Kristus laiduoja prisikėlimą. Bet, kad prisikeltume su Kristumi, reikia pirma su juo mirti. „Neišmanėli, — rašo Pagonių Apaštalas, — tai, ką tu pasėji, neatgyja, jei pirma nemiršta" (1 Kor 15, 35). Prisikelti iš mirties nėra mūsų galioje. Dievas mus prikelia iš nuodėmės mirties Kristuje per jo pelnytą išganymo malonę. „Mus nuodėme mirusius, — rašo Apaštalas, — atgaivino drauge su Kristumi. Jo juk malone esate išgelbėti. Drauge prikėlė, ir drauge paodino danguje Jėzuje Kristuje" (Ef 2, 5s). Prisikelti su Kristumi nėra mūsų galioje, bet mirti su Kristumi yra mūsų valioje ir galioje. Mirti su Kristumi reiškia imti kančios kryžių ir sekti Jėzų kančios keliu į Kalvariją, atsižadant pasaulio ir paaukojant save Dievui. Jėzaus įspėjimas yra aiškus: „Kas nori paskui mane eiti, teišsižada savęs, teima savo kryžių ir teseka mane" (Mt 16, 24).

III

1. Turime mirti su Kristumi! Kaip? — Vykdydami, ko esame atsižadėję per Krikštą. Šiuos pažadus bei įsipareigojimus atnaujiname kaip tik Velykų liturgijoje.

1) *Turime atsižadėti velnio,* kad jis neturėtų mumyse nieko, ir kad mes pilnai priklausytume vien Dievui. Velnias veikia į kiekvieną mūsų, ar norime ar nenorime, ar tikime ar netikime. Velnias siekia užvaldyti mūsų protą ir širdį, mūsų valią ir jausmus. Velnias suvedžioja daugelį. Atsiranda net tokių, kurie sąmoningai ir laivai pasiveda velniui. Ne vien Goethės Faustas šaukėsi velnio, parduodamas sielą už žemiškus malonumus. Tiek ir tiek Kristaus atpirktųjų bevelija rinktis pasaulio malonumus ir sekti velnią. Atsiranda net tokių, kurie viešai šaukiasi šėtono ir jį garbina. Š. Amerikoje yra sektų, kurios viešai garbina šėtoną.

2) *Turime atsižadėti velnio darbų.* — Tai reiškia: turime atmesti pikta ir rinktis gera, kad „būtume šventi ir nesutepti Dievo akivaizdoje" (Ef 1, 4). Turime atmesti rūstybę ir ugdyti meilę. Turime atmesti melą ir laikytis tiesos. Taip elgdamiesi, pabrėžia Apaštalas Paulius, neduosime vietos mumyse velniui (Ef 4, 22-27).

3) *Privalome atsižadėti velnio tuštybių,* atmetant ambicijas, nesiekiant žemiškos garbės ir galybės, atsisakant žemiškų patogumų ir kūniškų malonumų. Kiekvienas krikščionis visų pirma ir virš visko privalo siekti dangaus karalystės, kaip tai įsakė Kristus (Mt 6, 33). Reikia mirti žemei, kad laimėtume dangų.

2. Per Krikštą įsipareigojame ne tik atsižadėti velnio, bet taipgi išpažįstame mūsų tikėjimą. Atnaujindami taigi Krikšto pažadus privalome siekti atsinaujinti tikėjime.

1) Turime klausti save, ar mūsų tikėjimas yra gyvas ir pilnas? Žinant žmogiškas silpnybes turime melstis ir kartoti su anuo Evangelijos valdininku: „Tikiu, Viešpatie! Padėk man mano tikėjimo silpnume!" (Mk 9, 23)

2) Privalome ryžtis galimai geriau atlikti krikščioniškos tarnystės pareigas Kristaus Kūnui statyti, kol pasieksime, tariant šv. Pauliaus žodžiais, „tikėjimo ir Dievo Sūnaus pažinimo vienybę, pilną žmogaus subrendimą, Kristaus amžiaus pilnybės saiką... Taip kad nebebūsime daugiau blaškomi betkokio mokslo vėjo..., bet verčiau augsime tame, kuris yra Galva, Kristus" (Ef 4, 12ss).

3) Turime atsinaujinti šv. Dvasios pagelba, kad taptume naujais žmonėmis. „Reikia, — rašo šv. Paulius, — atsižadėti ankstyvesnio, senojo žmogaus, gyvenimo būdo, kuris žlugdo žmogų apgaulingais geismais; atnaujinti savo progą dvasiniai ir apsivilkti nauju žmogumi, kuris sutvertas pagal Dievą tikram teisume ir šventume" (Ef 4, 22ss), kad Dievas įgalintų „stiprėti ir bujoti Dvasios galia vidiniais žmonėmis, idant Kristus gyventų per tikėjimą" mūsų širdyse, o mes būtume „įsišakniję bei sutvirtėję meilėje" (Ef 3, 16s).

4) Pagaliau kaip Kristus, kartą prisikėlęs, daugiau nemiršta, taip ir mes, kartą dvasiniai atgimę, turime daryti visa, kad neįkristume daugiau į dvasinę mirtį, bet verčiau, atmetus nuodėmę, privalome siekti, tariant šv. Pauliaus žodžiais, to, kas yra aukštai, o ne kas žemėje (Kol 3, 1s). Mūsų elgesys bei gyvenimas turi būti nukreiptas į dangų, iš kur mes „laukiame Viešpaties Jėzus Kristaus atėjimo, kuris pakeis mūsų menkystes į kūną ir padarys panašų į savo garbės kūną" (Pilyp 3, 20s).

* * *

Reimso katedroje, Prancūzijoje, buvo pakrikštytas žiaurusis krikščionių persekiotojas Chlodovikas. Jį pakrikštijo šv. Remigijus. Baigęs apeigas šv. Vyskupas tarė: „Chlodovikai, garbink dabar tai, ką anksčiau deginai; o degink tai, ką anksčiau garbinai". Chlodovikui gi išeinant iš katedros po Krikšto, prisiartino prie jo vienas jaunuolis, įteikė jam leliją ir tarė: „Bažnyčios Sūnau, štai tau dovana, kurią siunčia dangus!"

Išeidami iš bažnyčios Velykų rytą ir mes ryžkimės sunaikinti visa tai, kas mumyse buvo peiktino, o siekime garbinti tai, kas yra dieviška. O dangus atsiųs ir mums išganymo malonių lelijų, kad spindėtume nekaltumu ir eitume keliu, kuris užtikrintai veda į dangų, iš kur prisikėlęs Išganytojas ateis kartą prikelti ir mūsų kūnų, kad pilna asmenybe džiaugtumės dangaus laime.

DIEVO KŪNO ŠVENTĖ

Emanuel — Dievas su mumis

Iz 7, 14

I

733 metais prieš Kristų prieš Judo karalystę rengėsi karui Izraelio — Samarijos ir Sirijos valdovai. Dievas siuntė pranašą Izaiją pas Judo karalių Achazą, kad jį užtikrintų, jog Dievas saugos Judą, ir priešų planai neįvyks. Pranašas liepė prašyti bet kokio antgamtinio ženklo, kad būtų tikras, jog Dievas tikrai saugos jį ir jo valdomą Judo karalystę. Achazas tačiau vykdė Jeruzalės sutvirtinimo darbus ir pasitikėjo savo karinėmis jėgomis. Todėl atsisakė prašyti antgamtinio ženklo, neva, kad negundytų Dievo. Tada pranašas Dievo vardu pareiškė, jog Dievas ir neprašant duos ženklą, ir tas ženklas yra mesijaninė pranašystė. „Štai mergelė pradės ir pagimdys sūnų ir jo vardas yra Emanuelis — Dievas su mumis!" (Iz 7, 1-15).

Pranašystės ženklinamoji bei užtikrinamoji prasmė yra sekanti: — Priešai neįstengs sunaikinti Judo karalystės, nes pats Dievas ją gins, kadangi ji yra išganymo plane. Mat, iš Judo turės kilti žadėtasis Mesijas; Judo priešų planai neįvyks, nes jie yra priešingi Dievo planams.

II

Visa įvyko, kaip pranašo buvo nusakyta. Laiko pilnybei atėjus, vyro nepaliesta mergelė Marija šv. Dvasios veikimu pradėjo ir pagimdė pasaulio Išganytoją (Lk 1, 25ss).

Pastebėtina, kad pranašas gimsiančiam Išganytojui nurodė

vardą Emanuelis, o angelas Marijai nurodė, jog gimsiančiajam Mesijui turės duoti Jėzaus vardą.

Ebraiškas Emanuel reiškia — Dievas su mumis, o Jeh-šuah — Jėzus — reiškia — Dievas yra mūsų Gelbėtojas. Vadinasi, abu vardai vienas kitą papildo.

Pats vardas Emanuel turėjo karaliui Achazui priminti, kad Judo karalystei išganymą laiduoja Dievas. Priešų planai neįvyks, nes Dievas yra su Judo karalyste. O su kuo yra Dievas, kas gali atsilaikyti prieš jį. Teisingai užtikrinta šv. Paulius: „Jei Dievas už mus, kas galėtų būti prieš mus?!" (Rom 8, 31).

Emanuelio vardas nusakė mesijaninės karalystės prigimtį. Ji yra Dievo karalystė. Joje Dievas gyvena su žmonėmis. Jis yra, kaip teigia šv. Jonas Apreiškimų knygoje, žmonių tėvas, o žmonės yra jo vaikai (Ap 21, 3-6). Ši yra Kristaus karalystė, jo įsteigtoji Bažnyčia, kurios jis yra galva; kurioje jis yra ir veikia iki amžių pabaigos.

Izaijo Emanuelis, amžinasis Dievo Žodis, gimė iš Marijos. Jis lauktasis Mesijas, Aukščiausiojo Sūnus. Jis tapo žmogumi, bet buvo Dievas. Jis gimė ir mirė, bet prisikėlė iš numirusiųjų. Jis įžengė į dangų, bet drauge liko ir ant žemės. Jis yra savo Bažnyčioje ne tik kaip Dievas, kuris visada ir visur yra, nes yra visatos viešpats, bet tam tikra prasme ir kaip žmogus. Kaip Dievas — žmogus jis yra švenčiausiame Sakramente — Eucharistijoje. Jis nužengia kasdien ant altorių. Jis buvoja užsidaręs tabernakulyje. Iš čia mus moko. Iš čia mus gaivina dangiškomis malonėmis. Iš čia jis ateina pas mus ir mus maitina savo kūnu ir krauju.

Tik retais atvejais eucharistinis Jėzus išeina iš tabernakulių ir iš bažnyčių iškilmingose procesijose į gatves, kad laimintų, kaip anuomet Palestinoje, minias. Tai įvyksta per Eucharistinius Kongresus ir kai kurių iškilmingų švenčių metu. Plačiausiai žinomos katalikiškuose kraštuose Dievo Kūno bei Devintinių procesijos.

III

Dievo Kūno šventė buvo pradėta švęsti 13 šimtmetyje Prancūzijoje. Tai buvo reakcija prieš Berangarijaus skleidžiamą klaidingą mokslą apie Eucharistijos Sakramentą. Pradžioje ši šventė buvo švenčiama tik kai kuriose vyskupijose. 1247 metais Dievo Kūno šventė buvo įvesta Liegi vyskupijoje. 1252 Kard. Ugo von S. Caro Dievo Kūno šventę įvedė Vokietijoje.

1264 metais įvyko stebuklas Italijoje prie Bolzenos ežero, netoli Orvieto. Vienas Bohemijos vienuolis vyko iš Pragos į Romą. Jis turėjo abejojimų dėl realaus Kristaus esimo Eucharistijoje. Romoje tikėjosi galėsiąs šį klausimą išsiaiškinti su žymiais teologais. Pakeliui apsinakvojo vienoje vietovėje prie Bolzenos ežero, netolies Orvieto. Ryte laikė šv. Mišias vienoje koplyčioje. Šv. Mišių metu, belaužant konsekruotą ostiją, ištryško kraujas ir išsiliejo ant korporalo. Viešpats padarė stebuklą, kad išsklaidytų vienuolio abejones dėl realaus Jėzus esimo Eucharistijoje. Vienuolis skubėdamas apie įvykį pranešė Orvieto vyskupui, o šis Popiežiui. Popiežius Urbonas IV asmeniškai atvyko ir iškilmingoje procesijoje sukruvintą korporalą atnešė į Orvietą ir įsakė pagarbiai saugoti katedroje. Čia jis saugojamas iki mūsų dienų. Popiežius Klemensas V Dievo Kūno šventę 1314 metais įsakė švęsti visoje Bažnyčioje.

Dievo Kūno šventė Lietuvoje ir kituose katalikiškuose kraštuose buvo labai iškilmingai švenčiama. Šiai šventei būdavo rengiamasi novena, todėl ir vardas Devintinės. Devintą dieną būdavo iškilminga procesija miestų bei miestelių gatvėmis.

Po Vatikano II Susirinkimo Eucharistijos kultas žymiai sumažėjo. greičiausiai ekumeniniais sumetimais, kad būtų galima priartėti prie protestantų, kurie neturi Eucharistijos. Tuo pačiu ir Dievo Kūno šventė neteko dalinai savo iškilmingumo. Be to, komunistų valdomuose kraštuose procesijos išvis yra uždraustos.

Reikia tikėtis, kad pamažu bus grįžtama prie didesnio šven-

čiausio Sakramento garbinimo, nes Eucharistija yra gyvoji iš dangaus nužengusi duona, kuri laiduoja amžinąjį gyvenimą (Jon 6, 51); yra gyvasis į dangų trykštąs Vanduo (Jon 4, 14), kuris teikia dvasinę atgaivą.

IV

Eucharistijos Jėzus yra Emanuelis: yra Dievas su mumis žemės žmonėmis, kad mus gaivintų, pašvęstų ir įgalintų pasiekti amžinąjį gyvenimą.

Eucharistijos Jėzus yra mums Alfa ir Omega, pradžia ir pabaiga. Su juo ir jame esame viskas, o be jo niekas.

Rojaus laimė buvo ne tame, kad žmogus visokiomis gėrybėmis buvo pertekęs, bet tame, kad jis galėjo bendrauti su Dievu (Prad 2).

Liūdėjo Adomas, ilgėdamasis prarastojo Dievo. Verkė F. Nitschė, paskelbęs, jog senasis Dievas yra miręs ir palaidotas. Nerimavo šv. Augustinas, ieškodamas prarastojo Dievo. Liūdi ir verkia, nerimauja ir ilgisi kiekvienas, kuris atsitolina nuo Viešpaties.

Laimingi esame mes, kad Jėzus — mūsų Dievas — yra su mumis... Jis yra su mumis bažnyčiose, altoriuose, pasislėpęs po duonos ir vyno pavidalais. Jis yra tas pats gerasis Jėzus, kuris perėjo žemę gera darydamas (ApD 10, 38); kuris, žvelgdamas į suvargusią minią, tarė: „Gaila mano žmonių!" (Mt 15, 32). Su mumis yra tas pats Jėzus, kuris išalkusius pamaitino stebuklu padauginta duona (Mt 15, 33-38); kuris pavargusiems ir apsunkintiems žadėjo atgaivą (Mt 11, 28). Su mumis yra tas pats Jėzus, kuris susijaudino iki ašarų prie Lozoriaus kapo ir jį prikėlė iš numirusių (Jon 11, 35-44); kuris nuo kryžiaus prašė Tėvą atleisti jo žudikams (Lk 23, 34). Jis yra tas pats Jėzus, kuris savo maldoje prieš kančią prašė Tėvą, kad visi tikintieji į jį būtų paimti su juos į dangaus garbę ir laimę" (Jon 17, 24).

Jėzus — Emanuelis —, jis yra mūsų Dievas su mumis.

„Viešpatie, išgirsti kiekvieno kunigo šaukimą ir nužengi iš dangaus ant mūsų altorių. Duona ir vynas Tavo noru pasikeičia į Tavo Švenčiausią Kūną ir Kraują ir visa dieviška būtybe ateini, kad guostum, ramintum ir stiprintum... Pakelk mus, kad mes visi ieškotume kelio į Tave, kad dėl Tavo meilės ir garbės nebūtų mums sunkios jokios aukos". (Marija Gelbėk Mus, Immaculata Press, Putnam 1963, 23s).

DIEVO KŪNO ŠVENTĖ
Didžioji meilės Paslaptis

1. Viena iš didžiųjų tikėjimo paslapčių yra Eucharistija. Sunku suprasti, kaip Jėzus gali mums duoti valgyti savo kūną ir gerti savo kraują po duonos ir vyno pavidalu. Kai dieviškasis Mokytojas Kafarnaumo sinagogoje pasakė savo garsią eucharistinę kalbą ir užtikrino, jog duos valgyti savo kūną ir gerti savo kraują, klausytojai, net iš mokinių tarpo, nenorėjo tikėti, — piktinosi ir klausė: „Kaip jis gali duoti mums valgyti savo kūną?" (Jon 6, 52). Daugelis palaikė jį svajotoju, o gal net paiku, ir šalinosi nuo jo. Jėzus tačiau primygtinai kartojo, jog jo kūnas tikrai yra valgis ir jo kraujas tikrai yra gėrimas; ir užtikrino, kad, kas valgo jo kūną ir geria jo kraują, turės amžiną gyvenimą, ir jis prikels jį paskutiniąją dieną, kad džiaugtųsi dangaus laime su kūnu (Jon 6, 54ss). Šitai Jėzus teigė rizikuodamas nustoti net rinktinių savo mokinių, būtent, apaštalų. Matydamas, kaip daugelis jo sekėjų šalinosi, Mokytojas kreipėsi į Dvylika ir sakė: „Gal ir jūs norite pasišalinti?" (Jon 6, 67). Bet Petras visų vardu atsiliepė ir tarė: „Viešpatie, pas ką mes eisime? Tu turi amžinojo gyvenimo žodžius. Mes įtikėjome ir žinome, kad tu esi Dievo Šventasis" (Jon 6, 68s).

2. Apaštalai tikėjo ir priėmė Jėzus mokymą apie Eucharistiją, nors ir nesuprato gilios paslapties, kuri slypi Švenčiausiam Sakramente. Turime tikėti ir mes į Eucharistijos paslaptį, nors jos savo protu suvokti nepajėgiame. Turime tikėti, nes tai Dievo Žodis. Ką jis sako, yra tiesa, nors žmogiškai atrodytų negalima. Mat, Dievui nėra negalimų dalykų.

Bent dalinai tačiau eucharistinę paslaptį galime ir mūsų žmogišku protu pasiaiškinti: panašybe nušviesti. Jėzaus buvimas po duonos ir vyno pavidalu Eucharistijoje yra kažkas panašaus į mūsų gimimą motinos įsčiose. Argi motina nemaitina naujagi-

mio nešiojamo įsčiose savo kūnu ir krauju? O gimusį argi nemaitina savo krūtų pienu? Kaip motina, taip ir Kristus gimdo mus iš savo begalinės meilės naujam, dieviškam gyvenimui, maitindamas savo kūnu ir krauju Švenčiausiam Sakramente.

Apie gimimą iš naujo Jėzus kalbėjo Nikodemui. Jis sakė: „Iš tikrųjų, iš tikrųjų, sakau tau, jei kas negimtų iš naujo, negali regėti Dievo karalystės... Kas gimė iš kūno, yra kūnas; ir, kas gimė iš Dvasios, yra dvasia. Nesistebėk, kad tau pasakiau: — Reikia gimti iš naujo! — Vėjas dvelkia, kur nori, ir girdi jo ošimą, bet nežinai, iš kur ateina ir kur nueina. Taip yra ir su kiekvienu, kuris yra užgimęs iš Dvasios" (Jon 3, 3-6ss).

Jėzus iš savo begalinės meilės tampa mums tartum motina: maitindamas mus savo kūnu ir krauju, įgalina atgimti iš šv. Dvasios ir tapti naujais dvasiniais žmonėmis — Dievo vaikais ir dangiškų turtų paveldėtojais.

3. Eucharistija yra meilės Sakramentas. Jau per pranašą Viešpats priminė ir užtikrino, jog jis myli savo žemės vaikus kaip motina, ir daugiau negu motina. Per pranašą jis kalbėjo ir sakė: „Negi galėtų moteris užmiršti savo kūdikį, ir nesirūpinti savo pagimdytuoju? Bet jei ir ji užmirštų, aš tavęs neužmiršiu" (Iz 49, 15). Jėzus mus myli kaip motina, net daugiau negu motina. Jis pasiliko Eucharistijoje, kad mus maitintų savimi, ir atgimdytų naujais Dievo vaikais ir dangaus paveldėtojas.

Gal iš čia sena Bažnyčios praktika duoti Komuniją į burną. Argi ne į burną deda maistą motina savo naujagimiui? Atsimintina taipgi, jog Kristus yra pasakęs: „Iš tikrųjų, sakau jums, kas nepriimtų Dievo karalystės kaip kūdikis, neįeis į ją" (Lk 18, 27). Leiskite vaikeliams ateiti pas mane, nekliudykite jiems, nes tokių yra Dievo karalystė" (Mk 10, 14). Turime tad artėti prie Dievo Stalo, priimti šv. Komuniją it kūdikiai, pilnam nekaltume ir tikram šventume, kad Išganytojas, it motina, pamaitintų mus savo kūnu ir krauju.

4. Eucharistija mums teikia dievišką gyvenimą. Kristus, susijungdamas su mumis su savo dievyste ir žmogyste, pašvenčia

mus su siela ir kūnu, ir užtikrina kūnų prisikėlimą amžių pabaigoje, kad džiaugtumės dangaus laime su pilna žmogiška asmenybe.

Atsimintina tačiau, jog Eucharistija mus atgimdo ir užtikrina dievišką gyvenimą bei dangaus paveldėjimą tik, kai mes ją vertai priimame. Šv. Pauliaus įspėjimas yra aiškus. Laiške Korintiečiams Apaštalas rašo: „Kas nevertai valgo tos Duonos ar geria iš Viešpaties taurės, tas bus kaltas Viešpaties Kūnu ir Krauju. Teištiria žmogus pats save ir tada tevalgo tos Duonos ir geria iš tos taurės. Kas valgo ir geria, neatskirdamas to Kūno, tas valgo ir geria sau pasmerkimą„ (1 Kor 11, 27ss). Prieš einant tad prie Komunijos reikia ištirti save, savo sąžinę: ar kartais nesame apsunkinti nuodėmės. Nes su nuodėme negalime artėti prie Dievo, kadangi Dievas yra šventas ir nepakenčia nieko, kas yra sutepta. Prie Dievo reikia artėti su dangiškų vestuvių, t.y. nekaltumo rūbu, kitaip būsime atstumti ir pasmerkti (Mt 22, 12). Kitaip tariant, prieš einant prie Komunijos, reikia nusivalyti nuo nuodėmių, atliekant išpažintį bei darant atgailą. Kas su nuodėme priima Komuniją, tas įvykdo šventvagystę: įžeidžia Dievą ir užsipelno sau pasmerkimą.

Kai moteris samaritonė paprašė Jėzų gyvojo vandens, kurio jis galėjo duoti, jai atsakė, liepdamas pakviesti savo vyrą, ir tuo pačiu jai priminė jos nuodėmingą gyvenimą, nes gyveno netvarkingoje moterystėje (Jon 4, 16ss). Šiuo Išganytojas įspėjo ne tik samaritonę, bet ir mus, kad prie Švenčiausio Sakramento privalome artėti tik po to, kai esame tyri ir nesutepti Dievo akivaizdoje. Šis įspėjimas yra itin aktualus mūsų laikais. Matome, kad daugelis artėja prie Dievo Stalo, priima Komuniją, bet išpažinčių skaičius labai yra sumažėjęs. daugelis yra klaidoje: arba netikėdami, kad Kristus realiai yra Eucharistijoje; arba neskaitydami nuodėme, kas tikrumoje yra nuodėmė; arba perdaug pasitikėdami Dievo gailestingumu ir manydami, jog Jėzus Eucharistijoje ir be išpažinties atleis turimas kaltes. Tai pavojinga klaida. Kiekvienas turi atsiminti šv. Pauliaus įspėjimą: „Kas nevertai valgo ir geria

Kristaus Kūną ir Kraują, tas užsitraukia sau ne atleidimą, o pasmerkimą".

* * *

Prieš kurį laiką teko priimti į Katalikų Bažnyčią vieną jaunuolę, buvusią liuteronę. Pasibaigus liturginėms apeigoms — po Krikšto, Šv. Mišių ir šv. Komunijos, išėjus iš koplyčios, jaunuolė atrodė tartum būtų atgimusi. Paklausius, kaip ji jaučiasi, atsakė: „Jei žmonės žinotų, kokia aš dabar esu laiminga, visi pasektų manimi: taptų katalikais ir susijungtų su Jėzumi Eucharistijoje!" Ji sakė teisybę. Kristus atneša mums į sielą dangų. Reikia tačiau jį vertai priimti.

JĖZAUS ŠIRDIES ŠVENTĖ

Širdis

Daroma priekaištų dėl Jėzaus Širdies garbinimo. Teigiama, neva Jėzaus Širdies garbinimas būtų savos rūšies stabmeldystė. Esą suprantama, kad garbinamas Jėzus. Jis juk yra Dievo Sūnus, tikrasis Dievas. Bet kaip galima garbinti Jėzaus žmogiškos prigimties organas — širdis.

Turint prieš akis šį priekaištą, pravartu yra pasvarstyti, kokia yra simbolinė širdies reikšmė žmogaus santykiuose su Dievu.

1. Šv. Rašte, kalbant apie žmogaus sutvėrimą, teigiama, jog Viešpats jį sutvėrė į savo paveikslą ir panašumą (Prad 1, 28). Iš čia klausimas: kame glūdi ir kaip pasireiškia žmogaus panašumas į Dievą — savo Kūrėją?

Savaime suprantama, kad visų pirma žmogaus panašumas į Dievą yra jo dvasinėje prigimtyje: jo nemirtingoje sieloje, ir pasireiškia proto ir valios galiomis, kurios jam teikia viršjuslinį pažinimą ir laisvą apsisprendimą. Tačiau, kaip teisingai teigia šv. Augustinas, žmogus yra panašus Dievui visa savo būtimi, visa savo iš sielos ir kūno sudėta asmenybe. Taip kad žmogaus panašumas Dievui atsispindi ne vien sieloje, bet tam tikru būdu ir kūne, t.y. fizinėje jo prigimtyje.

Bet vienas iš tobuliausių mūsų kūno organų yra širdis. Su širdimi siejasi ne tik fizinis, bet tam tikra prasme ir dvasinis mūsų gyvenimas. Ne be pagrindo širdis yra laikoma sielos buveine. Savo veikimu širdis reiškiasi it būtų žmogaus dieviškumo atspindys.

1) Dievas yra amžinas — nuolatinis veiklumas. O širdis yra nuolatinis mūsų fizinės gyvybės veiklintojas, variklis. Širdis savo nepaliaujamu veiklumu simboliškai daro mus panašius į amžinai veikiantį Dievą. Mūsų širdis nesustodama plaka nuo gimimo pirmutinės sekundės iki žemiško gyvenimo paskutinės minutės. Visi kiti kūno organai gali ir net privalo pailsėti, tik širdis

nenuilstamai plaka nuo ryto iki vakaro, dieną ir naktį, metų metais ir iki amžiaus pabaigos. Kaip Dievas nepaliaujamai veikia, palaikydamas ir gaivindamas visatą, taip mūsų širdis nepaliaujamai plaka, palaikydama ir veiklindama žemišką mūsų buvimą.

2) Širdis daro mus panašius Dievui tuo, kad ji yra žemiškos gyvybės variklis, kaip Dievas yra visokios gyvybės šaltinis. Visa, kas yra, turi savo pradžią Dievuje. Dievas kuria ir palaiko visokią gyvybę: dvasinę ir fizinę. Dievas įgalino mūsų širdį būti žemiškos — fizinės gyvybės versmė ir laidas. Nuo jos plakimo, pagal Kūrėjo sutvarkymą, priklauso mūsų buvimas ir veikimas. Gali žmogus gyventi be vieno ar antro organo. Gali jis gyventi be kojų ar be rankų, be akių ar be klausos. Vieną ar kitą organą gali pavaduoti kiti organai ar techninės priemonės. Bet širdies plakimo niekas negali pavaduoti. Širdies sustojimas yra neišvengiama mirtis. Tiesa, medicininė ir techninė pažanga daro bandymus įgimtąją širdį pakeisti kita, kartais net dirbtina. Bet tai tik bandymai, kurie iki šiol nedavė tikrų rezultatų. O beto, įgimtą širdį vistiek reikia pakeisti kita, nes be širdies plakimo žmogus negali gyventi.

3) Širdis daro mus panašius Dievui dar ir tuo, kad ji yra meilės simbolis ir gerumo laidas. O Dievas juk yra meilė savyje ir pats gerumas. Kiekvienas jausmas, kiekvienas gilesnis išgyvenimas randa atgarsį širdyje. Ar liūdime, ar džiaugiamės; ar pykstame, ar prisipildome meile, visa tai visų pirma jaučia širdis: jos plakimas suintensyvėja. Kaip Dievas jaučia visatos ir kiekvienos paskiros širdies pulsavimą, taip mūsų širdis jaučia kitų širdžių jautrumą ir išgyvenimus.

2. Kadangi, nuolat plakanti krūtinėje, yra amžinai veikiančio Dievo paveikslas mumyse, todėl reikia ją branginti bei ja rūpintis, kad Kūrėjo atsispindėjimas mumyse būtų galimai ryškesnis ir pilnesnis. Žmogus žmogui nelygus, širdis širdžiai nelygi. Yra širdžių, kuriose spindėte atsispindi dieviškumas; yra tačiau ir tokių, kuriose Dievo paveikslas yra iškreiptas arba visai nematomas.

1) Tik gryna, tik nekaltų jausmų kupina širdis yra nekaltojo Dievo atspindys. Sutepta širdis yra toli nuo Dievo, nes Dievas yra nekaltumas, ir neturi nieko bendro su tuo, kas yra sutepta. Šv. Jonas Apreiškimų knygoje, kalbėdamas apie dangišką Jeruzalę, kur yra Dievo buveinė su žmonėmis, kur nėra nei mirties, nei skausmo, nei dejavimo, pabrėžia, jog visa tai paveldės tik tie, kurie nugalės pasaulį ir visa, kas jame yra pikto, ir priduria, jog „bailiams, netikintiems, biauriesiems, žmogžudžiams, paleistuviams, žyniams, stabų garbintojams ir visiems melagiams" yra skirta vieta „tvenkinyje, degančiam ugnimi ir siera" (Ap 21, 3-8). Reikia tad laikyti širdis tyras, atmetant ir pašalinant visa, kas yra nuodėminga, nes tik tokiu būdu Dievo paveikslas spindės mumyse, ir mes būsime mieli Dievui ir žmonėms; ir Viešpats liūdys ir apie mus, sakydamas: „Šis yra mano numylėtasis sūnus!" (Mt 3, 17).

2) Tik gerumu trykštanti ir meile kupina širdis yra gerojo Dievo atspindys mumyse. Mat, Dievas yra gerumas ir meilė. Yra širdžių, kurios pilnos savimeilės. Yra širdžių, kurios dega neapykanta. Jos yra toli nuo Dievo. Jose Dievo paveikslas yra išblėsęs. Dievo paveikslas spindi mumyse,kai mūsų širdys yra kupinos meilės ir gerumo. Tik šiuo atveju mes pasirodome esą iš Dievo ir gyvenį Dievuje. Teisingai tvirtina šv. Jonas pirmame savo laiške: „Kiekvienas, kuris myli, yra gimęs iš Dievo ir pažįsta Dievą... Nes Dievas yra meilė, ir, kas pasilieka meilėje, pasilieka Dievuje, ir Dievas jame" (1 Jon 4, 7-16).

3) Tik veikli ir žavi, o ne atbukusi ir apatiška širdis yra nepaliaujančiai veikiančio ir visa sau palenkiančio Dievo atvaizdas. „Širdis, — sako šv. Pranciškus Salezietis, — yra darbo versmė; kokia tad širdis, tokie darbai. Gera širdis veiklina žmogų: jį stumia daryti gera, aukotis iš meilės. Bloga širdis, priešingai, daro žmogų apatišką, kupiną savimeilės."

Širdis lemia gyvenimą. Ji užtikrina laimėjimus, arba veda į pralaimėjimus. Teisingai pastebi žinomas pedagogas prof. Foersteris: „Kas laimi nematomą širdžių kovą, kas turi tvirtesnę

širdį, tas galų gale laimi ir kumščių kovą, nes jis kontroliuoja ir valdo širdis, kurios plaka už kumščių".

3. Daug yra pasaulyje brangių ir gražių dalykų, bet visų gražiausia ir brangiausia yra gera širdis. Gera širdis gydo sielos žaizdas, guodžia nedalioje, drąsina pavojuose, ramina išgąstyje, šildo meile nedalioje.

Pasakojama, jog garsusis Makedonijos valdovas Aleksandras Didysis, sirgdamas pastebėjo, kad visi juo rūpinosi ne iš meilės, o iš baimės ir prievartos, skundėsi ir sakė: „Užkariavau pasaulį. Sukroviau nelygstamus turtus. Bet visa tai atiduočiau už vieną gerą širdį." Tikrai, viso pasaulio turtai ir brangenybės, garbė ir galybė negali atstoti vienos mylinčios širdies. Nes geroje bei mylinčioje širdyje gyvena Dievas, kuris visa viršija ir visus pripildo tikruoju džiaugsmu. Jėzus užtikrino, kalbėdamas apaštalams: „Tai jums pasakiau, kad džiaugsmas, mano džiaugsmas, būtų jumyse, ir kad jis būtų pilnas" (Jon 15, 11). „Dabar jūs esate liūdesyje, bet aš jus vėl išvysiu, ir jūsų širdis džiaugsis, ir jūsų džiaugsmo niekas negalės iš jūsų atimti" (Jon 16, 22). Turėti taigi gerą širdį ir jausti kitą gerą širdį prie savęs yra daugiau negu visos žemiškos gėrybės. Su pagrindu didysis vokiečių poetas Goethe yra pasakęs: „Iš viso to, kas pasaulyje randasi, yra visų brangiausia geros širdys." „Deja, — priduria tas pats Poetas, — tūkstančiuose terandama tik viena kita."

Pasakojama, kad kartą viena motina rengėsi vykti į miestą. Ji klausė mažą dukrelę, ko ji norėtų, kad jai parvežtų iš miesto. Ji atsakė: „Mamyte, nupirk ir parvežk man mažą ant kaklo nešiojamą aukso širdelę". Moteris, atlikusi savo reikalus, ėjo į brangenybių krautuves, kad nupirktų prašytą aukso širdelę. Labai tačiau apsivylė. Aukso širdelės krautuvėse nerado. Visur jai buvo atsakyta: „Aukso širdelės! Jos išėjo iš mados. Neturime."

Aukso širdelė išėjo iš mados! Taip aukso širdys daug kur mūsų dienų pasaulyje išėjo iš mados. Trūksta gerų širdžių. Todėl pasaulyje nūdien tiek maža tikro džiaugsmo, tikros laimės.

Kalbama daug apie meilę, bet tikriausiai dėl to, kad jos pasi-

gendama; kad daug kur vietoje meilės viešpatauja neapykanta. Šaukiamasi teisingumo. Jo pasigendama, nes daug kur siaučia prievarta ir priespauda, savimeilė ir išnaudojimas. Galvotrūkčiais siekiama žemiško pasitenkinimo. Šiam panaudojama leistinos ir neleistinos priemonės: alkoholis, narkotikai, pasilinksminimų salės, filmai, net tariamas menas ir spauda. Įstatymais laiduojama palaidumas, negimusių vaikų žudymai, net iškrypimai prieš prigimtį. Visa tai tačiau ne laimę žmonijai neša, o verčiau į pražūtį veda. Moderniškas pasaulis neteikia tikrojo džiaugsmo, nes tikrąjį džiaugsmą teikia tik geros, tik mylinčios širdys, o jų taip maža.

Dėkim ranką ant širdies. Klauskim kiekvienas save: kokia yra mano širdis? Atsiminkim, kad laimę žemėje ir amžinybėje laiduoja tik geros širdys. Melskimės todėl ir prašykime: „Viešpatie Jėzau, padaryk mano širdį panašią į savo širdį!"

ŠVENČIAUSIOS JĖZAUS ŠIRDIES ŠVENTĖ

„Padaryk mūsų širdį pagal savo širdį!"

Jėzaus Širdies Šventė. Ką ji mums sako? Širdis yra meilės simbolis. Apie mylinčią širdį poetai dainuoja, rašytojai rašo, artistai scenose ir filmose kalba. Mylinčios širdies ilgisi kiekvienas. Bažnyčia švenčia Jėzaus Širdies šventę, kadangi Viengimio Dievo Sūnaus, amžinojo Žodžio, tapusio žmogumi, širdis yra labiausiai meile trykštanti, yra ana geroji širdis, kurios ilgisi kiekviena žmogiškoji širdis. Jėzaus širdis yra pavyzdys kiekvienai širdžiai, siekiant meilės ir gerumo.

I

Siekdami išsiugdyti gerą širdį, privalome žvelgti į Jėzaus širdį, nes ji yra gerumo pilnoji.

1. Jėzaus širdies gerumas trykšta iš jo mokslo, iš jo Evangelijos. Jis atmeta kerštą, o reikalauja atlaidumo; smerkia neapykantą, o reikalauja meilės; pasisako prieš išnaudojimą, o reikalauja geraširdiškumo. Štai kaikurios jo mintys pareikštos Kalno Pamoksle: „Girdėjote, jog seniesiems buvo pasakyta: — neužmuši; o jei kas užmuštų, bus teistinas. Aš gi sakau jums: — kiekvienas, kuris pyksta ant savo brolio, bus teistinas... Taigi, jei tu aukoji savo atnašą prie altoriaus ir ten atsimeni, kad tavo brolis turi ką prieš tave, palik savo auką tenai prie altoriaus ir eik pirmiau susitaikinti su savo broliu; o po to, atėjęs, atnašauk savo auką. Veikiai susitaikink su savo priešu, kol dar su juo drauge keliauji" (Mt 5, 21ss). „Tave prašančiam duok, ir nuo norinčio iš tavęs pasiskolinti nenusigręžk. Girdėjote, jog buvo pasakyta: — mylėsi savo artimą ir nekęsi savo priešo. — Aš gi jums sakau:

— mylėkite neprietelius ir melskitės už tuos, kurie jus persekioja...” (Mt 5, 38ss). „Neteiskite, kad nebūtumėte teisiami... Kodėl pastebi savo brolio akyje krislą, o savojoje nematai rasto... Visa taigi, ko norite kad kiti jums darytų, darykite ir jūs jiems” (Mt 7, 1. 3. 12). Kita proga Jėzus kalbėjo ir sakė: „Tai mano įsakymas, kad mylėtumėte vienas kitą, kaip aš jus mylėjau” (Jon 15, 12). „Aš jums duodu naują įsakymą mylėti vienas antrą. Iš to visi pažins, kad esate mano mokiniai, jei turėsite tarpsavę meilę” (Jon 13, 34).

2. Jėzaus širdies gerumas trykšta ne tik iš jo mokymo, bet ir iš jo gyvenimo. Jo žemiškas gyvenimas buvo nuolatinė ir aukščiausia auka, kurią jis laisvai prisiėmė ir kantriai pernešė, kad taip atlygintų dangiškam Tėvui už pasaulio nuodėmes ir nuodėmingiems žmonėms suteiktų galimybę laimėti dangų.

Būdamas Dievas, jis prisiėmė žmogaus prigimtį ir visą su ja susijusią žemiško gyvenimo nedalią. Būdamas turtingas, tapo vargšu. Būdamas garbingas, prisiėmė visokeriopą pažeminimą ir paniekinimą. Būdamas gyvenimo ir mirties Viešpats, leidosi žiauriai nužudomas ant paniekos kryžiaus. Šv. Paulius teisingai rašo: „Jėzus Kristus, esme būdamas Dievas, nelaikė pasisavinimu laikyti save lygiu Dievui, bet jis pats save sunaikino, prisiimdamas vergo išvaizdą, pasidaręs panašus žmonėms: išoriniai atrodė kaip žmogus. Jis pats save pažemino, pasidaręs klusnus iki mirčiai, mirčiai ant kryžiaus” (Pilyp 2, 6ss).

Visa tai Jėzus prisiėmė iš savo širdies gerumo. Jis kalbėjo ir sakė mokiniams: „Tai mano įsakymas, kad mylėtumėte vienas kitą, kaip aš jus mylėjau. Niekas juk neturi didesnės meilės, kaip ta, jei kas guldo savo gyvybę už prietelius” (Jon 15, 12ss). Jėzus paaukojo savo gyvybę už mus, ir tuo įrodė savo aukščiausią meilę mums. Teisingai primena šv. Jonas savo pirmam laiške: „Tuo mes pažinome Dievo meilę, kad jis guldė savo gyvybę už mus” (1 Jon 3, 16).

Jėzaus gerumas trykšte tryško iš visos jo asmenybės. Kreipdamasis į savo priešus jis drąsiai galėjo sakyti: „Kas iš jūsų gali

prikišti man nuodėmę?" (Jon 8, 46). O kita proga, kalbėdamas mokiniams, sakė: „Mokykitės iš manęs, nes aš esu švelnios ir nuolankios širdies, o rasite savo sieloms atgaivą" (Mt 11, 28).

3. Jėzaus gerumas trykšta iš jo darbų. Šv. Petras Išganytojo veiklą šitaip apibūdino: „Jis perėjo žemę, gera darydamas ir gydydamas visus velnio apsėstuosius" (ApD 10,38). Pats Jėzus, kalbėdamas apie save, sau taikė pranašo žodžius: „Viešpaties Dvasia ant manęs, todėl jis mane patepė ir siuntė nešti linksmą naujieną beturčiams, gydyti atgailojančius, skelbti išlaisvinimą surakintiesiems ir praregėjimą akliesiems; išvaduoti prislėgtuosius, skelbti malonės metą ir atsiteisimo dieną" (Lk 4, 18). Jis gydė sielos ir kūno ligonius (Lk 5, 31). Jis gelbėjo pražuvusias Izraelio namų avis" (Mt 15, 24). Jis rūpinosi taipgi ir kitomis, iš kitų avidžių avimis, kad jas atvestų į vieną avidę, ir būtų viena avidė ir vienas ganytojas (Jon 10, 16ss). Jis paaukojo savo gyvybę, kad „surinktų draugėn išsklaidytus Dievo vaikus" (Jon 11, 52).

Savo žemišką misiją Jėzus taip atliko, kad, duodamas apyskaitą dangiškajam Tėvui, galėjo sakyti: „Šventasis Tėve, ...kuriuos man davei, kai buvau su jais, aš juos išsaugojau, ir nė vienas jų nepražuvo, kaip tik prapulties sūnus, kad išsipildytų Raštas" (Jon 17, 11ss).

II

Siekdami pilniau pažinti ir geriau suprasti Dievo meilę mums, privalome žvelgti į Jėzaus širdį, nes ji yra meilės pilnoji.

„Dievo meilė, — rašo šv. Jonas, — pasireiškė mumyse tuo, kad Viešpats siuntė savo Viengimį Sūnų į pasaulį, idant mes būtume gyvi per jį. Meilė yra tame: ne kad mes mylėjome Dievą, bet kad jis pirmas mus mylėjo ir siuntė savo Sūnų kaip permaldavimą už nuodėmes" (1 Jon 4, 9s).

Dievo meilė žmonėms ryškiausiai pasireiškia Jėzuje Kristuje, kuris savo meilę nurodė kaip pavyzdį mums. Jis kalbėjo ir sakė: „Kaip aš jus mylėjau, kad ir jūs vienas kitą mylėtumėte" (Jon 13, 34). „Kaip Tėvas mylėjo mane, taip ir aš jus mylėjau... Jei laikysite mano įsakymus, jūs pasiliksite mano meilėje, kaip aš laikiau Tėvo įsakymus ir pasilieku jo meilėje" (Jon 15, 9s). Jėzus mylėjo ir myli visus mus aukščiausia meile. Evangelistas, aprašydamas paskutines Jėzaus žemiško gyvenimo valandas, šitaip išsireiškė: „Jėzus, žinodamas, kad atėjo metas eiti iš pasaulio pas Tėvą, mylėjęs pasaulyje savuosius, juos mylėjo iki paskutiniųjų" (Jon 13, 1).

1. Jėzaus meilė žmonėms yra v i s u o t i n ė. Jis mylėjo savuosius, bet nenusigręžė nei nuo svetimųjų. Jis gailėjosi savo tautos (Lk 19, 41s), bet rūpinosi gelbėti ir tuos, kurie nebuvo iš Izraelio namų (Jon 10, 16; 11, 52). Jis mylėjo savo prietelius, bet gailėjosi ir neprietelių. Ašaros jam riedėjo iš akių prie Lozoriaus kapo (Jon 11, 35ss), bet jis verkė ir, kai nuo Alyvų kalno žvelgė į Jeruzalės pastatus, kadangi žinojo tragišką Izraelio sostinės likimą (Lk 19, 41ss). Jis mylėjo nekaltuosius, bet buvo atlaidus ir nusidėjėliams. Jautriai glaudė prie širdies nekaltus kūdikius (Mt 19, 13); leido mylimiausiam mokiniui glaustis prie jo krūtinės Paskutinės Vakarienės metu (Jon 13, 23), bet neatstūmė nusidėjėlės Marijos Magdalietės, kai ji verkdama bučiavo jam kojas (Lk 7, 47ss); meldė atleidimo nuo kryžiaus savo žudikams (Lk 23, 34); žadėjo dangaus laimę besigailinčiam latrui (Lk 23, 43).

2. Jėzaus meilė yra v e i k l i. Ji remiasi darbais, o ne žodžiais ar jausmais. Jėzus yra gerasis Ganytojas, kuris pažįsta savo aveles: jomis rūpinasi, jas gina, eina ieškoti paklydusiųjų; radęs, ima ant savo pečių ir neša į avidę (Jon 10, 1-16). Jis gailisi suvargusios ir išalkusios minios. Ją pavalgydina stebuklu padauginta duona (Mt 15, 32). Jaudinasi prie Lozoriaus kapo: jį prikelia iš numirusiųjų (Jon 11, 35ss).

3. Jėzaus meilė yra p i l n u t i n ė. Niekas mūsų niekada

tiek nemylėjo ir nemylės, kiek Jėzus. Būdamas Dievas, pasiaukojo dėl mūsų nuodėmingų ir nedėkingų žmonių, prisiimdamas kančią ir mirtį ant kryžiaus. „Aš guldau savo gyvybę, — sakė jis, — už savo avis" (Jon 10, 15). Ne tik savo gyvybę atidavė už mus. Jis parodė dar didesnę meilę pasilikdamas Eucharistijoje, kad maitintų ir sudievintų mus savo kūnu ir krauju, laiduodamas amžiną gyvenimą ir kūnų prisikėlimą paskutiniąją dieną. „Aš esu gyvenimo Duona, — kalbėjo ir sakė jis Kafarnaumo sinagogoje. — Kuris ateina pas mane, nealks, ir, kuris tiki į mane, netrokš niekados... Aš esu Gyvoji Duona, kuris nužengiau iš dangaus. Jei kas valgo šios Duonos, gyvens per amžius. O Duona, kurią duosiu, yra mano kūnas dėl pasaulio gyvybės" (Jon 6, 35-51). Eucharistijoje Jėzus su kūnu ir siela susijungia su mumis meilėje, kuri viršija bet kokią žemišką meilę. Savo Vyriausiojo Kunigo maldoje Jėzus teigė: „Tėve, aš padariau jiems tavo vardą žinomą ir duosiu jį pažinti, kad meilė, kuria mane numylėjai, būtų juose ir aš juose" (Jon 17, 26).

* * *

Švenčiausioji Jėzaus Širdis yra gerumo pilnoji. Dėl to mes į ją kreipiamės, ją garbiname, į ją žvelgiame, kad išmoktume gerumo. Į ją kreipiamės, kad suvoktume Dievo meilės gilybę ir ryžtumės atsakyti mūsų meile galimai tobuliausiu būdu.

ŠVENČIAUSIOS JĖZAUS ŠIRDIES ŠVENTĖ

Šv. Marijos-Margaritos regėjimai

Nėra jokios abejonės, kad prie Jėzaus Širdies garbinimo daug prisidėjo šv. Marijos-Margaritos regėjimai.

Minimoji Šventoji gimė 1647 metais skaitlingoje ir giliai religingoje Klaudijaus Alacoque šeimoje, Lautecourt, Prancūzijoje. Dar jaunutė padarė skaistybės įžadą. Jautė taipgi pašaukimą vienuoliniam gyvenimui. Šeimoje teko patirti daug skaudžių išgyvenimų. Ankstyva tėvo mirtis, sunki motinos liga, artimųjų neišmintingas griežtumas, nekartą skaudino Marijos-Margaritos širdį. Tokia buvo Dievo valia. Viešpats skausmais norėjo paruošti būsimos šventosios sielą didžiai misijai Bažnyčios gyvenime.

Bręstant pasaulis neišvengiamai pradėjo vilioti Mariją-Margaritą. Kovodama prieš šias viliones, ji griebėsi apsimarinimų ir atgailos. Plakdavosi. Gulėdavo ant kietos žemės. Atsisakydavo leistinų malonumų. Buvo klusni ir gailestinga. Šelpdavo vargšus, kaip įmanydama. Stengėsi padėti kiekvienam, kiek galėdama. Pagaliau apsisprendė palikti pasaulį ir pasišvęsti Dievo garbei bei sielų išganymui, užsidarydama vienuolyne. Artimieji ją ragino stoti pas Uršulietes, Macone, kur buvo viena iš jos pusseserių. Ji tačiau, Dievo malonės lenkiama, pasirinko Vizičių Kongregaciją, kurią įsteigė šv. Pranciškus Salezietis. Įstojo į Vizičių Švenč. Marijos vienuolyną, Paray miestelyje, 20 birželio 1671 metais.

Vienuolyne gyvenimas nebuvo lengvas. Priprasti prie vienuolyno tvarkos, įsijausti į regulos dvasią, paklusti vyresniųjų valiai, kiekvienam atėjusiam iš pasaulio yra sunku. Šių sunkumų sutiko ir Marija-Margarita. Ypač jai buvo sunku prisitaikyti prie pamaldumo praktikų ir prie valgio. Visa tai tačiau priėmė ir pakė-

lė kantriai. Dievui laiminant, 6 lapkričio 1672 metais padarė pirmuosius įžadus.

Pradžioje vyresniosios seserei Marijai-Margaritai, kaip ir kitoms jaunoms seselėms, buvo šaltos ir griežtos: darė priekaištų, statė sunkių reikalavimų. Žodžiu, bandė jos pašaukimą. Ir jis pasirodė tikras. Dievas buvo arti sesers Marijos-Margaritos. Ją dangiškomis malonėmis stiprino ir turtino. Ilgainiui ji pradėjo turėti regėjimų.

Pirmajame regėjime ji išvydo kryžių apdengtą gėlėmis ir išgirdo Kristaus ištartus žodžius: „Štai mano sužadėtinėms skirtoji lova!" Ir va gėlių žiedai ėmė kristi, taip kad ant kryžiaus pasiliko vien rožių dygliai. Marija-Margarita suprato, kad šiuo regėjimu Jėzus norėjo duoti jai suprasti, jog Viešpats savo išrinktoms sieloms skiria kentėjimų kryžių, pilną skausmo dyglių, kurie tačiau sielose pražysta rožių žiedais.

27 gruodžio 1673 šv. Jono Evangelisto šventėje Marija-Margarita turėjo kitą regėjimą, kurio metu Jėzus davė pirmą apreiškimą apie savo širdies paslaptį. Jis jai kalbėjo ir sakė: „Mano dieviškoji širdis yra taip pilna meilės žmonėms ir tau, kad joje nebetelpa didžio gailestingumo ir gerumo liepsna. Reikia todėl, kad jis pasiskleistų per tave"... Tai pasakęs, Jėzus paėmė Šventosios širdį ir prilietė prie savosios. Šis Išganytojo žestas skaudžiai fiziškai palietė Mariją-Margaritą, — nuo to laiko ji nuolat jautė stiprų skausmą kairiajame šone.

Vėliau Marija-Margarita pradėjo turėti regėjimą kiekvieną pirmą mėnesio penktadienį. Ji regėdavo Jėzaus širdį spindinčią akinančiais spinduliais. Jėzus rodė jai savo meilės spinduliais liepsnojančią širdį, skųsdavosi ir sakydavo: „Štai širdis, kuri taip pamilo žmones, bet kuri iš jų patiria tik nedėkingumą, pasireiškiantį niekinimuose, nepagarboje, šventvagystėje, atšalime, ypač kiek tai liečia švenčiausiąjį Meilės Sakramentą". Jėzus reikalavo, kad Marija-Margarita stengtųsi kiek atlyginti jam savo atgailos darbais už aną žmonių nedėkingumą. Konkrečiai jis ją kvietė prieš pirmą mėnesio penktadienį dalį nakties praleisti mal-

doje. Vienuolyno vyresnioji tačiau jai neleido naktį budėti. Ji netikėjo į Marijos-Margaritos turimų regėjimų tikrumą. Pagaliau ji susirgo. Vyresniosios jai patarė prašyti iš Dievo stebuklingo pagijimo, kad tuo būtų patvirtinta jos vizijų tikrumas. Dievas suteikė stebuklą. Ji staiga pagijo.

1675 metais birželio mėnesyje Marija-Margarita gavo naują apreiškimą. Jėzus skundėsi dėl didelio žmonių, ypač išrinktųjų tarpe, pasireiškiančio nedėkingumo. Kad atlygintų už šį nedėkingumą, jis reikalavo, kad pirmasis penktadienis po Dievo Kūno šventės oktavos būtų skirtas švenčiausios jo Širdies garbei su specialiomis permaldavimo apeigomis ir priimama šv. Komunija.

Vadovaujama jėzuito Tėvo Colombiere sesuo Marija-Margarita įstengė nugalėti nuostabius bandymus, kuriems velnias ją buvo išstatęs. Šie bandymai paėjo iš įvairių gundymų ir iš vienuolyno vyresniųjų nepalankaus nusistatymo. Tik 1684 metais nauja viršininkė Motina Melin palankiai atsinešė į seserį Mariją-Margaritą. Ją paskyrė net naujokių viršininke. Šitai davė progą būsimai Šventajai padaryti pirmus bandymus įvesti Jėzaus Širdies garbinimą. Vyresniajai pritariant noviciate buvo įvesta pamaldumo pratyba pavadinta varžybų diena Jėzaus Širdies garbei. Vėliau noviciate buvo pastatytas altorėlis Jėzaus Širdies garbei. Marija-Margarita pasiaukojo su savo naujokėmis Jėzaus Širdžiai. O birželio 21 dieną 1686 metais Jėzaus Širdies šventė buvo atšvęsta pirmą kartą viešai ir iškilmingai Vizičių vienuolyne.

Sesuo Marija-Margarita mirė 17 spalių 1690 metais. Jai duoti Viešpaties apreiškimai apie švenčiausios Jėzaus Širdies garbinimą, nors pradžioje sutiko daug abejingumo, ilgainiui buvo priimti kaip tikėtini. Popiežius Pijus IX 1856 metais Jėzaus Širdies šventę įvedė visoje Bažnyčioje. Tas pats Kristaus Vietininkas 1864 metais seserį Mariją-Margaritą Alacoque paskelbė palaiminta, o Popiežius Benediktas XV paskelbė ją šventąja 1920 metais. Pagaliau Popiežius Pijus XI 1929 metais patvirtino naujas liturgines maldas švenčiausios Jėzaus Širdies šventei ir paskelbė jas

privalomas visai Bažnyčiai.

Jėzaus Širdies garbinimas buvęs itin gyvas ir visuotinai paskliděs iki II Vatikano Susirinkimo, kažkaip sumažėjo po naujos liturginės reformos pagal naujus Susirinkimo nuostatus. Ir čia pasireiškė ekumenizmo nepagrįsta ir žalinga tendencija: nekelti to, kas katalikus skiria nuo kitų krikščioniškų konfesijų. Manau, kad ir nūdien Jėzus skundžiasi, jog į jo begalinę meilę atsakoma šaltumu, nedėkingumu ir net išniekinimu. Ir šiandien, labiau negu kada, Išganytojas laukia permaldavimo veiksmų bei atgailos iš savo ištikimųjų vaikų.

Grįžkime prie gilaus Jėzaus Širdies garbinimo, kad mokytumės tikros meilės Dievui ir žmonėms; kad savo gerumu atlygintume Viešpačiui už įžeidimus ir šventvagystes, kurių nūdien netrūksta net ir rinktinių tarpe.

Žiūr. Vie des Saints, Paris 1952 vol. X, pp. 566-574.

ŠVENČIAUSIOS JĖZAUS ŠIRDIES ŠVENTĖ
Mylinti Širdis

I

Jėzaus Širdis trykšta meile, spindi gerumu. Jėzus laukia, kad mes į jo meilę atsakytume savo meile, į jo gerumą — savo gerumu. Juk, kas myli, nori būti mylimas; kas daro gera; laukia būti suprastas ir įvertintas. deja, mylintis ir gera darantis Jėzus patiria iš mūsų nedėkingumų ir net įžeidimų. Dažnai iš Jėzaus laukiame ką nors gauti, bet užmirštame, jog reikia ir duoti.

Apie šv. Lutgardą pasakojama, kad ji buvo didžiai Dievo apdovanota gausiomis malonėmis. Ji galėjusi net stebuklus daryti. Minios žmonių plaukė prie jos gabendami su savim ligonius, kad ji juos pagydytų. Tai ją vargino. Ji buvo nuolat užimta nuo ryto iki vakaro. Neturėjo laiko nei melstis, nei pailsėti. Tada ji ėmė prašyti Viešpatį, kad atimtų iš jos gydymo malonę. Ji meldėsi ir sakė: „Viešpatie, nesuprantu, kodėl man duodi šią malonę, kuri man trukdo bendrauti su tavim! Geriau atimk ją iš manęs: pakeisk į ką nors geresnio." Atsiliepdamas Jėzus paklausė: „Sakyk, ko norėtum, kad tau suteikčiau!?" Šventoji, kiek pagalvojusi, atsakė: „Norėčiau suprasti lotyniškas brevijoriaus maldas, kad galėčiau pasiekti didesnį pamaldumą." Jėzus ją patenkino. Nuo tada ji skaitė brevijoriaus psalmes. Viską suprato. Žavėjosi ir gėrėjosi valandų valandomis psalmių ir kitų maldų giliomis mintimis. Greitai tačiau nusibodo jai ir brevijorius. Pradėjo galvoti, kad iš to negauna pakankamai dvasinio peno. Taigi vėl kreipėsi į Viešpatį ir tarė: „Gerasis Jėzau, matau, kad suprasti šv. Raštą ir liturgines maldas, man — paprastai ir mažai išmanančiai — nedaug ką padeda!" — „Ko tad dar nori?", — klausė Išganytojas. Šį kartą ji sakė: „Noriu tavo širdies, kad patirčiau joje es-

ančią tavo meilę!" Jėzus atsakė: „To aš tau dabar negaliu duoti. Reikia, kad tu visų pirma man atiduotum savo širdį, o tik po to aš tau galėsiu duoti manąją." Šventoji nedvejodama tarė: „Tebūnie taip, Viešpatie!"

Jėzus yra pasirengęs suteikti mums visko, ko tik esame reikalingi ir jį meldžiame. Jis neatsisako duoti mums net savo širdį, leidžiant pajusti jo dieviškos meilės užburiantį žavumą bei pilnumą. Jis tačiau reikalauja, kad pirmiau mes jam paaukotum mūsų širdis. Ar esame pasirengę šitai padaryti? Tai nėra lengva. Mes esame linkę visa savo prigimtimi dalintis mūsų meile ne vien su Dievu, bet ir su pasauliu. Pasiaukoti vien Dievui gali tik rinktinės sielos, ir jos tikrumoje pasirenka geriausiąją dalį, kaip Betanijos Marija (Lk 10, 42).

II

Atiduoti Jėzui savo širdį, reiškia jį mylėti virš visko. Kodėl ir kaip turime mylėti Jėzų virš visko ir visomis jėgomis?

1. Turime mylėti Jėzų visų labiausia, nes jis to iš mūsų laukia ir reikalauja. Tai jis pakartotinai nurodė, kalbėdamas mokiniams. Tai jis priminė ir pabrėžė savo apsireiškimuose Marijai-Margaritai Alacoque. Jėzus reikalavo, kad mes jį mylėtume ir mylėtumės tarpe savęs tokia meile, kokia jis mus mylėjo, t.y., aukščiausia (Jon 13, 34; 15, 12ss). Jėzus užtikrino, jog jei kas jį mylės, pas tą jis ateis su Tėvu ir jame apsigyvens, t.y. su juo susijungs tobuloje meilėje (Jon 14, 23). Marijai-Margaritai vieno apsireiškimo metu Jėzus priminė, kad jo Širdis yra taip pilna meilės žmonėms, jog nori išsilieti ir visų širdis paliesti bei jas laimėti sau. Bet drauge skundėsi, kad iš daugybės patiria tik šaltumą ir net išdavystes. Plg. Les Vie des Saints, Vol. X, Paris, 570.

2. Turime mylėti Jėzų, nes jis mus myli. Savo nelygstamą meilę žmonėms Jėzus įrodė savo nelygstamu pasiaukojimu. Bū-

damas Dievas jis prisiėmė žmogaus prigimtį su visokiomis sunkenybėmis, kurios yra susijusios su žmogaus prigimtimi. Jis tapo žmogumi, kad pasiaukotų iki žiauriausios mirties ant kryžiaus, ir taip atpirktų nusidėjusią žmoniją, įgalindamas tuos, kurie tiki į jį, tapti Dievo vaikais ir dangaus paveldėtojais.

„Tame yra meilė, — rašo šv. Jonas, — ne kad mes mylėjome Dievą, bet kad jis pirmas mus mylėjo ir siuntė savo Sūnų, kaip permaldavimą už mūsų nuodėmes" (1 Jon 4, 10). O šv. Paulius teigia: „Iš grynos meilės, laisvu savo valios sprendimu Dievas iš anksto mus paskyrė per Jėzų Kristų tapti jam įsūniais savo malonės kilnumo šlovei. Ja jis apipylė mus vardan Mylimojo, kuriame turime atpirkimą jo krauju" (Ef 1, 5ss).

Jėzus mus myli, laukia tad, kad mes jį mylėtume. Nes už meilę tegalima atsilyginti tik meile. Mylintis laukia būti mylimas. Jėzus mus myli iki aukščiausio pasiaukojimo, todėl pagrįstai laukia, kad ir mes jį mylėtume ne vien tuščiais jausmais, bet gyvenimu ir darbais iki tobulo pasiaukojimo. Tikroji meilė turi įgalinti ir mus kartoti su šv. Pauliumi: „Kas gi atskirs mus nuo Kristaus meilės? Ar vargas? Ar suspaudimas? Ar badas? Ar plikumas? Ar pavojus? Ar persekiojimai? Ar kalavijas?... Bet visa tai mes nugalime dėl to, kuris mus mylėjo" (Rom 8, 35ss).

3. Turime mylėti Jėzų, nes jis ne tik mus myli, bet yra tikroji Meilė savyje. „Meilė yra iš Dievo, — rašo šv. Jonas, — ir kiekvienas, kuris myli yra gimęs iš Dievo ir pažįsta Dievą. Kas nemyli, tas nepažino Dievo, nes Dievas yra Meilė" (1 Jon 7, 7s). Mylime tai, kas gera, kas gražu. Bet tikrąjį grožį ir pilnutinį gėrį terandame tik Dievuje. Todėl tik Dievas yra vertas nelygstamos meilės. Jei žemiškas grožis neretai pagauna mūsų jausmus, ir žemiškas gėris patraukia mūsų troškimus, tai juo labiau mūsų širdį turi patraukti Dievas, iš kurio visa kyla, kas gražaus ir gero yra, ir tai tėra tik menkas dieviško gėrio ir grožio atspindys. Pagrįstai tad šv. Paulius meta ekskomuniką tiems, kurie stokotų meilės Kristui: „Jei kas nemylėtų mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus, — graso Apaštalas, — tas tebūnie atskirtas" (1 Kor 16, 22).

4. Turime mylėti Jėzų, nes tik meilė atveria mums duris į Jėzaus Širdį, kuri yra visokio gėrio ir gerumo pilnoji; kurioje galime rasti ramybę ir visokeriopą palaimą. „Kas mane myli, — užtikrino Jėzus, — bus mano Tėvo mylimas, ir aš jį mylėsiu ir jam apsireikšiu... Mes pas jį ateisime ir pas jį buvosime" (Jon 14, 21ss). Štai kodėl šv. Paulius galėjo teigti: „Jei kalbėčiau žmonių ir angelų kalbomis, bet neturėčiau meilės, aš būčiau kaip žvangantis varis ir skambantys cimbolai. Jei turėčiau pranašystės dovaną ir žinočiau visas paslaptis ir visokį mokslą; jei turėčiau visą tikėjimą, taip kad galėčiau kalnus perkelti, bet neturėčiau meilės, aš būčiau niekas. Jei visą savo lobį išdalinčiau beturčiams valgydinti, ir jei atiduočiau savo kūną sudeginti, bet neturėčiau meilės, nieko tai man nepadės" (1 Kor 13, 1ss).

III

Mūsų meilė Jėzui turi reikštis tikru krikščionišku gyvenimu ir gilios meilės darbais.

1. Mylėti Jėzų, reiškia vykdyti Evangeliją, laikyti Viešpaties įsakymus. „Ne tas, — sakė Išganytojas, — kuris man sako: — Viešpatie, Viešpatie, įeis į dangaus karalystę bet tas, kuris vykdo danguje esančio mano Tėvo valią." (Mt 7, 21). Kita proga Jėzus sakė: „Kas turi mano įsakymus ir juos vykdo, tas mane myli" (Jon 14, 21). „Jei laikysite mano įsakymus, pasiliksite mano meilėje" (Jon 15, 10).

2. Mylėti Jėzų reiškia mylėti artimą, nes artimo meilė yra konkreti Dievo meilės išraiška. Pats Jėzus paskelbė duodąs naują įsakymą: mylėti vienas kitą, kaip jis mus mylėjo.

„Tai mano įsakymas, — sakė Išganytojas mokiniams, — kad mylėtumėte vienas kitą, kaip aš jus mylėjau. Aš jums įsakau vienas kitą mylėti... Iš to visi pažins, kad esate mano mokiniai, jei turėsite tarpsavę meilę" (Jon 15, 12-17; 13, 35).

„Mylimiausieji, — rašo šv. Jonas, — jei Dievas taip mylėjo

mus, tai ir mes turime mylėti vienas kitą... Jei mylime vieni kitus, Dievas pasilieka mumyse, ir jo meilė mumyse yra tobula... Jei kas sakytų: — aš myliu Dievą ir neapkęstų brolio, tas yra melagis. Nes kas nemyli savo brolio, kurį mato, kaip jis gali mylėti Dievą, kurio nemato? Tą įsakymą turime iš Dievo, kad, kas myli Dievą, mylėtų ir artimą" (1 Jon 4, 11s, 20s).

3. Jei Jėzų mylėti, reiškia vykdyti dangiškojo Tėvo valią, tai artimą mylėti, reiškia vykdyti geraširdiškumą; reiškia gyventi ir aukotis artimui. „Vaikeliai, — įspėja šv. Jonas, — nemylėkite žodžiu ir liežuviu, o darbu ir tiesa" (1 Jon 3, 18)... „Jei kas turi šio pasaulio lobio ir, matydamas, kad artimas reikalingas pagelbos, uždaro jam savo širdį, kaipgi pasiliks jame Dievo meilė?" (1 Jon 13, 17). Atsimintina tačiau, kad mūsų geraširdiškumas turi reikštis ne tik kūno, bet ir sielos, ir ypač sielos, reikaluose. Jėzus gydė fizinius ligonius, bet jis paaukojo savo gyvybę, kad gelbėtų sielas. Lygiai ir mes turime teikti žemišką pagelbą, kurie jos yra reikalingi, bet ypač turime daryti visa, kad gelbėtume sielas nuo amžino pražuvimo.

* * *

Iš to, ką esame pasakę, darosi aišku: ko iš mūsų laukia Kristus? Ką reiškia atiduoti jam mūsų širdis? Jis laukia meilės ir gerumo.

Darykime tad visa, kad meilė mumyse liepsnotų ir gerumas bujotų. Te geroji mūsų širdis įsijungs į dievišką Jėzaus širdį. O dieviškoji meilė išves mus iš mirties į gyvenimą, į tikrąjį gyvenimą (1 Jon 3, 14).

JĖZAUS ŠIRDIES ŠVENTĖ
Geroji Širdis

Atsakydami į Jėzaus meilę mūsų meile, ją privalome konkrečiai pareikšti vykdydami artimo meilę, t.y. būdami gailestingi ir geraširdiški. Žvelkime kiek detaliau, kaip mūsų meilė artimui turėtų būti vykdoma per gailestingumą ir geraširdiškumą.

Daryti artimui gera, reiškia teikti pagelbą, kai yra reikalas. O pagelbos reikalingų niekad netrūksta. Kas stokoja duonos, kas laukia paguodos žodžio. Kitas prašosi būti suprastas ir atjaustas, kitas šaukiasi būti užtartas. Žodžiu, progų daryti gera artimui visada yra. O pagelbą artimui galime teikti labai įvairiai. Mūsų teikiama parama gali būti dvasinė ir medžiaginė. Galime padėti artimui žemiškomis gėrybėmis, bet taip pat geru žodžiu, gražiu pavyzdžiu, karšta malda.

1. M e d ž i a g i n ę paramą artimui galime suteikti duodami išmaldą, teikdami paskolą, talkindami darbe, užtardami, duodami gerų patarimų. Reikia tačiau saugotis, kad mūsų geraširdiškumas nesiribotų vien žodžiais kaip tai neretai atsitinka, o reikštųsi konkrečiais veiksmais. Teisingai įspėja šv. Jokūbas, sakydamas: „Jei brolis ar sesuo būtų pliki ir stigtų jiems kasdienio išlaikymo, ir kas nors sakytų jiems: — Eikite ramybėje, susišildykite ir pasisotinkite, bet neduotumėte jiems, ko kūnui reikia, ką tai padės" (Jok 2, 15s). Tą patį įspėjimą duoda šv. Jonas pirmam savo laiške: „Jei kas turi šio pasaulio lobio ir matydamas, kad jo brolis yra reikalingas paramos, uždaro jam savo širdį, kaipgi pasiliks jame Dievo meilė" (1 Jon 3, 17).

Pats Jėzus Kristus savo pavyzdžiu nurodė, jog neužtenka artimą vien užjausti, bet reikia jam konkrečiai padėti jo turimuos sunkumuose. Jėzus nesitenkino, žvelgdamas į išvargusią minią, ją užjausti, tardamas: „Gaila man minios!" Šiuos žodžius sekė įsakymas apaštalams: „Susodinkite visus". O kai buvo susodinti, ėmė turimą duoną ir žuvis, laimino ir dalino. Ir taip stebuklin-

gai pamaitino visus keliais paplotėliais duonos ir keliomis žuvimis. Žodžiu, stebuklu padauginta duona ir žuvimis pamaitino gausią minią žmonių. Plg. Mk 6, 30-44. Į šauksmą tų, kurie šaukėsi jo pagelbos, jis atsiliepdavo, klausdamas: „Ko nori, kad tau padaryčiau?" (Mk 10, 51). Į prašymus pagelbos: „Jei nori, gali padaryti mane nesuteptą!" — nedelsdamas atsakė: „Noriu, — būk nesuteptas!" (Mt 8, 3). Kaip pats darė didžius stebuklus, kad gelbėtų ligonius, kurie jo pagelbos prašė, taip ir savo mokiniams įsakė daryti gera visiems, ir iš širdies. Liepdamas daryti gera, vykdyti gailestingumo darbus, Jėzus pabrėžė, jog gelbėdami artimui tarnaujame pačiam Dievui. Jis sakė: „Kas priima vieną iš šių mažutėlių, mane priima" (Mt 18, 5). „Kiek kartų jūs suteikėte pagelbą vienam iš mažiausių savo brolių, man padarėte" (Mt 25, 40). Pirmieji krikščionys šį Jėzaus įsakymą stengėsi vykdyti visu uolumu.

Kai apaštalus Petrą ir Joną einant į šventyklą vienas elgeta prašė išmaldos, Petras jam tarė: „Aukso ir sidabro neturiu, bet, ką turiu, tau duosiu. Jėzaus Kristaus Nazaretiečio vardu kelkis ir vaikščiok" (ApD 3, 5ss). Šisai, nors buvo šlubas, tuojau pašoko ir vaikščiojo it niekad nebūtų buvęs invalidas. Pirmieji krikščionys, kaip teigia Apaštalų Darbų autorius, „buvo vienos širdies ir vienos sielos. Nė vienas jų nesakė apie savo lobį, kad tai jo, bet visa buvo jiems bendra... Jų tarpe nebuvo nė vieno stokojančio. Kas tik turėjo dirvų ar namų, parduodavo ir pinigus, gautus už parduotą turtą, atnešdavo ir dėdavo prie apaštalų kojų. Kiekvienam gi būdavo duodama, kiek jam buvo reikalinga" (ApD 4, 32ss).

Kai Romoje buvo suimtas šv. Laurynas, kuris buvo Popiežiaus iždininkas, kareiviai tuojau teiravosi, kur jis laikąs pinigus. Šventasis atsakė, rodydamas į susirinkusius miesto vargšus, kuriuos šelpdavo: „Štai jie yra visas mano turtas! Visa, ką turiu, jiems išdalinu!"

Šventųjų istorijos lapai yra pilni kilniausių geraširdiškumo pavyzdžių. Užtenka vien prisiminti šv. Pranciškų Asyžietį, šv.

Benediktą, šv. Elžbietą, Vengrijos karalienę bei Turingijos kunigaikštytę. Asyžiaus Vargdienis, kaip įprasta vadinti šv. Pranciškų, visa liepdavo išdalinti vargšams, nepaliekant rytojui nieko. Šv. Benediktas, sužinojęs, kad brolis buvo nuslėpęs nuo vargšų šiek tiek aliejaus, pareikalavo jį atnešti ir, paėmęs, išliejo. Tuo davė suprasti, jog vargšams reikia atiduoti iki paskutinio lašo. Šv. Elžbieta ne tik visus savo turtus išdalino vargšams, bet ir pati pasišventė jų slaugymui bei visokeriopai globai.

Gražių krikščioniško geraširdiškumo pavyzdžių randame ir mūsų brolių lietuvių tarpe. Sunkiomis dienomis lietuviai noriai dalindavosi paskutiniu duonos kąsniu. Šios rūšies gausių pavyzdžių buvo galima matyti pabėgėlių stovyklose Vokietijoje antro pasaulinio karo eigoje ir betarpiai po to. Dar gražesnių, tiesiog heroiškų, geraširdiškumo pavyzdžių mums teikia pasakojimai bei liudijimai iš mūsų tremtinių gyvenimo Sibire. Visa eilė svetimųjų, kurie dalinosi su mūsiškiais Sibiro kančiomis, liudija su nuostaba ir pagarba apie lietuvių vieningumą ir geraširdiškumą ne tik saviems, bet ir svetimiems. Ir mūsų išeivijos gyvenime laisvame pasaulyje netrūksta gražių solidarumo ir geraširdiškumo pavyzdžių. Kiek gero padarė ir daro BALFas, Religinė Šalpa ir kitos iniciatyvos padėti vargstantiems lietuviams svetur ir pačioje pavergtoje Lietuvoje. O ir išeivijos gyvenime geros širdys savo aukomis sukūrė įstaigas ir jas išlaiko, išugdė ir ugdo lietuvišką kultūrinę veiklą. Visu tuo galime tik didžiuotis. Visa tai liudija, kad Kristaus meilė, besireiškianti gailestingumo darbais, yra gyva mūsų širdyse.

2. Reikalingi yra artimo meilės darbai žemiškuose reikaluose, bet dar reikalingesnė yra prievolė teikti dvasinę paramą, kurie yra jos reikalingi, o tokių visada buvo ir yra daug. Žmogus turi kūną, kurį reikia aprūpinti, bet jis turi ir sielą, kurią reikia išgelbėti amžinam gyvenimui. Teisingai tad Jėzus priminė, jog žmogus yra gyvas ne vien duona, bet ir kiekvienu iš Dievo burnos išeinančiu žodžiu (Mt 4, 4). Siela savo prigimtimi yra aukštesnė už kūną. Todėl ja reikia visų pirma rūpintis. Deja, dažnai atsitinka,

ypač mūsų dienose, kad elgiamasi priešingai: virš visko statoma kūno reikalai; rūpinamasi žemišku gerbūviu, o dvasiniai reikalai užmirštami, arba statomi antroje eilėje.

Prieš kurį laiką vieno Kalifornijos turtuolio, protestanto, duktė panoro tapti katalike. Tėvas buvo labai priešingas. Bandė atkalbėti. Kai kalbos ir diskusijos nieko nepadėjo, tėvas pradėjo grasyti. Jis sakė: „Dukra, tu man esi viskas. Dėl tavęs gyvenau. Tau visa skyriau. Bet jei nepaklausysi: tapsi katalike, žinok, kad būsiu priverstas tau nieko nepalikti iš milžiniško turto, kurį sukroviau!" Mergaitė giliai susijaudinusi ir pro ašaras atsakė: „Esu ir būsiu iki mirties tavo duktė. Man skaudu tave apvilti, bet negaila nustoti didelio palikimo. Mano siela, brangus tėve, yra brangesnė už visus žemės turtus. Pasirenku katalikybę, nes tai užtikrina man sielos išganymą. Dėl sielos išganymo turiu atsižadėti net ir didžiausių žemiškų vertybių, jei tai yra neišvengiama."

Kaip medžiaginę, taip ir dvasinę paramą artimui galime teikti įvairiaip: nemokantį pamokydami, klystantį įspėdami, nusidėjėliui padėdami taisytis, nuliūdusį paguosdami, svyruojantį sustiprindami ir pan. Visa tai galime įvykdyti žodžiu ir pavyzdžiu, malda ir atgaila.

Meldžiamės už save, maldoje prisiminkime ir kitus, kurie yra reikalingi užtarimo pas Dievą. Darome atgailą už mūsų nuodėmes, atgailokime ir už tų kaltes, kurie yra labiau reikalingi atgailos. Kaip Kristus savo kančia atlygino dangiškajam Tėvui už pasaulio nuodėmes, taip ir mes turime aukotis, kad, kiek įmanoma, atsilygintume už savo ir kitų kaltes. Turime reaguoti prieš pikta, įspėdami klystančius, protestuojant prieš viešus prasižengimus, kovojant prieš skleidžiamas klaidas. Šv. Pauliaus raginimas Timotiejui tinka ir mums. Apaštalas rašė: „Ateis laikas, kai žmonės neapkęs sveiko mokslo; jie nukreips ausis nuo tiesos ir atvers pasakoms. Tu gi būk visame apdairus... skelbk žodį, veik laiku ir nelaiku, bark, drausk, ragink visu kantrumu" (2 Tim 4, 2ss).

3. Gera daryti reikia. Bet gera reikia gerai daryti. Gero vers-

mė turi būti meilė, o ne savimeilė. Gero siekimas turi būti Dievo garbė ir žmonių nauda, o ne savų užgaidų ir išskaičiavimų vaikymasis. Gera turi būti daroma su noru, malonumu ir taktiškai, kad gera darydami nieko neužgautum, niekam, nenorėdami, nepakenktum, kas, deja, neretai atsitinka.

„Esame sutverti Kristuje Jėzuje, — rašo šv. Paulius, — geriems darbams, kuriuos Dievas prirengė kad juose elgtumės" (Ef 2, 10). Vadinasi, kad galėtume vykdyti gerus darbus, reikia, kad Dievas savo malonėmis mus stiprintų, mums padėtų. Todėl šių malonių reikia melsti. Dievas išklausys, ir pajėgsime gera daryti iš tyros širdies, ir tuo pasirodysim tikrai verti tos meilės, kuria Dievas ir Jėzus Kristus mus numylėjo.

KRISTAUS KARALIAUS ŠVENTĖ

„Tu pasakei: aš esu karalius"

Jon 18, 37

I

Piloto paklaustas, Kristus prisipažino esąs karalius. Jis tačiau pabrėžė, jog jo karalystė nėra iš šio pasaulio (Jon 18, 36). Šv. Paulius laiške Kolosiečiams nurodo, kokia prasme Kristus yra karalius. Jis yra Dievas, todėl visko pradžia ir pabaiga. Jis yra Kūrėjas, todėl yra visatos Viešpats. Dangus ir žemė, žmogus ir pasaulis yra jo valdžioje. Jis yra Atpirkėjas, todėl išganymo vykdytojas ir sielų Valdovas. Kaip Dievas, visatos Kūrėjas ir žmonijos Atpirkėjas yra ir aukščiausias Teisėjas (Kol 1, 14-22).

Jėzus pakartotinai kalbėjo apie dangaus karalystę, kuri yra jo karalystė. Ji yra Bažnyčia. Ji yra žemėje, bet nėra iš šios žemės, nes jos prigimtis ir pašaukimas nėra žemiškas, o dangiškas ir dieviškas. Bažnyčia siekia ne žemėje viešpatauti, o žemę ir žmogų į dangų pakelti, Dievui palenkti, amžiną gyvenimą danguje laiduoti.

Visa valdžia Bažnyčioje priklauso Kristui. Jis pasiliko, nors nematomas, bet realiai esąs savo Bažnyčioje iki amžių pabaigos. Įsakęs vykdyti išganymo misiją apaštalams, Jėzus pridūrė: „Štai aš esu su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos" (Mt 28, 20). Bažnyčia yra mistinis Jėzaus Kūnas, kurio jis yra galva, t.y. vadovas (Ef 4, 14ss). Statyti bei ugdyti Bažnyčią Jėzus įgaliojo ir įpareigojo apaštalus, bet įsakė visa daryti jo vardu ir galia (Lk 24, 47; Mk 16, 17). Petrui, suteikdamas vyriausią valdžią Bažnyčioje, priminė: „Tu sek mane!" (Jon 21, 22). Vadinasi, Petras ir jo įpėdiniai vadovaudami Bažnyčiai atstovauja Kristų ir iš jo gauna visas galias, kurias paskui perduoda kitiems: vyskupams, kunigams ir tikintiesiems.

Kalbos, ginčai, pretenzijos dėl valdžios Bažnyčioje, kurios nuo pat apaštalų laikų reiškiasi, yra žmogiškų silpnybių pasėka bei išdava. Dieviškasis Mokytojas pakartotinai priminė apaštalams, jog varžytis jo karalystėje dėl pirmųjų vietų yra tikras neišmanymas. Apaštalams Jokūbui ir Jonui, kurie, drauge su jų motina, prašė pirmųjų vietų mesijaninėje karalystėje, Jėzus atsakė: „Nežinote, ko prašote" (Mk 10, 38). Ir pridūrė, jog iš jo žemės gyvenime jie gali laukti tik kančių, tik kryžiaus, kurį jis pats turės nešti ir per jį įvykdyti atpirkimą. Gi atlyginimą už kančias bei pasiaukojimą žemėje suteiks Tėvas danguje (Mt 20, 22ss).

Neprasminga ir neišmintinga varžytis dėl valdžios Bažnyčioje. Viena, kad valdžia Bažnyčioje priklauso pačiam Kristui. Jis juk yra Bažnyčios Galva. Antra, Bažnyčios valdymasis vyksta skirtingai negu žemiškose karalystėse. Kai apaštalai ginčijosi dėl pirmenybės, Jėzus juos mokė, sakydamas: „Tautų karaliai viešpatauja joms, ir turintieji ant jų valdžią siekia būti vadinami geradariais. Netaip tačiau jūs, bet verčiau, kuris jūsų tarpe vyriausias, tepasidaro it būtų mažiausias, ir, kuris viršininkas, it būtų tarnas" (Lk 22, 24ss). Šio pavyzdį apaštalai matė Kristuje. Kalbėdamas apie save Jėzus sakė: „Žmogaus Sūnus atėjo ne kad jam tarnautų, bet kad jis tarnautų ir atiduotų savo gyvybę kaip auką daugeliui atpirkti" (Mt 20, 28).

Pasaulio valdovai viešpatauja triumfuodami, o Kristus Karalius kentėdamas. Kristaus Karaliaus sostas yra kryžius. Nuo jo jis viešpatauja, patraukdamas prie savęs meile, ne kalaviju bei prievarta (Jon 12, 32).

Bažnyčios gyvenime visi privalome sekti Jėzaus pavyzdžiu. Jis atėjo, kad tarnautų ir aukotųsi dėl mūsų. Reikia tad, kad ir mes, užuot teisių reikalauti ir privilegijų siekti, nuoširdžiai pasišvęstume bendram Bažnyčios labui. Nūdien, deja, daug kur girdime šūkius: „Daugiau laisvės Bažnyčioje! Daugiau teisių tikintiesiems! Daugiau galių pasauliečiams!" Visi šie šūkiai yra toli nuo Evangelijos dvasios; svetimi Kristaus primygtinam mokymui: „Kas norėtų būti jūsų tarpe didis, tebus jūsų tarnas" (Mk 10,

43), ir „Kas tarp jūsų yra mažiausias, tas yra didžiausias" (Lk 9, 48).

Kristus laisvai pasirinko savo karališku sostu kryžių. Jis pasiaukojo, kad savo krauju ir mirtimi ant kryžiaus mus atpirktų ir įgalintų pasiekti amžinąjį gyvenimą. Privalu tad, kad ir mes Bažnyčioje ne privilegijų siektume, bet noriai prisiimtume pasiaukojimus, tarnaudami sielų išganymui. Tie, kurie bėga nuo aukos, kuriems kryžius yra bauginantis, o ne žavintis, neturi Kristaus dvasios, nėra jo verti. Jo įspėjimas yra aiškus: „Kas neima savo kryžiaus ir neseka manimi, tas nėra manęs vertas" (Mt 10, 38).

II

Kristus yra Karalius. Mes esame jo pavaldiniai. Tikrumoje: daugiau negu pavaldiniai. Esame, tariant šv. Petro žodžiais, „išrinktoji giminė, karališkoji kunigystė, šventa gentis" (1 Petr 2, 9). Esame, kaip teigia šv. Paulius, nuo amžių dangiškojo Tėvo išrinktieji ir pašauktieji, kad „būtume jam įsūniai per Jėzų Kristų" (Ef 1, 3ss). Kristuje „esame pašaukti būti dangiškos tėvonystės paveldėtojai" (Ef 1, 11). „Esame Dievo įnamiai" (Ef 2, 19). Mistinio Jėzaus Kūno nariai, pašaukti šio Kūno ugdymui pagal kiekvienam suteiktą malonės saiką (Ef 4, 7-12). Esame taigi Kristaus karališkos šeimos nariai, jo vaikai. Šitai mus įpareigoja jausti mūsų pašaukimo kilnumą, ir pagal jį atitinkamai elgtis. Šv. Paulius savo laiškuose pakartotinai ragina vertai elgtis pagal mūsų pašaukimo kilnumą. „Taigi aš kalinys, — rašo Apaštalas laiške Efeziečiams, — maldauju jus elgtis, kaip verta to pašaukimo, į kurį esate pašaukti" (Ef 4, 1).

Prieš kurį laiką Italijoje spauda plačiai rašė apie netinkamą buvusio Italijos karaliaus jauniausios dukros elgesį. Aišku, tėvams tai buvo nemalonu. Jei tai būtų buvusi eilinė mergaitė, greičiausiai niekas nebūtų atkreipęs į jos elgesį dėmesio. Bet, kadangi buvo kunigaikštytė, plačiai apie ją buvo rašoma, jos el-

gesys kritikuojamas. Kilmė, einamos pareigos, įpareigoja kiekvieną elgtis deramai, kad neduotų papiktinimo ir nepažemintų ne tik savęs, bet ir savo šeimos. Nė vienam neleista sakyti: už savo elgesį tik aš atsakau! Nes mūsų elgesys, jei jis netinkamas, visada liečia ir kitus: šeimą, įstaigą, pašaukimą. Bet ypač krikščionims yra neleista sakyti: už savo elgesį atsakingas esu tik aš! Nes esame Kristaus mistinio Kūno nariai, pašaukti tarnystės darbui, kaip teigia Apaštalas Paulius, šio Kūno ugdymui (Ef 4, 12). Organizme, jei vienas narys sunegaluoja, kenkia visam organizmui. Vienas netinkamas krikščionis neišvengiamai kenkia kitiems ir visai Bažnyčiai.

Kaip anas Italijos karalius su skausmu išgyveno savo dukros netinkamą elgesį, taip Kristus Karalius išgyvena su skausmu ar džiaugsmu tikinčiųjų elgesį. Liūdi dėl nusidėjėlių. Džiaugiasi ištikimaisiais.

Su kokiais jausmais Jėzus žvelgia į mus? Su liūdesiu, ar su džiaugsmu? Jauskime mūsų krikščioniško pašaukimo kilnumą, būkime jo verti, kad Išganytojas, žvelgdamas į mus iš dangaus, galėtų liudyti apie mus, sakydamas: „Štai mano sūnus — dukra, kuriame turiu pasimėgimo!"

KRISTAUS KARALIAUS ŠVENTĖ

„Karalių Karalius ir viešpataujančių Viešpats"

Ap 19, 16

I

1. Buvo laikai, kada žmonės norėjo karalių. Buvo laikai, kada karaliai viešpatavo ir buvo gerbiami bei mylimi. Buvo laikai, kada karališkieji sostai puošė žemę, spindėjo savo didybe. Bet atėjo metas, kada šimtmečiais statyti ir šimtmečius tesėję sostai griūna ir nyksta. Atėjo metas, kada karaliai nėra pasididžiavimas, o greičiau nuoboda ir pasityčiojimas. Ateis laikas, kada, išsigimusios demokratijos apviltas, pasaulis pradės vėl ilgėtis karalių bei autoritetingų valdovų. Ateis laikas, kada valdovui paklusni pavaldinio ranka vėl statys ir puoš karališkus sostus. Juk pačia prigimtimi žmogus ilgisi kažko aukštesnio, ir linksta būti vadovaujamas, jei nemato galimybės vadovauti. F. Dostojevskis pagrįstai galėjo teigti anuo metu, kai caristinėje Rusijoje plačiai buvo šaukiama ir reikalaujama laisvės: „Nieko nebuvo ir nėra žmogui ir žmonijai labiau pavojingo ir nepakeliamo, kaip neaprėžta laisvė" (Didysis Inkvizitorius: Broliai Karamazovai). Iš tikrųjų, tie, kurie šaukė laisvės, kurie ją žadėjo, atnešė pačią brutaliausią komunistinę vergiją, kokią tik istorija žino.

Dievas savo išrinktąją tautą — Izraelį norėjo valdyti teokratiniu būdu, ir tik, kai tauta reikalaute reikalavo karaliaus, sutiko leisti monarchinį valdymosi būdą, bet įspėjo jog tai atneš daug sunkumų (1 Kar 8, 1ss).

Laikui atėjus dangiškasis Tėvas atsiuntė ant žemės savo vienginį Sūnų; ir jį atsiuntė ne tik, kad atpirktų nusidėjusią žmoniją, bet taipgi, kad jai viešpatautų ir vestų išganymo keliu. Kristus atėjo, kad viešpatautų, kaip apreiškė angelas Marijai, savo protėvio Dovido namuose per amžius. Angelas Gabrielis, apsireiškęs, kalbėjo Marijai: „Štai pradėsi įsčioje ir pagimdysi sū-

nų. Jį pavadinsi vardu Jėzus. Jis bus didis ir bus vadinamas Aukščiausiojo Sūnumi. Viešpats Dievas duos jam jo tėvo Dovido sostą. Jis viešpataus Jokūbo namuose per amžius, ir jo viešpatavimui nebus galo" (Lk 1, 31ss).

2. Jėzus taigi yra Karalius. Į Piloto klausimą, ar esąs karalius, atsakė: „Tu pasakei. Aš esu Karalius" (Jon 18, 37). Apie Jėzų — Mesiją — Karalių pranašai pranašavo. Psalmistas į jo lūpas dėjo šiuos žodžius: „Juk aš esu pastatytas Karalius ant Siono šventojo kalno. Viešpats man tarė: — Tu esi mano Sūnus. Aš tave šiandien pagimdžiau. Prašyk, ir duosiu tavo paveldėjimui tautas ir tavo nuosavybėn žemės kraštus" (Ps 2, 7).

3. Jėzus yra visatos Valdovas, nes yra Kūrėjas. Nes, kaip teigia šv. Jonas, „visa yra per jį padaryta, ir be jo neatsirado nieko, kas yra atsiradę" (Jon 1, 3). Jam tad, kaip Kūrėjui, priklauso dangus ir žemė; kas gyva ir kas negyva; kas buvo, kas yra ir kas bus. Jis yra visuotinas Viešpats.

4. Jėzus yra žmonijos Karalius, nes yra Atpirkėjas. „Kristuje, — rašo šv. Paulius, — mes turime atpirkimą jo krauju" (Ef 1, 7). Savo kančia ir mirtimi ant kryžiaus Jėzus atpirko žmoniją: ją išlaisvino iš nuodėmių ir iš pragaro galybių vergijos, ir įsigijo savo nuosavybėn. Kaip Atpirkėją dangiškasis Tėvas išaukštino Jėzų ir jį pastatė valdovu ant visų žmonių ir ant visos tvarinijos danguje ir žemėje. Šv. Paulius, kalbėdamas apie išganymo malonės jėgą, rašo: „Ją jis parodė Kristuje, prikeldamas jį iš numirusiųjų ir pasodindamas jį savo dešinėje danguje, aukščiau visų kunigaikštysčių, valdžių, galybių, viešpatysčių ir visokio vardo, kuris minimas šiame ir būsimame pasaulyje. Jis visa padėjo po jo kojomis ir davė jį galva Bažnyčiai, kuri yra jo Kūnas ir pilnybė to, kuris visa visame pripildo" (Ef 1, 20ss). Dangiškasis Tėvas Kristų — Atpirkėją, žmonių atmestą ir nužudytą, prikėlė iš numirusiųjų ir išaukštino ne tik žemėje, bet ir danguje. Jis visa palenkė jo valdžiai, kad tęstų ir įvykdytų išganymo darbą savo Bažnyčioje, kuri yra jo Kūnas, nuolat augąs ir pripildąs visa visame.

Kaip Atpirkėjas Jėzus yra: visuotinis ir amžinas, valdąs ir teisiąs, kovojąs ir laimįs, Karalius. Šv. Jonas Apreiškimų knygoje apie Jėzų — Avinėlį rašo: „Mačiau atvirą dangų. Štai baltas žirgas. Ant jo Sėdintysis vadinosi ištikimasis ir tikrasis. Jis teisingai teisia. Jo akys it ugnies liepsnos. Ant jo galvos daug vainikų. Jis turi užrašytą vardą, kurio niekas, apart jo paties, nežino. Jis vilki krauju apšlakstytu rūbu. Jo Vardas — Dievo Žodis. Jį seka dangaus kariuomenė: visi ant baltų žirgų, baltais — tyrais drabužiais. Iš jo burnos išeina dviašmenis kalavijas, kad juo smogtų tautoms. Jis jas valdys geležine lazda. Jis triuškina visagalio Dievo rūstybės vyno spaustuvu. Ant jo drabužių ir ant jo strėnų parašyta: Karalių Karalius ir viešpataujančių Viešpats" (Ap 19, 11-16).

II

Kristus yra amžinasis, visuotinis ir aukščiausias Karalius. Kokia yra jo karalystė?

1. Kristaus karalystė yra visuotinė ir aukščiausia. Dangiškas Tėvas Kristui pavedė aukščiausią valdžią danguje ir ant žemės, kad jis galėtų visus išganyti. Jis visa jungia ir pašventčia savyje, įgalindamas žmogų žemėje gyventi dievišku gyvenimu ir gyvenimo pabaigoje pasiekti dangų.

Jėzaus viešpatavimas yra virš visų. Visos žemiškos ir nežemiškos galybės yra palenktos jo valdžiai. Kristus yra anas Gerasis Ganytojas, kuris rūpinasi visomis, ne vien savo avidės, avimis. Jis sakė: „Man reikia atvesti ir kitas avis, kurios nėra iš šios avidės" (Jon 10, 16). Jis siuntė apaštalus į visas tautas, kad skelbtų išganymo Naujieną visam sutvėrimui (Mk 16, 15). Dangiškasis Tėvas, teigia šv. Paulius, Kristų pastatė aukščiau žemiškų ir nežemiškų galybių ir valdžių, ir visa palenkė jo valdžiai, kad jis ugdytų savo Bažnyčią iki pilno atpirkimo įvykdymo amžių pabaigoje (Ef 1, 21s).

Seka kelios praktiškos išvados. Kadangi Kristus turi aukščiausią valdžią, tai visiems yra privalu jo klausyti. Jo, o ne žmonių, visų pirma kiekvienas turi klausyti. Šv. Petras, kai sinedristai reikalavo, kad jis ir kiti apaštalai liautųsi liudiję apie Kristų, atsakė: „Spręskite jūs patys, ar yra teisu Dievo akivaizdoje labiau jūsų klausyti, negu Viešpaties" (ApD 4, 19).

Kristaus privalo klausyti ne vien individai, bet ir gentys bei valstybių valdžios. Deja, pasaulio valdovai dažnai elgiasi priešingai: užuot paklusti Kristui bei Evangelijai, reikalauja, kad Išganytojas ir jo Bažnyčia nusilenktų jų valdžiai. Ten, kur Bažnyčia yra atskirta nuo valstybės ir jai neigiama pilnutinė laisvė; ten, kur Bažnyčia yra verčiama vergauti valstybei, ten visa vyksta prieš Dievo valią; ten žmogus laikomas tik įrankiu, o ne asmenybe; ten plačiai kalbama apie žemišką rojų, bet tikrumoje gyvenama pragaro gyvenimu: ten viešpatauja neapykanta, prievarta ir išnaudojimas. Pagal Dievo nustatytą tvarką pasaulio valdžios turi tarnauti žmogui, o žmogus — Dievui. Tik ši tvarka užtikrina gerbūvį žemėje ir dangų amžinybėje.

2. Kristaus karalystė nėra iš šios žemės. Jėzus, atsakydamas Pilotui, pabrėžė, sakydamas: „Mano karalystė nėra iš šio pasaulio. Jei mano karalystė būtų iš šio pasaulio, juk mano sargybiniai būtų kovoję, kad nebūčiau išduotas žydams. Dabar gi mano karalystė nėra iš čia" (Jon 18, 36). Kristaus karalystė yra žemėje, bet nėra iš žemės; yra žmonėms, bet nėra žmonių. Kristaus karalystė yra iš Dievo, ir yra skirta vesti žmones į Dievą ir į dangų. Kristus tad neatėjo griauti žemiškų sostų, nei pavergti žemiškų karalysčių. Jis atėjo, kad žemiškus sostus pakeltų prie dangaus, duodamas jiems dievišką spindesį. Jis atėjo, kad žemiškoms karalystėms duotų dangišką prasmę. Jis atėjo, kad žemės piliečius padarytų dangiškos karalystės paveldėtojais. Kristus ir jo Bažnyčia iš pasaulio galybių nieko neatima, bet joms prideda aukštesnes vertybes, be kurių žmogus nėra pilna asmenybė, sutverta į Dievo paveikslą ir panašumą. Kristaus karalystė žemiškoms karalystėms nėra nei varžovas, nei pakaitalas, o papildymas ir atbaigimas. Že-

mės valdovai todėl neturėtų bijoti Kristaus ir jo Bažnyčios, o, priešingai, privalėtų siekti galimai glaudesnio bendradarbiavimo, siekiant bendro visų gėrio.

3. Kristaus karalystė yra tiesos ir teisybės karalystė. Jėzus, pasisakęs Pilotui esąs Karalius, priminė ir pabrėžė: „Aš tam esu gimęs ir atėjęs į pasaulį, kad liudyčiau tiesą. Kiekvienas, kuris yra iš tiesos, klauso mano balso" (Jon 18, 37). Kur nėra tiesos, nėra Jėzaus, nes jis yra, tariant jo paties žodžiais: „Kelias, tiesa ir gyvenimas" (Jon 14, 67). Kur yra melas, ten nėra Dievo, — yra velnias. Kristus yra tiesos valdovas. Velnias yra melo kunigaikštis. Kalbėdamas žydams, savo priešininkams, Jėzus sakė: „Jūsų tėvas yra velnias, ir jūs bevelijate daryti tai, ko nori jūsų tėvas. Anasai nuo pradžios buvo žmogžudys, ir nepasiliko tiesoje, nes jame nėra tiesos. Sakydamas melą, jis šneka sava kalba, nes yra melagis ir melo tėvas" (Jon 8, 44).

Liudydamas tiesą, Kristus vykdo teisingumą. Todėl jo karalystė yra tiesos ir teisingumo karalystė. Jėzus, teigia šv. Jonas, „teisingai teisia" (Ap 19, 11). Jis drąsiai galėjo užmesti žydams, klausdamas: „Kas iš jūsų gali prikišti man nuodėmę" (Jon 8, 46). Kristaus karalystės nariai yra tie, kurie „yra iš tiesos" (Jon 18, 37); kurie yra sutverti pagal Dievą, kaip teigia šv. Paulius, „teisybėje ir tiesos šventume"; kurie, atmetę melą, kalba vienas kitam tiesą (Ef 4, 24s).

Ilgimės tiesos, nes mus supa melas. Visada melo netrūko pasaulyje, bet šiandien jis plačiai viešpatauja. Meluoja politikai. Meluoja spauda ir kitos informacijos priemonės: radijas, televizija. Melo pilna viešajame ir privačiame žmonių gyvenime. Štai kodėl geros valios žmonėms Kristaus karalystė turėtų būti pasiilgimas, kad galėtume atsikvėpti šventa tiesa.

Ilgimės teisybės, nes patiriame daug neteisybių. Daugeliui nėra nieko šventa, nieko nepaliečiamo; daugeliui teisė ir teisingumas yra anachronizmas. Ne teisė ir teisingumas, bet nesuvaldoma savimeilė dažnai lemia viešą ir privatų žmonijos gyvenimą. Jei Kristaus karalystė atrodo esanti toli nuo neteisybėje skęstančio

pasaulio, tai vis dėlto ji buvo ir yra daugelio pasiilgta ir laukiama.

4. Kristaus karalystė yra taikos karalystė. Jau pranašai kalbėjo apie ateisimą Mesiją kaip taikos Kunigaikštį, ir jo karalystę nurodė, kaip visuotinės ir pilnutinės taikos karalystę. Pranašas Izaijas rašė: „Nes va gimė mums Kūdikis, duotas mums Sūnus. Jis turi valdžią. Jis vadinamas: Nuostabusis Patarėjas, Galingasis Dievas, Amžinasis Tėvas, Taikos Kunigaikštis. Jo viešpatavimas yra didis didžioje taikoje" (Iz 9, 5s). Jėzui gemant dangaus angelai skelbė ramybę žemei (Lk 2, 14). Pats Jėzus kalbėjo mokiniams: „Aš palieku jums ramybę, savo ramybę jums duodu. Ne kaip pasaulis duoda, aš ją jums duodu" (Jon 14, 27).

Kristaus karalystė yra taikos karalystė, nes ji remiasi šventumu ir meile; nes jos piliečiai turi būti „šventi ir nesutepti meilėje" (Ef 1, 6). Kristaus karalystė yra taikos karalystė, nes jos piliečiai, kaip teigia šv. Paulius, „yra vienas kūnas ir viena dvasia; viena viltis ir vienas pašaukimas; vienas Viešpats, vienas tikėjimas, vienas Krikštas, vienas Dievas ir visų Tėvas" (Ef 4, 4).

Ilgimės taikos, nes neramumai viešpatauja pasaulyje, nes nėra ramybės sielose. Didysis žmogaus priešas yra nuodėmė. Ji atima vidinę ramybę, iššaukdama sąžinės graužimą. Gi vidinės ramybės stoka yra pagrindinė versmė nesantaikos tarp individų, kuri savo ruožtu yra priežastis neramumų bei kovų visuomenėje ir karų tarptautinėje plotmėje. Tikrąją taiką sieloms ir pasauliui gali duoti Kristus. Jis juk gydo sąžines, atleisdamas nuodėmes ir grąžindamas vidinę ramybę. Jis juk davė meilės įsakymą, kuris yra kertinis akmuo kiekvienai išorinei taikai užtikrinti.

* * *

Savo pašaukimu žmogus yra aukštumų keleivis, o ne žemės klonių valkata. „Aukštesniems dalykams esu gimęs!" — Paslaptingas balsas kuždа kiekvieno sielos gelmėse. Ir žemiausiai smukęs žmogus nenustoja jausti savyje troškimo kilti aukštyn. Tie-

sa, natūralu žmogui būti vadovaujamam. Bet jei jau turime būti vadovaujami, tai bent tikrai aukščiausio ir geriausio valdovo. O Jis yra tik Kristus. Jo karalystė yra dieviška, todėl tobuliausia. Ji yra „Dievo padangtė su žmonėmis" (Ap 21, 3).

1944 metais spalių 27 d. Kristaus Karaliaus šventės išvakarėse lietuviams klierikams Eichstaetto kunigų seminarijoje savo pamokslą baigiau sekančiais žodžiais:

Pro parako dūmus ir daužomos žemės dulkes kažkur toli regim šviesius taikos karalystės siluetus. Pro aimanas ir vaitojimus neteisybės ir žiaurumų išvargintų žmonių jaučiam ilgesį, meldžiamės ir laukiam teisingumo karalystės. Pro melo rūkus ašarotomis akimis rodos regim tiesos karalystės miražus. Ant keršto ir neapykantos nuteriotos žemės, ant didžių šimtmečiais statytų bei kurtų vertybių griuvėsių parimę, svajojam ir laukiam aukščiausios, visuotinės ir nesunaikinamos karalystės. Ji yra Kristaus karalystė. Ji yra mūsų laukimas. Tebūna ji kasdien mūsų malda ir prašymas: „Teateinie tavo karalystė!"

Nūdien gyvename kitus laikus. Bet ilgesys Kristaus karalystės yra lygiai gyvas ir malda — „Teateinie tavo karalystė!" — nemažiau aktuali.

DIEVO MOTINOS MARIJOS ŠVENTĖS

I. Nekalto Prasidėjimo šventė:
   1. Besišypsanti Madona
   2. Nekaltoji
   3. Motina — Mergelė
   4. Nekaltoji ir mes
   5. Nekaltoji
   6. Šimtas metų nuo Nekalto Prasidėjimo dogmos paskelbimo
   7. Nekalto Prasidėjimo dogma

II. Kilniausioji Motina (Naujiems Metams)

III. Marijos Įvedybos (2 vasario)

IV. Apsireiškimas Lourde (11 vasario)

V. Visuomet Mergelė (25 kovo)

VI. Apsireiškimas Fatimoje (13 gegužės)

VII. Angelų Karalienė — Kryžių Dievo Motina

VIII. Marijos apsilankymas pas Elžbietą (31 gegužės)

IX. Žemaičių Kalvarijos Dievo Motina (31 gegužės)

X. Marija Krikščionių Pagelba

XI. Nekalčiausios Marijos Širdies šventė

XII. Žolinė — Marijos Dangun Paėmimas (15 rugpjūčio)

XIII. Dangaus Karalienė (22 rugpjūčio)

XIV. Marijos Gimimo šventė (8 rugsėjo)

XV. Marijos Gimimo šventė

XVII. Dievo Motinos apsireiškimas Šiluvoje ir mes

XVIII. Aušros Vartų Marija — Gailestingumo Motina

XIX. Rožyno Karalienė (7 spalio)

XX. Marija Dievo Numylėtoji (spalio mėnesyje)

NEKALTO PRASIDĖJIMO ŠVENTĖ
Besišypsanti Nekaltoji

I

„Visa graži esi, o Marija! Ir gimtosios nuodėmės nėra tavyje!" — Šiais žodžiais kreipiasi Bažnyčia į Mariją savo liturgijoje Nekalto Prasidėjimo šventėje.

Švenčiausioji Dievo Motina yra tobulai graži, kadangi — tobulai nekalta. Ji vienintelė iš visų žmonių gali būti, ir yra, vadinama Nekaltoji. Ji — skaisti kūnu, tyra siela. Ji — be kaltės ir be jokios nuodėmės dėmės. Ji tik viena tokia. Visi gi kiti jau pačia prigimtimi yra nuodėmės paliesti, o ir gyvenimo eigoje neišvengia silpnybių: vieno ar kito, didesnio ar mažesnio nupuolimo. Šv. Jonas su pagrindu teigia: „Jei sakytume, jog neturime nuodėmės, klaidintume patys save, ir mumyse nebūtų tiesos" (1 Jon 1, 8).

Marija tačiau buvo iš visų išrinkta, virš visų iškelta, nes Viešpats ją specialiu įsikišimu apsaugojo nuo gimtosios nuodėmės ir įgalino išvengti taipgi asmeniškų nupuolimų. Dievas tai padarė iš savo gerumo, nes ją išsirinko ir pašaukė būti savo Viengimio Sūnaus Motina. Dievo Sūnus ir žmonijos Atpirkėja tegalėjo gimti tik iš nekaltosios Motinos. Jis, kuris atėjo išlaisvinti žmoniją iš nuodėmių, tegalėjo gimti tik iš tos, kuri buvo nuodėmės nepaliesta. Marija yra Apreiškimų knygos Moteris, kuri yra saule apgaubta, po kurios kojomis yra mėnulis, ant kurios galvos uždėtas dvylikos žvaigždžių vainikas (Ap 12, 1). Ji yra apgaubta Dievo malonių saule. Ją puošia malonių pilnybė. Ji yra pagirta tarp moterų (Lk 1, 28s). Šiame yra jos nelygstamas grožis.

Gražus yra kūdikis. Jo šypsnis, jo žvilgsnis, jo nekaltumas pagauna ir sužavi kiekvieną jautrią širdį. Juk ir Išganytojas žavėjosi kūdikiais ir juos statė pavyzdžiu. — „Jei jūs, — sakė Jėzus,

— netapsite kaip kūdikiai, neįeisite į dangaus karalystę" (Mt 18, 32). Kodėl kūdikiai yra žavūs? Kodėl jie yra mieli Dievui? Kodėl juos Kristus nurodė pavyzdžiu? Todėl, kad jie yra nekalti.

Marijos nekaltumas yra didesnis negu bet kurio kūdikio, nes ji nebuvo paliesta net ir gimtosios nuodėmės. Kai tuo tarpu ir kūdikiai gimsta paliesti gimtosios nuodėmės, nors dar neturi jokios asmeniškos kaltės. Neretai atsitinka, kad kūdikiai, gimtosios nuodėmės pasėkoje, iš prigimties turi kai kurių neigiamų polinkių. Pas Mariją to nebuvo. Ji tad yra žaviausia iš visų žemės vaikų. Marijos žavumas tačiau turi savo pagrindą ne vien nekaltume, bet taipgi jos šventume bei dorybingume. Juk ji buvo malonės pilnoji. Ji spindi Dievo saulės šviesoje per malonę. Ji spindi dievišku grožiu. Nors ir žemėje būdama, ji visų pirma buvo Dievo Dukra.

II

Žavėdamiesi Nekaltąja, ją privalome sekti. Kas nesektų ta, kuri yra nelygstamai graži, užburiančiai žavi?! Kas nesektų ta, kuri yra iškelta virš visų moterų; pastatyta virš visų žemės vaikų?! Kas nesektų ta, kuri spindi dieviška šviesa, kurios galvą puošia Dievo uždėtas amžinos garbės vainikas?!

Marija — Nekaltoji Motina yra ana spindinti žvaigždė tolimam horizonte gyvenimo nakties tamsumoje. Ji rodo kelią į išganymą. Į ją tad reikia žvelgti, jos laikytis, kad nepaklystume klaidžiuose gyvenimo keliuos ir keleliuos.

Esam silpni žemės žmonės. Vien žmogiškų jėgų mums nepakanka, kad galėtume atmesti pikta ir daryti gera. Privalome, kaip tai pataria šv. Paulius, šauktis Dievo pagelbos (Ef 6, 10ss). Dievas gi užtikrintai išties mums savo pagelbos ranką, jei jį prašysime per Marijos užtarimą.

Pati Marija ne vien savo jėgomis tapo Nekaltoji. Tiesa, ji ištikimai bendradarbiavo su Dievu, bet jos gyvenimą lėmė ir jos

asmenybę iškėlė iki Nekaltosios šv. Dvasios veikimas per malonę. Viešpats iš savo gerumo apsaugojo Mariją nuo gimtosios nuodėmės, ir iš savo maloningumo ją pripildė malonių gausybe. Ji pati prisipažino ir sakė: „Didžių dalykų man padarė tasai, kuris yra Galingasis" (Lk 1, 49). Šitai leidžia ir mums viltis Dievumi. Privalome prašyti, kad jis savo gerume atleistų mūsų kaltes, ir savo maloningume įgalintų mus gyventi dorybingą gyvenimą. Negalime laukti, kad Dievas mums suteiktų tiek, kiek suteikė Marijai, bet jis tikrai suteiks mums tiek, kiek esame reikalingi šventai gyventi. Šv. Paulius užtikrina, sakydamas: „Dievas yra ištikimas. Jis neleis jūsų mėginti virš jūsų jėgų, bet padarys, kad galėtumėte atlaikyti išmėginimą" (1 Kor 10, 13).

Siekdami šventai gyventi, su pasitikėjimu žvelkime į Mariją. Jos pavyzdys skatina ir drąsina mus. Ji — Nekaltoji tiesia į mus savo motiniškas rankas, kai mes kaip vaikučiai, silpni ir baimingi, prie jos artėjame. Ji galinga pas Viešpatį. Ji neleis mums suklupti. Ji paims mus ir priglaus prie savo motiniškos širdies.

Pasakojama, kad kartą į Lourdes atvyko vienas karininkas. Jis buvo netekęs tikėjimo ir jautėsi labai nelaimingas. Atvyko į Lourdes šventovę stumiamas vidinio nerimo. Labai norėjo pamatyti Bernadetą, kuriai pasirodė Dievo Motina, ir su ja pasikalbėti apie turėtą regėjimą. Mat, netikėjo, kad tai būtų tiesa. Galvojo, jog tai išsigalvojimas, ar liguistas įsivaizdavimas. Atėjo į vienuolyną, kur Bernadeta gyveno. Pasibeldė į duris. Jas atidarė pati Bernadeta. Prasidėjo dialogas.

— Noriu kalbėtis su sesere Bernadeta, — sakė svečias.

— Aš esu Bernadeta, pone. Ko jūs norite? — atsiliepė durininkė.

— A, tai jūs paskleidėte visus tuos gandus apie Marijos pasirodymus, — prikišo karininkas.

— Tai ne gandai, o tikrenybė, — protestavo Bernadeta.

— Aš į visa tai netikiu, — pareiškė nepažįstamasis. — Bet papasakok man, kaip apsireiškusioji Madona atrodė: ar tikrai ji

tau nusišypsojo? Koks buvo tas jos šypsnis?

— Sunku nusakyti, kaip Dievo Motina atrodė, — atsakė būsimoji Šventoji. — Reikėtų pačiam išvysti. Jos šypsnis buvo nežemiškas, užburiantis.

Tai sakydama Bernadeta nusišypsojo. Ir jos šypsnis buvo tiek žavus, kad karininkas pajuto lyg tai būtų pačios Madonos šypsnis: nežemiško grožio. Tai buvo antgamtinės malonės šypsnis, kuris karininkui grąžino tikėjimą, o su tikėjimu tikrą sielos ramybę.

* * *

Madonos šypsnis! Jis sklaido žemės tamsumus ir praveria dangų. Jis daro stebuklus: grąžina tikėjimą, pripildo sielą ramybe. Žvelkime į Mariją su meile, o ji nusišypsos ir mums. Jos šypsnyje išvysime šventumo ir nekaltumo grožį, kurio panorėsime siekti. Jos šypsnis pakels mus nuo žemės, pripildys ramybe ir įgalins šypsotis užburiančiu Dievo vaikų šypsniu.

NEKALTO PRASIDĖJIMO ŠVENTĖ

Nekaltoji

Dantė savo Dieviškoje Komedijoje Nekaltosios Dievo Motinos garbei parašė sekančius posmus:

— Motina — Mergele, dukra savojo Sūnaus,
Paprasta, bet didi, daugiau negu kūrinys,
Amžinosios Išminties nubrėžta riba!
Esi tu ta, kuri žmogišką prigimtį
Taip pakilninai, jog tavasis Kūrėjas
Teikėsi tapti tavo kūriniu. (Dieviška Komedija 33, 1-6)

Didysis Dantė šiuose posmuose nurodo du veiksnius, kurie iškėlė Mariją į dievišką garbę. Pirmasis veiksnys yra dieviškas. Antrasis — žmogiškas.

1. Dievas savo antgamtine galia iškėlė Mariją virš visų kūrinių. Jis ją apgaubė neįsivaizduojamais stebuklais. Jis ją apsaugojo nuo gimtosios nuodėmės, ir taip ją iškėlė virš visų žmonių. Jis ją pašaukė būti motina, pasiliekant mergele. Jis ją padarė motina jos pačios Kūrėjo, savo Viengimio Sūnaus.

Šių nelygstamų malonių bei privilegijų Marija stengėsi būti verta savo pilnu atsidavimu Viešpačiui ir savo gyvenimo šventumu. Ji pasiekė tokio tobulumo, jog buvo malonės pilnoji ir tapo verta bei tinkanti, būdama kūrinys, tapti Kūrėjo Motina.

Ją, tik ją, iš visų amžių ir kartų, vadiname Nekaltąja.

2. Ji Nekaltoji, kadangi be jokios nuodėmės dėmės. Marija yra pilnai ir absoliučiai tyra ir šventa. Specialiu Dievo įsikišimu atėjo į pasaulį nuodėmės nepaliesta. Savo pačios pastangomis, bendradarbiaujant Dievo malonei, ji gyveno pasaulyje nepadarydama asmeniškų, net mažiausių, nuodėmių.

Marija — Nekaltoji, kadangi joje nėra ne tik nuodėmių dėmių, bet dargi ji yra pilna dorybių bei nuopelnų ir šventumo. Ji

— pilna nuolankumo, paprastumo, gerumo, meilės. Žodžiu, ji, kaip angelas ją pasveikino, yra „malonės pilnoji" (Lk 1, 32).

3. Nekaltai Pradėtoji žavi mus savo grožiu, traukia savo gerumu, stebina savo šventumu. Savo pavyzdžiu ji kviečia mus prie savęs. Ką gi gražesnio, kilnesnio, šventesnio mes galėtume rasti, kad pasektume. Ji yra pati gražiausia, kilniausia, švenčiausia iš visų žmonių. Ją sekdami, mes užtikrintai pasieksime laimėjimų žemėje ir amžiną laimę danguje.

Nekaltumas laiduoja vidinę ramybę. Kas yra nekaltas, kas jaučiasi nesąs skolingas nei Dievui, nei žmonėms, tas yra ramus ir giedras; patenkintas savim ir kitais. Ir vidinė ramybė yra tiek didelė, kiek yra didis bei pilnas nekaltumas. Kuo kas yra nekaltesnis, tuo jis yra ir ramesnis ir laimingesnis.

Šventumas bei dorybingumas, meilė ir siekimas tikroji gėrio ir grožio, kuris yra Dievuje, ir kurį regime šventuosiuose, teikia sielai pilnutinį džiaugsmą, kurį Kristus duoda, ir kurio niekas iš mūsų negali atimti (Jon 15, 11; 16, 22).

Nekaltai Pradėtoji, nors yra Skausmingoji Motina, neabejotinai buvo pilna ramybės ir giedros, džiaugsmo ir laimės, kiek niekas kitas iš žmonių. Ji nori ir kviečia mus visus sekti jos pavyzdžiu, kad galėtume eiti žemės keliu pilni giedros ir kupini džiaugsmo, tartum rastumės jau ne žemėje, o danguje.

4. Nekaltumas yra žavus, bet jį pasiekti yra sunku. Atsimintina, jog privalu išvengti ne tik nuodėmingų veiksmų, kas nėra taip sunku, bet taipgi nuodėmingų minčių bei geismų. Privalu būti virš visko nekaltos minties ir nekaltos širdies. Kas tai turi, nesunkiai išvengia ir nuodėmingų veiksmų. Kad pasiektume pilną nekaltumą, neužtenka mūsų norų ir pastangų, reikia Dievo malonės, kurios privalu melsti ir užsipelnyti atgailos darbais. Esame reikalingi dieviškų šarvų, kad galėtume atsispirti piktojo pagundoms ir būti pajėgūs kovoti gerą gyvenimo kovą dėl nekaltumo bei šventumo.

Dorybingumas yra džiaugsmo šaltinis, bet jis yra pasiekiamas tik didelėmis pastangomis, tik intymia vienybe su Dievu ir

jo teikiamomis antgamtinėmis malonėmis. Dievas savo paramos niekam neatsako. Reikia tačiau šios paramos Viešpatį prašyti.

* * *

Aukokime Nekaltajai savo nekaltumą, kurio ryžtamės siekti; savo dorybingumą, kurį trokštame įsigyti. O Nekaltoji savo užtarimu pas Dievą išmels mums ramybės ir džiaugsmo, kad būtume laimingi žemėje ir užsitikrintume dangaus laimę amžinybėje.

NEKALTO PRASIDĖJIMO ŠVENTĖ
Nekaltoji: Motina — Mergelė

I

Prieš mūsų akis stovi ta, kuri yra Nekaltoji; ta, kuri buvo pradėta be gimtosios nuodėmės; ta, kuri savo gyvenimo eigoje buvo malonės pilnoji, taigi be nuodėmės, šventa ir nekalta.

Prieš mūsų akis stovi ta, kuri yra ne tik Nekaltoji, bet ir šventoji Motina.

Marija yra ne vien nekaltai pradėta, bet ir skaisčiai pradėjusi. Kaip specialiu antgamtiniu įsikišimu Dievas apsaugojo būsimą savo Sūnaus Motiną nuo gimtosios nuodėmės, taip specialiu šv. Dvasios veikimu padarė, kad ji pradėjo ir pagimdė Išganytoją būdama ir pasilikdama skaisti mergelė. Marija yra šventoji Motina. Ji prisiėmė motinystę paklusdama Dievo valiai. „Tebūnie man, kaip tu pasakei" (Lk 1, 38). Ji pagimdė savo dievišką Sūnų „ne iš kūno noro ir ne iš vyro valios, o iš Dievo galios" (Jon 1, 13).

Marija yra Motina — Mergelė. Ji sujungė savyje dvi žmogiškai nesujungiamas savybes: motinystę ir mergystę. Abi jos yra kilnios, Dievo norėtos ir palaimintos. Motinystė yra pašaukta tęsti žmonijos kūrimo pašaukimą bendradarbiaujant su Dievu, kuris į motinos įsčiose gimstantį kūną įkvepia nemirtingą sielą. Mergystė siekia intymiausios vienybės su Dievu, atsižadant leistinų žemiškų — kūniškų užgaidų patenkinimo moterystėje, kurios tačiau verčia žmogų būti pasidalinusį tarp pasaulio ir Dievo, tarp žemiškų rūpesčių ir išimtino pasišventimo dangui.

Marija, kuri jungia savyje į sintezę motinystę ir skaistybę, stovi prieš mus kaip pavyzdys dieviško motiniškumo ir pilnutinio skaistumo. Ji spindi prieš mus ir žavi mus labiau negu kada, kai motinystė daug kur yra nuvertinta ir išniekinta; kai mus supa palaidumo pasibaisėtinas antplūdis.

II

Marijos — dieviškos Motinos ir skaisčiosios Mergelės pavyzdys nūdien yra itin aktualus ir sektinas.

1. Brangi yra mums švenčiausioji Dievo Motina, nes pasigendame šventų motinų; nes su pasibaisėjimu stebime, kaip motinystės idealas mažai vertinamas mūsų dienose.

Šiandien taip baiminamasi gyventojų pertekliumi, todėl visomis priemonėmis skatinama gimdymų kontrolė. Įstatymais laiduojama bei lengvinama abortai. Milijonai naujų gyvybių žudoma motinų įsčiose. Kiek yra tokių, kurie gimsta nenorėti? Kas suskaičiuos tuos, kurie auga pamesti ir apleisti? Moderniškam pasaulyje visa daroma, ne kad šeimos būtų stiprinamos, bet verčiau laiduojama laisvė jas ardyti, leidžiant divorsus, pakenčiant neištikimybę, atidarant plačiai duris vadinamai laisvai meilei. Viso šito akivaizdoje, kaip gi nekryps mūsų žvilgsnis į šventas motinas, kurios moterystėje neieško nei savo, nei vyro valios, bet paiso Dievo įsakymų. Tokių motinų yra, o jų pirmoji yra Dievo Motina. Reikia melsti Viešpatį, Nekaltosios užtarimu, kad jis siųstų daugiau šventų motinų. Jos, tik jos, pakeis žemės vaizdą ir įgalins žmones iš nuodėmės purvų pakilti į Dievo vaikų garbę ir laimę.

2. Brangi yra mums Nekaltoji Dievo Motina, nes nekaltybės idealas maža ką nūdien vilioja. Priešingai, žemę užplūdo moralinio nuosmukio ir gyvuliško palaidumo tvanas. Visa kūnui! — Šaukia mūsų dienų žmogus.

Spauda, mados įvairios tariamo meno formos: teatrai, kinai, televizija, užuot kelti dvasines vertybes, žadina žemiausius prigimties instinktus, veda į žemiausį palaidumą. Bandoma užmušti gėdos jausmą. Drįstama kartais net didžiuotis tuo, dėl ko padorus žmogus turėtų gėdytis. Primygtinai įrodinėjama, jog seksualinis gyvenimas esanti būtenybė, taip kad visokie šios rūšies iškrypimai turėtų būti pakęstini ir net pateisinami. Gyvename laikus,

kada ištvirkimas yra pasiekęs tokį laipsnį, kad, trūkstant fizinių jėgų ištvirkauti, griebiamasi chemiškų gašlumą žadinančių priemonių: alkoholio ir visokios rūšies narkotikų. Skaistybė laikoma paikybe, o susivaldymas nenormalumu. Šio pasėkoje vienuolynai tuštėja, pašaukimai į kunigystę mažėja, o šeimos griūva. Kai tuo pačiu metu nusikaltimai didėja, kalėjimai ir pamišėlių namai pilnėja, idealizmas blėsta, o medžiaginis gerbūvis skandina žmogų ir pasaulį.

Šio viso akivaizdoje, kaip gi nekryps mūs akys į tą, kuri yra Nekaltoji, kuri rodo, jog skaistumas yra Dievo norėtas ir palaimintas. Marijai Viešpats stebuklu leido išlikti mergele ne tik pradedant, bet ir pagimdant dieviškąjį Sūnų. O ir po to Marija gyveno su Juozapu skaisčioje moterystėje. Šiuo Dievas norėjo parodyti mums visiems, kiek jis vertina ne tik dvasinį nekaltumą, bet ir fizinį skaistumą. Dievas nori, kad bent rinktiniai asmens atsiduotų jam su kūnu ir siela, ir nebūtų pasidalinę tarp dangaus ir žemės.

3. Brangi yra mums Marija — Nekaltoji, nes kaltės jausmas nekartą yra bandoma slopinti žmonių širdyse; nes nuodėmės pradedama nebijoti.

Girdime iš visų pusių, kaip piktojo tarnai reikalauja pakęsti nuodėmę apeliuodami į sąžinės laisvę. Toks apeliavimas tikrumoje yra reikalavimas laisvės elgtis nevaržomai pagal savo užgaidas. Daug kas tariasi galįs elgtis, kaip jam jo sąžinė diktuoja. O sąžinė savo ruožtu stengiamasi susiformuoti tokia, kuri mažiausiai priekaištautų ir daugiausiai pateisintų. Visa tai veda prie to, kad nuodėmių pradedama nematyti, silpnybių nepripažinti, nedorybėmis net didžiuotis. Jei anuomet šv. Paulius pro ašaras įspėjo Pilypų tikinčiuosius, skųsdamasis, jog atsiranda tokių, kurie yra Kristaus kryžiaus neprieteliai, kurių dievas yra jų pilvas, ir kurių pasididžiavimas yra tame, kuo turėtų gėdytis (Pilyp 3, 18ss), tai tuo labiau mes nūdien turėtume verkti, kai matome, jog daugeliui Kristaus kryžius, t.y. auka yra pasibaisėjimas; jog tiek daug yra tų, kuriems pilvas, t.y. kūniškas pasitenkinimas yra viskas;

jog netrūksta tų, kurie didžiuojasi ydomis, dėl kurių turėtų gėdytis. Turime rūpintis ir jaudintis, nes, kaip šv. Paulius pabrėžia, visų tų, kurie atmeta auką, tenkinasi žemiškais malonumais, didžiuojasi tuo, dėl ko turėtų gėdytis, laukia pražuvimas (Pilyp 3, 19).

Nuodėmių tamsybėse skendinčiam pasauliui Nekaltoji Dievo Motina spindi it saulė iš daugaus, rodydama kelią į išsigelbėjimą. Ji kviečia visus savo pavyzdžiu prie nekaltumo, o tuo pačiu prie Dievo ir prie dangaus.

* * *

Kelkime mūsų akis į Nekaltąją. Prašykime, kad melstų savo dievišką Sūnų už mus, už visą žmoniją, idant siųstų savo malonių lietų, ir taip įgalintų nusidėjėlius pakilti iš nuodėmių, tapti nekaltais ir šventais, kelti akis į dangų, jo ilgėtis ir jį pasiekti. Prašykime, kad Viešpats švenčiausios savo Sūnaus Motinos užtarimu siųstų šventų motinų; o taip pat pripildytų vienuolynus ir seminarijas tais rinktiniais iš žmonių, kurie, siekdami išimtinai priklausyti Dievui, rinktųsi skaistybės gyvenimą.

NEKALTO PRASIDĖJIMO ŠVENTĖ
Nekaltoji ir mes

I

Yra tikėjimo tiesa, kad Dievo Motina Marija, vienintelė iš visų, buvo pradėta ir gimė be gimtosios nuodėmės. Iš čia kyla klausimas: kodėl Dievas panorėjo suteikti Nazareto Mergelei šią privilegiją? Atsakydami į šį klausimą, turime pabrėžti, jog derėjo, kad ta, kuri turėjo būti Motina Dievo Sūnaus ir bendrininkė vykdant žmonijos atpirkimą, būtų laisva nuo gimtosios ir nuo betkokios kitos nuodėmės, kad ji būtų malonės pilnoji, kokia tikrumoje ji buvo.

Derėjo, kad Marija — atpirkimo bendrininkė —, t.y. kuri turėjo talkinti savo dieviškam Sūnui išlaisvinti žmoniją iš nuodėmių bei pikto vergijos, pati nebūtų buvusi paliesta nuodėmės.

Derėjo, kad Marija, būdama pašaukta būti Dievo Sūnaus Motina, būtų tobulai nekalta, t.y. nepaliesta jokios nuodėmės. Nes Dievas, pati tobulybė ir nekaltumas, negali būti ten, kur yra koks nors sutepimas.

Dievas apsaugojo Mariją nuo gimtosios nuodėmės ir įgalino išvengti asmeniškų kalčių dar ir dėl to, kad pastatytų ją mums sektinu pavyzdžiu. Nes mes visi, kaip teigia šv. Paulius, esame pašaukti būti šventi ir nesutepti Dievo akivaizdoje iš grynos meilės (Ef 1, 3ss).

II

Apsaugodamas švenčiausią savo Sūnaus Motiną Mariją nuo gimtosios ir asmeniškų nuodėmių, Dievas davė mums suprasti, kiek jis nepakenčia nuodėmės ir vertina nekaltumą. Kaip Jėzus susijungė tobuloje žmogiškoje — dieviškoje vienybėje su savo

nekalčiausia Motina, taip Dievas nori susijungti su kiekvienu mūsų, su sąlyga tačiau, kad mes būtume laisvi nuo nuodėmių, būtume šventi ir nesutepti meilėje. Šis Viešpaties susijungimas su mumis žmogiškam — dieviškam susiliejime į vieną yra tuo pilnesnis, kuo mes esame tyresni ir šventesni. Jėzaus žodžiai yra aiškūs: „Jei kas mane myli, — kalbėjo ir sakė jis apaštalams, — laikys mano žodį ir mano Tėvas jį mylės, ir mes pas jį ateisime ir pas jį buvosime" (Jon 14, 23).

Marijos — Motinos intymi vienybė su savo dievišku Sūnumi yra nelygstama, kaip nelygstamas yra jos nekaltumas. Deja, mes nuodėmingi žmonės pačia prigimtimi, kaip pabrėžia šv. Paulius (Ef 2, 3), negalime prilygti nekaltumu Dievo Motinai, tuo pačiu negalime pasiekti tokios intymios vienybės su Jėzumi, kokią ji turėjo. Ir vis dėlto ir mums yra įmanoma pasiekti tokio šventumo laipsnio, kad galėtume kartoti su šv. Pauliumi: „Gyvenu aš, jau nebe aš: gyvena manyje Kristus" (Gal 2, 20). Tikras nekaltumas ir tobulas gyvenimo šventumas įgalina mus jaustis lyg gyventų mumyse Kristus, ir jis būtų viskas, o mes niekas. Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresė pirmosios šv. Komunijos priėmimo proga galėjo rašyti: „Ir atsitiko, jog Teresės jau nebuvo, buvo vien Jėzus!" (Histoire d'une Ame, 45)

Kas nenorėtų rastis intymioje vienybėje su Išganytojumi, kaip gyvas ir veiklus jo Mistinio Kūno narys? Juk tai vienintelė galimybė konkrečiai pajusti dieviškumą ir iš jo išplaukiančią dangišką laimę. Pasaulis mūsų nepatenkina, mus apvilia, nes yra ribotas ir praeinantis, o mūsų troškimai veržiasi prie nepraeinančių gėrių ir prie nenykstančio grožio. Šiuos gi troškimus gali patenkinti tik Dievas; tik Kristus, kai esame tobuloje vienybėje su juo; kai pilnai priimame ir nuoširdžiai vykdome jo valią iš tikros meilės.

Štai kodėl, žvelgdami į Nekaltąją, turime ryžtis sekti jos pavyzdžiu, siekiant galimai tobulesnio nekaltumo. Siekdami nekaltumo turime pasidaryti it kūdikiai, nes tik tokių, kaip pabrėžė Kristus, yra dangaus karalystė (Lk 18, 16).

III

Kad galėtume pasiekti kūdikiško nekaltumo reikia panaudoti visas mūsų galias, bet visų pirma privalu prašyti dangaus pagelbos per Nekaltosios Dievo Motinos užtarimą.

1. Visų pirma ir virš visko privalome daryti visa, kad išvengtume net ir mažiausios nuodėmės; kad sielą išlaikytume vispusiškai tyrą, t.y. kaip išoriniai, taip ir vidiniai, pradedant nuo minčių ir baigiant veiksmais. Išvengti nuodėmingų veiksmų nėra taip sunku. daug sunkiau yra būti laisvam nuo netinkamų minčių bei kylančių geismų. Bet tai yra privalu, nes, kas nėra viešpats minčių ir geismų, tas vargiai išvengia ir nuodėmingų veiksmų.

2. Privalome taipgi rūpintis, kad išlaikytume tyrą bei šventą ir kūną, nes ir kūnas yra pašauktas bei skirtas Dievo garbei ir amžinam išganymui. Su pagrindu šv. Paulius įspėja: „Argi nežinote, kad jūsų kūnai yra Kristaus nariai? Tad nejaugi aš ėmęs Kristaus narius paversiu juos kekšės nariais? Nieku būdu... Saugokitės palaidumo. Bet kokia kita žmogaus daroma nuodėmė nepaliečia kūno, o ištvirkėlis nusikalsta savo kūnu. Argi nežinote, kad jūsų kūnas yra šventovė jumyse esančios šv. Dvasios, kurią gavote iš Dievo, ir kad nepriklausote patys sau... Šlovinkite tad Dievą savo kūnu" (1 Kor 6, 15-20).

Kūno skaistybė įgalina mus pasiekti nekaltumo pilnybę, kurią turėjo švenčiausioji Dievo Motina. Iš čia darosi suprantama, kodėl Bažnyčia vertina ir rekomenduoja skaistybės dorybę; kodėl jos reikalauja iš kunigų ir vienuolių. Šv. Paulius ragina laikytis skaistybės ir nurodo, kodėl yra pravartu rinktis skaistybę. Jis rašo: „Nevedusiems ir našlėms aš sakau: jie gerai daro pasilikdami, kaip aš... Aš norėčiau, kad jūs gyventumėte be rūpesčių. Nevedęs rūpinasi Viešpaties reikalais ir trokšta patikti Viešpačiui. O susituokęs rūpinasi šio pasaulio reikalais, stengiasi patikti žmonai, ir yra pasidalijęs. Taip pat netekėjusi moteris bei mergina rūpinasi Viešpaties reikalais, trokšdama būti šventa kūnu ir siela...

Kas veda merginą, gerai daro; bet kas neveda, geriau daro" (1 Kor 7, 8. 25. 32ss).

3. Skaistybės gyvenimas yra tobuliausias. Jis labiausiai priartina prie Dievo. Jis įgalina atsisakyti žemiškų rūpesčių ir pasivesti vien Dievui. Bet, kaip šv. Paulius jau cituotame tekste nurodė, skaistybės gyvenimas nėra Dievo įsakytas. Į jį Viešpats pašaukia tik rinktiniuosius savo vaikus,kuriems yra pavestos ypatingos pareigos išganymo plano vykdyme. Skaistybės gyvenimas reikalauja atsižadėti to, kas yra leistina; įpareigoja pakilti virš to, kas yra prigimtimi nustatyta. Iš čia darosi suprantama, kad skaistybės gyvenimas yra susijęs su Dievo malone. Tik antgamtinės malonės pagelba žmogus gali pakilti virš žmogiškos prigimties ir su kūnu ir siela atsiduoti vien Dievui. Skaistybės dorybė todėl yra daugiau Dievo dovana, negu mūsų nuopelnas.

Taigi, žavėdamiesi Nekaltąja ir siekdami galimai pilno nekaltumo, o taip pat, kurie esame pašaukti gyventi skaistybės gyvenimu, privalome nepasitikėti savomis jėgomis, o melstis Dievą per Marijos užtarimą, kad antgamtinėmis malonėmis stiprintų ir įgalintų mus išvengti nupuolimų ir pasiekti vis pilnesnio nekaltumo, idant gyventume jau ne mes, o gyventų mumyse Kristus.

* * *

Romėnai Nekalto Prasidėjimo šventėje neša gėles prie Nekaltosios garbei pastatyto paminklo Ispanų aikštėje. Šiuo jie išreiškia savo meilę Nekaltai Pradėtajai. Tai pavyzdys, kad visi mes, kur bebūtume, šios šventės proga aukotume Dievo Motinai iš mūsų sielų darželių nuskintas nekaltumo gėles. Jas noriai priims mūsų dangiškoji Motina, ir mums atsilygins savo galingu užtarimu pas Viešpatį Dievą.

NEKALTO PRASIDĖJIMO ŠVENTĖ

Nekaltoji

Norvegų legenda kalba apie paslaptingą moterį. Kartas nuo karto ji pasirodydavusi pajūryje ir skalbdavusi baltą rūbą. Jos veide matėsi skausmas, o akys blizgėjo ašaromis. Kartą viena praeivė paklausė ją, kodėl verkianti. Ji atsakė: „Niekaip negaliu išplauti drabužyje esančios dėmės! Reikėtų, kad kas nors palinkėtų man Dievo pagelbos." Tada praeivė tarė: „Dieve, tau padėk!" Tame akimirksnyje ana paslaptingoji moteris išnyko, palikdama baltą, baltutėlį, be jokios dėmės, drabužį. Tai legenda. Žmonių sugalvota. Bet turi gilią prasmę. Ja nusakoma visa žmonijos išganymo istorija.

I

Legendos moteris — tai nupuolusi žmonija. Per pirmųjų tėvų nuodėmę žmonija atsidūrė pikto vergijoje, ir iš jos nepajėgė savo jėgomis išsilaisvinti: nepajėgė išplauti nuodėme suterštą sielos rūbą. Amžius rymojo žmonija ant gyvenimo jūros kranto; amžiais bangos skalavo, bet išplauti negalėjo suteršto sielos rūbo; amžius ji verkė ir laukė, kol Dievas savo pagelbos ranką išties.

Moteris praeivė, kuri palinkėjo Dievo pagelbos, yra Nazareto Mergelė Marija, Išganytojo Motina. Jos ištartas žodis angelui apreiškusiam Išganytojo gimimą — „Tebūnie man, kaip tu pasakei!" — atnešė dangaus pagelbą. Nes tame akimirksnyje jos įsčiose gimė lauktasis Išganytojas, Viengimis dangiškojo Tėvo Sūnus, kuris prisiėmė žmogaus prigimtį, kad išlaisvintų žmogų iš velnio vergijos.

Po pirmųjų tėvų nusikaltimo Viešpats pasmerkė gundytoją ir drauge paskelbė bausmę nusikaltusiems Adomui ir Ievai bei jų

ainijai, bet ši bausmė neturėjo būti į amžius. Savo gerume Dievas pažadėjo, laikui atėjus, atsiųsti Išgelbėtoją, kuris išlaisvins iš pikto vergijos ir įgalins žmoniją grįžti prie Dievo ir paveldėti dangaus laimę. Dievas prabilo į gundytoją ir sakė: „Štai darau neprietelystę tarp tavęs ir moteriškės, tarp tavo palikuonių ir moteriškės ainių. Moteriškė sutriuškins tau galvą, o tu užgausi jai kulnį." (Prad 3, 14s).

Gundytojas — velnias. Sužeistoji moteris — Ieva. Moteris tačiau, kuri sutriuškins velniui galvą yra Ievos palikuonė Nazareto Mergelė Marija, kuri pagimdė Išganytoją. Apie Dievo pažadėtą atsiųsimą Išgelbėtoją pranašas Izaijas rašė, kad jis ateis ir prisiims ant savęs pasaulio nuodėmes; pasiaukos ir savo Auka atlygins dangiškajam Tėvui už visų nuodėmes (Iz 53, 4-12). Iš Marijos gimęs Išganytojas, kaip teigia šv. Paulius, įvykdė atpirkimą savo krauju ir užtikrino nuodėmių atleidimą savo malonių gausa (Ef 1, 7).

Anas baltas rūbas, likęs ant jūros kranto, pagal norvegų legendą, tai Marijos sielos rūbas, jos pilnutinis nekaltumas. Dievas apsaugojo savo Sūnaus Motiną nuo gimtosios nuodėmės, o savo malonėmis įgalino ją išsisaugoti nuo asmeninių kalčių, taip kad angelas ją sveikino kaip malonės pilnąją, o Bažnyčia ją garbina kaip Nekaltąją.

II

Kodėl Dievas apsaugojo savo Sūnaus Motiną nuo gimtosios nuodėmės ir net nuo asmeniškų kalčių? Atsakant į šį klausimą galima nurodyti tris motyvus.

1. Marija Švenčiausioji Mergelė yra ana moteris, kuri turėjo sutriuškinti velniui — gundytojui galvą. Žodžiu, turėjo nugalėti gundytoją, o tuo pačiu ir nuodėmę. Bet juk derėjo, kad ta, kuri turėjo nugalėti ir nugalėjo gundytoją, nebūtų pati sugundyta ir į nuodėmę įvesta. Šv. Augustinas teigia: — Marija sutrypė velnio

galvą, po kuria randasi gimtoji nuodėmė, kadangi ji buvo laisva nuo betkokios nuodėmės" (De Genesi ad lit. XII). „Derėjo, — sako šv. Germanas, — kad ta, kuri yra dangaus Karalienė, angelų Valdovė; ta, kuri sutrynė žalčio, pragariško neprietelio, galvą, nebūtų kada nors buvusi šiojo dalininkė; nebūtų nuo jo priklaususi" (De Conceptione).

2. Reikėjo, kad Dievo Sūnaus Motina būtų be dėmės, būtų šventa ir nekalta, nes Dievas yra šventas ir nepakenčia šalia savęs nieko, kas yra sutepta. Jau Senam Testamente buvo reikalaujama, kad aukos Dievui būtų be jokio trūkumo, ir kad aukas aukojąs kunigas būtų be sutepimo (1 Mak 4, 42; Kun 21, 17-23). Šv. Jonas Apreiškimų knygoje rašo, jog regėjęs ir matęs, kad Avinėlį seka ir su juo būna rinktiniai iš žmonių, kurie yra be dėmės: tyri kūnu ir siela (Ap 14, 14). Šv. Augustinas teigia: „Kilnesnės buveinės Kristus sau neparuošė, kaip kad Marija, kuri niekad nebuvo vagių aplankyta, nei neprietelių pavergta; niekad savo papuošalų nenustojo" (Cit. V. Muzzatti, Prontuario vol. 1, 301). Ten, kur Kristus turėjo gimti, iš kur sau žmogišką prigimtį privalėjo gauti, visa turėjo būti be dėmės, tobula ir šventa. Tokia buvo Marija.

3. Dievas norėjo, kad jo Sūnaus Motina būtų Nekaltoji, palikdama mums nekaltumo pavyzdį, kuriuo mes žavėtumės ir sektume. Ant gyvenimo marių kranto regim Dievo Motinos — Nekaltosios rūbą. Jis baltesnis už jūrų putą. Jis vilioja, kad jį pasisavintume. Nekaltoji Dievo Motina mus vilioja savo grožiu prie tikro, pilno nekaltumo siela ir kūnu.

Šv. Bernadeta Soubirous sunkiai sirgo. Ją atlankė kartą jaunutė jos giminaitė. Ji buvo girdėjusi, kad Bernadeta buvo regėjusi Dievo Motiną. Prisiartinusi prie ligonės, nedrąsiai paklausė: „Teta, ar tikrai tu regėjai Madoną?" Šventoji atsakė: „O taip. Aš ją mačiau. Ji man pasirodė." „Kaip ji atrodė?" — klausė mažytė. — „Ar ji tikrai labai graži?" Šv. Bernadetos veidas nušvito ir su ašaromis akyse pasakė: „Mano mieloji, Dievo Motina buvo taip graži, kad, ją išvydus, norisi mirti, idant galėtum nepaliaujamai

ją regėti ir ja žavėtis." (Plg. Vie des Saints, vol. IV, 396-406).

Švenč. Dievo Motina yra žavi, nes Nekaltoji. Žavi mus nekalto kūdikio akutės, kaip tuo labiau galime ir turime žavėtis ta, kuri yra Nekaltoji! Žavėdamiesi Nekaltąja, branginkime nekaltumą; jo siekime, jį saugokime, nežiūrint kiek tai galėtų kainuoti. Nes nekaltumas atveria dangų, o žemės gyvenime įgalina džiaugtis grožiu, pasiekti tikro gėrio ir patirti pilnutinį džiaugsmą.

III

Nekaltoji! Ji žavi, bet daug kam nūdien tolima. Mat, daug kas mūsų dienose bevelija atsigręžti į žemę, o ne į dangų; daug kas nuodėmę ima laikyti būtenybe, o tuo pačiu beveik ne blogybe; daug kas tikrą nekaltumą drįsta laikyti beveik paikybe. Ir vis dėlto Marija — Nekaltoji yra žavi kaip visada, ir gal dar labiau nūdien negu kada nors. Juk, kai tamsybėse suspindi šviesa, ji atrodo gražesnė ir pilnesnė. Kai moraliniai smunkančioje ir nuodėmėse skęstančioje žmonijoje sutinki šventą asmenybę, pažįsti nekaltą sielą, ji atrodo mielesnė, vertingesnė. Tokių gi asmenybių netrūksta nūdien, kaip ir vakar.

Štai ištrauka iš vieno jauno kunigo dienoraščio. Jis rašo: „Šventimų išvakarėse! Dieve, aš vienas su tavim. Man taip gera būti šioje šventoje tyloje ir klausytis, kaip tu man kalbi. Sakyk, Viešpatie, ar aš būsiu geras kunigas!? Ar aš pajėgsiu ištesėti savo šventuose pasiryžimuose? Tu žinai, kad aš trokštu būti kunigas, kokio tu nori."

„Šventimų diena. Aš jau kunigas. Mano siela kupina džiaugsmo ir dangiškų malonių. Šiandien aš visko kupinas. Nieko nenoriu, gal tik galėti nūdien numirti. Mat, esu tikras, kad šiandien tikrai mane paimtum pas save į dangaus džiaugsmą. Bijau dėl ateities. Laikui bėgant, ar aš išliksiu tokiam malonės stovyje, kokiam šiuo metu jaučiuosi esąs? Koks aš būsiu gyvenimo

pavakaryje? Ar ir tada būsiu visai tikras, kad mirtis atidarys duris tiesiai per tave, mano Dieve?!"

Būtų įdomu sužinoti, ką anas kunigas gyvenimo vakare savo dienoraštyje parašys. Viena tačiau tikra, kad išlikti geram nuodėmingam pasaulyje, ypač mūsų gyvenamam laikotarpyje, t.y. po Vatikano II Susirinkimo, yra itin sunku; juo sunkiau kunigui išsilaikyti savo pašaukimo šventume, kai krikščioniškos dorybės yra nuvertintos, kai visa bandoma sužmoginti ir net nužmoginti. Atsispirti prieš pikta, kaip įspėja šv. Paulius, neužtenka vien mūsų žmogiškų pastangų. Esame reikalingi dangaus pagelbos, nes turime kovoti ne „su kūnu ir krauju", bet su pragaro galybėmis, prieš kurias galime atsispirti tik apsiginklavę Dievo šarvais (Ef 6, 10ss).

Siekiant nekaltumo į pagelbą mums ateina Nekaltoji Dievo Sūnaus ir mūsų Motina. Kreipkimės į ją, jai pasiveskime, o ji savo galingu užtarimu pas Dievą padės mums nugalėti silpnybes savyje ir pikta pasaulyje, kad nekalti ir šventi atsistotume ant amžinybės slenksčio ir būtume priimti į dangaus džiaugsmą nekaltųjų tarpe, kurie supa Viešpaties sostą (Ap 14, 1-5).

NEKALTAI PRADĖTOJI
8 gruodžio

Tarptautinio įtempimo ūkanoms tamsiai gaubiant pasaulį, neteisybei ir netikrovei nepaliaujamai slegiant žemę ir žmones, nuo Vatikano kalvos pasigirdo įspėjantis ir pamokantis Kristaus Vietininko balsas. 100 metų nuo Nekalto Prasidėjimo dogmos paskelbimo sukakties proga Popiežius Pijus XII 1953 gruodžio 8 dieną enciklika „Fulgens Corona" paskelbė Marijos garbei skirtus šv. Metus, kurie prasidėjo su enciklikos paskelbimo diena ir baigėsi 1954 metų gruodžio 8 d. Enciklika Kristaus Vietininkas kreipėsi į visus pasaulio vyskupus, kviesdamas rūpintis pažadinti didesnį žmonių pamaldumą Dievo Motinai.

1. Pradžioje šv. Tėvas primena, kad jo pirmtakas Pijus IX, paskelbdamas Nekalto Prasidėjimo dogmą, oficialiai priėmė ir autoritetingai patvirtino tai, ką Bažnyčia nuo pat pradžios tikėjo ir mokė; ką šv. Tėvai ir teologai tvirtino; kas neginčijamai išplaukia iš Apreiškimo. Šią Kristaus Vietininko ištarmę, keturiems metams praslinkus, patvirtino pati Marija apsireiškusi Bernadetai Lourdes. Vieno apsireiškimo metu, Bernadetai klausiant, koks yra jos vardas, Marija atsakė: „Aš esu Nekaltas Prasidėjimas".

Šv. Tėvas primena, kad po Nekalto Prasidėjimo dogmos paskelbimo Marija buvo papuošta nauju garbės vainiku, paskelbiant Dangun Žengimo dogmą, kas įvyko 1950 metais lapkričio 1 d. Kaip žemiškos Dievo Motinos kelionės aušra, taip ir saulėlydis, — teigia Popiežius, — buvo nušviesti skaidriausia dangiškų malonių šviesa. Prie tobulo, jokio sutepimo nepaliesto, dangiškos Motinos nekaltumo nuostabiai derinasi pats didžiausias jos skaistaus kūno išaukštinimas, paimant betarpiai po mirties į dangų. Derėjo, kad kaip su dieviškuoju savo Sūnumi ji įsijungė į kovą prieš pragaro žaltį, taip su juo drauge — su kūnu — dalyvautų dangiškos garbės triumfe. Juk buvo nepaliesta nuodėmės, todėl

turėjo būti laisva ir nuodėmės pasekų, kurių viena iš pirmųjų yra mirtis.

2. Tęsdamas, šv. Tėvas reiškia viltį, kad minint Nekalto Prasidėjimo dogmos 100 metų sukaktį ir švenčiant jubiliejinius Marijos garbei metus, suklestės didesnis į Dievo Motiną pamaldumas ir atsinaujins krikščioniško gyvenimo papročiai, padedant Nekaltąjai savo pavyzdžiu ir savo užtarimu.

Kaip anuomet Kanos vestuvėse Marija įspėjo patarnautojus, sakydama: „Darykite visa, ką jis pasakys!" (Jon 2, 3), — taip ji kreipiasi į visus mus amžių eigoje, ragindama paklusti jos dieviškam Sūnui. Nes visų blogybių, kurios kamavo ir kamuoja tautas ir valstybes, asmenis ir individus versmė yra atsitolinimas nuo Kristaus, yra neklusnumas jam bei jo Evangelijai. Grįžimas prie Išganytojo yra būtinas, kad pataisytume savo ir žmonijos gyvenime, kas yra taisytina. Atmetus religiją, nepaisant Dievo įsakymų, plačiai atsiveria vartai į visokį palaidumą, į sugyvulėjimą, į anarchiją. Atsipalaidavus nuo amžinų vertybių lūkesčio, įgaunama nepasotinamas alkis žemiškų vertybių bei pasitenkinimų. Jų ieškoma ir jos grobiama visomis priemonėmis, panaudojant apgaulę ir net smurtą. Iš čia kyla neapykanta, pavydas, vaidai; iš čia paeina privataus ir viešojo gyvenimo netvarka; iš čia išplaukia visokeriopas nuosmukis. Kovoti prieš visa šita nepakanka vien valstybės įstatymų ir policinės prievartos: reikia dvasinio atgimimo ir dangaus pagelbos. Ir mūsų dienų didžiame pasimetime ne tik turėtume atsigręžti į pasaulines valdžias, kiek į Bažnyčią; ne tiek kaltinti kapitalizmą ar marksizmą, diktatūras ar išsigimusią demokratiją, kiek ieškoti priežasties pasinešime gyventi pagal savo užgaidas, nepaisant Dievo ar atmetant jį. Atgimsime ir iš žemės purvų pakilsime kilnesniam gyvenimui tik, jei priimsime Marijos paraginimą: vykdyti visa, ką Kristus įsako.

Kaip Galilėjos Kanoje Marijos užtarimas paskatino Jėzų padaryti stebuklą, nors laikas dar nebuvo atėjęs, ir stebuklu buvo išgelbėti vestuvių šeimininkai nuo nemalonumo, taip visada Ma-

rija savo užtarimu yra pasirengusi mums padėti, kai jos šaukiamės.

Šv. Tėvas, skelbdamas šv. Marijos Metus, savo enciklikoje „Fulgens Corona" nurodė eilę malonių, kurių tikintieji raginami melsti Dievą Nekaltosios užtarimu. Kristaus Vietininkas kvietė melstis: už jaunimą, kad jis būtų skaistus; už šeimas, kad jos šventai gyventų; už senelius, kad jiems netrūktų globos; už alkį ir priespaudą kenčiančius, kad jie ištvertų; už karo pabėgėlius ir tremtinius, kad jie rastų prieglaudą; už belaisvius ir koncentracijos stovyklose kenčiančius, kad jie sulauktų paguodos iš dangaus. Toliau Kristaus Vietininkas kvietė nepaliaujamai melstis, prašant Bažnyčiai laisvės, nes ji daug kur yra persekiojama. Šv. Tėvas pabrėžė, jog trokšta, kad šie jo raginimai pasiektų visus, kurie yra persekiojami ir pasmerkti tylai. Jis trokšta, kad ir šieji įsijungtų į bendrą Bažnyčios maldą, prašant Marijos užtarimo, ir drauge ryžtantis ginti Dievo Bažnyčią ne ginklais, bet malda, kančia ir ašaromis Dievo akivaizdoje. Pagaliau šv. Tėvas primena, kad prie maldos reikia jungti atgailos darbus, nes tik tokiu būdu per užtarimą tos, kuri pagimdė Taikos Kunigaikštį, galės įsiviešpatauti pasaulyje tikroji taika.

Siekiant taigi žmonijos atsinaujinimo ir tikros taikos pasaulyje, reikia ne šūkauti ir gatvėse paraduoti, ne gražias kalbas susirinkimuose ar parlamentų rūmuose kalbėti, bet veikiau melstis ir atgailą daryti, o Viešpats Marijos užtarimu atsiųs savo pagelbą ir palaimą iš dangaus.

NEKALTO PRASIDĖJIMO ŠVENTĖ
Dogmos Paskelbimas 8 gruodžio

Visada Bažnyčioje buvo tikima, kad Jėzaus Motina buvo nekaltai pradėta; kad ji viena iš visų gimė gimtosios nuodėmės nepaliesta. Juk ta, kuri buvo pašaukta būti Dievo Sūnaus Motina, turėjo būti Nekaltoji ir Malonės Pilnoji. Ilgai tačiau reikėjo laukti, kol šis visuotinas tikėjimas į Marijos Nekaltą prasidėjimą buvo oficialiai paskelbtas tikėjimo tiesa — dogma. Tai įvykdė Popiežius Pijus IX 1854 gruodžio mėnesio 8 dieną bule „Ineffabilis Deus". Dogmos paskelbimo visa Bažnyčia ilgai prašė ir šia intencija meldėsi. Teologai atidžiai klausimą išstudijavo ir priėjo išvados, kad tikėjimas į Marijos Nekaltą Prasidėjimą yra skelbtinas dogma. Be to, Popiežių pastumėjo ryžtis paskelbti šią naują dogmą turėtas antgamtinis regėjimas, kai jis radosi kaip politinis pabėgėlis Gaetoje. Keturiems metams praslinkus po dogmos paskelbimo pati Marija savo pasirodymų eigoje Lourdes patvirtino Nekalto Prasidėjimo dogmą, pristatydama save kaip Nekaltai Pradėtąją. Į Bernadetos klausimą, koks yra jos vardas, atsakė: „Je suis l'Immaculee Conception — Esu Nekaltas Prasidėjimas".

Švenčiant pirmą šimtmetį nuo dogmos paskelbimo Popiežius Pijus XII paskelbė 1954 metus jubiliejiniais Metais Nekaltosios garbei. Šiuos jubiliejinius Metus Kristaus Vietininkas pradėjo 1953 gruodžio 8 dieną iškilmėmis Marijos bazilikoje, kuri yra žinoma Maria Maggiore vardu, dalyvaujant pirmoje eilėje mokyklinio amžiaus jaunimui. Šv. Tėvas norėjo, kad pradedant Marijos garbei skirtus šv. Metus Nekaltai Pradėtąją visų pirma pagarbintų nekalti vaikeliai bei jaunuolės ir jaunuoliai, kurių širdys dar mažiausiai yra paliestos nuodėmės.

Iškilmių eigoje Kristaus Vietininkas atkalbėjo pirmą kartą jo paties sukurtą maldą į Nekalčiausią Mergelę Mariją. Šią gražią maldą cituojame ištisai. —

„Tavo dangiško grožio pagauti, ir dabarties baisumų stumia-

mi, krintame tavo rankosna, o Nekalčiausioji Jėzaus ir mūsų Motina Marija, būdami tikri, kad tavo meilingiausioje širdyje ras išsipildymą mūsų karšti troškimai, o taipgi užsitikrins saugų uostą iš visų pusių mus blaškančiose audrose.

— Nors kalčių esame prislėgti ir nesuskaitomų silpnybių parblokšti, stebimės ir žavimės nelygstamu turtingumu šaunių dovanų, kuriomis Viešpats tave pripildė virš visų kūrinių nuo pat pirmojo tavo pradėjimo akimirksnio iki dienos, kada, paimta į dangų, tapai apvainikuota visatos Karaliene.

— O skaidrusis tikėjimo Šaltini, tiesos rasa apipilki mūsų protus! O kvapioji visokeriopo šventumo Lelija, apgaubki mūsų širdis dangišku kvapu! O pikto ir mirties Nugalėtoja, įkvėpk mums nuodėmės pasibaisėjimą, kuri padaro mūsų sielą nepriimtiną Dievui, ir pavergia ją pragarui!

— Išgirski, o Dievo Išrinktoji, karštą kiekvieno tikinčiojo širdies šauksmą, kuris kyla šiais — tau pašvęstais — metais! Pasilenk prie mūsų skaudančių žaizdų. Pakeisk piktadarių mintis. Nušluostyk prislėgtųjų ir kenčiančiųjų ašaras. Stiprink vargšus ir paniekintuosius. Užgesyk neapykantos ugnį. Sušvelnink aštrius papročius. Apsaugok skaistumo dorybę jaunime. Gink šventąją Bažnyčią. Padaryk, kad žmonės justų krikščioniško gerumo žavumą. Tavo vardan, kuris danguje aidi harmonija, tepasijunta jie esą broliai, o tautos vienos tos pačios šeimos nariai, ant kurios spindi visuotinos ir tikros taikos saulė.

— Priimki, o maloniausioji Motina, nuolankias mūsų maldas ir išprašyk visų pirma, kad vieną dieną galėtume kartoti prie tavo sosto, būdami palaiminti su tavim, šiuos himno žodžius, kurie kyla šiandien ant žemės nuo tavo altorių: „Visa graži esi, o Marija! Tu garbė, tu šlovė, tu džiaugsmas mūsų tautos! Amen."

* * *

Šaukimės dangiškosios mūsų Motinos šia gražia Kristaus Vietininko sukurta malda, o Nekaltoji kančioje nušluostys mums ašaras; nedalioje stiprins ir drąsins; kiekviename reikale atsiųs pagelbą. Tautoms ir Bažnyčiai ji išmels iš Visagalio tikros laisvės, kurios daug kur pasigendame. Savo galingu užtarimu prie Viešpaties sosto padės mums nugalėti pikta ir daryti gera, užsitikrinant ramybę žemėje ir laimę danguje.

MARIJA — KILNIAUSIOJI MOTINA
1 sausio

Žmonijos istorija mini daug kilnių asmenybių, kuriomis gėrimasi, iš kurių mokomasi. visų didžiausia tačiau iš žmonių, kurie buvo, yra ir bus, tikriausiai yra Dievo Motina Marija. Ji įgijo nelygstamą kilnumą per savo dievišką motinystę. Jos motinystė neturi sau pavyzdžio, nei palyginimo. Ji yra iš Dievo, vyksta Dievo galia. Iš jos gimęs Sūnus yra Dievo Sūnus.

1. Marijos motinystė yra iš Dievo. Dievas per savo siųstą angelą pranešė Marijai, kad ją yra pasirinkęs būti savo Viengimio Sūnaus Motina. Marija nustebusi teiravosi, kaip visa tai įvyks, kadangi yra pasiryžusi gyventi skaistybėje. Atsakydamas, angelas paaiškino, jog ji taps motina ne iš vyro valios ir ne iš kūno pageidimų (Jon 1, 12), o iš Dievo malonės veikimo: šv. Dvasia nužengs ant jos ir Viešpaties galia apgaubs ją savo šešėliu (Lk 1, 35), kadangi Gimusysis bus lauktasis Mesijas, Dievo Sūnus.

2. Marija ne tik pradėjo įsčiose dievišką Kūdikį stebuklingu šv. Dvasios veikimu, bet ir jį pagimdė stebuklingai, taip kad pagimdžiusi pasiliko ir toliau nepaliesta mergelė. Marijos motinystė taigi yra apgaubta stebuklų stebuklais. Būdama vyro nepaliesta pradeda Kūdikį. Tapusi motina bei sulaukusi dieviško Sūnaus, pasilieka ir toliau nekaltybės stovyje. Gyvena moterystėje, bet laiko skaistybę. Juozapas, Dievo liepiamas, veda Mariją; tampa teisiniu Jėzaus tėvu; gyvena moterystėje, bet laiko skaistybę.

3. Jėzaus gimimą ženklino ir lydėjo nuostabūs įvykiai. Angelai pasirodė Betliejaus apylinkės piemenims, pranešė jiems apie Išganytojo gimimą ir liepė, nuėjus į Betliejų, pagarbinti jį (Lk 2, 8s). Rytų išminčiai, nuostabios šviesos vedami, atvyko iš tolimos Persijos, kad pagarbintų gimusį pasaulio Išgelbėtoją (Mt 2, 1-12). Marija, atvykusi su Juozapu iš Nazareto į Betliejų, čia pagimdė vienoje iš gyvuliams laikyti skirtų grotų tą, kuris buvo pranašų išpranašautas, amžiais su pasiilgimu lauktas; kuris turėjo

išlaisvinti žmoniją iš nuodėmės vergijos ir grąžinti nupuolusių pirmųjų tėvų palikuoniams prarastą dievišką įsūnystę ir dangaus paveldėjimą. Marija pagimdė tą, kuris yra Šventasis, amžinas Dievo Žodis, pirmgimis Dievo Sūnus, tikras Dievas ir tikras žmogus. Marija taigi yra tikrąja ir pilnutine prasme Dievo Motina. Ji yra Motina ne vien Žmogaus Sūnaus, bet taip pat ir Dievo Sūnaus.

Vaikas gauna kilmės garbę iš tėvų, bet ir tėvai paveldi šlovę iš vaikų. Marijai teko nelygstama garbė iš jos dieviško Sūnaus. Garsi buvo Makedonijos karaliaus Aleksandro Didžiojo motina, nes iš jos gimė žymusis karžygis ir garsus viso anuomet žinomo pasaulio valdovas. Garsi buvo šv. Elena, imperatoriaus Konstantino motina, nes ji išgavo iš savo sūnaus krikščionims laisvę. Garsi yra šv. Monika, nes išauklėjo ir prie Dievo grąžino savo sūnų Augustiną, kuris yra vienas iš didžiųjų Bažnyčios šventųjų. Bet šių pastarųjų motinų garbė blanksta ir nublanksta prieš Marijos didybę.

Marijos motinystė pakėlė ją iki Dievo, ir ji tapo tartum sudievinta. Mat, tarp motinos ir sūnaus yra organiškas ryšys, yra realus panašumas. Iš čia seka, kaip pabrėžia šv. Tomas Akvinietis (Summa 2, 2 q. 104 a 4 ad 2), kad Marijos kilnumas yra beribis, nesuvokiamas, kaip beribis ir nesuvokiamas yra Dievas.

4. Pastebėtina dar, kad motinos kilnumas priklauso ne vien nuo sūnaus kilnumo, o ir nuo jos pasiaukojimo dėl vaiko; nuo jos įnašo vaiko asmens kilnumui. Ir vienu ir antru atveju Marijos kilnumas įgauna naujos šviesos, naujo spindesio.

1) Marija yra plačiausiai žinoma kaip Skausmingoji Motina. Jėzus laimėjo žmonijai išganymą per kryžių, t.y. per kančią ir mirtį ant kryžiaus. Marija buvo šios žiaurios savo Sūnaus kančios didžioji dalininkė. Nuo pat dieviško kūdikio gimimo iki jo žiaurios mirties ant kryžiaus Marija kentėjo dėl Jėzaus, kentėjo su Jėzumi. Štai jos kančios kelias. — Kelionė į Betliejų artėjant gimdymo metui; neradimas Betliejuje vietos užeigoje; Erodo kėsinimasis nužudyti Kūdikėlį; bėgimas į Egiptą; ieškojimas Vai-

kelio likusio Jeruzalėje; rūpesčiai dėl Jėzaus saugumo ir sveikatos jo apaštalavimo eigoje; suėmimas, teismas ir pasmerkimas; susitikimas einant kryžiaus keliu; skausmas stovint prie kryžiaus: visa šitai pelnė jai Skausmingosios Motinos titulą, o tuo pačiu laimėjo pas žmones meilę, o pas Dievą išaukštinimą. Taigi ne vien malonės pilnybė, bet ir širdį pervėręs kalavijas, kaip tai išpranašavo senelis Simeonas (Lk 2, 35), papuošė Mariją nelygstančios didybės ir neišblėstančios garbės vainiku.

2) Marija motiniškai rūpinosi Jėzumi: jo fizine sveikata, jo darbu ir poilsiu, jo rūbu ir maistu. Bet prieš tai ji nemažiau rūpinosi padaryti save — su siela ir kūnu — tinkama dieviškam Sūnui buveine, būtent, tapti tiek skaisti ir šventa, kad galėtų su Dievu organiškai susijungti, būti su juo tikrai ir pilnai viena. Ji tai pasiekė tobuliausiu būdu. Jei šv. Paulius galėjo prisipažinti, sakydamas: „Gyvenu aš, jau nebe aš, gyvena manyje Kristus" (Gal 2, 20), tai tuo labiau šitai galėjo sakyti Marija.

Marija yra tikrai kilni ir kilniausia iš žmonių. Jos kilnumas yra pranokstantis mūsų suvokimo galią. Ji mus žavi savo kilnumu, bet ir patraukia. Jos pavyzdys skatina mus prie kilnumo. O juk šito mums visiems trūksta, ypač mūsų gyvenamame laikotarpyje. Juk gyvename laikus, kai daug kas daug kur skęste skęsta nevaržomame palaidume; kai nenorima prisiminti dangų; kai visa daroma žemėje susikurti rojų.

* * *

Žvelgdami į Jėzų ir į jo dievišką Motiną, mes regime juose sintezę dieviškumo ir žmogiškumo. Dieviškumas, po to kai Jėzus gimė iš Marijos, nėra mums nei svetimas, nei tolimas, kaip nėra tolima, nei svetima Marija ir per ją jos dieviškas Sūnus Jėzus. Nūdien mes krikščionys galime šaukti ir sakyti: „Žmogau, ar įsivaizduoji, ar supranti, kad tu esi daugiau negu žmogus!" Esam Dievo įsūniai Jėzuje Kristuje, ir galime kreiptis į Viešpatį, sakydami Abba — Tėve (Rom 8, 15). Taipgi žinome, kad Marija

yra ne tik Jėzaus, bet ir mūsų Motina, kuri savo galingu užtarimu pas Dievą padeda mums kilti prie dangaus, kuri įgalina mus tapti naujais žmonėmis, tikrais Viešpaties vaikais ir dangaus paveldėtojais. Kai Jėzus nuo kryžiaus kreipėsi į švenčiausią Motiną ir, nurodydamas savo mylimiausią mokinį apaštalą Joną, tarė „Štai tavo sūnus!" — šiais žodžiais ne tik Joną, bet ir mus visus pavedė jos motiniškai globai.

Turime gerąją ir galingąją Motiną danguje. Būkime geri jos vaikai. Į ją tieskime savo silpnas rankas. Jos šaukimės, o ji mus užtars prie Dievo sosto; ji mums padės gyventi vertai mūsų — Dievo vaikų — pašaukimo ir pasiekti bei užsitikrinti dangiškos tėvonystės paveldėjimą.

MARIJOS ĮVEDYBOS IR KRISTAUS AUKOJIMAS
2 vasario

I

Mozės Įstatymas reikalavo, kad kiekviena moteris po gimdymo, praslinkus, jei berniukas, 40 dienų, jei mergaitė 66 dienoms, turėjo atlikti apsivalymo apeigas šventykloje (Kun 12, 6ss).

Mozės Įstatymas taipgi reikalavo, kad kiekvienas pirmgimis berniukas būtų išperkamas specialia auka, nes jis buvo laikomas priklausąs Dievui dėl Izraelio pirmgimių išgelbėjimo Egipte (Iš 13ss).

Juozapas ir Marija ištikimai laikėsi Įstatymo reikalavimų. Todėl, praslinkus nustatytam laikui, prisistatė šventykloje ir aukojo nustatytas aukas, atliekant apsivalymo apeigas, ir atnašaujant dovanas Kūdikėlio Jėzaus kaip pirmgimio išpirkimui.

Liturgijoje Marijos Įvedybų ir Kristaus Aukojimo šventė užbaigia Kalėdų laikotarpį ir įveda į Kristaus viešąjį gyvenimą bei jo kančią. Kalėdų laikotarpyje kiti ėjo į Betliejų, kad aplankytų ir pagarbintų dieviškąjį Kūdikėlį (Mt 2, 1ss; Lk 2, 1-20). Šiam laikotarpiui baigiantis, Marija ir Juozapas atnešė gimusį Išganytoją į šventyklą, kad jį atiduotų Bažnyčiai ir žmonėms, kuriuos išganyti jis nužengė iš dangaus.

Marija atidavė Jėzų šventyklai — Bažnyčiai, nes ten jam reikėjo būti; nes ten jo laukė jo Tėvo reikalai (Lk 2, 49); nes Bažnyčia yra jo pasirinktoji buveinė vykdant išganymą iki amžių pabaigos (Mt 27, 49); nes ji yra jo Mistinis Kūnas, kurio jis yra galva (Ef 3, 21; 4, 15).

Pastebėtina tačiau, kad šventykloje Marija atidavė Kūdikėlį Jėzų ne tik į kunigo rankas, o taipgi jį leido paimti ir Seneliui Simeonui ir pranašei Onai. Tai simbolizuoja, jog Jėzus atėjo, kad

būtų savo Bažnyčioje, bet taip pat ir paskirose sielose, kurios jo laukia, kurios jam atidaro duris (Ap 3, 20). Kaip anuomet Marija noriai atidavė seneliui Simeonui ir pranašei Onai į rankas dieviškąjį Kūdikį, taip visada dangiškoji Motina noriai deda į rankas savo Sūnų kiekvienam, kuris į jį tiesia savo rankas.

1. Senelis Simeonas, priglaudęs prie savo krūtinės gimusį Išganytoją, jautėsi pasiekęs viską, ko troško, taip ir mums turėtų pakakti vien tik būti su Kristumi, vien tik jį turėti su savim bei savyje. Esame neramūs. Trokštame ir siekiame daugelio dalykų. Dėl žemės pėdos, dėl žemiškų menkniekių užsimušame. Kai pakanka tik vieno, tik Kristaus. Pats Išganytojas šitai priminė ir pabrėžė, atsakydamas Mortai į jos priekaištą dėl sesers Marijos nesirūpinimo jai padėti. „Morta, Morta, — sakė dieviškasis Mokytojas, — rūpiniesi ir sielojiesi daugeliu dalykų. O reikia tik vieno. Marija pasirinko geriausiąją dalį, kuri nebus iš jos atimta" (Lk 10, 40). Geriausioji tad dalis, kurią turime rinktis, yra klūpoti, kaip Marija Betanietė, prie Jėzaus kojų ir klausytis jo kalbos. Šią dalį pasirinko šv. Paulius. Jis rašo: „Kas man buvo pelnas, tai dėl Kristaus laikiau nuostoliu. Dėl jo aš išsižadėjau visko..." (Pilyp 3, 7s). „Jūsų tarpe aš nesidėjau ką žinąs, tik Jėzų, tik jį Nukryžiuotąjį" (1 Kor 2, 2).

2. Senelis Simeonas sveikindamas dieviškąjį Kūdikėlį pareiškė, jog jis nešė Izraeliui garbę, o visai žmonijai išganymo šviesą. Jėzus taigi neša ir mums Dievo vaikų garbę ir išganymo šviesą. Jis yra mums šviesa, kuri šviečia tikėjimu, meile ir malone, rodydamas kelią į išganymą ir įgalindamas juo eiti, žinant, kad juo eiti sunku (Mt 7, 13). Jis yra mums garbė. Juk esame jo išrinktieji, jo Mistinio Kūno nariai; esame išrinktoji ir šventoji jo tauta, turinti karališką kunigystę, pašaukti iš tamsybių, kaip pabrėžia šv. Petras, „į nuostabią jo šviesą, kad išgarsintume šlovingus jo darbus" (1 Petr 2, 9ss). Štai kodėl privalome priimti ir sveikinti Kristų su džiaugsmu ir dėkingumu, su meile ir atsidavimu. Kas rytas jis ateina, ieško mūsų. Deja, ne visi jo laukiame; ne visus jis randa; yra, kurie bevelija pasaulio tamsą, negu jo

šviesą. Šiųjų laukia teismas, kaip įspėja evangelistas Jonas, kuris rašo: „O teismas yra šitas: šviesa atėjo į pasaulį, bet žmonės labiau mylėjo tamsą, negu šviesą, nes jų darbai buvo pikti" (Jon 3, 19).

3. Senelis Simeonas apie gimusįjį Išganytoją ir jo švenčiausią Motiną pranašavo ir sakė: „Štai jis yra padėtas daugelio nupuolimui ir prisikėlimui Izraelyje ir prieštaravimo ženklan. Ir tavo pačios sielą pervers kalavijas, kad būtų atskleistos daugelio širdžių mintys" (Lk 2, 34s). Ši pranašystė išsipildė ir pildosi žmonijos ir Bažnyčios istorijoje.

Bažnyčios kelias yra nusagstytas dorybėmis ir šventumu, yra iškaišytas šventomis asmenybėmis ir gražiausiais dieviško kilnumo pavyzdžiais. Milijonams Kristus buvo ir yra gyvenimas ir prisikėlimas, garbė ir išganymas. Bet Bažnyčios istorija turi ir kitokių lapų. Daugeliui Kristus buvo ir yra papiktinimas ir proga didesniam nupuolimui, o tuo pačiu ir neišvengiamam pasmerkimui. Mat, šieji prieštarauja Išganytojui, jo nepriima, ir taip savaime atsiranda šalia išganymo. Jų nusikaltimas ir pasmerkimas tampa didesnis, nes jie laisvai atmeta išganymą ir Išganytoją. Jėzus aiškiai yra pasakęs, kalbėdamas fariziejams: „Jei aš nebūčiau atėjęs, ir nebūčiau kalbėjęs, jie neturėtų nuodėmės, o dabar jie neturi pasiteisinimo dėl savo nuodėmių" (Jon 15, 22). Kiek, o kiek yra, kurie netiki į Jėzų, kurie jo nekenčia, prieš jį kovoja! (2 Tim 3, 8). Šio viso mes esame nelaimingi liudininkai. Mat, jų laukia neišvengiamas pražuvimas (Pilyp 3, 20).

Atsigręžkime dabar į pranašystę Marijai. Jos širdį pervėrė kalavijas, kai ji kentėjo su Jėzumi ir dėl Jėzaus jo gyvenimo eigoje, eidama kryžiaus keliu ir stovėdama prie kryžiaus. Bet jos širdį perveria skausmo kalavijas nuolat, kai ji mato klystančius bei nupuolančius savo žemės vaikus; kai ji jaučia ir žino, kiek žmonės yra nedėkingi ir net niekšingi Dievui: kiek jie atsimoka už meilę priešingumu ir net neapykanta. Ne be reikalo Marija pasirodė Lourdes Bernadetai ir Fatimoje trims vaikams su ašaromis akyse ir su raginimu lūpose daryti atgailą.

II

Marijos Įvedybų ir Kristaus Aukojimo šventėje šventinamos žvakės. Jos įteikiamos procesijos dalyviams. Jos uždegamos prie ligonio, jam mirštant. Šios pašventintos žvakės įteikiamos mums kaip Kristaus dovana, kuris juk ateina pas mus kaip išganymo šviesa. Žvakės pavidale priimkime Jėzų kaip mūsų šviesą, kuri spindi tikėjimu, šildo meile ir dega išganymo malonėmis. Tai Kristaus dovana mums. Tikėjimo šviesa, kurią duoda Kristus, rodo kelią į išganymą. Jėzus užtikrino, sakydamas: „Kas įtikės, bus išganytas, o kas neįtikės, bus pasmerktas" (Mk 16, 16).

Meilės šviesa šildo ir teikia jėgų eiti išganymo keliu. Meilė sujungia mus su Dievu ir užtikrina jo pagelbą kiekviename mūsų reikale. Jėzus aiškiai kalbėjo ir sakė: „Kas mane myli..., jį mylės ir mano Tėvas. Mes pas jį ateisime ir pas jį apsigyvensime" (Jon 14, 23). „Ir ko tik prašysite Tėvą mano vardu, aš jums duosiu" (Jon 14, 13).

Malonės šviesa gaivina mus ir laiduoja mums dievišką gyvenimą dar žemėje; o taipgi praturtina amžinos vertės dangų laimančiais darbais. Atsimintina, kad Jėzus liepė nesirūpinti žemiškais lobiais, bet verčiau krauti turtus danguje. Jis sakė: „Verčiau kraukite lobius danguje, kur nei kandis, nei rūdis nesuėda, ir kur vagys neįsibrauna ir nepavagia" (Mt 6, 20).

Kiekvienas mūsų Krikšto metu gavome iš Kristaus tikėjimo, meilės ir malonės šviesa degančią žvakę. Einame gyvenimo keliu su ja rankoje. Einame, laukdami ateinančio Kristaus mūsų gyvenimo pabaigoje, kad jis įvestų mus, kaip anas Evangelijos išmintingas mergaites (Mt 25, 4) į dangiškų vaišių pokylį.

Teko skaityti vieno aukšto dvasiškio autobiografinę knygą. Padarė įspūdį tos knygos įvardinimas: „Žvakės, kurios gęsta." Tikrai yra daug gęstančių žvakių. Yra žvakių, kurios užgęsta pirm laiko. Paikiųjų Evangelijos palyginimo mergaičių žvakės, belaukiant jaunikio, ėmė gęsti, nes jos nebuvo pasiėmusios su

savim alyvos atsargų. Šitai sutrukdė joms įeiti į vestuvių pokylį. Eidami tad gyvenimo keliu, pasekim išmintingųjų mergaičių pavyzdžiu: pasiimkim su savim tikėjimo, meilės ir malonių alyvos, kad mūsų žvakės neužgęstų. O dieviškasis Sužadėtinis, kai jį sutiksim mirties valandoje, įves mus į dangiško pokylio džiaugsmą, ir mūsų džiaugsmas bus pilnas, ir niekas jo iš mūsų daugiau neatims (Jon 15, 11).

MARIJOS APSIREIŠKIMAS LOURDES
Nekaltai Pradėtoji
11 vasario

Pati didžiausia bei garsiausia Marijos šventovė pasaulyje neabejotinai yra Lourdes. Milijonai maldininkų iš visų pasaulio kraštų suplaukia į čia kasmet. Kasdien čia kyla nuo žemės į dangų karšta, jaudinanti malda. Iš dangaus čia lija malonių lietus. Kas į čia atvyksta, kas čia meldžiasi juste pajunta Dievo malonės dvelkimą. Tiesa, nevisi gauna malonių, kurių prašo, bet tikrai visi grįžta namo be apsivylimo, o greičiau daugiau ar mažiau patenkinti. Mat, patiria kitų malonių, kurių neprašė, ir kuriuos jiems yra daugiau reikalingos. Galima drąsiai sakyti, jog Lourdes yra mažas dangaus kampelis ant žemės.

I

Marija savo apsireiškimu Massabielle grotoje davė pradžią ir impulsą išbujoti bei pagarsėti Lourdes šventovei. Dievo Motina čia apsireiškė 14 metų mergaitei Bernadetai Soubirous 18 kartų 1858. Pirmas pasirodymas įvyko 11 vasario, o paskutinis 16 liepos.

Bernadeta buvo vyriausioji skaitlingos Soubirous šeimos dukra. Šeima buvo neturtinga, o Bernadeta silpnos sveikatos mergaitė. Ji buvo besirengianti pirmajai Komunijai. 11 vasario motina pasiuntė Bernadetą su jaunesne seserimi Maria ir kaimynų mergaite parinkti prie Massebielle grotos sausų šakų kurui. Kitos dvi mergaitės, būtent, sesuo Maria ir kaimynų dukra Joana, perbridę upelį, nuėjo kiek toliau, o Bernadeta, nors norėjo jas sekti, bet bijojo bristi per šaltą vandenį, būdama silpnos sveikatos. Stovėdama ant upelio kranto, staiga išgirdo ūžesį. Atsigręžusi į grotą, išvydo laukinių rožių krūmokšnį, purtomą smarkaus vėjo.

Tam pačiam akimirksnyje iš grotos išniro aukso varsomis nudažytas debesėlis, iš kurio pasirodė moters figūra. Tai buvo Dievo Motina. Ji atrodė jauna, nepaprastai graži, kokios Bernadeta niekada nebuvo mačiusi. Ji vilkėjo baltu rūbu nuo galvos iki žemės. Buvo susijuosusi mėlynu kaspinu, kuris driekėsi taip pat iki pat žemės. Ant galvos turėjo baltą, beveik permatomą, nuometą. Ant abiejų kojų pirštų matėsi auksinės rožės. Dešinėje rankoje laikė puošnų rožyną. Šitaip Bernadeta nupasakojo pirmą jos turėtą regėjimą.

Savo pasakojime Bernadeta dar pridūrė, kad Dievo Motina jai nusišypsojo ir davė ženklą prisiartinti. Ji gi, kiek priartėjusi, suklupo ant žemės ir ėmė kalbėti rožyną. Marija meldėsi su ja, bet ji kartojo tik „Garbė Dievui Tėvui" maldos žodžius.

Kai kitos dvi mergaitės sugrįžo, Bernadetą rado dar tebeklūpančią. Ji jas klausė, ar jos nieko nepastebėjusios grotoje. Šiosios atsakė: „Nieko". Grįžo namo. Bernadeta buvo pasiryžusi niekam apie regėjimą nepasakoti. Bet neiškentė. Papasakojo motinai. Dalykas pasidarė viešas. Pradžioje niekas netikėjo, kad tai būtų antgamtinis apsireiškimas. Taigi tėvai neleido Bernadetai grįžti prie grotos. Bet Bernadeta jautė neatspiriamą vidinį šaukimą vykti į ten. 14 vasario buvo sekmadienis. Bernadetai primygtinai prašant, motina pagaliau leido jai eiti prie grotos, bet įsakė pasiimti švęsto vandens. Mat, bijojo, kad tariamas Marijos pasirodymas nebūtų velnio darbas, siekiant suvedžioti mergaitę. Bernadeta atėjo lydima keleto draugių. Marija pasirodė. Bernadetą bandė pasirodžiusią „gražiąją Ponią" šlakstyti švęstu vandeniu, kaip motina jai buvo liepusi. Bet Dievo Motina šį jos žestą priėmė su nusišypsojimu. Draugės pastebėjo, kad Bernadeta buvo dvasios pagavime. Jos ją paėmė ant rankų ir nunešė pas netoliese gyvenantį malūninininką. Kai tėvams apie visa buvo pranešta, jie supyko ir norėjo nubausti Bernadetą. Be to, jie pasiryžo neleisti dukros daugiau prie grotos. Bet vasario 18 dieną, raginami kai kurių pažįstamų, jie vis dėl to leido Bernadetai aplankyti grotą. Gandas apie Marijos pasirodymą miestelyje ėmė plisti. Atėjus

prie grotos, Bernadeta vėl išvydo Dievo Motiną. Šį kartą tačiau ji neprarado sąmonės. Žvelgdama į Madoną ji pakėlė ranka popierio gabalėlį ir paprašė „Gražiąją Ponią", kad surašytų, ko ji norinti, idant būtų pranešta žmonėms. Marija atsakė, jog nereikia nieko rašyti. Bet liepė ateiti į čia per penkiolika dienų: ji jai pasirodysianti ir pasakysianti visa, ką nori ir turi pasakyti. Po to pridūrė: „Aš tave padarysiu laimingą, bet ne šiame, o kitame pasaulyje!"

19 vasario pati motina palydėjo Bernadetą prie grotos. Su jomis atėjo ir būrys kitų stebėtojų. Bernadeta tuojau įpuolė į ekstazę. Atrodė lyg būtų bemirštanti. Tada motina sušuko: „O Viešpatie, neatimk iš manęs mano dukros!" Tai pasakiusi, išgirdo paslaptingą balsą, kuris sakė: „O ji tokia miela!" Tai buvo Dievo Motinos balsas. Ji davė suprasti motinai, jog yra patenkinta Bernadeta. Todėl niekas neturi ją varginti.

Sekančiuose pasirodymuose, kurie vyko kasdien nuo 20 vasario iki 2 kovo, rinkosi vis daugiau ir daugiau stebėtojų. Jų vieni tikėjo, o kiti tyčiojosi ir net pyko.

Marija pasirodymų metu prašė melstis už nusidėjėlius ir už pasaulį. Jos veidas paprastai atrodė liūndas. Bet pabaigoje ji nusišypsodavo Bernadetai. Įvykiais prie grotos susidomėjo miestelio valdžia. Įsikišo policija. 21 vasario Bernadeta buvo pašaukta ir tardoma policijos būstinėje. Jai buvo įsakyta ir pagrasyta, kad neitų prie grotos. Ji tačiau atsisakė paklusti. 22 vasario atėjo prie grotos dviejų policininkų lydima. Šį kartą Marija nepasirodė. Sekančią dieną regėjimas pasikartojo. Būdama ekstazėje, Bernadeta klūpsčiomis pasitraukė iš vienos vietos į kitą ir ten pabučiavo žemę. Vasario 24 d. aštunto regėjimo eigoje Marija liepė Bernadetai atsisukti į žmones ir kartoti su ja. Žodžiai, kuriuos Bernadeta su Madona ištarė, buvo: „Atgailos, atgailos, atgailos!" Tai buvo vienas iš svarbiųjų Dievo Motinos atsišaukimų, kurį ji pasakė per Bernadetą susirinkusiems. 25 vasario Marija leido ištrykšti nuostabiam vandens šaltiniui. Marija įsakė Bernadetai gerti ištryškusio vandens ir jame nusiprausti. Šis šaltinis yra iki mūsų laikų. Milijonai žmonių geria iš jo trykštantį vandenį. Jo vande-

nyje prausiasi ir maudosi tūkstančiai ligonių, pagydami iš įvairių ligų. Nuolatinis stebuklas, kuris vyksta prie šio šaltinio, yra tas, kad niekas niekada nei užsikrėtė kokia nors liga, nors maudosi ir infekcinėmis ligomis sergantieji; ir niekas nesusirgo sloga ar plaučių uždegimu, nors šaltinio vanduo yra labai šaltas, o ir klimatas čia nėra labai šiltas. Vienuolikto pasirodymo eigoje vasario 27 d. Marija liepė Bernadetai pranešti bažnytinei Vyriausybei, kad šioje vietoje būtų pastatyta jos garbei šventovė. 25 kovo Apreiškimo šventėje Marija pasirodė 16 kartą. Šis pasirodymas buvo ypatingai žavus. Bernadeta išdrįso paklausti Mariją, koks jos vardas. Madona nusišypsojo ir atsakė: „Esu Nekaltai Pradėtoji!" Septynioliktą kartą Marija pasirodė 7 balandžio. O paskutinį kartą — liepos 16.

Bernadeta po pasirodymų užsidarė vienuolyne. Gyveno dar 20 metų. Mirė 1878 metais. 1925 metais buvo paskelbta palaiminta, o 1933 gruodžio 8 kanonizuota šventąja.

II

Per Bernadetą Lourdes Marija kalbėjo į visą žmoniją. Atsišaukė į geruosius, prašydama melstis už nusidėjėlius. Kreipėsi į nusidėjėlius, kviesdama prie atgailos. Prabilo į hierarchiją, prašydama apsireiškmų vietoje pastatyti šventovę. Kalbėjo į pačią Bernadetą, žadėdama ją padaryti laimingą, bet ne šioje žemėje, o amžinybėje. Save pristatė kaip Nekaltai Pradėtąją. Šiuo Dievo Motina patvirtino prieš keturis metus Popiežiaus Pijaus IX paskelbtą Nekalto Prasidėjimo dogmą. Tik vieną kartą Marijos balsą išgirdo ne vien Bernadeta, bet ir jos motina, būtent, ketvirtame pasirodyme, kai motina, matydama dukrą ekstazėje ir bijodama, kad nenumirtų, ėmė melstis ir prašė neleisti jai numirti, Marija prabilo ir ramindama pasakė: „O ji tokia miela!" Šis — sintezėje — Marijos atsišaukimas į žmoniją Lourdes.

III

Kur Dievas prideda savo ranką, ten neišvengiamai atsiranda ir velnias su savo griaunama galia. Ir Marijos apsireiškimas bei jos atsišaukimas Lourdes turėjo nueiti tikrą kryžiaus kelią, kol pagaliau buvo oficialiai Bažnyčios pripažintas. Pati Bernadeta turėjo išgyventi daug nemalonumų, patirti persekiojimų, išgyventi daug skausmo.

Netikrumai, abejojimai, priešingumai, — jų buvo daug. Praėjo daug laiko ir skaudžių išgyvenimų, kol visa buvo nugalėta. 1873 metais, t.y. praslinkus 15 metų nuo pasirodymo, buvo suorganizuotas masinis maldininkų atsilankymas Lourdes iš visos Prancūzijos. 1876 metais buvo baigta statyti ir pakonsekruota bazilika, kaip to buvo reikalavusi Madona. 1883 metais buvo iškilmingai paminėta 25 metų sukaktis nuo Marijos apsireiškimo. Dalyvavo milžiniška minia maldininkų. Šia proga buvo pašventintas kertinis akmuo naujai statomai šv. Rožyno šventovei. Ji buvo baigta statyti ir pakonsekruota 1901 metais. Šia proga minios žmonių buvo suplaukę iš viso pasaulio.

Stebuklai, kurie čia vyksta; gausios Dievo malonės, kurios čia gaunamos, išgarsino Lourdes visame pasaulyje. Į čia plaukia minios. Iš čia grįžta visi patyrę dvasinį atsigaivinimą. Negirdėta, kad kas grįžtų iš Lourdes apsivylęs, nepatenkintas. Lourdes yra tikra Dievo buveinė su žmonėmis.

IV

Ką mums sako Marijos atsišaukimas jos pasirodymų eigoje Massabielle grotoje?

Jei esame gerieji Marijos vaikai, ji mus ragina melstis už nusidėjėlius. Jei esame nusidėjėliai, ji mus skatina prie atgailos. Ar

tai darome? Marija reikalavo, kad Lourdes taptų jos šventove. — Ar ją lankome? Marija pristatė save kaip Nekaltąją. — Ar ją sekame? Ar darome visa, kad būtume nekalti siela ir kūnu? Marija žadėjo padaryti Bernadetą laimingą, bet ne šioje žemėje, o amžinybėje. — Ar mes kartais nesielgiame priešingai? Ar nesiekiame verčiau čia žemėje turėti rojų, kai jis pasiekiamas tik amžinybėje? Dievo Motina, žvelgdama į Bernadetą, išreiškė savo pasitenkinimą ir sakė: „O ji tokia miela!" — Ar ji tą patį kartoja apie mus? Ar mes esame jai mieli? O Dieve duok, kad taip būtų.

MARIJA — MERGELĖ

„Štai mergelė pradės ir pagimdys sūnų"

Iz 7, 14

25 kovo

I

Pranašai iš anksto nusakė, kad Mesijas gims iš mergelės. Pranašas Izaijas bandė užtikrinti karalių Achazą. kad Dievas saugos Judo karalystę nuo priešų, nes iš Judo turės ateiti Išganytojas. Kaip ženklą šiuo užtikrinimo Pranašas nurodė pranašystę, pabrėždamas, jog Mesijas ateis, ir jis gims iš vyro nepaliestos mergelės. Izaijas kalbėjo ir sakė: „Taigi pats Dievas jums duoda ženklą. — Štai mergelė pradeda ir gimdo sūnų. Jis vadinsis Emanuelis" (Iz 7, 14). Ši pranašystė buvo pasakyta 735 pr. Kr., kai Samarijos ir Damasko karaliai rengėsi pulti Judėją.

Pranašystė išsipildė, praslinkus 735 metams, kai Izaijo ir vėliau pranašo Michėjo nurodytoji „Virgo Parturiens" — „Gimdanti Mergelė" — Nazareto Mergelė Marija pagimdė Betliejaus grotoje Išganytoją, Viengimį dangiškojo Tėvo Sūnų Jėzų Kristų. Marija, kaip angelas jai apreiškė, pradėjo Jėzų įsčiose iš šv. Dvasios, būdama vyro nepaliesta mergelė (Lk 1, 25-35).

Pabrėžtina tačiau, kad Marija ne tik pradėjo dievišką savo Sūnų, būdama mergelė, bet ir jį pagimdė pasilikdama mergelė, o ir po to, nors gyveno moterystėje, pasiliko skaisti mergelė. Ši yra tikėjimo tiesa. Mat, būsimoji Dievo Sūnaus Motina, įžadu buvo įsipareigojusi gyventi skaistybėje. Tai seka iš to, kad, kai angelas pranešė, jog taps Išganytojo Motina, Marija klausė, kaip tai įvyks, kadangi yra pasiryžusi neturėti santykių su vyru. Šį klausimą ji statė, nors buvo sužadėtinė ir turėjo greitai ištekėti. Taigi tokį klausimą statė, kadangi buvo pasiryžusi ir moterystėje

gyventi skaistybės gyvenimą. Iš angelo atsakymo seka, kad Viešpats Marijos mergystės įžadą priėmė ir gausiais stebuklais patvirtino bei palaimino, nurodydamas, kad Gimsiantysis nebus vienas iš žmonių, o Viengimis Dievo Sūnus. Štai angelo atsakymas Marijai: „Šventoji Dvasia nužengs ant tavęs, ir Aukščiausiojo galia apgaubs tave savo šešėliu; todėl ir gimusysis — Šventasis — bus vadinamas Dievo Sūnumi... Mat, Dievui nėra negalimo dalyko" (Lk 1, 35-37). Viešpats, kaip pati Madona prisipažino, tikrai padarė jai didžių dalykų (Lk 1, 49). Ji — ištekėjusi, bet nepaliesta vyro; Ji — Motina, bet skaisti mergelė. Su pagrindu Dantė ją šlovina savo Dieviškoje Komedijoje, sakydamas: „Motina Mergele! Dukra savo Sūnaus!" (D. C. 33, 1).

Marija su Juozapu gyveno skaisčioje moterystėje. Tiesa, evangelijose, Apaštalų Darbuose ir šv. Pauliaus laiškuose užtinkama kalbant apie Viešpaties brolius (Mt 13, 55; Mk 6, 3; Lk 8, 21; Jon 7, 1ss; ApD 15, 13ss; 1 Kor 15, 7; Gal 1, 19; 2, 9). bet tai buvo ne tikri broliai, o pusbroliai, būtent, Juozapo brolio Kleofo ir jo žmonos Marijos vaikai (Jon 19, 25). Hebrajų kalba nėra turtinga žodynu. Žodžiu „brolis" pažymima brolis, pusbrolis, giminaitis ir net bendrai artimas žmogus. Trys iš vadinamų „Viešpaties brolių" buvo apaštalai, būtent Jokūbas Mažasis, Judas Tadiejus ir Simonas Uolusis arba kitaip vadinamas Kananietis. Pats garsiausias iš šių trijų buvo Jokūbas. Jokūbas, vadinamas Viešpaties brolis, iškilo pirminėje Bažnyčioje į pirmaeiles asmenybes. Jam atskirai pasirodė Jėzus po prisikėlimo (1 Kor 15, 7). Jis buvo pirmasis Jeruzalės vyskupas (ApD 15, 13ss). Šv. Paulius jį stato šalia Petro ir Jono ir laiko Bažnyčios kolona (Gal 2, 9). Pasižymėjo dideliu gyvenimo šventumu. Mirė kankinio mirtimi Jeruzalėje 62 metais.

Atsiranda, deja, kai kurie net iš katalikų, kurie linksta manyti, kad švenčiausioji Dievo Motina gyvenusi su Juozapu normalų moterystės gyvenimą, ir turėjusi kitų vaikų. Toks manymas yra nepagrįstas ir priešingas Bažnyčios mokymui bei visam krikščioniškam Padavimui. Be to, žinome, kad Kristus, prieš mirdamas

ant kryžiaus, savo Motiną pavedė apaštalo Jono globai (Jon 19, 27). Šitai būtų sunku suprasti, jei Marija būtų turėjusi kitų vaikų. Kaip būtų galėjęs Jėzus pavesti savo Motiną svetimo, nors ir mylimo mokinio, globai? Juk savaime ji turėjo likti savo šeimoje: globoti savo vaikus ir būti jų globojama.

II

Kyla klausimas, kodėl Dievas palenkė Mariją rinktis mergystės stovį ir padarė didžių stebuklų, kad ji liktų mergelė net ir tapdama dieviško Sūnaus Motina? Atsakant į klausimą galima nurodyti dvi priežastis.

1. Dievas yra tobulybė. Visa todėl, kas skiriama Dievui, turi būti tobula. Senam Testamente buvo reikalaujama, kad aukos Dievui būtų be jokio trūkumo, be jokio netobulumo; o ir aukotojas turėjo būti tyras, be susitepimo (Kun. 21, 17ss; 22, 20). Taigi ir Marija, būdama pašaukta būti Dievo Sūnaus Motina, privalėjo būti nepaliesta, skaisti ir tobula siela ir kūnu.

2. Marija tapo Išganytojo Motina. Ji pasidarė atpirkimo dalininkė visa savo asmenybe. Todėl priklausė išimtinai Dievui, ir nebuvo pasidalinusi tarp Kūrėjo ir pasaulio, kas neišvengiama gyvenant pilnu moterystės gyvenimu. Dievas norėjo, kad jo Sūnaus Motina liktų mums pavyzdys, kad ir mes siektume galimai tobuliau priklausyti Dievui, jei galima, atsižadėdami pasaulio ir pasirinkdami pilnutinės skaistybės gyvenimą, nes tai yra tikriausias kelias pasiekti išganymą. Tai patvirtina šv. Paulius. Jis pabrėžia, jog laikytis skaistybės, tiesa, nėra Dievo įsakymas, bet kurie šitai pasirenka, pasirenka geriausią gyvenimo dalį: užsitikrina tikriausį kelią į išganymą (1 Kor 7, 25s).

Marija yra ana pranašų nusakyta „Mergelė Gimdytoja". Judo karalystei ji buvo ženklas išsigelbėjimo. Ji yra ženklas išsigelbėjimo mums krikščionims. Pagonys skendėjo ištvirkime. Jie buvo pasiekę tokį moralinį nuosmukį, kad buvo įvedę net paleistuva-

vimo kultą. Turėjo paleistuvystės deives. Kristus nurodė, jog kelias į išganymą yra apsimarinimo ir skaistumo kelias. Tiesa, ne visus Jėzus kvietė prie pilnos skaistybės, bet iš visų jis reikalavo ir reikalauja susivaldymo ir pasiaukojimo; visiems įsakė laikytis įsakymų; visus įpareigojo gyventi dorą gyvenimą. Virš visko tačiau Jėzus iškėlė skaistybės dorybę; ją nurodė kaip idealą, kurį sektų bent išrinktieji. Dėl to jis pasirinko Motiną skaisčią Mergelę. Dėl to mylimiausiuoju mokiniu laikė skaistybėje gyvenantį apaštalą Joną. Dėl to iš rinktinių mokinių jis drastiškai reikalavo atsižadėjimo pasaulio ir savųjų. Jis aiškiai pasakė: „Jei kas ateina pas mane ir neatsisako mylėti savo tėvą, motiną, žmoną, vaikus, brolius, seseris ir net savo gyvybę, negali būti mano mokinys. Kas neneša savo kryžiaus ir neseka manimi, negali būti mano mokinys" (Lk 14, 26s).

Mūsų dienų pasaulis yra toli nuo Evangelijos dvasios, nuo susivaldymo, nuo Kristaus troškimo ir raginimo nusigręžti nuo pasaulio ir atsigręžti į jį, jį sekti kryžiaus keliu.

Prašykime Viešpatį, kad kiek galima daugiau geros valios žmonių atsigręžtų į Skaisčiausią Dievo Motiną; kad ja žavėtųsi, jos pavyzdžiu sektų, jos užtarimo prašytų. Marijai užtariant kiekvienas pajėgs ne tik išvengti to, kas neleistina, bet taipgi pakilti virš to, kas leistina: pajėgs rinktis skaistybės gyvenimą, nes jis tobuliausias ir tikriausias išganymui užsitikrinti. Tie gi, kurie pašaukti žemės ir moterystės gyvenimui, Marijai užtariant, pajėgs būti santūrūs ir pasiaukoją, kilnūs ir dorybingi, nekalti siela ir kūnu, žinant, kad ir kūnas yra skirtas dangui, todėl turi būti pašvęstas ir padarytas tinkama buveine Dievui.

MARIJOS APSIREIŠKIMAS FATIMOJE
Nekalčiausios Širdies Motina

Gegužės 13

I

Kai pirmasis pasaulinis karas artėjo prie pabaigos; kai išvargusi žmonija ir ypač nuniokota Europa šaukėsi dangaus pagelbos, kad liautųsi žudynės ir išauštų taikos diena, Fatimoje, Portugalijoje, apsireiškė Marija. Ji pasirodė trims vaikučiams, kurie ganė bandą. Tai įvyko 1917 metais gegužės mėnesio 13 dieną. Pažymėtina, jog tais pačiais metais ir tą pačią mėnesio dieną prasidėjo Rusijoje pirmieji bolševikinės revoliucijos veiksmai; o Romoje buvo konsekruotas vyskupu Eugenijus Pacelli, vėliau Popiežius Pijus XII. Šie trys įvykiai nėra atsitiktini. Jie turi tarpsavį ryšį.

Apsireiškimas Fatimoje turi aiškų ryšį su bolševikine revoliucija, nes Dievo Motina apsireiškimų eigoje minėjo Rusiją: žadėjo jos atsivertimą, su sąlyga, kad žmonija darytų atgailą, pakiltų iš nuodėmių, siektų gyvenimo šventumo. Komunistinė revoliucija carų imperijoje Dievo planuose galėjo būti veiksnys atkritimui, bet ir grįžimui, pragariškam šėlimui, bet ir dvasiniam atgimimui. Sutapimą tarp Marijos apsireiškimų Fatimoje ir bolševikinės revoliucijos Rusijoje patvirtina dar ir ta aplinkybė, kad kai spalio 13 d. tų pačių metų galutinai suliepsnojo kruvinosios bolševikų revoliucijos ugnis, Marija tą pačią dieną paskutinį kartą pasirodė Fatimos vaikučiams.

Eugenijaus Pacelli konsekravimas arkivyskupu Romoje 13 gegužės 1917 metais sutampa su Marijos apsireiškimu Fatimoje ta prasme, kad, jam tapus Popiežiumi, Fatimos Apsireiškimo eigoje surašytos paslaptys buvo perduotos kaip tik jam — Pijui

XII. Jis patvirtino apsireiškimo tikrumą ir apreiškimų tikėtinumą. Jis įvykdė vieną iš Marijos reikalavimų, būtent, paaukojo žmoniją Nekalčiausiai Marijos Širdžiai. Tai padarė 1942 metais, kai dar šėlo antrasis pasaulinis karas. Be to, Pijus XII įvedė Marijos Nekalčiausios Širdies šventę, kuri pradžioje buvo švenčiama 22 rugpjūčio, o pagal naują liturginę reformą švenčiama šeštadienį po Švenčiausios Jėzaus Širdies šventės. Pagaliau Popiežius Pijus XII, kiek žinome, pats regėjo Fatimos saulės stebuklą Vatikano soduose prieš paskelbiant Marijos Dangun Paėmimo dogmą.

II

Ką mums sako, kokią prasmę ir reikšmę turi Marijos Apsireiškimai Fatimoje? Atsakant į šį klausimą reikia pabrėžti, kad Fatimos Marija įspėjo, guodė ir mokė žmoniją. Šis — suglaustai — yra Fatimos Marijos atsišaukimas.

1. Marija, apsireiškusi vaikučiams Fatimoje, pabrėžė, kad siaučiantis pasaulinis karas su visais jo baisumais yra nuodėmių pasėka. Ji tad įspėjo, kad, jei žmonės nesiliaus nusidėję, nedarys atgailos, nesitaisys, žmoniją ištiks dar didesnės nelaimės: kils antras karas, kuris pareikalaus daug daugiau žmonių aukų ir atneš daug didesnį sunaikinimą.

2. Dievo Motina savo apsireiškimuose Fatimoje įspėjo, bet ir guodė žmoniją, pabrėždama, kad Dievas yra mylįs Tėvas, kuris leidžia įvykti nelaimėms, siekdamas jomis ne keršyti, o verčiau pataisyti. Kiekviena nelaimė gali būti mums priemonė taisytis, artėti prie Dievo, jame viltį turėti. Dievo Motina ragino vaikučius pasakyti, kad, jei žmonės taisysis, darys atgailą, tai Viešpats atsiųs taiką ir gerbūvį; o komunizmo nuteriota Rusija grįš prie tikrojo tikėjimo pilnoje Kristaus Bažnyčios vienybėje.

3. Savo pasirodymų eigoje Marija kalbėjo ir mokė, kad vienintelis kelias į gerbūvį žemėje ir laimę danguje yra atgaila, yra grįžimas prie Dievo su pasiryžimu jo laikytis. Ji pati žadėjo savo

motinišką globą bei užtarimą tiems, kurie jos šauksis. Jį ragino kalbėti rožyną ir platinti šį pamaldumą. Ji kvietė pasiaukoti jos Nekalčiausiai Širdžiai, siekiant tikro bei pilno nekaltumo siela ir kūnu, kaip to pavyzdį kiekvienas gali matyti joje.

III

Žvelkime iš arčiau, kaip Marijos apsireiškimai vyko Fatimoje ir kaip jos nurodymai buvo perduoti Bažnyčiai.

1. Vaikučiai, kuriems Marija apsireiškė Fatimoje, buvo Lucija dos Santos ir du jos pusbroliai Francisco ir Jacinta Marto. Lucija buvo 10 metų, Francisco 9, o Jacinta 7. Francisco ir Jacinta, kaip Marija buvo išpranašavusi, po pasirodymų greitai mirė. Lucija yra dar gyva. Į ją daugiausia kalbėjo Marija. Ji surašė ir perdavė Bažnyčiai vadinamas Fatimos paslaptis. Ji turėjo progos pasikalbėti su Popiežium Pauliumi VI ir Jonu Pauliumi II jų atsilankymo Fatimoje metu.

2. Pirmas pasirodymas įvyko, kaip jau minėjome, 1917 metais gegužės 13. Buvo vidurdienis. Akinanti šviesa nusileido iš dangaus. Joje vaikučiai išvydo virš medžio Marijos figūrą. Dievo Motina į juos prabilo, jiems kalbėjo ir liepė ateiti į šią vietą kiekvieno mėnesio 13 dieną, nes tada ji čia vėl pasirodysianti. Vaikučiai stengėsi išpildyti Marijos raginimą. Paskutinį kartą pasirodė spalių 13 dieną, dalyvaujant miniai žmonių, kurių skaičius siekė apie 60.000. Susirinkusieji nematė Dievo Motinos, bet išvydo saulės stebuklą, kokį 1950 metais regėjo Vatikano soduose Popiežius Pijus XII, prieš paskelbiant Dangun Ėmimo dogmą.

3. Marija ne visus savo apreiškimus leido pasakyti. Kai kuriuos įsakė surašyti ir perduoti vietiniam vyskupui uždarytuose vokuose su nurodymu, kada vokas turi būti atidarytas ir apreiškimas viešai paskelbtas. Buvo įteikti Lairos vyskupui du vokai. Vienas jų turėjo būti atidarytas 1940 metais, o kitas 1960. Pirmąjį atidarė Popiežius Pijus XII. Jame buvo kviečiama paaukoti

žmoniją Nekalčiausiai dangiškosios Motinos Širdžiai. Šitai Popiežius įvykdė 1942 metais, siaučiant antram pasauliniui karui, kurį Marija Fatimoje buvo išpranašavusi. Antrą laišką 1960 metais atidarė Popiežius Jonas XXIII. Šio laiško turinys liko paslaptis, nes Popiežius nerado pravartu Marijos apreiškimą viešai paskelbti. Spėliojama, turint rimto pagrindo, jog Dievo Motina įspėjo, kad, jei žmonija nesitaisys, jos laukia pati didžiausia bausmė, kuri gali žmoniją ištikti, būtent, bus paliesta Bažnyčia: skaudžiais persekiojimais išorėje ir dideliu nuosmukiu viduje. Apie šios rūšies bausmes daug kalbėjo ir grąsė S. T. pranašai. Izaijas rašė: „Žiūrėk, Viešpats nuniokioja žemę ir sunaikina jos paviršių, išsklaido jos gyventojus. Lygią dalį turės tauta ir kunigas, tarnas ir viešpats, tarnaitė ir šeimininkė... Kiaurai bus nuteriota žemė ir visiškai apnuoginta, nes taip nusprendė Viešpats" (Iz 24; 1-3). Jeremijas taipgi rašė: „Mat, pasileidusiųjų yra pilnas kraštas, todėl nuo prakeikimo aimanuoja visa žemė... Net ir pranašas, net ir kunigas yra nedori; net savo namuose užtinku piktadarystę! Todėl jie turės eiti akmenuotu keliu, juos gaubs tamsybės, jie kris" (Jer 23, 10ss). Ozėjas grąsė: „Kaip tautai, taip ir kunigui tai atsitiks: aš juos nubausiu dėl jų kelių, aš jiems atlyginsiu dėl jų darbų" (Oz 4, 9s). Ir dar Izaijas įspėjo: „Aš jiems vadais duosiu vaikus, kūdikiai jiems viešpataus" (Iz 3, ū).

Sintetizuojant Marijos apreiškimus Fatimoje, reikia šitai konstatuoti: Nusikaltusios žmonijos, jei nesitaisys, laukia skaudžios bausmės. Kils antras pasaulinis karas, kuris žemę nuklos lavonais ir griuvėsiais. Tik malda ir atgaila gali išgelbėti pasaulį nuo katastrofos. Jei bus daroma atgaila, jei žmonės taisysis ir žmonija bus paaukota Nekalčiausiai Dievo Motinos Širdžiai, Dievas pasigailės ir padarys, kad bolševikinė Rusija grįš prie tikėjimo vienybėje su tikrąja Kristaus Bažnyčia.

Įvykiai parodė, kad visa vyko ir pildosi, ką Marija savo apreiškimuose nurodė. Kilo antras pasaulinis karas, ir jis buvo pats žiauriausias, kokį žmonija išgyveno. Francisco ir Jacinta tuojau mirė. Popiežius Pijus XII pripažino Marijos apsireiškimų tikru-

mą ir 1942 metais paaukojo žmoniją Nekalčiausiai Marijos Širdžiai. Karas pasibaigė. Bet žmonės ir toliau labiau mėgo pasaulio tamsybes, kaip Dievo šviesą; ir toliau, ir dar vis giliau, nėrėsi į nuodėmių dumblus. Todėl neturėjome ir neturime taikos. Gyvename netikrume ir baimėje, kad vieną dieną gali kilti atominis karas, kuris galėtų ženklinti pasaulio pabaigą. Bedieviškas komunizmas siaučia ir grąso plėstis ir užviešpatauti pasaulyje. Vatikano II Susirinkimas neatnešė lauktų laimėjimų: neatnaujino žemės veido gerume ir šventume. Priešingai, davė progą nelauktam ir neįsivaizduotam nuosmukiui. Pačioje Bažnyčioje atsirado trynimosi, pasimetimų tikėjime ir iškrypimų papročiuose. Gyvename laikus, kada piktasis pajėgia suvedžioti net kai kuriuos iš išrinktųjų, kaip tai Kristus pranašvo (Mt 24, 24). Atėjo metas, kad, kaip įspėjo šv. Paulius, kai kurie nesilaiko tikro mokslo, bet, sekdami savo įgaidžius, susivadina sau mokytojus, kurie jiem patinka; nusigręžia nuo tiesos ir atsigręžia į mitus (2 Tim 4, 3s).

IV

Kokias išvadas turėtume pasidaryti, apmąstydami Marijos nurodymus duotus apreiškimų metu Fatimoje?

1. Išsipildė ir pildosi Marijos įspėjimai duoti Fatimoje. Išsipildys ir jos pažadai. Reikia tik vykdyti, ko ji reikalavo. Reikia daryti atgailą. Reikia visame priimti ir vykdyti Dievo valią, kaip ją moko Bažnyčia. Reikia praktikuoti maldą, ypač rožyno kalbėjimą. Po Vatikano II Susirinkimo, siekiant priartėti prie kitų krikščioniškų konfesijų, kai kurie drįso ir drįsta pasisakyti prieš pamaldumą į Mariją, ypač prieš rožyno kalbėjimą. Tai didelė klaida. Šv. Tėvas Jonas Paulius II, kaip ir kiti Popiežiai, beveik kiekvieną kalbą baigia kreipimuosi į Dievo Motiną. Nesitenkinkime tad dėti rožyną vien ant mirusiųjų rankų, bet visų pirma jį laikykime savo šiltose rankose, lūpose ir širdyje. O nestigs mums dangaus palaimos, kada ir kur jos būsime reikalingi.

2. Marija kvietė pasiaukoti jos Nekalčiausiai Širdžiai. Popiežius Pijus XII pirmą kartą paaukojo žmoniją Nekalčiausiai Marijos Širdžiai 1942 metais. Šį paaukojimą atnaujino Popiežius Jonas-Paulius II, kuris buvo sunkiai sužeistas pasikėsinimo metu šv. Petro aikštėje 1980 metais kaip tik gegužės 13 d. Jo Šventenybė yra dėkingas Fatimos Marijai, nes yra įsitikinęs, kad Dievo Motinos užtarimu išliko gyvas ir pilnai pasveiko. Lietuviai vyskupai išeivijoje 1951 gegužės 13 d. šv. Kazimiero Kolegijos koplyčioje paaukojo Lietuvą ir lietuvius Nekalčiausiai Marijos Širdžiai. Prašykime Nekalčiausią Mariją, kad ji įkvėptų mums norą siekti pilnutinio nekaltumo, kuris užtikrinta Dievo artumą.

Marija Fatimoje sužavėjo savo grožiu tris piemenėlius. Tesužavi ji mus, kad mes, ja susižavėję, pamiltume nekaltumą, jį pasisavintume, o jame atrasime tikrą gyvenimo grožį, kuris sielą pripildo džiaugsmu ir laime, kokią tik Dievas gali duoti.

ANGELŲ KARALIENĖ
Kryžių Dievo Motina
Sekminės

I

Kiekviena Lietuvos sritis turi savo šventovę Dievo Motinos garbei. Vilnius ir Vilnija didžiuojasi Aušros Vartų šventove. Žemaitija turi Šiluvos ir Ž. Kalvarijos šventoves. Aukštaitija — Krekenavos. Suvalkija ir Dzūkija — Kryžių. Tai tik pačios žymiausios. Kun. J. Vaišnora savo studijoje „Marijos Garbinimas Lietuvoje" aprašo 52 Marijos šventoves, kur Dievo Motina yra ypatingai garbinama, ir kur tikintieji patiria gausių malonių per Dievo Motinos užtarimą.

Man labiausiai pažįstama ir širdžiai artimiausia yra Kryžių šventovė. Galima sakyti, jos paunksmėje augau. Ją dažnai lankydavau. Joje karštai meldžiausi. Esu liudininkas gausių ir nuostabių Dievo malonių patirtų Kryžiuose.

II

Stebuklingo Dievo Motinos paveikslo Kryžiuose yra sekanti istorija.

1702 metais kunigaikštis Mykolas Vyšnevieckis, vyriausias Lietuvos karinių pajėgų vadas, radosi su kariuomene miškuotoje srityje tarp Metelių ir Dusios ežerų. Čia laukė švedų puolimo, kurie, vadovaujami paties karaliaus Karolio XII, žygiavo per Suvalkiją Gardino link. Vyšnevieckis turėjo su savim Marijos paveikslą. Tai buvo kopija stebuklingo Dievo Motinos paveikslo, kuris buvo laikomas Borūnuose Bazilijonų vienuolyno bažnyčioje. Šią kopiją pats Vyšnevieckis buvo užsakęs ir visą laiką gabenosi su savim, tikėdamas, kad dievo Motina savo užtarimu su-

teiks jam dangaus palaimos jo žygiuose. Prieš kiekvieną kovą su priešu jis karštai melsdavosi prie šio paveikslo. Atvykęs prie pietinio Dusios ežero kranto Sekminių šventės išvakarėse 1702 prašė kapelioną atlaikyti šv. Mišias prie Dievo Motinos paveikslo. Savaitės eigoje, rengiantis švč. Trejybės šventei pasirūpino pastatyti tris kryžius ir ant vieno jų pakabino Marijos paveikslą. Čia kasdien rinkdavosi kariai ir melsdavosi. Šv. Petro šventėje švedai nelauktai puolė Lietuvos kariuomenę. Vyšnevieckis taktiniais sumetimais įsakė savo daliniams pasitraukti. Paskubomis besitraukiant buvo pamiršta pasiimti Dievo Motinos paveikslą. Švedai, atvykę į tą vietą ir radę ant kryžiaus Marijos paveikslą, jį numetė su panieka šalin. Bet sekančią dieną, švedams pasitraukus, paveikslas buvo vėl rastas, kaip buvęs, pakabintas ant kryžiaus. Vietiniai kaimiečiai, bijodami, kad švedai, sugrįžę, neišniekintų ir nesunaikintų paveikslo, jį nuėmė nuo kryžiaus ir paslėpė.

Praslinko eilė metų. Į artimą kaimą grįžo buvęs karys, kuris dalyvavo kovose su švedais, vadovaujant Vyšnevieckiui. Jis buvo praradęs regėjimą. Kartą ėjo aplankyti savo giminaičio. Beeinant savo palydovui jis pasakojo, kaip jie buvo sustoję prie Dusios ežero; kaip Vyšnevieckis buvo įsakęs pastatyti tris kryžius ir ant vieno jų liepęs pakabinti stebuklingą Dievo Motinos paveikslą, prie kurio eidavę melstis. Apgailestavo neatmenąs vietovės pavadinimo, o, būdamas aklas, negalįs atpažinti tos vietos. Jis pareiškė, jei žinotų kur randasi anas Marijos paveikslas, mielai eitų pasimelsti prie jo. O gal Dievo Motina, kuri karo eigoje jiems tiek kartų nuostabiai tiesė pagelbos ranką, išmelstų iš Dievo stebuklo malonę, kad jis praregėtų. Taip jiems bekalbant, jie buvo praeiną kaip tik pro tą vietą, kur Dievo Motinos paveikslas buvo pakabintas ant kryžiaus Vyšnevieckio įsakymu, ir kur kareiviai rinkdavosi melstis. Ir va įvyko stebuklas. Staiga atsivėrė aklojo akys ir jis sušuko: „Aš regiu! Aš matau tą vietą, kur buvo mūsų stovykla. Štai tie kryžiai, kuriuos buvome pastatę. Bet paveikslo nėra!"

Stebuklingai praregėjusysis ir jo palydovas, susijaudinę, grį-

žo atgal, papasakojo apie įvykusį stebuklą ir teiravosi, kur būtų anas stebuklingas Marijos paveikslas. Jis teigė galėsiąs paveikslą lengvai atpažinti, nes jame esąs įrašas su data: „Borūnų švč. Dievo Motina, 1701". Ūkininkas, kuris saugojo pas save paveikslą, atnešė jį ir parodė regėjimą atgavusiam kareiviui. Jis jį atpažino. Kaimiečiai nutarė paveikslą vėl pakabinti ant kryžiaus, ant kurio jį buvo pakabinęs Vyšnevieckis.

Žinia apie įvykusį stebuklą greitai nuaidėjo po apylinkę. Žmonės pradėjo plaukti ir melstis prie paveikslo. Metelių parapijos klebonas, kurio teritorijoje vietovė radosi, pasirūpino pastatyti koplyčią. Ją pašventino Seinų vyskupijos generalvikaras, vėliau vyskupas pagelbininkas, Marciejauskas 1816 gegužės 25 d. Koplytėlė ilgainiui pasirodė permaža. Mat, tris kartus į metus, būtent, per Sekmines, per Petrines ir Dievo Motinos Gimimo šventėje, į čia suplaukdavo iš visos Suvalkijos milžiniška minia maldininkų. Metelių klebonas kan. V. Jurgilas norėjo pastatyti didesnę koplyčią. Bet carų valdžia nedavė leidimo. Klebonas tada, talkinamas parapiečių, griebėsi gudrumo: slaptai miške parengė medžiagą, ir vieną naktį koplyčia atsirado stovinti ant Dusios ežero kranto. Rusų valdžia nedrįso ją nugriauti. Bet kleboną nubaudė pinigine bauda. Visi džiaugėsi, kad galėjo Kryžiuose turėti gražią Marijos šventovę.

Popiežius Pijus VII, vyskupui prašant, suteikė visuotinus atlaidus maldininkams, kurie atvykdavo į Marijos iškilmes Kryžių šventovėje.

Deja, po antro pasaulinio karo Lietuva vėl atsidūrė naujojoje, šį kartą bolševikinėje, priespaudoje. Jei carų valdovai draudė statyti šventovę Kryžiuose, bet slaptai pastatytą toleravo, tai bolševikiniai viešpačiai ją nugriovė. Stebuklingas paveikslas, kiek žinome, yra laikomas Metelių parapijos bažnyčioje. Žmonių pamaldumas tačiau į Kryžių Dievo Motiną nesumažėjo. Ateis laikas, kada Kryžiuos iškils dar didesnė ir puošnesnė Marijos šventovė, ir bus paguodos ir malonių versmė Suvalkijos ir Lietuvos tikintiesiems.

III

Kryžių Dievo Motina yra garbinama kaip Angelų Karalienė. Didžiausi atlaidai čia vykdavo, kaip minėjome, Sekminių ir Petrinių švenčių proga istoriniais sumetimais. Mat, pirmą kartą prie stebuklingo paveikslo buvo atlaikytos pamaldos per Sekmines 1702 metais. O per Petrines tais pačiais metais švedai užėmė šią vietą ir išniekino paveikslą. Rudenį 8 rugsėjo, švenčiant Marijos Gimimo šventę, vadinamą Žolinukę, čia vykdavo trečią kartą iškilmės. Per Sekmines ir Petrines į čia suplaukdavo minios žmonių iš vakaro. Maldininkai naktį praleisdavo atvirame lauke melsdamiesi. Kunigai visą naktį klausydavo išpažinčių. Daugelis patirdavo gausių malonių. Pasitaikydavo stebuklingų pagijimų iš įvairių ligų.

Būdama Angelų Karalienė, Marija viešpatauja danguje. Iš ten tačiau ji mato mūsų, savo žemės vaikų, reikalus ir skuba padėti. Čia ji panaudoja angelus ir dangaus galybes, kad kenčiančius paguostų, sergantiems padėtų, abejojančius stiprintų tikėjime; kad bailiuosius drąsintų, nupuolusius pakeltų; kad visiems parodytų kelią į dangų ir įgalintų juo eiti.

Prašykime tad, kad Kryžių Dievo Motina, kuri stiprino Lietuvos karius sunkiose kovose, ginant krašto laisvę ir tikėjimo grynumą nuo klaidatikių švedų, stiprintų mus, siekiant sielos grynumo ir tikėjimo tikrumo. Prašykime ypač, kad ji stiprintų mūsų dienose tuos, kurie gina Lietuvos laisvę ir priešinasi bolševikų pastangoms griauti tikėjimą.

* * *

Ant Kalvarijos kalno Marija stovėjo prie kryžiaus, ant kurio kentėjo jos dieviškasis Sūnus. Kentėdama prie kryžiaus Marija tapo atpirkimo dalininkė, ir tuo pačiu drauge su Kristumi savo kančia įsigijo mus visus būti jos vaikais. Kryžių Dievo Motina

taigi ypatingu būdu yra atpirkimo dalininkė. Kaip Kristus įsigijo mus savo kančia, kad būtume jam sūnūs ir dukros ir paveldėtume dangų; taip Marija savo kančia gavo teisę mumis rūpintis ir mums padėti siekti išganymo kaip tikroji Motina. Ji yra mūsų Motina: kenčianti, bet mylinti; kalaviju perverta jos širdis, bet ji Angelų Karalienė; nuostabiai galinga ir didžiai maloninga.

Šaukimės jos Maironio žodžiais:

— Marija, Marija, skaisčiausia Lelija,
Dangaus Karaliene šviesi,
Užstok pas Aukščiausią tu žmogų menkiausią,
Nes viską pas Dievą gali. —

MARIJOS APSILANKYMAS PAS ELŽBIETĄ
Gegužės 31 (2 liepos)

I

Kai angelas, apreiškęs Marijai Jėzaus pradėjimą ir gimimą, priminė, jog ir jos giminaitė — kunigo Zacharijo žmona — specialaus Dievo įsikišimo dėka laukėsi kūdikio savo senatvėje, kada paprastai jau neturima vaikų, ji pasiryžo aplankyti giminaitę. Tikriausiai norėjo pasidalinti motinystės džiaugsmu, o taip pat padėti namų ruošoje. Mat, Elžbieta jau buvo šeštame neštumo mėnesyje.

Zacharijas ir Elžbieta, kaip liudija krikščioniškas Padavimas, gyveno Ain Karim miestelyje. Jis randasi 7 km į vakarus nuo Jeruzalės, ir apie 150 km į pietus nuo Nazareto. Dar ir šiandien čia yra šventovė su gražia bažnyčia ir su supančiu kiemu, kur ant sienų yra įrašyti Magnificat tekstai įvairiomis kalbomis, net ir lietuvių kalba. Čia juk Marija išreiškė savo sielos išgyvenimą Magnificat giesme.

Kelionė iš Nazareto į Ain Karim buvo ilga ir sunki. Vargu ar Marija viena būtų drįsusi leistis 150 km. atstumo kelionėn pėsčiomis ar ant asilo. Anuomet tik tai eiliniams žmonėms buvo prieinama. Gal palydėjo Juozapas, o gal rado galimybę keliauti su kokia nors grupe maldininkų keliaujančių į Jeruzalę.

Marijos atsilankymas tikriausiai nustebino Elžbietą. Prasidėjo pokalbis. Marija papasakojo, kaip ji sužinojo apie Elžbietos neštumą. Angelas tai jai pranešė, kai apreiškė Išganytojo pradėjimą.

Evangelistas pabrėžia, kad Marijos apsilankymas suteikė Elžbietai ne tik natūralaus džiaugsmo, kurį teikia brangaus asmens atsilankymas, bet leido pajusti bei gauti antgamtinių malonių.

Būtent, su Marijos pasveikinimu Elžbieta pajuto, kad kūdikis suvirpėjo jos įsčiose; o ji pati pasijuto esanti kupina šv. Dvasios, taip kad ėmė kalbėti Dievo įkvėpimu.

Būdama kupina šv. Dvasios Elžbieta išpažino savo tikėjimą į Marijos dievišką motinystę, prieš ją nusilenkė, kaip prieš tą, kuri yra labiausiai palaiminta iš visų moterų, nes nešioja įsčiose pasaulio Išganytoją, Dievo Sūnų. Elžbieta džiaugiasi Marijos atsilankymu, bet drauge išpažįsta savo nevertumą priimti pas save Dievo Sūnaus motiną. Tuo labiau, kad šis atsilankymas jai teikia ne tik garbę, bet ir neša gausių malonių jai ir jos kūdikiui, kurį nešioja įsčiose. Šis, pastebi Elžbieta, vos tik Marija įžengė į namus ir ištarė pasveikinimo žodžius, šoktelėjo iš džiaugsmo jos įsčiose.

Elžbieta giria Mariją, ją laiko palaiminta, kad įtikėjo angelo apreiškimui. Šitai ji pabrėžia, žinodama, kas atsitiko jos vyrui Zacharijui, kuris nenorėjo tikėti angelo pranešimui, kad jie susilauks senatvėje sūnaus. Jis laikinai tapo nebylys.

Marija, atsiliepdama į Elžbietos pasveikinimą, poetiniais posmais išreiškė savo dėkingumo, meilės ir gilaus tikėjimo jausmus Dievui. Kaip Elžbieta, taip tuo labiau Marija buvo kupina šv. Dvasios ir savo mintis reiškė dievišku įkvėpimu. Savo giesmėje „Magnificat" Marija šlovina didį, gerą ir galingą Dievą, kuris maloningai žvelgia į menkuosius ir atmeta išpuikėlius; iškelia mažuosius ir pažemina didžiuosius; apdovanoja neturtėlius ir tuščiomis paleidžia turtuolius; globoja ištikimuosius Izraelio — savo tautos — vaikus, tesėdamas duotus išganymo pažadus. Šias mintis Marija išreiškia, cituodama bei panaudodama tekstus paimtus iš S. T. Senam Testamente netrūksta pavyzdžių, kur giesmės posmais išreiškiama vieno ar antro eilinio asmens dėkingumo jausmai Dievui. Mozė giedojo Viešpačiui, kai jis savo galia išvedė tautą iš Egipto (Iš 15, 1-20). Mozė, tiesa, turėjo aukštesnį išsilavinimą. Bet poezija garbino Dievą ir Mozės sesuo Miriam, kuri nebuvo mokyta (Iš 15, 20s). Taipgi padėkos giesme šlovino Dievą Samuelio motina Ona (1 Kar 2, 1)10). O ir ši buvo eilinė

moteris. Visada buvo ir yra liaudies dainių. Kodėl tad turėtum stebėtis, kad Marija, būdama šv. Dvasios įkvėpta, būtų galėjusi sukurti „Magnificat" giesmę.

II

Iš to, kas pasakyta, pravartu yra plačiau pasvarstyti vieną kitą mintį, kuri teikia praktiško pamokymo kiekvieno mūsų gyvenime.

1. *„Pagirta tu tarp moterų!"* — Elžbieta, Dievo įkvėpimu, sveikino Mariją, kaip rinktinę iš visų moterų. Iš tikrųjų, ji yra rinktinė, ir ne tik rinktinė, — vienintelė iš visų moterų. Nes, būdama ir pasilikdama mergelė, yra motina. Nes jos pradėtas ir pagimdytas sūnus, yra Dievo Sūnus. Turėtum sakyti, kad Marija yra rinktiniausia — vienintelė — ne tik tarp moterų, o ir iš visų žmonių. Juk ji viena yra nekaltai pradėta. Ji viena yra malonės Pilnoji absoliutine prasme. Elžbieta sveikino Mariją, lenkėsi prieš ją, kadangi ji savo įsčiose nešiojo dieviškąjį Sūnų; kadangi ji buvo viena su Kristumi. Taigi, lenkdamasi prieš Mariją, ji lenkėsi prieš Išganytoją. ir mes turime lenktis prieš Mariją, nes tuo pačiu lenkiamės prieš jos Sūnų Jėzų. Šia prasme Katalikų bažnyčia garbina Mariją. Šia prasme tikintieji kreipiasi į ją, kalbėdami žinomą maldą „Sveika Marija". Rūpinkimės kalbėti šią maldą su tais pačiais jausmais ir tuo pačiu tikėjimu, kurį turėjo Elžbieta, kai, sveikindama Dievo Motiną, ištarė anuos žodžius: „Pagirta tu tarp moterų, pagirtas tavo įsčių vaisius".

2. *„Iš kur man šitai visa, kad ateitų pas mane mano Viešpaties motina!"* — Šiais žodžiais Elžbieta išreiškė savo tikėjimą ir savo nuolankumą. Nebuvo lengva įtikėti, kas buvo atsitikę su Marija: kad ji pradėjo iš šv. Dvasios, būdama nepaliesta vyro, ir kad jos pradėtas sūnus yra Viengimis Dievo Sūnus. Elžbieta įtikėjo, remdamasi Marijos pasakojimu, kurį patvirtino nuostabus reiškinys, kad kūdikis jos įsčiose sujudėjo, kai Dievo Motina

įžengė į namus ir pasveikino. Elžbietos pavyzdys ragina mus giliau tikėti ir tuo pačiu pilniau pasitikėti ta, kuri yra Kristaus Motina. Gyvename laikus, kada norima žinoti, ir vengiama tikėti; kada vengiama prileisti antgamtinius reiškinius, ir bandoma visa aiškinti natūraliu būdu, tartum antgamtės iš vis nebūtų. Tai pavojinga klaida. Ji veda į nusigręžimą nuo dangaus ir atsigręžimą į žemę, siekiant susikurti žemėje rojų.

Elžbieta išreiškė savo pagarbą Marijai ir išpažino savo menkumą bei nevertumą prieš ją, nes ji buvo Dievo Motina. Ir čia Elžbieta yra gražus mums pavyzdys. Nuolankumo dorybė yra viena iš būtinų sąlygų vykdyti meilės įsakymą ir siekti šventumo. Nuolankumas laiduoja sugyvenimą ir sėkmingumą žemiškam gyvenime. Bet nuolankumas daug daugiau teikia mums santykiuose su Dievu: daro mums Dievui priimtinus ir vertus jo palaimos. Šv. Rašte yra aiškiai pasakyta: „Dievas priešinasi puikiesiems, o nuolankiesiems teikia malones" (Jok 4, 6; 1 Petr 5, 5). Atkreipkime į šitai savo dėmesį. Reikia Dievo akivaizdoje išreikšti savo nevertumą, parodyti savo nuolankumą. Gyvename laikus, kada norima į Dievą žiūrėti tartum jis būtų mums lygus, tartum jis nebūtų mūsų Viešpats. Jei Elžbieta lenkėsi prieš Mariją ir išreiškė savo nevertumą, sakydama: „Iš kur man, kad ateitų pas mane mano Viešpaties Motina!" — tai tuo labiau mes turėtume su nuolankumu ir pagarba atsinešti prieš Jėzų ir jo dievišką Motiną. Tik taip mes paliesime ir atversime Jėzaus ir Marijos širdis.

3. *„Nes štai vos tik tavo pasveikinimas pasiekė mano ausis, šoktelėjo iš džiaugsmo kūdikis mano įsčiose."* — Kaip pas Elžbietą, taip ir pas mus ateina Marija su antgamtinėmis dovanomis. Tai liudija gausūs stebuklai ir antgamtinės malonės, kurias patiria tie, kurie į Dievo Motiną kreipiasi, kurie jos užtarimo prašo. Su pagrindu šv. Bernardas galėjo sakyti: „Negirdėta, kad kas nors būtų kreipęsis į Mariją, ir būtų likęs neišklausytas!" Kreipkimės taigi į dangiškąją Motiną kiekviename reikale su tais jausmais ir tokiu tikėjimu bei meile Dievui, kokiu ji išreiškė savo padėką Dievui „Magnificat" giesmėje.

Garbinkime Dievą visa siela ir džiūgaukime jame be su juo. Nes jis yra geras ir gailestingas; didis ir galingas; gelbsti ištikimuosius ir atmeta išpuikėlius; jis padarė didžių dalykų savo Sūnaus Motinai, — jis neapleis ir mūsų, jei jį mylėsime kaip Tėvą ir gerbsime kaip Viešpatį.

APLANKYMO ŠVENTĖ
Žemaičių Kalvarijos Šventovė
Gegužės 31 (2 liepos)

I

Apart Šiluvos Žemaitijoje yra garsi Kalvarijos šventovė Dievo Motinos garbei. Kur nūdien yra Žemaičių Kalvarija seniau ši vietovė turėjo Gardų pavadinimą. Žemaičių vyskupas grafas Jurgis Tiškevičius 1637 metais Gardų parapiją pavedė Domininkonams valdyti. Tas pats vysk. Jurgis Tiškevičius Garduose įsteigė Kryžiaus Kelių šventovę. Pastatė 10 koplytėlių, kur maldininkai apmąstydami Kristaus kančią eidavo Kryžiaus Kelius. Didesniam pamaldumui sužadinti tas pats Ganytojas parsigabeno iš Jeruzalės, nuo tikrųjų Kryžiaus Kelių, žemės, ir ją išbarstė ant tako tarp 19 koplytėlių. Kai visa buvo įrengta, ir kai maldininkai gausiai ėmė lankytis ir eiti Garduose Kryžiaus Kelius, Popiežius Urbonas VIII, prašant vysk. Jurgiui Tiškevičiui, suteikė specialius maldininkams atlaidus. Vėliau vysk. Jurgis Tiškevičius pasirūpino pastatyti naują šventovę ir ją pavadino Naujoji Jeruzalė. Paskui jai buvo duotas Kalvarijos vardas.

Tas pats vysk. Jurgis Tiškevičius pastatė naują parapijos bažnyčią. Senoji — mažytė — buvo pastatyta vysk. Kiškos tarp 1619 ir 1629 metų. Naują bažnyčią Ganytojas skyrė Dievo Motinos garbei, būtent, jos Apsilankymui pas Elžbietą prisiminti. Šią bažnyčią vyskupas praturtino 1649 metais šv. Kryžiaus relikvija.

1750 vyskupas Antanas Tiškevičius pasirūpino pastatyti dar didesnę bažnyčią su 24 altoriais. Vėliau gi, t.y. 1823 metais domininkonai pastatė naują mūrinę bažnyčią, kuri 1896 metais buvo gaisro sužalota, bet vėl atstatyta ir stovi iki mūsų dienų.

Didžiajame šios bažnyčios altoriuje yra stebuklingas švč. Marijos paveikslas. Paveikslo istorija yra sekanti. --

II

Lietuvos domininkonų klierikai studijoms būdavo siunčiami į Romą. Tarp kitų buvo klierikas Petras Pugačevskis. Domininkonų vienuolyne Romoje, kur minimas klierikas gyveno, buvo švč. Marijos paveikslas. Jis buvo pieštas ant drobės. Vaizdavo Dievo Motiną su Kūdikėliu ant rankų. Petras Pugačevskis dažnai ir karštai melsdavosi prie šio paveikslo. Kartą jam besimeldžiant, išvydo nuostabią šviesą, kuri gaubė paveikslą. Šitai dar padidino Petro Pugačevskio pamaldumą prie Dievo Motinos. Atsitiko, kad sunkiai susirgo Petro draugas klierikas Romualdas. Petras tada karšta malda, suklupęs prieš paveikslą, meldė Dievo Motiną, kad savo užtarimu išmelstų iš Viešpaties pagijimo malonę sergančiam draugui. Ir va Romualdas nelauktai pasveiko. Petras buvo tikras, kad Marija padarė stebuklą, — kad jos užtarimo dėka Romualdas stebuklingai pagijo. Nuo tada jis pilnai įtikėjo, kad paveikslas esąs stebuklingas. Prie jo tad jis dar labiau ir dar dažniau melsdavosi. Kai baigė studijas ir rengėsi grįžti į Lietuvą, prašyte prašė leisti jam pasiimti su savim paveikslą. Vyresnieji jo prašymą patenkino. Grįžęs, apsigyveno domininkonų vienuolyne Ž. Kalvarijoje. Petras Pugačevskis parsivežtą paveikslą atidavė vienuolyno viršininkui, kuris jį laikė savo kambaryje. Viršininkui mirus, jo vieton vienuolyno prijoru buvo paskirtas kaip tik Petras Pugačevskis. Šis nedelsdamas paveikslą patalpino didžiajame bažnyčios altoriuje. Ilgainiui gandas apie stebuklingąjį paveikslą ėmė aidėti po visą Žemaitiją. Maldininkai pradėjo plaukti į čia iš visur ir vis gausiau. Mat, daug kas čia patirdavo Marijos užtarimu įvairių malonių; įvykdavo net stebuklingų ženklų: pagijimų iš visokių negalių. Šio viso akivaizdoje vyskupijos Kūrija paskyrė Komisiją įvykius tirti. Komisijos sprendimas buvo, kad Ž. Kalvarijoje Marijos užtarimu vykstą nuostabūs ženklai yra pagrįsti ir tikėtini. Remdamasis šiuo Komisijos sprendimu, vysk. J. Tiškevičius 1643 metais Dievo Motinos paveikslą pripažino ir

paskelbė stebuklingu. Apie Ž. Kalvarijoje vykstančius stebuklus daug žinių paduoda Kojalavičius savo veikale „Miscellanea" (1650). Jis teigia, kad Marijos užtarimu yra įvykę visa eilė pagijimų iš fizinių ligų. Mini taipgi, kad 1648 birželio mėn., meldžiantis į Mariją, prisikėlė iš numirusiųjų didiko Lvovičiaus sūnus. Kad Dievo Motinos užtarimu Ž. Kalvarijos šventovėje daugelis patyrė ir patiria gausių Viešpaties malonių liudija gausios ir brangios įžadinės dovanos, kurios puošia paveikslą ir altorių.

III

Amžiai slenka, metai bėga, bet, kas dieviška, pasilieka. Amžiams bėgant Marijos garbinimas Ž. Kalvarijoje neišblėso, bet vis didėjo, kadangi Dievo Motina nenustojo teikti savo antgamtinę pagelbą tiems, kurie į ją šioje šventovėje kreipėsi. Minių minios nuolat plaukė ir plaukia į Ž. Kalvariją, kad atvertų savo skaudamas širdis tai, kuri yra pagirta tarp moterų; kuriai didžių dalykų padarė Galingasis (Lk 1, 42-49). Ir nė vienas neapsivilia, kuris čia prie Marijos meldžiasi. Ligonys sveikatą atgauna. Apsunkintieji paguodą patiria. Abejojantys tikėjime sustiprėja. Nusidėjėliai taisosi, atlikdami išpažintį ir darydami atgailą. Žodžiu, Ž. Kalvarija, kaip Lourdes ir kitos žymios Marijos šventovės, yra mažas dangaus kampelis ant žemės.

Didžiausios iškilmės Marijos šventovėje Ž. Kalvarijoje vyksta Dievo Motinos Aplankymo šventėje. Šventė vykdavo nuo liepos 1 iki 12. Pagal naują liturginį patvarkymą po Vatikano II Susirinkimo Marijos Aplankymo šventė yra atkelta į gegužės 31 d. Lietuvoje tačiau, kiek žinome, vyksta sena tvarka.

Nors Ž. Kalvarijoje iškilmingiausiu būdu prisimenama Marijos Apsilankymo pas Elžbietą paslaptis, tačiau čia itin garbinama ir Marija Skausmingoji Motina. Gal dėl to, kad čia yra šv. Kryžiaus relikvijos; čia yra Kryžiaus Kelių stotys — kalvarijos. Iš čia ir pavadinimas Kalvarija. Iškilmių metu maldininkai eina pa-

prastai Kryžiaus Kelius ir eidami prisimena ir išgyvena Dievo Motinos patirtą skausmą, išvydus savo Sūnų su kryžium ant pečių; kurį ji išgyveno stebėdama kenčiantį ir mirštantį Jėzų ant kryžiaus.

Marija — Skausmingoji Motina. Mes — kenčią jos vaikai. Iš jos mokykimės kentėti. Ją prašykime mums padėti, kai skausmas prislegia, kai niekur kitur paguodos nerandame. Visada turėkime prieš akis mūsų dangiškosios Motinos iškentėtą skausmą, ir ryžkimės daryti visa, kad jai skausmo neatnaujintume, nepadidintume mūsų nuodėmėmis. Kartokime su Ž. Kalvarijos maldininkais šiuos giesmės žodžius:

— Esi laiminga, žeme Kalvarijos,
Ten apreikšti skausmai Marijos.
Ir Jėzaus kančios prie kelių
Ir vietų, krauju aplietų. —

MARIJA — KRIKŠČIONIŲ PAGELBA
31 gegužės

I

Chiavari mieste, Italijoje, yra garsi Marijos šventovė. Joje yra puikus Dievo Motinos paveikslas. Švenčiausioji Motina laiko ant kelių Kūdikėlį Jėzų. Savo rankomis ji kelia aukštyn Kūdikėlio laiminančią rankutę.

Šio paveikslo mintį nesunku atspėti. Dailininkas norėjo pavaizduoti, kaip Marija veikia ir beveik verčia savo dieviškąjį Sūnų laiminti žmoniją. Nėra jokios abejonės, kad savo užtarimu išprašo iš Jėzaus pagelbos savo žemės vaikams. Jos užtarimas yra tiek galingas, kad ji beveik verčia dieviškąjį savo Sūnų mums kiekviename reikale padėti.

Pats Jėzus žemės gyvenime neatsakė: Ne — savo Motinai, kai ji prašė padėti vestuvių šeimininkams Galilėjos Kanoje, nors metas daryti stebuklus dar nebuvo atėjęs (Jon 2, 1-11). Stebuklą jis padarė, pakeisdamas vandenį į vyną, tik dėl to, kad švenčiausioji Motina jį prašė. O, prieš mirdamas ant kryžiaus, Jėzus mus visus pavedė apaštalo Jono asmenyje Marijos motiniškai globai. Kai jis, žvelgdamas į mylimiausiąjį mokinį, tarė savo Motinai: „Štai tavo sūnus!" — šiais žodžiais visus mus pavedė jos globai, kaip tikruosius vaikus. Šia prasme dauguma egzegetų ir teologų aiškina evangelisto Jono paduodamą tekstą (Jon 19, 26s).

Jei kiekviena gera motina myli savo vaikus, dėl jų sielojasi, jiems visame ir visada stengiasi padėti, tai tuo labiau ir tuo daugiau rūpinasi savo žemės vaikais dangiškoji mūsų Motina. Ji, kuri yra ne tik gera, bet ir geriausia; ne tik šventa, bet ir švenčiausia; ne tik galinga, bet ir galingiausia, nes yra danguje, stovi prie savo dieviško Sūnaus sosto, kuris yra visatos Viešpats.

II

Istorija gausiais faktais liudija, kaip ir kiek Dievo Motina padėjo ir padeda tikintiesiems. Su pagrindu todėl ji yra vadinama „Krikščionių Pagelba".

1. Kai Europai grėsė klaidatikių antplūdis su visais žiaurumais ir negailestingu naikinimu tikrosios Kristaus Bažnyčios, šv. Domininkas kvietė krikščionis šauktis Marijos pagelbos. Jis paskleidė šv. Rožyno pamaldumą. Marija siuntė pagelbą iš dangaus. Klaidatikių Albigenzų pavojus praėjo, nepalikdamas beveik jokios žymės.

2. Vėliau, kai krikščioniškam Vakarų Pasauliui grėsė turkų-musulmonų visa naikinąs antplūdis, Popiežius Pijus V, kai ginklais apsiginti rodėsi neįmanoma, kvietė šauktis Marijos užtarimo, ugdant pamaldumą į Dievo Motiną, ypač praktikuojant šv. Rožyno pamaldumą. Pagelba atėjo. Krikščionys nelauktai laimėjo mūšį prie Lepanto. Turkų galybė buvo sunaikinta. Krikščioniškoji Europa liko išgelbėta.

3. Kai Lietuvoje Žemaičių vyskupijoje grėsė kalvinizmo antplūdis, ir katalikų kunigų buvo belikę tik keletas, Marija pasirodė Šiluvoje, ir šiuo pasirodymu iššaukė tokį entuziazmą tikinčiuosiuose, kad palyginamai per trumpą laiką Katalikų Bažnyčia tiek atsigavo ir sustiprėjo, jog Žemaitija išliko pilnai katalikiška.

4. Lietuvos sostinės Vilniaus gyventojai miesto saugumą, ginantis nuo totorių ir švedų antplūdžių, patikėjo Dievo Motinai. Pagrindiniuose miesto vartuose, apvedus miestą gynimosi siena, patalpino Gailestingumo Dievo Motinos paveikslą. Prie šio paveikslo ne tik vilniečiai, bet ir visi lietuviai, sunkiose valandose karštai meldėsi, prašydami Dievo Motinos užtarimo. Ilgainiui šis paveikslas pagarsėjo įvykusiais stebuklais ir tapo viena iš didžiųjų Marijos šventovių Lietuvoje. Minios žmonių čia nuolat klūpoja ant gatvės, virš kurios yra maža Aušros Vartų koplytėlė, kurioje laikomas stebuklingas Marijos paveikslas.

Prisimenu įvykį iš 1941 metų. Lietuva buvo okupuota raudonosios armijos. Buvo įprasta, kad einant Aušros Vartų gatve kiekvienas vyras turėjo nusiimti kepurę pagarbos ženklan. Vieną gegužės mėnesio pavakarį ėjo du rusų kariai. Būdami bolševikai, jie nenusiėmė kepurių. Tada vienas vyras, pakilęs, prisiartino prie jų ir numetė kepures nuo jų galvų. Įvyko incidentas. Laukiant raudonarmiečių reakcijos, tuojau susirinko gatvėje tūkstantinė minia. Ją bandė išsklaidyti atsiųsti rusų tankai. Minia tačiau kaip mūras stovėjo nepajudinama. Įsakymo išsiskirstyti niekas nepaisė. Tikintieji buvo pasiryžę būti verčiau tankų triuškinami, negu apleisti brangią Šventovę. Ir šį kartą Marija pasirodė galingesnė už raudonarmiečius ir jų plieninius tankus. Tankai atsitraukė, o minia toliau su ašaromis akyse giedojo: „Marija, Marija dangaus Karaliene šviesi, užstok pas Aukščiausią tu žmogų menkiausią, nes viską pas Dievą gali!"

Aušros Vartų šventovė ir šiandien, po 40 metų bolševikinio persekiojimo, kai dauguma gražiausių Vilniaus bažnyčių yra paverstos muziejais, sandėliais ar naudojamos kitiems profaniniams reikalams, stovi nepaliesta.

5. Lietuviams kovojant prieš švedus Dzūkijoje, kariuomenės vadas Vyšnioveckis kvietė karius šauktis Marijos pagelbos. Jie buvo apsistoję prie Dusios ežero. Čia Vyšnioveckio įsakymu Marijos paveikslas buvo pakabintas ant vieno medžio ir kariai, suklaupę, prie jo kasdien melsdavosi. Marija savo pagelbą suteikė. Švedai buvo atstumti. O toje vietoje iškilo Marijos šventovė, žinoma kaip Kryžių Dievo Motinos šventovė. Į čia plaukdavo minios žmonių kasmet per Sekmines ir šv. Petro šventėje. Daugelis patirdavo gausių malonių. Buvo stebuklingų pagijimų. Deja, komunistinė valdžia čią šventovę sunaikino.

6. Kai Prancūzija, nualinta revoliucijos ir smarkiai plintant bedievybei, atsirado pavojuje supagonėti, Marija atėjo ją gelbėti, apsireikšdama Lourdes. Pasirodė Bernadetai — graži, bet liūdna. Ji kvietė Bernadetą pranešti visiems, kad ši vieta turi būti laikoma šventa; kad ten privalo būti pastatyta bažnyčia jos garbei, o iš

ten ji teiksianti antgamtinę palaimą Prancūzijai ir visai krikščionijai. Šiandien visi esame liūdininkai, kad Marijos pažadai išsipildė ir pildosi. Lourdes tapo ana dangiškoji oazė ant žemės, kur Dievo malonės liejasi ir gaivina iš viso pasaulio plaukiančias minias. Atsitinka, kad vienas antras iš Lourdes grįžta stebuklingai pagijęs iš fizinių negalių, bet beveik visi iš ten grįžta dvasia atsigaivinę: grįžta su užgydytomis sielos žaizdomis, su ramesne sąžine, su gilesniu tikėjimu, su karštesne meile Dievui ir žmonėms. O šis yra pats didžiausias ir nuolatinis stebuklas, kurį patiria milijonai į čia atvykstančių maldininkų.

7. Kai Rusijai ir visam pasauliui pradėjo grėsti komunizmo pavojus, Marija pasirodė trims piemenėliams Fatimoje. Pasirodymų eigoje Fatimoje švenčiausioji Motina siekė įspėti žmoniją, koks pavojus gresia Bažnyčiai ir pasauliui. Komunizmas galįs užlieti ir paskandinti pasaulį materializme ir bedievybėje su visomis iš to plaukiančiomis dvasino nuosmukio pasėkomis. Šiandien matom, kad Dievo Motinos įspėjimas buvo pagrįstas. Marija nurodė per Fatimos vaikelius, kad kelias gelbėtis yra atgaila, grįžimas prie Dievo ir malda, pasivedant bei pasiaukojant Kristui per pasiaukojimą nekalčiausiai jos širdžiai.

III

Šv. kun. Jonas Bosco savo įsteigtą vyrų ir moterų Salezietių Kongregaciją pavedė Marijos Krikščionių Pagelbos globai. Kreipimasis į Mariją Krikščionių Pagelbą, kaip patirtis rodo, šv. kun. Jonui Bosco užtikrino nuostabią dangaus pagelbą. Abi Kongregacijos išaugo nuostabiai greitai į pirmaeiles vienuolijas ir reiškiasi Bažnyčios gyvenime su dideliu sekmingumu.

Gyvename sunkius ir pavojingus laikus kaip krikščionys ir kaip lietuviai. Lietuva pavergta ir išgyvena didelius sunkumus po sunkia bedieviško komunizmo priespauda tautinėje ir religinėje srityse. Krikščioniškam pasauliui mirtinai graso bedieviškas ko-

munizmas, bet nemažiau pavojingas yra ir pasiektas gerbūvis Vakarų pasaulyje, kuris veda į palaidumą ir visokeriopą — fizinį ir dvasinį — nuosmukį. Šio viso akivaizdoje su baime klausiame: Kas mus išgelbės? Kas mums prisikėlimą laiduos?

Kai žvelgiam į mūsų pavergtą tautą, kai dairomės ieškodami ir laukdami politinės pagelbos, vilties nematom, nes žmogiška pagelba atrodo neįmanoma, nepasiekiama. Telieka vien su didžiuoju mūsų Dainium skųstis ir raudoti. —

„Tarp vargų sopulių, be rasos ir žvaigždės,
Mūsų mėlynos akys aptemo kraujais;
Kam mirtis jau užmerkė, laimingas ilsės,
Širdies nebekruvins vargais."
(Pavasario Balsai, Vilnius 1970, p. 37).

Bet tas pats dainius tikėjo, jog ten, kur žmogiškos pagelbos nėra vilties sulaukti, dangiškoji Motina gali padėti: gali išgelbėti nuo priešo baisaus. Štai kodėl jis kreipėsi ir meldė Mariją šiuo gražiu savo poezijos posmu. —

„Marija, Marija, skaisčiausia Lelija,
Tu švieti aukštai ant dangaus!
Palengvink vergiją, pagelbėk žmoniją,
Išgelbėk nuo priešo baisaus!"
(Pavasario Balsai, Roma 1952, p. 175).

O ir Popiežius Paulius VI naujausiame savo laiške vysk. J. Matulaičiui-Labukui, Lietuvos Bažnytinės Provincijos 50 metų sukakties proga, pavesdamas Lietuvą dangiškosios Motinos globai, ragino lietuvius šauktis prie Marijos, nes ji tikrai gali ir nori padėti tiems, kurie ja pasitiki ir jos užtarimo prašo.

Kaip visuotinos Bažnyčios nariai neturime užmiršti, kad ne tik Lietuva, o visas pasaulis nūdien randasi dideliam pavojuje susmukti silpnybėse; būti užlietas pragariško tvano, kurį neša ne-

varžomas palaidumas; paskęsti siaučiančioje neapykantoje; užtrokšti melo rūkuose. Telieka tad šauktis to paties mūsų Maironio žodžiais prie Dangaus Karalienės. —

Silpni, nusiminę
Tavesp paskutinę
Tematome viltį tiktai;
Tu savo malone
Šiai žemės kelionei
Palengvinti galią žinai!
Marija, Marija,
Skaisčiausia Lelija,
Dangaus Karaliene šviesi!
Užstok prieš Aukščiausią
Tu žmogų menkiausią!
Taip daug pas Dievą gali! —
(Pavasario Balsai, Roma 1952, p. 175).

NEKALČIAUSIOS ŠIRDIES MOTINA
(Šeštadienis po Jėzaus Širdies šventės)

I

Jėzus, kentėdamas ant kryžiaus ir jausdamas artėjančią mirtį, žvelgė į netoliese stovinčią švenčiausią Motiną ir su ja esantį mylimiausią mokinį apaštalą Joną ir tarė: „Moteriške, štai tavo sūnus!... Štai tavo motina!" (Jon 19, 26s). Šiais žodžiais Išganytojas užtikrino savo Motinai žemišką globą; o apaštalui Jonui ir per jį visiems mums užtikrino dieviškos Motinos dangišką globą. Su šiais žodžiais Marija tapo Bažnyčios ir visų atpirktųjų Motina. Mat, kaip Jėzus yra viena su Tėvu, ir visa, kas Tėvo, yra ir jo (Jon 17, 21ss), taip jis yra viena ir su savo švenčiausia Motina, ir visa, kas jam priklauso, priklauso ir jai; kas jam yra brangu, brangu ir jai. Jis iš meilės pasiaukojo ir savo krauju atpirko žmoniją, laiduodamas išganymą. Lygiai taip pat ir Marija yra kupina meilės žmonėms — savo žemės vaikams, ir iš meilės visa daro savo galingu užtarimu, gelbėdama nuodėmingą žmoniją. Marija juk yra mūsų Motina. Štai turime žinoti ir niekad neužmiršti.

II

Viena kaimietė, prieš vykdama į miestą, klausė savo dukrytę: „Onute, ko nori, kad tau parvežčiau iš miesto?" Mažytė, kiek pagalvojusi, pasakė: „Mama, parvežk man aukso širdelę, kad galėčiau ją ant kaklo nešioti." Moteris, atlikusi reikalus, ėjo į brangenybių krautuves ieškoti prašytos aukso širdelės. Deja, teko labai apsivilti. Krautuvėse visur girdėjo tą patį atsakymą: „Ponia, neturime! Tokie dalykai šiandien nemadoje!" Šis eilinis įvykis yra tam tikra prasme vaizdas nūdienės tikrovės. Aukso širdis

šiandien nemadoje. Išėjo iš mados meilė ir gailestingumas, gerumas ir maloningumas; užviešpatavo savimeilė ir neapykanta, piktumas ir žiaurumas. Išėjo iš mados tai, kas brangiausia; užviešpatavo tai, kas niekingiausia. Ko ilgisi ir pasigenda žmogus? Kaip tik to, kas nūdien išėjo iš mados, būtent, geros — mylinčios širdies. Garsus vokiečių poetas W. Goethe yra pasakęs: „Pasaulyje yra daug gražių dalykų, bet tai, kas yra visų brangiausia, yra geroji širdis." O Makedonijos karžygis Aleksandras Didysis mirties valandoje skundėsi ir sakė: „Užkariavau visą žinomą pasaulį. Sukroviau daug turtų. Pasiekiau didelės garbės. Bet neturėjau laimės rasti mylinčios širdies. Visi man lenkiasi, bet iš baimės, o ne iš meilės. Visa atiduočiau už vieną gerą, mylinčią širdį!"

III

Klausiama: ar galima nūdien dar rasti gerą širdį? O taip! Jų yra tiek ir tiek. Kiekvienos tikros motinos širdis yra pilna gerumo. Motinos širdis moka mylėti, nors būtų ir nemylima; moka atleisti, nors ir neprašoma; moka aukotis, nors ir neatlyginama. Jei kiekviena normali motina yra kupina meilės savo vaikams, tai ką kalbėti apie dangiškąją Motiną. Jos širdis yra malonės, o tuo pačiu ir gerumo, pilnoji (Lk 12, 29). Jos širdis yra gerumo versmė, nes dieviška. Ji myli visus ir visada: geruosius ir neištikimuosius. Ji rūpinasi ir padeda, gailisi ir užtaria, kai į ją kreipiamės. Ji mums suteikia pagelbą, kai niekas kitas negali padėti.

Amžių eigoje Marija tiesė ir tiesia pagelbos ranką savo žemės vaikams viešai ir privačiai, kraštams ir tautoms. Ji veikia į atskiras sielas ir privačiai. Bet nekartą ji apsireiškė stebuklingai, kad įspėtų ir nurodytų galimybę gelbėtis.

Ji globojo ir stiprino apaštalus, skelbiant Evangeliją ir kuriant Bažnyčią. Ji atskubėjo į pagelbą Bažnyčiai, kai ji amžių eigoje atsirasdavo dideliuose sunkumuose. Ji apsireiškė Šiluvoje, kad išgelbėtų Lietuvą nuo klaidatikių antplūdžio. Ji apsireiškė

Lourdes, kai Prancūzija — revoliucijos nuteriota — ėmė skęsti bedievybėje ir rizikavo prarasti tikrą tikėjimą. Ji suteikė nuostabią pagelbą laimint mūšį prie Lepanto ir išgelbint katalikišką Europą nuo musulmonų antplūdžio. Ta proga Popiežius Pijus V, nepasitikėdamas karinėmis jėgomis, kvietė tikinčiuosius šauktis Marijos pagelbos. Kai šėlo pirmasis pasaulinis karas, kai Portugalija buvo valdoma bedievių, kai Rusijoje brendo komunistinė revoliucija, Marija pasirodė Fatimoje. Ji įspėjo dėl grąsomų pavojų ir nurodė kelią, kaip reikia siekti išsigelbėjimo. Kai po antro pasaulinio karo Italija atsidūrė pavojuje patekti į komunistų rankas, Marija atėjo į pagelbą, apsireikšdama Sirakūzuose 1948 metais. Čia Marija apsireiškė kaip verkianti Madona. Iš statulėlės riedėjo ašaros, kurios, chemiškai ištyrus, buvo rastos it būtų tikros žmogaus ašaros. Tais pačiais metais balandžio 18 dieną įvykusiuose rinkimuose Krikščionių Demokratų partija laimėjo absoliučią daugumą. Tai atrodė lyg būtų tikras stebuklas. Taip komunizmo pavojus Italijoje buvo pašalintas.

IV

Pastebėtina, kad beveik visuose apsireiškimuose Dievo Motina kvietė prie atgailos ir maldos. O Fatimoje ji dar primygtinai ragino, kad žmonija būtų paaukota ir aukotųsi Nekalčiausiai jos Širdžiai.

Popiežius Pijus XII, vykdydamas Marijos paskatinimą, paaukojo žmoniją Nekalčiausiai Marijos Širdžiai 1942 metais, kai siautė dar antrasis pasaulinis karas, kurį Marija Fatimoje buvo išpranašavusi. Kristaus vietininkas paaukodamas žmoniją Nekalčiausiai Marijos Širdžiai, meldė Dievo Motiną išprašyti iš Dievo pasauliui taiką, o sieloms ramybę.

Mūsų Ganytojai, atsiradę išeivijoje, vadovaujant arkiv. J. Skvireckui, 1951 gegužės 13 paaukojo Lietuvą ir lietuvius Nekalčiausiai Marijos Širdžiai iškilmingomis apeigomis šv. Kazimiero

Kolegijos koplyčioje Romoje. Mūsų Ganytojai, pavesdami Lietuvą ir lietuvius Marijos motiniškai globai, tvirtai tikėjo, kad švenčiausioji Motina užtars mūsų persekiojamą bolševikinėje vergijoje tautą ir mus visus besirandančius išeivijoje ir nešančius tremtinių dalią, išmelsdama mums dangaus pagelbą išlikti ištikimais Dievui ir tėvynei. Šia proga Ganytojai išleido ganytojinį laišką. Juo kvietė visus lietuvius pasivesti Marijos globai, siekiant pilno nekaltumo ir tikro šventumo. Ganytojai ragino gaivinti Dievo Motinai pamaldumą šeimose, auklėti jaunimą, kad jie taptų ir būtų tikri Marijos vaikai. Vyskupai toliau ragino visus daryti atgailą už savo ir kitų nusidėjėlių kaltes, ryžtantis siekti nekaltumo, kad mūsų širdys taptų panašios į Marijos Nekalčiausią Širdį.

Šventųjų Marijos Metų proga 1954 metų sausio 5 d. Popiežius Pijus XII suteikė Romos lietuviams specialią audienciją ir jos metu pašventino Marijos Nekalčiausios Širdies statulą. Ši statula buvo nuvežta į Jungtines Amerikos Valstybes ir buvo vežiojama su iškilmėmis po visas lietuvių parapijas. Galiausiai buvo patalpinta Nekalto Prasidėjimo Seserų koplyčioje, Putname, kur randasi iki mūsų dienų. Jei kada bus galima, ši statula turėtų būti nuvežta į Lietuvą ir ten laikoma specialiai pastatysimoje šventovėje. Airijos katalikai bandė kitą Fatimos Dievo Motinos statulą nuvežti į Lietuvą. Deja, iš Maskvos buvo grąžinti atgal. Ši statula yra laikoma šv. Kazimiero Kolegijos koplyčioje, Romoje. Kada ateis metas, kad, Dievo patvarkymu, Fatimos Marija galės būti įsileista į Lietuvą? Kada išsipildys Fatimos Marijos pažadas, kad Rusija grįš prie Dievo ir į vienybę su tikrąja Kristaus Bažnyčia? Visa tai yra Dievo valioje, bet dalinai priklauso ir nuo mūsų.

Jei vykdysime, ko Marija Fatimoje reikalavo: jei darysime atgailą, karštai melsimės ir pasiaukosime Marijos Nekalčiausiai Širdžiai, Dievo stebuklas, tariant Poeto žodžiais, „prikels gyvent mūsų žemę. — Jo šviesoj šviesiausios žvaigždės kris sutemę, — Kaip dangus brangios tėvynės, lino žiedą, — Lino žiedą, girios

uogą, rugio pėdą. — Jis palaimins ir pripildys mūsų kluoną. — Ir iš trupinio kasdieną daugins duoną." — (B. Brazdžionis, Poezijos Pilnatis, p. 202).

V

Prancūzijoje, Betharan miestelyje yra Marijos šventovė. Ji žinoma kaip „Auksinės Marijos Rankos" šventovė. Čia Marijos garbei pastatytoje bažnyčioje yra Dievo Motinos stovyla su auksine ranka. Auksinę ranką padovanojo viena šeima, kaip padėką už išgelbėjimą jų dukrelės. Mat, vieno potvynio metu ėjo per tiltą ana mergaitė. Tiltas staiga griuvo. Jį nuvertė staiga pakilęs vanduo. Mergaitė, bekrisdama į šniokščiantį upės vandenį, šaukėsi Marijos, kad ją gelbėtų. Ir Madona stebuklingai ją išgelbėjo. Įkritusi į vandenį mergaitė nuostabiai atsirado prie kažkokios medžio šakos, užsikabino už jos ir išsigelbėjo. Įvykis pažadino gyventojų pamaldumą į Mariją. Bažnyčioje buvo patalpinta Marijos stovyla, kuriai aukso ranką, kaip minėjome, paaukojo išsigelbėjusios mergaitės tėvai. Ilgainiui čia Marijos garbinimas didėjo. Plaukė ir plaukia maldininkų minios. Šventovė yra žinoma Aukso Rankos Dievo Motinos vardu.

* * *

O taip, Marija turi auksines rankas! Tieskime prie jos savąsias, kai randamės pavojuje, kai esame reikalingi dangaus pagelbos. Marija išties savo ranką, padės mums mūsų reikaluose ir mūsų tautai jos varguose.

MARIJOS DANGUN PAĖMIMAS
Žolinė
(15 rugpjūčio)

I

Lietuvoje Marijos Dangun Paėmimo šventė yra žinoma Žolinės vardu. Šios šventės liturgijoje yra įjungta gėlių šventinimas. Kodėl? Greičiausiai todėl, kad pagal padavimą, atvėrus Dievo Motinos karstą, nebuvo jame rasta Marijos kūno, o tik daug kvapių gėlių. Bet gal ir todėl, kad Švenčiausioji Mergelė buvo paimta į dangų it puošni ir kvepianti gėlė, nes pilna malonės.

Vieną popietę vaikščiojau Palangos pušyne su žinomu mūsų poetu. Tai buvo ypatinga asmenybė. Jo švelnumas ir jautrumas, jo pastabumas ir atidumas stebino mane. Kartais — tylus, ir va, vėl labai kalbus; kartais — liūdnas, ir čia pat kupinas džiaugsmo. Netikėtai atkreipdavo dėmesį į vieną — kitą dalyką, ko aš nepastebėdavau; susižavėdavo daug kuo, kas man nepadarydavo jokio įspūdžio.

Bevaikščiojant pušyne, staiga atkreipė dėmesį į lauko gėlę. „Žiūrėk, — sakė man, — kokia graži ta gėlytė!" Kiek patylėjęs, paklausė: „Ar kada dėkojai Dievui už lauko gėlę?" Atsakiau: „Ne!" Tada jis, lyg ir priekaištaudamas, tęsė: „O juk ji graži, ir Dievas ją sutvėrė, kad ja grožėtumės ir džiaugtumės!"

Beeidami, sutikome vieną mergaitę. Jis ją pasveikino tartum ji būtų buvusi jam gerai pažįstama. Jaunuolė labai nustebo ir apsisukusi nuėjo sau neištarusi nė žodžio. Ir va jis paklausė mane, kas ji būtų. Atsakiau, jog aš jos nepažįstu. Jis tęsė: „Ar pastebėjai, kokios gražios jos akys?! Beje, — pridūrė žvelgdamas į mane, — ir tavo akys gražios. Ar kada dėkojai Dievui už jas?" Atsakymas ir vėl buvo: „Ne!" „Negerai, — pabrėžė jis, — turėtum už jas dėkoti Dievui, nes tai yra didelė dovana."

II

Pasaulyje yra daug gražių dalykų. Visa tai Dievas sukūrė, kad žmogus turėtų džiaugsmo. Pasaulyje yra taip pat daug visokių gėrybių. Jas Dievas parengė ir davė žmogui, kad jomis naudotųsi ir būtų laimingas. Už visa tai reikia dėkoti Viešpačiui — Kūrėjui. Kaip anas Poetas, taip ir kiekvienas mūsų turėtume klausti save, ar dėkojame Dievui už visa, ką jis mums davė, kad grožėtumės ir džiaugtumės, ir kad mūsų džiaugsmas būtų pilnas.

Turime dėkoti už kiekvieną lauko gėlę, kuria grožimės. O tuo labiau už kiekvieną brangų asmenį, kurį turėjome laimės pažinti; kuris džiugino ir praturtino mūsų sielą žemės gyvenime. Privalome dėkoti už kasdienę duoną, bet ypač už mylinčią širdį, kurią jautėme arti savęs, ir kuri pripildė mus laime.

Jei tačiau privalome Dievui dėkoti už kiekvieną asmenį, kuris mums yra mielas, ir yra ramstis žemės kelyje, tai tuo labiau ir virš visko turime dėkoti Dievui už tą, kuri iš žmonių yra geriausia, gražiausia ir mums artimiausia, būtent, dangiškąją mūsų Motiną Mariją.

Marija yra geriausia, nes „malonės pilnoji" (Lk 1, 28), nes Dievas ją pasirinko savo Sūnaus motina, nes šv. Dvasia nužengė ant jos ir Dievo galybė apgaubė ją savo šešėliu (Lk 1, 35).

Marija yra gražiausia, nes — Nekaltoji, nes vienintelė iš žmonių, kuri yra nuodėmės nepaliesta.

Marija yra mums artimiausia, nes yra ne tik Jėzaus, o ir mūsų dieviška Motina. Ji myli mus visus, ir myli ne vien žmogiškais jausmais, o ir dieviška galia. Todėl jos meilė gali reikštis ir reiškiasi net stebuklais. Visa žemė yra nusagstyta Dievo Motinos antgamtiniais apsireiškimais ir jos užtarimu vykstančiais stebuklais. Šimtai yra Marijos šventovių, kur tūkstančiai žmonių patiria dangiškosios Motinos meilę bei užtarimą įvairiuose gyvenimo sunkumuose.

Štai kodėl kiekvienos Marijos šventės proga privalome dėko-

ti Dievui, kad jis ne tik išganymą mums per savo Sūnų paruošė, bet taipgi išganymui pasiekti nuolatinę pagelbą per savo Sūnaus Motiną teikia, kaip tai liudija visa Bažnyčios istorija.

III

Marijos šventumas, jos iškilumas yra tiek didis, kad kiekviena jos šventė turi ypatingą savo prasmę bei reikšmę.

Šiandien švenčiame Marijos Dangun Paėmimo šventę. Ką ji mums sako: Bažnyčia visada tikėjo ir mokė, kad Marija buvo paimta į dangų su kūnu. Popiežius Pijus XII šį Bažnyčios mokymą 1950 lapkričio 12 d. iškilmingai paskelbė dogma, t.y. privalomai tikėtina tiesa.

Marijos su kūnu paėmimas į dangų yra lengvai suprantamas. Mat, iš Apreiškimo žinome, kad mirtis yra nuodėmės pasėka. Dievas sukūrė žmogų nemirtingą, su sąlyga tačiau, kad būtų klusnus jo valiai, ir pagrasė, jog, jei nusikals, turės mirti. Deja, pirmieji tėvai nusikalto, todėl mirtis palietė juos ir jų palikuonius, t.y. visą žmoniją. Apaštalas Paulius primena, teigdamas: „Taigi, kaip per vieną žmogų nuodėmė įėjo į pasaulį, o per nuodėmę mirtis, ir taip mirtis atėjo į visus žmones, nes visi nusidėjo" (Rom 5, 12). Bet Marija buvo be nuodėmės: nei gimtoji, nei asmeninė nuodėmė jos niekad nepalietė, todėl ir mirtis neturėjo jos paliesti. Ir iš tikrųjų, mirtis jos nepalietė. Ji užmigo žemiškam gyvenimui ir atsibudo danguje su kūnu: buvo stebuklingai paimta į dangų.

Ką mums sako Marijos į dangų paėmimo faktas? Kokias praktiškas išvadas iš šio fakto galime padaryti?

1. Minint Marijos į dangų paėmimą, savaime atsistoja prieš mus dangaus realybė. Yra dangus! Kas bei koks jis yra? Dangus yra amžina ir laiminga Dievo buveinė su angelais ir išrinktaisiais bei šventaisiais žmonėmis. Apreiškimų knygoje skaitome: „Štai Dievo padangtė tarp žmonių. Jis gyvena su jais, ir jie bus jam jo

tauta, o jis bus jiems jų Viešpats. Kiekvieną ašarą jis nušluostys nuo jų akių. Nebus mirties, nei liūdesio, nei aimanų, nei sielvarto... Nebebus jokio prakeikimo. Nebus ir nakties, nei žiburio, nei saulės šviesos jiems nereikės, nes Viešpats Dievas jiems švies, ir jie viešpataus per amžių amžius" (Ap 21, 2-4; 22, 3-5).

2. Antroji realybė, kurią mums primena Marijos su kūnu paėmimas į dangų, yra mūsų kūnas. Koks jo likimas? Esame, kaip pabrėžia Apaštalas, „iš prigimties rūstybės vaikai" (Ef 2, 3). Gimstame su pirmųjų tėvų nuodėme ir gyvenime neišvengiame nuodėmių. Tik Kristus ir jo švenčiausioji Motina galėjo sakyti „Kas iš jūsų galėtų prikišti man nuodėmę?" (Jon 8, 46). O kas liečia mus, visiems tinka apaštalo Jono žodžiai: „Jei sakytume neturį nuodėmės, klaidintume patys save, ir nebūtų mumyse tiesos" (1 Jon 1, 8). Esame nuodėmingi žmonės, — todėl mirtingi, nes nuodėmė neša su savim mirtį: dvasinę ir fizinę. Kūnas išsieikvoja, sensta ir miršta. Bet Kūrėjo nebuvo pradžioje tokia valia. Dievas norėjo ir nori, kad žmogus amžinai gyventų su siela ir kūnu ir būtų laimingas visa savo prigimtimi. Nuodėmė atnešė mirtį. Bet Viešpats nupuolusį žmogų gelbsti. Jis atsiuntė savo Sūnų, kad atpirktų ir išlaisvintų žmogų iš nuodėmės, ir taip jam laiduotų amžiną gyvenimą danguje su siela ir kūnu.

Jėzus Kristus savo kančia atpirko mus, užtikrindamas nuodėmių atleidimą; o savo prisikėlimu iš numirusiųjų laiduoja mums prisikėlimą, kas įvyks amžių pabaigoje. „Nes, kaip per Adomą, — rašo Apaštalas, — visi miršta, taip Kristuje visi bus atgaivinti" (1 Kor 15, 22). Kitame gi laiške tas pats Apaštalas rašo: „O, kur nuodėmė pasidarė pilna, ten malonė tryško dar pilniau, kad, kaip nuodėmė viešpatavo mirtimi, taip ir malonė viešpatautų teisumu amžinam gyvenimui per Jėzų Kristų mūsų Viešpatį" (Rom 5, 20-21). Ir dar kitame laiške Pagonių Apaštalas primena: „Bet mes siekiame dangaus, ir iš ten laukiame Gelbėtojo, Viešpaties Jėzaus Kristaus, kuris pakeis mūsų menkystės kūną, padarydamas jį panašų į savo garbės kūną, tąja galia, kuria pajėgia visa sau palenkti" (Pilyp 3, 20-21).

Reikia tad nugalėti nuodėmę, o ją nugalėdami, užsitikrinsime amžiną dangaus laimę: pradžioje su siela, o amžių pabaigoje ir su kūnu. Štai teikia mums paguodą, kai prisimename mūsų mirusiuosius, ar kai stebim savo neišvengiamą fizinį nykimą ir artėjimą prie mirties. Tikėjimo šviesoje ir mums, kaip Dievo Motinai, mirtis tikrumoje yra tik užmigimas, idant atsibustume danguje, su sąlyga tačiau, kad būtume išsilaisvinę iš nuodėmių. Žinome, kad išsilaisvinti iš nuodėmių nėra lengva. Čia mums į pagelbą ateina mūsų dangiškoji Motina, savo galingu užtarimu pas Dievą. Reikia tik į ją kreiptis, jos motiniškam užtarimui pasivesti.

IV

Protestantai, o nūdien kai kurie ir iš katalikų, bando teigti, esą pamaldumas į Mariją yra atmestinas, nes daug tiksliau yra kreiptis tiesiai į Dievą. Tiesa, kad visa yra Dievo rankose: visa iš jo gaunama. Bet žemės žmogui nėra drąsu, nei paprasta kreiptis tiesiai į Dievą. Visada yra drąsiau kreiptis į Mariją, prašant jos užtarimo pas Dievą. Ji juk yra arti Dievo: arčiau negu kuris nors iš šventųjų. Dievas savo didybėje yra gąsdinantis: žemiškoji prigimtis dreba Dievo akivaizdoje. Marija yra arti Dievo, bet yra žmogiškos prigimties, kaip ir mes. Marijos dieviškumas glūdi jos žmogiškume. Kai tuo tarpu Kristaus žmogiškumas slepiasi jo dieviškume. Jėzus laukia mūsų su dovanomis danguje. O Marija iš dangaus tiesia į mus savo motiniškas rankas, kad gelbėtų mus, bei padėtų mums žemėje.

* * *

Kartą viena auklėtinė kreipėsi į kapelioną ir su kūdikišku atvirumu prisipažino, sakydama: „Kunige, aš beveliju melstis į Mariją, o ne į Jėzų. Išganytojas yra toks didis, o aš tokia mažytė,

tikras niekas. Aš jo bijau. Juk jo didybė gali sutriuškinti mane. Madona gi yra kaip ir mes. Jos motiniška širdis yra kaip kiekvienos kitos motinos. Ji mus myli, atjaučia ir savo užtarimu mums padeda." Kapelionas nepapeikė anos mergaitės. Priešingai, jai patarė ugdyti pamaldumą į Dievo Motiną ir kreiptis per ją į Jėzų. O Jėzus, jai kreipiantis, neatsakys prašomos malonės. Kaip Galilėjos Kanoje vestuvių vaišėse, kai ji priminė, jog šeimininkai yra nemalonioje padėtyje, nes trūksta vyno, Jėzus, nors laikas dar nebuvo atėjęs, padarė stebuklą, paversdamas vandenį į vyną (Jon 2, 1-11), taip jis neatsakys savo pagelbos, kai dieviškoji Motina jam primins mūsų reikalus ir prašymus.

DANGAUS KARALIENĖ
22 rugpjūčio

I

Antro pasaulinio karo metu radausi Vokietijoje, Eichstaette. Ten teko sutikti vieną motiną su dviem vaikučiais. Ji buvo karo pabėgėlė iš Prūsijos, kaip ir mes. Kartą norėjau kažko aną ponią paklausti. Nustebau tačiau, kai maža jos dukrytė pastojo man kelią ir piktai tarė: „Nesiartink! Čia mano mamytė!" Nekaltas kūdikio pavydas. Tai dažnas dalykas žmonių tarpe. Bet atsiranda kartais nekalto pavydo net ir šventuose dalykuose. Kartais pavydim ir Dievo Motinos.

Prieš kelis metus vienas lietuvis iš Lenkijos pakartotinai rašė pačiam šv. Tėvui laiškus, protestuodamas, kodėl lenkai Mariją vadina savo Karaliene. Juk ji yra visų Karalienė, ne tik lenkų. Žinome, kad paskiri individai ir bendruomenės, vietovės ir kraštai dažnai savinasi Mariją, tartum ji būtų vien jų Motina ir Karalienė. Prancūzams yra Lourdes Marija. Portugalams — Fatimos. Brazilams — Paricidos. Meksikiečiams — Guadalupės. Lenkams — Censtachavo. Lietuviams — Aušros vartų ir Šiluvos. Savinamasi, lyg Marija būtų tik šito krašto, šitos vietovės Globėja. Savinamasi, todėl, kad ji tikrai mylima, ir norima turėti išimtinai tik sau.

II

Kaip vaikas tikisi iš motinos visko; kaip jis ja besąlygiškai pasitiki; kaip jam motina yra nelygstama brangenybė; taip ir tikintiesiems yra dangiškoji jų Motina Marija. Tuo labiau, kad ji jiems yra ne vien Motina, bet ir Karalienė.

Ji gera ir turtinga; rūpestinga ir galinga. Ji mus motiniškai myli ir mumis karališkai rūpinasi. Ji nori ir gali mums padėti. Reikia tik, kad mes jai būtume geri vaikai: ją mylėtume ir jai pasivestume; jos šauktumės ir su ja dalintumės mūsų skausmais ir džiaugsmais.

Esame silpni žmonės. Kartais ir norėdami nepajėgiame pasiekti užsibrėžtų tikslų. Čia į pagelbą mums gali ateiti Marija. Turime jos šauktis.

Šv. Jonas Vienney, garsusis Arso klebonas, jaunystėje buvo priverstas sunkiai dirbti. Buvo tačiau silpnos sveikatos: nepajėgdavo darbą atlikti taip greitai, kaip kiti. Tada jis pasiimdavo Marijos stovylėlę, ją padėdavo ant žemės prieš save. Bedirbdamas nuolat žvelgdavo į stovylėlę, kad gautų pastumėjimo kiek galima greičiau priartėti prie jos. Kartą priartėjęs, ją pakeldavo toliau, kad vėl žvelgdamas į ją greičiau galėtų dirbti. Tai sektinas pavyzdys dvasine prasme. Kiekviename darbe, visuose įsipareigojimuose, sutinkamuose sunkumuose pravartu yra prisiminti Mariją, jos pagelbos prašyti, o ji neabejotinai mums padės. Ji laiduos sėkmę darbe, palaimą užsimojimuose, paramą sunkumuose.

III

Vaikai motinai, pavaldiniai karalienei į gerumą privalo atsakyti gerumu. Jie privalo ne tik laukti, kad gautų, bet ir duoti, ką turi geriausio. Jie turi stengtis būti geri vaikai, ištikimi pavaldiniai.

Persai, kaip istoriniai dokumentai liudija, karalienės vainikavimo proga paprastai aukodavo gražiausius bei puošniausius drabužius, prie kurių paruošimo prisidėdavo kiekvienas imperijos miestas ir kiekvienas paskiras pilietis.

Ir mes, Marijos vaikai žemėje, turime puošti mūsų Karalienę: jai aukoti, ką brangiausio turime. Marija, būdama Karalienė ir Motina, nelaukia iš mūsų nei aukso, nei sidabro, nei kitų že-

miškų brangenybių. Ji laukia mūsų pačių. Ji laukia, kad ją papuoštum savimi: savo dorybėmis, savo šventumu, savo nekaltomis širdimis, savo meile, kuri neieško, kas savo, bet yra kantri ir maloni; kuri, tariant šv. Pauliaus žodžiais, „visa pakelia, visa tiki, viskuo viliasi, ir niekad nepaliauja" (1 Kor 13, 4-8). Kaip kiekvienos motinos, taip ir Marijos tikras džiaugsmas ir pasididžiavimas yra matyti savo vaikus gerus ir laimingus.

Kartą radausi Paryžiuje. Laukiau traukinio geležinkelio stotyje. Stebėjau keleivius. Sėdo į traukinį viena skaitlinga šeima: tėvas, motina ir devyni vaikai. Labiausiai susirūpinusi atrodė motina. Ji prižiūrėjo, kad visi vaikai susėstų ir užimtų savo vietas. Pakartotinai skaičiavo, ar visi yra susėdę. Bijojo, kad kuris nors, ypač iš mažųjų, nepasimestų. Malonu buvo žiūrėti į tą šeimą. Neiškenčiau nesikreipęs į motiną. Klausiau: „Ponia, vaikai jums tikrai teikia daug rūpesčio." Atsakė: „Žinoma. Bet jie teikia ir džiaugsmo. O ji yra mieli ir geri!" Jos veidas nušvito. Ji atrodė tokia graži ir tokia laiminga. Atsisveikinant ji dar pabrėžė: „Tėveli, tikėkit, — jie tikrai yra man džiaugsmas!"

Marija mumis rūpinasi dar daugiau, negu ana motina Paryžiuje St. Madelleine geležinkelio stotyje rūpinosi savo vaikais. Bet ar mes jai teikiame džiaugsmo? Ar Marija gali sakyti tai, ką sakė ana motina apie savo vaikus, kad jie labai geri. Dieve duok, kad Marija galėtų džiaugtis mumis; kad ji apie mus galėtų sakyti savo dieviškam Sūnui: „O jie yra tokie geri!" Šitai neabejotinai užtikrintų mums dangaus palaimą žemėje ir patį dangų amžinybėje. Bet visa tai yra mūsų rankose. Reikia tik norėti ir ryžtis. Reikia kovoti prieš pikta ir daryti gera. Reikia siekti tikro nekaltumo ir gyvenimo šventumo. O Marija žvelgs į mus iš dangaus ir džiaugsis mumis. Tiesa, būti nekaltiems ir šventai gyventi nėra lengva. Bet tai žino Marija ir ji skuba mums padėti. Žvelkime tad visada į ją. Ją mylėkime tokia meile, jos laikykimės su tokiu prisirišimu, kad galėtume kartoti su ana mažyte mergaite, kurią buvau sutikęs Eichstaette: „Čia mūsų Mamytė! Čia mūsų Karalienė!"

PAMOKSLAS MARIJOS GIMIMO ŠVENTĖJE

Šiandien švenčiame dvigubą šventę: religinę ir tautinę. Kaip tikintieji prisimename Marijos gimimą. Kaip lietuviai minime Vytautą Didįjį, kuris 1430 metų rugsėjo 8 dieną turėjo būti vainikuojamas Lietuvos karaliumi. Du istoriniai įvykiai, tolimi laiku ir reikšme, bet turį tarpe savęs tam tikrą dvasinį ryšį. Mat, Marijos gimimas buvo aušra išganymo, kurį Dievas buvo bejvykdąs per iš Marijos gimsiantį savo viengimį Sūnų. O Vytauto karūnavimas turėjo ženklinti Lietuvos pripažinimą krikščioniška valstybe ir jos įjungimą į kitų Vakarų Europos krikščioniškų tautų tarpą. Su Marija prasidėjo krikščionybė; su Vytautu — Lietuvos karaliumi — Lietuva turėjo būti įjungta į krikščioniško pasaulio valstybinį gyvenimą, siekiant ne žemėje rojų kurti, bet verčiau žemę ir žmogų dangui paruošti. Šia prasme ši tautos šventė turi gilią religinę prasmę.

I

Pasaulio žmonės paprastai mini gimimo dieną. Tik retais atvejais ir tik ypatingai pasižymėjmusių asmenų prisimenama ir mirties diena. Bažnyčioje yra kitaip, galima sakyti visai priešingai; paprastai minima mirties diena, ir tik labai retai švenčiama gimimo data. Tik Kristaus ir Marijos minima gimimo ir mirties šventės. Kodėl šitokia tvarka yra Bažnyčioje? Mat, gimti žemės gyvenimui, reiškia prisiimti sunkią žemės gyvenimo dalią, kaip ją gražiai aptaria šv. Rašytojas: „Žmogus gimsta iš moters, gyvena trumpą laiką, ir yra pilnas nelaimių. Jis išdygsta kaip žiedas, ir yra sutrinamas; bėga kaip šešėlis, ir niekad nepasilieka tame pačiame stovyje" (Job 14, 1). Kai tuo tarpu mirti, reiškia pasiekti amžinybę, grįžti pas Dievą, įeiti į dangaus laimę. Taigi

mirtis krikščioniui daug daugiau žada, negu gyvenimas žemėje. Štai kodėl Bažnyčia bevelija minėti verčiau mirties, negu gimimo dieną. Kitaip tačiau yra su Kristumi ir Marija. Kristaus ir Marijos gimimas buvo kitoks, negu visų žmonių. Kristus gimė iš šv. Dvasios, o Marija buvo pradėta specialiu Dievo veikimu ir buvo nepaliesta gimtosios nuodėmės. Marija užtekėjo it išganymo aušra nuodėmingoje žemėje. O Kristus gimė, prisiimdamas žmogaus prigimtį, kad grąžintų žemės žmogų Dievui ir dangui. Todėl Marijai ir Jėzui žemiškas gimimas nebuvo ištrėmimas, o siuntimas pakeisti žemės žmogaus vargingą dalią, suteikiant jam galimybę laimėti dangaus laimę. Ši tad yra priežastis, kodėl Bažnyčia švenčia Marijos ir Jėzaus ne tik mirties, o ir gimimo dieną.

II

Apie Marijos gimimą tikslių žinių neturime. Spėjama, kad evangelistas Lukas paduoda Marijos geneologiją (Lk 3, 32-38). Tačiau tai tik spėjimas, o ne istorinis tikrumas. Savo žemiška kilme Marija greičiausiai jungė savyje dvi Izraelio gimines, būtent, — Judo-Dovido ir Levio. Vadinasi, bus kilusi iš karališkos ir kunigiškos giminės. Marija turėjo būti kilusi iš Dovido giminės, nes šv. Paulius teigia, kad Kristus savo kūnu buvo kilęs iš Dovido (Rom 1, 3). Bet kūną Jėzus gavo tik iš Marijos. Todėl ir Marija turėjo būti Dovido ainė. Iš kitos tačiau pusės žinome, kad Marija buvo Elžbietos giminaitė, o Elžbieta buvo iš Aarono dukrų (Lk 1, 5), t.y. iš Levio giminės. Tokiu būdu ir Marija turėjo kraujo ryšį su Levio gimine.

Senas padavimas teigia, kad Marijos tėvai buvę Joakimas ir Ona. Pagal šį padavimą Joakimas ir Ona buvę švento gyvenimo vyras ir žmona. Jie neturėję vaikų, kas pas žydus buvo Dievo nepalaimos ženklas. Abu ilgai meldęsi, kad Dievas leistų jiems susilaukti įpėdinio. Jų malda pagaliau buvusi išklausyta. Angelas

jiems apreiškęs, jog susilauksią dukros. Taip ir įvykę. Plg. G. Roschini, La vita di Maria, Roma 1945, 52.

Kada ir kur gimė Marija? Tikrų žinių ir čia neturime. Minima keturios vietos, kur Marija turėjusi gimti: Nazaretas, Seforis, Betliejus ir Jeruzalė. Patikimiausia nuomonė atrodo ta, pagal kurią Marija bus gimusi Jeruzalėje. Archeologai spėja, kad Marijos tėvai bus gyvenę ir Marija bus gimusi ten, kur nūdien yra šv. Onos bažnyčia, būtent, prie stebuklingo tvenkinio, žinomo vardais Betsaeta, Betsaida ir Betesda (Jon 5, 1).

Apie Marijos gimimo datą gyvai buvo kalbama ir rašoma 19 šm. pabaigoje. Tėv. Pranciškus iš Fossombrone 1882 metais davė pradžią judėjimui, kuris reikalavo, kad 1885 metų rugsėjo 8 dienų būtų švenčiama 19 šimtų metų nuo Marijos gimimo. Mat, remiantis tam tikrais daviniais, tiesa, istoriniai nevisai tikrais, imta teigti, kad Marija bus gimusi 738 metais nuo Romos įkūrimo. Kadangi Jėzus bus gimęs apie 753/4 nuo Romos įkūrimo, tai Marija turėjo būti 15/16 metų, kai tapo Jėzaus motina, o tuo pačiu 1885 metai turėjo būti skaitomi jubiliejiniai Marijos gimimo metai, būtent, 19 šimtų metų nuo jos gimimo. Kad Marija galėjo tapti motina, būdama 15 metų, nėra nuostabu, nes Palestinoje 13/14 metų mergaitės ir nūdien jau yra subrendusios moterystei.

Minėjome, kad Marijos gimimas buvo skirtingas nuo visų kitų žmonių. Mat, ji buvo pradėta specialiu Dievo malonės veikimu ir apsaugota nuo gimtosios nuodėmės. Ji yra Nekaltoji. Ji yra Malonės Pilnoji.

Pasakojama, kad Marija tėvų buvo paaukota Dievui ir, būdama vos trijų metų, bus buvusi atiduota šventyklon, kad ten išaugtų ir tarnautų drauge su kitomis, skaistybę užlaikančiomis, mergelėmis religinėse apeigose šventykloje.

III

Marijos gimimą švenčiame su džiaugsmu. O Vytauto vainikavimą karaliaus vainiku prisimename su kartumu. Tiesa, džiaugiamės, kad Vytautas, kaip asmuo ir kaip valdovas, buvo rastas vertas krikščioniško karaliaus vainiko. Tuo labiau, kad šis pripažinimas lietė ne vien Vytauto asmenį, bet ir visą Lietuvą, kuri, karališko vainiko suteikimu Vytautui, buvo pripažinta verta būti krikščioniškų tautų šeimoje kaip lygi su kitomis krikščioniškos Europos tautomis.

Su kartumu tačiau prisimename, kad dėl įvairių politinių intrygų bei nacionalistinio pavydo Popiežiaus Martyno V suteikta Vytautui karaliaus karūna, nežiūrint visų Romos imperatoriaus pastangų, negalėjo būti atgabenta į Vilnių, kur 1430 rugsėjo 8 dieną turėjo įvykti vainikavimo iškilmės. Iškilmės buvo atidėtos į rugsėjo 29 dieną. Buvo nekantriai laukiama, kada imperatoriaus pasiuntiniai atgabens į Vilnių karūną. Jie tačiau buvo priversti laukti Vokietijoje, nes lenkai nepraleido jų per savo teritoriją. Vytautas šį lenkų priešingumą skaudžiai išgyveno. Į Vilnių atskubėjo pats karalius Jogaila, kad paguostų Vytautą ir užtikrintų, jog jis asmeniškai nesąs priešingas matyti savo pusbrolį vainikuotą Lietuvos karaliumi. Juoba, kad jis tikėjosi, jog vienas iš jo sūnų paveldėsiąs Lietuvos sostą po Vytauto nes šis neturėjo sūnų.

Vytauto sveikata buvo palaužta. Jam bevykstant su Jogaila į Trakus, jis nukrito nuo arklio ir po kelių dienų mirė. Tai buvo spalių 27 d. 1430 m. Taip ir neišsipildė lietuvių viltys matyti Vytautą Didįjį vainikuotą Lietuvos karaliumi. Plg. Z. Ivinskis, Lietuvos Istorija, Roma 1978, 374.

Kaip tautų ir valstybių istorijoje, taip ir privačiame žmonių gyvenime neretai sutinkama kliūčių; atsiranda, kurie imasi kliudyti kitų turimus siekimus, nors jie ir būtų teisėti ir kilnūs. Tokiais atvejais ne pykti ir ne keršyti reikia, bet verčiau privalu mo-

kytis, kad visur ir visada būtume apdairūs, ir nesileistume kliudomi; būtume atsargūs, ir nepakenktume nė vienam. Žodžiu, turime pasirodyti pajėgūs nugalėti kliūtis; o taip pat pasirodyti esą kilnesni už tuos, kurie mums kenkia. Sekant šv. Pauliaus paraginimu, privalome siekti gerumu nugalėti pikta. Štai Apaštalo žodžiai: „Neatsikeršykite patys, bet verčiau palikite, kad Dievas įvykdytų teisingumą... Jei tavo priešas alksta, pavalgydink jį; jei trokšta, pagirdink, nes, tai darydamas, tu dėsi degančias anglis ant jo galvos. Nesiduok pikto nugalimas, bet nugalėk pikta gerumu" (Rom 12, 19-22).

* * *

Žydams esant Babilonijos vergijoje, Mardochiejus turėjo sapną. Jis regėjo tolumoje spindinčią liepsnelę ir girdėjo sruvenančio vandens ošimą. Liepsnelė vis didėjo ir didėjo, ir pasidarė didelė šviesa. Vanduo vis stipriau ir stipriau tryško, ir atsirado didžiulė upė, kuri drėkino išdžiūvusią žemę. Šį regėjimą Mardochiejus taikė Esterai (Est 10, 6). Bet Estera simbolizavo Mariją, ir tik joje pilnai išsipildė Mardochiejaus regėjimas. Kai Marija gimė, ji buvo tik ana maža švieselė, ir tik anas vos girdimas vandens čiurkšlenimas. Bet, kai ji tapo Dievo Motina ir atpirkimo bendrininkė, ji ėmė spindėti it saulė, šviesdama kelią į išganymą; ji pasirodė it didžiulė upė, kuri, būdama dangiškų malonių tarpininkė, drėkina ir gaivina žmonių sielas. Nėr krašto, kur nebūtų Marijos šventovių. Nėr bažnyčios, kur nebūtų Marijos altoriaus. Ir mūsų Lietuvoje yra gausu Marijos šventovių, gausu jos garbei skirtų altorių. Ir nūdieniuos sunkumuos lietuviai, kur jie bebūtų, pagelbos ieško ir ją randa pas Mariją, per jos užtarimą pas Dievą. Jei žmonės neretai apvilia, tai Marija niekad nė vieno neapvilia, kas tik jos nuoširdžiai šaukiasi. Teisingai sako šv. Bernardas: „Nuo amžių negirdėta, kad kas su pasitikėjimu kreiptųsi į Mariją ir liktų neišklausytas." Kreipkimės tad ir mes į Mariją savo as-

meniškuose reikaluose, bet prisiminkime taip pat ir mūsų Lietuvą, kreipdamiesi į Mariją Maironio žodžiais:

„Per amžius, Motin, stebuklingai — Globojai mūs tėvus ir gynei. —

Būk ir jų vaikams maloninga. — Dangaus pagelbą siųsk tėvynei. —

Taip daug gali pas Visagalį, — Užtark vargingą mūsų šalį".

AŠTUNTA RUGSĖJO

Aštuntą rugsėjo lietuviai švenčia dvigubą šventę. Prisimena Vytauto vainikavimo karaliaus vainiku neįvykusį faktą. Mini Marijos gimimo dieną. Du istoriniai įvykiai, tolimi laiku ir reikšme, bet turi tam tikrą dvasinį ryšį. Pažvelkime tad iš arčiau į vieną ir antrą prisimenamą sukaktį.

I

Pasaulio žmonės paprastai mini gimimo dieną, ir tik retais atvejais ir tik išimtinai pasižymėjusių asmenų prisimena ir mirties datą. Bažnyčioje yra priešingai: paprastai minima mirties diena, ir tik retai švenčiama gimtadienis. Tik Kristaus ir jo dieviškos Motinos minima gimimo ir mirties šventės. Kodėl šitai priimta Bažnyčioje? Todėl, kad gimti žemės gyvenimui, reiškia prisiimti sunkią žemės gyvenimo dalią, kaip ją gražiai aptaria šv. Rašytojas, sakydamas: „Žmogus gimsta iš moters, gyvena trumpą laiką, ir yra pilnas nelaimių. Jis išdygsta it žiedas, ir yra sutrinamas; bėga it šešėlis, ir niekad nepasilieka tame pačiame stovyje" (Job 14, 1s). Kai tuo tarpu mirti, reiškia pasiekti amžinybę, grįžti pas Dievą, įeiti į dangaus laimę. Taigi mirtis krikščioniui daug daugiau žada, negu gyvenimas žemėje. Ši yra priežastis, kodėl Bažnyčia bevelija minėti verčiau mirties, negu gimimo dieną. Kitaip tačiau yra su Kristumi ir Marija. Kristaus ir Marijos gimimas buvo skirtingas nuo visų kitų žmonių. Jėzus gimė iš šv. Dvasios, o Marija specialiu Dievo veikimu atėjo į šį pasaulį be gimtosios nuodėmės. Marija užtekėjo it aušra nuodėmingoje žemėje, žadanti naują išganymo erą, kurią atnešė Kristus, įvykdydamas atpirkimą. Todėl Marijai ir Jėzui žemiškas gimimas nebuvo ištrėmimas, o siuntimas pakeisti vargingą žemės žmogaus dalią, suteikiant jam galimybę laimėti dangų. Pagrįstai tad Bažnyčia

švenčia Marijos ir Jėzaus gimimo dieną. Apie Marijos gimimą tikslių žinių neturime. Spėjama, kad evangelistas Lukas paduoda Marijos geneologiją (Lk 3, 32-38). Savo žemiška kilme Marija greičiausiai jungė savyje dvi Izraelio gimines, būtent, Judo ir Levio. Vadinasi bus kilusi iš karališkos Dovido ir kunigiškos Levio giminės. Marija turėjo būti kilusi iš Dovido giminės, nes šv. Paulius teigia, kad Kristus kūnu buvo kilęs iš Dovido (Rom 1, 3). Bet kūną Jėzus gavo tik iš Marijos, o ne iš Juozapo, kuris buvo tik teisinis Jėzaus tėvas. Štai kodėl Marija turėjo būti Dovido ainė. Iš kitos tačiau pusės žinoma, kad Marija buvo Elžbietos giminaitė, bet Elžbieta buvo iš Aarono dukrų (Lk 1, 5), todėl iš Levio giminės. Vadinasi, Marija turėjo kraujo ryšį ir su Levio gimine.

Senas padavimas teigia, kad Marijos tėvai buvę Joakimas ir Ona. Pagal šį padavimą Joakimas ir Ona buvę švento gyvenimo vyras ir žmona. Neturėję tačiau vaikų, kas pas žydus buvo nepalaimos ženklas. Abu ilgai meldęsi, kad galėtų susilaukti įpėdinio. Kai jau buvo toli pažengę amžiuje, Viešpaties angelas jiems pasirodęs ir apreiškęs, jog susilauksią dukros, nes Viešpats išgirdo jų maldą. Taip ir įvyko. Plg. G. Roschini, La vita di Maria, Roma 1945, 52.

Kada ir kur gimė Marija, tikslių žinių neturime. Įvairūs šaltiniai mini keturias vietoves, kur Marija turėjusi gimti. Jos yra: Nazaretas, Seforis, Betliejus ir Jeruzalė. Patikimiausia atrodo ta nuomonė, pagal kurią Marija bus gimusi Jeruzalėje. Archeologai spėja, kad Marijos tėvai gyvenę Jeruzalėje, kur nūdien yra šv. Onos bažnyčia. Čia Dievo Motina bus ir gimusi.

Apie Marijos gimimo datą gyvai buvo kalbama ir rašoma 19 šm. pabaigoje. Vienuolis Pranciškus Fossombrone 1882 metais davė pradžią judėjimui, kuris reikalavo, kad 1885 metų rugsėjo 8 d. būtų švenčiama 19 šimtų metų sukaktis nuo Marijos gimimo. Mat, remiantis tam tikrais daviniais, imta teigti, esą Marija bus gimusi 738 metais nuo Romos įkūrimo. Kadangi Jėzus, kaip žinome, gimė 753/4 nuo Romos įkūrimo, tai Marija bus tapusi Jė-

zaus Motina būdama 15/16 metų jaunuolė. Kad Marija galėjo tapti motina, būdama 15 metų, nėra nuostabu, nes Palestinoje 13/14 metų mergaitės ir nūdien jau yra subrendusios moterystei. Jei Marija tikrai bus tapusi Jėzaus Motina, būdama 15 metų, tai logiškai galėjo būti reikalaujama švęsti jos gimimo 1900 metų jubiliejų. Deja, tai tik spėjimai, o ne istorinis tikrumas.

Minėjome, kad Marijos gimimas buvo skirtingas nuo visų kitų žmonių. Ji buvo pradėta specialiu Dievo malonės veikimu, ir gimė be gimtosios nuodėmės. Gimė taigi Nekaltoji ir gyveno Malonės Pilnoji.

Pasakojama, kad Marija tėvų buvo paaukota Dievui, dar prieš jai gimsiant, ir kai buvo trijų metų, tapo atiduota šventyklon, kad ten būtų auklėjama ir tarnautų, drauge su kitomis skaistybę laikančiomis mergaitėmis, religinėse apeigose šventykloje.

II

Kai Marijos gimimą švenčiame su džiaugsmu, tai Vytauto neįvykdytą vainikavimą Lietuvos karaliumi minime su tam tikru kartumu. O vis dėl to ir šioje sukaktyje galime ir turime rasti daug džiaugsmo. Kaip nesidžiaugtume, kad Vytautas, kaip asmuo ir kaip valdovas, buvo rastas vertas krikščionio karaliaus vainiko. Tuo labiau, kad toks pripažinimas lietė visą Lietuvą bei Lietuvos valstybę, kuri karališko vainiko suteikimu Vytautui, buvo pripažinta būti verta krikščioniškų centrinės Europos valstybių šeimoje kaip lygi su lygiomis.

Po to, kai Vytauto ir Jogailos rūpesčiu ir pastangomis Lietuva priėmė krikštą 1387 metais, ir kai metams slenkant krikščionybė pilnai buvo pasisavinta lietuvių tautos, popiežius Martynas V suteikė Vytautui, Didžiajam Lietuvos Kunigaikščiui, karaliaus titulą. Karališką vainiką Vytautui įteikti buvo pavesta šv. Romos imperijos imperatoriui. Vainikavimo iškilmė turėjo įvykti Vilniuje 1430 metais rugsėjo 8 d. Deja, imperatoriaus pasiuntiniai

negalėjo Lietuvos pasiekti, nes lenkai nepraleido jų per savo teritoriją. Iškilmės buvo nukeltos į rugsėjo 29 dieną, bet ir šiai datai vainikas negalėjo būti atvežtas. Vytautas šitai skaudžiai išgyveno. Į Vilnių atskubėjo ir Jogaila, kad užtikrintų Vytautą, jog jis mielai norėjo matyti Vytautą vainikuotą Lietuvos karaliumi. Juoba, kad jis tikėjosi, jog vienas iš jo sūnų paveldėsiąs Lietuvos sostą, nes Vytautas neturėjo sūnų.

Vytauto sveikata buvo palaužta. Jam bevykstant su Jogaila į Trakus, nukrito nuo žirgo, ir po kelių dienų mirė. Tai buvo spalio 27 d., 1430 metais. Vytautas nebuvo vainikuotas karaliaus vainiku. Bet jis popiežiaus buvo paskirtas karaliumi. Todėl, nors ir nevainikuotas, turėtų būti laikomas ir vadinamas Lietuvos karaliumi.

Kaip privačiame žmonių gyvenime, taip ir tautų bei valstybių istorijoje netrūksta šviesių ir tamsių išgyvenimų. Vytauto paskyrimas karaliumi yra šviesus įvykis, bet pastatytos kliūtys, kurios sutrukdė vainikavimą yra tamsus išgyvenimas. Neturime leisti, kad tamsus išgyvenimas nustelbtų mūsų džiaugsmą ir dėkingumą Kristaus Vietininkui, kad Vytautą paskyrė Lietuvos karaliumi, ir tuo pačiu pripažino Lietuvą verta būti įjungta į krikščioniškų centrinės Europos valstybių tarpą.

Iš čia darosi aišku, kokia prasme dviguba šios dienos sukaktis turi, kaip jau pastebėjome, tam tikrą tarpsavį ryšį. Marijos gimimas buvo aušra išganymo, kurį Dievas buvo beįvykdąs per iš Marijos gimusį viengimį savo Sūnų. Gi Vytauto paskyrimas karaliumi turėjo ženklinti Lietuvos pripažinimą krikščioniška valstybe, kuri buvo verta atsistoti lygiomis su kitomis krikščioniškomis Europos tautomis. Su Marija prasidėjo išganymo era, o su Vytauto vainikavimu karaliaus vainiku Lietuva oficialiai atsistojo po Kristaus vėliava, kad kurtų ne žemėje rojų, o kad sudarytų sąlygas žemės gyvenime siekti dangaus.

* * *

Žydams esant Babilonijos nelaisvėje, Mardochiejus turėjo sapną. Jis regėjo tolumoje spindinčią liepsnelę ir girdėjo sruvenančio vandens ošimą. Liepsnelė vis didėjo, ir pasidarė didelė šviesa. Vanduo vis stipriau tryško, ir atsirado didelė upė. Šį regėjimą Mardochiejus taikė Esterai (Est 10, 6). Bet visoje pilnumoje šis regėjimas išsipildė ne Esteroje, o Marijoje. Kai Marija gimė, ji buvo tik ana maža liepsnelė, ir tik anas vos girdimas vandens čiurkšlenimas. Bet, kai ji tapo Dievo Sūnaus Motina ir atpirkimo bendrininkė, ji pasirodė ir didžiulė upė, kuri dangiškomis malonėmis drėkina ir gaivina sielas; ir drauge ėmė spindėti it saulė, šviesdama kelią į išganymą.

Nėr krašto, kur nebūtų Marijos šventovių; nėra bažnyčios, kur nebūtų Marijos altoriaus. Ir mūsų Lietuvoje yra gausu Marijos šventovių ir jos garbei skirtų altorių. Lietuviai visada, kur bebūtų, sunkumuose ieškojo ir ieško užtarimo pas Mariją. Ir dabartiniuose sunkumuose šaukimės Marijos Maironio žodžiais:

— Per amžius, Motin, stebuklingai
Globojai mūs tėvus ir gynei.
Būk ir jų vaikams maloninga.
Dangaus pagelbą siųsk tėvynei.
Taip daug gali pas Visagalį,
Užtark vargingą mūsų šalį. —

ŠILUVOS MADONA
Verkiančioji Motina
Rugsėjo 8 d.

I

Šiluva yra viena iš didžiųjų Marijos šventovių Lietuvoje. Jai gal prilygsta Aušros Vartai, Vilniuje. Po Žemaičių Krikšto pirmąją bažnyčią Šiluvoje pastatė didikas Gedgaudas 1457 metais. Vėliau giminystės keliu Šiluva atiteko Zavišų šeimai. Andrius Zaviša apie 1500 metus pastatė Šiluvoje naują bažnyčią, nes senoji buvo sunaikinta gaisro.

16 šimtmečio pabaigoje ir 17 pradžioje į Lietuvą pradėjo skverbtis protestantizmas. Mat, kaimynystėje Latvijoje ir Prūsijoje, Kryžiuočių ir Teutoniniam Ordinui perėjus į protestantizmą, gyventojai buvo verste priversti tapti protestantais. Iš Latvijos ir Prūsijos protestantizmas ėmė veržtis ir į Lietuvą. Liuteronų ir kalvinų apaštalai rado prielankumo Lietuvos didikų tarpe. Nemaža Lietuvos didikų, su kunigaikščiu Radvilu Juoduoju priešakyje, priėmė protestantizmą. Ir Šiluvos valdytojas Jonas Zaviša, Andriaus sūnus, 1532 metais perėjo į liuteronus. Katalikų bažnyčios, tiesa, jis nelietė, bet šalimais pastatė liuteronams bažnyčią. Vėliau nusavino visus katalikų parapijos turtus.

1550 metais Šiluvoje dar buvo katalikų bažnyčia. Joje vyko Marijos atlaidai. Šitai patvirtina M. Mažvydas savo laiške kunigaikščiui Albrechtui (Ž. J. Vaišnora, Marijos Garbinimas Lietuvoje, 344s). Bažnyčią Šiluvoje nugriovė Rietavo dvarponio Vanuškos našlė, uoli kalvinistė, apie 1569 metus. Kai Sofija Vanuška uždarė katalikų bažnyčią Šiluvoje, tuometinis klebonas kun. Holubka brangesnius bažnyčios reikmenis, sudėjęs į dėžę, užkasė žemėje. Taip jis norėjo išgelbėti, kas dar buvo galima išgelbėti. Tikriausiai tai įvyko prieš pat bažnyčios nugriovimą.

Išleidus Lietuvos Statutą 1588 metais, katalikai turėjo teisę atgauti iš protestantų neteisėtai konfiskuotus katalikų bažnyčios turtus. Vysk. Merkelis Giedraitis ir jo pagelbininkas vysk. Kazakevičius iškėlė ir Šiluvos klausimą. Deja, trūko dokumentų įrodyti, kad didikas Jonas Zaviša neteisėtai buvo pasisavinęs Šiluvos bažnytinį turtą. Bet va pati Dievo Motina atėjo į pagelbą. Ji apsireiškė Šiluvoje ir šiuo apsireiškimu ne tik Šiluvą, bet ir visą Žemaitiją grąžino prie tikro tikėjimo. Apie Marijos apsireiškimą Šiluvoje žinių randame dokumente, kuris paeina iš 1651 ir yra priskiriamas Šiluvos klebonui kun. Sveikauskui. Tai pats pirmasis, bet gana išsamus Marijos apsireiškimo Šiluvoje aprašymas.

II

Piemenėliai ganė laukuose bandą. Staiga išvydo mergaitę, kuri stovėjo ant didelio akmens ir verkė. Vienas iš vaikų nubėgo į miestelį ir pašaukė į pasirodymo vietą kalvinų katechistą Mykolą Fierą ir mokytoją Saliamoną Grocijų. Atvykę, ir jie regėjo pasirodžiusią mergaitę, kuri buvo beverkianti. Klausė, kodėl verkianti. Paklausta atsakė: „Verkiu dėl to, kad šioje vietoje, kur dabar ariama ir sėjama, anksčiau buvo garbinamas mano Sūnus." Tai pasakiusi, ji išnyko. Katechistas ir mokytojas, būdami kalvinistai, regėjimą palaikė velnio padaru. Žmonės tačiau, išgirdę piemenėlių pasakojimą, susidomėjo. Vienas senelis ėmė liudyti, kad toje vietoje tikrai stovėjusi katalikų bažnyčia, kurią ponai nugriovę. Gandas apie apsireiškimą pasiekė Žemaičių vyskupą. Kurijos oficiolas kan. Kazakevičius susidomėjo įvykiu. Jis atvyko ir prašė aną senelį, kuris buvo aklas, kad smulkiau papasakotų apie vietą, kur stovėjusi katalikų bažnyčia. Jis nuvedė į rugių lauką. Vos tik atėjus į ten, senelis stebuklingai praregėjo. Praregėjęs ir kiek iš susijaudinimo atsigavęs, jis užtikrino, jog tai yra kaip tik ta vieta. Be to, jis nurodė, kur turėjo būti užkasta dėžė su dokumentais ir bažnytiniais reikmenimis paskutinio klebono kun. Ha-

lubkos rūpesčiu. Pradėta kasinėjimas, ir buvo atrasta skrynia su daiktais, kaip senelis buvo pasakojęs.

Marijos apsireiškimas Šiluvoje bus įvykęs tarp 1608 ir 1610. Liudininkai buvo priemenėliai ir du kalvinai Fieras ir Grocijus. Šieji, nors skelbė, kad pasirodymas buvęs velnio padaras, tačiau, matyt, sąžinės graužiami ir baimės apimti, greitai Šiluvą apleido. Skrynioje, ją atkasus, buvo rastas Marijos paveikslas. Jis yra laikomas stebuklingu ir iki mūsų dienų yra garbinamas Šiluvos šventovėje.

III

Kan. Kazakevičius, visa ištyręs, pilnai įtikėjo į apsireiškimą ir visą reikalą paėmė giliai širdin. Tuojau padarė žygių atgauti Šiluvos bažnyčios nuosavybę, kaip tai laidavo Lietuvos Statutas, ir 1627 metais pastatė nedidelę bažnytėlę. Vyskupas jį patį paskyrė čia klebonu. Garsas apie Marijos pasirodymą Šiluvoje greitai plito. Žmonės pradėjo į čia plaukti iš visos Žemaitijos ir Lietuvos. Šitai davė stiprų pastūmėjimą religiniam atgimimui ne tik Žemaitijoje, bet ir visoje Lietuvoje. Jau 1629 metais per Marijos Gimimo šventę buvo išdalinta 11.000 Komunijų.

Marijos apsireiškimas Šiluvoje buvo vienas iš pirmutinių Europoje, ir yra vienintelis, kada Marija pasirodė ir prabilo į nekatalikų tikėjimo žmones. Pažymėtina, kad maždaug tuo pačiu metu Verkianti Madona pasirodė šiaurės vakarų Italijoje, kai iš Šveicarijos į čia pradėjo skverbtis protestantizmas.

Laikui bėgant Marijos šventovė Šiluvoje garsėjo ir didėjo, o Žemaičių vyskupija ir visa Lietuva patyrė didelę dangaus palaimą Marijos užtarimu. Protestantizmas beveik išnyko. O Katalikų Bažnyčia stiprėjo ir neišraunamai įsišaknijo lietuvių širdyse.

Nūdien stovinti Šiluvos šventovės bažnyčia buvo pastatyta vysk. Lopačinskio rūpesčiu ir jo paties pakonsekruota 1786 rugsėjo 10 d. Marijos pasirodymo vietoje buvo pastatyta koplyčia.

Ją pastatė vysk. Aleksandras Sapiega 1663 metais. Tai buvo pirmoji koplyčia. Jos vietoje vėliau, būtent, 1818 metais pastatė naują, didesnę vysk. Simonas Giedraitis. Šioji išliko iki 20 amžiaus pradžios. 1924 metais buvo pastatyta dabartinė, mūrinė, koplyčia.

IV

Stebuklingas Šiluvos Dievo Motinos paveikslas yra panašus tam, kuris yra Romoje Maria Maggiore bazilikoje, kuris žinomas „Madona Salus Populi Romani" vardu. Romėnai ypatingu būdu yra pamaldūs šio vardo Dievo Motinai. Pats paveikslas yra laikomas kopija šv. Lukui priskiriamo paveikslo, kuris yra žinomas Hodegeria vardu, ir iki 1453 metų buvo laikomas Konstantinopolyje. Spėjama, kad Šiluvos paveikslą bus padovanojęs didikas Petras Gedgaudas, kuris pastatė pirmąją bažnyčią. Iš kur jis jį buvo gavęs? Nežinia. Greičiausiai jį parsivežė iš Romos, kai į ten buvo nuvykęs parvežti Vytautui karaliaus vainiko. Viena yra tikra, kad paveikslas visą laiką buvo Šiluvos bažnyčioje; kad jis buvo labai gerbiamas ir laikomas stebuklingu. Kai protestantai nusavino ir rengėsi nugriauti bažnyčią, stebulingas paveikslas buvo, su kitais bažnytiniais reikmenimis, įdėtas į dėžę ir užkastas žemėje, kad nebūtų išniekintas. Marijai gi pasirodžius, skrynia buvo atkasta ir paveikslas vėl grąžintas į altoriaus garbę tikinčiųjų džiaugsmui ir palaimai.

Žmonių pamaldumas į Šiluvos Dievo Motiną nuolat didėjo, o patiriamos malonės gausėjo. Patyrusieji malonių prie paveikslo nešė votyvines dovanas. Ilgainiui paveikslas tapo tikra brangenybė. Saugumo sumetimais ir pagarbos ženklan stebuklingas paveikslas buvo pridengtas kitu paveikslu, kuris vaizduoja Mariją, kai angelas jai apreiškia Išganytojo gimimą. Stebuklingas paveikslas paprastai atidaromas tik iškilmių metu.

1786 metais Popiežius Pijus VI, prašant vysk. Steponui-Jo-

nui Giedraičiui, leido Šiluvos Dievo Motinos paveikslą apvainikuoti ir suteikė visuotinus atlaidus, kuriuos buvo galima gauti per visą Marijos Gimimo oktavą. Popiežius Paulius VI 1976 metais suteikė Šiluvos šventovei mažosios bazilikos titulą.

Lietuvai atsidūrus bolševikų-rusų okupacijoje, pamaldumas į Šiluvos Mariją, nežiūrint visokeriopų trukdymų, nesumažėjo, bet dar padidėjo. Iš visos Lietuvos kampų ir kampelių visokeriopomis priemonėmis minios žmonių plaukia į šią šventovę, ypač pagrindinės šventės proga, būtent, 8 rugsėjo ir per visą oktavą. Čia jie guodžiasi savo varguose Dievo Motinai. Čia jos užtarimu gauna malonių pakelti persekiojimus ir išlikti ištikimais Kristui ir jo Evangelijai. Dievo Motinos galinga ranka nuostabiai globoja persekiojamą katalikišką Lietuvą, kartais net stebuklingai. Prieš keletą metų vienas policijos viršininkas parodė ypatingo uolumo neleisti maldininkams vykti į šventovę. Bet kaip tik šventės dieną jis staiga apako. Šis įvykis sujaudino ne tik tikinčiuosius, bet išgąsdino ir valdžią. Bijodami žmonių reakcijos, staiga atšaukė policiją, ir visi galėjo laisvai pasiekti šventovę.

* * *

Istorija kartojasi, nors laikai keičiasi. Kaip anuomet Šiluvoje pasirodžiusi Marija verkė prie žemės palinkus, kadangi lietuviai buvo beprarandą tikrąjį tikėjimą ir begrimstą į nuodėmingą gyvenimą, taip ji ir šiandien verkia, nors ir nematoma, stebėdama, kaip Lietuvoje Bažnyčia yra persekiojama, ir kaip geriausieji jos vaikai kenčia visokeriopą preivartą. Bet, kaip anuomet jos pasirodymas ir jos ašaros paveikė lietuvius grįžti prie tikėjimo ir tikrosios Bažnyčios, taipgi laidavo dvasinį atgimimą bei atsinaujinimą, taip ir šiandien jos užtarimu teikiamos ir gaunamos gausios malonės stiprina lietuvių atsparumą prieš bedievybę nuostabiu būdu. Nūdien, kaip niekada, Lietuva puošiasi ir didžiuojasi didvyriais ir šventaisiais. Marijos ašaros mus graudina, bet ir guodžia. Marija yra galinga pas Dievą. Savo užtarimu iš Šiluvos, iš

Aušros Vartų ir kitų šventovių apsaugos Lietuvą nuo tautinio ir dvasinio žlugimo. Melskimės į Šiluvos Mariją sekančiu jos garbei giedamos giesmės posmu:

— Sveika Mergele, Šiluvos Marija!
Garsi stebuklais Lietuvos šalyje.
Tu mūsų džiaugsmas ir viltis,
Tu mūsų meilė ir širdis. —

MARIJOS APSIREIŠKIMAS ŠILUVOJE IR MES

Pamaldumas į Šiluvos Dievo Motiną buvo ir yra didelis ne tik Lietuvoje, bet visur kur tik gyvena lietuviai, pasisklaidę po pasaulį. Amerikos tautinėje šventovėje yra puošni, lietuvių įrengta, Šiluvos Dievo Motinai skirta koplyčia. Čikagoje Marijos Gimimo bažnyčioje švenčiami Šiluvinės atlaidai, kaip pačioje Šiluvoje, per visą oktavą. Beveik kiekvienoje lietuviškoje parapijoje prisimenama Šiluvos Dievo Motina, švenčiant Marijos Gimimo šventę, nes tuo metu Šiluvoje vyksta didieji Marijos garbei atlaidai.

I

Kodėl Šiluvos Dievo Motina lietuviams yra brangi? Kodėl lietuvių širdyse pamaldumas į Šiluvos Mariją visada buvo ir yra gyvas ir gilus? Ką sako lietuviui Marijos apsireiškimas Šiluvoje?

1. Šiluva yra lietuviams pasididžiavimas prieš visą krikščionišką pasaulį. Mat, tokio mąsto Marijos apsireiškimas buvo vienas iš pirmųjų Europoje. Kaip nesidžiaugtume ir nesididžiuotume, žinodami, kad Dievo Motina atvėrė savo motinišką širdį mūsų tautai; kad dangus bei dangiškasis Tėvas atkreipė savo maloningą žvilgsnį į Lietuvos žemę?! Juk mes džiaugiamės ir didžiuojamės, kai valstybių vyrai prisimena Lietuvą: palankų žodį jai pasako. Kaip tuo labiau turime džiaugtis ir didžiuotis, žinodami, kad dangiškoji Motina rūpinasi mūsų tauta: ją užtaria, jai padeda iš dangaus.

2. Marija, apsireiškusi Šiluvoje, prabilo į tuos, kuriems pasirodė, lietuvių kalba. Taigi šiuo Dievo Motina pagerbė ir, sakyčiau, pašventė mūsų kalbą. O juk tai yra motyvas, kodėl turėtume itin branginti mūsų kalbą. Tiesa, yra ir kitų motyvų, kodėl

privalome vertinti lietuvių kalbą. — Ji yra seniausia iš kalbamų indoeuropietiškų kalbų. Ji padeda pažinti kitas šios giminės kalbas. Ji yra turtinga žodžiais ir skambi formomis. Ji yra tinkamiausia išreikšti lietuvio dvasią. Bet virš visko ji yra kalba, kuria prabilo Dievo Motina. Branginkime lietuvišką žodį. Laikykime jį šventu. Tenenustelbia jo svetimieji vėjai, nors jie pūstų smarkių smarkiausiai, mums bebūnant svetimuose kraštuose. Tikėkim ir kartokim su B. Brazdžioniu: — „O, mūs šventas lietuviškas žodi, — Ilgą naktį vergijoj kalėjęs, — Ne kaip vergas šiandien pasirodyk, — Bet kaip laisvas pavasario vėjas" — (Poezijos Pilnatis, p. 217).

3. Marijos apsireiškimas Šiluvoje mums sako, kad mūsų tauta turi ypatingą paskirtį Dievo Apvaizdos planuose. O tai juk teikia vilčių, kad kaip praeityje, taip ir dabartyje Dievas Marijos užtarimu išties Lietuvai pagelbos ranką. Žinoma, reikia, kad mes Dievą pagelbos prašytume ir būtume jos verti. Kaip žinome, iš mūsų mažo, bet giliai tikinčio krašto, jau ir nūdien išganymo šviesa yra nešama į visą, bedievybės tamsoje skendinčią, Rusiją. Ne Rusija pajėgia su visa savo galia užslopinti tikėjimą Lietuvoje, bet Lietuva ima nešti tikėjimo šviesą ir šilumą į Rusiją, pasiekiant net už Uralo tolimąsias sritis.

4. Verkė Marija, pasirodžiusi Šiluvoje, kadangi klaidos buvo pradėję nustelbti tikrąjį tikėjimą. Bet jos ašaros palietė lietuvio širdį, ir pasirodė tiek galingos bei sėkmingos, kad klaidos greitai ėmė nykti, ir dvasinis atgimimas kilti, taip kad per trumpą laiką vėl Žemaitija ir visa Lietuva tapo ir yra ištikima Kristaus Bažnyčios dukra.

II

Jei anuomet žvelgė Marija į Lietuvą su ašaromis akyse, tai jai ir nūdien skauda širdį, kai mato mūsų tautą prislėgtą bei persekiojamą bedieviško komunizmo. Ji su ašaromis akyse žiūri,

kaip bažnyčios uždarinėjamos Lietuvoje; kaip kunigų skaičius mažėja; kaip daugelis gerųjų jos sūnų ir dukrų kenčia kalėjimuose ir ištrėmime tolimoje Siberijoje dėl tikėjimo. Bet Marijos ašaros neša dangaus palaimą. Jos atnešė anuomet, kai ji pasirodė Šiluvoje. Jos atneša ir dabar, kai nežiūrint visokio persekiojimo, nepaisant visokių panaudojamų priemonių sunaikinti tikėjimą Lietuvoje, jis nenyksta, bet, priešingai, vis stipriau reiškiasi ir vis gražiau puošiasi naujais kankiniais. Marija budi Lietuvoje ir laimina ją savo nuostabia ranka. Nė vienos Marijos šventovės bolševikai iki šiol nesugriovė. 1941 metais raudonosios armijos tankai atsistojo prieš tūkstantinę minią Vilniuje, kuri nejudėjo iš vietos, ir jie atsitraukė. 1960 policijos viršininkas, staiga nustojęs regėjimo, negalėjo sutrukdyti minios atvykti iškilmėms į Šiluvą. 1979 metais iš Kauno katedros buvo pavogtas stebuklingas Pažaislio Dievo Motinos paveikslas, bet vagis, neradęs ramybės, jį vėl grąžino. Marija yra galinga: pajėgi apginti, kas jai brangu ir, kas Dievui svarbu.

III

Vilniaus katedroje šv. Kazimiero koplyčios altoriuje buvo graži Marijos statula. Tai besišypsanti Madona. Mat, statula po savo kojomis turėjo Šventojo relikvijų urną. Skulptorius padarė, kad Dievo Motina žvelgė į šv. Kunigaikščio pomirtinius palaikus su nuostabiai gražiu šypsniu. Artistas tuo norėjo išreikšti, kad dangiškoji Motina su malonumu žvelgė į šv. Kazimierą, kad jis jai teikė džiaugsmo bei malonumo. Žinome, kad šv. Kazimiero relikvijos buvo perkeltos, bolševikų vyriausybės patvarkymu, į šv. Petro ir Povilo bažnyčią Vilniuje. Kur yra minimoji Marijos statula, nežinome. Manau, kad pasiliko katedroje, kaip muziejaus objektas.

Besišypsanti Madona! Menininkai amžių eigoje sukūrė daug skulptūros ir tapybos kūrinių vaizduojančių Skausmingąją Moti-

ną, ir tik retai kur galime užtikti besišypsančią Madoną, kokią galėjome matyti Vilniaus katedroje. Gal todėl, kad kenčiančiam žemės žmogui kenčianti Madona yra artimesnė. O gal dėl to, jog vargu ar kuris menininkas jautėsi esąs tikras, kad Madona į jį žvelgia su šypsniu, su pasitenkinimu. Mat, kiekvienas jautėsi esąs nusidėjėlis.

O vis dėl to buvo ir yra žmonių, į kuriuos Dievo Motina žvelgia su šypsniu, kaip su šypsniu ji žvelgė į Bernadetą Liurde, į tris vaikučius Fatimoje. Manau, kad Marija su šypsniu žvelgia nūdien į daugelį mūsų kenčiančios tautos vaikų: į tuos, būtent, kurie kentėjo ir kenčia dėl tikėjimo; kurie mirė kankiniais; kurie karžygiškai ir nūdien gina tikėjimą; kurie, nieko nepaisydami, ne trukdo, bet ragina mažutėlius ateiti prie Jėzus. Taip, į juos žvelgdama, Marija šypsosi.

Su kokiu žvilgsniu Marija žvelgia į mus? Su skausmu veide ir ašaromis akyse? Ar su džiaugsmu ir laime spindinčiu šypsniu? Jei su šypsniu, laimingi mes. Jei su skausmu, te Marijos ašaros paliečia mūsų širdis, kad jos nusikratytų piktumu ir užsidegtų gerumu, kaip to pavyzdį mus duoda daugelis mūsų persekiojamų brolių ir seserų Lietuvoje.

AUŠROS VARTŲ GAILESTINGOJI MOTINA

Aušros Vartų šventovė Vilniuje yra pati gražiausia Marijos šventovė Lietuvoje. Į čia plaukia maldininkai — pavieniai ir grupėmis — iš Vilnijos ir iš visos Lietuvos. Iš čia jie grįžta praturtinti malonėmis ir atgaivinti kūnu ir dvasia.

I

Stebuklingas Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslas yra piešta aliejiniais dažais ant ąžuolinių lentų. Jo autorius greičiausiai buvo italas arba baigęs itališką mokyklą. Piešta apytikriai 16 šimtmečio pirmoje pusėje. Greičiausiai jį buvo užsakę Vilniaus miesto valdyba, kad būtų patalpintas virš vienų miesto vartų.

Vilniaus miestas buvo apvestas mūro siena saugumo sumetimais, kad lengviau būtų gintis nuo priešų, ypač totorių, puolimų. Sieną, kunigaikščiui Aleksandrui leidžiant, pastatė miestelėnai 1522 metais. Mūro sienoje buvo keturi vartai. Viename iš šių vartų randasi Marijos šventovė. Pradžioje šie vartai buvo vadinami Krėvos arba Medininkų vardu, nes pro juos ėjo keliai į Krėvos ir Medininkų vietoves. Vėliau tačiau vardas buvo pakeistas: pavadinta Aštrieji Vartai, lenkiškai Ostra Brama, kadangi vartai radosi miesto smailugalyje. Lietuviai davė prasmingesnį pavadinimą Aušros Vartai. Virš šių vartų viduje buvo laikomas Marijos paveikslas, o išorėje pakabinta Jėzaus — Pasaulio Gelbėtojo — atvaizdas. Vilniaus gyventojai taigi miesto saugumą sudėjo į Jėzus ir Marijos rankas, tikėdami ir laukdami pavojaus atveju pagelbos iš dangaus.

II

Pamaldumas į Aušros Vartų Dievo Motiną ypač tada pasiekė aukščiausią laipsnį, kai miestą teriojo 1655 rusai; ir kai visai Lietuvai grėsė pavojus iš švedų antplūdžio. 1656 metais karalius Jonas Kazimieras, laimėjęs kovą prieš švedus, balandžio 1 dieną paaukojo Lietuvą ir Lenkiją Dievo Motinai. Pasakojama, kad kovų metu kai kurie miestelėnai regėję Aušros Vartų Marijos paveikslą iškilusį virš miesto. Tai leido žmonėms tikėti, kad Marija budi ir saugoja Vilnių. Šitai pamaldumą į Aušros Vartų Dievo Motiną dar padidino.

1671 metais vienuoliai Karmelitai, kurie prie Aušros Vartų turėjo vienuolyną ir aptarnavo prie vienuolyno esančią šv. Teresės bažnyčią, kurią buvo 1654 metais pastatęs kunigaikštis Pacas, virš vartų pastatė koplyčią ir joje patalpino sidabro rūbu pridengtą ir įžadinėmis dovanomis papuoštą stebuklingą paveikslą.

1715 metais koplyčia sudegė, bet paveikslas buvo išgelbėtas. Vietoj sudegusiosios greitai buvo atstatyta kita koplyčia ir į ją perkeltas Marijos paveikslas, kuris laikinai buvo laikomas šv. Teresės bažnyčioje. Laikui bėgant Aušros Vartų koplyčia buvo du kartus pagrindinai atnaujinta, būtent, 1829 ir 1927 metais.

Kadangi koplytėlė yra maža, tai žmonės paprastai meldžiasi gatvėje. Iš ryto vyksta šv. Mišios. Vakarais nuo senų laikų įprasta giedoti litaniją, klūpant ar stovint gatvėje.

III

Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslas pradėjo garsėti stebuklais 17 amžiaus eigoje. Karmelitas Tėvas Hilarionas savo pranešime vyresniesiems teigia, kad tarp 1671 ir 1761 buvo užregistruota 17 patvirtintų stebuklų. Visa eilė senų giesmių šlovina Mariją garsią stebuklais ir dosnią išmelstomis malonėmis. Gies-

mėse Aušros Vartų Marija vadinama „Gedimino pilies apsauga tvirtoji", „Viso Vilniaus laimė vienintelė", „Lietuvos kunigaikštienė" ir panašiai. Kaip matome, be religinio elemento giesmėse į Aušros Vartų Mariją gausu ir tautinių motyvų. Mat, į Aušros Vartų Dievo Motiną tikintieji kreipėsi ir kreipiasi ne vien asmeniniuose reikaluose, bet jos šaukiasi ir tautiniuose bei valstybiniuose sunkumuose atsidūrus. Prie Aušros Vartų Gailestingosios Motinos lietuviai kreipėsi prašydami užtarimo kovose prieš totorius ir švedus. Tarp daugelio įvykių suminėsime vieną. Vilniaus pilies gynėjas Antanas Novosielskis, prieš stodamas į kovą prieš švedus, šaukėsi Marijos užtarimo. Kovą laimėjo, nors priešas karinėmis pajėgomis buvo daug stipresnis. Laimėjimą tad priskyrė pirmoje eilėje Marijos užtarimui. Todėl dėkingumo ženklan prie stebuklingo paveikslo pakabino sidabrinę lentelę su įrašu ir data — 1702.

Aušros Vartų Marijos garbinimas pradžioje reiškėsi beveik išimtinai tik mieste. Vilniaus gyventojai noriai rinkdavosi prie Aušros Vartų Marijos. Čia melsdavosi, prašydami malonių ir dėkodami už gautas. Čia rinkdavosi ligoniai, prašydami sveikatos; kenčiantieji, siekdami paguodos; vargšai, laukdami išmaldos. Čia vilniečiai karštai meldėsi, kai mieste siautė maras, ir kai miestui grėsė priešų kariniai puolimai. Vilniečių pamaldumas į Aušros Vartų Mariją didėjo, nes malonės Dievo Motinos užtarimu plaukte plaukė.

Ilgainiui pamaldumas į Aušros Vartų Mariją ėmė plisti ir paplito po visą Lietuvą ir net Lenkiją. Gausūs būriai maldininkų pradėjo plaukti iš viso krašto. Maldininkų skaičius ypač ėmė gausėti 19 šimtmečio pradžioje. Nuo ankstaus ryto iki vakaro vėlai Aušros Vartų gatvėje buvo galima matyti būriai besimeldžiančių maldininkų. Ne tik koplyčia, bet ir gatvė buvo laikoma šventove. Kiekvienas praeinąs šia gatve — tikintis ar netikintis — pagarbos ženklan privalėjo nusiimti kepurę. Šitai buvo laiduota net valstybės įstatymu, išleistu 1785 liepos 23 d.

IV

Religinės ir politinės priespaudos metu Lietuvoje po carų ir vėliau po bolševikų valdžia, Aušros Vartų šventovė buvo ir yra tikra pasipriešinimo bei atsparos įkvėpėja ir gaivintoja. Aušros Vartų gatvėje suklupę ir karštai melsdamiesi lietuviai randa paguodą ir įkvėpimą spirtis ir atsispirti žiauriai ir beatodairiškai priespaudai, ginant šventą teisę laisvai išpažinti tikėjimą ir išlaikyti fizinę ir dvasinę tautos gyvybę.

Turėjau laimės gyventi Vilniuje vokiečių okupacijos metu 1942-1944 metais. Dažnai melsdavausi prie stebuklingo Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslo. Asmeniškai patyriau daug malonių Aušros Vartų Gailestingumo Motinos užtarimu. Buvau taipgi liudininkas, kai 1941 gegužės mėnesyje raudonoji Maskvos armija su tankais bandė išsklaidyti minią tikinčiųjų susirinkusių Aušros Vartų gatvėje gegužinėms pamaldoms. Nežiūrint įsakymo ir grąsymų išsiskirstyti nė vienas tikintysis nesitraukė iš vietos. Tankai atsirėmė į tūkstantinę minią, kuri garsiau ir jautriau, negu kada, giedojo: „Marija, Marija, skaisčiausia Lelija, dangaus Karaliene šviesi, palengvink vergiją, pagelbėk žmonijai, išgelbėk nuo priešo baisaus!" Laimėjo Marija. Laimėjo tikėjimas. Tankai atsitraukė. Minia dar ilgai pasiliko prie šventovės tyliai melsdamiesi.

Menu gerai, kaip noriai ir gausiai tikintieji lankė įvairias pamaldas Aušros Vartų šventovėje vokiečių okupacijos metu. Susirinkdavo tūkstantinė minia. Pripildydavo visą gatvę iki Rotušės ir net iki šv. Jono bažnyčios. Rinkdavosi maldai čia ne tik uolūs tikintieji, bet ir tie, kurie buvo žinomi kaip nebažnytiniai žmonės. Malda čia visus atgaivindavo ir įkvėpdavo viltį laukiant šviesesnių dienų.

Nei carai, nei naujieji — Kremliaus valdovai nedrįso paliesti Aušros Vartų šventovės, kai tuo tarpu šiuo metu viešpatauja bolševikai uždarė daugumą gražiųjų Vilniaus bažnyčių. Aušros Vartų

šventovė tebestovi. Gailestingoji Dievo Motina iš Aušros Vartų ir toliau stiprina mūsų brolių jėgas nepalūžti po sunkiu priespaudos bei persekiojimų jungu. Iš šios šventos gatvės kasdien kyla tyli ir karšta malda prie Viešpaties sosto tarpininkaujant Marijai. Meldžiama, kad Visagalis palengvintų vergiją, gelbėtų Lietuvą ir Bažnyčią joje; gaivintų lietuvius, kur jie besirastų, ir padarytų juos ištikimus Dievui ir tėvynei.

Junkimės visi, visame pasaulyje išsisklaidę lietuviai, su broliais ir sesėmis Lietuvoje karšta malda prie Gailestingosios Aušros Vartų Motinos, prašydami ją Maironio žodžiais:

— Neapleiski mūsų, Motinėle,
Kuri neapleidi Aušros Vartų.
Mums širdys sopančios išgėlė.
Užtark, užtarus tiek kartų!
Taip daug gali pas Visagalį;
Užtark vargingą mūsų šalį!

ŠV. ROŽYNO KARALIENĖ
7 spalio

I

Šv. rožyno malda susiformavo Bažnyčioje palaipsniui. Ji sudėta iš trijų pagrindinių maldų: „Tėve Mūsų", „Sveika Marija" ir „Garbė Dievui Tėvui". „Tėve Mūsų" malda buvo kalbama Bažnyčioje nuo pat pradžios. Mat, tai Kristaus išmokyta malda. Nuo senų laikų taipgi Bažnyčioje buvo kalbama švč. Trejybės garbei „Garbė Dievui Tėvui" malda. O nuo 11 šimtmečio beveik visuotinai buvo kalbama ir „Sveika Marija". Ši malda sudėta iš dviejų dalių. Pirmoji paimta iš Luko evangelijos, cituojant angelo ir Elžbietos pasveikinimo žodžius (Lk 1, 29-42). Antroji dalis, prašant Dievo Motinos užtarimo, buvo prijungta prie pirmosios Bažnyčios leidimu. Šios trys maldos, įterptinai kartojant, buvo įtrauktos į rožyno maldą. Šis kalbėjimo būdas greičiausiai buvo paimtas iš rytiečių. Mat, rytiečiai, ypač musulmonai praktikuoja savos rūšies rožynus. Turi ant siūlo sunertus mineralų grūdelius. Juos, melsdamiesi bei mąstydami, neria vieną po kito. Krikščionys panaudojo šį būdą rožyno maldai.

Rožyno malda yra drauge kalbamoji ir mąstomoji. Kalbant mąstoma išganymo paslaptys. Iš viso apmąstoma penkiolika paslapčių: po penkias trejose dalyse. Pirmoje dalyje — džiaugsmingoje —, kalbant 10 Sveika Marija, 1 Tėve Mūsų ir 1 Garbė Dievui Tėvui, apmąstoma viena po kitos sekančios paslaptys: Apreiškimas Marijai, Marijos Apsilankymas pas Elžbietą, Kristaus Gimimas, Kūdikėlio Aukojimas Šventykloje ir Vaikelio Jėzaus Atradimas Jeruzalėje. Antroje dalyje — skausmingoje — apmąstoma kitos penkios paslaptys: Malda Alyvų Darže, Plakimas, Erškiečiais Vainikavimas, Kalimas prie Kryžiaus ir Mirtis ant Kryžiaus. Trečioje dalyje — garbingoje — mąstoma šios paslaptys: Prisikėlimas, Dangun Žengimas, Šv. Dvasios Atsiuntimas,

Marijos į Dangų Paėmimas, Vainikavimas Dangaus Karaliene. Vadinasi, rožyno malda yra labai sudėtinga, bet drauge ir giliai prasminga. Šiai maldai duotas rožyno vardas, tikriausiai todėl, kad sunerti grūdeliai, ant kurių kalbama Sveika Marija, Tėve Mūsų ir Garbė Dievui Tėvui, yra tartum rožės žiedai, kuriuos kalbantieji aukoja tai, kuri yra Mistinė Rožė.

II

Šv. Domininkas 13 šimtmečio pradžioje, kai vidurio Europą teriojo klaidatikiai Albigenzai, naikindami bažnyčias ir žudydami katalikus tikinčiuosius, stojo prieš juos į kovą su rožynu rankoje. Jis kvietė žmones šauktis Dievo Motinos užtarimo, kalbant rožyno maldą bei ugdant šio pamaldumo pratybas. Ir su šiuo ginklu šv. Domininkas kovą laimėjo. Įvyko tikras stebuklas. Šešių mėnesių laikotarpyje apie 100.000 Albigenzų grįžo į Bažnyčią. Kovos liovėsi. Rožyno malda sustabdė žudynes, grąžino taiką ir atgaivino krikščionių dvasią.

Kai 16 šimtmetyje Europai grasė turkų invazija, kurie negailestingai naikino krikščionybę ir verste vertė priimti į musulmonų tikėjimą, Popiežius Pijus V daugiau pasitikėjo Dievo Motinos pagelba, negu karinėmis jėgomis. Taigi jis kvietė visą Bažnyčią melstis į Mariją, kalbant šv. rožyną. Krikščionių karinės pajėgos su iškelta Marijos vėliava stojo į mūšį prie Lepanto, ir kovą nelauktai laimėjo: turkų karines pajėgas galutinai sutriuškino. Tai įvyko 1571 spalių 7 dieną. Šiam stebuklui atminti Popiežius Gregorius XIII spalių 7 d. paskelbė Marijos šv. Rožyno Karalienės šventę, kuri švenčiama iki mūsų dienų. O visas spalių mėnuo yra skirtas rožyno maldai.

Kai Europa kentėjo karų ir revoliucijų nualinta; kai Prancūzija ėmė skęsti bedievybėje ir artėti į pagonybę, Marija apsireiškė Lourdes. Ji ten pasirodė su rožynu rankose. Dievo Motina apsireiškusi Lourdes kvietė prie atgailos ir prie rožyno maldos. Šią maldą ji pati kalbėjo vieno pasirodymo metu drauge su Bernadeta. Ji taipgi liepė, kad pasirodymo vietoje būtų pastatyta švento-

vė. Ji buvo pastatyta ir turi titulą šv. Rožyno Marijos bazilika. Nežinau, ar kur kitur tiek praktikuojama rožyno malda, kaip Lourdes. Bet užtat čia yra gyva dangaus malonių versmė: anas gyvojo vandens šaltinis trykštąs iš dangaus į žemę ir gaivinąs žmonių sielas ir kūnus. Tiesa, nedaug kas čia stebuklingai atgauna fizinę sveikatą, bet milijonai čia randa atgaivą sielai.

Kai pirmo pasaulinio karo eigoje pasaulis skendėjo kraujuje ir ašarose; kai Rusijoje suliepsnojo pirmieji bolševikinės revoliucijos veiksmai, Fatimoje — Portugalijoje — pasirodė trims piemenėliams Dievo Motina. Ir čia ji pasirodė su rožynu rankose. Ji kvietė per vaikučius visą krikščionišką pasaulį prie rožyno maldos, prašant nusidėjėliams pasitaisymo malonės, o sieloms skaistykloje Dievo gailestingumo. Švenčiausioji Motina žadėjo Fatimoje dangaus pagelbą ir Rusijos grįžimą į tikrą Bažnyčią, su sąlyga jei žmonės darys atgailą, melsis ir pasiaukos jos Nekalčiausiai Širdžiai.

Taigi rožyno malda yra paties dangaus patvirtinta ir rekomenduota per pakartotinus Marijos apsireiškimus ir per gausybę jos užtarimu patiriamų malonių.

III

Nenuostabu todėl, kad šv. rožyno malda buvo ir yra plačiai praktikuojama Bažnyčioje, ir ypač Lietuvoje. Nuo seno Lietuvoje šeimose buvo kalbama bendrai rožyno maldos. Menu gerai, kaip kiekvieną vakarą visi suklaupdavome po vakarienės ir, tėveliui vadovaujant, sukalbėdavome vieną dalį — penkias paslaptis — šv. rožyno. Sekmadieniais bažnyčiose prieš Mišais būdavo giedama rožyno maldos. Buvo ir yra praktikuojama „Gyvojo Rožyno" maldos, kalbamos organizuotų būrelių. Visas šis pamaldumas užtikrino mūsų žmonėms Marijos užtarimą bei dangaus palaimą įvairiuose gyvenimo reikaluose.

Deja, po II Vatikano Susirinkimo, klaidingai aiškinant nuta-

rimų dvasią, kai kur kai kas ėmėsi mažinti pamaldumą į Mariją ir ypač rodyti nepalankumo rožyno maldai. Visa tai dėl neišmintingo noro priartėti prie protestantų, kurie atmeta Marijos kultą. Tai buvo ir yra pavojinga klaida. Sumažinimas pamaldumo į Mariją nepriartino protestantų prie mūsų, bet verčiau mus priartino prie protestantuose vyraujančio liberalizmo, religinio atšalimo ir neišvengiamo moralinio nuosmukio. Sumažėjo pamaldumas šeimose. Jei dar ateinama sekmadieniais į bažnyčią, nors ir tai jau aiškiai retėja, tai namuose vis mažiau ir mažiau besimeldžiama. O mažėjant pamaldumui, ypač į Mariją, mažėja ir dangaus palaima. Vienuolynai tuštėja. Pašaukimai į kunigystę mažėja. Šeimos yra. Gimimai mažėja. Jaunosios kartos auklėjimas darosi neįmanomas, dėl skelbiamos nevaržomos laisvės visiems ir visur. Nusikaltimai gausėja. Moralinis nuosmukis siekia nelygstamo laipsnio. Ateities perspektyvos darosi vis tamsesnės. Ko sulauksime? Susmuksime dvasiniai. Išsigimsime fiziniai. Turime sustoti ėję palaidumo keliu. Turime grįžti atgal. Bet ar pajėgsime?! Atrodo, jog esame taip toli nuėję, jog vien savo jėgomis vargu ar pajėgsime pataisyti, kas yra sugadinta. Reikia šauktis dangaus pagelbos. Reikia kelti rankas, šaukiantis tos, kuri pakartotinai apsireiškė ir išgelbėjo žmoniją iš didelių sunkumų praeityje. Marija yra pasirengusi mums padėti. Bet, kaip kitais atvejais, taip ir nūdien, ji kviečia mus prie atgailos ir maldos. Rožyno malda turi grįžti į bažnyčias, į šeimas, į kiekvieno individo lūpas. Rožyną turime matyti ne tik mirusiųjų, bet ir gyvųjų rankose. Jei rožyno maldos bus kalbamos šeimose, šeimos neirs; vaikai gerbs tėvus, o tėvai rūpinsis vaikais; šeimose vyraus meilė ir gerumas. Jei rožyno malda vėl bus praktikuojama bažnyčiose, krikščioniškoji davsia įsiviešpataus viešajame gyvenime. Tad nusikaltimai mažės, o gerumas ir šventumas didės. Tada tarpsavė meilė įsiviešpataus. Tada visiems nusišypsos Dievo vaikams skirta laimė. Tada nė vienas nesijaus esąs našlaitis, nes jaus šalia savęs dangiškąją Motiną.

Marija, Rožyno Karaliene, melskis už mus!

MARIJA DIEVO NUMYLĖTOJI

Spalio mėnesyje

Spalio mėnuo yra skirtas Marijos garbei, praktikuojant šv. rožyno pamaldumą. Šio mėnesio eigoje Bažnyčia ragina tikinčiuosius savo vargais ir rūpesčiais, džiaugsmais ir laimėjimais dalintis su Dievo Motina, kreipiantis į ją, kalbant — viešai ar privačiai — rožyno maldą. Ši malda leidžia mums apmąstyti išganymo paslaptis, kuriose aktyvią dalį turi Marija.

Teko skaityti vieno kunigo dienoraštyje sekančias mintis. — „Kiekvienas rekolekcijas praleisdavau prie Marijos kojų: jos motiniškame artume. Kartais tačiau imu bijoti, kad mano jausmai Marijai nebūtų banalūs; kad aš nesikreipčiau į Nekaltąją vien tik lūpomis, o ne širdimi; kad į ją kreipiuosi tik todėl, jog esu reikalingas pagelbos; kad trokštu su ja dalintis tik skausmais, o ne džiaugsmais. Labai noriu tad šių rekolekcijų eigoje visa širdimi atsigręžti į dangiškąją Motiną. Darysiu visa, kas nuo manęs priklauso, kad atsinaujinčiau ir sustiprėčiau savo sūniškoje meilėje tai, kuri yra labiausiai ir tobuliausiai mylinti Motina."

Dievas numylėjo Mariją virš visko ir visų, nes ji yra pirmutinė iš visų savo prigimtimi, malone ir garbe.

1. *Marija yra pirmutinė savo prigimtimi.* — Ji yra pirmutinė iš kūrinių savo prigimties tobulumu. Ji yra vienintelė iš žmonių turinti žmogiškos prigimties pilnybę. Žinome, kad visi žmonės gimsta pažeisti gimtosios nuodėmės. Marija yra vienintelė, kuri išimties keliu Dievo buvo apsaugota nuo gimtosios nuodėmės, kadangi buvo išrinkta ir pašaukta būti Išganytojo motina.

Žinoma, kad prigimtimi visi kūriniai yra vieni kitiems palenkti ir tarpe savęs susiję, taip kad savo buvime ir veikime visi ir kiekvienas tarnauja vienas kitam ir sudaro lyg būtų vienas organizmas. Žemesnieji tarnauja aukštesniesiems; aukštesnieji — tobulesniesiems; tobulesnieji — tobuliausiam, būtent, Kūrėjui. Marija yra tobuliausia iš kūrinių, ji stovi šalia Dievo, todėl šv.

Bernardas pagrįstai galėjo teigti, kad visa kūrinija yra palenkta Marijai. Visa Marijai, Marija Kristui, o Kristus Tėvui (1 Kor 3, 22s).

Senovinėje Persijoje vyravo paprotys, kad naujai karalienei, jos vainikavimo proga, kiekvienas miestas ir miestelis, kiekviena įstaiga ir įmonė duodavo dovaną: kas kurpes, kas suknią, kas juostą, kas auskarus, kas vainiką. Tokiu būdu nauja karalienė į sostą sėsdavo pasipuošusi visa savo imperija. Panašiai ir Marija puošiasi prie Viešpaties sosto visa žmonija, visais savo žemės vaikais: jų maldomis, jų gerais darbais, jų dorybėmis. Privalu, o ir miela, puošti dangiškąją Motiną meilės, gerumo bei šventumo dovanomis, nes ji mūsų Karalienė. Ji sėdi dangaus soste šalia savo dieviško Sūnaus, kuris valdo dangų ir žemę.

Marija yra tartum paveikslas, į kurį žvelgdamas ir atsižvelgdamas Dievas visa sukūrė. Iš kitos gi pusės, jei į Mariją žvelgdamas Dievas visa sukūrė, tai į ją atsižvelgdamas jis nesunaikino kūrinijos, po to kai pirmieji tėvai nusidėjo. Dievas nubaudė, bet nepasmerkė mirčiai Jievos, nes joje regėjo jos palikuonę Mariją, kuri, pašaukta ir tapusi Išganytojo Motina, sutrynė gundytojo galvą ir, nugalėjus pikta, per savo Sūnų Jėzų atstatė žmogų į malonės stovį ir laidavo jam teisę į dangišką tėvonystę.

Karalius Saliamonas nenubaudė mirties bausme kunigo Abietaro, kai jis įvykdė didelį nusikaltimą, kadangi jis nešė Sandoros Arką (3 Kar 2, 26). Panašiai Dievas nepasmerkė mirčiai pirmųjų tėvų, o tik ištrėmė juos iš rojaus, kadangi iš jų turėjo kilti ta, kuri yra žinoma kaip Nekaltoji, iš kurios turėjo gimti Viengimis jo Sūnus.

2. *Marija yra pirmutinė malone.* — Ji yra vienintelė iš žmonių, kuri galėjo būti vadinama ir buvo Malonės Pilnoji. Išganymo malones Dievas dalina gausiai. Jis jų duoda visiems ir kiekvienam pagal reikalą ir savo gerumą. Bet malonės pilnybės saiką tedavė tik Marijai. Nes ji turėjo pradėti ir pagimdyti tą, kuris yra Dievo Šventasis, kurio laukė žmonija kaip Išgelbėtojo, kuris turėjo viešpatauti savo žemiško tėvo Dovido soste, bet kuris yra

Viengimis dangiškojo Tėvo Sūnus (Lk 1, 29-35).

Sūnus yra panašus motinai, o motina tobulai atitinka sūnų. Taigi Marija savo kilnumu atitinka savo Sūnų Jėzų, kuris yra viena su savo dangiškuoju Tėvu. Marija davė Jėzui žmogaus kūną, o Jėzus davė Marijai dievišką būtį per malonės pilnybę. Marijoje ir Jėzuje dieviškumas susiliejo su žmogiškumu. Taip Marijoje įvyko, kas žmogiškoje prigimtyje neįvyksta, būtent, joje susijungė į vieną motinystė ir mergystė; aukščiausias nusižeminimas ir nepasiekiamas kilnumas; neįsivaizduojama kančia ir neaprėpiamas džiaugsmas.

3. *Marija yra pirmutinė garbe.* — Prigimties kilnumui ir malonės gausumui atsako atitinkantis garbės laipsnis. Kadangi Marija neturi lygaus iš žmonių nei prigimtimi, nei malone, tai ji visus prašoksta ir garbe. Šitai ji pati pripažino ir pareiškė savo giesmėje „Magnificat". Ji sakė: „Štai nuo dabar palaiminta mane vadins visos kartos, nes didžių dalykų man padarė Galingasis" (Lk 1, 48s).

Marijos garbė spindi danguje ir ant žemės nelygstama šviesa. Štai kodėl šv. Jonas Apreiškimų knygoje yra parašęs: „Ateik, aš tau parodysiu Avinėlio Sužieduotinę (Ap 21, 9), kuri nusileidžia iš dangaus, nuo Dievo ir spindi dievišku spindėjimu" (Ap 21, 10s).

* * *

Tai, ką esame pasakę apie Mariją — Dievo pirmgimę — gražiau negalėtume baigti, kaip cituodami mintis iš jau aukščiau minėto ir cituoto ano kunigo dienoraščio — „Tegarbina mano siela tą, kurią taip numylėjo, išaukštino ir apdovanojo Viešpats Dievas. Tešlovina mano siela tą, kuri yra tobuliausia, gražiausia ir geriausia iš visų. Temyli mano siela tą, kuri savo šventumu išgelbėjo žemę ir užbūrė dangų. Noriu sekti Mariją bent iš tolo, nedrąsiai. Jos žingsniai, jos kelias veda į dangų, į Dievą, o Dievą sekti, kaip teigia šv. Autorius, ‚yra didžiausia garbė ir laimė'" (Ekli 23, 38).

TAUTINĖS ŠVENTĖS

I. Nepriklausomybės šventė — 16 Vasario
   1. Džiaugsmo, vilties, susikaupimo ir pasiryžimų diena
   2. Kenčianti Lietuva
   3. Meilė savai tautai
   4. Minint 25-sias pavergimo metines
   5. Vilties ir pasiryžimų šventė
   6. Tautos kankiniai įpareigoja
   7. Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia

II. Prisimenant Sibiro tremtinius

III. Minint 600 metų krikščionybės Lietuvoje sukaktį

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ
16 vasario

Vėtroj gimę, vėtroj augę
Vėtroj kelsimės visi —
Ir pakils tėvynė, drauge,
Ir pakils diena šviesi!
B. Brazdžionis

Baisus karas praėjo. Pakilom iš griuvėsių. Bet taikos vis nėra. Girdim kalbant apie teisingumą, bet matom, kaip pakenčiama neteisingumas. Ieškoma tiesos, o einama į kompromisus su melu. Štai kokioje politinėje situacijoje švenčiame mūsų pavergtos tėvynės nepriklausomybės šventę. Kokia nuotaika, kokiais jausmais šių visų kontrastų akivaizdoje turime švęsti šią brangią mūsų tautos šventę? — Su džiaugsmu skausme, su viltimi nežinioj, su susikaupimu, prisimenant praeitį; su pasiryžimu, žvelgiant į ateitį. — Su šiais jausmais ir šia nuotaika švęskim 16 Vasario, kad jos minėjimas būtų prasmingas.

1. *Džiaugsmo diena.* — 16 Vasario mūsų tautos troškimai tapo realybė. Šimtmečiais trukusi kova laimėta. Vergijos pančiai sutraukyti. Šią dieną 1918 metais buvo pradėtas naujas — laisve, laimėjimais ir garbe atžymėtas — gyvenimas. Nepriklausomybės gyvenimo prisiminimas liudija, kad 16 Vasario yra tikro džiaugsmo diena. Kiek nepriklausomybės laikotarpyje yra pasiekta! Kokia pažanga padaryta! Laisvės gyvenimo laimėjimai pateisina ir atlygina visas aukas, kurios buvo sudėtos, siekiant nepriklausomybės. Tiesa, nepriklausomybės gyvenime buvo nepasitenkinimų, buvo klaidų, bet kai dabar iš toli į jį žvelgiam, jį regim šviesų, laimingą, brangų. Užtat ir diena, kurioje laisvės gyvenimas išaušo, neabejotinai yra džiaugsmo diena.

Deja, šią džiaugsmo dieną švenčiame giliam skausme. Laukėm ir tikėjom, kad tėvynė laisve žydės mums amžinai. Teisingai šitai išreiškė mūsų poetas sekančiu posmu:

— Tu man žydėt žadėjai visą rytą,
Tu man žydėt žadėjai visą dieną
Ir pro langelį vėtrų užpustytą,
Ir pro rudens nurudusią ražieną...

Deja, tas pats Poetas sekančiam posme turi prisipažinti. —

Tu man žadėjai... Pažadus pamynė
Kelius užtvinę svetimųjų kojos...
Ir vėl, ir vėl mes, raudanti tėvynė,
Gyvi tik prošvaistėj kitų dienų rytojaus.
B. Brazdžionis, Poezijos Pilnatis, p. 203.

16 Vasario šiandien tik praeitis džiugi. Svetimųjų kojos vėl mindo Lietuvos žemę, ne ryto rasa, bet brolių krauju ašarotą. Vėl eina lietuvis ieškoti tik prošvaistėj kitų dienų niokiojamos tėvynės rytojaus. Jis skundžiasi ir taria su Poetu:

Ieškojau tėviškės tamsioj nakty, it kapas;
— Kur tu, tėvyne, kur tu, Lietuva?
Ar plaka dar skausme širdis sukepus,
Ar tu gyva ar negyva?
B. Brazdžionis, Poezijos Pilnatis, p. 201.

2. *Vilties diena.* — Kai apsvarstom visas tas aplinkybes, kuriose laisvę anuomet atgavome, blyksteli šviesi viltis sunkios dabarties tamsume. Ar nūdien randamės blogesnėje padėtyje, negu anuomet? Atrodo, kad ne. Pavergėjai galingi nūdien, bet jie buvo galingi ir anuomet. Mes gi šiandien neabejotinai esame stipresni, negu carų laikais. Tauta sąmoningesnė. Inteligentijos kadrai gausesni. O Lietuvos vardas nūdien daug daugiau žinomas, negu anuomet. Be to, atsiminkim, kad ne tik individų, bet ir tautų likimas galutinai yra Dievo rankose. Dievas gi yra visatos Viešpats. Jis visa gali, ir kiekvienam suteikia, ko jis yra vertas. Die-

vas, tiesa, leidžia, kad būtume nubausti, bet jis ir pasigaili. Dievas leido, kad nelaimės prislėgtų mūsų tautą, nes tai buvo neišvengiama, dėl kitų piktumo ir dėl mūsų nuodėmingumo. Bet Dievas niekada mūsų tautos neapleido. Ir nūdien mūsų neapleis, nes jis yra gailestingas ir maloningas visiems, kurie jo šaukiasi. Jis užtikrina per pranašą: „Šaukis į mane, o išklausysiu tave, ir apskelbsiu tau didžius dalykus, kurių tu nežinai. — Štai sako Viešpats Izraelio Dievas šio miesto namams: Judo karaliaus namams: kriskite prieš tvirtoves ir kalavijus Kaldiejų, kurie yra atėję kovoti ir pripildyti lavonais tų, kuriuos aš ištikau savo rūstybėje ir savo užsigavime, nugręždamas savo veidą nuo šio miesto dėl jo nusikaltimų. Ir va aš užgydau žaizdas, pašalinu sužeidimus, atveriu pastovios taikos lobyną. Aš pakeisiu likimą Judo ir Izraelio; atstatysiu visa, kaip buvo pirmiau" (Jer 33, 5-9).

Šie šventi Viešpaties pažadai galiojo ir galioja ir mūsų tautai. Jie išsipildys, jei mes grįšime prie jo su vaikų meile; jei jo šauksimės su našlaičių ašaromis. Ir įvyks Poeto pranašystė:

Jo stebuklas vėl prikels gyvent mūsų žemę
Jo šviesoj šviesiausios žvaigždės kris sutemę
.....
Jis palaimins ir pripildys mūsų kluoną
Ir iš trupinio kasdienę daugins duoną.
B. Brazdžionis, Poezijos Pilnatis, p. 202.

2. *Susikaupimo diena.* — Visada 16 Vasario buvo ne tik iškilmių, bet ir susikaupimo diena. Pastaruoju metu, laisvę praradus, ji yra daugiau susikaupimo, kaip iškilmių diena. Anuomet rinkdavomės prie Nežinomo Kareivio kapo tylūs, susikaupę. Prisimindavom tautos praeitį garbingą, bet pareikalavusią daug aukų. Štai darydavom, žinodami, kad, kaip mūsų himne teigiama: „Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia!"

Esame toli nuo tėvynės. Skriskim tačiau dvasios sparnais į ten. Aplankykim savanorių ir partizanų kapus. Prie jų parimę iš-

girsim jų tylią kalbą: „Lietuva, tėvyne mūsų, už tavo laisvę žuvome!"

Mintimis pasiekim Sibiro tundras šaltas ir Altajaus tolimuosius kraštus. Šarpus vėjas, vienintelis mūsų tremtinių liudininkas, pasakys mums: „Jie mylėjo tėvynę, dėl jos kentėjo, dėl jos žuvo!"

Prisiminkim netaip tolimus bolševikų siautėjimo Lietuvoje metus. Daugelis kentėjo ir žuvo kalėjimuose — aukos sužvėrėjusių Sovietų Saugumo budelių. Tūkstančiai verkė ir raudojo gyvuliniuose vagonuose sugrūsti ir į tolimuosius Rusijos plotus tremiami. Įrašai ant sienų kalėjimuose, rašteliai iš vagonų išmesti yra liudijimai, kurie visada bylos į kiekvieno lietuvio sąžinę: „Tau, tėvyne, mūsų kančios, mūs gyvybė! Mes žūsim, bet jūs gyvi liekantieji budėkit, kad mūsų aukos nebūtų veltui!"

Prisiminkim Lietuvos miškus žaliuosius. Šiuo metu jie baltu žiemos nuometu pasipuošę. Čia mūs broliai budėjo kovai pasiruošę. Čia jie vargo, čia dauguma jų žuvo! Kas jų pasiaukojimo didybę pilnai supras ir įvertins?!

Laisvė daug kainuoja. Didelės aukos už ją sumokėtos. Ji taigi turi būti branginama. „Tas nevertas laisvės, kas nekovoja, kas negina jos".

4. *Pasiryžimo diena.* — Susikaupimas visada veda prie pasiryžimų. Kiekvieną 16 Vasario dieną mes susikaupdavom, kad pasiryžtume. Pasiryžimai būdavo mūsų auka tėvynei šios šventės proga. Kasmet jie būdavo skirtingi ir tokie patys.

Šiandien randamės kitose aplinkybėse, kitose sąlygose, negu kai šią šventę švęsdavome Lietuvoje. Todėl mūsų pasiryžimai turi būti nauji, naujoms sąlygoms pritaikinti. Ką mes galime ir privalome nūdien aukoti mūsų pavergtai tėvynei? Kokius pasiryžimus turime šiandien daryti?

1) Esame svetur. Neturime tačiau užmiršti, kad, kur bebūtume, priklausom Lietuvai. Jai gyventi, dėl jos aukotis, ją visame ir visada prieš akis turėti, — tai mūsų uždavinys, tai mūsų pasiryžimas.

2) Tėvynė yra pavergta. Turime kovoti ir atkovoti jai laisvę visomis išgalėmis.

Fizinė kova už Lietuvos laisvę mums šiuo metu nėra įmanoma, ir Dievas žino, ar kada bus įmanoma. Yra tačiau kitų priemonių kovoti už laisvę. Yra juk dvasiniai ginklai, kurie neretai yra sekmingesni už karines priemones. Esame jau pabrėžę, kad žemė ir žmogus, tautos ir valstybės yra Dievo rankoj. Iš Dievo rankos laisvę gavome. Dievo ranka ją ir vėl mums gali grąžinti.

Prieš kreipdamiesi į Dievą, prašydami jo užtarimo mūsų tautai, privalome būti Dievui priimtini. Viešpats per pranašą aiškiai įspėja: „Pirma nusiplaukit ir nusivalykit nuo nuodėmių, ...tada ateikit ir kalbėsime" (Iz 1, 16ss).

Atgaila ir malda yra dvi sąlygos, kad būtume Dievo išklausyti. Prašykime, kad Viešpaties pažadai Izraeliui išsipildytų mūsų tautai. Štai, kaip Viešpats per pranašą kalbėjo: „Štai aš surinksiu juos iš visų kraštų, po kuriuos savo užsigavime, savo didžiam įtūžime buvau išsklaidęs. Aš juos sugrąžinsiu į tą pačią vietą ir leisiu jiems ramiai gyventi. Jie bus man tauta, o aš būsiu jiems Dievas" (Jer 32, 27ss).

Tokie turėtų būti mūsų nūdieniai pasiryžimai. Tokia šių pasiryžimų ir šios šventės mintis.

* * *

Gyvenime tamsu, šalta, nejauku. Klaidžiojame klaikiam kelyje pasiklydę. Aimana veržiasi iš širdies, ašaros rieda iš akių. 16 Vasario sublizga mums kaip šviesus vilties žiburėlis. Jo spindėjime išvystam suvargusią, bet gyvą Lietuvą. Tikėjimas kyla gilus iš giliausių sielos gelmių, ir malda plaukia iš karščiausių širdies jausmų. Kartojam su Poetu:

Tikiu, kad tu, o Dieve, Tu pašaukei mane čia
Iš amžių glūdumos,
Man Tavo žvaigždės, einančiam per girią šviečia,
Kad eičiau giedras ir ramus.

Tikiu, kad Tu, o Dieve, iš karo ir žudynių
Tautų tautas vedi;
Kaip kūdikį, pro prarają ir manąją tėvynę
Išvedęs tarsi: auk, žydėk!

B. Brazdžionis, Poezijos Pilnatis, p. 178.

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ
16 vasario

I

Maironis radosi gražioje Šveicarijoje. Vieną vakarą sėdėjo laivelyje ant Keturių Kantonų ežero. Žavėjosi liūliuojančiomis bangomis, kurios laivą be irklo varė, lingavo vėsos dvelkimu. Žvalgėsi. Gėrėjosi didingomis Alpėmis, kurias dažė besileidžianti saulė aukso varsomis. Aplink žavu, bet širdyj tebuvo vien ilgesys. Jis net ašarą spaudė iš akių. Ilgėjos jis tėvynės tolimos. Lėkė jo svajos, skrido į tolimąsias, į numylėtas tėvelių šalis; ten kur Dubysa mėlyna juosta banguoja plati... Ir klausė jis savęs: „Ko ašarėle, ko tu per skruostą, kaip perlas riedi?" (Pavasario balsai, 73s).

Tiek ir tiek lietuvių gyvenančių svetur, nors ir pertekę viskuo, audžia nekartą su Maironiu anas aukso svajones, kurias veda paukščių kelias žvaigždėtas; kurias lydi širdis, į tolimąsias, į numylėtas tėvelių šalis. Jei Maironiui tėvynės ilgesys ašarą išspaudė iš akių, tai ir mums nekartą ašara išrieda, kai suvargusią Lietuvą regim svajoje; kai mintimis aplankome ją. Nūdien ten ne tiek žemčiūgų ir jurginių žiedų, kiek skausmo ir širdį geliančių aimanų; ten maža sesučių, kurios rūta dabina kasas nuo mažens, ir dar mažiau brolių, kurie juodberėlį augina balnot ant rudens; ten reikia eit, ieškot ir klaust su kitu didžiuoju mūsų Poetu:

— Ieškojau tėviškės tamsioj nakty, it kapas:
— Kur tu, tėvyne, kur tu, Lietuva?
Ar plaka dar skausme širdis sukepus?
Ar tu gyva ar negyva?

B. Brazdžionis, Poezijos Pilnatis, p. 201.

II

Liūdnos mintys. Kodėl jos šiandien? Juk 16 Vasario lietuviams yra džiaugsmo diena. — Primena laimėjimus, išsipildžiusias viltis, atgautą laisvę. Reikėtų taigi šią dieną džiaugtis, o ne liūdėti; šviesų veidą aukštyn kelti, o ne ašarą braukti! Taip, 16 Vasario yra džiaugsmo diena, bet mes šiandien ją švenčiam skausme. Nes laisvė, kuri anuomet 16 Vasario Lietuvai išaušo, jau eilė metų jai yra išplėšta. Nūdien Lietuva yra vergijoj: baisioj, kokia tik gali būti. Nūdien ji yra gyva tik prošvaistėje kitų — laimingesnių — dienų rytojaus. Bet ji yra gyva.

Nors 16 Vasario šiandien švenčiam liūdesyje, bet su viltimi. Daug kartų Lietuva išgyveno sunkių dienų. Buvo laikas, kada — prisikėlimo dainius ir pranašas — Maironis vien tamsią naktį prieš save matė ir skundėsi:

Ką mums žada rytojus?... Tikėk, jei gali!
Nes ir kaip gyvent ir kentėt be vilties?
Rodos Dievas užmiršo... O žmonės mieli,
Palauk, iki ranką išties!

Tarp vargų sopulių, be rasos ir žvaigždės,
Mūsų mėlynos akys apteko kraujais;
Kam mirtis jas užmerkė, laimingas ilsės,
Širdis nebekruvins vargais.

Pavasario Balsai, Vilnius 1958, p. 30.

Ir vis dėlto Lietuva prisikėlė. Jei prisikėlė anuomet, galės prisikelti, ir vieną dieną tikrai prisikels, ir iš dabartinės vergijos, nors ir kaip ji būtų pavojinga. Jei žmogiškos galios nepajėgs to įvykdyti, tai Dievas pakels ranką ir įvykdys savo teisingumą. Dievas gali sutrupinti žemės didžiūnų galybę ir išlaisvinti pavergtuosius. Reikia tik, kad pavergtieji jo šauktųsi. Dievas užtikrina mus, kaip anuomet žydus, sakydamas per pranašą: „Viešpa-

ties ranka nesutrumpėjo, kad jis negalėtų išgelbėti; nei jo ausys apkurto, kad negirdėtų" (Iz 59, 1). „Sustiprinkite pailsusias rankas, atgaivinkite linkstančius kelius. Išgąstaujantiems sakykite: drąsos, nebijokite! Štai Viešpats jūsų Dievas. Jis atneša nubaudimą ir atlyginimą. Jis pats tai atneša, ir taip jus išgelbsti" (Iz 35, 1-7).

III

Italų rašytojas Manzoni žinomam savo veikale „I Promessi Sposi — Sužadėtiniai" paduoda sekančią sceną. —

Kaimo mergaitė vardu Lucija krinta į akis vienam dvarponiui. Tasai pasamdo piktadarius, kad jie pagrobtų ir atgabentų mergaitę į jo dvarą. Pagrobimo planas pavyksta. Mergaitė atgabenama į piktadarių vado pilį. Mergaitės gerumas, jos maldavimas, jos ašaros paliečia pagrobėjų širdis. Jie prašo mergaitę paleisti. Bet jų vadas sušunka: „Ką? Gailestingumas, užuojauta! — Šie žodžiai, šios idėjos neturi rasti vietos jūsų galvose!" Tačiau, kai jis pats išvysta mergaitę, ir jam ji padaro įspūdį. Jos maldavimai suvirpina jo širdį, kuri iki šiolei nežinojo, kas yra gailestingumas. Ypač jam padaro įspūdį mergaitės užtikrinimas, kad už kiekvieną parodytą gailestingumą Dievas kiekvienam atlygina savo gailestingumu. Jis bando raminti mergaitę, bet tuo pačiu pradeda jausti, jog pats praranda ramybę. Mergaitė naktį meldžiasi. Šaukiasi Dievo pagelbos, žadėdama aukoti savo skaistybę Viešpačiui, jei jis ją išgelbės. Tuo pačiu metu kitam kambaryje piktadarių vadas išgyvena tikrą kovą savo sieloje tarp dangaus ir pragaro. Pasigailėti mergaitės ir tęsėti pažadą ir perduoti ją didikui Rodriguez? Nugali dangus. Šią pergalę laimi mergaitės tikėjimas ir jos karšta malda. Rytui išaušus piktadarių vadas eina pas atvykusį Milano kardinolą Carlo Borromeo. Jis jau apsisprendęs ne tik mergaitę paleisti, bet ir pats išsilaisvinti iš nedoro gyvenimo, kurį iki šiolei vedė.

Rodos tartum anoje nekaltoje mergaitėje matytum Lietuvą, kuri, patekusi į piktadarių rankas, kenčia ir meldžiasi, laukdama pagelbos iš dangaus. Melskimės visi, šaukimės Viešpaties, aukodami jam už mūsų tėvų žemę visa, ką brangiausio turime. O Dievas išgirs mūsų maldas ir mus išklausys. Jis ras priemones ir būdus ne tik, kad išlaisvintų Lietuvą, bet taip pat, kad išgelbėtų eventualiai ir prispaudėjų sielas.

Tikėkim ir vilkimės su Poetu —

Tavęs, lietuvi, ieškojau ateityje
Ir gimstantį gyvenimui regiu,
Kaip želmenys, kad po žiemos atgyja,
Ir keliasi laukai be usnių, be dagių!

B. Brazdžionis, Poezijos Pilnatis, p. 235.

Tautos Šventė
16 Vasario

I

Vieną pavakarį stovėjo Jėzus su apaštalais ant Alyvų kalno. Žvelgė į Jeruzalę dunksančią besileidžiančios saulės auksu nudažytuos siluetuos. Didingas vaizdas. Puikūs pastatai. Bet Išganytojo akyse blizga ašaros. Skausmas pripildo jam širdį. Nes, būdamas Dievas, žino, kad visa tai: didingoji šventykla ir visi ją supantys puošnūs pastatai — kuriam laikui praslinkus — virs griuvėsiais, taip kad akmens neliks čia ant akmens, kadangi išrinktoji tauta nepažino išganymo meto: atmetė tą, kuris nešė išganymą. Pro ašaras, kurios riedėjo per veidą, vilgė drabužius ir žemės dulkes, Jėzus tyliai tarė: „Jeruzale, Jeruzale! Tu, kuri žudai pranašus ir akmenimis užmuši pas tave siųstuosius. Kiek kartų norėjau surinkti tavo vaikus, kaip višta surenka po sparnais savo viščiukus, ir jūs nenorėjote. Štai jums palieka tuščias jūsų namas" (Mt 23, 37s). „O jei bent tu būtum pažinus šią dieną, kas laiduoja ramybę! Dabar gi tai yra paslėpta nuo tavo akių. O užeis ant tavęs dienos, ir neprieteliai apsups tave apkasais, ir apguls tave, ir suspaus iš visų pusių; ir parblokš tave bei tavyje esančius tavo vaikus, ir nepaliks akmens ant akmens, nes tu nepažinai tavo aplankymo meto" (Lk 19, 41ss).

Verkė Jėzus, žvelgdamas į Jeruzalę, nes jos jam buvo gaila, nes jis ją mylėjo. Ji juk žemiškos tėviškės sostinė. Tai dieviškas tėvynės meilės pavyzdys. Jėzaus ašaros pašventė tėvynės meilę. Tėvynė todėl kiekvienam tikram krikščioniui turi būti brangi, kaip brangi yra ana Kristaus ašara, kuri riedėjo jam iš akių, žvelgiant į Jeruzalę nuo Alyvų kalno. Kas užmiršta savo žemišką tėvynę, tas tuo pačiu pasirodo nevertas nei dangiškos tėvynės; tas nesuvokia Kristaus ašarų prasmės, nei jo patirto skausmo dėl Jeruzalės likimo.

Kristaus ašaras, jo išgyvenimą dėl Jeruzalės laukiančio skaudaus likimo gera visada prisiminti, bet ypač kai švenčiame mūsų tautos šventę.

II

Vasario 16 mums yra džiaugsmo, vilties ir pasiryžimo diena.

1. *Džiaugsmo diena.* — Šią dieną išsipildė mūsų tautos lūkesčiai bei troškimai. Šią dieną prasidėjo naujas — laisve, laimėjimais ir tautine garbe atžymėtas — gyvenimas. Nepriklausomybės trumpame laikotarpyje daug buvo pasiekta, didelė pažanga visose srityse padaryta. Buvo, tiesa, ir nepriklausomybės gyvenime šešėlių. Tai yra neišvengiama. Bet visumoje laisvės gyvenimas, kai į jį nūn iš tolo žvelgiame, rodosi šviesus, mielas ir brangus.

Vasario 16 yra džiaugsmo diena, bet ją švenčiam jau kuris laikas giliam skausme. Mes laukėm ir tikėjom, kad tėvynė laisve mums žydės amžinai. Deja, tariant Poeto žodžiais, purvais suterštos svetimųjų kojos vėl mindo mūsų šventą žemę, ir vėl mes esame raudanti tėvynė. Plg. B. Brazdžionio, Poezijos Pilnatis, p. 203.

Vasario 16 šiandien tik praeitis džiugi. Vėl eina lietuvis ieškoti tik prošvaistėje kitų dienų rytojaus pavergtos, bet už laisvę kovojančios Lietuvos. Ir klausia jis su Poetu:

Ieškojau tėviškės tamsioj nakty, it kapas:
— Kur tu, tėvyne, kur tu, Lietuva?
Ar plaka dar skausme širdis sukepus,
Ar tu gyva ar negyva?

Kaip skausmo ašaros mirgėjo žiburėliai...
— Ar tu tenai, ar tu ten, Lietuva?
Ir iš tamsos, ir iš nakties, ir iš šešėlių
Atsiliepė: — Aš čia — gyva!

B. Brazdžionis, Poezijos Pilnatis, p. 201.

2. *Vilties diena.* — Kai prisimename ir apsvarstom visas tas aplinkybes, kuriose 1918 metais, pirmam pasauliniui karui baigiantis, atgavome laisvę, šviesi viltis sublizga neaiškios dabarties tamsume. Jei buvo įmanoma anuomet, kodėl nebūtų galima dabar? Juk nūdien esame net geresnėje padėtyje, negu anuomet. Tiesa, komunistinės Maskvos galia dabar yra didesnė, negu caristinės Rusijos. Bet ir mes šiandien esame pajėgesni, negu anuomet. Tauta sąmoningesnė. Laisvinimo veikla išeivijoje yra gerai organizuota. Lietuvos vardas ir jos kančios šiandien plačiai žinomos visame pasaulyje. Užtarėjų ir draugų tarp svetimųjų nemaža turime. Taigi, jei anuomet, — be inteligentijos, ekonomiškai nepajėgi, be politinio patyrimo ir pasaulyje beveik nežinoma, galėjo prisikelti laisvam gyvenimui Lietuva, tai ir nūn galim ir privalom viltis bei tikėti į naują mūsų tautos prisikėlimą nepriklausomam gyvenimui. Neužmirština taipgi, kad mūsų vilties pagrindas, kaip anuomet, taip ir nūdien yra Dievuje. Dievo rankose ir mūsų ir mūsų tautos likimas. Jo Šventenybė Popiežius Pijus XII savo 1955 metų kalėdinėje kalboje atkreipė dėmesį ir įspėjo, kad mūsų dienų žmonės perdaug pasitiki žemiškomis priemonėmis ir permaža atsikreipia į Dievą. Šiame ir glūdi priežastis visų dabarties sunkumų. „Jei, — primena Kristaus Vietininkas, — tai, kas vadinama pažanga, nėra suderinta su Dievo įstatymais pasaulio santvarkoje, tuo pačiu nėra nei gėris, nei pažanga, o verčiau kelias į pražūtį... Tik įsikūnijęs Dievo Sūnus, — pabrėžia toliau Popiežius, — yra vienintelė tikra žmonijos atrama socialiniame ir istoriniame jos gyvenime" (Atti e discorsi, vol. XVII, 450).

Šitai turime atsiminti ir mes lietuviai dabarties tautinio gyvenimo sunkumuose ir siekimuose. Atsigręžkime visų pirma į Dievą, o jis pakels savo visagalinčią ranką, numes nuo sosto galiūnus, tariant „Magnificat" giesmės žodžiais, ir išaukštins menkuosius. Griuvo carų sostai, grius ir nūdienio Kremliaus viešpatavimas.

3. *Pasiryžimo diena.* — Viltis yra. Tikime į tautos prisikėlimą laisvam gyvenimui. Reikia tad ryžtis kovoti ir aukotis, kad

laisvės aušra greičiau išauštų mūsų mylimai Lietuvai. Tai daryti mus įpareigoja Kristaus ašarų pašvęstas tėvynės meilės jausmas; o taip pat mūsų tautos didvyrių nesuskaitomos aukos sudėtos ant tėvynės aukuro. Jei Maironiui buvo graži ir brangi tėvynė, nes daugel vargų patyrė, tai nemažiau ji turi būti graži ir brangi ir mums, nes po Maironio ji dar daugiau kančių patyrė ir patiria.

Tėvynei neturime nieko atsakyti, visa paaukoti. Privalome priešintis prieš visas Lietuvai nūdien daromas neteisybes. Svarbu nepabūgti dėl sutinkamų kliūčių. Reikia tvirtai tikėti į galutinę pergalę. Šitai mums laiduoja gilus tikėjimas ir gaivinanti Dievo malonė.

Gyvas ir gilus tikėjimas, doras ir šventas gyvenimas visada stiprino ir stiprina lietuvius kovojant už tautos idealus. Gyvas ir gilus tikėjimas, karšta malda ir nuoširdus dvasinis gyvenimas padėjo ir padeda mūsų persekiojamiems broliams didvyriškai pernešti visokius bandymus. Visa eilė liudijimų rodo, kad lietuvių tremtinių Sibire tarpe nėra buvę savižudžių, nei išdavikų, kas kitų tarpe yra dažnas atsitikimas. Lietuviai tremtiniai, tarpsavyje vieningi ir kitiems gailestingi, stiprybę sėmė ir semia iš jų gilaus religingumo. Dievo malonė stiprino ir stiprina juos ištesėti net ir tame, kas atrodo virš žmogiškų jėgų.

Mūsų brolių kankinių kančios įpareigoja mus branginti tautinius idealus, aukotis dėl jų. Bet tai pajėgsime įvykdyti, jei gyvensime tokiu giliu tikėjimu, kokį jie turėjo ir turi.

* * *

Tai ką geriausio mes galime Lietuvai nūdien aukoti, tai mūsų maldos ir atgailos gyvenimą. Gyvenkime tikru ir pilnu krikščionišku gyvenimu. Siųskime karštas maldas Visagaliui, kad Viešpaties pažadai pasakyti per pranašą Izraeliui išsipildytų mumyse. „Štai aš surinksiu jus iš visų kraštų, po kuriuos savo užsigavime ir įtūžime buvau išsklaidęs. Aš sugrąžinsiu juos į tą pačią vietą ir leisiu jiems ramybėje gyventi. Jie bus man tauta, o aš jiems jų Dievas" (Jer 32, 27ss).

VASARIO 16

Dvidešimt penktose nepriklausomybės praradimo metinėse

I

Jau 25 metai, kai tautinę džiaugsmo šventę skausme švenčiame. Jau 25 metai, kai tėvynės laisvė paminta; kai mūsų tautos lūkesčiai yra apvilti; kai Lietuvos sūnūs ir dukros, po pasaulį išblaškyti, apraudą skaudų pavergtos tėvynės likimą.

Tiek metų jau praėjo! O mes vylėmės, kad visa greit pasikeis. O mes tikėjom, kad po antro pasaulinio karo pasauliui ir mums išauš naujas atgautos laisvės rytas. Tiek laiko praėjo! O mes dar vis toli nuo tėvynės. Skundžiamės ir klausiame su Maironiu:

Ką mums žada rytojus?... Tikėk, jei gali!
.....
Ar tai viskas užmirs vien svajonių sapne?
Ar žūsime keliais be darbų?
Pavasario Balsai, Vilnius, 1958, p. 30.

Maironis kvietė pasitikėt Dievu ir laukt, kol jis ranką išties.

O tačiau mes, be ašarų jungą dienos
Nešdami, be nakvynės keliaujame sau,
Ar mums audros užkauks, ar kas kelią užstos,
Aukščiausias, tarnaujame tau.
Pavasario Balsai, p. 30.

Gyvenimas vėliau parodė, kad Maironis buvo teisingas. Dievas ištiesė savo ranką. Vergijos pančiai 1918 metais nukrito. Lietuva prisikėlė.

Maironio pranašiški žodžiai ir nūdien turi mus įkvėpti. Nors jau tiek laiko esam „be rasos ir žvaigždės", ir „mūsų mėlynos akys apteko kraujais", turime tikėti ir viltį Dievuje sudėti. Dievas juk lemia visų — individų ir tautų — likimą. Jis vykdo teisybę ne tik danguje, bet ir žemėje, kai ateina jo metas.

II

Dievas per pranašą Izaiją guodžia ir mus, kaip jis prieš 730 metus guodė prislėgtą žydų tautą. Štai pranašo užrašyti žodžiai. — „Sustiprinkite rankas, atgaivinkite linkstančius kelius! Išgąstaujantiems sakykite: — drąsos! nebijokite! — Štai Viešpats jūsų Dievas! Jis atneša nubaudimą ir atlyginimą. Jis pats tai atneša, ir taip išgelbsti. Tuomet atsivers aklųjų akys ir atsikimš kurčiųjų ausys; šlubas ims šokinėti it stirna; nebylio liežuvis laisvai judės dainai, nes dykumose trykšta vanduo ir tyruose teka upės; kur smiltynas, ten liūliuoja vanduo; kur išdžiūvusi žemė, ten šniokščia upės, kur slibinų landynės, ten stovi galvijų ir kupranugarių bandodaržiai" (Iz 35, 1-7).

Esame išvargę savo pastangose atgauti tėvynei laisvę. Atsigaukime. Sustiprėkime. Kovą turime tęsti. Ją privalome laimėti.

Ima baimė, drąsos pradedame kartais nustoti. Pasaulio politika eina nepalankia mums linkme. Karinė galybė lemia nūdien žemės gyvenimo eigą. Priešai mus engia, o draugai neretai mūs vengia. Daug kas mumis tiesiog bodisi. Tikrai nuoširdžių ir politiškai pajėgių prietelių mažai turime. Kai kam gal gaunasi įspūdis, jog ir Dievas mus užmiršo. Ne, jis neužmiršo. Štai mums užtikrinimas per pranašą: „Nejau motina galėtų užmiršti savo kūdikį, nemylėti savo įsčių vaisiaus? Bet, jei ir būtų tokia, kuri užmirštų, aš tavęs neužmiršiu," — sako Viešpats (Iz 49, 15). Viešpats yra su mumis. Jis užtikrina bausmę engėjams, o atlyginimą persekiojamiems. Jis laiduoja pavergtiesiems išlaisvinimą. Jis juk yra gerasis Tėvas ir visagalis Viešpats. Jis nori ir gali įvyk-

dyti teisybę. Jis gali ir mūsų tėvynės likimą pakeisti: priespaudą pašalinti, laisvę grąžinti. Tai, kas nūdien atrodo neįmanoma, rytoj Dievo valia ir galia gali tapti gyvenimo realybė. Gausūs gyvenimo faktai liudija, kaip Viešpats savo didžiam gailestingume ir tikram teisingume, tariant Marijos giesmės „Magnificat" žodžiais, „parodė savo rankos galią, išsklaidė puikiuosius jų širdžių užmąstyse; numetė galiūnus nuo sostų, išaukštino menkuosius; pripildė alkstančius gėrybėmis, o turtuolius paleido tuščius" (Lk 1, 50ss). Taigi reikia turėti viltį, ir šauktis Dievo mūsų tautos dabartiniuose sunkumuose. O jis išklausys, jei su pagarba ir meile prie jo kreipsimės. Juk jis pats užtikrino per pranašą, sakydamas: „Šaukis į mane, o išklausysiu tave, ir apskelbsiu tau didžius dalykus, kurių tu nežinai... Štai aš atsiųsiu pagelbą ir pagydysiu" (Jer 33, 5ss).

III

Turėdami viltį Dievuje, jo pagelbos laukdami, privalome veikti ir mūsų žmogiškomis jėgomis, kad atgautume Lietuvai laisvę. Klauskime savęs: ką mes galime ir turime daryti mūsų sąlygose kovojant dėl pavergtos tėvynės laisvės? Ieškant atsakymo į klausimą, prisimena man scena iš Shakespearo Hamleto. Danijos kunigaikštis Hamletas, sužinojęs, kad jo tėvą nužudė dėdė ir motinos meilužis, kad paveldėtų sostą, skaudžiai šitai išgyveno. Ilgai svarstė, ką turėtų daryti, kaip privalėtų reaguoti. Pirmoji mintis buvo nusižudyti, — tiek buvo prislėgtas įvykdytos artimiausių asmenų niekšybės. Tikėjimas tačiau apsaugojo nuo savižudybės. Kaip elgtis? — Imtis keršto prieš motiną ir patėvį?! Bet tai buvo prieš jo sąžinę. Atsiminė tačiau, kad ir motina su patėviu turi sąžinę. Pasiryžo tad veikti į jų sąžines. Gal tai bus pats sėkmingiausias ginklas, geriausia priemonė nubausti už aną baisų nusikaltimą, įvykdytą žmogžudystę. Apsisprendė ir sėkmingai įvykdė specialiai paruošto vaidinimo eigoje. Pasirodė,

kad tai buvo tikrai sėkmingas būdas paliesti nusikaltėlių sąžinę. Vaidinimas buvo taip paruoštas, kad motina aiškiai suprato, apie ką eina kalba. Susijaudino ir sušuko: „Sūnau! Gana, man plyšta iš skausmo širdis!" Tada Hamletas, nusiėmęs kaukę, žvelgė motinai į akis ir tarė: „Gerai, mama, teplyšta tavo širdis! Mesk šalin sugedusią dalį, kad išsaugotum tą, kuri yra dar sveika!" Motina pasitaiso. O patėvis, tiek jau sugedęs, kad neranda jėgų taisytis. Praradęs viltį, nusižudo.

Ir mes mūsų nūdienėje kovoje už Lietuvos laisvę turėtume rinktis Hamleto taktiką. Privalome veikti į laisvo pasaulio sąžinę, kad užtartų tarptautinėje plotmėje pavergtą ir persekiojamą mūsų tėvynę. Jei reikalaujama ir išreikalaujama laisvė mažiausioms ir nekultūringoms Afrikos ir Okeanijos tautelėms, kodėl kultūringi Baltijos kraštai — Lietuva, Latvija ir Estija — turėtų Maskvai vergauti. Štai kodėl, kur bebūtume, ką beveiktume, privalome ieškoti Lietuvai draugų. Štai kodėl privalome panaudoti visas propagandos priemones; kalbėti ir rašyti, kelti ir priminti Lietuvai daromas neteisybes, prašant ir reikalaujant užtarimo tų, kurie turi galios tarptautiniame gyvenime. Kaip žydai, būdami Babilonijos tremtyje, taip ir mes išblaškyti po visus pasaulio kraštus, turime prisiminti pavergtą tėvynę, jos ilgėtis, dėl jos gyventi ir kartoti su Psalmistu:

„Prie Babilonijos upių sėdėdami verkiam
Sijono kalną atminę.
Ant karklo šakų sukabintos
Mūsų tylinčios arpos.

Jei užmirščiau tave, Jeruzale,
Tenuvysta mano dešinė.
Tepridžiūsta prie gomurio mano liežuvis
Jeigu tavęs neatminčiau,
Jeigu tu nebūtum man brangesnė
Už visus džiaugsmus, Jeruzale mano!" (Ps 136, 1-6).

Veikiant į laisvo pasaulio sąžinę, pravartu yra veikti ir į engėjus. Juk ir jie turi sąžinę, nors ji būtų ir iškreipta. Į piktumą atsakyti gerumu; į neapykantą meile; į bandymus kantrumu ir sielos kilnumu; į bedievybę giliu tikėjimu. Šitai paveiks teigiamai geros valios žmones; o užkietėjusiems bus žarijos ant jų galvos, dyglys jų neramiose sielose: bus jiems pelnyta bausmė. Žodžiu, reikia elgtis pagal šv. Pauliaus nurodymą, kuris sako: „Niekam neatmokėkite piktu už pikta. Verčiau rūpinkitės tuo, kas gera visų žmonių akyse... Nekeršykite patys, mylimieji, bet palikite tai Dievui. Juk parašyta: — Mano rūstumas, aš atmokėsiu, — sako Viešpats. Verčiau, jei tavo priešininkas alksta, pavalgydink jį; jei trokšta, pagirdyk. Taip darydamas, tu krausi žarijas ant jo galvos. Nesiduok pikto nugalimas, bet pikta nugalėk gerumu" (Rom 12, 17-21). Lietuvos Bažnyčios Kronika liudija, kad mūsų persekiojami broliai Lietuvoje ištikimai laikosi šv. Pauliaus nurodymų. Jų kalbos teismuose, jų kultūringi protestai dėl daromų neteisybių yra giliai prasmingi ir persekiotojams labai nemalonūs.

Darykime visa, kas žmogiškai prieinama, kovojant už Lietuvos išlaisvinimą. O, ko patys nepajėgiame, paveskime Dievui, kuris vykdo savo teisybę ne tik danguje, bet ir žemėje.

Vilkimės ir tikėkime su Maironiu:

Drąsiai, aukštai
Pakils balsai:
Išauš kita gadynė!
Užgims darbai,
Prašvis laikai.
Pakils jauna tėvynė!

Numesk, tėvyne, rūbą seną,
Kurį užvilko svetimi!
Jį meilės kerštas tekūrena
Tėvynės meilės ugnimi.
(Pavasario Balsai, 32).

VASARIO 16
Vilties ir pasiryžimų šventė

Jau daug metų 16 Vasario, kuri yra džiaugsmo šventė, švenčiame skausme, bet su viltimi ir tvirtais pasiryžimais.

Po ilgų sunkios priespaudos metų 16 Vasario 1918 metais Lietuva atgavo laisvę bei nepriklausomybę. Kas netrokšta laisvės?! Kas nesidžiaugia ja?! Kam nepriklausomybė nėra brangi?! Ji tuo labiau brangi yra mums, nes jos pakartotinai esame netekę, tapdami auka imperialistinių užgaidų pasaulio galiūnų.

1. Nepriklausomybės gyvenimas pražydo mums puošniai, bet nuvyto pergreit. Svetimųjų kojos vėl mindo šventą mūsų žemę ašaromis ir krauju apšlakstytą. Vėl vergijoje Lietuva. Vėl ji kenčia. Vėl ji trokšta ir kovoja dėl laisvės. Šia proga mūsų mintys skrieja į tėvynę, kuri sunkiai alsuoja po bolševikų žiauria priespauda. Ji suvargusi, bet gyva. Iš paskutiniųjų kovoja dėl dvasinių ir tautinių vertybių išsaugojimo, ir dėl fizinės gyvybės išlaikymo. Jei carai siekė visų pirma užmušti ar bent pavergti lietuvių dvasią, tai nūdienis bolševikinis engėjas naikina dvasią ir kūną. Tūkstančius ir tūkstančius geriausių tautos sūnų iššudė Sibiro gulaguose ir Lietuvos miškuose. Panaudojama visos moderniškos priemonės, kad slopintų lietuviuose tikėjimą ir tautos meilę bei jos idealus.

2. Nežiūrint didžios nūdien nedalios 16 Vasario vistiek Lietuvai ir lietuviams yra vilties diena. Lietuva pavergta, bet pavergėjas nėra visagalis. Bolševikinė Rusija turi savo sunkumų ir savo silpnybių. Kremliaus dabartiniai valdovai — komunistai — remiasi žeme ir savo valdomiesiems žada tik žemės gėrybes. Bet žemė žmonių nepatenkina, nes žmogus savo prigimtimi trokšta kažko daugiau. Žmogus, kaip teigia šv. Raštas nėra „gyvas vien duona, o ir kiekvienu žodžiu išeinančiu iš Dievo burnos" (Mt 4, 4). Žemė nyksta ir žūsta. Ji žudo su savim kiekvieną, kuris remiasi tik ja, gyvena vien jai. Šis likimas laukia ir žemėj siekian-

čio rojaus komunizmo. Carai žuvo, o Lietuva prisikėlė. Žus ir nūdieniai Kremliaus valdovai su savo komunizmu, o Lietuva prisikels laisvės gyvenimui. Žadamo rojaus komunistai nesukūrė pasaulyje ir nesukurs. Jie sukūrė verčiau pragarą ant žemės. Krašte žmonės kenčia visokeriopą medžiaginį nedateklių. ir dvasinę tuštumą. Nepasitenkinimas žmonėse didelis, nors ir visomis priemonėmis slepiamas. Ateis laikas, kada vienu ar kitu būdu priespaudos katilas Sovietų Sąjungoje sprogs, ir laisvės aušra pakils Rusijai ir kitoms Sovietų pavergtoms tautoms, jų tarpe ir mūsų tėvynei. Lietuviai, kaip anuomet, taip ir nūdien tiki ir kartoja poeto vysk. A. Baranausko žodžiais: „Kad tu, gude, nesulauktum, nebus, kaip tu nori, — bus, kaip Dievas duos!" Dievas, kuris užtikrina, jog pragaro galybės Bažnyčios nenugalės (Mt 16, 18), neleis, kad komunizmas užviešpatautų pasaulį ir sunaikintų Bažnyčią. Jis pakels savo galingą ranką ir padarys, kad bolševizmas žlugs, o krikščioniškas pasaulis atsikvėps nauju laisvės ir dvasios gerbūvio oru.

3. Turime viltį, tikime į Lietuvos prisikėlimą laisvam gyvenimui. To tačiau neužtenka. Dievas ateina į pagelbą, bet tik tiems, kurie stengiasi gelbėtis. Reikia tad ir mums, siekiant Lietuvos išlaisvinimo, veikti: daryti, kas yra mūsų galioje, kad kovotume ir sėkmingai prisidėtume prie pavergtos tėvynės išlaisvinimo. Kiekvienas mūsų galime ir privalome įnešti mūsų dalį į kovą už Lietuvos išlaisvinimą.

Kai karalius Dovidas pašaukė iš kovos lauko Uriją ir leido jam džiaugtis šeimos gyvenimu, jis atsisakė grįžti prie jaunos savo žmonos. Karaliui primygtinai raginant, atsakė: „Kai Judo ir Izraelio Arka stovi palapinėje; kai mano vadas Joab ir mano valdovo kariai yra atviram kovos lauke, kaip aš galiu eiti į savo namus, kad valgyčiau, gerčiau ir miegočiau su savo žmona! Ne. Niekados!" (2 Kar 11, 11). Tai pasigėrėtinas pavyzdys, kuriuo kiekvienas mūsų turėtume sekti. Kai mūsų broliai tėvynėje kenčia ir aukojasi gindami tautos gyvybę ir saugodami jos idealus, mes, laisvėje gyvendami, neturime pasinerti pasiektame gerbūvy-

je, bet verčiau aukoti ir aukotis, kad kovojantiems broliams Lietuvoje pagelbos ranką ištiestume.

1) Visų pirma visomis išgalėmis turime liūdyti prieš komunizmą, atskleisti tikrą bolševizmo veidą, priminti visiems ir visur gresiantį pasauliui komunizmo pavojų. O jis yra realus ir didelis.

Prisimena man šia proga retas ir sunkiai tikėtinas įvykis Vilniuje 1943 metais. Vienas medicinos studentas, atėjęs pas arkiv. M. Reinį, pareiškė, jog turėjęs regėjimą: išvydęs Jėzų, kuris jam įsakęs surašyti visa, ką jam sakys, ir perduoti Popiežiui. Jis įteikė Arkivyskupui apie šį regėjimą smulkų aprašymą. Jame tarp kitko skaitėme:

„Nakties tyloje sėdėjau prie stalo su knyga rankoje. Staiga pajutau švelnų rankos palietimą ant peties. Krūptelėjau. Bandžiau gręžtis. Šviesos banga blykstelėjo man į akis. Sukniubau drebėdamas ant knygos. Paslaptingas balsas sakė:

— Pauliau, ar atsimeni savo pažadą?

— Kokį pažadą? — atsakiau.

Balsas kartojo: — Ar atsimeni pažadą? — Tuomet prisiminiau, kad 1941 birželio 15, kai vyko masiniai vežimai į Rusiją, buvau padaręs pažadą. Tą baisų birželio rytą, išgirdęs lauke triukšmą, pažvelgiau pro langą ir pamačiau sunkvežimį ir uniformuotus enkavedistus. Supratau, jog atvažiavo mane suimti. Vienam akimirksnyje pradėjau melstis. Tariau: — Viešpatie, kodėl turėčiau būti išvežtas ir žūti? Argi nebūtų geriau, kad likčiau ir kovočiau prieš komunizmą? — Tai pasakęs, atvėriau langą, šokau laukan ir įsprukau į čia pat liūliavusį rugių lauką. Pasprukau. Išlikau. Prisiminęs šitai, tariau: — Taip, Viešpatie, prisimenu pažadą, bet iki šiolei aš nieko nepadariau. Balsas tęsė: — Tai dabar va ką padarysi: — Pranešk mano tarnui Pijui (Pop. Pijui XII), kad jis nesileistų suvedžiojamas, ir skelbtų kovą prieš komunizmą. — Atsakiau: — Bet kaip aš tai galiu padaryti? Kas manęs klausys? —

— Nesirūpink, — atsakė. Tik pranešk. Jis senai laukia ap-

reiškimo, ką turėtų daryti."

Nors pradžioje buvome skeptiški dėl šio regėjimo, bet vėliau, atsiradęs po karo Romoje, aš apie jį painformavau atitinkamas Vatikano įstaigas.

Kaip žinome Popiežius Pijus XII pasmerkė komunizmą ir komunistus ir darė visa, kad atkreiptų visų dėmesį į gresiantį mirtiną pavojų komunizmo antplūdžiui Europoje ir pasaulyje. Gaila, kad šv. Tėvo balsas daug kur tapo tik tyruose šaukiančio balsas.

Daug metų praėjo. Komunizmo pavojus vis yra realus visam pasauliui. Komunistinės idėjos pradėjo skverbtis į profesorių galvas, į artistų ir net kai kurių vadinamų teologų sielas. Štai kodėl turime rašyti ir kalbėti, atskleidžiant komunizmo esmę ir grėsmę visam pasauliui. Su komunizmu negali būti jokių dialogų, jokių kompromisų, nes tai yra blogis savyje. Ką gi bendro gali turėti šviesa su tamsybėmis, tiesa su melu, meilė su neapykanta?

2) Turime būti budrūs ir apdairūs. Nes komunizmas veržiasi savo idėjomis pridengtomis apgaulės kauke net ir į tikinčiųjų tarpą. Nes komunistai geba rodytis patriotais ir įsiskverbti net ir tarp antikomunistų, kad skaldytų, ardytų ir neutralizuotų. Mes dažnai turėtume ypatingu būdu būti atsargūs su tais, kurie rodosi esą didžiausi patriotai. Jėzaus įspėjimas galioja ir mums mūsų tautiniuose siekiuose: „Saugokitės klaidingų pranašų. Jie ateina pas jus avių kailyje, bet viduje yra plėšrūs vilkai" (Amt 7, 15). Bolševikų agentai prisistato ir mūsų tarpe it avinėliai, o yra plėšrūs vilkai. Jų yra daug, ir jie yra pavojingi: pavojingesni už tuos, kurie yra pardavę lietuviškas sąžines ir talkina priešui viešai iš baimės ar iš intereso.

3) Visomis jėgomis priešindamiesi priešui ir prieš jį kovodami visur ir visomis priemonėmis, privalome savo tarpe ugdyti vienybę ir puoselėti lietuviškumą. Lietuvybės išlaikymo klausimas buvo ir yra aktualus kaip išeivijoje, taip ir tėvynėje. Branginti ir išlaikyti savą kalbą, savus papročius; remti lietuviškas įstaigas ir veiksnius; kelti Lietuvos vardą ir įsigyti Lietuvai drau-

gų yra šventa visų pareiga.

Jei šiandien šiuos pasiryžimus padarysim ir jų ištikimai laikysimės, nūdienis 16 Vasario šventimas bus prasmingas, ir pagrįstai galėsim laukti, kad greitai mūsų tautai išauštų nauja 16 Vasario diena.

Tikėkim ir ryžkimės su Poetu:

— Lietuviškas dar teka kraujas
Širdyj motulės Lietuvos
Ir šaukia mus rytojus naujas
Į dieną darbo ir kovos.

B. Brazdžionis, Poezijos Pilnatis, 219.

VASARIO 16
Tautos kankiniai įpareigoja mus

I

Stalinui mirus ir N. Kruščevui paėmus valdžią, iš Sovietų Sąjungos grįžo į Italiją kun. Zapatta. Jis keletą metų praleido įvairiose koncentracijos stovyklose plačiuose azijatinės Rusijos plotuose. Gulaguose turėjo progos sutikti ir lietuvių. Prieš paleidžiant jis radosi Karagandos vienoje stovykloje. Ten buvo lietuvių kunigų ir seselių, o taip pat nemažas skaičius gimnazistinio amžiaus jaunuolių iš Kauno. Prieš išvykstant kun. Stankūnas paprašė, grįžus, aplankyti Romoje esančius lietuvius ir jiems perduoti sekantį pranešimą bei prašymą:

„Neliūdėkite mūsų ir nesisielokite dėl mūsų! Mes kenčiame, bet žinome už ką. Kančią ir mirtį noriai priimame dėl Kristaus ir dėl Lietuvos. Kreipiamės į jus ir prašome: padarykite, ką galite, kad mūsų aukos nebūtų veltui!"

II

Dėl Lietuvos laisvės ir tautinių bei religinių idealų tūkstančiai mūsų brolių kentėjo ir mirė kalėjimuose, gulaguose, ir Lietuvos miškuose. O ir mūsų dienose netrūksta, kurie kenčia kalinių ir tremtinių dalią Sovietinėje Rusijoje dėl Lietuvos laisvės, dėl žmogaus teisių, dėl ištikimybės Dievui. Gyvi mūsų atmintyje vardai Sadūnaitės, Gasiūno, Petkaus, kun. Tamkevičiaus, kun. Svarinsko ir visos eilės kitų. Jie kenčia vien dėl to, kad yra ištikimi tautos idealams, kad atsisako paklusti ir tarnauti pavergėjų neteisingiems reikalavimams. Jie didvyriškai prisiima tremtinių ir kalinių nedalią, nes tiki jog jų auka yra naudinga ir prasminga

Lietuvai. Bet ir šie naujieji tautos kankiniai savo kančias atiduoda į mūsų rankas, prašydami ir įpareigodami mus daryti visa, kad šios aukos pasauliui būtų žinomos ir sulauktų Lietuvai užtarimo tarptautinėje plotmėje.

III

Kai karalius Dovidas, atšaukęs iš kovos lauko Uriją Hetietį, liepė jam eiti į savo namus ir džiaugtis šeimos gyvenimu, jis atsisakė, tadamas: „Sandoros Arka, Izraelis ir Juda randasi palapinėse; mano vadas Joabas ir mano valdovo kariai buvoja atvirame lauke; kaip gi aš galėčiau eiti, kad valgyčiau, gerčiau ir miegočiau su savo žmona! Kaip gyvas Viešpats, ir kaip gyvas esi tu, aš to dalyko nepadarysiu" (2 Kar 11, 11). Urijas yra visiems švento tautinio pareigingumo ir tėvynės meilės sektinas pavyzdys. Juo sekti privalome ir mes lietuviai.

Kai tauta kovoja ir kenčia; kai broliai aukojasi ir miršta dėl Lietuvos laisvės, mes neturime ramiai džiaugtis turimu gerbūviu, ieškoti vien savo naudos, siekti vis didesnio pasitenkinimo. Kaip Urijas, taip ir mes turėtume atsisakyti ir leistinų žemiškų malonumų, o prisiminti tuos, kurie kenčia dėl tautos ir dėl mūsų, ir jiems skubėti į pagelbą visomis turimomis galimybėmis.

IV

Mirusieji tautos kankiniai iš kapų, gyvieji iš kalėjimų ir baisios Sibiro tremties kreipiasi į mūsų sąžines ir primena anais Karagandos gulago kankinio kun. Stankūno žodžiais: „Mes noriai kenčiame ir mirštame, nes žinome už ką. Jūs tačiau pasirūpinkite, kad mūsų kančios ir mirtis nebūtų veltui!" Tautos kankiniai įpareigoja mus būti vertais jų kančių, jų aukų. Jie įpareigoja mus daryti visa, kad tautos idealai, dėl kurių jie aukojosi ir aukojasi,

nebūtų sunaikinti: išliktų gyvi ir iš naujo suklestėtų. Turime visa daryti, kad Lietuva išliktų gyva ir būtų laisva laisvų ir kultūringų Europos tautų šeimoje. Mūsų broliai kentėjo ir kenčia dėl lietuviško žodžio, dėl lietuviškos kultūros, dėl pagrindinių žmogaus teisių, dėl tikėjimo į Dievą. Dėl šių idealų ir mes, kur bebūtume, privalome kovoti, juos ugdyti, juos šventais laikyti.

1. Gilus tikėjimas įgalina mus ne tik asmeniškai prasmingai ir laimingai gyventi, bet taipgi padeda išlikti ištikimiems ir tautiniams idealams. Be tikėjimo, be doros žmonės lengvai ištyžta, nepajėgia pakilti virš savęs, ir tokiu būdu tampa nenaudingi aukštesniems idealams siekti bei dėl jų aukotis. Kovai už Lietuvos laisvę esame reikalingi tvirtų asmenybių, kurios nori ir pajėgia aukotis. Bet tokios asmenybės bręsta tik dieviškos malonės gaivinami. Reikia tad atsigręžti į Dievą. Reikia su Nitschės Zaratustra kopti į Dievo saulės nušviestą kalną, ant kurio pabuvus, nužengiama paskui žemyn viršžmogiais tapę.

2. Lietuviškas žodis, lietuviška kultūra turi būti mums brangi, ypač jei svetur gyvename. Tėvų kalba, tautiniai papročiai turi būti mums brangūs, nes jie yra mums savi; nes jie yra oras, kuriuo alsuoja mūsų sielos; nes dėl jų tiek kovota, kentėta, aukų sudėta. Kaip Maironis, taip kiekvienas lietuvis turi žavėtis ir mylėti savo tėvynę, nes ji graži, nes daug vargų patyrė. —

— Graži tu, mano brangi tėvyne,
Šalis, kur miega kapuos didvyriai:
Graži tu savo dangaus mėlyne!
Brangi tiek vargo, kančių prityrei. (Pavasario Balsai, 117)

Kai Lietuvoje šiuo metu lietuviškas žodis ir lietuviška dvasia yra slopinama, mes ją turime gaivinti ir gyvą išlaikyti, nors ir svetur gyvename. Ir mums, kaip B. Brazdžioniui lietuviškas žodis turi būti šventas.

— O, mūs šventas lietuviškas žodi,
Ilgą naktį vergijoj kalėjęs,
Ne kaip vergas šiandien pasirodyk,
Bet kaip laisvas pasaulio vėjas. (Poezijos Pilnatis, 217)

Žinau gerai, kad išeivijoje sunku yra išlaikyti savą kalbą ir savus papročius. Bet tai yra privalu. Būtų nusikaltimas prieš kenčiančią tėvynę, jei mes tiek apsileistume, kad lietuviškas žodis ir lietuviška dvasia pradėtų merdėti plačioje išeivijoje.

3. Afrikoje ir Azijoje kolonizacija atgyveno savo dienas. Laisvam gyvenimui keliasi naujos tautos ir tautelės, nors dar nėra pakankamai kultūriniai subrendusios. Kai tuo tarpu kultūringoje Europoje visa eilė aukštos civilizacijos tautų pateko į brutalaus komunistinio kolonializmo priespaudą. Tarip šiųjų yra ir mūsų tėvynė Lietuva. Negalime tad tylėti. Privalome visomis išgalėmis kovoti — reikalauti, kad pavergtosios tautos būtų išlaisvintos iš komunistinės — sovietinės vergijos. Šioje kovoje privalome visų pirma būti vieningi tarpe savęs, bet taip pat siekti vieningos veiklos ir su kitais, kurie yra toje pačioje vergijos nedalioje kaip ir mes. Gerai parengti sovietiniai agentai daro visa, kad mus skaldytų ir tuo pačiu mūsų veiklą silpnintų. Turime tad būti apdairūs, kad nesileistume būti skaldomi ir silpninami. Deja, iki šiolei tarpsavių rietenų pas mus netrūko ir netrūksta. Tuo džiaugiasi tik Maskva.

V

Simas Kudirka, teisiamas dėl nepasisekusio bandymo pasiekti laisvę, iššokant iš laivo, į teisėjo priekaištą: esą išdavęs tėvynę, atsakė: „Aš neišdaviau ir neišduosiu savo tėvynės. Bet mano tėvynė nėra Rusija, o Lietuva. Lietuvos aš neišdaviau. Priešingai, dėl Lietuvos aš gyvenu ir dėl jos esu pasirengęs mirti. Mirsiu kaip doras lietuvis ir kaip tikintis katalikas. Todėl, jei

būsiu nuteistas mirti, prašau leisti pas mane ateiti kunigui, kad mane dvasiniai aprūpintų."

„Mano tėvynė yra Lietuva. Jos aš neišdaviau ir neišduosiu. Dėl jos gyvenu, dėl jos ir mirsiu!" — Šie žodžiai turi skambėti kiekvieno mūsų širdyje. Minėdami nūdien 16 Vasario privalome ryžtis dėl Lietuvos gyventi, dirbti, kovoti; dėl jos, jei reiktų, ir mirti. Tik šiuo būdu tapsime verti anų mūsų tautos kankinių, kurie savo kančias ir mirtį yra sudėję į mūsų rankas, kad pasirūpintume, idant jos nebūtų veltui, bet tarnautų Lietuvos laisvei atgauti. Atlikdami savo pareigas tautai, mes tuo pačiu tarnausime ir Dievui, nes jis savo ašaromis pašventė kiekvieną tikrą tėvynės meilę. Juk ir mūsų kankinių heroiška meilė tėvynei išplaukė ir rėmėsi jų giliu tikėjimu ir meile Dievui.

VASARIO 16

„Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia"

Lietuvos himno autorius Vincas Kudirka kviečia mus iš praeities semti stiprybę tautos reikaluose. Mat, Lietuvos praeitis neabejotinai yra garbinga ir turtinga. Iš jos galime mokintis ir stiprybę semti.

1. Didinga yra Lietuva savo kunigaikščiais, ir savo turėta politine galybe, kuri buvo pasiekusi aukščiausią laipsnį Vytauto Didžiojo laikais, kai lietuviai viešpatavo beveik visai Rytų Europai: nuo Baltijos iki Juodosios jūros.

2. Didinga yra Lietuva savo dvasios stiprybe, kurią parodė caristinės priespaudos metu. Politiniai prislėgta, ekonominiai išnaudota, kultūriniai troškinama, religiniai varžoma Lietuva išliko gyva ir dvasiniai nepalaužta. Prislėgtas, bet atsparus, pasiryžęs ir giliai tikįs lietuvis žadino viltį, kartodamas su Poetu: „Kad tu, gude, nesulauktum, nebus, kaip tu nori; bus, kaip Dievas duos!" Carų vergijoje atsidūręs lietuvis, liūdėjo, bet, garbingą tautos praeitį atminęs, tikėjo į naują prisikėlimą ir kartojo su Maironiu:

— Ko taip nuliūdai? Ko ant krūtinės
Ašara krinta griaudi?
Gailiesi amžius didžius atminęs?
Praeitį brangią liūdi?
Žiūrėk, rytuose aušra jau teka:
Pabudę paukščiai pagiriais šneka;
Laikai jau mainos: slėgė pikti, —
Nušvis kiti
Lietuvai, mūsų tėvynei. (Pavasario Balsai, 14)

Stipri lietuvio dvasia laimėjo prieš pavergėjo brutalią jėgą. Carų galybė subyrėjo. Lietuva pakilo iš griuvėsių ir pirmo Didžiojo Karo laisva ir nepriklausoma.

3. Didinga yra Lietuva savo atsparumu ir savo aukomis prieš komunistinę priespaudą, kuri yra nelygstamai sunkesnė ir žiauresnė, negu caristinė. Fiziniai ir dvasiniai bandymai bei kankinimai enkavedistų rankose; merdėjimas kalėjimuose ir gulaguose; tremtis Sibire ir žudynės Lietuvos miškuose yra didžiai skaudūs, bet ir nepaprastai garbingi Lietuvos istorijos lapai. Jie spindi didžiu heroiškumu. Jie įkvepia drąsą ir viltį. Tauta, kurios sūnūs geba taip kovoti ir tiek aukotis, nemiršta, bet užsitikrina sau ateitį.

Žavi ne tik mus, bet daugybę visame pasaulyje dvasios kilnumas, kuris trykšta iš Sibiro maldaknygės. Paryžiaus arkivyskupas kardinolas Feltin įvade į prancūzišką šios maldaknygės laidą rašo: „Negalima be susijaudinimo skaityti maldas parašytas keturių lietuvaičių, tremtinių Sibire" (Marie Sois Notre Secours, Paris 1966, 7).

Kaip nesididžiuotume kun. Stankūnu ir kitais lietuviais kunigais kentėjusiais Karagandos gulage, skaitydami jų atsišaukimą į mus: „Mes noriai kenčiame ir mirštame. Neliūdėkite mūsų. Žinome dėl ko aukojamės. Padarykite tačiau visa, ką galite, kad mūsų aukos nebūtų veltui!"

Kaip nesižavėtume anais lietuviais gimnazistais, apie kuriuos italas kun. Zapatta, buvęs Karagandos stovyklos kalinys, su ašaromis akyse mums kalbėjo ir sakė, jog jie esą pats gražiausias jo gyvenimo atsiminimas. Jis sakė, jog kartais svajodamas norėtų atgal grįžti į aną mirties stovyklą, kad galėtų būti vėl drauge su nelygstamo kilnumo jaunuoliais, kokių niekur nėra sutikęs. Grįžę iš darbo mirtinai pavargę, jie visų pirma suklaupę sukalbėdavę rožyną už Lietuvą ir tik tada eidavę ilsėtis. Jie buvo ramūs, geri ir pilni tikėjimo į Lietuvos laisvę.

Ir kitas italas, Sibiro kalinys, Tėv. Leoni savo atsiminimų knygoje šiltai atsimena lietuvius sutiktus Rusijos koncentracijos stovyklose. Jis ypatingai mini lietuvį jaunuolį, vardu Algį. Jis buvęs toks geras, toks paslaugus, kad visi jį laikę lyg būtų angelas iš dangaus.

Panašiai atsiliepia apie arkiv. M. Reinį ir vysk. T. Matulionį anglas Kelly, kuris su jais praleidęs keletą metų Vladimiro kalėjime. Apie juos jis rašo, jog tai buvę paties Dievo siųstieji, kad guostų ir dvasiniai gaivintų visus anuos nelaiminguosius, kurie su jais kentėjo anose nežmoniškose ir nepakenčiamose gyvenimo sąlygose.

Vokietis, Vorkutos stovyklos kalinys, dr. Scholmer savo knygoje „Die Toten Kommen Zurück — Mirusieji Grįžta Atgal" lietuvius prisimena su pagarba ir nuostaba. Jis rašo, jog lietuviai buvo iš visų vieningiausi ir atspariausi. Mat, juos gaivino nepaprastai gilus tikėjimas. Dr. Scholmeriui lietuvis yra tolygu ką giliai tikintis žmogus. Jis, nors buvęs ateistas, su susijaudinimu kalba apie lietuvių pamaldas naktimis kasyklose, giliai po žeme, kad sargybiniai nesurastų ir nenubaustų.

Visa tai juk yra garbės ir pasididžiavimo lapai lietuviams ir Lietuvai. Bet tai dar neviskas. Komunistinė priespauda tęsiasi ir pareikalauja vis naujų aukų.

4. Prieš kelioliką metų pasaulį sujaudino Simas Kudirka. Jis ilgėjosi laisvės. Bandė ją pasiekti, šokdamas iš rusų laivo į amerikonų karinį laivą. Deja, visa tragiškai baigėsi. Jis buvo grąžintas, kalinamas ir teisiamas Rusijoje. Teisme garbingai laikėsi ir drąsiai pareiškė, kad esąs lietuvis ir dėl Lietuvos yra pasiryžęs pakelti bet kokią auką, net ir mirtį. Laimingu būdu, Amerikos vyriausybės įsikišimu, Simas Kudirka buvo paleistas ir gavo leidimą, kaip Amerikos pilietis, atvykti į šį laisvės kraštą.

Nemažiau pasaulį sujaudino ir Romas Kalanta, kuris pasiaukojo dėl Lietuvos laisvės, susidegindamas 1971 gegužės 14 Kaune, valstybės teatro parke. Šis, 19 metų jaunuolis, pasirinko tragišką mirtį, kad atkreiptų dėmesį pasaulio ir ypač Amerikos prezidento Nixono, kuris tuo metu viešėjo Maskvoje, į Lietuvos pavergimą ir į lietuvių teisėtą troškimą matyti savo tėvynę laisvą. Kai atbėgusieji bandė gelbėti, jis prašė leisti jam mirti, nes tai daro dėl Lietuvos. Laidotuvių proga tūkstantinė minia užpildė Kauno gatves su plakatais reikalaujančiais Lietuvai laisvės.

Kudirka, Kalanta ir daugybe kitų mūsų tautos kankinių didžiuojamės prieš pasaulį ir iš jų semiame sau įkvėpimo ir padrąsinimo kovoti, kentėti ir aukotis dėl Lietuvos, dėl jos išlaisvinimo.

5. Iš garbingos — tolimiausios ir artimiausios — Lietuvos praeities visi galime ir privalome stiprybę semti, kad būtume taurūs lietuviai ir iškovotume pavergtai tėvynei laisvę. Garbinga Lietuvos praeitis žadina viltį, nors ir kaip būtų sunki ir tamsi dabartis. Kentėjusieji ir žuvusieji už Lietuvos laisvę įpareigoja mus visus ir kiekvieną būti vertais anų didžių aukų ir padaryti, kad jos nebūtų veltui; kad anie tautiniai ir religiniai idealai, dėl kurių tiek aukų yra sudėta, liktų gyvi mumyse; kad liktų gyva mūsų motulė Lietuva. Kur bebūtume, kur besirastume: skausme ar džiaugsme, gyvenime ar mirtyje, privalome kartoti su Simu Kudirka: „Mano tėvynė yra Lietuva. Jos aš neišdaviau ir neišduosiu. Dėl jos esu pasiryžęs kentėti ir mirti." Kaip Romas Kalanta mirdamas šnibždėjo: „Leiskit man mirti, nes mirštu dėl Lietuvos", taip ir mes kartokime: „Gyvenu, kad kovočiau prieš priespaudą ir melą; kad ginčiau religinių ir tautinių įsitikinimų laisvę; kad gyvenčiau ir aukočiaus dėl laisvos Lietuvos!"

* * *

Įsimąstykime į B. Brazdžionio pranašiškus poezijos posmų žodžius ir juos prisitaikykime sau. —

— Man duotas žodis. Laisvas. Paskutinis.
Ir savo kaltę dar, kaip žaizdą užmirštą nuplėšt galiu.
Akte kaltinamajam pasakyta: nemylėjau aš tėvynės...
Ne! Mylėjau, bet idealų neišniekinau šventų!
Mačiau jos veidą skausmo ir kančios pervertą
Mačiau vergijoj jos laukus ir miestus jos gražius,
Verkiau kaip kūdikis iš gailesčio nekartą,
Ir sąžinės nenunešiau parduot į rinką už grašius...

Verkiau kaip kūdikis, bet nešaukiau prieš vėją,
Ėjau tik nešinas tyliu skausmu po krūtine,
Mačiau kaip brolis broliui laisvę vagia, bet tylėjau,
Kaip be burnos... Aš kaltas. Bauskite mane!
(Poezijos Pilnatis, 184)

Tai paguodos ir pasididžiavimo, bet drauge ir priekaišto bei smerkimo žodžiai. Kiekvienas šiandien čia Dievo akivaizdoje pagal sąžinę juos sau taikykime, kad išeitume po šių iškilmių su naujais pasiryžimais, su giliu tikėjimu ir su karšta malda, kartodami su tuo pačiu Poetu ir sakydami:

— Tikiu, kad tu, O Dieve, iš karo ir žudynių
Tautų tautas vedi;
Kaip kūdikį pro prarają ir manąją tėvynę
Išvedęs tarsi: auk žydėk! (Poezijos Pilnatis, 178)

PRISIMENANT SIBIRO TREMTINIUS

Birželio 15

I

Mūsų tautos valstybinis gyvenimas yra turtingas garbe, bet ir nedalia. Tariant Maironio žodžiais, „tarp vargų sopulių, be rasos ir žvaigždės" (Pavasario Balsai, 30) nekartą keliavo Lietuva savo vargo keliu. Klupo ir kėlės, verkė ir skundės, bet kovojo ir laimėjo. Svetimųjų kojos ją mindžiojo, — ji kentėjo; svetimųjų letena ją slėgė, — ji atsilaikė: liko gyva.

Birželio 15 prisimename aną baisią 1941 metų išvežimų dieną. Tada pravirko visa Lietuva: pravirko jos gėlės ir žiedai, kai raudojo motinos ir verkė kūdikiai, suklupę ant žemės, ar uždaryti gyvuliniuos vagonuos ir į Sibirą vežami.

Kai šitai prisimename, skausmas pripildo širdis. Liūdim ir kenčiam su visa Lietuva anų nekaltų aukų; liūdim ir kenčiam, kad ir nūdien maskolių kojos mindžioja šventą mūsų žemę, pareikalaudami naujų aukų. Teroras ir persekiojimai, teismai ir išvežimai tęsiasi ir nesiliauja.

Verkia Lietuva savo išvežtųjų ar kalėjimuose kenčiančių savo vaikų. Verkia ji ir mūsų laisvėje gyvenančių, bet nuo jos atskirtųjų. Verkiam su ja ir mes, laukdami, kada laisvai galėsim lankytis prie Nemuno krantų.

II

Skaudžios praeities atminimą niurioj dabartyje statom prieš akis ne tam, kad verktume; ne tam, kad jaučiamą skausmą dar padidintume, bet tam, kad ryžtumės veikti; kad šviesesnę ateitį užsitikrinti siektume.

Dėl tamsios praeities ir ūkanotos dabarties gal kiek kalti esame; o kad šviesesnę ateitį užsitikrintume, to turime būti verti.

1. Dėl mūsų tautą ištikusios tragedijos gal esame kiek kalti. Mat, ne vienas užmiršo ir užmiršta, kad Dievas valdo žemę ir globoja tautas. Ar ne perdaug pasitikėjom savimi: į save atsigręžėme, o nuo Dievo nusigręžėme? Įvyko ir vyksta su mumis, kad suprastume ir pasisavintume Psalmisto maldą: „Paskirk, Viešpatie, ant jų įstatimdavį, kad jie suprastų, jog yra tik žmonės!" (Pas 9, 21). Argi netiesa, kad daugel mūsų savojoje tautoje ieškojome savęs, savo naudos, o ne tautos idealų, ne jos gyvybinių reikalų. Atsirado sumaterializėjimo, gobšumo, neteisingumo. Siekiant savo naudos, daug kas tapo parazitais. Ėmė plisti ydos, smukti moralė, silpnėti dvasinis gajumas. Poetas jautriai, bet teisingai nusakė laisvos Lietuvos gyvenimo šešėlius sekančiais posmais:

— Verkiau kaip kūdikis, bet nešaukiau prieš vėją,
Ėjau tik nešinas tyliu skausmu po krūtine,
Mačiau, kaip brolis broliui laisvę vagia, bet tylėjau,
Kaip be burnos... Aš kaltas. Bauskite mane.

Po teisės pamatais piktų puvėsių grybas kilo
Ir ėdė kūną einančios gyvent tautos,
Širdyj prakeikiau šimtą kartų jį, bet lūpos neprabilo
Ir atvirai nepasmerkė tiesos vyliūgų ir tarnų klastos.

Mačiau, kaip auga marmuro kolonos
Mačiau, kaip skęsta lūšnos sielvartų tvane,
Mačiau, kaip vedat jūs bedugnėn milijonus,
Ir nešaukiau: Gana! — Aš kaltas! Taip. Sušaudykit mane...
(B. Brazdžionis, Poezijos Pilnatis, 184)

Ir įvyko, kas turėjo įvykti. Bausmė mus palietė. Nuodėmės nedalią atnešė. Šv. Rašte parašyta: „Nuodėmė veda į skurdą tautas" (Pat 14, 24). „Vargas nuodėmingai tautai, kaltėmis apsun-

kintai genčiai" (Iz 1, 14). „Neteisieji bus nubausti, nusidėjėliai pražus" (Ps 46, 28).

Reikia tačiau pastebėti, kad, jei Dievo bausmė palietė mus ir mūs tautą, tai ši bausmė nėra pražūčiai, o išganymui. Nes kiekviena bausmė Dievo rankose yra įrankis išganymui. Mat, Dievas, kaip pabrėžia pranašas, „nenori nusidėjėlio mirties, bet kad jis grįžtų ir gyventų" (Ez 3, 11). Dievas leidžia įvykti bausmei, kad ja pažadintų keltis iš nuodėmių ir grįžti į tiesos kelią. Sugrįžusius gi jis laimina ir pripildo malonėmis, taip kad jų džiaugsmas nustelbia patirtą skausmą. Ši yra prasmė nedalios, kuri ištiko mus ir mūsų tautą. Būkime tikri: nūdienė Lietuvos tragedija nėra pražūčiai, o prisikėlimui ir kilnesniam gyvenimui.

2. Štai kodėl, minėdami tragišką įvykį — išvežimus į Sibirą —, ir prisimindami nūdienę Lietuvos nedalią, ne pykčiu ir kerštu privalome užsidegti, o verčiau daryti sąžinės sąskaitą, kad pamatytume, kas mumyse buvo ir yra negera, ir pažinę bei supratę imtumės taisyti, tapdami gerais Dievo vaikais. O Dievas nedels atsiųsti savo pagelbą; nedels nūdienį skausmą pakeisti į nelygstamą džiaugsmą.

Atsitinka, tiesa, kad Dievo pagelba, kurios meldžiame, greitai neateina. Tai tačiau ne dėlto, kad Dievas negirdėtų mūsų maldų ir nenorėtų mūsų išklausyti, o dėlto, kad laukia, kol tapsime verti prašomos malonės.

Kai Jozue, pralaimėjus mūšį prie Hai, prašė Dievą pagelbos, Viešpats atsakė: „Eik pas tautą. Pašalinkite pikta iš savo tarpo. Tada aš ateisiu ir būsiu su jumis" (Joz 6, 12). Panašiai, kai mes nūdien šaukiamės Dievo pagelbos pavergtai Lietuvai, Viešpats prabyla į mūsų sąžines ir ragina, sakydamas: „'Nusiplaukite ir nusivalykite, tada ateikite ir kalbėkitės su manim" (Iz 1, 16-18). Atsiminkime ir neužmirškime, kad visos pastangos yra reikalingos ir naudingos siekiant Lietuvos išlaisvinimo, bet tarp šių visų pati svarbiausia yra atgaila. Nes Lietuvos, kaip ir visų tautų likimas, visų pirma yra Dievo rankose.

3. Mūsų brolių kančios ir aukos dėl tautos idealų šventų įpa-

reigoja mus branginti lietuvišką žodį, tautinius papročius, dvasinį tautos palikimą.

Graikai ant savo tautos didvyrio Leonido kapo. kuris žuvo su savo kariais kovoje prieš Persus, uždėjo sekantį užrašą: „Praeivi, nueik į Spartą ir pasakyk: už tavo laisvę žuvome!" Ant mūsų tautos kankinių kapų Sibire ar Lietuvoje nėra paminklų, nėra užrašų, bet iš kapų jie prabyla ir amžiais prabils į kiekvieną lietuvį: „Atsiminkite, — už Lietuvos laisvę mes žuvome! Ją tad branginkite, dėl jos aukokitės!" Klauskime dabar save: ar darome visa, kad būtume tikrai verti mūsų kankinių aukų? Ar darome, kas yra mūsų valioje, kad jų aukos nebūtų veltui? Ką mums sako mūsų sąžinė?

4. Gyvename laisvėje ir gerbūvyje. Šitai turime išnaudoti ne savo asmeniniam pasitenkinimui, bet verčiau kovai dėl Lietuvos išlaisvinimo. Savo išmintį ir sugebėjimus panaudokim pavergtos tėvynės gelbėjimui. Gyvenkim Lietuvos laisvės mintimi, ryžkimės ir kartokim su Poetu:

— Alksim, lauksim, vargą vargsim, krisim
Bet tėvynė bus gyva širdyje,
— Gyvas bus Rūpintojėlis mūsų — Kristus
Kur tą vėlų rudenį eini?
(B. Brazdžionis, Poezijos Pilnatis, 227)

Su tuo pačiu Poetu tikėkim. —

— Pažadų tuščių, nei svėrių, nei kūkalių
Neaugins vaikams senų tėvų dirva,
Tremtinių, vergų, vargų pakels ji dalią,
Ir po gruodo, po žiemos vėl bus gyva.
(Poezijos Pilnatis, 213)

Pasitikėkim ne savim, o Dievu, nes jis valdo tautas, jis nužemina galinguosius ir pakelia silpnuosius.

— Tavo valioj, Dieve, mūsų viltys
Tavo rankoj mūsų tėvų namai,
Tavo saulėn mes kaip mažos smiltys
Šia žeme keliaujam neramiai.
(B. Brazdžionis, Poezijos Pilnatis)

III

Jei visa šitai išpildysim, būsim verti Dievo palaimos, ir neliksim apvilti, nes Dievas yra gailestingas ir ištikimas tiems, kurie jo šaukiasi ir juo kūdikiškai pasitiki. Jis užtikrina per pranašą: „Nusiplaukite ir nusivalykite; liaukitės darę pikta, mokykitės daryti gera... Tada ateikite ir kalbėkimės. Jei jūsų nuodėmės būtų raudos it purpura, taps baltos it sniegas; ir jei būtų visa raudona it skarlatas, taps išbaltinta it drobė" (Iz 1, 16ss). Psalmistas užtikrina, sakydamas: „Viešpatie, tu išgelbsti tuos, kurie pasitiki tavimi" (Ps 16, 7). „Pasitikėjau Dievu, nebijau, kad ką man padarytų žmogus" (Ps 55, 11).

Prisimenam mūsų išvežtuosius. Jaučiam jų išgyventas kančias. Įvertinam jų sudėtas aukas. Su skausmu sekam Lietuvos kančias dabartyje. Juk dar ir nūdien daug mūsų brolių kenčia kalėjimuose ir mirtinoje tremtyje Sibire. Ne tiek liūdėkime dėl jų, kiek didžiuokimės jais, nes kankinių kraujas teka mūsų gyslose; nes esame didvyrių tautos vaikai. Rūpinkimės būti verti mūsų tautos pakeliamų kančių. Darykime visa, ką pajėgiame, kad tos visos kančios nebūtų veltui. Mūsų broliai kentėjo ir kenčia, aukojosi ir aukojasi, kad Lietuva būtų gyva ir laisva. Ji turi būti gyva. Ją gyvą turime išlaikyti kaip išeivijoje, taip ir po tėviškės dangum. Nepasikliaukim vien savo žmogiškomis jėgomis, o visa siela atsigręžkime į Dievą, kad jis mums padėtų ir mums įkvėptų viltis ir tikėti su Poetu. —

— Lietuviškas dar teka kraujas
Širdyj motulės Lietuvos,
Ir šaukia mus rytojus naujas
Į dieną darbo ir kovos.

Aušra tekėjo ir užgeso,
Bet tėviškės dangus dar ne,
Dar jam rytojus laisvę neša,
Dar teka bangos Nemune.

(B. Brazdžionis, Poezijos Pilnatis, 219)

MINTYS TAUTINĖS ŠVENTĖS PROGA

I

Šiandien prisimenama garbinga Lietuvos praeitis: kai Vytautas Didysis viešpatavo; kai Lietuvos ribos siekė nuo Baltijos iki Juodosios jūros krantų; kai šv. Tėvas Inocentas VII suteikė Vytautui karaliaus vainiką ir tuo pačiu laidavo teisę Lietuvai įsijungti į krikščioniškų tautų šeimą centrinėje Europoje kaip suvereninė valstybė. Šitai prisimenant, guodžiamės ir semiamės stiprybės mūsų dabartinėje nelygstamoje kovoje dėl pavergtos mūsų tėvynės išlaisvinimo ir šviesesnės ateities užtikrinimo.

II

Šiemet švenčiame 600 metų sukaktį nuo krikščionybės įvedimo Lietuvoje. Prisimenant tad Vytauto Didžiojo laikų Lietuvą ir nepavykusį Vytauto vainikavimą karaliaus vainiku, dėl politinių intrygų ir dėl netikėtos Valdovo mirties, pravartu yra blaiviai pažvelgti į šį istorinį įvykį, kad suvoktume gilią jo prasmę.

Popiežius suteikė Vytautui karaliaus vainiką dėl jo nuopelnų įvedant Lietuvoje krikščionybę. Mat Vytautas daugiau negu Jogaila padarė visa, kad lietuviai noriai priimtų krikščionišką tikėjimą, ir kad šis tikėjimas giliai bei neišdildomai įsišaknytų tautoje. Nėra jokios abejonės, kad Vytauto pastangų dėka Lietuva greitu laiku tapo krikščioniška ir tokia liko visam tauta bei valstybė. Už šiuos nuopelnus šv. Tėvas Inocentas VII suteikė jam karališką vainiką ir jį jam pasiuntė per šv. Romos imperijos valdovą. Šis popiežiaus žestas turėjo didelę politinę reikšmę. Mat tuo pačiu Lietuva buvo pripažinta kaip savaranki karalystė Romos imperijos ribose. Dėl šios priežasties Lenkijos didikai sulaikė imperatoriaus delegaciją, neleido jai pasiekti Vilnių, ir vainikavimas nega-

lėjo įvykti, kaip buvo numatyta. Visa tai turėjo įvykti 1430 metų rugsėjo 8 d. Marijos Gimimo Šventėje. Iškilmės buvo atidėtos į mėnesio pabaigą. Deja, Vytautas netikėtai mirė. Taigi netapo vainikuotas. Tačiau nors ir nevainikuotas jis vis dėlto gali būti laikomas karaliumi. Nes popiežiaus nusprendimas suteikti Vytautui karališką vainiką nebuvo atšauktas, todėl lieka istorinis karaliumi paskyrimo faktas.

III

Švenčiame krikščionybės įvedimo sukaktį Lietuvoje. Turime būti tad dėkingi tiems, kurie lemiamai prisidėjo prie Lietuvos krikšto. Jie yra du valdovai: Jogaila ir Vytautas. Pirmasis Lenkijos, antrasis Lietuvos karalius, nors ir ne vainikuotas. Abu lietuviai ir pirmos eilės pusbroliai. Abiemis galime didžiuotis. Man sunku suprasti, kodėl nemaža lietuvių nenori prisiminti Jogailą. Užuot juom didžiuotis, jį niekina. Juk jis davė garbingą karališką dinastiją, kuri valdė didesnę dalį centrinės Europos! Juk jis davė mums šv. Kazimierą, kuris buvo jo anūkas!

Prisimindami Lietuvos krikštą, gerbdami Vytautą ir Jogailą, kurie lemtingai prisidėjo prie krikščionybės įvedimo Lietuvoje, žinokime, kad krikščionybė bei katalikybė davė mūsų tautai nelygstamų dvasinių vertybių, ir tuo pačiu apsaugojo Lietuvą tiek nuo teutoniško germanizmo ir liuteranizmo, tiek nuo slaviškos ortodoksijos ir rusicizmo. Todėl dėkokime Dievui ir ryžkimės būti geri krikščionys, ištikimi Katalikų Bažnyčios nariai. Neužmirškime taip pat, kad ir nūdien katalikybė gaivina mūsų pavergtą tautą ir įgalina spirtis bedieviškam komunizmui ir su juo beįsiskverbiančiam rusicizmui.

IV

Su ypatinga pagarba ir meile atsineškime į Kristaus Vietininką šv. Tėvą Joną Paulių II, kuris, minint 600 metų sukaktį nuo krikščionybės įvedimo Lietuvoje, parodė mums ypatingo dėmesio ir meilės. Tai liudija neužmirštamos iškilmės Romoje šv. Petro bazilikoje. Ir dar daugiau, šv. Tėvas šia proga išsiuntinėjo visiems pasaulio vyskupams specialų laišką apie Lietuvą ir kenčiančią nuo bolševizmo Bažnyčią Lietuvoje. Šitai turi ypatingą reikšmę ne tik religine, bet ir politine prasme. Lietuvos vardas tapo žinomas ir prisimenamas visuose pasaulio kontinentuose. Skelbiant Marijos Metus Jo Šventenybė specialiai sukurtoje maldoje į Mariją kvietė visus pasaulio tikinčiuosius melstis į Dievo Motiną prašant užtarimo krikščionybės sukaktį švenčiančiai mūsų tėvynei.

Melskimės už mūsų tėvynę su šv. Tėvu į dangišką mūsų Motiną Mariją:

— O Išganytojo Motina,
šiuose Tau skirtuose metuose,
džiūgaudami skelbiame Tave Palaimintąja...

Esant trečio tūkstantmečio krikščionybės išvakarėse,
pavedame Tau Bažnyčią,
kuri Tave išpažįsta ir į Tave šaukiasi kaip į Motiną.

Tau, krikščionių Motina,
ypatingu būdu pavedame
tautas, kurios švenčia
šių Marijos Metų eigoje
šešių šimtų ir tūkstančio metų sukaktį
nuo Evangelijos priėmimo.

Ilga jų istorija
yra giliai atžymėta
jų pamaldumo į Tave.

Atkreipk meilingą savo žvilgsnį į jas;
teik jėgų tiems, kurie kenčia dėl tikėjimo.

Padėk mums, o Mergele Marija,
žygiuoti tikėjimo keliu,
išgauk mums amžinojo išganymo malonę.
O maloningoji, o maldingoji, o mieloji Motina Dievo
ir Motina mūsų, Marija. — Amen.

ŠVENTIEJI

1. Šv. Steponas (26 gruodžio)
2. Šv. Pauliaus atsivertimo šventė (sausio 25)
3. Šv. Agnietė Kankinė (21 sausio)
4. Šv. Dorotėja Kankinė (6 vasario)
   Šv. Dorotėja — Su Dievu ar su pasauliu
   Šv. Dorotėja — Aukščiausia auka Dievui
   Šv. Dorotėja — Skaisčioji Mergelė
5. Šv. Kazimieras (4 kovo)
   Šv. Kazimieras — Šventasis karališkame dvare
   Šv. Kazimieras — Vadovas išganymo kelyje
6. Šv. Paulė Frassinetti (11 kovo) — Seserų Kongregacijos įsteigėja
   Šv. Paulė Frassinetti — Meilė bažnyčiai
7. Šv. Juozapas (19 kovo)
8. Šv. Petras Apaštalas (29 birželio)
9. Šv. Marija Magdalietė (22 liepos)
10. Šv. Ona ir šv. Joachimas (26 liepos)
11. Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresė (1 spalio)
12. Šv. Pranciškus Asyžietis (4 spalio)
13. Šv. Teresė iš Avilos (15 spalio)
14. Šv. Pranciškus Ksaveras (3 gruodžio)
15. Visų Šventųjų šventė (1 lapkričio)
    Visų Šventųjų šventė — Triumfuojanti Bažnyčia
16. Vėlinės — Kenčianti Bažnyčia (2 lapkričio)

ŠV. STEPONAS
26 gruodžio

I

Vakar su džiaugsmu sveikinome naujągimį Dievo Sūnų, dvasia persikėlę į Betliejų, kur prieš du tūkstančius metų jį ėdžiose paguldytą pagarbino piemenėliai. Vakar dėkojome dangiškam Tėvui, kad atsiuntė Viengimį savo Sūnų išgelbėti žmoniją iš nuodėmės vergijos. Vakar pats dangus skelbė žemei džiaugsmą ir ramybę, pranešdamas Išganytojo gimimą, kuris nešė ramybę geros valios žmonėms. O šiandien liturgija mums kalba apie kančią ir mirtį šv. Stepono, kuris buvo užmuštas Jeruzalėje akmenimis dėl savo tikėjimo į Kristų. Gimimas ir mirtis. Džiaugsmas ir kančia. Meilė ir neapykanta. Tai neišvengiami žemės gyvenimo kontrastai.

1. Lopšelis ir džiaugsmas, kančia ir karstas, — tai gyvenimo realybė. Tai mūsų alfa ir omega — pradžia ir pabaiga. Teisingai žmogaus gyvenimas yra apibūdinamas Jobo knygoje sekančiais žodžiais: „Žmogus, gimęs iš moters, gyvena trumpą laiką ir yra pilnas nelaimių. Išdygsta kaip žiedas ir yra sumindžiojamas, bėga kaip šešėlis ir niekad nepasilieka tame pačiame stovyje" (Job 14, 1). Gimstame verkdami ir mirštame dejuodami, o tarp lopšelio ir kapo kiek juoko ir ašarų, kiek laimėjimų ir skaudžių apsivylimų! Gražiai ir teisingai poetas B. Brazdžionis žmogaus gyvenimą šitaip apdainuoja:

— Mes kaip žiedas, mes kaip rugio žiedas —
Plauks rugiai, išplauks ir vėl žydės.
Virš papievių kyla baltas rūkas,
Virš palaukių rūkas nusileis.

Virš papievių kylant baltam rūkui,
Jos plakimas vis tyliau nuūkaus
Ir užges su saulės spinduliais. —
(Poezijos Pilnatis, 168)

Išdygstam kaip žiedas. Pražystam gražiai, bet ir nuvystam greitai. Kaip rūkas iš beribės nežinios pakylam ir į beribę amžinybę riedėte riedam, neišvengiamai nuriedam.

2. Lopšelis ir kapas! O už kapo, ar žinai kas ten? Ar galvoji apie tai? Už kapo rasi tai, kas įvyko tarp lopšelio ir kapo. Apreiškimų knygos Autorius cituoja Viešpaties žodžius:„Štai aš veikiai ateinu, ir mano atlyginimas yra su manim, kad atlyginčiau kiekvienam pagal jo darbus" (Ap 22, 12). vadinasi, po mirties atsiimsime tai, ką gyvenimo eigoje būsime užsitarnavę. Šv. Paulius žmogaus gyvenimą lygina lenktynėms. „Ar nežinote, — rašo Apaštalas, — kad tie, kurie bėga lenktynėse, tiesa, visi bėga, bet tik vienas gauna laimikį? Taigi taip bėkite, kad užsitikrintumėte laimėjimą" (1 Kor 9, 24). Visi bėgame gyvenimo keliais ir keleliais. Visi viliamės laimėti bei užsitikrinti laimę, kurios ilgimės, bet kurią pilnai galime pasiekti tik amžinybėje. Ar ją pasieksime? Pasieksime, jei laimėsime gyvenimo kovą. Apreiškimų knygos Autorius Dievo vardu užtikrina: „O sėdintysis soste tarė: — Rašyk!... Aš esu Alfa ir Omega — pradžia ir pabaiga. Trokštančiam duosiu vandens iš gyvybės šaltinio veltui. Kas nugalės, tas paveldės, ir aš būsiu jam Dievas, o jis bus man sūnus" (Ap 21, 5ss). Šv. Paulius buvo tikras laimėjęs gyvenimo kovą ir užsitikrinęs amžinos garbė vainiką. Jis laiške Timotiejui prisipažįsta: „Gerą kovą kovojau, bėgimą baigiau, gale man atidėtas garbės vainikas, kurį duos aną dieną Viešpats, teisusis Teisėjas" (2 Tim 4, 7s). Jei galėjo šv. Paulius, galime ir mes. Reikia tik klausti, kaip turime kovoti gyvenimo kovą, kad ją laimėtume ir užsitikrintume garbės vainiką. Atsakymą į šį klausimą mums duoda šv. Steponas.

II

Šv. Stepono, pirmojo kankinio, asmenyje galime įžiūrėti keturias savybes, į kurias yra pravartu atkreipti dėmesį.

1. Apaštalų Darbų knygos Autorius šv. Steponą šitaip apibūdina: „Jis buvo pilnas malonės ir galios, darė didelius stebuklus ir ženklus žmonių tarpe" (ApD 6, 8). Šv. Steponas taigi buvo žymus ir garsus pirminėje Bažnyčioje. Jis tačiau pasižymėjo ne savo žmogiška išmintimi ir išorine veikla, o veikiau savo šventu gyvenimu ir antgamtinėmis galiomis.

2. Toliau šv. Autorius apie jį liudija: „Ir, kai visi sėdėjusieji sinedriume, įsmeigė akis stebėjo jį: jie žvelgė į jo veidą ir matė lyg tai būtų angelo veidas" (ApD 6, 15). Vadinasi, šv. Steponas, puolamas ir grasomas, velkamas į teismą ir kaltinamas, neišsigando, nepyko ir nesierzino, o buvo tiek ramus ir pilnas gerumo, kad net patiems kaltintojams, žvelgiant į jo veidą, rodėsi lyg tai būtų angelas iš dangaus.

3. Sinedriume šv. Steponas išdrįso pasakyti ilgą kalbą. Jis liudijo apie Kristų, kad jis yra Mesijas ir Dievo Sūnus. Baigdamas gi žvelgė į dangų, kuris jam staiga atsivėrė ir jis regėjo Jėzų. Tada jis sakė sinedristams: „Štai aš regiu atvirą dangų ir Žmogaus Sūnų sėdintį Dievo dešinėje" (ApD 7, 56).

Šv. Steponas nebijojo liudyti apie Kristų. Jis turėjo drąsos viešai išpažinti savo tikėjimą į Jėzų prieš tuos, kurie jo nekentė, kurie jį išpažįstančius persekiojo ir baudė. Jis tai drįso, kadangi jo tikėjimas buvo tiek tvirtas, jog siekė ir pravėrė dangų, ir leido jam regėti Žmogaus Sūnų dangiškojo Tėvo garbėje. Jame tad išsipildė, ką mokytojas apaštalams buvo sakęs ir žadėjęs: „Jei turėtumėte tikėjimą it garstyčios grūdelis, jūs galėtumėte tarti šiam kalnui: — Persikelk iš čia į tenai! — ir jis persikels, ir nieko jums nebus negalimo" (Mt 17, 21). Tikėjimas mus įgalina ir tame, kas atrodo negalima.

4. Mušamas akmenimis ir jausdamas artėjančią mirtį, šv.

Steponas kreipėsi į Viešpatį ir meldė dviejų dalykų: kad Dievas priimtų jo sielą, ir kad atleistų jo žudikams. Jis sakė: „Viešpatie Jėzau, priimk mano sielą!" Po to atsiklaupęs sušuko ir tarė: „Viešpatie, nepaskaityk jiems tos nuodėmės!" (ApD 7, 59s).

Šv. Steponas ištikimai vykdė Kristaus paskatinimą: „Nebijokite tų, kurie gali užmušti kūną, bet sielos negali užmušti; verčiau bijokite tų, kurie gali sielą ir kūną pražudyti" (Mt 10, 28). Mušamas šv. Steponas neprašė Dievą išgelbėti jį nuo mirties, bet meldė priimti jį pas save į dangų.

Į žudikus šv. Steponas atsinešė sekdamas Mokytojo pavyzdį. Kaip Jėzus mirdamas ant kryžiaus prašė Tėvą atleisti budeliams, nes jie nesuvokė kaltės, kurią buvo bedarą (Lk 23, 34), taip ir Steponas prašė atleidimo savo žudikams, nes ir šieji nesuvokė vykdomo nusikaltimo didumo: nes, žudydami, tarėsi tarnaują Dievui.

Iš to, kas pasakyta išryškėja, kokį pavyzdį mums teikia šv. Steponas. Jį sekdami galime užtikrintai laimėti gyvenimo kovą ir gauti amžinos garbės vainiką, kai peržengsime amžinybės slenkstį.

III

1. Visų pirma reikia žvelgti ne į žemę, o atsigręžti visa asmenybe į dangų ir Dievą. Ne žemiška išmintimi vaduokimės, o verčiau Dievo malonės siekime, kad Dievas veiktų mumyse, ir mes spindėtume jo šviesa; o niekad nesirasime tamsybėse, niekad nestokosime vilties, niekad netruks jėgos nugalėti pikta ir daryti gera.

2. Rūpinkimės gyventi taip šventai ir nekaltai, kad visiems, kurie žvelgia į mus, atrodytume su angeliška nekaltumu veide. Šventumas ir nekaltumas gi laiduos mums drąsą ir ramumą, nors ir didžiausiuose pavojuose bei sunkumuose rastumės. Šventumas

ir nekaltumas taipgi užtikrins mums sekmę pas žmones ir palaimą pas Dievą.

3. Prašykime tikėjimo malonės ir ją ugdykime mumyse tiek, kad mūsų tikėjimas pakiltų iki dangaus ir jį mums pravertų, kaip tai atsitiko su šv. Steponu. Turėdami gilų tikėjimą galėsime gyventi ir kovoti dėl Kristaus bei jį liudyti iki mirties, iki kraujo praliejimo, ir tai be baimės, o su tikru džiaugsmu. Šios rūšies pavyzdžių turime ne tik iš šv. Stepono, bet ir iš daugybės naujų kankinių už tikėjimą. Jų eiles turime ir mūsų pavergtoje ir persekiojamoje Lietuvoje.

4. Prisiminkime, kad turime bijoti ne tų, kurie persekioja ir užmuša kūną, bet tų, kurie gali sielą pražudyti. Dėl sielos išganymo privalu yra aukoti visa, jei reikia, net ir fizinę gyvybę. Kas kenčia dėl Kristaus, aukodamas net savo gyvybę, nepralaimi, o laimi. Kristaus užtikrinimas yra aiškus: „Mat, kas norėtų išgelbėti savo gyvybę, — sakė Išganytojas, — ją praras, o kas prarastų savo gyvybę dėl manęs, ją išgelbės" (Mk 8, 36).

Į persekiojimus ir persekiotojus atsakykime kantrumu ir gerumu. Prieš neapykantą statykime meilę. Prieš žiaurumus — gailestingumą. Šitaip elgtis nėra silpnumas, o verčiau tvirtumas ir išmintingumas. Juk blogis sėkmingiausiai nugalimas gerumu. Gerumas piktadarį sugėdina ir nubaudžia, o kartais teigiamai paveikia ir į tiesos kelią grąžina. Teisingai pataria ir ragina šv. Paulius: „Laiminkite tuos, kurie jus persekioja... Niekam neatmokėkite piktu už pikta... Verčiau, jei tavo priešas alksta, pavalgydink jį; jei trokšta, pagirdyk. Taip darydamas, tu krausi žarijas ant jo galvos. Nesiduok pikto nugalimas, verčiau pikta nugalėk gerumu" (Rom 12, 14-21).

Štai kaip turime bėgti, kad gyvenimo lenktynes laimėtume, ir kad bėgimą baigę su šv. Pauliumi galėtume kartoti: „Gerą kovą kovojau. Bėgimą baigiau. Gale man yra atidėtas garbės vainikas, kurį duos teisusis Teisėjas"

ŠV. PAULIAUS ATSIVERTIMAS
Krikščionių Vienybė
Sausio 25

Po Paskutinės Vakarienės Kristus meldėsi už apaštalus. — „Šventasis Tėve, išlaikyk savo vardan tuos, kuriuos man davei, kad jie būtų viena, kaip mes esame viena... Aš jiems daviau tavo žodį, bet pasaulis jų nekentė, kaip nekentė manęs, nes jie nėra iš pasaulio, kaip ir aš nesu iš pasaulio. Neprašau, kad juos atimtum iš pasaulio, bet kad apsaugotum nuo pikta. Pašventink juos tiesoje. Tavo žodis yra tiesa. Kaip tu mane siuntei į pasaulį, taip ir aš siunčiu juos į pasaulį. Aš pats pasišvenčiu už juos, kad jie būtų pašventinti tiesoje. Prašau ne tik už juos, bet ir už tuos, kurie per jų žodį įtikės į mane, kad visi būtų viena: kaip tu, Tėve, esi manyje ir aš tavyje, kad ir jie būtų mumyse viena..." (Jon 17, 11-21).

Šie Kristaus žodžiai buvo ir yra gyvi Bažnyčioje. Jie yra gyvi, kaip dieviškojo Mokytojo paskutinė valia. Jie yra gyvi, kaip skaudžios realybės aidas.

Išganytojas meldė dangiškąjį Tėvą vienybės saviesiems, nes pramatė ir žinojo, kad vienybės stigs, ir kad stoka vienybės bus didelė kliūtis Dievo karalystei plėstis ant žemės.

Dievas sutvėrė žmogų panašų į save (Prad 12, 26); mažką mažesnį už save (Ps 8, 6). Ši Dievą siekianti žmogaus didybė yra priežastis daugelio blogybių: susiskaldymo, vaidų, nusikaltimų. Visa tai liečia pasaulį ir Bažnyčią. Iš čia skizmos, reformacija ir įvairios sektos.

Bažnyčia jautė ir jaučia atkritimų, susiskaldymo žaizdą. Dėl to sielojosi ir sielojasi. Istorijos eigoje dėjo daug pastangų, kad vienybė būtų atstatyta, kad atkritusioji dalis būtų prigydyta. Florencijos Susirinkime buvo pasiekta susitarimas su Ortodoksų Bažnyčia. Deja, šis susitarimas netapo gyvenimu. Leonas XIII bandė atstatyti vienybę su Anglikonų Bažnyčia. Jonas XXIII da-

vė impulsą visuotiniam ekumenizmo judėjimui. Šio judėjimo mes esame liudininkai ir dalininkai. Rezultatai dar nedideli. Vienybės dar nepasiekėmė, bet daugelis priešingumų yra pašalinta: susitinkame, kalbamės, drauge meldžiamės. Tai žingsnis pirmyn. Reikia tačiau, kad visi prisimintų ir gerai išmąstytų šv. Pauliaus įspėjimą Korintiečiams: „Kiekvienas jūsų, — rašo Apaštalas, — sako: — Aš esu Pauliaus, aš Apolo, aš Kefo, aš Kristaus. Argi Kristus yra padalintas?... Kas yra Apolis? Kas Paulius? Jie yra tarnai to, į kurį įtikėjote, kaip kiekvienam tai yra davęs Viešpats. Aš sodinau. Apolis laistė. Bet augimą Dievas davė. Ne tas gi, kuris sodina, ir ne tas, kuris laisto, yra šis tas, bet tas, kuris duoda augimą — Dievas" (1 Kor 1, 12s; 3, 4ss).

1. Bažnyčios vienybė savo pagrindą turi Kristuje, kuris visa savyje jungia. Kristus nėra ir negali būti padalintas. Taigi ir Bažnyčia tėra ir tegali būti kaip anas vynmedis, kuris, tiesa, turi daug šakelių, bet yra vienas ir tas pats vynmedis. Visos šakelės ima sau syvus iš bendro kamieno, kuris yra Jėzus Kristus. Šakelės, kurios yra įlūžusios, pasmerktos merdėti; o kurios yra nulūžusios, džiūsta ir nudžiūsta (Jon 15, 1-7).

2. Kaip visame Bažnyčios gyvenime, taip ir vienybės siekime lemiamą vaidmenį vaidina Dievas, o ne tikintieji. Mes sėjam ir laistom, purenam dirvą ir sodinam, o augimą Dievas duoda. Taigi, siekiant Bažnyčios vienybės, ne tiek reikia kalbėtis ir tartis, kiek į Dievą atsigręžti, prašant pagelbos iš dangaus. Ne susirinkimai ir iškilmės, ne kalbos ir diskusijos, o Dievo malonė veiklins ir pagreitins vienybės vyksmą. Tyli malda ir nuoširdi atgaila daug daugiau reiškia vienybės pasiekimui, negu visa išorinė veikla. Šv. Pauliaus atsivertimas, kurį šiandien minime ir švenčiame, mums primena, kad Dievas net ir Bažnyčios priešus gali sau grąžinti ir apaštalais padaryti. Į jį taigi visų pirma turime kreiptis, kad grąžintų tarp krikščionių vienybę.

3. Nors Dievas yra pagrindinis veiksnys, siekiant vienybės, tačiau ir mes šiame galime ir turime savo dalį įnešti. Ką ir kaip mes turėtume daryti, kad greičiau pasiektume krikščionių vieny-

bę? Kaip pavyzdys atsistoja prieš mus šv. Paulius. Jį privalome sekti.

1) Viešpats, apsireiškęs Ananijui, apie atsivertusį Paulių šitaip kalbėjo: „Jis yra man rinktinis indas, kad neštų mano vardą pagonių, karalių ir Izraelio vaikų akivaizdon. Ir aš jam parodysiu, kiek daug jis turės kentėti dėl mano vardo" (ApD 9, 15s). Bažnyčioje kiekvienas mūsų esame Kristaus įrankis, kad neštume jo vardą visur ir visų akivaizdon. Šią savo misiją mes turime atlikti kančios kaina. Kaip šv. Paulius, skelbdamas Kristų, turėjo daug kentėti (23 Kor 11, 22-32), taip ir mes kiekvieną laimėjimą Bažnyčioje tegalime pasiekti tik kančios kaina. Taigi ir vienybę pasieksime tik per auką ir kančią.

2) Šv. Paulius, nors paties Kristaus pašauktas į apaštalavimo darbą ir per specialius apreiškimus šiam darbui parengtas, vis dėl to, prieš imdamasis apaštalavimo, jautė reikalą prisistatyti šv. Petrui ir iš jo gauti oficialų siuntimą (ApD 9, 27; Gal 1, 17s). Šis Pagonių Apaštalo pavyzdys moko, kad ir mes visą savo veiklą Bažnyčioje turime vykdyti ne savo iniciatyva ir autoritetu, o Hierarchijos pavedimu ir nurodymais. Taigi ir ekumeninėje veikloje turime visada laikytis Bažnyčios nurodymų ir įsakymų.

3) Šv. Paulius stengėsi visa priimti, visa aukoti, kiekvieną kliūtį pašalinti, kad tik Evangelijai plačiau atvertų duris į visų — pagonių ir žydų — sielas. „Visiems visa pasidariau, — rašė Apaštalas Korintiečiams, — kad vienokiu ar kitokiu būdu kai kuriuos išgelbėčiau" (1 Kor 9, 22). O laiške Galatams tas pats Apaštalas pabrėžė: „Čia nebėra nei žydo, nei graiko; čia nebėra nei vergo, nei laisvojo; čia nebėra nei vyro, nei moters; nes jūs visi esate viena Kristuje Jėzuje" (Gal 3, 28). Nežiūrint taktinio lankstumo šv. Paulius buvo nepalenkiamas tame, kas lietė Evangelijos tiesą. Šiame jis neprileido jokio kompromiso. Laiške Galatams rašė: „Net jei ir angelas nužengtų iš dangaus ir skelbtų jums kitokią Evangeliją, negu mes jums esame skelbę, tebūnie atskirtas (anatema)" (Gal 1, 8). Tai sektinas pavyzdys ir ekumenizmo veikloje. Reikia lankstumo taktikoje, bet tuo labiau privalu yra būti

tvirtiems principuose, išpažįstant tikėjimo tiesas, kaip jos yra apreikštos Evangelijoje ir įkvėptosiose šv. knygose, ir kaip jas paduoda bei aiškina mokančioji Bažnyčia. Kristaus Vietininkai pakartotinai įspėjo visus, siekiant vienybės, būti ištikimiems tikėjimo tiesoms, kaip jas autentiškai skelbia ir moko Bažnyčia.

4) Šv. Paulius, kuris tiek troško išgelbėti visus, kad būtų bevelijęs pats prisiimti pražuvimą, idant išgelbėtų brolius (Rom 9, 3), vis dėl to Korintiečiams įsakė išmesti iš savo tarpo vieną pasileidėlį, kuris teikė papiktinimą (1 Kor 5, 4s). Jis to reikalavo, kad apsaugotų Korinto bažnyčios bei tikinčiųjų šventumą, nes žinojo, kad kiekvienas nedorumas yra tartum raugas, kuris neišvengiamai suraugina visą tešlą. Apaštalo žodžiai: „Ar nežinote, kad truputis raugo suraugina visą tešlą? Apsivalykite tad nuo seno raugo, kad būtumėte naujas įmaišymas..." (1 Kor 5, 6s), — yra įspėjimas mums visiems. Netrūksta, kurie, užsidegę ekumenizmu, lengvai užmerkia akis prieš pavojus, prieš galimas neigiamas įtakas asmeniškam ir Bažnyčios gyvenime. Šis pavojus yra gyvas ir realus. Todėl turime būti atsargūs. Reikia, tiesa, siekti grąžinti į Kristaus avidę galimai daugiau pasimetusių avelių, bet tai turime daryti taip, kad neprarastume tų, kurie jau yra avidėje. Vienybė gali realizuotis tik ant tiesos pagrindo. Todėl turime žiūrėti, kad meilė, kuri veiklina mus siekti krikščionių vienybės, būtų atremta į objektyvią tiesą, remiantis senu lotynų priežodžiu: „Amicus Plato, magis amica tamen veritas — draugas yra Platonas, bet didesnis prietelis yra tiesa!"

* * *

Šis yra kelias į Bažnyčios vienybę. Juo eikim, turėdami prieš akis šv. Pauliaus pavyzdį. Jei nūdien dar regim tik griaučius, tai rytoj iš tų griaučių pakils, pagal pranašo Ezechielio regėjimą (Ez 37, 3-11), gyvi kūnai, ir Kristaus malda taps gyvenimo realybė: bus viena kaimenė ir vienas Ganytojas (Jon 10, 16); visi bus viena Kristuje; Dievas gyvens su žmonėmis, ir bus jiems Tėvas, o jie bus jam ištikimi vaikai (Ap 20, 6s).

ŠV. AGNIETĖ KANKINĖ
Sausio 21

I

Šv. Agnietė buvo aukštos kilmės romėnė. Gyveno trečio šm. antroje pusėje. Buvo krikščionė. Nors būdama dar jaunutė, reiškėsi apaštališka veikla. Dėl šios veiklos buvo suimta, tardoma ir teisiama. Pristatyta miesto prefektui buvo grasoma ir verčiama atsižadėti tikėjimo į Kristų ir priimti pagonybę. Liko tačiau nepalaužiama. Agnietės tvirtumas stebino teisėjus ir budelius, o geros valios žmones jaudino iki ašarų. Grasoma mirtimi, drąsos neprarado. Priešingai, rodėsi laiminga galėti mirti dėl Kristaus. Buvo tikra, kad mirtis leis jai greičiau pasiekti Išganytoją danguje ir būti viena su juo.

Grasant ir kankinant buvo bandoma pažeisti mergaitės skaistybę. Išjuokta ir paniekinta, pažeminta ir apnuoginta, viešuose namuose uždaryta, pajėgė, Dievo malonės stiprinama, priešintis ir atmesti visus gundymus, nugalėti visus niekšingiausius bandymus. Ji liko nepalaužta tikėjime ir nepaliesta savo nekaltybėje. Mirė imperatoriaus Dioklecijano budelių nužudyta ir pasiekė, kaip pabrėžia šv. Ambrozijus, dvigubą kankinystę: tikėjimo ir skaistybės. Ji mirė pasipuošus kankinės ir skaistybės vainiku (Ambrosius, De virginibus: PL XVI, 200).

Šv. Agnietė visą laiką buvo ir yra laikoma nekaltybės ir tikėjimo išpažinėjų bei gynėjų globėja.

II

Bažnyčia visais laikais tai vienur, tai kitur išgyveno persekiojimų, turėjo kankinių. Persekiojimų prieš tikėjimą netrūksta ir mūsų amžiuje. Bedieviškas komunizmas praturtino ir praturtina Bažnyčią naujais kankiniais.

1. Šv. Agnietė yra spindintis pavyzdys, kaip tikėjimas turi būti branginamas, kaip dėl ištikimybės Kristui turi būti aukojamasi iki mirties. Džiaugiamės, kad daugelis persekiojamų brolių ištikimai seka Šventosios kankinės pavyzdžiu. Dieve duok, kad jos pavyzdys sustiprintų ir tuos, kurie jaučiasi silpni; kurie bando eiti į kompromisus, užmiršdami, kad Dievo reikia visų pirma klausyti; kad, kas dėl Kristaus praranda gyvybę, ją tikrumoje išgelbsti amžinybėje.

Šv. Agnietė yra tikėjimo gynėjų bei dėl tikėjimo kenčiančiųjų užtarėja. Melskimės tad prie jos tikėjimo sunkumuose. Prašykime ją, kad savo užtarimu stiprintų mūsų tikėjimą, ir ypač kad globotų tuos, kurie yra persekiojami dėl tikėjimo.

2. Šv. Agnietė yra gražus pavyzdys nekaltybės. Gyvename laikus, kad vienoje pasaulio dalyje, būtent, kur komunistai viešpatauja, kovojama prieš tikėjimą; o kitoje, būtent, kur vyrauja kapitalizmas, su nemažesniu atkaklumu platinama palaidumas, reikalaujama nevaržomos seksualinės laisvės. Visada buvo nuodėmių, nusikaltimų prieš dorą. Bet anksčiau nuodėmės buvo slepiamos, jų buvo gėdijamasi. Nūdien gi ištvirkimu ima didžiuotis, o nekaltybė laikoma nenormalumu. Reikalaujama įteisinti net pačius biauriausius iškrypimus prieš prigimtį.

Šv. Agnietė šių dienų palaidume spindi kaip šviesi, bet reta žvaigždė. Dieve duok, kad vis daugiau sielų į ją atsigręžtų, ja žavėtųsi, iš jos mokytųsi saugoti tikėjimą ir branginti nekaltybę. Tikėjimas rodo kelią į dangų, nekaltybė laiduoja laimės ir garbės vietą danguje. Šv. Jonas Apreiškimų knygoje užtikrina, jog arčiausiai prie Viešpaties sosto danguje stovės tie, kurie yra nekaltieji, t.y., kurie yra pilnai nekalti siela ir kūnu (Ap 14, 4).

Nors gyvename didelio palaidumo laikus, bet ir šiandien yra skaisčių sielų, kaip yra naujų kankinių. Prašykime šv. Agnietę, kad jos užtarimu Viešpats įkvėptų mūsų jaunimui nekaltybės meilę ir tikėjimo stirpybę. Šitai padarys, kad tušti vienuolynai vėl pradės prisipildyti ir pašaukimų į kunigystę atsiras daugiau. O tai užtikrins Bažnyčiai ir pasauliui šviesesnę ateitį.

ŠV. DOROTĖJA KANKINĖ
Vasario 6

Vakaro tyloje girdisi verkiančios balsas. Verkia viena jaunuolė. Ji verkia, nes žino, kad gretimame kambaryje guli serganti jos sesutė, kurios laukia neišvengiama mirtis. Ji nepastebi, kaip į kambarį įeina ir prie jos priartėja kaip tik ta, kurios ji verkė.

— Mano brangute, neverk! — Sakė tyliai ligonė. Aš žinau, kad manęs laukia ankstyva mirtis. Tai neišvengiama. Su šia mintimi susigyvenau. Nebijau mirti. Gaila tačiau jus palikti. O mano brangi Juozapa, aš tave taip myliu! Myliu taip ir tiek, jog, manau, ir danguje būdama tavęs ilgėsiuos!

I

Žmogaus širdis yra pajėgi tiek mylėti, kad jo meilė gali pakilti nuo žemės ir pasiekti dangų, o iš dangaus vėl nusileisti į žemę. Tai yra suprantama, kadangi žmogus savo prigimtimi nėra vien žemiškas, nėra tik kūnas, o turi ir sielą, kuri yra dieviška. Štai kodėl tikroji tyrios širdies meilė nemiršta su mirštančiu kūnu, bet pakyla į dangų su nemirtinga siela. Danguje esantieji myli ir nepaliauja mylėti. Myli Dievą, bet nepaliauja mylėti ir tuos, kurie liko žemėje ir buvo jiems mylimi.

Švenčiame šv. Dorotėjos šventę. Ji danguje, bet jos širdis spinduliuoja meilės spinduliais ir žemėje. Ji myli visus, kurie kokiu nors būdu jai yra artimi; kurie jos užtarimo šaukiasi.

Ji rūpinasi tais, kurie jos globai pasiveda. Ji daro visa, kad padėtų mums siekti šventumo, pasiekti dangų. Ar tikrai visa tai realu? Kaip tai vyksta? Atsakymą į šiuos klausimus duoda, bent netiesioginiai, gyvenimo pavyzdžiai.

II

Štai vienas vaizdas iš kasdienio gyvenimo. Motina linki labos nakties savo keturioms dukroms. viena iš dukrų klausė:

— Mama, ar tikrai turi konkrečių planų dėl mūsų ateities? Mat, buvo girdėjusi moteris kalbant, kad jų motina turinti ambicijų savo dukras išleisti už turtingų vyrų.

— Taip, — atsakė motina! Aš rūpinuosi jūsų ateitimi. Aš noriu, kad turėtumėte užtikrintą gyvenimą, bet virš visko trokštu, kad būtumėte vertinamos ir gerbiamos. Noriu, kad turėtumėte geras gyvenimo sąlygas, bet beveliju jus matyti varge su šypsniu, negu turtuose su ašaromis akyse. Ko aš trokštu? — Kad būtumėte laimingos.

Grįžtant prie mūsų Šventosios, manau, kad ji, kaip ana motina, nori ir daro, kad tie, kurie jos pagelbos šaukiasi, turėtų viso, kas būtina žemės gyvenimui, bet visų labiausia, kad būtų laimingi, ir kad laimę užsitikrintų danguje.

Šv. Dorotėja pasirinko tikriausią kelią, kuris veda į dangaus laimę, o drauge ir į įamžinimą savo pėdsakų žemėje. Šventieji laimi dangų, bet nepraranda to, kas yra tikrai vertinga, ir žemėje. Reikia tad sekti šv. Dorotėją jos nueitu keliu. Ji dėl Dievo atsižadėjo pasaulio. Ji Dievui paaukojo visa, net savo gyvybę. Reikia tad, kad ir mes Dievą statytume virš pasaulio ir jo gėrybių. Pasaulis su savo gėrybėmis mus daugiau verkti verčia, negu džiaugtis leidžia. Kai tuo tarpu pasaulio atsižadėjimas mums laiduoja sielos ramybę žemėje ir garbę bei laimę danguje. Kristus užtikrino, sakydamas: „Kiekvienas, kuris dėl mano vardo palieka namus, ar brolius, ar seseris, ar tėvą, ar motiną, ar žmoną, ar vaikus, ar ūkius, atsiima šimteriopai ir paveldės amžiną gyvenimą" (Mt 19, 29). Gausūs gyvenimo pavyzdžiai liudija ir patvirtina, kad tarp niurių vienuolyno sienų; kad apleistose, bet ramiose klebonijose; kad vargingose krikščioniškų šeimų gryčiose yra daugiau džiaugsmo, negu puošniuose, bet palaiduose rūmuose; dau-

giau, negu triukšminguose, bet netvarkinguose pasaulio įžymybių salionuose.

Šv. Dorotėja tikrai nori, kad mes gyvenime turėtume sėkmės, bet ji nemažiau trokšta, kad mūsų pasiekta sėkmė būtų garbinga ir pašvenčianti. Mūsų Šventoji nori, kad pasaulį bei jo gyvenimą mes formuotume, o ne pasaulis mus. Ji nori, kad mes žemės gyvenimui neštume dangiškas dovanas, o ne imtume iš gyvenimo tai, kas lenkia mus prie žemės ir tolina nuo dangaus. Šv. Dorotėja tikrai nori, kad mes būtume žemės druska, kuri saugoja nuo sugedimo, ir pasaulio šviesa, kuri rodo kelią į amžiną gyvenimą, einant tamsiais žemės keliais. Pats Kristus šio iš mūsų reikalauja. Jis juk kalbėjo ir sakė: „Jūs esate žemės druska. Bet jei druska nustotų sūrumo, kuo ji bus įsūdoma? Ji niekam daugiau nebetinka, kaip tik būti išmesta laukan ir žmonių sumindžiota. Jūs esate pasaulio šviesa. Negali būti paslėptas miestas, kuris randasi ant kalno. Ir žiburys neuždegamas, kad būtų padėtas po dangčiu, bet veikiau ant žibinto, ir šviečia visiems, kurie yra namuose. Taip tešviečia jūsų šviesa žmonių akivaizdoje, kad jie matytų jūsų gerus darbus ir garbintų Tėvą, kuris yra danguje" (Mt 5, 13-16).

Šv. Dorotėja savo išjuokėjui advokatui Teofiliui atsiuntė iš dangaus gėlių ir vaisių pintinę. Tai skaitome jos gyvenimo aprašyme. Šiandien yra didelėje madoje socialinis veikimas. Iš visų pusių girdim šauksmus reikalaujančius gailestingumo darbų. Meilė žmogui keliama į padanges: jos reikalaujama visų pirma ir virš visko. Užmirštama tačiau, jog pagrindinis įsakymas Įstatyme yra virš visko mylėti Dievą, ir tik paskui artimą dėl Dievo (Mk 12, 30ss). Užmirštama taip pat, ką Kristus pabrėžė, jog ne vien duona yra gyvas žmogus, bet ir kiekvienu žodžiu išeinančiu iš Dievo burnos (Mt 4, 4).

Reikia artimo meilės. Reikia labdaros darbų. Reikia socialinės veiklos. Bet dar daugiau reikia Dievo meilės ir jo gaivinančios malonės, be kurios žmogiška meilė yra tuščia, o labdaros darbai beverčiai. Vykdykime artimo meilę, bet ją atremkime į

Dievo meilę. Darykime gailestingumo darbus, bet iš Dievo meile liepsnojančios širdies. Tik šiuo būdu mūsų gerumo darbai pasotins ne tik vargšų kūnus, bet ir sielas, kas yra daug svarbiau. Šv. Dorotėjos atsiųsta gėlių ir vaisių pintinė laimėjo advokato Teofiliaus sielą dangui. Ir mūsų labdaros darbai pirmoje eilėje turi siekti laimėti sielas dangui.

ŠV. DOROTĖJA KANKINĖ
Su Dievu ar su pasauliu?
Vasario 6

I

— Kodėl esi tokia neišmintinga? Kodėl atsisakai aukoti dievams? Juk tai nereikalauja kažko ypatingo? O išliksi gyva! Galėsi džiaugtis gyvenimu, kuris dar visas stovi prieš tave! Galėsi gyvenime daug gero padaryti! — Šitaip kalbėjo teisėjas jaunutei Kapadochijos Cezarėjos krikščionei šv. Dorotėjai, kai ji buvo teisiama dėl tikėjimo į Kristų.

— Aš nebijau mirti. Aš mielai eisiu tuo keliu, kuriuo pirmiau manęs nuėjo tiek šventųjų. Būsiu laiminga, galėdama greitai susijungti su Kristumi dangaus džiaugsme. — Taip atsakė teisėjui šv. Dorotėja (Vies des Saints, Vol. II, 132). Toks atsakymas reiškė kankinimus ir mirtį jaunutei Dorotėjai, bet taipgi užtikrino kankinės vainiką, kuris ją puošia amžiams danguje ir žemėje.

II

Tai buvo anais laikais, kai pirmieji krikščionys žvelgė visų pirma ne į save, ne į žemę, o į dangų; kai jie neklausė, ką Dievas jiems gali čia ant žemės duoti, bet verčiau, ką jie privalo Dievui duoti. Pirmieji krikščionys buvo pasirengę Dievui viską paaukoti, net savo gyvybę. Tai buvo anais laikais. Nūdien yra kitaip. Šiandien žmonės bevelija daugiau atsigręžti į žemę, o ne į dangų. Tiesa, daugelis nenusigręžia nuo dangaus, bet drauge neatsisako nei žemės malonumų. Tam tikra prasme jie siekia jau čia že-

mėje pradėti išgyventi dangaus džiaugsmą. Jie bando visa sujungti į vieną, būtent, siekia sau palenkti dangų ir žemę. Jie daro visa, kad nestokotų malonumų kūnas, bet drauge, kad nekentėtų ir siela. Prie šių priskirtini tie, kurie visų pirma laukia, kad dangus jiems viso ko duotų; ir tik po to yra pasiryžę pasikviesti Dievą į svečius pas save, kad jam parodytų, kaip moka tvarkytis; kaip geba naudotis Dievo suteiktomis gėrybėmis. Didelė yra pagunda žmogui rodytis savo sugebėjimais, teigti savo didybę, siekti atsistoti šalia paties Dievo!

Nereikia stebėtis, kad šiandien net iš tariamų moderniškų tikinčiųjų, net iš vieno antro teologo išgirstame teigimų, kad krikščionybė yra atgyvenusi, kad Bažnyčios šventieji yra jau tik atgyvenę eksponatai muziejams. Pagal šiuos šv. Dorotėjos teisėjas buvo išmintingas, kai siūlė jai gelbėti gyvybę, o Šventoji buvo paika priimti kankinės mirtį. Kodėl negalėjo, jų galvojimu, pagarbinti Dievą, nors ir stabuose? Argi šiandien neinama melstis su įvairių tikėjimų žmonėmis? Dar daugiau! Juk dialogaujama net su vadinamais bedieviais. O šieji juk yra blogesni už pagonis. Taip kai kurie iš tariamų naujų krikščionių galvoja. Tokias idėjas skleidžia. Bet tai tik vardo krikščionys. Tai klaidingi pranašai, kurių Kristus liepė saugotis.

Jėzus buvo labai kategoriškas, kai kalbėjo apie santykius su pasauliu. Štai kai kurie jo išsireiškimai. — „Kas ne su manim, tas prieš mane; kas su manim nerenka, tas barsto" (Mt 12, 30). „Niekas negali dviem ponam tarnauti. Juk arba vieno nekęs ir kitą mylės, arba dėsis prie vieno ir niekins kitą" (Mt 6, 24). „Jei kurioje nors vietoje jūsų nepriimtų, nei jūsų klausytųsi, išeidami iš ten, nusipurtykite nuo savo kojų dulkes paliudijimo ženklan" (Mk 6, 11). „Jei pasaulis jūsų nekenčia, žinokite, kad manęs pirma jūsų nekentė" (Jon 15, 19). Ir šv. Paulius įspėjo, sakydamas: „Ką turi bendro šviesa su tamsybėmis?!" (2 Kor 6, 14).

Reikia visu nuoširdumu priimti Kristaus ir Apaštalo įspėjimą dėl per didelio nūdienio atsigręžimo į pasaulį, nes viso to pasėkos jau yra tragiškos ir gali būti dar pavojingesnės. Žmogus,

kuris visas yra atsigręžęs į žemę, dažnai nusivilia Dievu. Nes Dievas ne tik teikia žmogui, bet ir reikalauja iš jo: reikalauja ištikimybės ir aukos. Kristaus žodžiai yra aiškūs: „Jei kas nori paskui mane eiti, teišsižada savęs, teima savo kryžių ir teseka mane" (Mt 16, 24). Nusivylęs dievu, žmogus atsigręžia ne tik į pasaulį, bet ir į tą, kuris yra šio pasaulio kunigaikštis, būtent, velnias. O šis greitai pasiūlo savo galingą paslaugą.

III

Prisimena man šia proga Goethės Faustas. Pasenęs, bet mirties bijąs; nusivylęs, bet gyvenimo malonumų trokštąs, daktaras Faustas mąsto, svajoja: kas galėtų jam padėti? Prisimena Dievą, bet klausia: „Ką Dievas man duos? Tikėjimą? Viltį? Platonišką meilę?" Visa tai tačiau jam yra vien iliuzija. Jis trokšta jaunystės, aistrų, kūniškos meilės. Bet tai gali duoti tik velnias. Šaukiasi tad jo. Ir jis čia pat atsiranda.

— Štai aš! Ko nori, kad tau suteikčiau? — Sako Mefistas.

— Gražink man jaunystę, meilę, gyvenimo malonumus, — sušunka Faustas.

— Mielai, — atsako Mefistas. — Visa tai tau galiu duoti.

— Sakyk tačiau, ko tu iš manęs pareikalausi, — klausia Faustas.

— Beveik nieko, — atsako Mefistofelis. — Aš tau tarnausiu čia, o tu man anapus.

Dievas reikalauja, kad jam tarnautume žemėje, o galutinį atlyginimą žada amžinybėje. Velnias, priešingai, siūlo savo patarnavimus pasaulyje, ir reikalauja savo priklausomybės amžinybėje. Galutinai tačiau Dievas ir žemėje daugiau duoda, negu reikalauja. Kai tuo tarpu velnias ir pasaulyje daugiau žmogų pavergia, negu jam tarnauja. Ir vis dėlto Goethės Faustų, kurie bevelija rinktis velnią, negu Dievą, visada buvo ir yra. Jų likimas yra desperacija žemėje ir pražuvimas amžinybėje.

Dievas ir velnias, pasaulis ir dangus. Reikia rinktis vieną ar antrą. Kai žydai užėmė Palestiną, Viešpats įsakė Jozuei sušaukti tautą ir ją pastatyti prieš dilemą: rinktis Dievą arba pasaulį ir stabus (Joz 24, 14ss).

Jozue, Dievo liepiamas, sušaukė tautą prie Sichemo ir įsakė rinktis tarp tikrojo Dievo ir stabų. Jis kalbėjo ir sakė: „Taigi dabar bijokite Viešpaties ir jam tarnaukite nuoširdžiai ir tobulai. Pašalinkite stabus, kuriuos jūsų proseneliai garbino anapus Jordano ir Egipte; šlovinkite tikrąjį Dievą! Bet jei nenorite tarnauti Viešpačiui, rinkitės šiandien kam bevelijate tarnauti: stabams, kuriuos garbino jūsų senoliai anapus Upės; ar Amoriečiai šiame krašte, kuriame jūs gyvenate?" (Joz 24, 14s). Tauta pasirinko Dievą ir pasižadėjo jam būti ištikima (Joz 24, 18).

Kiekvienas mūsų privalome rinktis: Dievas ar pasaulis su jo nuodėmingais malonumais? Pasirinkdami Dievą, jam turime atsiduoti, visa paaukoti, net, jei būtų reikalas, atiduoti ir gyvybę. Būdami ištikimi Dievui, mes užsitikriname jo dangišką palaimą žemėje ir amžiną atlyginimą danguje. Pasirinkdami pasaulį, rizikuojame pražudyti sielą, o ir žemės gyvenime pasmerkti save apsivylimui, nesėkmei ir pažeminančiai vergystei kūniškoms užgaidoms.

Po eucharistinės kalbos, kai Jėzus primygtinai teigė, jog duos valgyti savo kūną ir gerti savo kraują, daugelis — net iš mokinių tarpo — pasipiktino ir atsitraukė nuo jo. Tada Mokytojas kreipėsi į apaštalus ir klausė: „Ar ir jūs norite pasišalinti nuo manęs?" Visų vardu atsakė Petras: „Viešpatie, kur mes eisime, tu turi amžinojo gyvenimo žodžius!" (Jon 6, 68s).

* * *

Randamės tarp Dievo ir velnio, tarp Kristaus ir pasaulio. Rinkimės Kristų ir sakykime su šv. Petru: „Viešpatie, pas ką kitą mes galėtume eiti, ką kita galėtume rinktis? Tik tave! Juk tu, tik tu, mums laiduoji amžinąjį gyvenimą! Ką gi padėtų mums,

kaip tu pats esi įspėjęs, jei ir visą pasaulį laimėtume, bet savo sielą pražudytume." (Mt 16, 26). Kad ir kiek kainuotų, turime rinktis Dievą, eiti su juo, nes tik su juo nepražūsime žemėje ir nepražudysime sielos amžinybėje. Tepadeda mums eiti Dievo keliu šv. Dorotėja savo pavyzdžiu ir savo užtarimu.

ŠV. DOROTĖJA
Vasario 6

Besilankant Lisieux, vienas iš Karmelio kapelionų aprodė šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės muziejų. Tarp kitų dalykų jis atkreipė dėmesį į nepaprastai gražias Šventosios kasas, kurios buvo nukirptos priimant vienuolės rūbą. „Ar manote, — sakė jis, — kad šiai Karmelio Gėlei nebuvo gaila netekti šių kasų, kurios ją pavydėtinai puošė žmonių akyse? Jas kerpant, tikriausiai jos akyse blizgėjo ašaros. Bet ji jas paaukojo Jėzui, ir buvo laiminga, kad galėjo paaukoti, kas jai itin buvo brangu!"

Šitai prisimena man, kai žvelgiu į kitą dangišką gėlę žemėje, būtent, šv. Dorotėją, kuri buvo kilusi iš Cezarėjos Kapadokijoje, gyveno ir buvo nukankinta imperatoriaus Dioklecijano persekiojimo eigoje IV šimtmetyje. Buvo dar jaunutė, bet aktyvi krikščionė. Todėl buvo suimta ir teisiama. Teisme buvo pastatyta prieš neišvengiamą pasirinkimą: ištikimybė Kristui ar mirtis; gyvenimas ar tikėjimo išdavimas?! Pasirinko Kristų ir su juo mirtį. Jėzui ji paaukojo savo dar vos pradėtą gyvenimą, paaukojo save visą. Jei Kūdikėlio Jėzaus Teresei nebuvo lengva paaukoti Išganytojui savo puošnius plaukus, tai buvo dar sunkiau šv. Dorotėjai paaukoti savo gyvybę. Šitai pilnai gali suprasti tik tas, kuris yra išgyvenęs, ką reiškia būti pastatytam prieš neišvengiamybę rinktis: gyvenimas ar mirtis, ištikimybė ar išdavimas?!

Kai teisėjas Šventajai kalbėjo, kai ją švelniai ragino apsigalvoti, pakeisti savo nusistatymą, priimti statomus reikalavimus, kad išgelbėtų gyvybę, kuri juk daug gero gali žadėti, nėra jokios abejonės, kad jos širdyje virė kova. Ji negalėjo nejausti noro gyventi. Šis noras yra instinkto veikiamas ir yra nepaprastai stiprus, sunkiai kontroliuojamas, sunkiai nugalimas. Šv. Dorotėja tačiau jį nugalėjo. Prieš daug žadantį žemės gyvenimą ji pastatė amžinybę, kuri juk daugiau žada. Pasirinko amžinybę. Pasirinkimas buvo teisingas, bet pareikalavo viršžmogiškos aukos, kokią gali

padaryti tik tas, kuris yra gaivinamas Dievo malonės.

Ištikimybė Kristui kiekvienam kainuoja. Tiesa, nekainuoja tiek, kiek kainavo šv. Dorotėjai ir didiesiems Bažnyčios kankiniams. Bet kainuoja. Tai yra visai suprantama. Kitaip juk ir būti negali. Mat, ištikimybe Kristui yra perkama bei pelnoma dangaus laimė. Amžinosios gi laimės, kuri yra begalinė, negalima pirkti už pigią kainą. Tai, ka vertinga, kainuoja.

Kristus priima ir įvertina mūsų ištikimybę jam, nors ir nelygiu būdu. Daugeliu atvejų jo gerumas viršija teisingumą. Visiems tačiau jis atlygina teisingai, bet kai kuriems duoda virš teisingumo (Mt 20, 8ss). Šv. Dorotėjai Viešpats suteikė tiek malonių, kad ji — visai jaunutė — laimėjo kankinės vainiką ir mirdama buvo įgalinta padaryti stebuklą, kuris suteikė tikėjimo malonę advokatui Teofiliui. Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresė gavo tiek malonių, kad jaunam savo amžiuje pasiekė šventumo ir tapo viena iš didžiųjų mūsų amžiaus šventųjų. O ir kiekvienam mūsų už kiekvieną auką Jėzus atlygina daugiau, negu esame verti, savo palaima žemės gyvenime ir laime amžinybėje.

Savo nuostabiai gražioje maldoje prieš mirtį, kuri yra žinoma kaip Vyriausio Kunigo malda, Jėzus meldė Tėvą už apaštalus ir tikinčiuosius, sakydamas: „Tėve, išlaikyk savo varde tuos, kuriuos man davei, kad jie būtų viena, kaip ir mes. Būdamas su jais, aš laikiau juos tavo varde. Aš sergėjau visus, kuriuos man davei, ir nė vienas jų nepražuvo, tik prapulties sūnus, kad išsipildytų Raštas. Bet va aš einu pas tave ir tai kalbu pasaulyje, kad jie turėtų savyje mano džiaugsmą pilną... Neprašau atimti Juos iš pasaulio, bet meldžiu apsaugoti nuo pikta" (Jon 17, 11-15).

Per pranašą Izaiją Viešpats užtikrina: „Jei klausysite manęs, jūs valgysite ir žemės gėrybių" (Iz 1, 19).

Vadinas, Dievas už ištikimybę atlygina ne tik danguje, o ir žemėje, teikdamas savo visokeriopą palaimą. Taigi, būdami ištikimi Dievui, ne tik laimime dangų, bet ir žemėje nieko neprarandame: priešingai, tik gauname, ko esame tikrai reikalingi.

Klauskime tad save: kaip yra su mūsų ištikimybe Dievui?

Kam gyvename: Viešpačiui ar sau? Į kur žvelgiam: į dangų ar į žemę? Šv. Dorotėja mus kviečia eiti dangaus keliu. Ar juo einame? Prašykime, kad ji siųstų mums iš dangaus, kaip anuomet advokatui Teofiliui, antgamtinių malonių žiedų ir vaisių, kad jų padedami drąsiai ir ištvermingai galėtume keliauti šventųjų keliais.

ŠV. DOROTĖJA
Vasario 6

I

Kartą besilankant Amerikoje teko matyti filmą „The Sound of Music". Filma turi istorinį pagrindą. Vaizduoja Austrijos karininko grafo von Thorp bei jo šeimos išgyvenimus nacių invazijos metu. Didingi Austrijos Alpių kalnai. Žavios Salzburgo apylinkės. Puošnūs grafo von Thorp rūmai. Turtingos vaišės. Simpatingi skaitlingos grafo šeimos vaikai. Neužmirštamoji Viena. Rūmai ir salės. Bažnyčios ir gėlėmis pasipuošusios aikštės. Garsioji Vienos artistinio jodinėjimo mokykla. Visa tai pagauna ir sužavi žiūrėtojo sielą. Už manęs ir mano draugo sėdėjo kelios mokyklinio amžiaus mergaitės. Viena jų, susižavėjusi, neištvėrė nepareiškus savo entuziazmo. Ji sakė: „O kaip būčiau laiminga, jei būčiau galėjusi gyventi anais laikais, anose gyvenimo sąlygose!"

Gyvename laikus, kai jaunimas protestuoja dėl dabarties, niekina praeitį, nes prieš save nemato ateities. Ačiū Dievui, kad ir mūsų dienose netrūksta jaunų sielų, kurios randa džiaugsmo dabartyje ir žavisi tuo, kas buvo gražaus praeityje.

Vakar, šv. Agotos šventėje ir šiandien prisimenant šv. Dorotėją mąsčiau ir klausiau savęs: „Ar grįš kada krikščioniškam pasauliui anie laikai, kada gyveno šios dvi didžiosios kankinės dėl tikėjimo ir skaistybės?" Ar vėl sulauksime laikų, kada žmonės atsigręš nuo žemės ir žvelgs į dangų? Ar sugrįš tie laikai, kada skaistybė nebus nešama į rinkas ir gatves parduoti už grašius, bet bus vertinama ir ginama iki mirties aukos? Ar ateis dienos, kada Kristus ir tikėjimas į jį bus statoma virš visko? Ar prigyvensim tų laikų, kada ne kūnas šėls ir paraduos, o siela viešpataus žemės žmonių gyvenime? Kada vėl žemė pasipuoš naujais šventaisiais,

kurie atsistos šalia šv. Agotos ir šv. Dorotėjos? Tiesa, vieną jau turime — šv. Maria Goretti.

Dievas laukia naujų šventųjų spindinčių nekaltybe ir šviečiančių giliu tikėjimu bei ištikimybe Dievui iki mirties. Reikia tačiau, kad mes siektume šventumo, kad mylėtume nekaltybę, kad būtume ištikimi Viešpačiui iki aukščiausio pasiaukojimo. Ryždamiesi ir siekdami šito, mes neisime nežinomu keliu, nekeliausime vieni. Šventieji mums rodys kelią, o Bažnyčios turtinga patirtis lydės mus ir mums padės.

II

Šv. Dorotėja savo pavyzdžiu mus moko, kaip reikia eiti keliu į šventumą, kaip galima pasiekti krikščioniško tobulumo.

1. Šv. Dorotėja troško ir darė visa, kad neštų Kristų žmonėms, ir taip įgalintų juos pasiekti išganymą. Nors dar jaunutė, buvo didžiai aktyvi Kristaus apaštalė. Tai atkreipė romėnų valdžios dėmesį. Ji buvo suimta, verčiama atsižadėti tikėjimo į Kristų, kankinama ir pagaliau pasmerkta mirti.

Rusų rašytojas Gogolis savo romane „Sermėga" kalba apie vieną valdininkėlį. Atsidūręs varge, jis vaikščiojęs Maskvos gatvėmis ir praeiviams siūlęs pirkti sidabrinį kryželį, kurį buvo pavogęs. „Pirkite, — sakė jis, — tai sidabrinis. Pone, tai tikro sidabro kryželis. Pone, pirkite!" Gal tai buvo istorinis įvykis, kurį buvo išgyvenęs pats Gogolis. Bet neabejotinai tai yra simbolinis kasdienio gyvenimo vaizdas. Kiek yra dvasinių valkatų gyvenimo gatvėse, kurie praeiviams siūlo parduoti savo sąžines, o kartais net patį Dievą! Yra tačiau ir tų, kurie eina per gyvenimą, spausdami kryžių savo rankose, jį dėdami prie lūpų ir prie širdies! Yra ir tų, kurie eina su kryžiumi rankose, ne kad jį parduotų, bet kad jį rodytų visiems, kad kviestų visus jį pamilti ir jame išganymą atrasti. Sekdami šv. Dorotėjos pavyzdžiu, eikime ir mes per gyvenimą su kryžiumi rankose, ne kad jį parduotume,

bet kad jį visiems rodytume, kad juo kviestume pamilti Nukryžiuotąjį, kuris mums neša išganymą.

2. Šv. Dorotėja mielai aukojo savo gyvybę dėl Kristaus. Kai teisėjas Sampricijus ją skatino nusilenkti valdžios reikalavimams: atsižadėti krikščioniško tikėjimo, ji drąsiai atsakė: „Mirtis man nebaisi. Šis gyvenimas manęs nevilioja. Kai nueisiu pas Kristų į dangų, ten aš viską atrasiu; ten — pas Jėzų — aš tikrą laimę atrasiu!" (Vie des Saints, Vol. II, 132)

Šiandien vyrauja kūno kultas. Užmirštama, kad kūnas, koks jis bebūtų, yra vien dulkė, kuri išnyksta nepastebėta. Kūnui vertę duoda tik siela. Taip kad žmogaus vertę nustato ne tai, ką jis šioje žemėje pasiekia, bet kiek jis gyvena malonės gyvenimu ir įvykdo antgamtinės vertės darbų. Juk Kristus priminė ir įsakė ne žemėje, o danguje siekti turtų. Nes žemės gėrybės nyksta ir gali būti išplėštos, kai tuo tarpu danguje laimėtos vertybės lieka nepaliečiamos (Mt 6, 19ss).

Ką reiškia kūnas be sielos dramatiškai pavaizduoja italų poetas Tobia Gorrio savo poemoje „La Gioconda". Venecijos didikas gašlumo pagautas peršasi ir ramybės neduoda jaunuolei Gioconda. Padėtis taip susikomplikuoja, jog Gioconda, kad išgelbėtų kai kuriuos brangius asmenis, yra priversta parsiduoti Barnabui. Kai asmens — brangūs Giocondai — tampa paleisti, ji prisistato Barnabui, bet pirma išgeria nuodų, o atėjusi taria: „Štai aš. Norėjai mano kūno. Aš jį tau duodu. Pažadą tesiu. Duodu kūną, bet tik jį, nes tu juk tik jo norėjai." Ištarusi šiuos žodžius, krinta ir miršta. Mirusis kūnas Barnabo jau nevilioja. Keikdamas jis bėga šalin. — Tai žemiško — nuodėmingo gyvenimo — skaudi, bet gyva realybė. Deja, daugelis ją supranta, kai jau yra pervėlu. Reikia siekti laimėti ne kūną, o sielą, nes laimint žmogaus sielą, laimima visas žmogus: su kūnu ir siela. Siela daro kilnų ir kūną ir jam užtikrina net dangų amžių pabaigoje.

Šv. Dorotėja, kai advokatas Teofilius tyčiodamasis paprašė atsiųsti jam iš dangaus, į kurį ji, pasmerkta mirčiai, sakė beeinanti, gėlių ir vaisių, atsakė: „Tikėk iš visos širdies į Dievą, dėl

kurio aš kenčiu šiuos bandymus, o atsiųsiu, ko tu mane prašai" (Vie des Saintas, vol. II, 132). Atvesta į mirties vietą Šventoji paprašė vieną 6 metų vaikutį nunešti advokatui Teofiliui jos skepetėlę ir pasakyti, kad Viešpats jam siunčia tai, ko jis prašė. Ir tikrai, advokatas skepetėlėje rado gėlių ir vaisių. Šis įvykis jį tiek paveikė, kad čia pat tapo krikščioniu.

Kaip advokatui Teofiliui šv. Dorotėja atsiuntė gėlių ir vaisių iš dangaus, taip ji atsiunčia kiekvienam malonių, kurių kas jos užtarimu prašo. Kreipkimės tad į ją ir jos užtarimo melskime kiekvienam mūsų reikale. Iš savo pusės siųskime Viešpačiui per ją savo dorybių gėles ir nuopelnų vaisius, kad taip pasiruoštume danguje galimai gražesnę buveinę.

ŠV. KAZIMIERAS
4 kovo

Šv. Kazimieras gimė 1458 metais spalių 3 d. Krokuvoje, Wavelio pilyje. Tėvas — Lietuvos-Lenkijos karalius Kazimieras. Motina — Habsburgų dinastijos kunigaikštytė Elžbieta. Būsimas Šventasis buvo vienas iš dvylikos karaliaus Kazimiero ir Elžbietos vaikų. Augo tad skaitlingoje ir giliai religingoje šeimoje. Vaikams lemiamos įtakos turėjo motina.

Vaikystę šv. Kazimieras praleido Krokuvoje. Jo mokytoju buvo garsus kronistas Dlugošas. Savo atsiminimuose apie savo mokinį, būsimąjį Šventąjį, jis taip rašo: „Tai buvo puikus, retų gabumų ir nuostabaus pasinešimo į mokslą jaunuolis". Kitas šv. Kazimiero mokytojas, garsus humanistas, Kalimachas pastebi, jog Karalaitis stebinęs jį savo dvasios kilnumu: tai buvęs „divus adolescens — dieviškas jaunuolis". Įvairūs istoriniai dokumentai liudija, kad šv. Kazimieras turėjęs labai gražią iškalbą ir gerai mokėjęs lotynų kalbą.

Augant karališkam dvare, neišvengiama buvo kokiu nors būdu būti įmaišytam į politiką. Kai Karalaitis Kazimieras buvo dar vos 13 metų, atsirado galimybė vienam iš karaliaus Kazimiero sūnų užimti Vengrijos sostą. Šiuo ypač rūpinosi motina — karalienė Elžbieta. Nutarta siųsti Kazimierą. 1471 metais jaunas Kunigaikštis su kariuomene iššygiavo į Vengriją. Deja, žygis dėl įvairių priežasčių nepavyko. Reikėjo grįžti atgal. Nepasisekimas giliai sukrėtė Kazimierą, ir jis apsisprendė linkti verčiau į dvasinį pasaulį, negu siekti žemiškos garbės ir galybės.

Karalius Kazimieras itin mylėjo sūnų Kazimierą. Jis svajojo jį palikti savo įpėdiniu Lenkijos ir Lietuvos karališkam soste. Turėdamas šią mintį, karalius Kazimieras stengėsi jaunąjį karalaitį Kazimierą galimai arčiau laikyti prie savęs, ar būtų Krokuvoje ar įvairiose ir dažnose kelionėse krašte ir svetur. 1474 metais Kazimieras drauge su tėvu atvyko į Lietuvą ir čia išbuvo iki 1475

metų pavasario. Antrą kartą karalius su karalaičiu Kazimieru atvyko į Lietuvą 1479 ir čia pasiliko kiek ilgiau, dėl kilusių krašte neramumų. Nors politika jauno Kazimiero neviliojo, vis dėlto, matydamas tėvo rūpesčius valdant neramią Lietuvos kunigaikštystę, jis stengėsi kalbėtis su karaliumi ir duoti jam patarimų bei nurodyti, kas jo manymu atrodė keistina bei darytina valdžios sferose. Kiek turimi dokumentai leidžia manyti, šv. Kazimieras bus daręs įtakos tėvui, kad pagerintų santykius su šv. Sostu, ir kad daugiau saugotų katalikišką Lietuvą nuo rusiškos ir provoslaviškos įtakos, kuri buvo aiškiai pastebima. Bebūnant Lietuvoje, buvo susektas sąmokslas nužudyti karalių, o su juo ir kunigaikštį Kazimierą. Šis faktas galutinai pastūmėjo būsimąjį Šventąjį Karalaitį nusigręžti nuo žemės ir atsigręžti vien į dangų. Tačiau tėvas vis dar bandė jį rengti ir lenkti prie karališko sosto.

1481 karalius pasiuntė Kazimierą atgal į Krokuvą, pavesdamas jam valdyti karalystę, kol jis galės sugrįžti atgal į Lenkiją. Šventasis, nors pasaulio valdžia jam nebuvo prie širdies, parodė didelės išminties ir sugebėjimo tvarkyti kraštą. Pirmoje eilėje jis išvalė karališką dvarą nuo visokio palaidumo. Greitai pagerino ekonominį gyvenimą. Išvystė labdarybę. Sudraudė Bažnyčios ir šv. Sosto priešus.

Politiniai uždaviniai ir rūpesčiai neatitraukė šv. Kazimiero nuo maldos ir atgailos. Priešingai, dar daugiau jį prie to lenkė. Ilgas valandas jis praleisdavo bažnyčioje besimelsdamas. Gyveno asketinį gyvenimą. Praktikavo griežtas atgailos priemones. Visa tai pakenkė jo sveikatai. 1483 Kazimieras vėl atvyko į Lietuvą. Čia liga pasireiškė visam savo rimtume. Karalius ir karalienė Elžbieta atskubėjo į Lietuvą prie sunkiai sergančio kunigaikščio Kazimiero. Daktarai ir motina, matyt, galvodami, jog ligos priežastis esanti tame, kad Kazimieras nesidomėjo pasaulio gyvenimu, o visas buvo atsigręžęs į amžinybę, ėmė raginti Karalaitį vesti žmoną ir imti gyventi daugiau fiziniu gyvenimu, atsisakant skaistybės, ką jis buvo pažadėjęs Dievui. Tačiau visi skatinimai ir motinos maldavimai buvo veltui. Jaunas kunigaikštis pareiškė,

jog bevelija mirti, negu atsižadėti skaistybės ir taip sulaužyti padarytą įžadą.

1484 metų pradžioje motinos lydimas Kazimieras iš Vilniaus persikėlė į Gardiną. Čia, motinos globojamas, kovo 4 d., t.y. vos po poros mėnesių nuo atvykimo, atsiskiria su šiuo pasauliu. Jo žemiškieji palaikai iš Gardino buvo perkelti į Vilnių ir iškilmingai palaidoti katedroje, ypatingai gražioje koplyčioje. Jau perkeliant kūną iš Gardino į Vilnių įvyko eilė stebuklų. Vilniuje prie jo kapo žmonės gausiai rinkdavosi ir melsdavosi. Vis nauji stebuklai skleidė gandą apie Kazimierą kaip šventąjį po visą kraštą. Žinia apie gausius stebuklus per mirusiojo Karalaičio užtarimą pasiekė Romą. Šv. Sostas tad paskelbė jį šventuoju ir jo vardą įrašė į Romos Bažnyčios martirologą. Šv. Kazimiero garbinimas paplito visoje Lietuvoje, Lenkijoje ir plačiame pasaulyje. Jis yra garbinamas kaip Lietuvos šventasis Globėjas. O Pijus XII, arkiv. J. Skvireckui prašant, šv. Kazimierą paskyrė dar ypatingu jaunimo globėju.

Po antros sovietų okupacijos Lietuvoje, Šventojo palaikai iš katedros buvo perkelti į šv. Petro ir Povilo bažnyčią Vilniuje, kur iki šiandien randasi.

II

Karalaitis Kazimieras yra šventas. Bet nuo to mus skiria penki šimtai metų. Nūdien, kai visa norima moderninti; kai į praeitį žiūrima beveik su panieka; kai reikalaute reikalaujama derintis prie dabarties, kai kas gal ir šv. Kazimierą norėtų palikti tik kaip muziejaus figūrą, į kurį būtų galima žvelgti su žingeidumu, bet kuris šių dienų gyvenimui vargu ar galėtą ką nors praktiško pasakyti.

Kas taip galvotų, neabejotinai klystų. Juk moralinės vertybės, šventumas yra nepraeinančios, nes, kas yra dvasiška, nenyksta, nors išoriniai gali ir keistis. Taigi ir šventieji savo asmenybė-

mis ir dorybėmis lieka visam gyvi ir aktualūs. Gyvas ir aktualus yra ir šv. Kazimieras, nors gyveno prieš penkis šimtus metų. Iš jo galime ir privalome daug ko pasimokyti.

1. Dažnai girdim kalbant apie vargšus. Į padanges keliami eiliniai darbininkai. Niekinami ir nekenčiami turtingieji. Drįstama Bažnyčią vadinti vargšų Bažnyčia. Tačiau tikrumoje Bažnyčia yra visų motina. O gerumo ir šventumo užtinkame ne tik pas vargšus, bet ir pas turtinguosius. Tai juk rodo ir šv. Kazimiero pavyzdys. Jis pasiekė šventumo gyvendamas karališkame dvare. Nors ir apsuptas karališko dvaro prabangos bei pasaulio vilionių, šv. Karalaitis liko tvirtas ir ištvermingas, nekaltas ir šventas.

2. Gyvename ekumenizmo laikus. Kai kas šiuo keliu nueina pertoli, būtent, siekiant vienybės, užmerkia akis prieš principus, neatsižvelgia į galimą pavojų pažeisti tikėjimo grynumą. Ir čia šv. Kazimieras yra pavyzdys. Nėra abejonės, jog jis norėjo krikščionių vienybės, o vis dėlto ragino tėvą karalių Kazimierą saugoti Bažnyčią Lietuvoje nuo provoslavijos įtakos, kas galėjo sudaryti pavojų tikrai Kristaus Bažnyčiai. Gyvenimas vėliau parodė, kad šv. Kazimieras buvo teisingai pramatęs. Juk provoslaviškoje ir caristinėje Rusijoje išaugo ir pasaulį užliejo komunizmas ir jo skleidžiamas ateizmas. Tiesa, turime atsiverti į kitus krikščionis, bet ne, kad iš kitų pasisavintume, kas tikėjimo ir moralės grynumui yra pavojinga, o verčiau, kad kitiems duotume tikrosios Kristaus Bažnyčios šventumą.

3. Gyvename didelio moralinio palaidumo laikus. Rizikuojame paskęsti moraliniame nuosmukyje. Girdisi balsai, kurie reikalauja seksualinės laisvės visiems. Celibatas daugelio laikoma paikybe. Skaistybės dorybė apšaukiama nenormalumu. Šio viso akivaizdoje šv. Kazimieras atsistoja prieš mus kaip spindintis pavyzdys. Skaistybę jis vertino virš fizinės gyvybės. Daktarams pastačius alternatyvą: vedybos ar mirtis? Šventasis nedvejodamas pasirinko mirtį. Jis bevelijo rinktis stovėti danguje prie Dievo sosto tarp skaisčiųjų, negu džiaugtis žemės gyvenime nepatenkinančiais kūniškais malonumais.

4. Šv. Kazimieras yra gyvas ne tik savo pavyzdžiu, bet ir savo dangišku užtarimu. gausūs per jo užtarymą įvykę stebuklai tai patvirtina. Paskojama, kad 1518 metais, kai Lietuvos kariuomenė prie Plocko buvo bepralaiminti mūšį prieš galingesnę rusų armiją, Šventasis pasirodęs lietuviams antgamtiniame regėjime ir užtikrinęs laimėjimą. Tai padrąsino lietuvius, ir jie tikrai kovą laimėjo.

Galingas šv. Kazimiero užtarimas yra ir nūdien. Mūsų nūdienėse nelaimėse ir sunkumuose galime ir turime su viltimi kreiptis į Lietuvos Šventąjį Karalaitį, o jis išmels dangaus palaimą ir leis išaušti pergalės dienai.

ŠV. KAZIMIERAS
4 kovo

Kiekvienas šventasis yra Dievo pašauktas ir siųstas atlikti kokią nors ypatingą misiją Bažnyčioje. Ir šv. Kazimieras turėjo jam Dievo skirtą misiją išganymo plano vykdyme. Kokia buvo ta misija? Kiek ir kaip ta misija lietė anų dienų Bažnyčios gyvenimą? Kiek ir kaip ji liečia ir mūsų laikų gyvenimą vykdant išganymo planą? Stengsimės į šiuos klausimus trumpai atsakyti, žvelgdami iš arčiau į šventąjį Kunigaikštį.

I

1. Šv. Kazimniero laikais viešąjį gyvenimą lėmė karalius ir karališkas dvaras. Taigi Viešpats kaip tik karališkame dvare pašaukė jauną Šventąjį, Lenkijos karaliaus ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio Kazimiero sūnų, Kazimierą. Jam Dievas pavedė lenkti Karalių ir karališką dvarą prie krikščioniško tobulumo, kad jie savo ruožtu puoselėtų krašte tobulesnį krikščionišką gyvenimą. Iš tikrųjų, šv. Kazimieras buvo sėkmingas įrankis Dievo rankose, siekiant dvasinio atgimimo ir dorybingo gyvenimo Lietuvoje ir Lenkijoje. Būdamas su tėvu Lietuvoje nuo 1479 iki 1481 šv. Kunigaikštis veikė karalių Kazimierą, kad pagerintų santykius su šv. Sostu; kad rūpintųsi tikėjimo saugojimu nuo besiskverbiančio rusicizmo ir provoslavizmo. Tik vėliau paaiškėjo kiek šis pavojus buvo didelis ir žalingas. Kai 1481 kunigaikštis Kazimieras buvo tėvo pasiųstas į Krokuvą, kad jo vardu tvarkytų Lenkijos gyvenimą, jis tuojau pasirūpino išvalyti karališką dvarą nuo viso to, ką jame rado neigiamo: nuo lėbavimų, nuo palaidumo, nuo pataikavimo ir intrygų. Be to, parodė didelės išminties ir sugebėjimų tvarkyti finansus. Dalį valstybinių išteklių panaudojo vargšams šelpti. Panaudojo visą savo griežtumą sudrausti Bažnyčios ir šv. Sosto priešus.

2. Šv. Kazimiero laikais valdantieji buvo virš visko, o pavaldiniai žemiau visko. Valdantieji sau leisdavo net, kas buvo neleistina, o iš pavaldinių buvo reikalaujama net, kas buvo virš jų pajėgumo. Valdantieji savindavosi privilegijas, o valdiniai teturėjo žinoti tik pareigas. Esant šitai padėčiai Dievas iš karališkos šeimos pašaukė šv. Kazimierą, kad jis savo pavyzdžiu ir savo įtaka parodytų, jog ir valdantieji privalo ne tik privilegijų reikalauti, bet ir pareigas ištikimai atlikti. Jis parodė taipgi, jog, kas yra neleistina pavaldiniams, tas neturi būti leidžiama ir valdantiems. Šv. Kazimieras visiems priminė, kad virš visko yra Dievas, ir visi jam turi paklusti, vykdydami teisybę, rodydami meilę ir siekdami gyvenimo šventumo.

Ką gyvas — žodžiu ir pavyzdžiu — mokino, tai po mirties šv. Kunigaikštis stebuklais patvirtino. Gausūs stebuklai bei maldų išklausymai šv. Kazimiero užtarimu sukėlė Lietuvoje ir Lenkijoje didelį dvasinį atgimimą bei atsinaujinimą.

II

Šv. Kazimiero pomirtiniai palaikai buvo ir yra pagarbiai laikomi Vilniuje, kur jis gyveno, ir kur miręs buvo palaidotas. Ilgą laiką jo karstas buvo laikomas katedroje specialiai jo garbei skirtoje koplyčioje, pastatytoje paties Karaliaus Kazimiero. Deja, po antros sovietų okupacijos 1944 metais, komunistinė valdžia pradėjo uždarinėti vieną po kitos gražiąsias Vilniaus bažnyčias. Buvo paliesta ir katedra. Ji paversta muziejumi. Šito pasėkoje šv. Kazimiero relikvijos buvo perkeltos ir iki nūdien yra laikomos šv. Petro ir Povilo bažnyčioje Antakalnyje.

Nuo Šventojo Kunigaikščio mirties jau praėjo 500 metų. Bet jis buvo ir lieka gyvas Bažnyčioje, kaip jos šventasis. Šventieji nemiršta, kaip nemiršta šventumas. Jie lieka gyvi dvasia ir malone. Mat, dvasia nemiršta, o malonė, kurią Dievas teikia jų užtari-

mu, yra ana gyvojo vandens versmė, kuri čiurlena iš dangaus į žemę ir nuo žemės į dangų (Jon 4, 14).

Šv. Kazimieras yra gyvas ir aktualus Bažnyčioje ir ypač Lietuvoje savo pavyzdžiu ir savo dorybėmis.

1. Jei Šventojo laikais visa reiškė galingieji ir valdantieji, tai nūdien gyvename kitam kraštutinume. Šiandien visų dėmesys yra nukreiptas į tikruosius ar tariamus vargšus, gyvenimo paskutiniuosius. Sudaroma įspūdis tartum būtų verti dėmesio vien pavaldiniai ir darbininkai; vien tie, kurie priklauso prie žemosios žmonių klasės. Atsiranda, kurie bando net ir Bažnyčią pristatyti, lyg ji būtų vargšų Bažnyčia. Kai tuo tarpu savo pašaukimu ji turi būti ir yra visų Motina. Kraštutinumai, skirstymai į klases, neišvengiamai iššaukia trynimąsi, skaldymąsi, pasidalinimą ir net kovas, kas yra priešinga Kristaus valiai. Kristus primygtinai įsakė visus mylėti ir būti viena, kaip jis yra viena su Tėvu (Jon 17, 23).

Šv. Kazimiero pavyzdys rodo, kad nūdienis posūkis į kraštutinumą, priešingą tam, kuris vyravo šv. Kazimiero laikais, yra lygiai apgailėtinas, kaip ir kiekvienas kitas kraštutinumas, nes yra klaidingas ir aiškiai priešingas Evangelijos dvasiai. Šv. Kazimiero asmenybė rodo, kad gerumo ir šventumo gali būti ne tik pas vargšus, bet ir pas turtingus; ne tik pas prastuolius, bet ir karališkame dvare. Pagrįstai liturginėje maldoje apie šv. Kazimierą sakoma: „Jis, apsuptas karališko dvaro prabangos ir pasaulio vilionių, liko tvirtas ir ištvermingas", nekaltas ir šventas. Kristus, tiesa, rodė daug meilės vargšams, bet jis lankėsi ir pas turtuolius; liepė mylėti visus, be klasės ir einamų pareigų skirtumo: prietelius ir neprietelius, turtingus ir vargšus, geruosius ir piktadarius. Plg. Mt 5-7.

2. Gyvename ekumenizmo laikus. Dedamos pastangos siekti krikščionių vienybės bei religinės taikos. Tai yra gražu. Kai kurie pasiekti rezultatai yra drąsinantys. Džiugu, kad liaunasi tarpkonfesinės rietenos; kad atsiranda bendra kalba; kad bandoma bendromis jėgomis kelti dvasines vertybes ir šalinti pikta. Nemalonu ta-

čiau, kad ir čia atsiranda kraštutinumų: atsiranda, kurie, norėdami žūtbūt ir kiek greičiau pasiekti vienybę, eina į neleistinus ir pavojingus kompromisus: užmerkia akis prieš tai, kas yra nepriimtina; nutyli tai, kas turi būti pabrėžtina, nes liečia pagrindines tikėjimo tiesas.

Žymus anglų rašytojas — konvertitas — Bruce Marshall savo romane „The Bishop — Vyskupas" (London 1970) su pagrindu ironizuoja Anglijos vyskupų ekumeninį entuziazmą, siekiantį hipokrizijos. Tarp kitko knygoje skaitome sekantį dialogą tarp Arkivyskupo ir Vyskupo Sufragano. Arkivyskupas su nepasitenkinimu klausia Sufraganą: „Girdėjau, kad savo pamoksle esate pareiškęs, jog krikščionybė yra vienintelė tikroji religija!" Paklaustasis atsako: „Argi tai netiesa, Jūsų Malone?" „Taip, — pabrėžia Arkivyskupas, — tačiau nebūtinai turėtume tai skelbti, šaukdami nuo stogų!" (p. 94). Kažką panašaus pats nesenai išgyvenau. Buvau pakviestas kalbėti apie komunizmą Pavia, Italijoje. Kalbėjau be polemikos, dėstydamas faktus apie komunizmo teoriją ir praktiką. Po konferencijos vietos Vyskupas kreipėsi į mane ir sakė: „Prelate, drąsiai kalbėjote! Jei mes taip kalbėtume, pasidarytume antipatiški!" Kitaip tariant, kai kas, kad būtų simpatiškas, nedvejoja nutylėti ir tai, kas yra šventa tiesa.

Deja, yra neginčijamas faktas, kad nutylima ir net reikalaujama nutylėti vienybės vardan kai kurias tikėjimo tiesas. Vienybė galima pasiekti tik ant tiesos pagrindo. Siekimas vienybės betkokia kaina nedavė ir neduos rezultatų. Perdėtas uolumas ekumenizme iki šiolei davė tik trupinius, o nuostolių daug patirta. Tikėjimas mažėja, religinis atšalimas didėja, moralinis nuosmukis plečiasi. Viso šio akivaizdoje šv. Kazimiero pavyzdys yra įspėjantis ir pamokantis. Šventasis Karalaitis troško krikščionių vienybės nemažiau, negu mes. Ir vis dėlto jis ragino savo tėvą karalių Kazimierą saugoti Lietuvoje Bažnyčią nuo provoslavijos įtakos, kad ji netaptų žalinga tikroji tikėjimo išlaikymui. Gyvenimas parodė, kad Šventasis buvo teisingas. Provoslaviškoje Rusijoje, kur Bažnyčia buvo pavergta valstybei, išaugo bedieviškas komunizmas,

kuris dabar vispusiškai graso pasauliui ir bedievybe ir politine vergija. Jei nūdien Lietuva yra katalikiška ir tikinti, jei teroras ir priespauda nepajėgė iki šiolei sugriauti Bažnyčios, tai tik dėl to, kad šv. Kazimiero patarimu buvo pasirūpinta apsaugoti Lietuvą nuo provoslavijos. Todėl ir nūdien, siekiant krikščionių vienybės, reikia, tiesa, atsiverti į kitus, bet ne tam, kad iš kitų visa priimtume, o verčiau, kad savo kitiems parodytume ir duotume. Iš kitos pusės reikia gerai apsižiūrėti, kad iš kitų nepriimtume to, kas yra klaidinga ir žalinga.

3. Visais laikais buvo palaidumo. Šiandien tačiau palaidumas yra pasiekęs tikro akiplėšiškumo. Jau nesigėdijama beveik niekuo. Priešingai, neretai ištvirkimu didžiuojamasi. Reikalaujama neribotos seksualinės laisvės. Mokyklose vyrauja seksualinis auklėjimas. Palaidumas tam tikru būdu yra net įstatymais laiduojamas. Žmogaus gyvuliškumas keliamas į aukštybes, lyg būtų pati aukščiausia vertybė. Susivaldymas išjuokiamas. Skaistybė laikoma nenormalumu. O pats žemiausias seksualinis iškrypimas, būtent, homoseksualizmas daug kur laikoma normalumu ir ginama įstatymais. Visomis priemonėmis stengiamasi paneigti tai, kas galėtų rodyti, kad galima atsisakyti kūniškų užgaidų, statant aukščiau dvasines vertybes. Iš čia puolimai prieš vienuolinį gyvenimą ir prieš kunigų celibatą.

Ir visa šitai turint prieš akis, šv. Kazimieras atsistoja prieš mus kaip šviesus pavyzdys. Jis, gyvendamas karališkame dvare, kur linksmybių netrūko, išliko skaistus. Jis pamilo skaistybę ir ją pastatė aukščiau net už fizinę gyvybę. Kai motina daktarų patariama ragino vesti, grasydama, kad kitaip gresia mirtis, Šventasis nedvejodamas atsakė, jog bevelija mirti, negu atsisakyti skaistybės. Šv. Kazimierą ne žemės malonumai viliojo, o dangus žavėjo. Jis siekė rastis danguje prie Viešpaties sosto tarp tų, kurie yra skaistūs (Ap 14, 4). Šv. Kazimieras, kaip Marija Betanietė, pasirinko geriausią dalį (Lk 10, 42), būtent, ne nykstančius žemės džiaugsmus, o viliojantį dangaus grožį ir laimę. Jis kviečia ir mus pasirinkti šią geriausią dalį, būtent, kilnumą ir pilnutinį

skaistumą. Nes tik šitai turi tikrą vertę, nežiūrint kas ką kitą teigtų.

* * *

Štai kodėl šv. Kazimieras yra gyvas ir aktualus mūsų dienose savo pavyzdžiu ir savo užtarimu pas dievą. Prašykime tad jį, kad padėtų mums vertinti nekaltumą; įgalintų išpažinti ir ginti tikrąjį tikėjimą; padėtų siekti šventumo, nežiūrint ar būtume turtingi ar vargšai, darbininkai ar valdininkai, pasauliečiai ar dvasiškiai.

ŠV. KAZIMIERAS

Broliai ir sesės Kristuje, mes iš Romos, iš katalikybės centro radijo bangomis jungiamės su jumis Lietuvoje, Vilniuje, švenčiant mūsų šventojo Kunigaikščio ir dangiškojo tautos Globėjo šventę šia ypatinga proga, kai jo relikvijos vėl grąžintos į katedrą, į gražiąją jo garbei skirtą koplyčią ir ilsisi prie besišypsančios Madonos kojų. Jungiamės su jumis malda ir ryžtu siekti šv. Kazimiero užtarimu atitaisyti mūsų tautoje, kas sugadinta; atstatyti, kas sugriauta; žodžiu, keltis naujam Dievo vaikų gyvenimui.

Šv. Kazimieras yra mums visiems puikus vadovas kelyje į laimingą ateitį žemės gyvenime ir į dangaus garbę amžinybėje. Savo gyvenimu jis mus moko, kad, einant slidžiais žemės keliais, galima nepaklysti, įmanoma dangų pasiekti ir šventuoju tapti.

I

Kunigaikštis Kazimieras buvo žmogus, kaip kiekvienas mūsų. Tiesa, jis turėjo ypatingų prigimties dovanų ir be to, buvo apdovanotas gausiomis dangiškomis malonėmis; bet turėjo ir žmogiškų silpnybių.

Šv. Kazimieras buvo gabus ir malonus; turėjo aukštų polėkių ir plačių užsimojimų. bet visų pirma ir virš visko jo žvilgsnis krypo į dangų, nors ir žemės reikalų jis neužmiršo. Kurį laiką svajojo apie karališką karūną. Vos trylikos metų jaunuolis, savųjų, ypač motinos, raginamas, bandė užimti Vengrijos sostą. Žygis nepasisekė, jaunas tačiau kunigaikštis nedarė iš to dramos. Priešingai, nesėkmę priėmė, it būtų Dievo malonė, kuri išlaisvino jį iš daugybės žemiškų rūpesčių, ir tuo pačiu įgalino pasišvęsti dvasiniam gyvenimui. Ir vis dėlto, kai tėvas karalius Kazimie-

ras panoro pavėsti jam laikinai rūpintis Lietuvos ir Lenkijos politiniais reikalais, tai nuolankiai priėmė ir visa atliko su didele išmintimi ir pilnu atsidavimu. Įvairius žemiškus valstybinius reikalus jis tvarkė, siedamas su dvasinėmis vertybėmis. Šventasis Kunigaikštis buvo įsitikinęs, kad žemiškas gerbūvis ir politiniai laimėjimai turi remtis dvasiniais principais, nes tik tai laiduoja tikrumą ir pastovumą žemiškų reikalų tvarkyme. Jis buvo tikras, kad visa galutinai reikia lenkti dangui ir palenkti Dievui, kadangi žmogus yra pašauktas, gyvendamas žemėje, siekti dangaus. Šv. Kazimieras, turėdamas savo rankose Lenkijos valdžią, pasirūpino turėti galimai geresnius santykius su šv. Sostu; ir darė visa, kad Katalikų Bažnyčia būtų galimai geriau saugojama nuo pavojų, kurie grėsė iš provoslavijos pusės. Tuo jis pasitarnavo ne vien Bažnyčiai, bet ir valstybei, apsaugojant nuo rusifikacijos.

II

Šv. Kazimieras buvo šio pasaulio sūnus, bet drauge buvo ir ištikimas Dievo vaikas. Turėjo žmogiškų silpnybių, bet pajėgė gyventi malonės gyvenimu, ir išaugo tobulas krikščionis, nemirštantis šventasis. Jis pasiekė dorybių pilnybę, bet pasižymėjo ypač tomis, kurios yra savos visai lietuvių tautai, būtent, pamaldumu, skaistumu, geraširdiškumu ir tėvynės meile.

1. Šv. Kazimiero pamaldumas buvo toks didelis, kad artimieji turėjo jį saugoti ir neretai drausti nuo pamaldumo pratybų, nes tai sunkino jo silpną sveikatą. Būdamas Vilniuje, naktimis — slapčia — išeidavo iš pilies ir, nuėjęs prie katedros durų, joms esant nakčiai jau uždarytoms, melsdavosi, nežiūrint klimato atšiaurumo. Tai neabejotinai sveikatai buvo pavojinga, žinant, kad sirgo tuberkuloze. Ypatingą pamaldumą šv. Kazimieras turėjo Dievo Motinai. Kai po mirties jo kūnas buvo perkeltas iš Gardino į Vilnių, atidarius karstą, jame buvo rastas tekstas himno Marijai, kurį Šventasis labai mėgdavęs, ir kuris iki mūsų dienų

giedamas visoje Katalikų Bažnyčioje, būtent, „Omni die dic Mariae — Kasdien sakyk Marijai". Buvo net manoma, kad šį himną pats Kazimieras bus parašęs.

2. Šv. Kazimieras, nors gyveno karališkame dvare, kur paprastai vyrauja žemiškų pasismaginimų dvasia, pamilo ir virš visko statė skaistybę. Ją tiek mylėjo, jog buvo pasirengęs verčiau mirti, negu rinktis moterystės gyvenimą. Mat, gydytojai galvodami, kad asketiškas gyvenimas statė pavojun jo sveikatą, patarė skatinti jauną kunigaikštį prie intensyvesnio fizinio bei žemiško gyvenimo. Motina — karalienė Elžbieta — ėmė tad raginti Kazimierą vesti žmoną, leistis daugiau į žemiško gyvenimo malonumus, kitaip yra pavojus, kad galįs mirti. Šventasis tačiau griežtai atsisakė priimti motinos ir daktarų siūlymus. Buvo apsisprendęs laikytis skaistybės, nors tai ir sutrumpintų jam žemės gyvenimą.

3. Kronikos teigia, kad šv. Kazimieras buvo gražaus veido ir meilaus būdo. Šitai užtikrino jam pasisekimą kaip privačiame, taip ir viešame karališko dvaro gyvenime. Jis tačiau paisė ne savęs, o žiūrėjo kitų: siekė ne savo, o kitų gero. Stengėsi visus suprasti, atjausti ir padėti. Noriai ir duosniai šelpė vargstančius.

4. Šv. Kazimieras mylėjo Lietuvą. Noriai vykdavo su tėvu į Lietuvą ir jį primygtinai prašė rūpintis Lietuvos reikalais. Pasiliko Lietuvoje iki mirties. O ir po mirties jis nuostabiai parodė savo meilę Lietuvai. Pasakojama, kad 1618 metais, lietuviams kovojant prieš rusus, prie Plocko Šventasis stebuklingai pasirodęs Lietuvos kariuomenei. Įvykis paveikęs lietuvius tiek, kad jie, nors būdami kariškai silpnesni, mūšį laimėję.

III

Šia iškilminga proga reikšdami savo meilę Šventajam Kazimierui, mūsų tautos dangiškam Globėjui, ryžkimės jį pagerbti sekdami jo pavyzdžiu, kad būtume naudingi žmonėms, savai tau-

tai ir visai žmonijai, o virš visko kad kiekvienas asmeniškai užsitikrintume dangų amžinybėje.

1. Ugdykime pamaldumą, kurio mus mokė mamytės ir močiutės, kai buvome mažyčiai. Būkime vis labiau pamaldūs Dievo Motinai. Juk esame Marijos žemės vaikai. Juk, kaip pabrėžė šv. Tėvas Pijus XI, Lietuva buvo ir turi būti „Terra Mariana — Marijos Žemė".

2. Branginkime nekaltumą, kurį taip gražiai apdainuoja mūsų liaudies dainos, minėdamos rūtelę žaliąją, žirgelį juodberėlį. Pakilkime virš kūniškų malonumų menkystės ir dvasios sparnais stenkimės kilti aukštyn prie dangiškų vertybių.

3. Visomis išgalėmis siekime gerumo. Stenkimės būti geraširdžiai. Būkime pasirengę vieni kitiems atleisti, vieni kitus suprasti, vieni kitiems padėti. Tepripildo mūsų sielas tikra krikščioniška meilė, kuri visa atleidžia, visa užmiršta; kuri moka duoti, nereikalaudama; moka aukotis, nesididžiuodama; kuri liepsnoja ir niekad neišblėsta. (1 Kor 13, 6ss).

4. Mylėkime mūsų Lietuvą. Mylėkime, nes ji yra mūsų motina, nes iš jos daug ką esame gavę; nes ji tiek daug kančių yra patyrusi; nes dėl jos tiek daug aukų sudėta, gyvybių paaukota. Turime mylėti tėvų kraštą, dėl jo aukotis, jam likti ištikimi, branginant mūsų lietuvišką kalbą, mūsų papročius, mūsų kultūrą.

Meilė Lietuvai įpareigoja mus visomis išgalėmis jai padėti dabartiniuose jos sunkumuose. Turime ją remti fiziniai ir dvasiniai, medžiaginiai ir moraliniai. Tebūnie mūsų šeimos sveikos ir gausios. Tai gyvybinė tautai parama. Kelkim rankas ir sielas maldai, prašant dangaus palaimos tame, kur žmogiškos jėgos negali padėti, kad Lietuva būtų gyva ir gaji, kad ji būtų laisva ir pajėgi. Tebūnie mūsų gyvenimas, kur besirastume, toks, kad teiktume garbę ir laimėtume prielankumą mūsų tautai. Darykime visa, kad Sibiro kankinių ir Lietuvos miškų aukos nebūtų veltui.

* * *

Šv. Kazimieras žvelgia į mus iš dangaus. Jis kviečia eiti jo eitu keliu. Kaip anuomet prie Plocko jis padrąsino Lietuvos karius kovoti ir laimėti, taip visada jis drąsina mus kovoti ir laimėti gyvenimo kovą, kad pasiektume dangaus džiaugsmą, bet taipgi kad žemėje paliktume neišdildomus gerumo, nekaltumo ir šventumo pėdsakus, kurie laimėtų mūsų tautai garbę svetimųjų akyse ir pelnytų dangaus palaimą pas Dievą.

ŠV. PAULĖ FRASINETTI
Šv. Dorotėjos Seserų Kongregacijos Įsteigėja
Kovo 11

I

Kai antrasis pasaulinis karas teriojo žemę; kai vokiečių karinė galybė grasė Didžiajai Britanijai invazija ir sunaikinimu, Winston Churchill buvo pašauktas vadovauti Anglijos vyriausybei. Kaip ministeris pirmininkas jis prabilo į tautą dramatine kalba. Jis kreipėsi į tautą ir sakė: „Brangūs tautiečiai, kreipiuosi į jus šią sunkią ir lemtingą valandą su drebančia širdimi, bet ryžtinga siela. Ką galėčiau jums žadėti? — Tik ašaras, vargą, kietą kovą, griuvėsius, kapus. Taip, deja, šitai galiu ir turiu jums žadėti. Bet viso to pabaigoje žadu, užtikrinu jums pergalę".

Winston Churchill savo pažadą ištesėjo. Karas pareikalavo daug aukų, atnešė daug vargo, išliejo daug ašarų, supylė daug naujų kapų. Bet viso to pabaigoje atėjo pergalė ir su ja nauja gyvenimo viltis Didžiajai Britanijai. Tačiau pačiam Winston Churchill, didžiajam karo laimėtojui, džiaugsmas tęsėsi tik trumpą laiką. Tauta greitai atsimokėjo jam nedėkingumu: jis pralaimėjo rinkimus į parlamentą ir turėjo perleisti krašto valdymą Labour Party vadui Clement Atley.

II

Šis istorinis įvykis atsistoja prieš akis, kai prisimenu ir mąstau šv. Paulės Frasinetti, šv. Dorotėjos Seserų Kongregacijos įsteigėjos, gyvenimą. Kai ši mūsų dienų Šventoji ėmėsi steigti naują vienuoliją, siaučiant pereito šimtmečio viduryje Italijoje masonerijos puoselėjamam antibažnytiniam nusiteikimui, savo

draugėms bei seselėms ji nežadėjo patogumų, nei malonumų; priešingai, nurodė tik sunkumus ir reikalavo visiško pasiaukojimo. Žadėjo tačiau laimėjimą pabaigoje, kaip ir W. Churchill anoje savo garsioje kalboje. Ir jos žadėtoji pergalė buvo kažkas tikresnio, kažkas pastovesnio, negu Churchillio žadėta ir pasiekta karinė pergalė, kuri greitai jį apvylė. Šventoji Paulė Frassinetti žadėjo pergalę dvasios prieš kūną; gėrio prieš piktą; dangaus prieš žemę. Šią pergalę ji pasiekė, ir ji jos neapvylė, bet pilnai patenkino. Ji jai užtikrino nenykstantį šventosios vainiką, o taip pat gausią dangaus palaimą tarnaujant Dievui ir Bažnyčiai. Jos pasiekti laimėjimai suteikė jai vidinės ramybės, pilno pasitikėjimo ir drąsos pernešti sunkumus ir su šypsniu veide sutikti mirtį.

III

Visi visada matydavo šv. Paulę Frassinetti giedrios nuotaikos ir pilną motiniško gerumo. Šią nuotaiką ir šį gerumą ji stengėsi įkvėpti seselėms ir auklėtinėms. Vienai iš seselių, būtent, Cargioli Šventoji rašė iš Genovos į Romą: „Mano mielosios, visus mūsų sunkumus, menkystes ir silpnybes sumeskime į meilės krosnį. Visa sudegs anoje šventoje ugnyje. Mes gi galėsime pradėti naują, tikrai šventą gyvenimą. Noriu dar jus paraginti, kad būtumėte linksmos, linksmos!" (G. Gremigni, Beata Paola Frasinetti, Vaticano 1930, 247). Seselei Vassallo kita proga rašė: „Drąsos, mano brangioji! Nesirūpinkite manimi, nesisielokite dėl kitų. Jėzus, kuris ateina pas mus su savo kryžiumi, yra su mumis. Ko tad turėtume bijoti? Pirmyn, pirmyn linksmos paskui Jėzų Kalvarijos keliu... Kartoju, drąsos! Kopkime linksmos į Kalvarijos kalną paskui Jėzų. Jo stiprinamos pasieksime viršūnę. Su juo kentėsime, bet po trijų dienų su juo prisikelsime garbingos" (Beata Paola Frassinetti, 222).

Sunkioje ligoje ir mirties pavojuje Šventoji buvo visai rami. Kai Bolonijoje vieną naktį ją ištiko dalinis paralyžius, budinčiai

seselei įsakė nežadinti vyresniosios ir nekviesti daktaro iki ryto. Taip elgtis reikia viršžmogiškos drąsos ir pasitikėjimo Dievu.

Kai gyvenimo valandos jau artėjo prie galutinės pabaigos, kai silpstančio kūno jėgos kovojo paskutinę kovą, paklausta, ar labai kenčia, Šventoji atsakė: „O taip, labai kenčiu, bet ne tiek, kiek Jėzus kentėjo. Jėzus, tik jis pilnai atsakė savo dangiškojo Tėvo valiai" (Beata Paola Frassinetti, 294). Po to šv. Paulė pažvelgė į prie lovos stovinčią Dievo Motinos stovylėlę ir su meile ir pasitikėjimu tarė: „Mano Madona, atsiminki, kad esu tavo dukra!" (Beata Paolo Frassinetti, 294).

Drąsa ir ramumas mirties akivaizdoje; priėmimas ir pernešimas su džiaugsmu gyvenimo sunkumų; gera nuotaika ir gerumas visiems ir visada, tai buvo ta pergalė, kurią šv. Paulė Frassinetti žadėjo ir pasiekė. Ši pergalė ją palydėjo iki dangaus ir yra amžina.

IV

Popiežius Pijus IX paskutinėje audiencijoje suteiktoje šv. Paulei ir su ja buvusioms seselėms bei auklėtinėms, atsiliepdamas į auklėtinės Elenos Bortaccini pasveikinimą, priminė šv. Eleną ir sakė: „Šv. Elena yra didžioji Bažnyčios šventoji... Ji surado mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus kryžių... Sekite šv. Elenos pavyzdžiu. Nesakau, kad eitumėte, kaip šv. Elena, ieškoti kryžiaus. Nėra reikalo ieškoti kryžiaus, nes ir neieškodamos jį rasite... Eiti ieškoti kryžių yra didžiųjų šventųjų dalis... Jūs priimkite tuos, kuriuos sutinkate. Tai kryželiai, kuriuos Jėzus mums siunčia, ir kuriuos reikia priimti su kantrumu..." Baigęs kalbėti šv. Tėvas, priėjęs prie šv. Paulės, tarė: „Paule, drąsos, drąsos!" (Beata Paola Frassinetti, 279).

Kristaus Vietininko Popiežiaus Pijaus IX žodžiai pasakyti anuomet dorotietėms ir jų auklėtinėms galioja ir mums. Šv. Tė-

vas priminė šv. Eleną, ją nurodė pavyzdžiu. Mes prisimename šv. Paulę Frassinetti, kurią Popiežius Jonas Paulius II 1984 metais kovo 11 d. paskelbė šventąja. Ji buvo didelė moteris. Ji yra šventoji. Reikia sekti jos pavyzdžiu. Pilnai gal ja nepaseksime, nes ji buvo Dievo išrinktoji ir pašauktoji ypatingai auklėjimo misijai Bažnyčioje, o mes esame eiliniai žemės žmonės. Sunkių kryžių mes neturime ieškoti, nes nepajėgtume jų nešti, bet galime ir privalome, kaip rekomendavo Popiežius Pijus IX dorotietėms ir jų auklėtinėms, priimti lengvus kryželius: mažus kasdieninius apsimarinimus bei pasiaukojimus. Tiesa, nėra lengva ir mažus kryželius nešti, bet yra būtina, kad pasiektume gyvenime tikrą pergalę, kuri siekia dangų, kurią pasiekė šv. Paulė Frassinetti. Kaip ją skatino ir drąsino senelis Popiežius Pijus IX, kuris pats tiek daug kentėjo vadovaudamas Bažnyčiai dramatiškai sunkiais laikais, taip nūdien šv. Paulė Frassinetti žvelgia į mus iš dangaus ir ragina, sakydama: „Drąsos, drąsos! Kelias sunkus, bet pergalė užtikrinta! Dangus yra gražus. Verta dėl jo aukotis. Verta eiti kryžiaus keliu, kad jį pasiektume."

ŠV. PAULĖ FRASSINETTI
Kovo 11

I

Popiežius Paulius VI savo kalboje III Pasauliečių Apaštalavimo ir Vyskupų Sinodo dalyviams pareiškė, jog turi mintyje paskelbti Bažnyčios Daktarais šv. Teresę iš Avilos ir šv. Kateriną Sienetę. Kiek vėliau šitai įvykdė. Šios dvi Šventosios, nors neturėjo aukštesnio mokslinio išsilavinimo, iškilo Bažnyčioje į pačias viršūnes Dievo malonės šviesa. Jų asmenyse įvyko, ką šv. Paulius yra nusakęs sekančiais žodžiais: „Žvelkite, broliai, į savo pašaukimą. Nedaug yra išmintingų žiūrint pasaulio akimis, nedaug galingų, nedaug aukštos kilmės. Bet Dievas išsirinko, kas pasauliui yra paika, kad sugėdintų išmintinguosius. Jis išsirinko, kas pasauliui yra silpna, kad sugėdintų kas stipra. Dievas išsirinko, kas pasauliui negarbinga, atmestina, niekinga, kad niekais paverstų, kas laikoma kažin kuo, kad tuo būdu joks žmogus nesigirtų Dievo akivaizdoje. Jo dėka ir jūs esate Jėzuje Kristuje, kuris mums tapo Dievo išmintis, teisumas, pašventimas ir atpirkimas" (1 Kor 1, 26-30).

II

Šalia šv. Teresės iš Avilos ir šv. Katerinos iš Sienos yra eilės kitų didžių Bažnyčios dukrų, kurios spindi ir spindės Dievo šviesa Bažnyčioje. Viena iš jų yra šv. Paulė Frassinetti, šv. Dorotėjos Seserų Kongregacijos įsteigėja, didelė apaštalė mokyklinio jaunimo tarpe, gyvenusi 19 šimtmetyje, bet šventąja paskelbta Popiežiaus Jono Pauliaus II 1984 metais kovo 11 d. Ir ji yra iš tų pasaulio akimis žiūrint mažųjų, kurią Viešpats iškėlė, kad pažemintų tariamuosius pasaulio didžiuosius.

Šv. Paulė Frassinetti šalia visų kitų dorybių ypač pasižymėjo besąlyginiu atsidavimu ir neišsemiama meile Bažnyčiai. Šventosios pirminis rūpestis buvo, kaip ji galėtų sėkmingiau tarnauti Bažnyčiai. Ji sielojosi dėl Bažnyčios sutinkamų ir išgyvenamų sunkumų. Ji kentėjo, kad matė Popiežių Pijų IX kenčiantį dėl Italijoje vykstančių anuomet revoliucinių judėjimų ir kovų prieš Bažnyčią ir prieš Kristaus Vietininko asmenį. Jos sielojimasis Bažnyčios reikalais atsispindi laiškuose, kuriuos ji rašė savo seselėms. Ji nuolat kartojo: „Reikia padėti Bažnyčiai! Reikia atjausti šv. Tėvą! Nors tai reikštų — kentėti, aukotis, būti persekiojamiems!" Šv. Paulės gyvenimas ir veikimas buvo Bažnyčios gyvenimas. Ėjo, keliavo, aukojosi visur, kur matė galimybę ir reikalą pasitarnauti Bažnyčiai. Ji rūpinosi ir darė visa, kad galėtų pasitarnauti Bažnyčiai, nieko nereikalaudama, nieko neprašydama.

Šv. Paulė Frassinetti ištikima Bažnyčios dukra. Kaip tokia ypatingu būdu nūdien yra aktuali ir sektina. Mat, gyvename laikus, kada daugelis net iš rinktinių asmenybių klausia visų pirma, ką Bažnyčia turėtų jiems duoti, o ne ką jie privalėtų atlikti. Jau minėtas III Pasauliečių Apaštalavimo Kongresas, įvykęs 1967 metais Romoje, savo rezoliucijose pateikė visą sąrašą reikalavimų Bažnyčiai, užuot pateikti laukiamų įsipareigojimų. Vadinasi, rinktiniai Bažnyčios vaikai ne savo atsidavimą žada Bažnyčiai, bet, priešingai, iš jos reikalauja privilegijų, valdžios, nepriklausomybės nuo vadovaujančio Autoriteto — vyskupų ir Popiežiaus. Jie nori rodytis esą pasaulio išmintingieji, galį pamokyti net Kristaus Vietininką. Šios rūšies apgailėtinų faktų parodė Popiežiaus Jono Pauliaus II nesenai įvykusi apaštališka kelionė Olandijoje ir Belgijoje. Šieji „išmintingieji" katalikai turėtų atsiminti šv. Pauliaus įspėjimą. — „Tegu nė vienas, — rašo Apaštalas, — neapgaudinėja savęs. Jei kas jūsų tariasi esąs išmintingas šiame pasaulyje, tepasidaro paikas, kad taptų išmintingas, nes šio pasaulio išmintis yra paikybė pas Dievą" (1 Kor 3, 18s).

Bažnyčia yra motina, todėl dosni. Ji teikia kiekvienam, kas

reikalinga ir naudinga. Ji teikia savo noru ir apsisprendimu, todėl nėra reikalinga nei paraginimų, nei tuo labiau primygtinų reikalavimų. Turime taigi sekti šv. Paulės Frassinetti pavyzdžiu. Ji stengėsi visa duoti Bažnyčiai, ir nieko nereikalauti. Bažnyčia tačiau jos neužmiršo, neužmiršo ir Dievas. Ją gausiai atlygino dangaus palaima tiek Kongregacijos, tiek asmeniškame gyvenime. Dievo laiminama ji iškilo į šventumo viršūnes. Žemėje buvo rami ir linksma, o danguje spindi šventosios garbe.

Sekdami šv. Paulės Frassinetti pavyzdžiu, ieškokime Bažnyčioje ne savęs, o sielų. Visa gi kita bus mums paties Dievo suteikta. Tiek yra ant žemės klystančių ir kenčiančių, ieškančių ir nerandančių dangaus šviesos. Jei nūdien daug kas tiek sielojasi padėti artimui kūno reikaluose, kaip tuo labiau turėtume rodyti gailestingumą gelbėdami sielas. Būdų ir priemonių šiam netrūksta. Malda, paskatinimas, pavyzdys!

* * *

Kartą vienos audiencijos metu Popiežius Pijus IX, pamatęs grupę seserų dorotiečių, sušuko: „O, va dorotietės! Jos gali išmokyti giedoti net paukštelį be sielos!" Mat, savu laiku šv. Paulė Kristaus Vietininkui buvo padovanojusi iš medžiagos padarytą paukščiuką, kuriame buvo įdėtas mechanizmas, taip kad jis galėjo pačiulbėti. Kiek yra pasaulyje žmonių, kurie yra it anas paukščiukas be sielos, be dvasinės gyvybės. Darykime visa, kad galėtume aniems nelaimingiems bedvasiams įkvėpti gyvybę, atgaivinti jų mirusią sielą, leisti jiems pajusti, kokia laimė yra jaustis ir būti Dievo vaikais.

ŠV. JUOZAPAS
Kovo 19

I

Šv. Juozapas buvo Judo giminės palikuonis, Dovido karališkos šeimos ainis (Mt 1, 20). Gyveno tačiau Galilėjoje, Nazarete. Buvo stalius. Vietinių gyventojų buvo laikomas eiliniu žmogumi (Mt 13, 55). Iš Padavimo žinome, kad turėjo brolį Kleofą, kurio trys sūnūs, vadinami Viešpaties Broliai, būtent, Jokūbas Mažasis, Judas Tadiejus ir Simonas Zelotes, buvo apaštalai. Kleopo šeima artimai gyveno su šv. Šeima. Juozapas ilgą laiką buvo nevedęs. Kodėl ir kaip apsisprendė vesti Mariją, neaišku. Yra spėjama, kad sutiko vesti Mariją vieno iš kunigų, gal būt Zacharijo, Jono Krikštytojo tėvo, paragintas. Mat, Marija buvo Zacharijo žmonos Elžbietos giminaitė. Pagal Padavimą Marija liko našlaitė ir buvo globojama bei auklėjama Jeruzalėje prie šventyklos. Nėra jokios abejonės, kad Juozapas ir Marija, būdami pašaukti būti Išganytojo tėvai, Viešpaties buvo specialiai pašaukti ir parengti šiam nelygstamam pašaukimui. Nenuostabu todėl, kad ryžosi eiti į moterystę apsisprendę gyventi skaistybėje. Šitai anuomet pas žydus buvo vargiai suprantama. Bet kas žmogui nėra suprantama ir neįmanoma, tai Dievui yra galima.

Kada ir kokiomis aplinkybėmis Juozapas ir Marija susižiedavo, nežinome. Žinome, kad sužieduotinė pas žydus teisiškai jau buvo žmona, įpareigota būti ištikima sužadėtiniui. Likdavo tačiau kurį laiką gyventi pas savuosius, kol sužadėtinis pagaliau neparsigabendavo iškilmingomis apeigomis į savo namus. Susižiedavimo laikotarpis galėjo tęstis ilgesnį laiką, net ištisus metus (Tob 8, 15; Mt 12, 1-14; 25, 1-12). Atsitiko, kad Marija, pirma negu Juozapas ją pasiėmė kaip žmoną pas save, turėjo Viešpaties

apreiškimą ir tapo motina dieviško Kūdikio (Lk 1, 26-38). Marija buvo pradėjusi Dievo Sūnų, laukiamą Mesiją iš šv. Dvasios, bet Juozapas šio fakto nežinojo. Kai tačiau sužinojo, kad jo sužadėtinė laukiasi kūdikio, kurio jis nebuvo tėvas, Juozapas susirūpino. Jam kilo nemaloni problema. Ką daryti? Įstatymas reikalavo nusikaltusią sužadėtinę nubausti: galėjo būti baudžiama net mirties bausme (AtĮ 22, 22). Juozapas buvo dievobaimingas. Jis norėjo būti ištikimas Įstatymui. Iš kitos tačiau pusės jis gerai pažinojo Mariją: žinojo, kad ji buvo nelygstamo gerumo ir pamaldumo jaunuolė. Juk ir į moterystę sutiko eiti tik su sąlyga gyventi nekaltybėje! Šitai lenkė Juozapą nekaltinti viešai Marijos. Nusprendė tad atsiskirti nuo jos, duodant specialų raštą, paslapčiomis (Mt 1, 19).

Juozapo apsisprendimas neatitiko Dievo valią. Todėl Viešpats jam apreiškė per sapną, kad vestų Mariją, nes kūdikį ji pradėjo iš šv. Dvasios: jis yra Dievo Sūnus, lauktasis Mesijas. Angelas Juozapui apreiškė, kad jis bus gimsiančio Mesijo teisinis tėvas: turės prisiimti taigi visas tėvo pareigas, globodamas Mariją ir gimsiantį dieviškąjį Kūdikį su tėviška meile. Juozapas nedvejodamas priėmė Viešpaties valią ir ją išpildė ištikimai, nors visa tai jam turėjo daug kainuoti.

Kelionė į Betliejų įsirašydinti (Lk 2, 1ss). Ieškojimas prieglaudos Betliejuje. Jėzaus gimimas gyvulių grotoje. Bėgimas į Egiptą ir buvimas Egipte (Mt 2, 13ss). Grįžimas iš Egipto ir apsigyvenimas Nazarete (Mt 2, 21ss). Juozapas ištikimai rūpinosi Jėzumi jo vaikystėje ir jaunystėje. Kasmet šv. Šeima šventėms vykdavo į Jeruzalę. Kartą Juozapas ir Marija turėjo didelio rūpesčio, kai jiems begrįžtant į Nazaretą, Jėzus, kuris jau buvo 12 metų jaunuolis, pasiliko Jeruzalėje. Neradę Jėzaus keliaujančių tarpe turėjo grįžti atgal. Trečioje dienoje jį pagaliau surado šventykloje. Evangelistas tačiau pakartotinai pabrėžia, kad Vaikelis Jėzus augo išmintimi ir malone žmonių ir Dievo akyse, ir savo tėvams buvo klusnus (Lk 2, 39-51). Taigi Marija ir Juozapas nors turėjo nemaža rūpesčių dėl Jėzaus, bet turėjo taipgi daug ir džiaugsmo,

matydami kaip jis augo ir stiprėjo, prisipildydamas išmintimi ir malone.

Juozapas mirė tikrai prieš pradedant Jėzui viešąjį gyvenimą. Mat, jo eigoje evangelistai nemini Juozapo, mini vien Mariją lydimą giminaičių (Mt 12, 48ss; Jon 2, 1ss).

Juozapui didžiausias atlyginimas už jo pasiaukojimą šv. Šeimai buvo, kad jis galėjo mirti ant Jėzaus rankų. Tai išimtina laimė žemės žmogui.

II

Šv. Juozapas visais laikais Bažnyčioje buvo išskirtinai garbinamas. Ypatingu būdu jis iškeliamas kaip Bažnyčios ir tikinčiųjų globėjas. Juk Dangiškasis Tėvas jam patikėjo savo viengimio Sūnaus ir žmonijos Išganytojo globą. Jis šias pareigas prisiėmė ir tobulai išpildė.

1. Šv. Juozapas visų pirma yra Bažnyčios globėjas. Bažnyčia juk yra Kristaus sužadėtinė (Ef 5, 22ss), yra pats mistinis Kristus. Taigi, kaip šv. Juozapas, gyvendamas žemėje, globojo, atlikdamas tėvo pareigas, Jėzų, taip jis iš dangaus globoja Bažnyčią. Popiežius Pijus IX 1870, Pirmojo Vatikano Susirinkimo tėvų prašomas, oficialiai paskelbė šv. Juozapą Bažnyčios globėju ir įsakė iškilmingai švęsti jo šventę kovo 19 d.

2. Šv. Juozapas yra krikščioniškų šeimų globėjas. Juk jis buvo Dievo pašaukimu šv. Šeimos galva. Jis su tėviška meile, kuri yra nelygstama, globojo Mariją ir dieviškąjį Sūnų. Savo darbu pelnė kasdienę duoną. Savo rūpesčiu ir pasiaukojimu saugojo Jėzų ir Mariją pavojų atveju. Darė visa drauge su švč. Motina, kad Vaikelis Jėzus turėtų visas sąlygas augti ir stiprėti išmintimi ir malone. Popiežius Leonas XIII 1889 šv. Juozapą paskelbė krikščioniškų šeimų; ir ypač darbininkų dangišku globėju (Vie des Saints, vol. III, 422).

3. Šv. Juozapas yra darbininkų patronas. Jis juk buvo sta-

lius. Savo veido prakaite pelnė sau ir šeimai kasdienę duoną. Pats Jėzus jam talkino kasdieniam darbe staliaus menkoje dirbtuvėlėje. Kaip Leonas XIII, taip ir Pop. Pijus XII pakartotinai paskelbė šv. Juozapą darbininkų globėju 1955 m., ir paskyrė specialią šventę gegužės 1 d., kada komunistai ir marksistai švenčia darbininkų dieną. Tuo Bažnyčia parodo, kad ne Marksas ir komunizmo apaštalai yra tikrieji darbininkų užtarėjai, bet Bažnyčia, kuri rūpinasi ir socialiniu teisingumu, bet taipgi užtikrina ir dangaus pagelbą, tiek žemiškuose rūpesčiuose, kiek visų pirma sielos reikaluose. Nes žemėje žmogus ne vien duona gyvena, o yra reikalingas ir dvasinių vertybių.

4. Šv. Juozapas yra kunigų globėjas. Jis buvo tartum pirmutinis N. T. kunigas. Juk jis pirmas aukojo Kūdikėlį Jėzų Jeruzalės šventykloje (Lk 2, 21-38). Jis jį mažutį ant rankų nešiojo, prie širdies glaudė. Jis jį saugojo ir globojo. Jį žemės keliu lydėjo. Su juo kasdieniu džiaugsmu ir skausmu dalinosi. Bet šitai visa vykdo Eucharistinam Jėzui kiekvienas kunigas.

5. Šv. Juozapas yra visų tikinčiųjų globėjas. Kiekvienas šventasis yra mums žemės žmonėms dangiškas globėjas. Bet šv. Juozapas, būdamas Bažnyčios globėjas, yra išimtinai visų tikinčiųjų patronas.

Šv. Juozapas yra pasirengęs mus užtarti, mums dangaus pagelbos siųsti. Reikia tačiau, kad mes jam pasivestume. Jei Jėzus jam buvo klusnus, kaip tuo labiau mes turime jo globai pilnai atsiduoti.

Prašydami sau šv. Juozapo užtarimo privalome melsti jo užtarimo Bažnyčiai, kurį visada buvo ir yra ana Apreiškimų knygos moteris, kurią puola ir persekioja pragariškas slibinas (Ap 12, 1-18).

* * *

Lenkdami mūsų galvas ir keldami mūsų širdis prie šv. Juozapo, prašykime jo užtarimo visiems mūsų brangiesiems, kurie nešioja Juozapo vardą. Jų šventėje geriausias sveikinimas, gražiausias linkėjimas yra malda, kad šv. Juozapo — dangiškojo Globėjo — užtarimu jie gautų visokeriopų malonių žemės gyvenime, bet ypač, kad jie galėtų mirti kaip šv. Juozapas Kristaus rankose.

ŠVENTAS PETRAS APAŠTALAS
Birželio 29

I

Šv. Jono bazilikoje Romoje tarp didingų 12 apaštalų statulų galime žavėtis didinga šv Petro figūra. Apaštalų Kunigaikštis stovi pakėlęs ranką, kad laimintų Miestą ir visus pasaulio tikinčiuosius iš šios gražiosios katedros, kuri yra visų Romos ir pasaulio bažnyčių galva ir motina (Omnium ecclesiarum Urbis et Orbis caput et mater). Kairėje rankoje laiko raktus. Tai primena, kad jis yra Kristaus Vietininkas, turįs aukščiausią valdžią Bažnyčioje, galįs atidaryti ir uždaryti duris į išganymą. Po pažaste laiko Evangelijos knygą. Tuo ženklina, jog tik Bažnyčia turi „amžinojo išganymo žodžius" (Jon 6, 68); jog tik Bažnyčios rankose Evangelija yra gyvas Dievo žodis. Drabužiai driekiasi, tartum eitų vėjo blaškomas. Tuo primena, kad Bažnyčia plaukia Kristaus Vietininko laivelyje audringoje jūroje. Jo žvilgsnis gilus, o veidas ramus. Tikrai didinga ir įspūdinga statula. Verta šio didžiojo apaštalo, kurį Kristus pavadino uola, kuriam patikėjo Bažnyčios vairą.

II

Kalbėdami apie šv. Petrą, žvelkime į jį kaip asmenį, kaip apaštalą ir kaip Kristaus Vietininką žemėje.

1. Kas buvo šv. Petras kaip asmuo, kaip žmogus? — Jis Simonas, Jonos sūnus (Jon 1, 42). Kilme galilėjietis. Gimęs ir augęs Betsaidos miestelyje, kuris radosi rytinėje Jordano pusėje, prie intako į Genezareto ežerą (Jon 1, 44; Mk 8, 22). Profesija žvejys (Mk 1, 16). Šią profesiją greičiausiai paveldėjo iš šeimos (Lk 5, 4). Buvo vedęs. Žmona greičiausiai buvo iš Kafarnaumo.

Nes Petras vėliau gyveno Kafarnaume (Mt 8, 14; Mk 1, 30; Lk 4, 38). Iš Galilėjos Petras su broliu Andriejumi buvo atvykę į Judėją pasiklausyti Jono Krikštytojo pamokslų. Čia Andriejus pirmas sutiko Kristų (Jon 1, 35-42). Andriejus pristatė Jėzui savo brolį Simoną. Šia proga Išganytojas jam davė naują vardą: Petras — Kefa — Uola (Jon 1, 42). Vardo pakeitimas pas žydus turėjo savo specifinę prasmę. Šeimininkas vergui duodavo naują vardą. Tuo pažymėdavo, kad jis yra jo ponas, o jis jo vergas ar jo tarnas. Kristus duodamas Simonui Petro vardą siekė pažymėti, kad jis jam priklausys, turės su juo išskirtinai artimus ryšius, būtent, bus paskirtas jo Vietininku, jo įsteigsimos Bažnyčios galva (ApD 15, 14; 2 Petr 1, 1; Mt 16, 17).

Petras buvo didelė, bet drauge paprasta asmenybė. Ūmus, bet nevisada gilus. Tiesus, bet kartais permažai atsargus. Ryžtingas, bet ir bailus. Aukštų polėkių, bet nuolankus. Jautrus, bet griežtas principuose (Mt 16, 17; 17, 4; 26, 33; Mk 14, 22; Jon 13, 8; 10, 10; ApD 4, 20; 5, 9ss). Tai giliai žmogiška asmenybė, bet su atvira širdimi ir gilia meile Dievui. Gal šiame ir glūdi paslaptis, kodėl Jėzus jam, o ne kuriam kitam iš apaštalų patikėjo aukščiausią valdžią savo Bažnyčioje. Žmogiškas Petro silpnumas turėjo rodyti, kad Bažnyčią valdo pats Kristus. O gilus jo tikėjimas ir besąlyginė meilė buvo laidas, kad jis jungsis su dieviška Mokytoju, ir Kristus veiks per jį savo dieviška galia.

2. Pažvelgę į Petrą — žmogų, žvelkime į jį — Kristaus apaštalą. Kristų pažino Petras Užjordanėje — Betanijoje. Į čia buvo atvykęs su savo broliu Andriejumi ir Zebediejaus sūnumi Jonu pasiklausyti Jono Krikštytojo. Andriejus su Jonu pirmieji susitiko Nazareto Mokytoją. Jie, pakviesti, atėjo pas jį ir su juo praleido visą dieną. To užteko, kad įsitikintų, jog Jėzus yra tikrai Mesijas. Sugrįžęs, Andriejus papasakojo Simonui — Petrui, kad sutiko Jėzų, ir kad jis esąs lauktasis Mesijas. Sekančią dieną Andriejus atvedė brolį Simoną pas Mokytoją. Susitikimas buvo ypatingas. Vos Andriejus pasirodė su broliu, Jėzus atidžiai pažvelgė į jį ir iškilmingai, kaip tai darydavo valdovai, tarė: „Tu

Jonos sūnus Simonas! Tu vadinsiesi Kefas!" Evangelistas priduria, paaiškindamas, kad aramaiškas Kefa, graikiškai reiškia Petros — Uola (Jon 1, 42). Vardo davimas turėjo pas žydus gilią prasmę. Naują vardą paprastai duodavo valdovai, ir tai ženklindavo, kad gavusysis naują vardą lieka priklausąs valdovui. Iš čia seka, kad Kristus, suteikdamas Simonui naują — Petro — vardą pasirodė esąs ne eilinis žmogus, o Viešpats, galįs sau savintis asmenis, kurie jam reikalingi; iš kitos pusės davė suprasti, kad Simonas — Petras yra pašauktas turėti su juo — Mesiju — ypatingus ryšius: turės būti uola, ant kurios pastatys savo Bažnyčią (Mt 16, 18).

Keliems mėnesiams praslinkus po susitikimo Betanijoje — Užjordanėje, Jėzus vėl sutiko Petrą ir Andriejų, o taip pat Zebediejaus sūnus Joną ir Jokūbą, Galilėjoje. Mokytojas, lydimas minios, ėjo Genezareto ežero pakraščiu. Beeidamas išvydo Petrą ir Andriejų. Jie po žvejybos plovė tinklus. Jėzus žinojo, kad jie, visą naktį triūsę, nieko nepagavo. Paragino tad juos atsistumti nuo kranto ir užmesti tinklus. Petras priminė, kad, nors nakties žvejyba buvo nesėkminga, bet paklusdamas Mokytojui, bandys užmesti tinklus. O, užmetus, pagavo visą daugybę žuvų. Petras suprato, kad įvyko stebuklas: kad Jėzaus intervencijos dėka pagavo tiek žuvų. Todėl ištraukęs tinklus į krantą, puolė Jėzui į kojas, tardamas: „Atsitrauk nuo manęs, Viešpatie, nes esu žmogus nusidėjėlis". Bet Jėzus jam sakė: „Nebijok. Nuo šiol tu žvejosi žmones" (Lk 5, 1-11). Ir čia pat pakvietė juos abu sekti jį. Šiuo Kristus pašaukė du pirmuosius apaštalus. Jie gi, palikę visa, sekė Išganytoją.

Kiek paėjęs toliau, Jėzus išvydo Zebediejaus sūnus Joną ir Jokūbą. Šieji buvo valtyje ir taisė tinklus. Jėzus ir juos pakvietė sekti jį. Ir jie nedvejodami, palikę tėvą su samdiniais, sekė jį. Taip Jėzus pašaukė keturis pirmuosius apaštalus. Vėliau Mokytojas į apaštalų tarpą pakvietė dar kitus 8. (Mk 1, 16-20). Iš viso taigi Jėzus pasirinko ir pašaukė 12 apaštalų. Mat, kaip S. T. Sinagoga rėmėsi 12 Izraelio giminių, taip N. T. Bažnyčia turėjo iš-

augti ant 12 apaštalų pagrindo (Ef 2, 20). Evangelistas Morkus rašo: „O (Jėzus) užkopė ant kalno ir pasišaukė pas save tuos, kuriuos jis pats norėjo, ir jie atėjo pas jį. Ir paskyrė dvylika, kad būtų su juo" (Mk 3, 14).

Dvylikos apaštalų tarpe Petras tuojau išsiskyrė iš kitų savo asmenybe. Jis pirmauja savo iniciatyva. Pirmas imasi kalbėti, pirmas pradeda veikti. Klausia ir teiraujasi visų vardu; o klausiamas taipgi atsakinėja visų vardu (Mt 15, 10ss; Mk 5, 27; Mt 16, 18; Jon 6, 69). Jis, o ne kuris kitas, ryžtasi eiti prie Mokytojo virš vandens (Mt 14, 25). Jis šoka iš laivelio ir skuba pirmas pasiekti Išganytoją ant kranto (Jon 21, 7). Jis bando įtikinėti Jėzų, kad neturi leistis būti suimamas ir kankinamas (Mt 16, 22). Jis priešinasi, kad Mokytojas plautų jam kojas, o Jėzaus įspėtas, čia pat prašo, kad plautų ne tik kojas, bet galvą ir rankas (Jon 13, 9). Kai Mokytojas įspėja, jog vienas jų jį išduosiąs, Pertras pareiškia, jog jis jo neišsiginsiąs, net jei reikėtų ir mirti (Jon 13, 37). Jėzų suimant, Petras griebiasi kalavijo, kad jį gintų (Jon 18, 10). Mokytoją suėmus, kai kiti apaštalai išsibėgioja, Petras su Jonu jį seka į vyriausio kunigo Kaifo rūmų kiemą (Jon 18, 16).

Kristus iš savo pusės nuo pat pradžios Petrą išskyrė iš kitų, išimtinai į jį atsinešė. Jam suteikė naują vardą, pažymėdamas tuo jo ypatingą priklausomybę sau. Savo apaštalavimo eigoje Jėzus ypatingu būdu tris apaštalus išskyrė iš kitų ir laikė prie savęs, būtent, Petrą ir Zebediejaus sūnus Joną ir Jokūbą. Juos pasiėmė su savim ant Taboro kalno, kad būtų atsimainymo liudininkai (Mk 9, 1-8). Jiems trims leido būti liudininkais Jairo mergaitės prikėlimo iš numirusiųjų (Lk 8, 51). Juos tris pagaliau pasiėmė su savim Alyvų darže, kad būtų jo agonijos liudininkai (Mk 14, 33). Iš trijų dar ypatingu būdu išskyrė ir savo meilę parodė dviems, būtent, Petrui ir Jonui. Jiedviem pavedė parengti Paskutinę Vakarienę (Lk 22, 8). Jiedviem skyrė pirmąsias vietas prie stalo valgant Velykų Avinėlį (Jon 13, 23). Jiedviem pagaliau parodė išskirtino prielankumo, kai po prisikėlimo pasirodė Galilėjoje (Jon 21, 1-22). Iš visų tačiau išskyrė Petrą. Jam vienam,

kaip jau minėjome, davė naują vardą, kas reiškė, kad jam teks ypatinga rolė Kristaus Bažnyčioje. Pilypo Cezarėjoje, kai Petras visų vardu išpažino savo tikėjimą, kad Jėzus yra Mesijas ir Dievo Sūnus, Mokytojas pažadėjo jam primatą savo Bažnyčioje. Jam davė Petro — Uolos vardą, nes ant jo kaip uolos pastatys savo Bažnyčią, kuri bus nenugalima. Šia proga Išganytojas aiškiai pasakė, kad Petrui, ne kuriam kitam, suteiks aukščiausią valdžią savo Bažnyčioje, kuri remsis ne žemiška, o dieviška galia (Mt 16, 13-19). Petrui pirmajam Mokytojas plovė kojas (Jon 13, 5ss). Už jį specialiai meldėsi, kad jo tikėjimas nesusilpnėtų, ir kad jis galėtų stiprinti kitus brolius (Lk 22, 32). Galiausiai, prieš įžengiant į dangų, jam pavedė ganyti avis ir avinėlius, t.y. visus: tikinčiuosius ir hierarchus, kitaip tariant jam suteikė aukščiausią valdžią Bažnyčioje (Jon 21, 15ss). Už visa tai Jėzus pareikalavo iš Petro aukščiausios meilės ir ištikimybės iki mirčiai.

3. Pažinę Petrą — apaštalą, žvelkim dabar į jį kaip Kristaus Vietininką žemėje. Pradžioje apaštalai, tiesa, ginčijosi, kas iš jų bus vyriausias mesijaninėje karalystėje (Lk 22, 24; Mt 20, 21). Bet po paskutinių Mokytojo pareiškimų visi galutinai suprato, jog Petrui yra suteikta vyriausia valdžia. Todėl be jokių rezervų visi pripažino Petrą Bažnyčios galva. Visuose apaštalų sąrašuose Petras minimas pirmoje vietoje (Mt 10, 2-5; Mk 6, 7-13; Lk 9, 1-5; ApD 1, 13). Evangelijose ir Apaštalų Darbų knygoje kalbant apie apaštalus daugeliu atvejų sakoma: „Petras ir su juo buvusieji" (Lk 8, 45). „Petras ir kiti mokiniai" (Mk 16, 7). „Petras drauge su vienuolika" (ApD 2, 14).

Kristui įžengus į dangų, Petras tuojau pradeda vadovauti besikuriančiai Bažnyčiai. Jis imasi iniciatyvos į Judo Iskarijoto vietą išrinkti dvyliktą apaštalą — Motiejų (ApD 1, 15-26). Sekminių dieną, šv. Dvasiai nužengus ant apaštalų regimu būdu, Petras pirmasis prabilo į minią ir kalbėjo visų vardu (ApD 2, 14-38). Po to viešai ėmė skelbti Kristų Jeruzalėje. Padarė pirmą stebuklą: pagydė luošą elgetą (ApD 3, 1-4, 22). Petras ėmėsi vadovauti socialinei krikščionių veiklai, reikalaudamas iš visų tiesumo ir

klusnumo (ApD 5, 1-11). Jis pirmas pradėjo skelbti Evangeliją už Jeruzalės ribų. Vyko su Jonu į Samariją, kad uždėtų tikintiesiems rankas ir suteiktų šv. Dvasią (ApD 8, 14-25). Aplankė Lydą ir Jafą. Čia gavo apreiškimą priimti į tikinčiųjų bendruomenę pagonis. Pirmą iš šiųjų priėmė romėnų karininką Kornelijų (9, 13-10, 48).

Kai Saulius — Paulius specialiu Kristaus apsireiškimu prie Damasko vartų buvo pašauktas būti apaštalu tarp pagonių (ApD 9, 1-23), jis atvykęs į Jeruzalę prisistatė Petrui, kurį pripažino pagrindiniu Bažnyčios ramsčiu (Gal 2, 6ss).

Kai Erodas Agripa pradėjo persekioti krikščionis ir suėmė Petrą, „visa Bažnyčia nepaliaujamai meldėsi už jį" (ApD 12, 5). Stebuklingai išlaisvintas iš kalėjimo, Petras paliko Jeruzalę. Kur jis nuvyko, tikslių žinių neturime. Euzebijus liudija, kad jis atvyko į Romą ir čia suorganizavo krikščionių bendruomenę (HE 3, 1-2). Imperatorius Klaudijus 49 metais, dėl kilusių mieste neramumų, kuriuos sukėlė žydai prieš krikščionis, įsakė visiems žydams apleisti Romą (Suetonius, Vita Claudii, 29). Įsakymas, aišku, palietė ir Petrą. Jis grįžo atgal į Jeruzalę. Čia 50 metais jis vadovavo pirmajam Bažnyčios Susirinkimui, kuriame buvo svarstoma ir nutarta, kad krikščionys iš pagonių neprivalo laikytis ritualinio žydų įstatymo potvarkių, bet patarta susilaikyti nuo to, kas galėtų krikščionis iš žydų papiktinti (ApD 15, 6-29). Iš Jeruzalės Petras persikėlė į Syrijos Antijochiją. Čia pasiliko kurį laiką. Vietinėje krikščionių bendruomenėje santykiai tarp krikščionių iš žydų ir iš pagonių buvo gana įtempti. Reikėjo didelio atsargumo ir išminties, kad nebūtų papiktinti vieni, ar atstumti kiti. Dėl taktikos buvo atsiradę skirtingų nuomonių net tarp Petro ir Pauliaus. Šis pastarasis išdrįso padaryti Petrui priekaištą, kad jis pataikaująs krikščionims iš žydų, ir tuo pačiu atstumiąs tuos, kurie buvo iš pagonių (Gal 2, 11-17). Šv. Jeronimas liudija, kad Petras buvo Antijochijos bažnyčios įsteigėjas ir pirmasis vyskupas (De vir. Ill.: PL 23, 638). Iš Antijochijos Petras vyko į Vakarus, lankydamas M. Azijos ir Peloponeso krikščioniškas

bendruomenes (Eus. HE 2, 25: PG 20, 209). Galiausiai vėl atsidūrė Romoje. Čia apaštalavo ir vadovavo vietiniams krikščionims, kol buvo Nerono įsakymu suimtas ir nužudytas žemyn galva ant kryžiaus Nerono cirke, Vatikano kalvos papėdėje. Petro buvimą, mirtį ir palaidojimą Romoje paliudija neginčijami istoriniai ir archeologiniai dokumentai. Petras buvo nukryžiuotas 67/8 metais. Jo kūnas buvo palaidotas šalia cirko esančiuose kapuose, kur dabar stovi didingoji šv. Petro bazilika. Pirminę baziliką, kaip žinome, pastatė šv. Elena IV šimtmetyje. Nežiūrint kad romėnų įstatymai draudė statyti pastatus ten, kur anksčiau buvo kapai, šv. Elena drįso sulaužyti įstatymą, kad pagerbtų apaštalų Kunigaikštį. Ten, kur ilsėjosi Kristaus Vietininko mirtingieji palaikai, ji pastatė šio apaštalo garbei bažnyčią. Viduramžiais šios pirminės bazilikos vietoje buvo pastatyta dabartinė bazilika. Ją suprojektavo Bramantė, o atbaigė Michelangelo ir Bernini. Tai pati didžiausia ir puošniausia iš visų bažnyčių pasaulyje.

III

Ką mums sako Petras, kai į jį žvelgiam kaip asmenį, kaip apaštalą ir kaip Kristaus Vietininką?

1. Kaip asmuo Petras buvo su žmogiškomis silpnybėmis, buvo eilinis žmogus. Bet tuo pačiu jis buvo aukštų polėkių ir didelės energijos; nuolankus ir tiesus; gilaus tikėjimo ir nuoširdžios meilės Dievui vyras. Jėzus jį pašaukė ir paskyrė būti rinktiniu apaštalu ir savo Vietininku žemėje.

Taigi, kai jaučiamės silpni ir nuodėmingi, menki ir nereikšmingi, nenusiminkime. Gilus tikėjimas ir nuoširdi meilė Dievui, nuolankumas ir teisumas ir mums atidaro duris į Kristaus širdį ir į dvasinių vertybių lobyną.

2. Kaip apaštalas Petras rodėsi esąs pirmasis, jautė išimtiną Mokytojo prielankumą. Ir vis dėlto buvo pabartas labiau, negu kuris kitas iš dvylikos, kai bandė drausti Jėzų bei reikalauti, kad nesileistų būti kankinamas. Jis, o ne kuris kitas, buvo įspėtas ne-

pasitikėti perdaug savimi. Nors buvo įspėtas, ir nors buvo užtikrinęs likti ištikimas iki mirties, pavojaus akivaizdoje pakartotinai išsigynė esąs Jėzaus mokinys. Nežiūrint viso, Jėzus jam patikėjo aukščiausią valdžią savo Bažnyčioje. Mat, jis savo kaltę apgailėjo ir už ją atsilygino meile ir ištikimumu iki mirties ant kryžiaus.

Taigi, jei esame iškelti ir išaukštinti; jei žemė mums dosni ir žmonės geri, nesipūskime ir nemanykime, jog ir Dievas mus vertina. Verčiau visada jauskime savo menkumą ir supraskime, jog tai, kas svarbiausia, yra ryšio palaikymas su Dievu per meilę ir ištikimybę iki aukščiausio pasiaukojimo, t.y. iki mirties.

3. Kaip Kristaus Vietininkas Petras rūpinosi visus laimėti Kristui. Šiam jis aukojo visa. Tačiau lenkėsi tik prieš Dievą, paisė tik Dievo valios. Kai sinedristai Jeruzalėje grasė ir reikalavo nekalbėti apie Kristų, atsakė: „Spręskite patys, nejau būtų teisinga klausyti jūsų, o ne Dievo?" (ApD 4, 19). Dievo ir Bažnyčios reikalus gindamas buvo griežtas iki drastiškumo (ApD 5, 1-10). Persekiojamas Petras nesuabejojo dėl Kristaus eiti į kalėjimą, kentėti ir mirti. Pasmerktas mirčiai, prašė malonės mirti labiau pažemintas, negu mokytojas. Buvo taigi nukryžiuotas žemyn galva.

Taigi, jei esame pašaukti vadovauti, atlikime savo pareigas sąžiningai. Mylėkime visus ir kiekvieną. Darykime gera visada ir visiems. Bet nesilenkime ir nesilankstykime nė prieš vieną, tik prieš Dievą. Visų pirma ir virš visko paisykime tik Dievo valios, nors tai mums daug kainuotų, nors dėl to turėtume ir gyvybę paaukoti.

* * *

Petras mirė kaip žmogus, bet yra gyvas kaip apaštalas ir Kristaus Vietininkas. Jis yra gyvas Katalikų Bažnyčioje. Jis žygiuoja istorijos takais ir laukais su raktais rankoje ir su Evangelija po pažaste, kaip jį pavaizdavo skulptorius anoje Laterano bazi-

likoje stovinčioje statuloje. Jis gyvas ant Vatikano kalvos stovinčioje savo vardo bazilikoje. Iš jos jis tiesia savo rankas anomis Bernini kolonomis, kad visus kviestų prie Kristaus, kad visus glaustų prie Bažnyčios širdies. Jis gyvas kiekviename savo įpėdinyje, kiekviename Popiežiuje istorijos eigoje. Jis yra uola, ant kurios Kristus pastatė savo Bažnyčią, ir kurios pragaro vartai nenugalės.

MARIJA MAGDALENA
Liepos 22

I

Evangelijose kalbama apie dvi Marijas, būtent, Magdaleną ir Betanietę, Lozoriaus ir Mortos seserį. Nors yra skirtingų nuomonių, ar šios dvi Marijos yra tapatintinos, ar laikytinos skirtingomis, esame linkę manyti, kad tai yra viena ir ta pati asmenybė, kaip tai visuotinai išpažįstama Vakarų Bažnyčios liturgijoje.

Prileidus, kad Marija Magdalena yra ta pati ką Marija Betanietė, nesunku nubrėžti jos gyvenimo bruožus pagal evangelijų paduodamus faktus. Gimė ir augo Betanijoje pasiturinčioje šeimoje. Turėjo brolį Lozorių ir seserį Mortą. Lozorius ir jo sesers buvo giminės ar artimi bičiuliai su Simonu, vadinamu Raupsuotoju (Mk 14, 1), kuris tikriausiai yra tas pats ką Simonas fariziejus, kuris buvo pakvietęs Jėzų vaišėms Magdaloje. Ten ta proga Marija pažino Jėzų (Lk 7, 36-50).

Betanija, nūdien El Azariej miestelis, radosi 3 km atstu nuo Jeruzalės. Žiemos sezone pasiturintieji Jeruzalės ir apylinkių gyventojai vykdavo į Galilėją, prie Tiberiados — Genezareto ežero, kur klimatas daug švelnesnis, kad praleistų kurį laiką ilsėdamiesi. Į čia buvo atvykusi ir Marija. Apsigyveno Magdalos miestelyje, kuris radosi vakariniame Genezareto ežero pakraštyje. Kurortiniai miestai, kur suvažiuoja poilsiui turtingieji žmonės, paprastai nepasižymi aukštu doriniu lygiu. Marija, būdama didelio grožio ir aukštų polėkių jaunuolė, tuojau atsirado pavojingoje situacijoje. Pradėjo laisvą gyvenimą. Žydų padavimas liudija, kad ji buvo ištekėjusi už žydo Pappus ben Juda, bet vėliau nuo šio atsiskyrusi ir gyveno susidėjusi su karaliaus Erodo Antipo karininku Panteros (L. Tulaba, Marija Magdalena: L. E. vol. XVII, 332). Marija Magdalena buvo pagarsėjusi Magdalos miestelyje savo nuodė-

mingu bei netvarkingu gyvenimu. Tačiau ji nebuvo gatvės moteris. Nuodėmingas gyvenimas neteikė jai laimės, nepalenkė galutinai į žemės purvus. Kai Jėzus pradėjo savo apaštalavimą, kai jis apsilankė Magdaloje, Marija atėjo jo pasiklausyti. Nazareto Mokytojas ją sužavėjo savo asmenybe ir savo mokslu. Jis atrodė toks geras. Jis rodėsi gailestingas. Jis skelbė meilę Dievui ir žmonėms. Patyrusi, kad Simonas fariziejus pakvietė Jėzų vaišėms, Marija neatsispyrė pagundai sekti jį ir vaišių metu susipažinti su juo. Proga buvo gera, nes šeimininkas buvo gerai jai pažįstamas, gal net giminaitis, atvykęs kaip ir ji iš Betanijos (Mk 14, 3).

Svečiams užėmus vietas prie stalo, Marija staiga įėjo į vaišių kambarį, prisiartino prie Mokytojo, sukniubo prie jo kojų, jas apkabino ir verkdama bučiavo bei laistė atsineštais kvepalais. Šeimininkas liko nemaloniai nustebintas. Mat, pagal žydų papročius moters neturėdavo rodytis svečių kambaryje, o be to Marija buvo žinoma nusidėjėlė. Jėzus taigi būtų turėjęs ją atstumti nuo savęs. Kadangi tačiau Mokytojas nereagavo, tai šeimininkas pagalvojo, jog jis nesąs Mesijas nei pranašas, juk Dievo siųstasis turėtų žinoti, kad Marija esanti nusidėjėlė. Bet Jėzus atsiliepė ir prikišo ne Marijai jos netvarkingą gyvenimą, kas jam nebuvo paslaptis, o šeimininkui, kad jis jį priėmė pas save be įprasto ir privalomo svetingumo, todėl atsistojo žemiau šios nusidėjėlės, kuri savo ašaromis nuplovė jam kojas ir kvepalais jas patepė. Be to, Jėzus pabrėžė, kad Marija jau nėra nusidėjėlė, nes jis jai atleido nuodėmes. Tiesa, ji buvo didelė nusidėjėlė, bet ji parodė ir didelę meilę. „Jai daug atleidžiama, — sakė Išganytojas, — nes ji daug mylėjo" (Lk 7, 47).

Marija įėjo į vaišių kambarį — nusidėjėlė, o išėjo — ištikimiausioji Jėzaus sekėja. Nuo to momento ji lydėjo Mokytoją su kitomis moterimis jo kelionėse, jam teikdama visokį patarnavimą (Lk 8, 1ss). Jį supažindino su savo šeima, kur jis visada buvo mylimas ir laukiamas svečias. Jėzus išimtinai pamilo šią šeimą. Kai Mokytojas atsilankydavo, vyresnioji sesuo Morta, ne-

delsdama triūsdavo paruošti vaišes; Marija gi bevelydavo klausytis Jėzaus pamokymų. Kartą Morta priminė Mokytojui, kad paragintų seserį jai padėti namų ruošoje. Jėzus atsakė: „Morta, Morta, rūpiniesi ir sielojiesi daugeliu dalykų, o reikia tik vieno. Marija juk pasirinko geriausią dalį, kuri nebus iš jos atimta" (Lk 10, 41ss).

Jėzus parodė savo išskirtiną meilę Lozoriui ir jo seserims Mortai ir Marijai. Jis prikėlė jį iš numirusiųjų (Jon 11, 1-44). O, prieš prikeldamas, matydamas Mariją ir Mortą verkiančias, pravirko ir jis.

Šešioms dienoms prieš paskutines Velykas Jėzus buvo pakviestas vaišėms Betanijoje pas Simoną Raupsuotąjį, kur dalyvavo ir Lozorius bei jo seserys. Marija tarnavo prie stalo, o Marija vaišių eigoje atkartojo tą pačią sceną, ką buvo padariusi Magdaloje. Iš savo didžios meilės ji, įėjusi į vaišių salę, sukniubo prie Mokytojo kojų ir ant jų išpylė brangių kvepalų. Šitai iššaukė Judo išdaviko pasipiktinimą. Jis pareiškė, kad brangūs kvepalai galėjo būti parduoti ir pinigai išdalinti vargšams. Jėzus tačiau atmetė gobšaus išdaviko priekaištą ir užgyrė Mariją, sakydamas: „Palik ją... Ji padarė gerą darbą man. Juk beturčių visada turite pas save, ir galite kada tik norite daryti jiems gera, o mane ne visada turite" (Jon 12, 7s; Mk 14, 6s).

Marija lydėjo Jėzų kryžiaus keliu, stovėjo prie kryžiaus, dalyvavo su kitomis moterimis laidotuvėse, Velykų rytą ėjo prie kapo, kad pateptų Išganytojo kūną, pranešė apaštalams apie atvirą kapą. Jai pirmai pasirodė Jėzus po prisikėlimo (Jon 20, 1-18; Mt 27, 60s; Mk 16, 1).

Apie Marijos gyvenimą ir veiklą pirminėje Bažnyčioje beveik nieko nežinome. Vėlesnis padavimas kalba, kad ji drauge su broliu Lozoriumi ir seseria Morta bus gyvenę Prancūzijoje (anuometinėje Galijoje). Ten ji bus ir mirusi (Les vies des Saints, vol. VII, 532s).

II

Marijos-Magdalenos — Betanietės asmenybė yra gyva ir pamokanti ir nūdien. Jėzus juk pats šitai paliudijo, sakydamas: „Iš tikrųjų, sakau jums, jog visame pasaulyje, kur tik būtų skelbiama ši Evangelija, bus pasakojama jai atminti ir visa, ką ji padarė" (Mt 26, 13).

1. *„Jai daug atleidžiama, nes ji labai mylėjo; mažai gi atleidžiama, kuris mažai myli".* — Marija yra atgailotojos pavyzdys. Ji moko ir drąsina mus.

Esame žmonės nusidėjėliai. Neturime prarasti vilties išsigelbėti, nors būtume ir didžiausi nusidėjėliai. Marija juk buvo didelė nusidėjėlė. Bet Kristus jai atleido visas nuodėmes, kai ji su gailesčiu ir meile prie jo prisiartino. Jėzus ne tik jai atleido nuodėmes, bet ir įgalino ją tapti didžia šventąja. Iš vaišių salės Marija išėjo nauja asmenybė: jau ne nusidėjėlė, bet ištikima Jėzaus sekėja ir apaštalė iki mirties.

Štai kodėl nė vienas mūsų, jei jaučiamės nusidėję, neturime vilties nustoti. Privalome artėti prie Jėzaus su gailesčiu ir pasiryžimu pasikeisti, tapti nauju žmogumi, kuris, kaip rašo šv. Paulius, „sutvertas pagal Dievą teisume ir tiesos šventume" (Ef 4, 24). Kaip Jėzus Marijai, taip kiekvienas kunigas klausykloje besigailinčiam nusidėjėliui taria: „Tau atleidžiamos tavo nuodėmės!" (Lk 7, 49).

Marijos meilė Jėzui buvo tokia didelė, kad ji ne tik jai laimėjo nuodėmių atleidimą, bet ją įgalino pilnai pasikeisti, ir iš didžios nusidėjėlės tapti didele šventąja. Sekdami Marijos pavyzdžiu, ugdykime savyje tobulą meilę Dievui, o pajėgsime ir mes eiti šventumo keliu.

2. Atkreipkime dėmesį į kitą Jėzaus liudijimą apie Mariją. Seserei Mortai priekaištaujant, kad Marija jai nepadeda namų ruošoje, mat, ji sėdėjo prie Mokytojo kojų ir klausėsi jo kalbos, Jėzus pasakė: *„Morta, Morta, rūpiniesi daugeliu dalykų, o reikia*

tik vieno: Marija pasirinko geriausią dalį, kuri iš jos nebus atimta" (Lk 10, 41s). — Šie Kristaus žodžiai yra itin aktualūs nūdien, kada į padanges keliama aktyvus gyvenimas, ir nuvertinama kontemplatyvinės praktikos; kada virš visko statoma veikimas, o mažai teikiama dėmesio maldai. Ši yra priežastis, kodėl vienuolynai tuštėja, o apaštališka veikla neduoda laukiamų rezultatų. Marijos pavyzdys skatina mus dvasiniame gyvenime ir apaštališkoje veikloje grįžti daugiau prie Jėzaus, praktikuoti daugiau maldą, o šitai laiduos didesnę sėkmę ir mūsų išorinei veiklai. Pasirinkime Marijos, o ne Mortos dalį, kad išganytume savo sielą ir laimėtume Dievui kitų sielas.

3. *„Kam šis eikvojimas? Juk buvo galima kvepalus parduoti už 300 denarų ir išdalinti vargšams?!"* Į šį priekaištą Jėzus atsakė: *„Kam varginate šią moteriškę? Juk ji padarė gerą darbą man. Nes beturčių jūs visada turite, o mane neturėsite visada"* (Mt 26, 11s). Kalbų apie vargšus, reikalavimų nuimti auksą nuo altorių ir šelpti neturtėlius, kalbų apie reikalą likviduoti Bažnyčios tariamus turtus, siūlymų ne bažnyčias statyti, o ligonines ir prieglaudas, šiandien visur plačiai girdima. Viskas žmogui, viskas vadinamiems vargšams, o Dievui nieko. Kaip toli šis galvojimas nuo Kristaus pamokymo. Vargšų visada buvo ir bus. Juos reikia šelpti, bet jų niekad pilnai nepasotinsim, nes jie reikalingi ne tik duonos, bet ir dvasinio maisto. Juk ir kasdienės duonos turime iš Dievo prašyti. Bažnyčių yra reikalingi visi: turtingi ir vargšai, kad čia galėtų gauti dvasinę atgaivą. Dievui nieko nereikia atsakyti, visa aukoti. Aukodami Dievui, mes nieko neprarandame ir nieko nenuskriaudžiame. Nes Dievas randa galimybes kiekvienam net ir žemiškuose reikaluose padėti. Be to, atsimintina, kad Dievui ir Bažnyčiai daugiau aukoja ir aukojasi vargšai, o ne turtingieji.

Prieš keliolika metų San Francisco arkivyskupas rengėsi statyti naują katedrą. Kai kurie patarėjai siūlė Ganytojui statyti prastutę bažnyčią, o surinktus pinigus išdalinti vargšams. Kiti tačiau įspėjo arkivyskupą, kad jis neturi teisės surinktas aukas naudoti

kitam tikslui, nes tai būtų prasižengimas prieš aukotojų valią, o šiųjų tarpe dauguma buvo vargšai žmonės. Jie skyrė savo aukas Dievui. Šiam tikslui jos turi būti ir naudojamos. Iš kitos pusės, statant puošnią katedrą, juk pinigai kaip tik atiteks darbininkams, kurie dirbs prie statybos. Graži gi katedra trauks žmones maldai, kels prie Dievo, o Dievas pasirūpins visais, suteikdamas dvasinių vertybių ir medžiaginių gėrybių, kaip Kristus yra pažadėjęs savo Kalno Pamoksle, ir kaip gausūs gyvenimo pavyzdžiai tai patvirtina. „Kas pasitiki Dievu, nelieka apviltas" (Ps 31, 1).

ŠV. ONA IR ŠV. JOACHIMAS
Liepos 26

I

Šv. Ona yra viena iš didžiųjų šventųjų. Juk motina tos, kuri yra Švenčiausioji. Deja, apie šv. Oną ir bendrai apie Dievo Motinos gimdytojus tikslių žinių beveik neturime. Evangelijose apie švč. Mergelės Marijos tėvus nieko neminima. Randama tačiau daug, ir gana smulkių, informacijų apokrifinėje literatūroje, ypač Jokūbo Protoevangelijoje. Šis apokrifas paeina iš antro šimtmečio. Todėl paduodamos žinios, nors nevisos gal pilnai patikimos, turi istorinio pagrindo: atstovauja krikščionišką padavimą. Tuo labiau, kad Jokūbo Protoevangelijos pasakojimą patvirtina kiti du apokrifiniai dokumentai, paeiną taip pat iš pirmųjų šimtmečių, būtent, „Gimimo Evangelija" ir „Mato pseudo evangelija". Bažnyčios Tėvai minimų apokrifų paduodamomis žiniomis plačiai naudojosi, kalbėdami apie Marijos tėvus, jos atėjimą į šį pasaulį ir jaunystę (Plg. G. Roschini, La vita di Maria, Roma 1945, 49-57; Les Vies des Saints, vol. VII, 630).

Marijos tėvai buvo šv. Joachimas ir šv. Ona. Kilę iš Judo ir Levi giminės. Taigi Marija buvo kilusi iš karališkos ir kunigiškos giminės. Sakoma, kad Marijos tėvai buvo pasiturintys. Gyveno greičiausiai Betliejaus apylinkėse, o gal ir pačioje Jeruzalėje. Iki mūsų dienų nuo senų laikų Jeruzalėje yra šv. Onos bažnyčia. Yra padavimas, kad Joachimas ir Ona čia gyvenę ir Marija čia bus gimusi.

Šv. knygos liudija, kad asmenų, kurie turėjo ypatingą pašaukimą išganymo istorijoje, atėjime į šį pasaulį reiškėsi Dievo ranka bei jo ypatinga malonė. Abraomas ir Sara ilgą laiką negalėjo sulaukti įpėdinio, ir tik Dievo specialios intervencijos dėka gimė Izaokas (Prad 21, 1). Elkana ir jo žmona Ona ilgą laiką meldė

Viešpatį, kad sulauktų kūdikio. Ona, prašydama motinystės malonės, jei sulauktų sūnaus, jį žadėjo paaukoti Dievo tarnystei (1 Kar 1, 1ss). Dievas prašytą malonę suteikė. Jie sulaukė sūnaus Samuelio, kuris buvo vienas iš pirmųjų pranašų. Vėliau panašiai atsitiko su Jono Krikštytojo tėvais Zachariju ir Elžbieta. Ir jie sulaukė Kristaus Pirmtako tik specialios Dievo malonės dėka (Lk 1, 1-24). Nenuostabu todėl, kad ir Dievo Motinos tėvai Joachimas ir Ona, ilgą laiką bevaikiai, išprašė pagaliau iš Dievo malonės sulaukti dukros senatvėje. Aišku, kad ta, kuri privalėjo būti Kristaus motina, turėjo ateiti į pasaulį specialiu Dievo pašaukimu bei specialios jo intervencijos dėka. Ji, tiesa, buvo pradėta natūraliu, bet drauge ir antgamtiniu būdu, būtent, gimė kada paprastai tėvai negali sulaukti vaikų, ir be to, buvo pradėta, kaip niekas kitas iš žmonių, be gimtosios nuodėmės.

Šv. Ona, prašydama įpėdinio, jei sulauktų, žadėjo jį atiduoti Dievo tarnybai. Pažadą vėliau tesėjo. Kai būsimoji Dievo motina sulaukė trijų metų, ją pristatė vyriausiam kunigui šventykloje ir atidavė kunigų auklėjimui ir globai. (Plg. Le Protoevangile de Jacque, Paris 1910, 205). Šis padavimas buvo žinomas nuo pirmųjų amžių Bažnyčioje. Nuo 6 šm. Rytų Bažnyčioje, o nuo 14 šm. ir Lotynų Bažnyčioje 21 lapkričio yra švenčiama Marijos Pristatymo šventykloje šventė.

Nors tikslių istorinių liudijimų apie Marijos vaikystę ir jaunystę praleistą kunigų globoje prie šventyklos neturime, tačiau pats faktas, kad ji buvo auklėjama Jeruzalėje kunigų priežiūroje pilnai derinasi su žydų tradicija. Pagal Mozės Įstatymą tėvai galėjo pažadu įsipareigoti paaukoti sūnų ar dukrą Dievui (Kun 27, 1ss). Žinoma taip pat, kad prie šventyklos gyveno Dievo tarnybai pasišventusių vyrų ir moterų (Lkar 2, 18ss). Pranašė Ona juk gyveno prie šventyklos (Lk 2, 37). Nėra negalima, kad ji bus buvusi mergaičių bendrabučio viena iš auklėtojų. Šv. Ambrosius mini, kad pagal turimus liudijimus Jeruzalės šventyklos tarnyboje buvo skaistybę laikančių mergelių. Tai buvo praktikuojama ir pas pagonis. Skaisčios mergelės — vaidilutės saugodavo šv. ug-

nį ir dalyvaudavo religinėse apeigose.

Kada šv. Ona ir šv. Joachimas mirė, nežinome. Tikriausiai pirma, negu Marija buvo pažadėta Juozapui. Šventai gyvenę, šventai mirė ir yra žymūs Bažnyčios šventieji.

II

Ką mums sako šv. Ona ir šv. Joachimas? Ko iš jų pavyzdžio galime ir turime mokytis?

1. Šv. Ona ir šv. Joachimas yra krikščioniškos šeimos gražus pavyzdys. Jie nesiekė moterystės gyvenime asmeniškų malonumų, bet virš visko paisė vykdyti Dievo valią. Trokšte troško turėti vaikų, t.y. bendradarbiauti su Dievu žmonių giminės palaikyme bei dauginime. Vaikų turėjimą šeimos gyvenime jie laikė Dievo palaima. Negalėdami ilgą laiką sulaukti šeimos, karštai meldėsi ir prašė Dievą palaimos tapti gimdytojais.

Kaip būtų gera, kad šiuo pavyzdžiu pasektų galimai daugiau krikščioniškų šeimų. Deja, gyvenimas liudija, kad daugelis nūdien puoselėja kitokias mintis, laikosi priešingo nusistatymo: vengia prisiimti pareigas, bevelija ieškoti vien malonumų.

2. Šv. Ona ir šv. Joachimas buvo tiek geri, kad Dievas rado juos vertus būti Dievo Gimdytojos ir nekaltai Pradėtosios tėvais. Girdim tėvus skundžiantis, kad vaikai negeri, kad jie neklauso, kad yra pasimetę. Tačiau visų pirma turėtų klausti save: ar jie yra geri tėvai? Neklausia taipgi, ar vaikai nesiskundžia ir nepriekaištauja jiems, kad nedavė gero auklėjimo, nei gero pavyzdžio. Sulaukti gerų vaikų, reikia visų pirma būti patiems be priekaišto. Tragiška, bet realu išgirsti jaunuolius sakant: „Gimiau nenorėtas, augau nemylėtas, gyvenu pasimetęs!" O kaip reikia, kad galimai daugiau tėvų pasektų šv. Onos ir šv. Joachimo pavyzdžiu ir siektų visų pirma patys būti geri, kad galėtų sulaukti gerų vaikų.

3. Šv. Ona ir šv. Joachimas noriai paaukojo Dievo tarnybai savo dukrelę, būsimą Dievo Motiną. Kaip būtų gera, kad jų pa-

vyzdžiu pasektų galimai daugiau tėvų. Pašaukimų į dvasinį luomą labai trūksta. Visi turime šiuo susirūpinti. Daug blogo matome gyvenime. Šeimos yra. Jaunimas eina palaidumo keliais. Nusikaltimai didėja. Idealizmas blėsta. Kokia laukia mus ateitis? Ko esame reikalingi, kad pajėgtume pataisyti, kas yra negero? Esame reikalingi seselių, kurios teiktų geresnį auklėjimą mokyklose, geresnę priežiūrą prieglaudose ir ligoninėse. Esame reikalingi gerų kunigų, kurie būtų žemės druska ir pasaulio šviesa; kurie rūpintųsi ne žemiškais reikalais, o keltų prie Dievo sielas, teikdami Sakramentus. Ne psichologų ir psichoanalistų neramios žmonių sielos yra reikalingos, o šventų kunigų klausyklose, sakyklose ir prie altorių. Pašaukimai, tiesa, visų pirma priklauso nuo Dievo. Bet Dievas yra reikalingas šventų tėvų, kurie ugdytų vaikuose Dievo teikiamą pašaukimo malonę. Jei tėvai nori paaukoti sūnų ar dukrą Dievo tarnybai, jei jie šios malonės Viešpatį prašo, ją ir gauna. Gausūs gyvenimo faktai šitai patvirtina.

* * *

Kartą kalbėjau su vieno klieriko motina. Klausiau: „Ponia, ar Jums nebuvo gaila išleisti į seminariją Domininką? Juk vienintelis sūnus!" Atsakė: „Prelate, taip turėjo įvykti. Negalėjau Domininko atsakyti Dievui, nes jį jam paaukojau prieš pradedant įsčiose. Mat, negalėjome turėti vaikų ilgą laiką. Taigi vieną dieną, nuėjus į parapijos bažnyčią, atsiklaupiau prieš altorių ir karštai meldžiausi, tardama: — Viešpatie, jei Tu mums duotum sūnų, jį paaukotume Tau, Tavo tarnybai! — Viešpats mano maldą išklausė. Sulaukėme sūnaus. Esu laiminga, kad jis taps kunigu."

Vadinasi, ir mūsų dienose yra motinų, kaip šv. Ona. Dieve duok, kad jų būtų daug, vis daugiau.

ŠV. KŪDIKĖLIO JĖZAUS TERESĖ
Spalio 1

I

Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresėlė, vadinamoji Mažoji Karmelio Gėlė, gimė 1873 sausio 2 d. Alencon, Prancūzijoje. Ji buvo devintas ir paskutinis kūdikis gimęs Liudvikui ir Zelinai Martin. Abu tėvai jaunystėje buvo norėję pasirinkti vienuolinį gyvenimą, bet Dievo valia buvo kitokia. Viešpats juos palenkė moterystės gyvenimui. Išaugino penkias dukras ir jas visas paaukojo Dievo tarnybai vienuolynuose. Keturi iš devynių gimusių kūdikių mirė mažyčiai. Motina mirė, kai Teresė buvo vos 4 metų. Žmonai mirus šeima persikėlė gyventi į Lisieux, kur gyveno mirusios žmonos brolis vaistininkas Guerin. Mažytės Teresės auklėjime motinos vietą užėmė vyriausioji sesuo Marija. Tėvas itin mylėjo mažytę Teresę. Ja gėrėdavosi. Ją vadindavo mažąja karalaite. Teresė buvo labai prisirišusi prie sesers Celinos, kuri buvo 4 metais už ją vyresnė. Nuo pat pirmosios vaikystės Teresėje buvo ryškiai pastebimi polėkiai į šventumą. 1881 Teresė pradėjo lankyti mokyklą pas seseris benediktines. Sekančiais metais turėjo atsisveikinti su seseria Paulina, kuri įstojo pas griežtos klauzūros seseris karmelites Lisieux. 1883 metais Teresė susirgo kažkokia paslaptinga liga, kurios eigoje turėjo regėjimą: išvydo Dievo Motiną ir netikėtai pasveiko. 1884 metais priėmė Pirmąją Komuniją ir Sutvirtinimo Sakramentą. Šį savo išgyvenimą Šventoji jautriai aprašė savo autobiografijoje („L'Histoire d'une Ame — Sielos Istorija", Lisieux-Paris, 39-53). 1886 metais sesuo Marija, sekdama Paulinos pavyzdžiu, įstojo į Karmelį. Ir šį atsiskyrimą Teresė jautriai išgyveno. Sekančiais metais, t.y. 1887 ir Teresė pareiškė norą stoti į Karmelį, kur jau buvo dvi sesers Paulina ir Marija. Tėvas, nors ir turėjo abejojimų, iš didelės meilės savo mažajai Karalaitei

būtų davęs savo sutikimą, bet griežtai pasipriešino dėdė dr. Guerin. Mat, Teresė buvo perjauna, kad galėtų be pavojaus sveikatai pakelti griežto vienuolyno sunkų gyvenimą. Ilgainiui tačiau, matydamas didelį Teresės troškimą ir pastebėdamas joje neabejotinus šventumo reiškinius, ir dr. Guerin buvo linkęs nesipriešinti, kad ji būtų priimta Karmelin. Reikėjo tačiau gauti bažnytinės vyresnybės leidimą, kad ji, būdama 15 metų, galėtų būti priimta Karmelin. Mat, vienuolyno regula reikalavo, kad kandidatės priimant būtų bent 21 metų. 1887 metais spalių 30 Teresė lydima tėvo lankėsi pas Bayeux-Lisieux vyskupą. Prašė leidimo įstoti Karmelin. Deja, vyskupas buvo priešingas. Tada teliko tik viena galimybė: kreiptis į šv. Tėvą. Atsirado proga vykti į Romą su viena maldininkų ekskursija. Lydima tėvo ir sesers Celinos atsirado Romoje. Audiencijos metu pas Popiežių Leoną XIII pavyko įteikti Kristaus Vietininkui prašymą ir dar pasikalbėti žodžiu. Šv. Tėvas pasakė: „Jei gerasis Dievas to nori, būsi priimta, įeisi" (G. Papasogli, S. Teresa di Lisieux, Milano 1967, 307). Teresė išėjo iš audiencijos gal kiek apsivylus, bet pasitikinti Dievo valia. Seseriai Paulinai rašė: „O, Paulina, negaliu tau apsakyti, ką išgyvenau. Esu sunaikinta... Tačiau esu Kūdikėlio Jėzaus mažas rutuliukas. Jei jis nori sudaužyti savo žaisliuką, gali tai padaryti. Aš gi trokštu, ko jis nori" (Cit. G. Papasogli, S. Teresa di Lisieux, 310). Teresės pasitikėjimas Dievu jai atnešė laimėjimą. Leidimas stoti Karmelin buvo gautas. Jį suteikė Bayeux vyskupas 1887 gruodžio 28 d. Po kelių mėnesių, būtent, 1888 balandžio 9 d. Teresė įžengė Karmelin. Čia išbuvo nepilnai 10 metų. Kaip buvo galima lengvai pramatyti Karmelio gyvenimas jaunai ir silpnos sveikatos Teresei buvo persunkus. Greitai jos sveikata pradėjo eiti žemyn. Bet dvasiniai brėsti Karmelis pasirodė idealus. Nors kūnas silpo, bet dvasia kilte kilo ir iškilo tiek, kad yra ir liks visiems laikams kaip spindinti žvaigždė dangaus šventųjų eilėse. Tuberkuliozės pakirsta Teresė mirė 1897 rugsėjo 30 d. Paskutinieji jos ištarti žodžiai buvo: „Mano Dieve, aš tave myliu, aš tave myliu!" (S. Teresa di Lisieux, 650).

II

Kūdikėlio Jėzaus šv. Teresė jauna mirė, bet liko gyva pasaulyje savo pareikštomis mintimis ir savo galingu užtarimu pas Dievą.

Keletą mėnesių prieš mirtį, būtent, 1897 birželio 9 d. pareiškė: „Aš padarysiu, kad rožių lietus kris iš dangaus". O tų pačių metų liepos 12 d. ji tikrino: „Aš nužengsiu" (Cit. Les Vies des Saints, vol. X, Paris 1952, 71). Šventosios pažadas nebuvo tuščias. Jau laidotuvių dieną jos užtarimu įvyko keletas stebuklų. Garsas apie Karmelio „Mažąją Gėlelę", kaip ją įprasta vadinti, sklido Prancūzijoje ir visame katalikiškame pasaulyje. 1923 metais Popiežius Pijus XI ją paskelbė palaimintąja, o po dviejų metų šventąja. 1927 metais tas pats Kristaus Vietininkas Karmelio Mažąją Teresę paskelbė misijų globėja. O Pijus XII 1944 metais ją paskyrė antrąja Prancūzijos šv. globėja, pastatant šalia šv. Joanos d'Arc.

Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresė lieka gyva mumyse savo pavyzdžiu, savo dangišku užtarimu, bet ypač savo mintimis, kurias skaitome jos laiškuose, jos autobiografinėje knygoje „L'Histoire d'une Ame — Sielos Istorijoje", o taipgi įvairiuose pareiškimuose surinktuose leidinyje „Novissima Verba". Šv. Teresė Kūdikėlio Jėzaus yra ir liks žinoma dvasinio gyvenimo teologijoje, kaip originali mokytoja apie „Mažąjį Dvasinės Vaikystės Kelią". Jos nurodytas dvasinio tobulėjimo metodas yra originalus savo paprastumu ir kiekvienai sielai lengvai pritaikomu.

III

Šv. Teresės Kūdikėlio Jėzaus nubrėžtas tobulėjimo kelias, žinomas kaip Mažasis Dvasinės Vaikystės Kelias, trumpai galima sekančiai formuluoti. —

1. Dievas yra viskas. Jis yra virš visko. Reikia jo ilgėtis. Reikia prie jo veržtis. Dar mažytė ji savo motinai sakė: „Mamyte, aš norėčiau, kad tu numirtum!" Motinai klausiant: kodėl? — atsakė: „Todėl, kad galėtum atsirasti danguje" (Cit. G. Papasogli, S. Teresa di Lisieux, 481). Teresė neatsakė Dievui nieko. Ji buvo pasirengusi paaukoti Jėzui save, kad būtų jam žaisliuku (Plg. S. Teresa di Lisieux, 483). Ji visa darė, ne kad sau malonumo siektų, bet kad Jėzui malonumą suteiktų. Ji aiškiai prisipažino, sakydama: „Norėjau eiti į Karmelį tik dėl Jėzaus" (S. Teresa di Lisieux, 486).

2. Dievas — viskas, žmogus — niekas. Kūdikėlio Jėzaus Teresė siekė išsilaisvinti iš savęs, save paneigti, kad Dievas pilnai ir vispusiškai užvaldytų ją; kad liktų joje tik Dievas, o ji išnyktų Dievuje. Dar mažytė nuvežta pamatyti jūrą jautriai išgyveno vandenyno didingą vaizdą, kuris jai priminė Dievo didybę ir žmogaus menkybę. Saulėlydyje, stebėdama judančių bangų paliekamą besidriekiančią putų juostą, pajuto norą rastis anoje juostoje mažam būriniam laivelyje, kad, žvelgiant į Jėzų, galėtų ramiai ir greitai plaukti į dangaus pakraštį (L'Histoire d'une Ame, 25). Pirmosios Komunijos proga ji jautėsi tartum būtų išnykusi Jėzuje. Ji rašė: „O kaip buvo saldus Jėzaus pabučiavimas!... Aš jutausi mylima... Tą dieną mūsų susitikimas nebuvo vien paprastas pagarbos pareiškimas, buvo tikras susiliejimas. Jau nebuvome du: Teresė išnyko, kaip išnyksta lašas vandens vandenyne; teliko tik Jėzus: jis vienas Mokytojas ir Karalius" (L'Histoire d'une Ame, 44). Seseriai Celinai viena proga rašė: „Dievas, mūsų širdies svečias, gerai žino, kad mes iš savęs nieko negalime padaryti. Todėl jis ateina pas mus, norėdamas rasti mumyse tuščią žemiškos kovos lauke palapinę. Jis reikalauja tik šito. Visu kitu jis pats pasirūpina" (Les Lettres, Lisieux 1947, 144).

3. Turint savyje Dievą, reikia jam pasivesti su kūdikišku pasitikėjimu ir kūdikiška drąsa. Šventoji gerai žinojo, kad yra silpna, nepajėgi pasiekti dieviškų aukštybių. Bet ji yra pasiryžusi jų pasiekti. Yra tikra, kad jų pasieks. Ji tai pasieks Dievo galia. Pa-

kils į jas „dievišku keltuvu" (S. Teresa di Lisieux, 499). Ji vaizduoja save kaip mažutį paukštelį, kuris gali pakilti į padangių erdves, užsitūpęs ant dieviško erelio sparnų (S. Teresa di Lisieux, 501s). Savo pusseserei Marie Guerin ji rašė: „Marija, jei tu esi niekas, neužmiršk, kad Jėzus yra viskas... Todėl išsklaidyk savąjį niekumą jo beribiame visume. Galvok tik apie šį ‚Viskas', kuris vienas tėra vertas meilės" (Lettres, 86).

Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresė nesisieloja dėl savo menkumo. Ji su kūdikiška drąsa visa atiduoda Dievui. Ji nori aukoti Jėzui brangiausius dalykus. Ji daro visa, kad suteiktų Jėzui malonumo, bet, jei neranda gerumo, drįsta jam paaukoti tai, ką turi, būtent, silpnybes. Teresė aukojo save Dievui su kūdikišku pasitikėjimu ir tobula meile. Ji aukojo Jėzui mažus, mažiausius dalykėlius, bet iš tyriausios širdies. Savo seseriai Celinai ji rašė: „Kada jausmai atbunka, kada nepajėgiu net melstis, nei praktikuoti dorybes, tada yra proga ieškoti menkniekių, ano ‚nieko', kuris suteikia Jėzui daugiau malonumo, negu viešpatavimas ant viso pasaulio; daugiau net negu noriai priimta ir pernešta kankinystė. Pavyzdžiui, nusišypsojimas, malonus žodis, kai norisi tylėti, kai verda nepasitenkinimas" (Lettres, 122).

4. Viską reikia daryti iš meilės. — Kita proga Celinai rašė: „Jėzus mane moko visa daryti iš meilės, nieko neatsakant. Jis moko džiaugtis kiekviena proga, kada pajėgiu įrodyti jam savo meilę. Bet visa tai vyksta ramiai, su pilnu atsidavimu. Visa įvykdo Jėzus, o aš nieko nedarau" (Lettres, 121).

Meilė Dievui turi būti beribė ir besąlyginė. Ji turi būti įrodoma auka. Teresė 1895 birželio 11 d. iškilmingai pasiaukojo Gailestingai Dievo Meilei. Šį ilgą dokumentą baigia sekančiais žodžiais: „Mano Mylimasis, noriu atnaujinti šį pasiaukojimą su kiekvienu širdies suplakimu nesuskaitomą skaičių kartų, kol pagaliau galėsiu pakartoti savo meilės pareiškimą amžiname pokalbyje!" (G. Papasogli, S. Teresa di Lisieux, 522). Šį savo meilės pareiškimą kartojo mirdama. Jos paskutinieji žodžiai buvo: „Mon Dieu je t'aime — Mano Dieve, aš tave myliu!"

Tai štai koks yra sintezėje Mažasis Dvasinės Kūdikystės Kelias, kaip jį suprato ir nubrėžė šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresė. Juo ji pati ėjo. Juo eidama per trumpą laiką pasiekė šventumo, iškilo į didžiąsias Šventąsias. Ryžkimės ir mes rinktis šį kelią, juo eiti, o užtikrintai pasieksime dangų. Šis kelias yra paprastas, bet nelengvas.

* * *

1954 metais lankiausi Lisieux. Buvau ligonis. Prie Šventosios karsto meldžiausi prašydamas užtarimo, kad pasveikčiau. Turėjau progos pasikalbėti ir su Šventosios seseria Celina. Jaučiausi laimingas. Aplankiau mažą Karmelio muziejų, kur pagarbiai laikoma visa, kas primena Mažąją Karmelio Gėlę. Vienuolyno kapelionas mane palydėjo ir supažindino su visu tuo, kas priklausė Šventajai, ar kas ją priminė. Nustebino mane gražios šv. Teresės kasos, kurios buvo nukirptos, kai ji užsivilko karmelitės rūbą. Kapelionas, rodydamas į anas tikrai gražias kasas, kalbėjo: „Šiandien plačiai kalbama apie šv. Teresės šventumą, apie jos pasiektą garbę Bažnyčioje, bet retai kas pagalvoja apie tą nežmonišką pasiaukojimą, kurį ji Karmelyje turėjo pakelti ir iškentėti. Nėra abejonės, kad, kai ji buvo priversta aukoti Dievui šiuos nuostabius plaukus, ašaros jai riedėjo iš akių. Tai buvo, tiesa, meilės, bet ir skausmo ašaros."

Atsiminkime tad, kad šventumą visi galime pasiekti, bet pasieksime tik per kryžių. Prašykime, kad Kūdikėlio Jėzaus Teresė savo užtarimu įgalintų mus noriai ir kantriai eiti kryžiaus keliu, nes tik jis veda į išganymą ir į šventumą.

ŠV. PRANCIŠKUS ASYŽIETIS
Spalio 4

I

Šv. Pranciškus gimė 1181 ar 1182 metais Asyžiuje. Jo tėvas Petras Bernardone buvo turtingas pirklys. Motina buvo prancūzė — provancietė. Petras Bernardone vykdavo į Prancūziją prekybiniais reikalais. Ten pažino būsimą žmoną Pica ir ją vedė. Tėvai Petras ir Pica Bernardone buvo savos rūšies kontrastas. Jis — ūmus ir užsispyręs. Ji — švelni ir baiminga. Jis — pasaulio ir pinigo žmogus. Ji — kukli ir nepretenzinga. Šv. Pranciškus iš abiejų tėvų šį tą paveldėjo. Iš tėvo jis paveldėjo ūmumą ir užsispyrimą; iš motinos — kuklumą ir švelnumą.

Kai kūdikis gimė, Petras Bernardone buvo Prancūzijoje. Motina jį pakrikštijo Jono vardu. Bet tėvas, sugrįžęs, jį pavadino Pranciškum. Mat, jis norėjo, kad visi žinotų, jog jo sūnus pagal motiną yra prancūzaitis. Matyt, ir anais laikais italai mėgo didžiuotis tuo, kas yra užsienietiško, kaip tai aiškiai pastebima nūdien.

Pranciškus augo lepinamas. Nieko jam netrūko, bet mažai kuo jis ir domėjosi. Mokslas jam nėjo į galvą. Šv. Jurgio vienuoliai, pas kuriuos jis mokėsi, nedrįso jį versti mokytis. Jis turtingas! Kam jam vargti prie knygų? Augo taigi be didelių rūpesčių ir be didesnio išsimokslinimo.

Pasiekęs jaunuolio amžių, nesiėmė darbo, bet mėgdavo dykinėti ir išdykauti su draugais. Pinigo jam netrūkdavo, ir jis jo negailėdavo: leisdavo reikalingai ir nereikalingai. Nei tėvas, nei motina tuo nesisielojo. Motina, didelio tikėjimo moteris, girdėdama pastabų dėl Pranciškaus elgesio, atsakydavo: „O vis dėl to Pranciškus bus Dievo vaikas Dievo malonės dėka!" (P. Bargellini, S. Francesco, Brescia 1964, 18).

Pranciškus, nors mėgdavo kai kuriuos kraštutinumus bei

keistumus apsirengime ir elgsenoje; nors pirmavo jaunuolių tarpe mondaniškuose pasirodymuose, savo sielos gelmėje buvo geras jaunuolis: jis buvo, kaip motina teigdavo, Dievo vaikas.

Kilus konfliktui tarp Asyžiaus ir Perugia, Pranciškus drauge su kitais Asyžiaus didikais dalyvavo kovose. Pateko į nelaisvę ir ištisus metus praleido kalėjime. Grįžęs iš nelaisvės, Pranciškus ėmė bodėtis patogiu gyvenimu tėvo namuose. Pradėjo svajoti apie didybę, apie kažką, kas įprasmintų jo buvimą ir iškeltų pasaulio akyse. Pasiryžo leistis į karinius nuotykius. Draugo pakalbintas, apsisprendė vykti į Puliją, kad įsijungtų į garsaus Gulatiero di Birenne vadovaujamus karinius dalinius. Tėvas Pranciškaus sumanymui pritarė. Bet Dievo valia buvo kita. Pranciškus, išsileidęs į kelionę, prie Spoleto netikėtai susirgo. Ligos metu išgyveno sapną — regėjimą. Paslaptingas balsas jį įspėjo nesiekti karinės garbės, bet verčiau grįžti į tėvo namus. Grįžo į Asyžių jau ne tas Pranciškus. Dabar buvo užsidaręs, susimąstęs. Tėvo namai, žemiškieji reikalai jį slėgė. Atsirado didelis noras išsilaisvinti iš viso to žemiško kasdienumo. 1206 metais panoro pamatyti Romą. Čia besilankydamas patyrė kitą nuostabų išgyvenimą. Pamatęs šv. Petro aikštėje profesininkus elgetas, vienam iš jų netikėtai pasiūlė pasikeisti laikinai rūbais. Mat, norėjo keletą valandų pabūti elgeta, kad patirtų, ką reiškia elgetauti. Tačiau ši patirtis Pranciškui nedavė, ko jis tikėjosi. Nes ir elgetavime jis matė ne kitą gyvenimą, o tik to paties gyvenimo vaidinimą. Jam pasidarė aišku, kad elgetos šv. Petro aikštėje nebuvo tikrieji beturčiai, o savos rūšies profesininkai elgetų rūbe.

Pranciškų pakeitė kitas išgyvenimas. Vieną rytą, užsisėdęs ant žirgo, išjojo į užmiestį praleisti gamtoje vieną antrą valandėlę. Bejodamas išvydo vieną nelaimingą raupsuotąjį. Impulso pagautas, nušoko nuo arklio, paėmė raupsuotojo ranką ir pasilenkęs pabučiavo. Po to ramiai užsisėdo ant arklio ir leidosi tolyn keliu lyg nieko nebūtų įvykę. Bet va jo siela prisipildė tokiu džiaugsmu, kokio niekad nebuvo išgyvenęs. Dabar jis pasijuto tikrai išsilaisvinęs iš viso to, kas buvo jame, ir kas jį supo. Tai buvo

tikras Pranciškaus atsivertimas. Nuo to momento jis pradėjo naują gyvenimą. Įvyko, kad jei anksčiau jis atrodė keistas, nuo dabar pasidarė beveik nesuprantamas.

Vieną dieną tų pačių 1206 metų Pranciškus meldėsi šalia Asyžiaus esančioje apleistoje bažnytėlėje (šv. Damijono). Ir va išgirsta Kristų, kuris prabyla į jį nuo bizantinio kryžiaus ir sako: „Eik pataisyk man mano namus!" (Cit. Vie des Saintas, vol. X, Paris 1952, 92). Pranciškus nedvejoja. Eina, parduoda arklį ir gabalą brangios medžiagos iš tėvo krautuvės, nueina pas kunigą ir jam bando atiduoti pinigus. Kunigas tačiau, bijodamas, kad tėvas, sužinojęs, neprotestuotų, aukos nepriima. Dabar ir Pranciškus ima bijoti tėvo. Pasislepia. Pasirodo tik po kelių dienų, bet tokiam stovyje, kad žmonės, jį išvydę, sekė iš paskos ir manė, jog yra pamišęs. Įvykis sukrėtė Petrą Bernandone. Pranciškaus elgesio jis negalėjo pakęsti. Pasiėmęs tad Pranciškų, nusivedė pas vyskupą ir apkaltino vagyste. Vyskupas įsakė Pranciškui grąžinti, ką be leidimo iš tėvo buvo paėmęs. Išgirdęs tokį vyskupo sprendimą, Pranciškus trumpam išeina iš kambario ir netrukus grįžta visai nuogas. Rankoje laikomus savo drabužius atiduoda tėvui ir iškilmingai pareiškia: „Iki šiolei savo tėvu vadinau Petrą Bernardone, o nuo dabar, grąžinęs jam visa, kas jo, jau nesakysiu: — Mano tėve, Petrai Bernardone, bet, mano Tėve, kuris esi danguje!" (P. Bergellini, S. Francesco, 33). Vyskupas pridengė Pranciškų savo plosčiumi. „Bažnyčia, — pastebi P. Bergellini, — priėmė Pranciškų, bet jo neaprengė bažnytiniais rūbais" (S. Francesco, 35). Iš vyskupo rūmų Pranciškus išėjo prisidengęs senu plosčiumi, bet pakeliui užpuolė plėšikai ir atėmė iš jo ir plosčių. Kurį laiką prisiglaudė pas benediktinus. Bet benediktinų vienuolyne Pranciškus nesijautė namie. Gubbio mieste vienas pažįstamas davė jam šiurkščią sutaną, porą sandalų ir lazdą. Dabar jis jautėsi savyje: laisvas, lengvas, be rūpesčių. Vaikštinėjo po kaimus. Prisiglausdavo uolose. Kartą klausė šv. Mišių vienoje kaimo koplytėlėje. Kunigas skaitė Evangelijos žodžius: „Nepasiimkite nei aukso, nei sidabro, nei pinigų; nei krepšio, nei kuprinės,

nei atsarginių drabužių...“ Šie Evangelijos žodžiai įkvėpė Pranciškui neturto dvasią. Tam pačiame momente jis pasiryžo pasisavinti Evangelijos neturtą. Evangelijos neturto dvasia Pranciškus patraukė prie savęs pirmuosius sekėjus: Bernardą de Quintavalle, Petrą de Cataneo ir Egidijų. Pirmasis iš jų buvo turtingas patricijus, antrasis — mokytas teologas, o trečiasis — žemdirbys. Netrukus jų bendruomenę papildė dar vienuolika brolių. Pastovesnė gyvenimo vieta buvo netoli Asyžiaus, kur nūdien stovi Porciunkulų bazilika. Pradžioje jie vadinosi „Asyžiaus Atgailautojai“. Sekėjų skaičiui didėjant, atsirado reikalas turėti regulą ir gauti Bažnyčios patvirtinimą.

Laikinę regulą Pranciškus, padedamas Petro de Cataneo, parašė apie 1209 metus. Atvykęs į Romą prašė Popiežių Innocentą III patvirtinti naujai parašytą regulą. Deja, Kristaus Vietininkas neatkreipė dėmesio į Pranciškaus prašymą. Matyt, pristatyta regula neatrodė priimtina. Bet štai Dievo ranka. Popiežius vieną naktį turėjo nuostabų sapną. Regėjo Laterano bazilikos mūrus siūbuojant ir pavojingai plyštant. Atsibudo. Galvojo, kad tai vienas iš įprastų sapnų, kurių šv. Tėvas neretai buvo kamuojamas. Vėl užmigo ir sapne regi tą patį vaizdą. Šį kartą tačiau išvysta audiencijoje matytą Asyžiaus Atgailautoją Pranciškų. Mato, kaip jis savo pečiais remia siūbuojančias bazilikos sienas, ir kaip jos nustoja svyravusios, o tuo pačiu metu Pranciškaus figūra kyla ir iškyla virš pačios bazilikos. Sapnas paveikė Popiežių tiek, kad jis liepė pašaukti Pranciškų ir jo brolius pas save. Kristaus Vietininkas buvo tikras, kad sapnas buvo ženklas iš dangaus. Todėl, kai Pranciškus prisistatė, čia pat žodžiu regulą patvirtino, o Pranciškui ir jo broliams suteikė tonsūrą. Be to, Pranciškui davė leidimą sakyti pamokslus.

Pranciškaus sekėjų šeima greitai didėjo. Oficialiai jie vadinosi Mažaisiais Broliais. Pranciškui naujo Ordeno steigime daug padėjo kardinolas Ugolino. 1219 Pranciškus išvyko į šv. Žemę. Jam išvykus, broliai pradėjo tarpe savęs nesutarti. Bandė pakeisti regulą, ypač tai, kas lietė neturtą. Iš Šv. Žemės Pranciškus grįžo

fiziniai ir dvasiniai suvargęs. Todėl, grįžęs, 1921 tuojau atsisakė nuo generolo pareigų. Savo vietoje rekomendavo Petrą Cattaneo. 1221 per Sekmines Prociunkula susirinko Ordeno kapitula. Ji priėmė naujai perredaguotą regulą. Ji tačiau buvo laikinė. Po dviejų metų, t.y. 1223 buvo priimta ir Popiežiaus Onorijaus aprobuota galutinė regula. Ją suredagavo Pranciškus, padedamas brolių Leono ir Bonicijaus, bebūnant Fonte Colombo, prie Rieti miesto.

1224 Pranciškus persikėlė iš Porciunkulos į La Verna. Čia Dievas, po tiek pakeltų nemalonumų, siekiant, kad naujoji regula būtų pilnai įgyvendinta, jį apdovanojo didžiausia dovana, kokią tik mirtingas žmogus gali gauti, būtent, kryžiaus žaizdas — stigmas. Jis tapo paženklintas Kristaus kančios gyvais ženklais savo kūne.

Pranciškus mirė Porciunkula 1226 spalių 3 d. Prieš mirdamas, kvietė brolius giedoti psalmes.

Dviem metams praslinkus po mirties, t.y. 1228 m. Popiežius Gregorijus IX paskelbė Pranciškų šventuoju. Jo palaikai 1230 metais iš šv. Jurgio bažnyčios buvo perkelti į naujai pastatytą šv. Pranciškaus baziliką.

II

Garsusis Dante šv. Pranciškų vadina „saule — il sole" (Parad XI, 50). Tai prasmingas pavadinimas. Iš tikrųjų, Asyžiaus Neturtėlis, kaip yra įprasta šv. Pranciškų vadinti, pakilo dangaus horizonte it saulė, ir šviečia šventumo spinduliais žemei amžių eigoje. Savo pečiais, kaip regėjo Kristaus Vietininkas sapne, parėmė siūbuojantį Bažnyčios rūmą, duodamas naują impulsą krikščionių socialiniame ir religiniame gyvenime. Šv. Pranciškus parodė, kaip reikia suprasti ir įgyvendinti Evangelijos neturto dvasią. Jo asmenybė ir jo praktikuotas gyvenimo būdas yra tokie, kad reikėtų valandas kalbėti norint išsamiau jį apibūdinti.

Atkreipsime dėmesį tik į kai kuriuos jo šventumo bruožus.

1. *„Nuo dabar aš jau nesakysiu: — mano tėve Petrai Bernardone! Aš sakysiu: mano Tėve, kurs esi danguje!"* — Šiuo Šventasis išreiškė savo atsižadėjimą žemės gėrybių, ir besąlyginį atsidavimą Dievui. Iš čia išplaukia ir jo neturto supratimas. Jis pasirinko neturtą, nes žemiškas vertybes laikė nereikalingomis. Jis pilnai atsigręžė į Dievą, jam pasivedė, būdamas tikras, kad Dievas, kuris rūpinasi visais sutvėrimais, visada pasirūpina žmogumi. Čia šv. Pranciškaus galvojimas pilnai sutapo su Evangelijos mokymu. Argi Kristus nėra pasakęs: „Ko esate bailiai ir susirūpinę, ką valgysite ar ką gersite; nei dėl savo kūno, kuo apsirengsite... Juk jūsų dangiškasis Tėvas žino, kad viso to esate reikalingi. Bet pirmiausia ieškokite Dievo karalystės, o visi anie dalykai bus jums pridėti" (Mt 6, 25-32ss).

Pastebėtina, kad atsižadėdamas žemiškų verybių, šv. Pranciškus toli gražu jų neniekino, priešingai, jas vertino ir jomis gėrėjosi, kadangi tai Dievo dovanos. Šventasis gėrėjosi saule ir jai giesmę giedojo. Jis mylėjo paukštelius ir su jais kalbėjosi. Kiekviename kūrinyje jis regėjo Dievą. Šv. Pranciškus kūdikiškai mylėjo pasaulį, kadangi nebuvo jo vergas, kadangi buvo laisvas nuo jo. Tie, kurie siekia pasaulio gėrybių, dažniausiai yra apsivylę pasauliu, ir jo nekenčia. Ir tai todėl, kad pasaulio gėrybių niekada negana, ir kad jos niekada nė vieno pilnai nepatenkina. Tas gi, kuris atsisako pasaulio vertybių, jas gali mylėti, nes jos jam nėra tikslas, o tik priemonė; nėra būtenybė, o tik žaislas. Vadinasi, šv. Pranciškaus neturto dvasia yra pozityvi, o ne negatyvi. Ji yra esminiai skirtinga nuo to, kaip pasaulis supranta neturtą. Pasaulis pasisako prieš neturtą, nes trokšte trokšta turtų. Pranciškus pasisako už neturtą, nes turtus laiko nereikalingais, bet pripažįsta, jog jie yra Dievo dovana. Šv. Pranciškus myli vargšus, bet jis neniekina nė turtingųjų.

2. Šv. Pranciškus atsisakė žemės gėrybių. Bet tai dar neviskas. Jis atsisakė savęs, nes Dievas jam buvo viskas. Jis norėjo, kad ir kiti jo nevertintų, jį nieku laikytų. Štai vienas būdingas pavyzdys.

Šv. Pranciškus kartą iš Spoleto ėjo į Asyžių. Su juo buvo brolis Leonas. Lijo. Beeinant Šventasis klausė Leoną: „Sakyk, broli, kada būtų mums didžiausias džiaugsmas?" Leonas atsakė: „Manau tada, jei galėtume matyti mūsų brolius gerus ir šventus." „O ne!" — atsakė Pranciškus. Kiek paėjus, vėl paklausė: „Pagalvok, broli, kas galėtų suteikti mums tikro džiaugsmo?" Leonas atsakė: „Nežinau." Tada Pranciškus tarė: „Net, jei mūsų broliai būtų tiek šventi, kad darytų stebuklus, neturėtume pilno džiaugsmo." Pavargę ir kiaurai peršlapę sustojo kiek pailsėti. Šventasis dar kartą kreipėsi į Leoną ir sakė: „Žinai, kai pasieksime Porciunkulą ir pasibelsime į duris, jei brolis durininkas, išėjęs, mus išbartų, net apmuštų ir neįleistų į vidų, tada mes patirtume tikrą džiaugsmą" (P. Bargellini, S. Francesco, 88s).

3. Šv. Pranciškus, atsižadėjęs pasaulio ir savęs, ištikimai laikėsi Dievo ir buvo klusnus tiems, kurie jį atstovauja žemėje. Klusnumas, kaip ir neturtas, Šventajam buvo šventas įsipareigojimas. Pats būdamas klusnus, šv. Pranciškus griežtai reikalavo klusnumo ir iš brolių. Tai, kas buvo įsakyta, turėjo būti pildoma. Kartą vienas kandidatas prašė Šventąjį leidimo turėti psalmyną. Šv. Pranciškus atsakė neigiamai, nurodydamas, kad kartą padarius išimtį kuriam nors potvarkiui, neišvengiamai atsiras kiti prašymai. Kitą tačiau dieną, kai šv. Pranciškus vaikščiodamas meldėsi, kandidatas pasinaudojo proga ir, priėjęs, vėl paprašė leidimo turėti psalmyną. Šventasis savo gerume spontaniškai tarė: „Gerai, eik ir paprašyk šios malonės viršininką!" Bet čia pat, kiek pagalvojęs, pasišaukė atgal kandidatą, liepė klauptis ir pareiškė, kad leidimas negali ir neturi būti duotas. Gerumas lenkė šv. Pranciškų atsakyti — „taip", bet klusnumas įsakymui vertė atsakyti „ne". Taip turime visi elgtis. Klusnumas turi būti virš gerumo. Juk Viešpats yra pasakęs per pranašą: „Geriau klusnumas, negu aukos" (3 Kar 15, 22).

Neturtas, savęs išsižadėjimas ir besąlyginis klusnumas Dievui iškėlė Asyžiaus Vargdienį į šventumo aukštybes, ir jis spindi Bažnyčioje amžiams slenkant it saulė. Šv. Pranciškus su savo

Mažaisiais Broliais davė Bažnyčiai naujo impulso ir naujos jėgos nugalėti ano meto didelius sunkumus, kuriuos pasaulis su savo gėrybėmis ir žmogus su savo silpnybėmis tada statė, o ir nūdien stato išganymo kelyje.

* * *

Romoje, Laterano aikštėje matome šv. Pranciškaus paminklą. Šventasis, apsuptas brolių, eina šv. Jono bazilikos link, kad paremtų šios bažnyčios, kuri yra Popiežiaus katedra, o tuo pačiu „caput et mater omnium ecclesiarum Urbis et Orbis", siūbuojančius mūrus, kaip tai regėjo Popiežius Innocentas III. Šv. Pranciškus kviečia ir mus eiti prie Motinos Bažnyčios, kuri ir nūdien išgyvena sunkius ir pavojingus laikus, su Evangelijos neturto dvasia, su nuoširdžiu savęs atsižadėjimu ir pilnu atsidavimu bei klusnumu Dievui ir jo Bažnyčiai, kad jai būtume ramstis vykdyti išganymo misiją.

Šiandien, deja, net kai kurie iš šv. Pranciškaus artimiausių brolių, skelbia kovą neturtui, užuot jį pamilti ir praktikuoti bei visiems rekomenduoti, iškeliant pirmenybę dvasinių vertybių ir raginant pasitikėti dievo Apveizda.

Šiandien keliama virš visko žmogaus asmenybė, kai tuo tarpu šv. Pranciškus moko bei kviečia atsižadėti savęs ir stengtis priklausyti Dievui: būti jo, gyventi jame ir jam.

Mėgstama kritikuoti Bažnyčią, drįstama mokyti net Popiežių, reikalaujama laisvės vykdyti ar nevykdyti Aukščiausio Bažnyčios Autoriteto nurodymus. Kaip visa tai yra toli nuo šv. Pranciškaus dvasios, nuo jo reikalavimų! Jei Kristus pakartotinai pabrėžė, jog atėjo vykdyti ne savo, o Tėvo valią; jei jis pabrėžė, jog jo valgis yra vykdyti Tėvo valią (Jon 4, 32), kaip tuo labiau ir mes turėtume paisyti tik Dievo valios ir vykdyti jo Bažnyčios įsakymus.

Melskime Viešpatį, kad šv. Pranciškaus dvasia vėl įsiviešpatautų krikščioniškame pasaulyje ir atnaujintų žemės veidą, kaip anuomet jį atnaujino Asyžiaus Vargdienis.

ŠV. TERESĖ IŠ AVILOS
Spalio 15

I

Šv. Teresė iš Avilos yra viena iš didžiųjų Bažnyčios dukrų. Didžioji mistikė ir dvasinio gyvenimo mokytoja. Šv. Tėvas Paulius VI ją, drauge su šv. Katerina Sieniete, paskelbė Bažnyčios Daktare. Ji pasižymėjo savo pastangomis kovoti prieš pasaulio dvasios veržimąsi į Bažnyčią ir vienuolynus. Ji ėmėsi iniciatyvos atnaujinti Karmelitų Ordeną.

Šv. Teresė gimė 1515 kovo 28 dieną, Aviloje, Ispanijoje. Abu tėvai buvo didikų kilmės: turtingi, bet drauge giliai religingi. Tėvas — don Alfonso Sanches de Cepeda buvo aukšto mokslinio ir dvasinio išsilavinimo vyras. Motina — Beatrix d'Avila de Ahumada buvo didelio grožio, bet silpnos sveikatos moteris. Buvo kukli, bet išmintinga. Kaip tėvas, taip ir motina mėgo knygą. Tėvas mėgo mokslo ir dvasinio turinio literatūrą. Motina daugiau buvo linkusi prie nuotykių romanų. Šeima buvo gausi: vienuolika vaikų.

Šv. Teresė buvo smalsi. Mėgo vartyti tėvo ir motinos skaitomas knygas. Tai darė daugiausia slapčiomis. Būdama vos septynerių metų, paskaičius knygą apie šventuosius, susižavėjo Bažnyčios kankiniais. Gimė joje vaikiškas noras siekti kankinystės. Taigi prikalbino vyresnį brolį Rodriguez bėgti iš namų pas Maurus, kad jų būtų nužudyti ir taptų kankiniais dėl tikėjimo. Aišku, tokia vaikiška svaja ir bandymas nepavyko. Tada Teresė panoro tapti atsiskyrėle. Šiuo tikslu bandė namų sode pasistatyti celę ir joje užsidaryti. Deja, ir šis bandymas nepavyko. Mat, pasirodė esanti menka mūrininkė. Statomos celės sienos dar bestatant sugriuvo.

Pasiekus jaunuolės amžių Teresė mėgo skaityti motinos

skaitomas knygas, būtent, įvairių nuotykių romanus. Žinoma, tai darė nuo tėvo pasislėpus, nes jis to nebūtų leidęs. Mėgo puoštis. Rodėsi šio pasaulio jaunuolė. Tačiau Dievo valia buvo kita. Kartą, lankydamasi Augustinijonų vienuolyne, pajuto norą tapti vienuole — karmelite. Tėvas pradžioje buvo priešingas išleisti Teresę pas Karmelites. Bet jai spiriantis pagaliau sutiko leisti dukrai rinktis griežto vienuolyno gyvenimą pas Karmelites. 1535 lapkričio 2 d. Teresė užsivilko Karmelitės rūbą Įsikūnijimo vienuolyne Aviloje.

Čia, kaip pati Teresė liudija, ji patyrė gero ir trūkumų bei taisytinų dalykų. Dvasiniame gyvenime žengė pamažu. Skaitė. Meldėsi. Atliko kasdienius įsipareigojimus. Bet turėjo progų taipgi priiminėti svečius, ilgai su jais kalbėtis. Tai ji mėgo. Bet tai buvo aiški kliūtis dvasinio gyvenimo pažangai. Ilgainiui Dievas davė jai suprasti, kad tamprus ryšys su pasauliu trukdo jai artėti prie Dievo, kilti prie dangaus. Pradėjo tad daugiau melstis. 1555 metais, žiūrėdama į Nukryžiuotąjį, pajuto, jog Viešpats iš jos laukia kažko daugiau. Šis mistinis išgyvenimas ženklino Teresės gyvenime naują laikotarpį. Nuo tada, ji — anksčiau gyvenusi daugiau sau — ėmė gyventi Dievui, geriau sakant, padarė visa, kad Dievas gyventų joje.

II

Pats Dievas pradėjo vesti šv. Teresę žemės keliu dangaus link. Viešpats siuntė vieną po kito švento gyvenimo bei didelio dvasinio patyrimo vyrus, kad vadovautų Teresei jos sielos gyvenimo ugdymo vyksme. Iš jų minėtini šv. Pranciškus Borgia, šv. Petras iš Alkantaros ir pagaliau šv. Jonas nuo Kryžiaus. Ne tik per dvasios vadovus, bet ir betarpiai dažnomis vizijomis ir kitais antgamtiniais reiškiniais bei veiksniais Viešpats vedė Teresę šventumo keliu ir vadovavo — veiklino apaštališkose pastangose, siekiant sielų išganymo bei atnaujinant Karmelitų Ordeną.

Dievo šviesos vedama ir jo malonės stiprinama šv. Teresė tapo ana „Mulier Fortis e Prudens — Stipri ir Išmintinga Moteris", apie kurią kalbama Patarlių knygoje (Pat 31, 10-31). Ji rado drąsos ir turėjo pakankamai išminties atnaujinti Karmelitų Ordeną, grąžinant tvarką ir tikrą vienuoliško gyvenimo dvasią Karmelitams. Keliavo iš vienos vietos į kitą: lankė vienuolynus, steigė naujus, davė nurodymus, kaip reikėtų atsinaujinti. Šiose savo pastangose sutiko daug kliūčių, patyrė didelių sunkumų. Visa tai tiek iš vienuolių, tiek iš pasaulio pusės, o kartais net ir iš Hierarchijos. Būdama tikra, jog vykdė Dievo valią, ji drąsiai ėjo pirmyn. Pagaliau 1580 metais gavo iš Popiežiaus Gregorijaus XIII atnaujinto, vadinamų basųjų Karmelitų, Ordeno patvirtinimą.

Šv. Teresė įamžino savo vardą Bažnyčios istorijoje ne vien savo vienuoliška apaštališka veikla, bet ir savo raštais, kurie ją iškėlė į didžiųjų mistikų eiles ir į bažnyčios Mokytojus — Daktarus. Savo raštuose ji nusako, kaip Dievas ją vedė, ir kitus veda, sielos tobulumo keliu. Jos raštai, įimant ir laiškus, yra išleisti viename tome ispanų ir prancūzų kalbomis. Tai didžiulis tomas: apima 1500 puslapių.

Šv. Teresė mirė 1582 spalių 4/5 naktį. Mirties akivaizdoje ji ramino verkiančias seseris ir sakė: „'Neverkite, mano dukros! Dievas neatstums tos, kuri yra jo Bažnyčios dukra; Dievas nenusigręš nuo tos, kuri yra nužemintos ir atgailojančios širdies."

Popiežius Paulius V šv. Teresę paskelbė palaiminta 1614 metais, o Popiežius Gregorius XV 1622 metais kanonizavo šventąja. Gi 1971 Popiežius Paulius VI paskyrė Bažnyčios Daktare.

III

Susipažinus su šv. Teresės asmenybe, pravartu yra susipažinti su jos dvasiniu mokymu.

Skaityti, suprasti ir trumpai perduoti šv. Teresės mintis yra

gana sunku. Paduosime trumpą santrauką Šventosios minčių, kaip mes jas esame išmąstę.

1. M a l d a. — Reikia melstis sužadinant gerą intenciją. Ypač rekomenduotina melstis už sielas skaistykloje ir už nusidėjėlius, o taipgi už brangius asmenius, kurie randasi sunkumuose. Meldžiantis bei esant Dievo akivaizdoje reikia ramumo, vengiant blaškymosi ir jaudinimosi. Maldoje be to, svarbu yra turėti pilną pasitikėjimą, atmetant betkokį abejojimą bei baimę. Iš kitos tačiau pusės meldžiantis reikia nusižeminimo, jaučiant Dievo gerumą ir savo menkystę. Maldoje be to, svarbu yra turėti pilną pasitikėjimą, atmetant bet kokį abejojimą bei baimę. Iš kitos tačiau pusės meldžiantis reikia nusižeminimo, jaučiant Dievo gerumą ir savo menkystę. Maldoje reikia meilės ir dėkingumo. Mat, ne pragaro baimė, o Dievo meilė ir jam atsidavimas saugo mus nuo pikto ir lenkia prie gero.

2. M o k s l a s. — Mokslas yra naudingas Dievo tarnybai. Jo reikia visomis išgalėmis siekti. Tačiau maldoje vienas nusižeminimo veiksmas gali turėti daugiau reikšmės bei vertės, negu turėjimas aukščiausio išsimokslinimo. Nusižeminimas ir paprastumas yra labiausiai reikalingi Dievo tarnyboje ir tobulumo siekime.

3. M a l o n ė. — Reikia justi Dievo malonės veikimą mumyse. Dievas nuolatos veikia mumyse. Deja, daugelis to nepastebi, ar dėl išsiblaškymo, ar apakinančios savimeilės, siekiant priskirti sau tai, kas yra Dievo.

Reikia jausti Dievo malonės veikimą, kad su ja galėtume bendradarbiauti, ir padaryti patį veikimą sėkmingą bei išganingą. Kiek daug malonių nepasiekia mumyse rezultatų vien dėl stokos mūsų nuoširdaus bendradarbiavimo!

Reikia jausti Dievo malonės veikimą, kad suprastume, jog daugelis mūsų laimėjimų yra Dievo dovana, o ne mūsų pastangų išdava. Nekartą vienas ar kitas didžiuojasi savo pasisekimais, užmiršdamas, jog tai laimėjo ne tiek savo sugebėjimais, kiek Dievo suteikta pagelba. Dievo malonės veikimo mumyse jautimas veda

mus prie nuolankumo ir dėkingumo; ir, priešingai, nejautimas stumia prie puikybės ir apsigavimo.

Gauti Dievo malonę nėra dar viskas. Daugelis gauna daug malonių ir jų veikiamas pasiekia didelių laimėjimų. Kai kuriais atvejais Dievas duoda dvigubą malonę, būtent, norėti ir veikti, bet drauge ir žinoti, jog veikia malonės dėka. Yra dar ir trečia malonės rūšis, ir ši yra pati didžiausia, būtent, suprasti, kaip malonė veikia mumyse. Ši pastaroji malonė suteikiama tik rinktinėms sieloms. Suprasti Dievo malonės veikimą yra labai naudinga asmeniškai dvasinei pažangai, bet taipgi teikia platesnių galimybių kitoms sieloms padėti. Šios rūšies malonių ypač reikalingi kunigai bei visi tie, kurie yra pašaukti vadovauti sieloms siekiančioms didesnio tobulumo.

4. Vaizduotė. — Šv. Teresė primena, kad vaizduotė jai teikdavusi sunkumų net dvasios pakilimo momentais, būtent, kai valia ir protas būdavo užvaldyti malonės: kai siela išgyvendavo Dievo artumo teikiamą neapsakomą džiaugsmą. Tai reiškia, kad Viešpats net ir tobuliems žmonėms leidžia aiškiai justi žmogiškos prigimties dvilypumą. Taip Dievas pastumia sielas į nusižeminimą, o tuo pačiu įgalina laimėti nuopelnų. Šiuo būdu Viešpats parodo aukščiausią savo gerumą: leidžia pajusti dangišką džiaugsmą, bet drauge įgalina pelnyti dar ir nuopelnų. Nejaučiant sunkumų ir skęstant dvasios pakilime per malonę, žmogus praleistų laiką laimėje, bet be asmeniškų nuoplenų. Gi, kai dvasios pakilime žmogus jaučia savo silpnumą ir stengiasi jį nugalėti, pasiekia tai, kad siela gali džiaugtis ir Dievo artumu ir dar turtėti nuopelnais.

5. Ypatingos malonės. — Išimtinais atvejais Dievas vienai ar antrai sielai suteikia ypatingų malonių, ir leidžia pajusti dangišką laimę, žinoma, ribotoje apimtyje. Šitai Dievas teikia arba kaip atlyginimą už nuopelnus, arba kaip paskatinimą nusigręžti nuo pasaulio ir siekti vien dangiškos tėvynės. Būna tačiau atvejų, kad ypatingos malonės nėra vien asmeninio pobūdžio. Ypatingų malonių Dievas teikia daugiausia toms sieloms,

kurioms yra skyręs ypatingą misiją išganymo vykdme. Ypatingos malonės tarnauja parengimui tų, kurie yra pašaukti specialiai misijai vykdyti. Už šias malones turėtų dėkoti ne vien tie, kurie jas gauna, bet ir visi Kristaus Mistinio Kūno nariai, t.y. visi tikintieji. Mat, netiesioginiai ypatingos malonės suteiktos paskiriems asmenims liečia visus tikinčiuosius, nes gavusieji jas panaudoja Kristaus Kūnui statyti, Bažnyčią ugdyti, išganymo misiją vykdyti.

6. Š v e n t i e j i. — Stebint šventuosius, pravartu yra žvelgti ne vien į jų dorybes, bet taipgi į jų silpnybes, kurios protarpiais neišvengiamai prasiveržia jų gyvenime. Pastebėjimas silpnybių ir pažinimas, kaip šventieji gebėjo su jomis kovoti ir jas nugalėti, moko ir drąsina mus juntamas silpnybes apvaldyti ir dargi panaudoti save tobulinti ir kitiems padėti jų silpnumuose. Reikia ypač atidžiai stebėti, kaip šventieji reaguodavo į silpnybes bei kaip jas pozityviai išgyvendavo.

7. V e l n i a s. — Velnias išnaudoja mūsų silpnybes su nepaprastu gudrumu. Jis gerai pažįsta paskirų sielų tobulumo laipsnį. Kai jis artinasi prie tobulos sielos, bando ją suvedžioti ne nuodėme, o perdėtomis dorybėmis bei netvarkingais gerais darbais. Tobulai sielai jis stengiasi įkvėpti nesaikingą dorybių troškimą ir klaidingą jų supratimą. Tuo jis bando įstumti sielą į nusivylimą, į drąsos praradimą, o tai jau yra smukimo pradžia.

Labai dažnai velnias tobulumo siekiančiai sielai gyvai pristato jos silpnumą, nevertumą. Tuo siekia sužadinti klaidingą nuolankumą, apatiją, kad taip atitraukų ją nuo svarbių pamaldumo pratybų.

Šventieji jautė savo menkumą, bet pajėgė atmesti velnio gundymą iškreipti juos iš tobulybės kelio. Šventieji suprato, kad iš nevertumo žmogus negali pilnai išsivaduoti, bet gali jį sumažinti, intensyvinant pamaldumo pratybas. Šventieji net ir nupuolimų atveju mokėjo neprarasti drąsos. Jie tuojau keldavosi ir stengdavosi su kaupu atsilyginti didesne meile ir gausiais atgailos darbais.

Jei velniui pavyksta suvedžioti kai kurias geras sielas, tai dažnai yra dvasios vadų kaltė. Jie neretai arba gerai nepažįsta vadovaujamos sielos, arba neteisingai supranta kai kuriuos dvasinius reiškinius, arba neturi reikiamo išmanymo bei tinkamo pasirengimo. Atsitinka, kad dvasios vadai prasižengia arba perdideliu griežtumu, arba nesaikingu gerumu.

Šios yra šv. Teresės mintys, kaip aš jas mąstydamas pajėgiau suprasti. Jos yra aktualios ir mūsų dienose, nes tikriausiai šv. Teresei buvo Dievo įkvėptos, todėl galioja visiems laikams ir visiems žmonėms. Žiūr. St. Therese de Jesus, Oeuvres Completes, Seuil-Paris, 1949.

ŠV. PRANCIŠKUS KSAVERAS
Gruodžio 3

I

Šv. Pranciškus Ksaveras gimė 1506 metais Ksavere, Navaros provincijoje, Ispanijoje, turtingoje ir kilmingoje šeimoje. Tėvas buvo aukštos kultūros teisininkas, Navaros karaliaus patarėjas. Du vyresnieji broliai atsidavė karinei tarnybai. mat, vyko nuolatinės kovos tarp Kastilijos ir Baskų. Pranciškus, būdamas 19 metų, ėmėsi studijų. Atvyko į Paryžių ir studijavo šv. Barbos kolegijoje. Čia pažino ir susidraugavo su Jėzuitų Ordeno įsteigėju šv. Ignacu Loyola (1529). Baigęs studijas, Pranciškus ėmė mokytojauti Dorman-Beauvais kolegijoje. Dėstė filosofiją.

1534 rugpiūčio 15 d. Pranciškus, Ignacas ir keli kiti draugai vienoje iš koplyčių Montmartre bažnyčioje šv. Mišių metu padarė pasiryžimą pasišvęsti Dievo tarnybai. Buvo pasirengę vykti į visus kraštus ir skelbti evangeliją nepaisant kiek tai kainuotų, net jei reikėtų ir gyvybę paaukoti.

1536 metais Pranciškus, nors buvo paskirtas Pampelonos kanauninku, atsisakė šios beneficijos ir su keliais draugais iš Paryžiaus išvyko į Veneciją. Keliavo pėsčiomis. Kelionė truko septynias savaites. Bekeliaudami meldėsi ir studijavo šv. Raštą. Kai pasiekė Veneciją, kilo karas prieš Turkus. Buvo galvoję vykti į Jeruzalę, bet dėl kilusio karo reikėjo šios minties atsisakyti. Popiežius Paulius III užgyrė Ignaco ir Pranciškaus bei jų draugų ryžtą. 1537 birželio 24 Ignacas ir Pranciškus buvo įšventinti kunigais Venecijoje. Pirmas šv. Mišias Pranciškus atnašavo Vicencoje. Kurį laiką apaštalavo Italijoje, ypač Bolonijoje. Gyveno iš išmaldos.

1539 Portugalijos karalius Jonas III ieškojo apaštalų, kurie vyktų misijoms į Indiją. Šv. Ignacas šiai misijai parinko Rodriguez — portugalą, Bobadilla — ispaną ir Paulių — italą iš Ka-

merino. Dievas tačiau buvo numatęs kitą pasirinkimą. Būtent, — aštrus ir ūmus — Bobadillo susirgo, todėl Ignacas, nors ir nenoromis, buvo priverstas siųsti Pranciškų. Šis gi buvo daugiau negu laimingas vykti į misijas.

Išvyko iš Portugalijos 1541 balandžio 7 d. Kelionė buvo ilga ir sunki. Pranciškus daug kentėjo nuo jūrų ligos. Atvyko į Goa 1542 gegužės 6 d. Apaštalavimą pradėjo Goaoje. Darbas buvo sunkus. Nes vietiniai gyventojai nemėgo kolonizatorių. Bet Pranciškus savo gerumu ir užtarimais prieš valdžią greitai įsigijo vietinių žmonių prielankumo. Sunkumuose jėgos rasdavo maldoje. Valandų valandas jis praleisdavo besimelsdamas.

1544 iki 1547 skelbė Evangeliją Ceylone, Celibes ir N. Guinėjoje.

1549 išvyko į Japoniją. Kelionė buvo labai sunki ir pavojinga. Vargais negalais pasiekė 15 rugpjūčio 1549 Kagoshima, kur išbuvo beveik metus laiko ir laimėjo Kristui apie šimtą sielų. Vėliau atvyko į sostinę Kioto. Čia bandė gauti audienciją pas Imperatorių. Deja, bandymas nepavyko. Iš Kioto persikėlė į Yamagagoushi. Čia pavyko įkurti mažą krikščionių bendruomenę, kurią mėgo vadinti: „Mano sielos džiaugsmas" (Vies des Saints, vol. XII, 109).

1552 pradžioje grįžo į Indiją. Svajojo dar vykti į Kiniją. Pakeliui tačiau susirgo ir mirė 1552 gruodžio 3. Jo kūnas buvo parvežtas į Goa ir čia rado amžiną poilsį. 1619 metais paskelbtas palaimintu, o 1622 — šventuoju. Popiežius Benediktas XIV 1748 metais jį paskelbė Indijos šv. Globėju, o Popiežius Pijus XI 1927 metais jį drauge su Kūdikėlio Jėzaus šv. Terese paskelbė misijų Globėjais.

II

Šv. Pranciškaus Ksavero asmenybė, kaip ir kiekvieno šventojo, yra pavyzdys kiekvienam mūsų; yra šviesi žvaigždė, kuri rodo kelią į šventumą, o tuo pačiu į dangaus laimę ir garbę.

1. Pasaulio ar Kristaus karys? Šv. Pranciškus Ksaveras, kai du vyresnieji broliai bevelijo kovoti už žemišką paveldėjimą, nedvejojo pasiaukoti Dievo tarnybai, einant ir skelbiant Kristaus Evangeliją iki pasaulio kraštų. Nėra abejonės, kad jis pasirinko geriausią dalį. Jis įamžino savo vardą ir žemėje, bet svarbiausia pasiekė dangaus laimę ir garbę. Jo pavyzdys taigi turėtų kiekvieną mūsų paraginti rinktis būti ne pasaulio, o verčiau Kristaus kariu. Tiesa, nevisi gali pilnai ir visiškai atsiduoti vien Dievo tarnybai, nors ir šiųjų nūdien labai reikia; visi tačiau gali ir privalo ir žemės gyvenimo reikaluose Kristų statyti pirm visko. Atsimintinas yra Kristaus įspėjimas: „Kas myli tėvą ar motiną labiau už mane, nėra manęs vertas; ir kas myli sūnų ar dukrą labiau negu mane, nėra manęs vertas; ir kas neima savo kryžiaus ir neseka paskui mane, nėra manęs vertas" (Mt 10, 37).

2. Malda ir darbas. — Šis buvo šv. Pranciškaus gyvenimo kelias. Jis nuveikė didelius darbus, pasiekė beveik negalimų laimėjimų, pernešė beveik nepakeliamų sunkumų, nes visų pirma buvo maldos vyras. Visa jungė su malda. Kiekvieną darbą pradėdavo ir baigdavo malda. Tai jį jungė su Dievu. Veikė jis, bet jau ne jis: veikė jame Dievas. Dievas įgalino jį pasiekti to, ką jis pasiekė. Nūdien gyvename laikus, kada pirmoje eilėje statoma darbas, o ne malda. Meldžiamasi mažai, permažai! Todėl daugeliu atvejų mūsų darbas, mūsų didelės pastangos neduoda reikiamų ir lauktų vaisių. Pasekime šv. Pranciškaus pavyzdžiu. Grįžkime prie maldos, o Dievo palaimos nestokosime; o su mažesnėmis pastangomis pasieksime didesnių rezultatų.

3. „Trokštu!" — sušuko Jėzus kentėdamas ant kryžiaus (Jon 19, 28). Ne vandens troško Jėzaus nuo skausmo ir karščio išdžiūvusios lūpos. Bet jo sunkiai plakanti širdis troško sielų: troško, kad jo kančia ir mirtis laimėtų galimai daugiau sielų dangui. Šį Jėzaus troškimą gerai suprato ir jautė šv. Pranciškus Ksaveras, ir tai jį paskatino pašvęsti save bei savo gyvenimą misijoms. Šiandien esame gal labiau reikalingi misijų ir misijonierių ne tiek Azijoje ir Afrikoje, kiek pačiam Vakarų pasaulyje, kuris yra supa-

gonėjęs ir vis labiau pagonėja. Kristus trokšta sielų. Jis laukia iš mūsų visų ir kiekvieno apaštališkos veiklos. kaip ir kiek yra įmanoma. Yra įvairių, kiekvienam prieinamų, būdų dirbti sielų išganymui. Žodžiu ir pavyzdžiu, atgaila ir malda kiekvienas galime padėti sieloms siekti ir pasiekti išganymo. Padarykime tai. Kristus to iš mūsų laukia. Šv. Pranciškus Ksaveras yra pasirengęs mums padėti savo užtarimu. visomis priemonėmis reaguokime prieš pikta, kuris randasi pasaulyje. Skelbkime ir įgyvendinkime Evangelijos tiesą ten, kur randamės. Atsiminkime, kad, išgelbėdami kitų sielas, patys užsitikriname išganymą. Jėzus juk užtikrino, jog dangiškasis Tėvas kiekvienam už kiekvieną pasiaukojimą šimteriopai atlygina (Mt 19, 29).

VISŲ ŠVENTŲJŲ ŠVENTĖ

1. Visų Šventųjų Šventė yra triumfuojančios Bažnyčios šventė. Prisimename su pagarba tuos, kurie laimingai pasiekė gyvenimo tikslą; tuos, kurie džiaugiasi dangaus laime. Jie yra šventi, nes buvoja su Dievu, o Dievas yra šventas ir visa, kas yra su Dievu, yra šventa. Prie Dievo negali rastis, kas yra sutepta. Prie dangiškų vestuvių stalo tegali sėdėti tik tie, kurie turi šventumo rūbą (Mt 22, 12).

2. Dangaus šventųjų išgyvenama laimė bei patiriamas džiaugsmas yra asmeniškas, bet ir altruistinis. Jie džiaugiasi Dievo gerumu ir žavisi jo grožiu. Jie džiūgauja, stebėdami angelų ir kitų šventųjų kilnumą bei dorybiškumą. Jie žavisi kitų grožiu ir gerumu, ir patys skęsta šiame gerume ir grožyje.

3. Šventųjų gerumas yra toks, kad jis siekia skaistyklą ir žemę. Savo gerume jie padeda skaistykloje kenčiančioms sieloms ir žemėje gyvenantiems žmonėms. Nes jų užtarimas pas Dievą yra galingas. Jei Kristus mus — žemės žmones — užtikrino, kad ko tik prašysime dangišką Tėvą, jis mums duos (Mt 7, 7; Lk 11, 9; Mk 11, 24), kaip tuo labiau Viešpats išklauso dangaus šventųjų prašymų.

4. Dangaus šventieji nori ir gali mums padėti. Nori, nes yra geri. Gali, nes yra Dievo mylimi. Dievas neatsako nieko tiems, kuriuos jis myli. Jau žemės gyvenime šventieji galėjo išmelsti iš Dievo net stebuklų. Tuo labiau jie gali išprašyti iš Dievo mums malonių, būdami tarip arti prie jo. Šventieji mums tikrai padeda, kai mes jų užtarimo prašome.

Mūsų santykiai su dangaus šventaisiais turi išplaukti iš meilės ir remtis tikėjimu. Vadinasi, turi būti per šventuosius nukreipti į patį Dievą. Kiekvienas per krikštą gaunąme kurio nors šventojo vardą. Tai reiškia, kad turime danguje kiekvienas ypatingą globėją bei užtarėją. Jo užtarimo pirmoje eilėje privalome prašyti. Gera tačiau pasirinkti dar ir kitų šventųjų užtarėjų, kurie

ypatingu būdu mūsų sielos gyvenimui atrodo artimi.

5. Kalbame apie triumfuojančią Bažnyčią. Mes — kovojančios Bažnyčios nariai — esame nuo jos priklausomi; su ja palaikome santykius malda, prašydami užtarimo. Atsimintina tačiau, kad yra dar ir kenčiančioji Bažnyčia skaistykloje. Nuo pirmosios mes priklausome, o ši pastaroji bent dalinai priklauso nuo mūsų. Sielos skaistykloje laukia mūsų užtarimo pas Dievą, kad galimai greičiau būtų paimtos į dangaus džiaugsmą.

Laukdami dangaus šventųjų pagelbos mūsų reikaluose, neatsakykime savo pagelbos skaistykloje kenčiantiems. Jie jos iš mūsų laukia. Padėti tiems, kurie negali sau padėti, yra pats kilniausias ir nuopelningiausias darbas. Melsdamiesi bei aukodami savo gerus darbus už skaistykloje kenčiančiuosius, mes didžiai praturtiname ir save Dievo akivaizdoje.

VISI ŠVENTIEJI
Lapkričio 1

Kristaus karalystė apima tris sferas: dangų, žemę ir skaistyklą. Žemėje yra kovojanti Bažnyčia. Danguje — triumfuojanti. Skaistykloje — kenčianti. Visos šios trys Bažnyčios turi tarpsavį ryšį, nes yra trys dalys tos pačios Kristaus karalystės. Mes — žemės Bažnyčia — galim ir privalom santykiauti kaip su dangaus šventaisiais, taip su skaistykloje kenčiančiomis ir išganymo laukiančiomis sielomis.

Visų Šventųjų šventėje esame kviečiami prisiminti mūsų santykius su triumfuojančia Bažnyčia. Kokie jie yra? Kokie galėtų ir norėtų būti? Praktiškai jie yra abipusiai. Dangaus šventieji veikia į mus savo pavyzdžiu ir savo užtarimu pas Dievą. Mes atsinešame į šventuosius su pamaldumu ir prašymais išmelsti iš Viešpaties mums reikalingų malonių.

1. Po vienų iškilmių šv. Petro bazilikoje Popiežius Jonas XXIII jį lydėjusiems prelatams patikėjo savo išgyvenimus. Jis sakė: „Kai minios iškilmių metu džiūgauja ir džiūgaudamos reiškia Kristaus Vietininkui savo pagarbą bei meilę, tai Mūsų nejaudina ir tam neteikiame ypatingos reikšmės. Žinote, apie ką aš tuomet galvoju: prisimenu savo mamą. Esu tikras, kad ji iš dangaus žvelgia į mane ir netverdama iš džiaugsmo sako: — Žiūrėkite, mano sūnus Popiežius." —

Kiekvienas mūsų turime danguje brangių asmenų. Jie į mus žvelgia. Mumis didžiuojasi, bet kartais dėl mūsų jaudinasi ir meldžia Viešpatį užtarimo, jei randamės sunkumuose ar pavojuose. Dangaus šventieji nori mums padėti, nes mus myli, kaip mus myli pats Viešpats Dievas. Jie myli, kadangi yra artimi, bet taip pat, kadangi yra šventi ir nori to, ko nori Dievas, būtent, kad būtume „šventi ir nesutepti jo akivaizdoje" (Ef 1, 4). Šventieji, žinodami, kad Dievas nenori nė „vieno pražūties, bet kad kiekvie-

nas taisytųsi ir gyventų" (Ez 33, 11), nori mums padėti, todėl užtaria mus pas Viešpatį.

Dangaus šventieji gali mums padėti savo užtarimu. Jei žemėje mes galime artimui padėti savo maldomis ir savo aukomis, kaip tuo labiau gali dangaus šventieji išmelsti mums dangaus pagelbos. Jie juk yra šventi. Jų maldos todėl yra labiau priimtinos Dievui. Jie yra artimi Dievui, todėl jų maldų Viešpats greičiau išklauso. Visi dangaus šventieji, kaip Kūdikėlio Jėzaus Teresė, siunčia iš dangaus ant žemės Dievo malonių rožių lietų.

Dangaus šventieji apart užtarimo mums padeda dar ir savo pavyzdžiu. Jie buvo žmonės, kaip ir mes. Jie turėjo silpnybių, kaip ir mes. Jie jas nugalėjo. Galime taigi ir turime jas nugalėti ir mes. Šv. Augustinas, buvęs nusidėjėlis, prisimindamas šventuosius, ryžosi siekti šventumo ir jis. Žinomi jo žodžiai: „Galėjo tas, galėjo anas, kodėl negalėtum tu, Augustinai!" Šv. Augustino pavyzdys turėtų būti kiekvienam mūsų gyvenimo šūkis. „Galėjo tas, galėjo anas, pakilti iš nuodėmių, pasiekti šventumo, kodėl negalėčiau aš!"

2. Žymusis Skandinavijos rašytojas F. Ibsenas savo romane „Mažasis Ayolf" kalba apie nelaimingą šeimą. Tėvas — pretenduojąs į rašytojus, bet be sėkmės. Žmogus be principų ir be tikėjimo. Motina — turtuolė, bet įvairių pasaulio vėjų blaškoma moteris. Iš jų moterystės gimė vienintelis sūnus, bet invalidas. Jie žemiškų gėrybių pilni, bet jų gyvenimas tuščias ir niūrus. Motina itin rūpinasi sūneliu. Jį laiko it paukštelį klėtkoje. Namuose jam nieko netrūksta. Bet čia yra uždarytas. Norėtų išbėgti į laisvę, į miesto gatves, žaisti su kitais vaikais. Vieną dieną jam pavyksta nepastebimai išbėgti iš rūmų. Gatvėje sutikęs kitų vaikų, su jais nuvyko į pajūrį. Čia užlipo ant fiordo uolos, bet paslydo, būdamas raišas, nukrito į jūrą ir paskendo. Sūnaus tragišką mirtį tėvai giliai išgyvena. Bet skausmas atgimdo jų sąžines, parodo kitą gyvenimo pusę. Pamato savo menkumą ir gyvenimo tuštumą. Pradeda suprasti, jog be Dievo gyvenimas yra tik nuolatinė naktis, kuri neišvengiamai veda į fizinę ir dvasinę mirtį. Abiems

besėdint rūmų parke ant suolelio, žmona staiga pakyla ir taria: „Žinau, ką darysiu! Pripildysiu šiuos mūsų rūmus našlaičiais vaikais. O jie pripildys mano skaudamą širdį meilės šiluma!" Tam pačiam momente pakyla ir vyras ir sako: „Tai darysime, brangioji, abu drauge." Beeinant parko alėja, žmona, kiek patylėjusi, vėl prabyla ir sako: „Bet nuo dabar eidami gyvenimo keliu į kur žvelgsime: į žemę ar į dangų?" — „Į dangų, į dangų žvelgsime!" — atsakė vyras.

Kiekvienas mūsų, kad išvengtume paklydimų ir skaudžių apsivylimų, privalome žvelgti į dangų, tik į dangų.

Turime žvelgti į dangų, kad džiaugtumės tais, kurie pasiekė Dievo vaikų laimę danguje. Šis mūsų džiaugsmas turi plaukti iš pagarbos šventiesiems ir iš dėkingumo Dievui, kuris parengė neįsivaizduojamą laimę danguje tiems, kurie jį myli (1 Kor 2, 9).

Turime žvelgti į dangų, kad šauktumės šventųjų užtarimo mūsų sunkumuose ir mūsų pastangose nugalėti savo silpnybes ir piktojo klastas. Šią kovą turime kovoti ir laimėti, nes, kaip teigia Apreiškimų knygos Autorius, dangiškąją Jeruzalę paveldės tik tas, kuris nugalės savo silpnybes ir piktojo žabangas (Ap 21, 7). Mūsų jėgos, tiesa, yra silpnos, bet šventųjų užtarimas yra galingas. Jei jų šauksimės, užtikrintai laimėsime. O, jei pasieksime dangų, vieną dieną ir mes galėsime noriai tiesti pagelbos ranką tiems, kurie žemės gyvenimo sunkumuose šauksis mūsų užtarimo. Reikia tačiau pasiekti dangų. Reikia visomis jėgomis pasiekti triumfuojančią Bažnyčią. Šventieji mūsų ten laukia, į ten mus kviečia, tiesia į mus savo rankas, kad mums padėtų.

VĖLINĖS
Lapkričio 2

Vėlinės mums primena mirusiuosius, bet tuo pačiu ir mirtį. Vėlinėse prisimename tuos, kurie gyveno, buvo mums brangūs, artimi, pažįstami, bet kurių jau nėra gyvųjų tarpe. Prisimename juos, meldžiamės už juos, mokomės iš jų. Visa tai tačiau kalba mums apie mirtį, primena, jog ateis laikas, kada ir mūsų jau nebebus žemėje; kada kiti Vėlinių dieną prisimins mus, melsis už mus.

I

Esame sudėti iš sielos ir kūno. Kūnu artėjame prie mirties, o siela skriejame į amžinybę. Žmogaus žemiško gyvenimo likimą gražiai nusako Jobo knyga. Joje skaitome: „Žmogus gimsta iš moters, gyvena trumpą laiką, ir yra pilnas nelaimių. Jis išdygsta it žiedas, ir yra sutrinamas; bėga lyg šešėlis, ir niekad nepasilieka tame pačiame stovyje" (Job 14, 1). Toks yra žemiškas žmogaus likimas.

Mes it žiedas, mes lyg aidas! Sužydim, bet netrukus nuvystam. Suaidim, bet čia pat nuaidim. O viso pabaigoje lieka tik kapas, tik paminklas, bet ir tai ilgainiui sulyginama su žeme. Gražiai mūsų gyvenimo riedėjimą į kapą nusako Poetas sekančiu posmu:

— Kapas. Kryžius. Anno Domini!
Ir baltų beržų malda!
O pakvies, pakvies namo mane
Vieną kart sesuo juoda. —
Na, eime. Duok man ranką. Vakaras,

Pasakyk sudie. Sudie...
Baigęs blėst, žėrės ugniakuras
Švystels krintanti žvaigždė. —
(B. Brazdžionis, Poezijos Pilnatis, 171)

II

Mirtis yra žemiško gyvenimo neišvengiama dalis. Einame keliu, kuriuo kiti nuėjo, ir kuris veda į mirtį. Dovidas, prieš mirdamas savo Sūnui ir sosto įpėdiniui su pagrindu sakė: „Aš įeinu į visos žemės kelią. Tu būk drąsus ir elkis kaip vyras" (3 Kar 2, 2). Visa, kas yra iš medžiagos, neišvengiamai nyksta ir miršta. Ir vis dėlto žmogus nenori mirti. Mirties jis bijo, nuo jos bėga, jos išvengti visomis išgalėmis siekia. Prie mirties patalo neretai galima matyti ir išgyventi dramatiškų scenų. — „Nenoriu mirti! Gelbėkit mane! Padėkit man!" — Šie ir panašūs šauksmai išsiveržia iš nevieno lūpų mirties akivaizdoje.

Kodėl žmonės bijo mirti? Kodėl stengiamasi bėgti nuo mirties? Šiam galima nurodyti dvi pagrindines priežastis.

1. Pirmoji priežastis, kodėl žmogus veržiasi prie gyvenimo ir bėga nuo mirties, yra pačioje prigimtyje. Mat, žmogus mirtingam kūne turi nemirtingą sielą, kitaip tariant, yra ne vien fizinės, bet ir dvasinės prigimties. Anas — „nenoriu mirti!" — yra ne kūno, o sielos šauksmas.

2. Antroji priežastis, kodėl žmogus bijo mirties ir bėga nuo jos, yra tame, kad nežinoma, kas laukia po mirties. Mirtis! O kas po jos? Amžinybė! Bet kokia ji man? Laimė? O gal kančia? Atlyginimas? O gal bausmė?

W. Šekspyro Hamletas, svarstydamas aną — „būti ar nebūti?" — gyventi ar nusižudyti? — atsistojo prieš klausimą: „Nusižudyti, bet kas manęs laukia amžinybėje? Tikriausiai bausmė ir gal amžinas pražuvimas?!" Ši baimė apsaugojo Hamletą nuo savižudybės ir pastūmėjo verčiau gyventi ir kovoti prieš pik-

ta, kuris supo Danijos karališką dvarą. Mirtis! Bet kas po jos? — Gąsdina kiekvieną žmogų. Ši yra priežastis, kodėl daugumas bijo mirties ir bėga nuo jos.

III

Mirties baimę padeda nugalėti tikėjimas. Žiūrint tikėjimo akimis, mirtis nustoja savo baisumo. Su pagrindu šv. Paulius galėjo sušukti: „Mirtie, kur tavo pergalė? Mirtie, kur tavo geluonis? — Mat, kaip Adome visi miršta me, taip Kristuje visi bus padaryti gyvi!" (1 Kor 15, 22-55). Iš tikrųjų, tikėjimas mums sako, kad mirtis nėra pabaiga, bet verčiau pradžia tikrojo gyvenimo amžinybėje. Tikėjimas taipgi užtikrina, kad nevien siela, o ir kūnas yra skirtas amžinam gyvenimui, nes amžių pabaigoje įvyks kūnų prisikėlimas. Šv. Paulius, pabrėžęs, kad mirusieji kelsis, kaip Kristus prisikėlė, ir kelsis su garbingu kūnu, rašo: „Nes trimitas suskambės, ir mirusieji bus prikelti negendą, mes gi būsime pakeisti. Mat, šis gendąs kūnas turi apsivilkti negendamumu; ir šis mirtingas — nemirtingumu" (1 Kor 15, 52s). Kita gi proga tas pats Apaštalas teigia: „Bet mes esame atsigręžę į dangų. Iš ten juk laukiame Išganytojo, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus, kuris pakeis mūsų žemumo kūną ir padarys jį panašų į savo garbingą kūną ta galia, kuria jis visa sau palenkia" (Pilyp 3, 20s).

Žinodami visa tai, neturime mirties bijoti, nei nuo jos bėgti. Iš tikrųjų, gausūs gyvenimo pavyzdžiai liudija, kad gilaus tikėjimo žmonės mirtį sutinka ramiai, o kartais net jos laukia. Pats šv. Paulius pakartotinai pabrėžė, jog laukte laukia mirties (Pilyp 1, 23). Šv. Ignacas Antijokietis prašė Romos tikinčiuosius netrukdyti jam mirti kankinio mirtimi (S. Ignazio Vescovo di Antiochia, Lettera ai Romani, Poliglota Vaticana, 32). Prieš eilę metų aplankiau ligoninėje sunkiai sergantį aukštą Vatikano Diplomatą, švento gyvenimo Arkivyskupą. Atsisveikinant, jis kreipėsi į mane ir sakė: „Brangus Prelate, nesimelsk už mano kūno sveikatą.

Mano kūnas jau niekam tikęs. Jo jau laukia žemė. Būsiu dėkingas, jei pasimelsi už mano sielą, kad Dievas būtų man gailestingas, kai neužilgo atsistosiu jo akivaizdon".

IV

Naudinga yra prisiminti mirtį. Jos prisiminimas lenkia mus jai ruoštis, išmintingai gyvenant.

Mirsime, todėl neturime prisirišti prie žemės, perdaug vertinti medžiagines gėrybes. Neturime žemėje kurti sau buveinę, kai žinome, kad čia esame vien svečiai; kad tikroji mūsų buveinė laukia amžinybėje. Privalome taipgi atsiminti, kad buveinę danguje turime laimėti gerais darbais žemės gyvenimo eigoje. Reikia atsiminti Kristaus įspėjimą bei raginimą: „Nekraukite sau lobių žemėje, kur kandis ir rūdys sugraužia, ir kur vagys įsilaužia ir pavagia. Bet kraukite turtus danguje, kur nei kandis suėda, nei rūdys sugraužia, ir kur vagys neįsibrauna ir nepavagia" (Mt 6, 19).

Žinomas pereito šimtmečio pamokslininkas Tėv. Segnery kartą iš sakyklos šitaip prabilo į klausytojus: „Mylimieji, šiandien noriu pasakyti jums didžią paslaptį. Atidžiai klausykitės. — Visi mirsite!" — Klausytojai atrodė labai apsivylę. Kokią jis čia mums paslaptį pasakė! Visi žinome, kad reikės mirti! — Pastebėjęs klausytojų apsivylimą, Segnery sušuko: „Argi tai jums ne naujiena? Nejaugi jūsų gyvenimas rodo, kad jūs galvotumėte, jog reikės mirti?"

Susimąstykime ir klauskime save: ar anas Tėv. Segnery įspėjimas neliečia ir mūsų? Ar gyvename taip, lyg būtume pasirengę kiekvienu momentu mirti? Gi būti pasirengus mirčiai yra labai svarbu, nes lemia gyvenimą amžinybėje.

Vieno kunigo dienoraštyje skaitome: „Žvelgiu aplink. Regiu tiek mirties šešėlių. O tiek brangių man asmenų mirtis jau pašaukė amžinybėn. Eilė bendraamžių, klasės draugų yra jau mirę. Kasdien artėja ir mano valanda. Kokia bus mano mirtis? Bus ji

rami ar audringa? Laukta ar netikėta? Visa yra Dievo valioje, bet daug kas yra ir mano galioje. Mano mirtis bus tokia, kokios būsiu vertas." Taip, mirtis yra ne tik Dievo, bet ir mūsų rankose. Jei gerai gyvensime, jei Dievo laikysimės, mirtis nebus baisi. Jos ramiai lauksime, nes ji atvers mums duris į laimingą amžinybę.

* * *

F. Schiller savo romane Louise Miller paduoda pokalbį tėvo su dukra. Duktė, kenčianti dėl apsivylimo meilėje, pasisako tėvui, jog yra apsisprendusi nusižudyti. Tėvas įspėja primindamas, jog savižudybė yra nuodėmė, todėl rizikuoja pražudyti sielą. Duktė atsako:

— Šoksiu nuo tilto, todėl turėsiu laiko sužadinti gailestį, ir išgelbėsiu sielą.

— Lousie, — sušunka tėvas, — bijau, kad amžinybėje mudu nesusitiksime.

Gerai apsimąstykime, ar kartais sielos, kurias nūdien prisimename, nėra susirūpinę ir nesiekia įspėti mus: „Jei šitaip gyvensite, šitaip ir toliau elgsitės, gali atsitikti, jog amžinybėje galime nesusitikti."

TURINYS

Pratartis 5

VIEŠPATIES JĖZAUS KRISTAUS ŠVENTĖS

I Kalėdos — Kristaus gimimo šventė 8
II Kalėdų sekmadienis 14
III Nauji Metai 65
IV Trys Karaliai 75
V Didžioji Savaitė 80
VI Velykos 126
VII Dievo Kūno šventė 132
VII Jėzaus Širdies šventė 141
IX Kristaus Karaliaus šventė 165

DIEVO MOTINOS MARIJOS ŠVENTĖS

I Nekalto Prasidėjimo šventė 177
II Kilniausioji Motina (Naujiems Metams) .. 203
III Marijos Įvedybos (2 vasario) 207
IV Apsireiškimas Lourde (11 vasario) 212
V Visuomet Mergelė (25 kovo) 218
VI Apsireiškimas Fatimoje (13 gegužės) 222
VII Angelų Karalienė — Kryžių Dievo Motina 228
VIII Marijos apsilankymas pas Elžbietą (31 gegužės) 233
IX Žemaičių Kalvarijos Dievo Motina (31 gegužės) 238
X Marija Krikščionių Pagalba 242
XI Nekalčiausios Marijos Širdies šventė 248
XII Žolinė — Marijos Dangun Paėmimas (15 rugpjūčio) 253

XIII Dangaus Karalienė (22 rugpjūčio) 259
XIV Marijos Gimimo šventė (8 rugsėjo) 262
XV Marijos Gimimo šventė 268
XVI Verkiančioji Motina — Šiluvos Marija (8 rugsėjo) 273
XVII Dievo Motinos apsireiškimas Šiluvoje ir mes 273
XVIII Aušros Vartų Marija — Gailestingumo Motina 283
XIX Rožyno Karalienė (7 spalio) 288
XX Marija Dievo Numylėtoji (spalio mėnesyje) 292

TAUTINĖS ŠVENTĖS

I Nepriklausomybės šventė — 16 Vasario .. 295
II Prisimenant Sibiro tremtinius 330
III Minint 600 metų krikščionybės Lietuvoje sukaktį 336

ŠVENTIEJI

1. Šv. Steponas (26 gruodžio) 341
2. Šv. Pauliaus atsivertimo šventė (sausio 25) 346
3. Šv. Agnietė Kankinė (21 sausio) 350
4. Šv. Dorotėja Kankinė (6 vasario) 352
5. Šv. Kazimieras (4 kovo) 368
6. Šv. Paulė Frassinetti (11 kovo) 384
7. Šv. Juozapas (19 kovo) 391
8. Šv. Petras Apaštalas (29 birželio) 296
9. Šv. Marija Magdalietė (22 liepos) 405
10. Šv. Ona ir šv. Joachimas (26 liepos) 411

11. Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresė (1 spalio) ... 415
12. Šv. Pranciškus Asyžietis (4 spalio) 421
13. Šv. Teresė iš Avilos (15 spalio) 429
14. Šv. Pranciškus Ksaveras (3 gruodžio) 436
15. Visų Šventųjų šventė (1 lapkričio) 440
16. Vėlinės — Kenčianti Bažnyčia
(2 lapkričio) 445